ŽIVOTEM

SERIE IV. — 1930

VYDAVATEL:
EXERCIČNÍ, DŮM HLUČÍN
VE SLEZSKU

Předplatné 13 Kč na 1 serii

OBSAH IV. SERIE:

73. Proč?
74. Pronásledování náboženství v Rusku.
75. Sv. Josef.
76. Vrátiti se do církve?
77. Blahoslavený Jan Sarkander.
78. Pomozte bratřím.
79. Více dobroty!
80. Od ďábla k Bohu.
81. Sv. Terezie Ježíškova.
82. Povídá se.
83. Hrdina v dělnické haleně.
84. Katolík v chrámě.
85. Klenot křesť. dívek.
86. Znáš sebe sama?
87. Všecka krásná jsi, ó Maria!
88. Z nemocnice.
89. Čemu nás učí Konnersreuth?
90. Zpět k Římu!
91. Od 17. do 24. (Výchova k mravní čistotě).
92. Moderní učenec světcem. (Contardo Ferrini).
93. Naše chybičky.
94. Naše chybičky. II.
95. Všecko všem.
96. Pomáhejte nám! (O misiích.)

Proč?

M. Dom.

Význam a cena utrpení.

Kolik lidí, a moudrých lidí, co svět světem stojí, již přemýšlelo o tom, proč je na světě tolik křížů a utrpení! Ale ani mudrci, ani filosofové všech dob, ač o tom hloubali celý život, nedovedli odpověděti na tuto otázku. A všichni, kdo nesli velké i malé kříže na kamenitých cestách tohoto světa, vzdychávali opět a opět: „Proč právě já mám tak těžký život? Proč právě na mne to přišlo? Proč já mám tolik trpěti?“

Utrpení jest něčím zvláštním, tajemným! Život a utrpení, láska a utrpení, radost a bolest jsou nerozlučnými družkami. Nelze si ani představiti jedno bez druhého. A jestliže několik dní někdy nemáme co trpěti, nemáme zvláštních starostí, jest nám samým jaksi nevolno a teskno.

Utrpení tedy náleží k lidskému životu jako práce a modlitba. Nejlépe učiníme, když se s ním spřátelíme a když jednou řádně uvážíme, kolik dobrého jest obsaženo ve slovíčku oběť, bolest.

Jednou žil kdosi, kdo nemluvil mnoho o utrpení, ale celým svým životem nám ukázal, jak vzácná

věc jest kříž, a jak jej musíme nésti, aby nás přivedl k cíli, k věčné, nesmírně krásné radosti. Jest to Pán Ježíš, jejž právem nazýváme „mužem bolesti". Jeho život byl samá chudoba, bída, namáhavá práce, samé nebezpečí, zklamání, konečně zrada, potupa, smrt! To jsou věci, před nimiž bychom nejraději utekli, vidíme-li je přicházeti jen zdaleka. On však je chtěl. A právě křížem vykonal největší dílo: vykoupení lidstva.

Proto Pán Ježíš nejlépe chápe utrpení. Není kříže tak malého ani tak velikého, který by Kristus Pán pro nás a s námi nebyl nesl již tehdy. A není kříže na celém širém světě, jemuž by nebyl dal požehnání své lásky a svého milosrdenství.

Uvažujme někdy v tiché chvilce o svém životě! Nebyla by se naše duše zcela udusila prachem světa a marností, kdyby někdy bída nebo nemoc nebyla zaklepala na naše dveře? Nebyli bychom často k vůli lidem zapomněli i úplně na Pána Boha a na nebe, kdybychom se někdy v lidech nebyli pořádně zklamali? A kdyby se všecka naše přání byla splnila, zmrzli, zkameněli bychom samým sobectvím.

Ano, v tom jest veliké požehnání utrpení, že aspoň občas nám ukazuje marnost věcí pozemských, že aspoň poněkud naše srdce rozšiřuje, abychom trpíce sami, chápali poněkud bolest bližního, abychom přišli k poznání, jak slabí jsme a malicherní.

Ale požehnání utrpení jest ještě větší. Jako dítě spadši na zem pláče po matce, tak i my voláme

v kříži k Pánu Bohu. Jest to malá čest, že až v nouzi se učíme modliti, ale jest tomu tak. Nikdy se vroucněji nemodlíme k Otci nebeskému, jako když se máme zle. Kolik duší by nikdy nebylo přišlo do nebe, kdyby jim utrpení nebylo otevřelo zlatou bránu nebeskou, kdyby je bolest nebyla naučila modlitbě.

Jednou ležel kdosi, kdo se měl za života velice dobře, v mukách a v ranách na bolestném lůžku. Nesměl k němu kněz ani milosrdná sestra. Služební však od něho odcházeli vždy po několika dnech, protože nemohli a nechtěli snášeti jeho rozmary a netrpělivost. Konečně byl rád, když přišla milosrdná sestra, a tiše a radostně ho ošetřovala, jako by byl nejlepším nemocným.

Jednoho dne se jí tázal, zdali nebude už brzo konec jeho hrozným bolestem, že už to nesnese. Sestra odpověděla: „Nenechám vás umříti, dokud se nesmíříte s Pánem Bohem. To přece nejde, abyste po takových bolestech musil ještě hořeti v pekle po celou věčnost."

Nemocný se zamyslil. Vzpomněl na to vždycky, když mu přibývalo bolestí, a ač v nic nevěřil, přece se bál věčnosti. Stával se klidnějším a tišším, sestřiny modlitby vroucnější, až konečně jednoho dne prosil o kněze a smířil se s Pánem Bohem.

Myslím, že sami víme dost případů, kdy utrpení otevřelo duším cestu do nebe.

Utrpení také obohacuje a posiluje srdce. Pohleďme na člověka, který dosud nic těžkého netrpěl. Ať jest jeho tvář sebe milejší a sličnější,

přec jí chybí výraz hloubky duševní krásy, která činí pohled zářivým, která vkládá na rty slova dobrotivá, která učí ruce činiti dobře. Představ si tvář matčinu nebo jiné duše, která statečně nese svůj kříž. Není na celé bytosti takového člověka tajemný odlesk utrpení?

Utrpení však také člověka uvolňuje. V štěstí máme stále strach, že by nám ho mohlo ubýti. Lidé zhýčkaní a změkčilí jsou uvnitř vždycky trochu zbabělí, bojí se těžkostí a obětí, prchají před nimi, a proto se nikdy nevychovají na důkladné, statečné povahy. Kdo však jednou již pořádně trpěl, nebojí se tak snadno, a kráčí pevně životem.

Cítíme-li, že se utrpení blíží, říkejme: „Jen pojď! S pomocí Boží si s tebou poradím. Nezlomíš mě, neklesnu pod tebou, budeš mi řebříkem k nebi." Pán Bůh je každé chvíle ochoten proměniti klethu utrpení v požehnání, ale musíme mu při tom pomoci. Činme to jako Pán Ježíš. řekněme tiše své „staň se!" jděme statečně svou cestu, ihned povstaňme, když nás někdy malomyslnost nebo tíže kříže povalila k zemi. Nikdo z nás netrpěl tolik jak on, každému z nás dá však podíl v své slávě, jakmile si na zemi maličko potrpíme. A potom budeme vděčni za každé utrpení, neboť z každého nám vzejde nebeská radost nekonečná.

Věru, nejsou rovna utrpení tohoto času budoucí slávě, která se zjeví na nás!

Z prvních dob křesťanských.

Již Tomáš Kempenský moudře pravil, že Pán Ježíš má mnoho těch, kteří s ním chtějí seděti za

stolem, ale málo těch, kteří by byli odhodláni kráčeti za ním po cestě křížové. Již pohanští filosofové znali a doporučovali očistnou moc utrpení. Tím více my křesťané nemáme váhati a snad i pokoušeti Pána Boha reptáním nebo se mu i rouhati, když se nám nestane po vůli. Vždyť máme tak vznešený vzor trpitele v ukřižovaném Spasiteli.

Jaké moře utrpení vylilo se na první křesťany, pronásledované a umírající za víru! A co dělali oni?

Slavný spisovatel polský Sienkiewicz napsal slavný román Quo vadis, z něhož pro povzbuzení uvádíme jednu část.

„Krutost Neronova řádí proti křesťanům, že už nejen pohan má se za vítěze proti Nazaretskému, ale věřící sami pochybují, ba začínají zoufat – snad je po křesťanství! Už jich zbývá jen hrstka, těch věrných, sešli se tajně za městem na vinicích. Kolna, kde se víno tlačilo, byla jim tu chrámem. Odříkávali jakous litanii, při níž sbor hlasů mužských i ženských opakoval: „Kriste, smiluj se!" V hlasech těch chvěl se hluboký, srdcervoucí smutek a žal.

Petr byl přítomen. Klečel v popředí před dřevěným křížem přibitým na stěně kolny a modlil se.

Nebylo v tom shromáždění ani jedné lidské duše, která by nebyla ztratila některou z drahých bytostí. A když nejhorlivější a nejodvážnější byli již uvězněni, kdy každou chvíli docházely nové zprávy o pohanění a o mukách, kdy ohromnost pohromy převyšovala všeliké představy, kdy zbývala již jen tato hrstka, nebylo v ní jediného srdce, které by

se neděsilo, neviklalo a netázalo se v pochybnostech: „Kde je Kristus? Proč dopouští, aby se zlo stávalo mocnějším než Bůh?"

Leč přece jen prosil ještě Boha v zoufalství svém o milosrdenství, neboť v každém z těchto srdcí doutnala ještě naděje, že přijde, potře zlo, že svrhne do propasti Nerona a že zavládne nad světem . . .

Ještě pohlíželi k nebi, ještě naslouchali, ještě se modlili v rozechvění – Kriste, smiluj se! Hle, volají Ho z hlubin bolu, z propasti volá ho Petr, dříve tedy či později otevře se nebe, země se zachvěje ve svých základech a sestoupí On v nesmírném jasu u nohou, Milosrdný, leč i Hrozný, jenž vyvýší své věrné a přikáže propastem, aby pohltily pronásledovatele.

V kolně místo jasu nadpozemského kmitaly se mdle plaménky svítilen a paprsky měsíčního světla, jež sem vcházely otvorem ve střeše, naplňovaly ji stříbrným svitem. Klečící lidé mlčky hleděli ke kříži, očima zalitýma slzami; tu a tam ozývalo se lkání a z venčí bylo slyšeti opatrné hvízdání stráží rozestavených od křesťanů.

Petr vstal a obrátiv se k lidu pravil: „Děti, povzneste srdce svá k Spasiteli našemu a obětujte Mu své slzy!"

Tu najednou se ozve hlas plný žalostné žaloby a bezmezného bolu: „Já vdova jediného syna jsem měla, který mě živil. Vrať mi ho, Pane!"

Nastalo ticho. Petr stál před klečícím shromážděním užaslý a ustaraný, i zdál se v té chvíli zosobněním vetchosti a nemoci.

V tom už druhý hlas naříká: „Kati zneuctili dceru mou a Kristus k tomu svolil!"

Potom třetí: „Zůstala jsem sama s dětmi a až mě vezmou, kdo jim dá chleba?"

Čtvrtý hlas volal: „Lina, kterého zanechali, jali znova a mučí ho, Pane!"

Pátý hlas se ozval: „Až se domů navrátíme, zmocní se nás pretoriáni. Nevíme, kam bychom se skryli! Běda nám, kdo nás zachrání!"

A tak v tichu nočním zněla žaloba za žalobou.

Starý rybář přivřel oči a třásl svou bílou hlavou nad lidským bolem a nad lidskou bází. Nastalo znovu ticho, jen stráž tiše pohvizdovala za kolnou. Petr počíná mluviti.

„Děti moje! Na Golgotě jsem viděl, jak Boha přibíjejí na kříž. Slyšel jsem údery kladiv, viděl jsem, jak pozdvihli kříž vzhůru, aby se nasytili pohledem na smrt Syna člověka.

— — — — — — — — — — — — — — —

I viděl jsem, jak mu otevřeli bok a jak umřel. A pak vraceje se od kříže, volal jsem v bolesti, jako vy voláte: Běda, běda, Pane! Tys Bůh, proč jsi k tomu svolil, proč jsi umřel, proč trápíš srdce naše, kteří jsme věřili, že přijde království Tvoje?

A On, Pán náš a Bůh náš, třetího dne vstal z mrtvých a byl mezi námi, pokud u veliké jasnosti nevstoupil do království svého.. A my, poznavše

malou víru svou, posilnili jsme se v srdcích svých a odtud sejeme símě jeho."

Poté se obrátil v tu stranu, odkud vyšel první nářek, a mluvil hlasem již silnějším: „Proč naříkáte? Bůh sám poddal se mukám a smrti, a vy chcete, aby vás od ní chránil? Lidé malé víry, pochopili jste jeho učení? Zdali vám slíbil jen tento jediný život? Hle, přichází k vám a praví vám: „Pojďte mou cestou!" Pozdvihuje vás k sobě a vy se rukama držíte země volajíce: „Pane, zachraň nás!" Já prach před Bohem, ale před vámi apoštol Boží a náměstek, pravím vám jménem Kristovým: Není smrti nad vámi, ale život! Není před vámi muk, ale nevyčerpatelné rozkoše! Ne slzy a pláč, ale zpěv! Ne otroctví, ale kralování! Já, apoštol Boží, pravím k tobě, vdovo: Syn tvůj neumřel, ale narodí se k životu věčnému a potěšíš se s ním! Tobě otče, jemuž kati poskvrnili dceru nevinnou, slibuji, že ji nalezneš bělejší nad lilie hebronské. Vám matky, které rvou od sirotků, vám, kdo ztrácíte otce, vám, kteří naříkáte a žalujete, vám, kdo hleděti budete na smrt svých milých, vám starostlivým, nešťastným, bázlivým a jdoucím na smrt pravím jménem Kristovým, že se vzbudíte jako ze sna k rannímu bdění, jako z noci na svítání Boží. Ve jménu Kristově nechť spadne bělmo s očí vašich a nechť vzplanou vaše srdce!"

To pověděv, pozdvihl ruku, jako by velel, a oni ucítili novou krev v žilách, ustalo chvění, neboť nestál před nimi stařec vetchý a ztrápený, ale vladař, který bral duše jejich a zvedal je z prachu a z bázně.

Z očí mu plála větší a větší záře, sálala z něho síla majestátu, svatosti. Hlavy se schylovaly před ním, když mluvil dále: „Sejete v pláči, abyste sklízeli u veselí. Proč se lekáte moci zla? Nad zemí, nad Římem, nad hradbami měst jest Pán, jenž přebývá ve vás. Kamení zvlhne slzami, písek prosákne krví, příkopy budou plny našich těl, a já vám pravím: Vy jste vítězi! Pán jde dobýt tohoto města zločinů, temnoty a pýchy, a vy jste legie jeho! A jako On vykoupil hříchy světa mukou a krví svou, tak chce, abyste vy vykoupili mukami a krví hnízdo nepravostí. To vám oznamuje mými ústy."

Rozepial ruce, očima utkvěl ve výši, a jim srdce téměř ustávala tlouci, neboť cítili, že jeho zrak vidí něco, co nemohou postřehnouti oči jejich. Tvář jeho byla proměněna, polita jasností a hleděl do výše v mlčení, jako by oněměl v roztoužení.

„Jsi to, Pane, a ukazuješ mi cesty. Jakže, ó Kriste, nikoli v Jerusalemě, ale v tomto městě satanově chceš založiti sídlo své? Zde z těch slzí, z té krve chceš zbudovati církev svou? Zde, kde dnes vládne Nero, má stanouti čisté království Tvoje? Ó Pane, Pane! Přikazuješ těm bojácným, aby z kostí svých budovali základ pod Sion světa a duchu mému přikazuješ ujmouti se vlády nad lidem země, hle, vléváš zdroj síly na slabé, aby se stali silnými, a odtud přikazuješ mi pásti beránky své na věky věků. Budiž veleben, jenž kážeš zvítěziti! Hosanna! Hosanna!"

(Použito ze vzácné hnihy Hruškovy „Proč jsem neodpadl a neodpadnu.")

Některé duše volí si Pán Bůh k tomu, aby zvláštním způsobem ukázal na nich sílu křesťanské oddanosti a požehnání kříže. Zmíníme se o některých těchto vyvolených duších.

Přes půl století na bolestném lůžku.

Dne 15. října 1915 rozloučila se s tímto světem žena statečná, která přes půl století nesla mučednickou korunu utrpení a dala nám nedostižný příklad hrdinné trpělivosti. Byla to paní Emma Giehrlová, která je po celém světě pod jménem „teta Emma" známa jako básnířka a spisovatelka pro mládež.

V jednom svém díle praví „teta Emma": Všechno se stalo jinak, než jsem kdysi myslila, mínila a si přála. Čekaly mě jiné povinnosti, jichž jsem se nenadála. A osud mě nevedl růžemi, nýbrž trnitou cestou křížovou. – Ale Pán Bůh mi ukázal tuto cestu. Kráčel jí sám, abychom šli za ním. A když dnes se ohlížím na všechnu lásku, na všechny milosti, jichž se mi dostalo, velebím jeho nekonečné milosrdenství a pravím: „Všechno dobře učinil!"

Paní Emma Giehrlová se narodila 1. listopadu 1837 v Řezně jako dítě bavorského vládního rady, pozdějšího ministra financí dr. Aschbrennera. V dětském věku 4 let přišla do Mnichova, kde již zůstala. V útulném a milém domově vyrůstala u rodičů v poměrech velmi příznivých. Otec byl

prostý, vážný, dobrotivý muž, matka zbožná, vzdělaná dáma. Nadané Emmě se dostalo velikého vzdělání. Když jí bylo asi 20 let, zasnoubila se s výtečným mužem, všestranně vzdělaným, hluboce zbožným a velmi dobrotivým, s okresním assesorem Rudolfem Giehrlem. Jako v předtuše ovinula Emma u večer svého svatebního dne svůj svatební vínek kolem kříže ve svatební síni. Po 5 letech šťastného manželství stihla ji těžká rána.

Dne 30. května 1863 onemocněla paní Emma Giehrlová nezhojitelnou nemocí míchy. V prvních letech nemoci zabývala se četbou, zvláště náboženskou. Jen Pán Bůh ví, co ji to stálo, než se odevzdala do vůle Boží. Za 5 let poté onemocněl manžel. Skoro 8 let byl upoután rovněž na lůžko. Statečně a beze stesku nesl své utrpení, svůj kříž. Před smrtí pravil své choti: „Myslím, že by sis měla vytknouti nějaký veliký životní cíl, abys zapomněla na své utrpení. Vždycky jsi měla ráda děti. Věnuj se dětem a piš pro ně. V práci pro mládež se rozptýlíš a nebudeš stále mysliti na sebe!"

Tato rada se shodovala s přáním nemocné. Do této doby připadá začátek její požehnané literární činnosti. Byla hlavní spolupracovnicí dětských německých časopisů, psala pro děti pohádky a povídky, vydávala každý rok rozkošný kalendář pro děti. Její hlavní dílo je kniha „Květy kříže", která je přeložena skoro do všech řečí.

Po „Květech kříže" následovala „Křížová cesta na bolestném lůžku", dále „Spisy z tiché nemocnice",

A všechna tato životní práce povstávala v dlouhých trapných nocích, v bolestech, horečkách, v mdlobě.

Mimo to rozvíjela paní Giehrlová velikou činnost sociální jako zkušená rádkyně trpících, jako přítelkyně dětí a chudých. K ní se utíkali trpící ze všech vrstev lidské společnosti.

Ani 52 let těžké nemoci nedovedlo ji učiniti netrpělivou, rozladěnou, roztrpčenou. Byla to žena statečná, která si zachovala dětinnou radost, a tisícům tisíců duší dodávala potěchy a síly. O „tetě Emmě" platí slova: „Bolest snášená trpělivě jest něco tajemného. Zušlechťuje, produševňuje člověka, činí ho krásným a probouzí lásku k němu. Člověk, který trpí, jest něco posvátného!"

Malomocenstvím k nebi.

Kněz z kongregace salesiánů po dlouhém pobytu mezi malomocnými v Columbii hledal zotavení ve vlasti. Jakmile se zotavil, vrátil se opět mezi ně. Jako největší poklad opatroval zápisky, napsané jednou malomocnou, již zemřelou. Na smrtelném lůžku odevzdala své poznámky knězi pro potěchu bližních, kteří trpí tak strašně jak ona trpěla, a snad klesají pod tíží utrpení. Ale svými poznámkami praví mnoho i těm, kteří ještě tolik netrpěli.

Trpitelka jménem Dolores začíná své poznámky takto: „Neříkejte mi Dolores, t. j. Bolest, nybrž Noemi, t. j. Radost!

Spatřila jsem světlo světa r. 1890 v jedné vesnici v Columbii v Jižní Americe. Když mi bylo 12 let, dal mě otec na výchovu do pensionátu v Medel-

lině. Tam jsem zůstala do 17 let. Když jsem ukončila studie, spěchala jsem domů do náručí milované matky.

V rodinném zátiší jsem žila asi dvě léta. Jednoho dne ukázaly se mi na lících a na rukou podezřelé skvrny. Současně přicházely na mne horečné záchvaty, jimiž jsem neobyčejně slábla. Rodiče ihned zavolali nejlepšího lékaře z Karthaga. Po pečlivé prohlídce oznámil otci šetrně, že jsem onemocněla asi malomocenstvím. Mně však to ještě neřekli. Lékař mi předepsal lék a radil naléhavě změnu podnebí. A jestliže prý se tím nemoc nezdolá, bude třeba oznámit věc úřadům, jak toho vyžaduje zákon.

Lze si pomysliti, jak tím byl můj otec zdrcen. Vynaložil všecko, aby nemoc zarazil. Výrok lékařův však si ponechal jako tíživé tajemství. Ani matka netušila nebezpečí, které hrozilo naší rodině.

Aby mi dopřál změny podnebí, odstěhoval se otec s celou rodinou do údolí řeky Cauky. Tvrdil, že tam bude moci lépe obchodovati. Ani matka, ani mých 7 bratří, ani já sama jsme netušili pravé příčiny této změny.

Choroba se zhoršovala čím dál tím víc. Skvrny sice zmizely, ale místo nich se mi objevily nádory na rukou; prsty na rukou a na nohou se mi svíraly, brvy mi vypadávaly, takže znalci již nepochybovali, co vlastně mi je. Ani já, ani maminka však jsme nic netušily.

Bolestná jistota.

Když nabyli lékaři úplné jistoty, jednali podle své povinnosti. Oznámili mou nemoc úřadům a uložili otci, aby mě vzdálil z rodiny a odvezl do kolonie malomocných.

Dobrý otec se nemohl odhodlati k tomu, aby nám sám oznámil tuto strašlivou zvěst. V svém bolu prosil o to místního faráře.

Pan farář, moudrý a zbožný sluha Boží, byl k tomu ochoten. Jak na to připravil matku, nevím. Ale pamatuji se ještě na každé slovo, které promluvil ke mně. Domluviv o bolestech, smutku a opuštěnosti Pána Ježíše a o ceně utrpení duše Pánu Bohu oddané, pravil: „I od vás žádá božské Srdce Páně oběť!"

„Jak to myslíte, Důstojnosti?" tázala jsem se zvědavě.

Odvětil: „Pán hledá duše, které by s ním a pro něho trpěly. Nechtěla byste býti takovou vyvolenou duší?"

„Ovšemže chtěla, ale to je pro veliké světice; já jsem na to příliš slabá."

„Nikoliv. Pán Bůh dává sílu ke všemu, co po nás žádá. Zajisté vám nepošle víc, než byste mohla snésti."

„Tak dobře. A co po mně žádá?"

„Buďte obětí jeho nejsvětějšího Srdce. Ostatní poznáte sama."

To znělo tajemně. Bližší vysvětlení však mi nedal. Po několika dalších vážných slovech se rozloučil. Byla jsem hluboce vzrušena. Neměla jsem však ještě ani nejmenšího tušení, proč vlastně se mnou mluvil.

Téhož dne jsem dostala starostlivý dopis od Alvara, mladého hodného muže, s nímž jsme se měli rádi od dětství. Byli jsme spolu zasnoubeni a snila jsem o svém budoucím štěstí s ním. Psal mi, že k nám brzo přijede, a tázal se, nepřekáží-li nic našemu budoucímu sňatku.

Ta otázka mě zarazila.

Což nebyl náš sňatek již dávno domluven? A nedali naši rodiče rádi své svolení k němu? Co tím myslil?

Temné myšlenky se mi vkrádaly do duše a zaplašovaly ode mne spánek. Přemýšlela jsem a přemýšlela. Svítalo mi, že v chování mé rodiny je cosi záhadného. Mé rány se horšily, prsty byly čím dál tím více znetvořeny.

Pozorovala jsem, že matka nechtěla se mnou dlívati sama. Když jsem se před nedávnem zmínila o jedné malomocné rodině, chvatně odešla. Brzo pak jsem slyšela, kterak v pokoji usedavě vzlyká a pláče.

Na to na všechno jsem vzpomínala v té těžké noci. Viděla jsem v duchu otce, do jehož tváře se vepsal zármutek hlubokými vráskami. Vzpomínala jsem na zvláštní slova knězova. Co chtěl říci slovy: „Nejsvětější Srdce žádá od vás oběť"? A co chtěl říci Alvaro svou zvláštní otázkou?

Všechno to se na mne valilo jako lavina. Vytušila jsem temně, že mě očekává cosi hrozného. Sotva nastalo jitro, spěchala jsem k zpovědníkovi, svěřila se mu se svou duševní úzkostí, prosila ho o radu a o pomoc.

Zpovědník zhluboka povzdechl. Cítila jsem, jak pracně hledá vhodné slovo. Konečně řekl vážně: „Připrav se na těžkou zkoušku, ale měj důvěru! Nejsvětější Srdce Ježíšovo . . .“

Nedala jsem mu domluviti. Najednou mi bylo všechno jasné. „Již rozumím všemu, Důstojnosti!“ přerušila jsem ho zdrcena bolestí. „Pravda, jsem malomocná!“

Jako divá bouře zachvátila bolest mou duši. Slzy mi udusily hlas. Ach, kolik slov bylo potřebí, než jsem se vzpamatovala ze zděšení!

Kněz konečně pravil: „Buď silná! Vrhni se k nohám Ukřižovaného! Tam najdeš útěchu.“

Mnoho, mnoho let je již od té doby, a ještě dnes vzpomenu-li na to, kanou mi slzy z očí, skrápějíce list, na nějž píši své vzpomínky.

Ó cos mi tehdy řekl, můj Ježíši, v horoucí modlitbě, v níž jsem setrvala dvě nebo tři hodiny, nevědouc, co se kolem mne děje! Cos mi tehdy řekl! Ach, nedovedu to vyjádřiti. Vím jen, že jsem smrtelně zápasila. V mé duši zuřil boj na život a na smrt, boj mé duše, která se měla rozloučit s milovanými rodiči, boj s bezútěšností svého osudu, se zničením mého rodinného štěstí, na němž jsem lpěla celou duší. Bylo mi, jako bych měla zahynouti v tom moři bolestí. Ale Ty, můj Ježíši, jenž jsi byl sám považován za malomocného, jenž jsi malomocné miloval, utišil jsi konečně mou rozbouřenou duši. Posilnils mě a se svého kříže řekls mi nekonečně sladké slovo: „Chci, abys byla obětí jako

jsem já!" Vstala jsem od modlitby potěšena a posílněna.

Těžká jízda.

Brzo nadešla hodina rozloučení. Nejstarší dva bratří se necítili dost silni, aby viděli odcházeti svou jedinou sestru z otcovského domu. V předvečer toho hrozného dne odjeli na vzdálený venkovský statek, aby tam skryli svou bolest. Pět ostatních bratří, kteří byli vesměs mladší než já, plakalo usedavě, zejména nejmladší Ludvík, jehož jsem vřelc milovala.

Než, proč, Bože můj, obnovuji tyto mučivé vzpomínky? –

Má předobrá matka, která za těch 14 dní zestárla aspoň o 30 let, byla bledá jako mrtvola. Plačíc a vzlykajíc chystala milovanému dítěti potřebné věci na dalekou cestu. Když však přišel okamžik, kdy jsem musila vstoupiti na koně, strhla mě jako šílená bolestí do náručí, vtáhla mě do ložnice a volala jako smyslů zbavená: „Ach, nechte mi mé dítě! Nechte mi mé dítě!" Konečně jsem se jí vytrhla a chvátala z otcovského domu vědouc, že se s matkou již neshledám.

Ubohý otec šel se mnou. Rychle jsme vstoupili na koně a v 5 minutách jsme ztratili drahý domov s očí. Když jsme se po prvé zastavili, abychom si odpočinuli, přemohla bolest i otce. Vykřikl zoufale: „Dítě mé, zemru bolestí! Já to nesnesu!"

Ale Pán Bůh mi dal milost, že, ač jsem sama takřka hynula žalem, mohla jsem přece otce těšiti.

„Otče! předrahý otče!" pravila jsem s nasazením všech sil. „Pohleď na Pána Ježíše! On nás posilní a potěší; je to jeho svatá vůle! Vzchopme se, abychom ji vyplnili zcela!"

„Ach, kdybych aspoň mohl s tebou zůstati v kolonii malomocných! Ale nemohu! Musím vychovati ještě 7 dětí. Matka churaví a náš majetek je v nebezpečí."

„Ach, tatíčku! zapomeň na to! Netrapme se! Pán Bůh nás neopustí. On jediný nám postačí."

Jeli jsme několik dní, než jsme přijeli do Girardotu. Do kolonie bylo ještě pět hodin cesty. Leč odpoledne bylo parné a jízda rovinou Cauky v tak žhavém vedru nás skoro úplně vysílila. Proto jsme se rozhodli, že tam přenocujeme.

Ach, Bože, jakou bolest jsi mi připravil na tomto místě!

Trapná noc.

Únavou jsem nemohla nic pojísti. Když jsem se uchýlila do svého pokoje, modlila jsem se růženec a snažila jsem se usnouti. Ale spánek míjel má unavená víčka.

Vedle mne se ubytovala rodina z Bogoty, která mě trýznila ustavičným hovorem. Mou bolest znovu hrozně pobouřilo vyprávění jedné dámy, asi matky té rodiny, o dojmech z kolonie malomocných, z níž právě přicházela, a kam jsem se měla odebrati. Jen ze zvědavosti si dáma dovolila žert cestovati kolonií. „Ach, to bylo strašné!" slyšela jsem. „Jako hnusné kostry plazili se malomocní ulicemi.

Nemohli jsme snésti hrozný pohled a div jsme neomdleli zápachem. Zasadili jsme koňům ostruhy a hnali se odtud. Vydechli jsme teprve, až jsme se dostali sem do Girardotu."

Necitelný, skoro surový smích provázel její řeč. Hořem jsem se usedavě rozplakala. Ó Bože můj, kéž bys mě byl této bolesti ušetřil! Chmurné myšlenky mi nepopřály klidu. Říkala jsem si neustále: „V tomto údolí bídy a zoufalství budu uvězněna do smrti." K tomu mě trýznila vzpomínka na drahou opuštěnou matku, na milované sourozence a na Alvara. A brzo měla mě opustiti poslední drahá bytost, ubohý, zarmoucený otec.

Vjezd do údolí smrti.

Za časného jitra prosila jsem otce, aby dal osedlati koně. Ani teď jsem nemohla nic pojísti.

O půl páté hodině jsme již seděli v sedlech a o 10. hodině jsme zahlédli první chatrče v údolí smrti. Teď jsem již nedovedla ovládnouti vnitřní vzrušení. Otec popojel náhle prudce vpřed, aby utajil přede mnou slzy.

Jak smutný byl vjezd do mého nového domova! Bída vesnice a jeho ubohých obyvatel nedrásala mou duši tak, jako brzká ztráta všech mých drahých. Bez nich by mi nejkrásnější ráj byl býval peklem, s nimi byla bych se ochotně ubírala ještě do větší bídy. Zde však, jsouc vyvržena skoro z celé lidské společnosti, odloučena od svých drahých, jsem měla tráviti svůj život.

Našla jsem zaopatření v jedné rodině, která slíbila otci, že se o mne bude starati. Bylo jich devět: rodiče, dvě dcery a pět synů. Kromě otce byli všichni zachváceni malomocenstvím.

Ze šetrnosti mi otec zamlčel, kdy odjede. Když jsem se čtvrtého dne vrátila ze mše sv., našla jsem pokoj prázdný. Na stole ležel krátký dopis psaný jeho rukou, zrosený slzami.

Zněl:

„Milovaná dceruško!

Nemám síly, abych se s Tebou osobně loučil. Srdce mé jest bolestí zdrceno. Jen povinnost, abych se staral o tvou matku a o tvé bratry mě nutí odloučiti se od tebe. Jedinou mou útěchou jest mi myšlenka, že jsi se odevzdala do vůle Boží. Dá-li Pán Bůh, přijdu za rok opět. Na shledanou!

Kéž Tě provází Pán Bůh a Panna Maria! Kéž Tě potěšují a Ti žehnají, jako Ti žehná Tvůj ubohý otec Pedro."

Bylo mi, jako by se na mě byl řítil celý svět. Sama, samotinká, navždy opuštěná!

Odpusť mi, Bože můj, tehdy jsem ještě nechápala, že ten, kdo trpí pro tebe, nikdy není opuštěn!

Boj mezi mou přirozeností a duší posilovanou věrou, byl hrozně těžký. Ještě však jsem nedospěla na konec utrpení. Pán Bůh ode mne žádal nové, ještě bolestnější oběti.

Oběť božského Srdce Páně.

Uplynul asi měsíc. Do naší rodiny přišel na návštěvu kněz salesián, jeden z těch andělů lásky,

kteří se zcela věnovali službě malomocných. Promluviv k nám ke všem několik laskavých slov o Panně Marii, Pomocnici křesťanů, obrátil se ke mně a pravil: „Víte již, že váš otec onemocněl v Karthagu?"

„Ne, Důstojnosti. Nic o tom nevím. Nedostal se šťastně domů?"

„Ne. Musel se zdržeti v Karthagu. Ale počkejme na podrobnější zprávy a zatím se modleme."

Chvěla jsem se rozechvěním, ale neodvážila jsem se tázati dále. Na zítří jsem se posilnila Chlebem silných, zašla jsem ke knězi a prosila, aby mi řekl, ví-li o otci něco víc. Vidouc, že váhá, naléhala jsem na něho. Konečně s mateřskou něžností mi pověděl všechno.

Na zpáteční cestě chtěl otec přejíti přes Cauku, která však byla rozvodněna. Otec utonul ve vlnách. Domů se již nedostal.

Můj drahý otec mrtev! –

Bylo mi vždy útěchou, že aspoň on se vrátí k matce, k sourozencům. V tichých vzpomínkách jsem si malovala, jak těší maminku a bratry, jak jim vypravuje o naší cestě a o mém zaopatření zde v kolonii. A nyní, ta nová, hrozná ztráta! Kdoví, nezklátila-li matku do hrobu!

Proč jsi mne, Bože můj, nevzal místo otce?!? –

Ale teď již chápu! Tys chtěl, abych já, ubohá hříšnice, byla tvou obětí. Ano, nebylo na tom dosti, čekala mě ještě nová utrpení!

Nové oběti.

Již více než rok jsem neměla péro v ruce. Dlouho jsem trpěla nervovými horečkami, které provázejí malomocenství. Mé rány a nádory se zdvojnásobily.

Nejednou jsem již chtěla ustati v poznámkách a tázala jsem se sebe samé: „K čemu je to?" Ale vždy jsem si opět řekla: „I kdyby to nebylo k ničemu jinému, nežli že se tím užitečně zaměstnávám, přece budu psáti dál. Velebím tím Pána Boha a povzbuzuji se k vděčnosti za jeho otcovskou dobrotu."

Uplynula léta. Malomocenství se rozšířilo. Mé celé tělo zachvátila hniloba. Obličej mám tak hrozně znetvořen, že by mě již ani vlastní matka nepoznala. Ale s milostí Boží tak vzrostla má láska k utrpení, že toužím, abych mohla trpěti čím dál víc. Za tu odvahu k utrpení děkuji kněžím Dona Bosca, kteří vedou otcovsky mou duši a posilují mého ducha.

Pán Bůh mě zasypal novými trpkostmi.

Jednoho dne mi dopis od bratra oznámil nové neštěstí.

Psal mi:

„Nejdražší sestro!

Nemohu déle mlčeti. Již dávno jsem Ti měl psáti. Pros Boha o sílu a věz: Naše dobrá maminka zemřela před dvěma měsíci.

Protože otec tak neočekávaně skončil, oloupili nás nelítostní věřitelé o všechen majetek. Náš nejmladší bratr Ludvík vším tím zešílel. Musili jsme ho dopraviti do ústavu choromyslných.

Když uslyšel Alvaro, žes byla zachvácena malomocenstvím, z bolesti se oddal pití a nevázanému životu. Stal se hanbou a zkázou své rodiny.

Modli se za mne, drahá sestro, abych neztratil víru v milujícího, spravedlivého Boha, který na nás posílá tak těžké zkoušky.

Tvůj vroucně Tě milující bratr Matouš."

Každé slovo nová rána, a každá rána zasáhla mě těžce. Poprosila jsem, aby ke mně přišel některý salesián, a řekla jsem mu obsah dopisu. Snažil se mě potěšiti. Ukázal na obraz bolestné Matky Boží, který visel nad mým lůžkem, a pravil mi laskavě: „Hle, to je tvá Matka! Obnov svou oběť a znovu se odevzdej jí a jejímu nebeskému Synu!"

„Ano!" odvětila jsem. „Chci býti celá jejich! Chci se obětovati a trpěti za svět!"

Od té chvíle již nebylo utrpení pro mne utrpením. Ó, jak sladké jest trpěti pro Ježíše Krista!

Poslední řádky.

Jednoho dne jsem se dověděla, že jeden malomocný, upoutaný již 14 dní na lože, je blízek smrti. Dala jsem se k němu dovésti, abych mu podle svých slabých sil přispěla při smrti. Když jsem vstoupila, právě kněz odcházel z chatrče. Podivila jsem se, jak v ní bylo vše čisté, úpravné. Rány a nádory nemocného byly pečlivě ovázány, vše bylo takové, jako by to spořádala milující matka. V údivu jsem se tázala, kdo se o něho tak pečlivě stará. Odpověděl: „Kněz, kterého jste viděla odcházeti. Víc než devět let denně o mne pečuje, čistí

mi rány, ovazuje je a prokazuje mi nejnižší služby. Nechce, abych o tom mluvil. Ale nyní, když stojím na prahu věčnosti, zmiňuji se o tom k větší cti a slávě Boží."

Nemohla jsem se ubrániti slzám a myslila jsem si: Bohu díky! Svatá katolická církev má ještě své Petry Klavery a své Damiány! Ach, kdyby jen nepřátelské církve mohly zde pozorovati příkladnou lásku a obětavost těchto kněží!

Nemocný brzo opustil slzavé údolí se sladkým jménem Ježíš na rtech.

Myšlenka na smrt není pro nás, malomocné, již nic strašného. Naopak jest nám milá a vítaná.

Od několika let pohaslo i světlo mého zraku. Tak aspoň nevidím, jak se mé tělo již rozkládá. Ale duševní můj pohled vidí již dary onoho světa. A všem, všem lidem bych chtěla volati do duše: „Ó, jak šťasten je člověk, který trpí pro Ježíše Krista! Buď Pán Bůh veleben na věky!"

Jak Dolores umírala.

Potud výňatek ze zápisků malomocné. Doplňujeme jej vypravováním kněze, který byl při smrti Dolores.

„Když jsem vstoupil s Pánem Bohem do chudobné chatrče, viděl jsem, že celé tělo je beztvárnou hmotou, samá hnilobná rána. Rukou již vůbec nemělo. Jaký to člověk!

Když nemocná přijala sv. přijímání, zašeptala: „Děkuji Ti, můj Ježíši, děkuji Ti, žes ještě jednou ke mně přišel!"

Po zaopatření a po modlitbách za umírající naznačila mi nemocná, že by mi ráda něco řekla.

„Jen, prosím, mluvte!" povzbuzoval jsem ji.

„Důstojnosti, jste salesián?"

„Nejsem. Jsem kněz ze vzdálené obce. Přišel jsem navštívit přítele do kolonie malomocných. Nabídl jsem se zdejším kněžím, že vás zaopatřím. Mohu něčím posloužiti?"

Nemocná odvětila: „Mám zde několik listů, na nichž jsem zapisovala své dojmy. Snad tím budete moci učiniti něco dobrého. Zmiňuji se tam také o obětavosti Otců salesiánů, jimž jsem povinna velikou vděčností. Mám však obavu, že by z pokory ty listy neuveřejnili."

„Rozumím vám," přerušil jsem umírající. „Vaše zápisky se mají státi pramenem útěchy, není-liž pravda?"

Umírající pokývla a naznačila mi, abych vyňal listy z pod její podušky. Vytáhl jsem svítek zažloutlých papírů a vzal je k sobě.

„Ráda bych učinila něco dobrého pro své trpící bratry a sestry. Bůh vám vše odplať tisíckrát a provázej vás svou milostí!"

Za dvě hodiny poté oznamoval umíráček smrt trpitelky Dolores. Byla to statečná dívka, která, ač malomocná, vždy jen se slzami vděčnosti odcházela od stolu Páně. Nikdy nepronesla slova stesku. Vždy byla ochotna potěšiti a povzbuditi své spolutrpitele. Obětovala svůj život bez výhrady.

Nyní odpočívá na prsou Toho, pro něhož radostně vypila kalich utrpení až na dno.

Nevidíme zde jasně, proč ji Pán vedl tak krušnou cestou křížovou?...

Proč sv. Terezie Ježíškova ráda trpěla?

V Písni všech písní čteme: „Spousty vod té síly nemají, lásku by uhasily, řeky jí nezatopí." A v Následování Krista: „Láska jeví k Bohu úplnou oddanost a vděčnost, Bohu věří a v něho vždy doufá, i když v něm sladkosti nenalézá."

Taková byla láska sv. Terezie Ježíškovy, když přijímala utrpení. Právě tu se v ní podivuhodně rozvinula ctnost síly. Vizme, proč přijímala naše milá světice utrpení tak oddaně, ano vděčně!

Píše: „Může Bůh, jenž nás tak miluje, býti šťasten, když trpíme? – Ó ne, nikdy ho nemůže naše utrpení učiniti šťastným. Ale utrpení je nutné pro nás, a proto, když nám je Bůh posílá, má při tom tvář takořka odvrácenou . . . Je mu těžko napájeti nás ze zdroje slz, ale ví, že jen tak nás připraví, abychom ho poznali, jak on sám se zná, a abychom se stali bohy . . . . Nejsme ještě ve Vlasti a pokušení nás musí očistiti, jak se zlato čistí ohněm."

Již ve 14. roce věku rozuměla užitku utrpení: „Je to vskutku pravda, že v každém kalichu musí býti kapka pelyňku. Poznávám však, že trní nám velice pomáhá, abychom se odloučili od země, a povznáší náš pohled nad tento svět."

Myšlenka, že pozemský život jest jen průchodem, „nocí na špatném noclehu", ji velmi blažila, ozařujíc všechny její kříže požehnaným jasem věčnosti.

Již jako mladičká řeholnice zakoušela Terezie ovoce utrpení. Píše: „Utrpením dozrála má duše a zesílela tak, že již nic na světě ji nemůže zarmoutiti."

Při velké zkoušce, která postihla její rodinu, mohla skutečně říci, že jest její srdce povzneseno nade všechnu pomíjejícnost, takže zvolala vděčně: „Co učinil Ježíš, aby naše duše odloučil ode všeho stvoření? Seslal na nás velkou ránu, ale je to rána z lásky . . . Bůh je podivuhodný, ale především je hoden naší lásky."

A při jiné příležitosti napsala: „On sám řídí události našeho života ve vyhnanství a podává nám občas trpký kalich. Chce, aby nejčistší radosti se měnily v utrpení, aby naše srdce, nemajíc skoro ani času volně vydechnouti, se obrátilo k němu samému."

Ráda se zahloubává do života Ježíšova a jeho přesvaté Matky. Vidouc při tom, kterak jich Bůh neuchránil utrpení, váží si svých vlastních křížů tím více a praví: „Bůh nám vybral v nesmírné své lásce kříž ze všech křížů nejvzácnější. Jak bychom si mohli naříkati, když Spasitel sám byl pokládán za pokořeného a od Boha ubitého! V jedné písni k Panně Marii zpívá:

„Když od své Matky chtěl sám nebes Pán a Král,
by srdce svírala jí temnota a žal,
pak strastem velikou sám cenu přikládal . . ."

Ví, že božský Mistr nás vykoupil křížem a že

my, chceme-li s ním pracovati o záchraně světa, musíme taktéž vzíti na sebe kříž. A myslí, že Bůh v něžné lásce chce i svému tvoru zkouškou poskytnouti příležitost k velkodušnosti.

(Z knihy Duch sv. Terezie Ježíškovy. Vyšla v Edici Smíru, Přerov, Sířava 7.)

Imprimatur. Nr. 18.800

Olomoucii die 29. Novembris 1929.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

Láska a smír Srdci Ježíšovu!

„Hledám pro své Srdce oběť, která jest ochotna zcela a úplně ponechati se mým úmyslům," pravil nám božský Spasitel skrze sv. Marketu Marii. Totéž nám praví skrze svého náměstka, našeho sv. Otce Pia XI., jenž před nedávnem vydal vzácný okružní list o smírné lásce k božskému Srdci Páně.

Tisíce duší i v našem národě rozumí tomu hlasu lásky Boží a nabízí se božskému Spasiteli v oběť smírnou a touží z lásky k Bohu usmiřovati hříchy své i svých bližních, pracovati pro slávu Boží a pro věčnou spásu duší. „Kde se rozhojnil hřích, (tam) se rozhojnila nadmíru milost" (Řím. 5, 20.), rozmáhá se nepravost, ale roste i počet smírných

obětí. Jest jich již tisíce: snaží se radostně usmiřovati božské Srdce Páně a nebojí se obětovati ani sebe samy v oběť smírnou Kristu Pánu. Nejedna duše celý svůj život řídí myšlenkou smíru v modlitbě, v pokání a v utrpení, které jí posílá Boží Prozřetelnost.

Smírné oběti, doplňujíce svou smírnou obět utrpením Páně, Panny Marie a svatých, spojují se i se zbožnými dušemi na zemi ve zvláštní sdružení smírných obětí, jehož sekretariát je v Přerově n. M., Šířava 7. Okružní list sv. Otce o smíru jest jim radostnou vzpruhou na cestě lásky, oběti a pokání za sebe a za jiné. Vodítkem na této královské cestě smírné lásky jest jim příručka pro smírné oběti

Vrchol úcty k Srdci Ježíšovu.

Úchvatně o smíru pojednává také kniha Plusova „Myšlenka smíru". Obě knihy vyšly v Edici smíru v Přerově.

Díky za utrpení.

Od s. Marie od Božího Beránka.

Ó můj ukřižovaný Spasiteli, hle, padám k Tvým nohám a ještě jednou přijímám z celého srdce všechna utrpení, která mi chceš posílati, a obětuji Ti ještě jednou svou celou bytost, abys s ní jednal pro svou větší čest, jak se Ti líbí. Ujišťuji Tě, ó můj dobrý Ježíši, z celého srdce, že si nechci již nic jiného přáti a po ničem jiném toužiti, než aby se na mne dokonale vyplnila Tvá sv. vůle. Proto

se již napřed zříkám každého přání, které by mohlo býti proti Tvé nejsvětější vůli. Budu vždy uznávati a velebiti moudrost a dobrotu Tvého řízení. Prosím Tě pro Tvé bolesti, nedopusť nikdy, abych jednal jinak, než Ty chceš, a dej mi milost, abych pracoval o tom, bych víc a více ničil svou sebelásku. Dej, ó Ježíši, aby i mým pokrmem bylo plniti Tvou svatou vůli.

Prosím Tě o Tvou lásku a milost, jakož i o dokonalou věrnost a vytrvalou trpělivost do smrti. Ó zůstaň se mnou, můj Spasiteli, aby má duše nepodlehla na cestě, a neopouštěj mě, když se u mne se všech stran připozdívá. Tvůj kříž buď mi oporou a nástrojem mých vítězství. Chci žíti na kříži s Tebou spojen, s Tebou přibit, jak dlouho se Ti líbí, bych pak jednoho dne, až Ti přivedu hojný zástup duší a Tebe oslavím co možná nejvíc, mohl k Tobě přijíti na místo věčné radosti a následovat Tě, kamkoli půjdeš. Ano, kéž kdysi v nebi zpívám píseň vítězného Beránka, když jsem zde na zemi zpíval píseň Beránka obětovaného! Amen.

(Z knihy „Vrchol úcty k Srdci Ježíšovu.")

„ŽIVOTEM"

Úvahy náboženské, výchovné a sociální.

Odbírejte a rozšiřujte jako časopis! **Každá serie má 24 čísel.**
(I. serie 1.—24., II. serie 25.—48.) **Předplatné 13 Kč na jednu serii.**

I. serie:

1. Dr. Ant. Cyril Stojan.
2. Velmoc tisk.
3. „.. lásky však kdybych neměl ..."
4. Šťastná rodina.
5. Exercicie.
6. „Anděle Boží, strážce můj!"
7. Pomáhej dušim v očistci!
8. Útěcha pro nemocné.
9. Nač se ještě modliti?
10. Žena a křesťanství.
11. Neděle.
12. Do života I.
13. Do života II.
14. V bouřích mládí.
15. Tak ne! (O výchově.)
16. Hříchy papežů.
17. O manželství.
18. Manželé mezi sebou.
19. Výchova dítěte.
20. Sv. růženec.
21. Nedej se!
22. Měsíční duchovní obnova.
23. Příprava na sv. misie.
24. Více kněží!

II. serie:

25. Maria, útočiště
26. Laický apoštolát I.
27. Laický apoštolát II.
28. Mladí apoštolé.
29. Lék proti smrti.
30. Nač se zpovídati?
31. Věřiti či nevěřiti?
32. Jak se zpovídati?
33. Peklo.
34. Půst.
35. Bl. Anežka Česká.
36. Zaopatřování.
37. Svátost oltářní.
38. Mše sv.
39. Katolická akce.
40. Duch svatý.
41. Dary Ducha sv.
42. Sv. Cyril a Metoděj.
43. Sv. přijímání.
44. Radost.
45. Blahoslavení.
46. Cesty k Bohu I.
47. Apoštol lásky Bedřich Ozanam.
48. Cesty k Bohu II.

III. serie:

49. Z vězení.
50. Něco o spiritismu.
51. O křtu svatém.
52. Móda a dnešní ženský svět.
53. »Ano, Otče!«
54. Šťastnou cestu!
55. Smiřte se!
56. Sv. Jan Nepomucký. (Část I.)
57. Sv. Jan Nepomucký (Část II.)
58. Sv. Jan Nepomucký. (Část III.)
59. Kněžský celibát.
60. Svatý Václav a naše doba.
61. Na obranu.
62. Občanské sňatky. Rozluka.
63. Na pomoc velkému dílu!
64. Jde o svatováclavské dědictví.
65. Sjednocení církví.
66. Pius XI.
67. Na stolci Petrově.
68. Z továrního ovzduší.
69. Katolická škola v rep. Československé.
70. Láska za lásku.
71. O spalování mrtvol.
72. Blahoslavený Don Bosko.

IV. serie:

73. Proč?
74. Pomozte bratřím!
75. Více dobroty!

Používání novinových známek povoleno pošt. řed. v Opavě pod čís. 25.601|III z 18. července 1927. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín. — Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

V. Villnský.

Pronásledování náboženství v Rusku.

Výzva k 19. březnu.

V celém katolickém světě se na den svatého Josefa 19. března tohoto roku konaly smírné modlitby za křesťany v sovětském Rusku. Sv. Otec Pius XI. sám v slavnostním dopise z 8. února t. r. ukládá katolíkům tyto pobožnosti a sám prohlašuje, že toho dne nad hrobem sv. Petra bude sloužiti mši svatou na tento úmysl. A jeho list vyvrcholil v prorockou výzvu ke všemu křesťanstvu:

„Jsouce si jisti, že Boží Prozřetelnost ve chvíli předurčené připraví a poskytne prostředky, nezbytné k obnově mravních i hmotných trosek tak rozsáhlých krajů, které obsahují šestinu světa, soustředíme se ve zbožné modlitbě prosebné a smírné, která vyprosí, jak doufáme, Boží slitování národu ruskému."

A svatý Otec v té výzvě uvádí důvody, které jej přiměly k tomu provolání: Boj proti náboženství v Rusku neustává, nabývá takových rozměrů, takové prudkosti a dopouští se takových příšerností, že lidské síly zde nedovedou zjednati nápravy.

Vzrůstá ještě stále bezbožectví: V posledních vánočních dnech bylo na sto kostelů v Rusku uzavřeno, sta svatých obrazů spáleno, svátky odstraněny. Zašlo se tak daleko, že dělníci pod trestem odnětí bytových poukázek byli nuceni, aby se odřekli své víry. Po ruských městech byly uspořádány zlotřilé maškarní projevy. V průvodech bylo viděti četné vozy, na nichž nedorostlí hoši, oblečení v kněžská roucha, tupili sv. kříž, plivajíce po něm. Na jiných vozích byly postaveny vánoční stromky, ověšené loutkami, představujícími katolické a pravoslavné kněze. Na jiných místech mladí hoši se dopouštěli nevýslovných rouhání proti kříži.

19. března jsme splnili prosbu svatého Otce: katolické chrámy se proměnily v jediný hlas, volající k Bohu o pomoc pro naše nešťastné ruské bratry.

Jest však těžko se modliti, neví-li člověk nic určitějšího o onom stavu, za jehož odstranění má prositi Boha. Proto jest nutno, aby katolíci poznali skutečný obraz ruského utrpení, vytvořili si vlastní úsudek a tak tím vroucněji se modlili za Rusko. Západní katolická veřejnost, ovšem též katolíci československí, musí se dověděti pravdy a seznámiti se s fakty. Pouhá skutečnost přesvědčuje více než jakákoliv vzletná slova, a jest často hroznější a děsivější, než by si člověk pomyslil. Proto předkládáme čtenářstvu několik fakt, převzatých ze spolehlivých pramenů;

úmyslně volíme takové údaje, které pocházejí většinou z úředních zpráv sovětského tisku.

Boj proti Bohu a náboženství v Rusku.

Nynější bolševická organisace jest tkanivem velmi spletitým, je však možno v ní rozeznati tři základní moci:

1. vládu republiky sovětské,
2. ruskou stranu komunistickou,
3. třetí internacionálu neboli Komintern.

Zatím co prvé dvě mocné instituce pracují výhradně jen v Rusku, je úkolem III. internacionály, aby působila po celém světě. Ale třebaže se zmíněné tři organisace teoreticky značně od sebe liší, v praxi postupují všechny tři stejně, sledujíce týž společný cíl a majíce v čele tytéž lidi. Vláda republiky nachází se v rukou vedení komunistické strany, tato jest údem třetí internacionály a řídí se jejími pokyny. Členové vlády a strany jsou současně vedoucími činiteli Kominternu a tak prokazují vliv na činnost všech komunistických stran celého světa. Názory III. internacionály jsou závazné pro každého komunistu.

Komintern věnuje v boji proti „buržoasním předsudkům" zvláštní pozornost boji proti náboženství. Jednak chtějí bolševici zničiti především náboženství a starou morálku, poněvadž jsou v přímém rozporu s jejich zásadami, jednak shledávají v církvi nástroj buržoasní nadvlády, který je s to, aby měl na lid vliv protivný jejich vlivu. Lenin kdysi napsal: **„Mravným je vše, co prospívá komunistické straně."** Nejde tudíž o boj protiklerikální, nýbrž o boj přímo proti pojmu samého Boha. Jest nutno voliti mezi Bohem a

Leninem. Vysvítá to z knihy „Abeceda komunismu" od Bucharina a Preobraženského, dvou velkých teoretiků bolševismu:

„Někteří povrchní komunisté rozumují takto: náboženství mi nebrání býti komunistou, věřím v Boha stejně jako v komunismus. Má víra v Boha mi nepřekáží, abych bojoval pro věc proletářské revoluce. **Takové rozumování je v základě pochybné. Náboženství a komunism jsou pojmy naprosto neslučitelné.**"

Dále též autoři píší:

„Také v praxi je komunism naprosto neslučitelný s náboženstvím. Taktika komunistické strany přikazuje příslušníkům určitý způsob jednání. Mravouka každého náboženství přikazuje věřícím zase jiný způsob chování. **Mezi směrnicemi komunistické taktiky a příkazy náboženskými jsou však velmi často nepřekonatelné rozpory.** Komunista, který zavrhuje příkazy svého náboženství a jedná podle směrnic strany, přestává býti věřícím. Naopak zase věřící, který se vydává za komunistu, avšak porušuje směrnice strany z ohledu na příkazy náboženství, přestává býti komunistou."

Již z těchto několika citátů vysvítá, na jak prudký odpor naráží u bolševiků každá náboženská myšlenka. Při tom jde o otázku taktiky a o otázku zásadního nazírání; neboť víra kotvící v náboženství příčí se plánům III. internacionály.

Lunačarskij, komisař školství, pravil na sjezdě v Moskvě:

„**Nenávidíme křesťanství a křesťanů; nejlepší z nich nutno považovati za naše nejhorší nepřátele. Kážou lásku k bližnímu a milosrdenství, což obé odporuje našim zásadám. Křesťanská láska brzdí vývoj revoluce. — Pryč s láskou k bližnímu! — My potřebujeme nenávist. Musíme uměti nenáviděti, neboť jen tak dobudeme celého světa!**“

Z této ideologie vyplývají vládní instrukce a komunistická taktika. Následující stať z oběžníku komunistické strany ruské to dokazuje více než dostatečně:

„V našich nařízeních bylo náboženství výslovně prohlášeno za soukromou záležitost každého jednotlivce. Zatím co oportunisté vykládají tato slova ve smyslu, že stát se má vůči náboženství chovati neutrálně, **tvrdí naopak revoluční marxism, že stát je povinen bezohledně bojovati proti náboženství.**“

Podobné zásady se netýkají výhradně Ruska, nýbrž mají býti rozšířeny po celém světě. Stepanov píše v své knize „Cíle a metody protináboženské propagandy“, vydané r. 1923 vládou sovětskou:

„Protináboženské tažení sovětské vlády nesmí se omeziti pouze na Rusko, nýbrž **musí**

se rozvinouti po celém světě. Boj musí býti veden v zemích mohamedánských i katolických za týmž cílem i týmiž prostředky. Rozdíl jest jediné v tom, že bude boj trvati déle nebo kratčeji, podle toho, o kterou jde zemi."

Za účelem potírání náboženství bolševici vyvíjejí horečnou činnost: bibliografická příručka protináboženské propagandy, vydaná r. 1926 státem SSSR, **uvádí 1498 spisů vydaných nákladem sovětské vlády!** — Všechny časopisy (v Rusku není soukromého tisku, je tam toliko tisk státní), pravidelně se vysmívají křesťanství. Jeden list — „**Bezbožník**" — jest úplně věnován šíření protináboženských nauk. Jeho účel jest jasně vyjádřen v manifestu Lunačarského, jenž byl uveřejněn v prvních číslech:

„Přeji z plna srdce dokonalý úspěch Bezbožníkovi v jeho boji proti odpornému strašidlu Boha, které způsobilo tolik ďábelského zla všemu lidstvu v průběhu dějin."

Týž list uveřejnil Leninovu podobiznu, kolem níž se skvěly tyto nápisy: „**Dílo Bezbožníka jest dílo Leninovo. — Musíme bojovati proti náboženství. — Náboženství jest uspávací prostředek pro lid. — Školní učitel musí býti bezbožník.**"

Měnění protináboženské taktiky.

Praktická státní politika ve věcech náboženských a církevních se během času měnila. Nebudeme to líčiti dopodrobna, naznačíme jen hlavní její obměny.

Na počátku sovětská vláda věřila, že se jí podaří snadno smésti víru se svaté Rusi. Proto vedla **zuřivé pronásledování** ve formě zabírání chrámů a poprav kněží a biskupů. Avšak brzo vyšlo najevo, že národ nedá svou víru a nezradí svých starobylých kostelů, v nichž se modlili otcové a dědové.

Tu bolševici usilovali o vnitřní rozkol pravoslaví, a proto naváděli nesvědomité kněze, aby hlásali „obnovení křesťanství". Jako houby po dešti vznikaly různé církevní novotvary, jako „živá" církev, „obnovlenčeskaja", „prvněapoštolská" atd. Patriarcha byl vězněn a ponižován, avšak ač patriarchální církev nemohla se brániti, přece se stalo jasným, že rozkol nemá budoucnosti a nezdolá křesťanskou církev. Věřící setrvali v ní, odpadlí kněží se káli a vraceli zpět — úsilí bolševiků ukázalo se marným. Krev trpitelů spojila všechny věřící v jednotný celek!

Vyhubit kněze!

Znovu nastal obrat a sovětská vláda ovládla „umění nedělati mučedníků". Jednak zbavovala kněze veškerých občanských práv, znemožňovala

jim živobytí, poněvadž jim nedávala poukázek na chléb, rekvírovala byty, nedoručovala dopisů a naváděla komunistickou mládež, aby všemožně potírala kněze a dělala si z nich posměch.

Dnešní ruský kněz jest — po lidsku řečeno — nejubožejším a nejnešťastnějším tvorem na světě, jakýmsi psancem, který je považován za „nepracujícího", a proto nemá práva na existenci. Pro něho existují toliko povinnosti, práv vůbec nemá: nesmí volití, nesmí býti zaměstnáván, nemá téměř žádných příjmů, jeho děti (pravoslavní popové jsou ženatí) nejsou přijímány ani do státních služeb ani na universitu, je to život plný stálého utrpení. Zde se sleduje jediný účel: **odstrašiti kněze a přinutiti je k tomu, aby se zřekli svého povolání.** Jest zapotřebí rekovné, nezdolné víry, aby bylo možno snášeti podobné každodenní utiskování. Mnoho lidí dovede podstoupiti smrt pro nějaký ideál, málokdo se však odhodlá snášeti stálé utrpení, jež nevzbuzuje ani obdivu ani soucitu, poněvadž se stalo pravidlem, kterého si již nikdo nevšímá.

Současně s tímto stupňujícím se útiskem a zkracováním práv duchovenstva všichni nejlepší představitelé biskupů a kněžstva jsou posíláni **do vyhnanství, na Sibiř a Solovecké ostrovy, kde musí ve zvláštních koncentračních táborech těžce pracovati, dokud nezhynou zimou, hladem anebo souchotinami.** Toto jest

„suchá" poprava, která má za účel zničiti sice kněžstvo, ale tak, **aby národ nezachoval památky na jednotlivé mučedníky. Toho se bolševici do poslední doby báli nejvíce, aby křesťanství na Rusi nedostalo nové mučedníky, jejichž zářivý příklad by národ vábil k následování v díle obrany víry.** Proto je odsuzovali nikoliv k popravě, nýbrž k **pomalému skonu,** očekávajíce, že lid nepochopí tohoto druhu pronásledování a nenadchne se pro trpitele, jejichž hrdinství zaniká někde v Sibiři, a není tudíž před očima všech.

Zesměšňovati Boha a víru!

Zničiti kněžstvo není jediným cílem bolševické protináboženské politiky. Hlavní její úkol záleží v odstranění křesťanské morálky a převýchově celého obyvatelstva v duchu komunistické nauky. Proto různé státem podporované organisace rozvíjejí horečnou činnost a snaží se uskutečniti svůj „osvětový program".

Na prvém místě je křiklavá propaganda nevěrectví, která pracuje surovými a velmi drastickými prostředky: rozšiřují se rouhačské a výsměšné plakáty, zobrazující na př., jak Kristus se umlouvá s kapitalisty, aby společně zotročili dělníka, zesměšňuje se duchovenstvo a hlavy církve, jako papež, patriarchové, rabíni: pořádají se „vědecké" přednášky, na nichž řečníci se vysmívají křesťanství, sv. Trojici, Ježíši Kristu.

Bohorodičce. Jako příklad podobné agitační literatury uvádíme část článku uveřejněného v č. 7. (z roku 1924) časopisu „Bezbožník".

„Otčenáš".

„Otče náš!" To je povedené! A my, chudáci, jsme myslili doposud, že jest vždy zapotřebí otce a matky pro stvoření nového člověka. Ale ty, Pane náš, ty patrně znáš ještě jiný prostředek!

„Jenž jsi na nebesích." To je samozřejmé. Nevíš nic o lidském konání, a nemáš tedy na zemi co dělati.

„Posvěť se jméno tvé." Počkej ještě trochu! Dopřej nám ještě času, abychom se něčemu přiučili, a tvé jméno bude důkladně „posvěceno".

„Přijď království tvé." Žvaníš neustále totéž; my, my máme svou dělnickou republiku.

„Buď vůle tvá." Vida, to je už horší! Ty mluvíš jednou o vládě, jednou o vůli. Řekli jsme ti, že teď u nás vládnou sověty.

„Jako v nebi tak i na zemi." Tak přece nežvaň; smetli jsme všechny krále s povrchu země.

Toto snad stačí a není třeba uváděti dalších citátů. Toto rouhačství, při němž člověku stydne v žilách krev, brzo se zprotivilo ruskému lidu; přestal trpěti podobné zhovadilosti. V mnohých místech došlo k tomu, že sedláci vypudili a zbili divadelní ochotníky, kteří přijížděli z města do

vesnice, aby předváděli protináboženská divadla. Pronásledování nezastrašilo kněží, naopak mnoho mladých lidí se věnovalo kněžskému povolání, aby neochabla Kristova víra.

Ďábelská zběsilost se provalila.

Vláda zjistila, že všechny prostředky selhaly a ponižované křesťanství přece zůstalo nepřemoženým. Proto nastal nový obrat, který trvá až dosud — je to zběsilý útok na kněze, hromadné popravy, deportace, zuřivé rouhačství, protináboženské krvavé řádění, zavírání kostelů, rušení svátků a reforma kalendáře, podle níž má býti odstraněna neděle a zaveden pětidenní týden. **Nyní všechny náboženské obce v Rusku, ať katolické či pravoslavné, snášejí nebývalé útoky — dnešní boj je tak zuřivý, jako dosud nikdy ještě nebyl.** Služebníci oltáře jsou obviňováni z různých státních přečinů a odsuzováni, ačkoliv nemají nejmenší viny. Z kostelů se dělají obilní sýpky anebo dělnické spolkové místnosti. Na svátky velikonoční r. 1929 chodily po ulicích měst průvody „bezbožníků" a nosily plakáty vysmívající se náboženství. **U lidu byly konfiskovány svaté obrazy a hromadně spalovány. Bolševismus chce, aby nebylo těch, kdo mohou sloužiti mši sv., přeje si zničiti všechny chrámy a svatostánky, usiluje se o to, aby z lidské paměti zmizela slova „Bůh", „církev", „víra".**

Podle statistiky z konce roku 1926 bylo v Rusku 33.699 církevních organisací (farností, klášterů, lidumilných spolků atd.). Počet dřívějších náboženských obcí, t. zv. „prichody" (farnost), klesl z 52.000 na pouhých 18.122. Chrámů bylo na počátku revoluce 101.000, nyní je jich tak 35 — 40 tisíc; na 4000 duší připadá jediný vesnický kostelík. Dodávání papíru do nakladatelství, vydávajících náboženská díla, jest přísně zakázáno.

Popravy a žalařování biskupů a kněží.

Úřední statistika z roku 1923 uvádí, že bylo popraveno 28 biskupů a 1215 kněží. **Počet uvězněných biskupů,** jejichž jména a osud bylo možno zjistiti, dosáhl dne 1. dubna 1927 **čísla 117.** Velmi mnoho z nich zahynulo hladem a nemocí, neměli šatů ani prádla. Dle údajů předsedy ruské biskupské synody z roku 1930 **v přítomné době** v různých městech Ruska je **uvězněno v sovětských žalářích 48 biskupů, 3700 světských kněží a 8000 řeholníků.** Od počátku bolševické revoluce do dnešní doby **bylo popraveno více než 30 biskupů, 1500 kněží a 7000 řeholníků a řeholnic.** Likvidace kostelů na Rusi vyvolala do r. 1925 v 1441 případech „krvavé zakročení" — později statistika těchto vzpour utlačovaného lidu nebyla uveřejněna. Tato data se týkají výhradně evropského Ruska a jsou neúplná. Podle odhadů „Mezinárodní dohody proti III. internacionále" **počet světských kněží popravených**

v Rusku a na Sibiři přesahoval v roce 1924 číslo 8000.

Jaká „provinění" se vytýkají ruskému kněžstvu? Uvedeme několik příkladů.

Kněz z vesničky Bogoradsk byl odsouzen na osm roků do žaláře, protože v jednom ze svých kázání poukazoval na zhoubný vliv „komunistické mládeže" na děti. V Nové Ladore byli odsouzeni čtyři kněží na rok do vězení, protože prý šířili mezi lidem „náboženské pověry" a konali služby Boží, aniž si vyžádali povolení od místního sovětu. V Podolském Kamenci byl odsouzen kněz na pět let do vězení, poněvadž tvrdil, že zázraky jsou možné. V gubernii riazanské byli členové farního výboru odsouzeni na rok do vězení, poněvadž podporovali šíření „náboženských pověr" mezi lidem. Pro tutéž záminku byli ve Pskově odsouzeni arcibiskup a 17 kněží. Ve Volyni byli kněží zatčeni, protože vyučovali děti náboženství a prováděli náboženskou propagandu.

Osud pravoslavných klášterů.

Prvního ledna 1925 vydala rada lidových komisařů nařízení, podle kterého mají býti všechny kláštery, které na Rusi ještě trvají, ihned uzavřeny a zrušeny. V důsledku tohoto nařízení byli vypuzeni mniši golovinského kláštera v Moskvě, klášter Chersonesský u Sebastopolu byl zrušen a ostatky svatých z něho spáleny, v kraji ču-

vašském byli mniši kláštera čeloksarského vypuzeni atd. atd. Při zrušení kostelů a chrámů pravidelně se zabírají ostatky svatých a buď se spalují nebo odevzdávají do musea, kde mají býti veřejně vystavovány jako „přežitky barbarství".

V těchto měsících znovu se rozpoutalo pronásledování a zprávy z prosince 1929 a ledna 1930 jsou opravdu úžasné: Ve Vologdě byla Spasská katedrála proměněna v dělnický klub a zřízeno tam kino, v kiněševském okrese zastřelili bolševici pravoslavného kněze Vojkina, v Petrohradě byl rozebrán kostel na Volkovém hřbitově a na jeho místě se staví krematorium. V Šuji místní úřady zabraly dva kostely, jež budou upraveny jako obilní sýpky; v Bachmutě zavřeli bolševici tamní svatyni a Blagověštenský chrám, v jehož lodi bylo rovněž zřízeno kino. Tento trapný seznam zneuctěných chrámů lze vésti až do nekonečna . . .

Krev a Sibiř katolíků.

Těžké rány dopadly nejenom na pravoslavnou církev, nýbrž i na katolíky v Rusku. Arcibiskup mogilevský J. E. biskup dr. Ropp žije ve vyhnanství, prelát Budkiewicz byl zavražděn, msgr. Cieplak byl odsouzen k smrti, konečně však propuštěn do ciziny, kde následkem přestálých útrap zemřel. Biskup Sloskan, exarcha ruskokatolické církve L. Feodorov a nejváženější ruský katolický kněz msgr. A. Zěrčaninov jsou na

Sibiři. Řeholníci dominikánského kláštera, rovněž jiní kněží a řeholníci jsou buď v žalářích anebo v koncentračních táborech. Během těchto strašlivých třinácti let společné utrpení spjalo osudy katolické a pravoslavné církve; obě byly pronásledovány, obě mají své mučedníky a jména umučených hodnostářů patriarchy Tichona a biskupa Cieplaka jsou společným poutem mezi nimi.

— — — — — — — — — — — — — —

Nebudeme více uváděti z dějin pronásledování na Rusi. To, co řečeno, postačí k tomu, aby každý sám mohl pochopiti, v jakém stavu je náboženství pod vládou moskevských komunistů. **Velmi často se popravy doplňovaly ukrutným mučením; mnoho kněží zahynulo v strašlivých utrpeních:** arcibiskupovi permskému Andronikovi byly vyloupeny oči, archimandrita (opat) Dimitrij byl skalpován, biskup tobolský Germogen byl živý přivázán ke kolu parolodi. Každý slyšel o **utrpení křesťanů v době římských císařů,** ale každý též má věděti, že **i nyní existují podobní mučedníci, kterým jest snášeti stejně velká trápení, a to jediné proto, že nechtějí se zříci Kristovy víry!**

Ale prohlášení metropolity Sergije!

Proti těmto pronásledováním se ozval člověk, který jest vtělením světového svědomí — římský velekněz. A celý svobodný zahraniční ruský tisk vítal jeho projev; nesjednocení Rusové vděčně

zapsali slova toho, jenž mužně vystoupil na jejich obranu.

Leč z ujařmeného Ruska ozval se jiný hlas; hlava ruské pravoslavné církve metropolita Sergij prohlásil, že v Rusku není pronásledování, kostely že se zavírají toliko na přání věřících (!) a že popravováni byli kněží a biskupové proto, že se zúčastnili politických zločinů.

Je to trapné svědectví toho, jak pokročilo zotročení pravoslaví: hlava církve musí ze strachu o svůj život prohlašovati, že věřící sami si přejí zavírání chrámů!

Metropolita Sergij byl jedním z několika biskupů, kteří po smrti patriarchy Tichona měli právo zastupovati jeho místo a spravovati stolec ruského patriarchy. Avšak jedni z těch, kteří byli starší nežli on, zemřeli, jiní jsou v Sibiři a v žalářích; tak zcela náhodou se církevní moc soustředila v rukou Sergije. Jsme dalecí toho, abychom tvrdili, že metropolita obviňuje své předchůdce v tom, že se zúčastnili politických zločinů a jsou tudíž právem žalařováni. Podobné tvrzení by znamenalo, že metropolita Sergij se dopustil udavačství. Chápeme lidsky, že byl donucen k takovému sebeponížení, že prohlásil, čemu sám nemůže věřiti. Jest to nový důkaz toho, jak bolševici ponižují ruské pravoslaví, jak hanobí ruskou hierarchii i kněžstvo! A obráncem ruské církve ukázal se sv. Otec Pius XI.

Manželství a rodina.

Základem společenského zřízení jest rodina. V Rusku dříve se uzavíraly sňatky církevní a stát uznával toto právo církve. Sovětští právníci rozhodli, že je sňatek v socialistickém státě pouhým projevem vůle muže a ženy, kteří se rozhodli vstoupiti v soužití, a že státní moc při tom nemá nic jiného činiti, nežli projev zapsati do knihy příslušného komisariátu.

Mnohým se zdál i tento „ústupek" zbytečným: „Proletariát" — napsal právník Gojchberg — „mohl by se zcela dobře zříci formálního potvrzení sňatku, neboť není ani nejmenšího pouta mezi mužem a ženou uzavírajícími sňatek." Jen přechodně bylo rozhodnuto zachovati zapisování sňatků v této formě: ženich a nevěsta prohlašují sovětskému úředníku, že si přejí vstoupiti v manželství a že není zákonitých překážek.

Sovětský zákon o manželství zná jen dvoje překážky: nedosažení určitého věku a pokrevní příbuzenství mezi ženichem a nevěstou. Ve směru rozšíření okruhu osob, které smějí mezi sebou uzavříti sňatek, jdou sovětské zákony hodně daleko. Zakazují toliko sňatky mezi otcem a dcerou, matkou a synem, bratrem a sestrou, ale ostatní stupně příbuzenstva nejsou překážkou k manželství. Tedy sňatky strýce s neteří, tety se synovcem, bratranců se sestřenicemi atd. jsou bez jakýchkoliv těžkostí dovoleny.

Avšak i zapisování sňatků zdálo se příliš zdlouhavým a „nesocialistickým". Proto nový zákon uznal zcela pravoplatnými t. zv. „faktické sňatky"; jednou provedený styk může býti pokládán za náhodný, kdežto opakované styky mezi dvěma osobami vytvořují již faktický sňatek. Dnešní bolševická definice manželství zní takto: manželství jest časově neomezené dobrovolné soužití, založené na svobodné dohodě muže a ženy, pokládajících se mezi sebou navzájem za manžely.

Při důsledném dodržování této zásady nebylo ovšem možno stíhati mnohoženství a sovětský zákoník je skutečně netrestá. Vyskytly se případy, kdy sňatky se uzavíraly toliko pro jednu noc, a ráno novomanžel sděloval své ženě, že již se s ní rozvedl. Na vesnicích není řídkým zjevem, že sedlák, místo aby najal dělnici, ožení se počátkem léta a na podzim se rozvádí — tak alespoň má dělnici zdarma. Ježto při takovém stavu velmi často nebylo lze zjistiti, kdo jest otcem a kdo musí platit na výživu dítěte, bylo do sovětských zákonů pojato zařízení „kolektivního otcovství", t. j. žila-li žena s několika muži, všichni jsou považováni za otce a každý musí nésti povinnosti. Toto řešení otázky přivedlo zase k novému abnormálnímu zjevu: četné ženy se živily tím, že pobíraly výchovné od několika „otců". Pravidelně jest matce přisuzována třetina výdělku otcova, který jest jí udán jako „faktický otec".

Manželské rozluky.

Nejostřeji se provinil sovětský názor na rodinný poměr v ustanoveních o rozluce sňatku. V pravidlech o rozluce uplatňuje zákon základní názor, že „manželství zásadně **nemá** býti stálým svazkem, činěným na celý život." Bolševická nauka potírá rodinný svazek, a proto ani nechce, aby lid pohlížel na manželství jako na základ rodiny. K rozluce stačí jednostranné prohlášení jednoho z manželů, druhý bude uvědoměn úřadem dodatečně, jeho souhlasu není potřeba. Počet sňatků není zákonem nikterak omezován.

Jelikož rozvod je věcí snadnou, „uzavření" manželství krajně ulehčeno a mnohoženství se netrestá, vyskytují se zcela nenormální zjevy. Soudruh Chotin v diskusi k návrhu sovětských komisařů v záležitosti odstranění rozdílu mezi registrovaným a faktickým sňatkem, odpověděl do redakce „Pravdy" (z 10. března 1926) tímto lehkomyslným, ale příšerným dopisem: „Jsem právě takový člověk jako mnozí jiní. Působí na mne síly přírodní jako na jiné. A co jest výsledkem? 118 faktických manželek! A ještě nepočítám ty, na které jsem zapomněl. Pamatuji se na 118 žen a nyní mám stodevatenáctou, „úředně" zapsanou. Mnozí mi možná řeknou: „Jsi prostopášník." Ale nemohl jsem přece voziti s sebou ženu z města do města, ze vsi do vsi, z fronty na frontu! Co by se stalo, kdyby všech 118 žen vystoupilo proti

mně se svými právy a vzaly s sebou své děti?"

Tak píše člověk! Tak hluboko klesne člověk!

V západní Evropě zákony a církevní předpisy zakazují umělé potraty, v Rusku jsou dovoleny. V knize A. Gense „Umělé potraty na vsi" (vydání komisariátu pro zdraví lidu) čteme, že v jednom jediném z vyšetřených okresů provedená anketa výstižně mluví o zřejmém vzrůstu umělých potratů rok od roku: v jednom okrese za tři roky, 1922—1924, 82.612 zločinných operací.

Státní filmové podniky vyrábějí filmy, aby vraždění nenarozených dětí se rozšířilo co nejvíce. Jen v Petrohradě za rok 1926 bylo podáno 19.253 žádostí o potrat; z nich vyhověno 17.053. V první polovici r. 1927 počet žádostí vzrostl až na 14.189, z nichž bylo povoleno 11.732. Tyto údaje jsou převzaty z „Rudé Gazety" 10. listopadu 1927.

Rodina, manželství jsou v beznáboženském státě pronásledovány. Trvají-li dosud, tak jedině proto, že ještě vzdorují politice vlády. **Stát činí vše, aby rozvrátil manželství, a kdoví, zda se mu to konečně nepodaří? Toto znectění ženy a rouhání božským a přirozeným zákonům trvá stále.**

Co tyto „nové" řády, proti nimž se vzpouzí lidský cit a lidská důstojnost, tyto řády, které dovedou probouzeti jen zvíře v člověku a ubíjeti veškeren vyšší smysl — co tyto řády udělají z ubohého ruského lidu?

Ničím nezesurovuje člověk tak jako vraždou, ničím neodumírá člověk všemu vyššímu životu tak, jako když třísní svou ruku lidskou krví — a v Rusku je těch zločinných vražd nenarozených dětí tolik!

Co se stane s povahou ubohého ruského lidu?

Výchova dětí.

Komunisté, vydávajíce své zákony, vycházeli z předpokladu, že v socialistickém státě rodina, založená na sňatku a vyvracející určitá práva a povinnosti mezi manžely, rodiči a dětmi, **musí zmizeti a býti zaměněna státní organisací veřejné výchovy dětí.** Proto **sovětský zákon ruší jakékoliv pozůstatky moci rodičů nad dětmi** — ale rušiti jest snazší nežli vytvořiti. Práva rodičů nad dětmi bylo možno zrušiti jedním škrtem péra, ale **daleko těžším ukázalo se vytvoření řádu, zajišťujícího zájmy dětí.**

Bída ruského dítěte.

Mohli bychom citovati děsivé materiály papežské komise pro pomoc hladovějícím, ukazující názorně, jak žije ruské dítě. Ale nebudeme používati katolických pramenů, přestaneme na tom, že uvedeme ruské údaje, přijaté z bolševických novin.

Leninova choť pí Krupská píše v časopise „Pravda" z r. 1915, č. 65. toto:

„Máme 7 milionů opuštěných dětí úředně zjištěných a v našich útulcích je místa jen pro 80.000. Kolik jiných bloudí bez cíle Ruskem?"

Pí Kalininová, manželka ruského presidenta, píše v deníku „Izvestija" č. 65.

„Desetitisíce dětí hyne v našem hlavním městě fysicky a morálně. Celé armády proletářských dětí jsou odsouzeny k fysické i morální zkáze."

Charkowský deník „Komunista" přináší tento odstavec:

„Malí opuštění chudáčci, oblečeni v hadry, roztřeseni zimnicí, uchýlili se do našich měst, aby nezahynuli hladem. Nocují pod kotly, v nichž se vaří asfalt, ve veřejných záchodcích, v plechovkách na odpadky. Odevšad jsou vyháněni, vystrkováni; každý je bije. Jejich tváře rozežírá lupus, jejich dásně krvácejí. Mnozí z nich jsou tak skleslí, že ani nežebrají."

Jak to vypadá v bolševickém útulku pro mládež, umístěném v nádherném panském sídle v saratovské gubernii, jest viděti z tohoto článku („Komsomolskaja pravda" 1926 čís. 1):

„Děti běhají bosy po celou zimu. Šaty visí na nich jako cáry. V místnostech jsou namačkány. Na jednom lůžku spí dvě až tři děti. Děti vykonávají svou potřebu ve světnici. Zdravotní splachovací záchody jsou umístěny na chodbách a nejsou přikryty poklopem. Nad těmito se věší prádlo, aby uschlo. Špína je tam hrozná. Děti se nikdy nekoupou a myjí se v nádobách,

z nichž pak jedí. Je tam 352 dětí. Dnů, kdy děti stonaly, bylo 3096 za 6 měsíců. 12% je stiženo tuberkulosou a nejsou odděleny od ostatních. Není lékařů. Děti jsou smutné a skleslé."

Mravní pustnutí ruského dítěte.

Toto byl obraz fysického utrpení, ale duchovní zkáza jest daleko horší. Komunisté vědí, že nestačí získati dospělé, nýbrž že především je nutno zlákati mládež a děti. Vycvičiti mladé lidi a děti v komunismu je snazším úkolem, a zároveň se připravuje příští generace komunistů. Tak se vysvětluje vášnivý zájem, který sověty věnují vývoji organisací mládeže. Od školy počínaje jest dítě vedeno proti Bohu — z bolševických škol musí býti Bůh vyloučen! V díle, o kterém jsme se už zmínili, Bucharin a Preobraženský se vrací několikráte k tomuto bodu:

„Dřívější škola byla zasvěcena božskému kultu povinným vyučováním náboženství, modlitbami a návštěvou kostelů. Nový vyučovací plán vylučuje náboženskou nauku ze školy, i kdyby zpáteční rodičové školních dětí činili pokusy podloudným způsobem ji tam opět zavésti. Dovolovati učiti náboženským pověrám ve školách znamená podporovati rozšiřování náboženské zaujatosti mezi lidem. Nejen, že nesmí dítě slyšet mluviti o Bohu ve škole, ale jest

nutno znemožniti rodičům, aby mrzačili mentalitu dítěte náboženskými pověrami."

Proto se postaraly Sověty o výchovné ústavy, dětské zahrádky a opatrovny, kam si dělníci smějí dáti děti, když jdou do práce, a kde mohou děti býti především vychovány, jsouce dočasně nebo navždy od rodičů odloučeny. Podívejme se na výsledky této „oficielní výchovy komunistické"!

Soudruh Berezner, uvědomělý komunista, sám si stěžuje na nynější stav věci; píše v „Izvestije" (25. prosince 1924) o opuštěných dětech moskevských:

„50% těchto dětí, sotva 14tiletých, trpí všemožnými chorobami infekčními: nákazou syfilistickou, otravami, alkoholismem atd." Podle jeho líčení v sirotčinci Krylenkově „děti kouří, nadávají si, rvou se. Nemají ani sebemenší úcty k dozorcům a neposlouchají učitelů. Místnosti jsou špinavé, obzvláště koupelna, která ostatně není vůbec k potřebě; nikdo nepracuje a pracovati nechce. Velký počet dětí jest oddán kokainu".

Když čteme toto líčení, nemůžeme se diviti, že děti pomýšlejí neustále na útěk z tohoto pekla. Z ústavu Krylenkova, kde bylo původně 287 chovanců, během jednoho roku uprchlo jich 270. Co se stane s těmito dětmi? **Z jejich řad patrně vychází ona spousta mladých zločinců, která jest postrachem Ruska.** Podle úředního sčítání potuluje se 50.000 zločinných dětí po

moskevských ulicích. Lidový komisariát spravedlnosti v cirkuláři č. 36 píše toto:

„Konstatuje se ohromný vzrůst zločinnosti u dětí. Lupičství nabývá u dětí velkých rozměrů . . . vyjádříme-li číslem 100 počet zločinů spáchaných dětmi v roce 1925, tento poměr vzrůstá na 175 v r. 1924, na 217 v r. 1925 a na 283 na počátku roku 1926. Zločinnost u dětí v dělnických krajích vzrostla ve dvou letech o 400%."

Dr. Hagemann v „Deutsche Juristenzeitung" 1923, sešit 13-14, uvádí, že „jen v Moskvě bylo spácháno za rok 1922 malými dětmi 4.606 zločinů. Z toho bylo 10 případů vražd, 37 případů loupeže, 22 případů zranění, více než 1.000 krádeží, nemluvě o případech prostituce a znásilnění." Sám komisař vnitra Běloborodov v časop. Pravda (16. září 1926) byl nucen konstatovati: „Nejvíce trestuhodné zločiny byly spáchány mladíky ve věku od 17 do 25 let. **Vidíme tedy, že je to mládež vyrostlá a vychovaná za revoluce — a to je velmi povážlivé."**

Co by se také jiného mohlo očekávat?

Ve škole musí býti podle předpisů III. internacionály všecky učebné předměty podávány ve smyslu nauky Marxovy a se zřetelem ke komunistické a protináboženské propagandě. Učitelé, kteří chtějí dále choditi do kostela, jsou nejvyšším nařízením ze škol vyloučeni. Vyučování náboženství zdá se patrně sovětům zkázonosným,

jelikož je pro dítky pod 8 let přímo zapovídají. Úřední časopis komisariátu spravedlnosti píše, že soudce obvodu Iljenského (Ural) podal dotaz, smějí-li kněží vyučovati školní dítky v náboženství mimo hodiny řádného školního vyučování a na zvláštní přání rodičů. Komisariát spravedlnosti odpověděl, že vyučování dětí náboženství není dovoleno za žádných okolností, ani ve škole, ani v kostelích.

Bolševická výchova se má rozšířiti i za hranice Ruska.

Sověty nespokojují se jen tím, že otravují ruskou mládež; chtějí získati pro své účely mladé lidi a děti celého světa; tak povstal „**Komsomol**" a hnutí „**mladých pionýrů**", nejúčinnější to nástroj sovětů, jichž používají v boji proti Bohu. Internacionála mládeže byla založena 21. listopadu 1921 a čítá více než $1^1/_4$ milionů členů. Rusko má ovšem převážnou většinu, totiž 900.000, na Německo připadá asi 131.000 členů, na Francii 11.000, na Italii 8.000, **na Československo** 13.000 a t. d.

A její cíle? Pomáhati všemožně propagandě „Kominterny", strhnouti na sebe vedení hnutí mladých dělníků, organisovati v každé továrně a v každé škole „buňky" mladistvých, organisovati propagandu protivojenskou, avšak nikoliv mírovou, protože podle jejich programu je třeba zeslabiti odpor buržoasie proti prol. revoluci.

Ano i děti jsou jejími členy a byla utvořena pro ně zvláštní organisace „mladých pionýrů". **„Pionýr jest mladší bratr mladých komunistů — zůstává věren dědictví Leninovu"**, — toť zákon mladých pionýrů. Toto hnutí jest hlavně určeno k tomu, aby pokud možno nejdříve byla dětem vštípena třídní nenávist. Komunisté myslí, že toho docílí, zavádějí-li děti do politických zápasů, aniž se starají o to, jakému fysickému a morálnímu nebezpečí je vystavují.

Zinověv doznává cynicky: „Nesmíme pohlížeti na hnutí komunistické mezi dětmi s hlediska citového. Skutečnost, že se děti zúčastnily boje se zbraní v ruce, musí nám býti poučením a příkladem. Tato nová pokolení pracovníků nebudou již znáti přecitlivělost našich vrstevníků; takové zkoušky vytvoří z ních pravé zápasníky." Tyto organisace mládeže jsou nejlepšími nástroji, jichž bolševici používají pro svou propagandu protináboženskou. **V Rusku „Komsomol" pořádá největší část průvodů, mumrajů a divadelních představení, která slouží k tomu, aby zesměšňovali Boha a náboženství.**

Ve školách byly zavedeny tak zvané „soboty protináboženské" a všichni žáci musí se zúčastniti průvodů, parodií na procesí a na služby Boží, které organisuje komunistická mládež. O posledních vánocích bylo pořádáno v celém Rusku množství manifestací, ke kterým se pojila rouhavá procesí, spalování sv. obrazů a t. d. Na

západě není propaganda mezi mládeží tak úporně provozována, ale není proto méně úpornou. V Anglii bylo nutno uzavříti komunistické „nedělní školy", jež ovšem neměly nic společného s křesťanskými školami nedělními, než právě volbu dne — a to proto, že jest snáze najíti a shromažďovati děti v neděli nežli ve všední den. Zde podáváme vyňatek z „katechismu", kterého se používalo k vyučování.

„Musíš hlásati občanskou válku. Nebudeš vlastencem — neboť vlastenec je mezinárodním ničemou.

Musíš hlásati revoluci, neboť revoluce znamená zvrácení nynějšího stavu věcí a kapitalismu."

Marxistické školy ve Skotsku zvolily si heslo, jehož první oddíl zní: **„Vyžeňte Boha z nebe!"**

Svatý Otec promluviti musil.

Viděli jsme již, že v Rusku jest křesťanská víra potírána, kostely zavírány, svatostánky zneuctívány. Všechno to činí stát a tentýž stát usiluje o zničení manželství o zkázu rodiny a vede dítky od útlého věku k rouhačství, nevěře a k pohrdání Bohem. Vytváří se středisko nového pohanství, které zuřivě útočí na každou církev, ano na sám pojem božský. Hynou nesčetné lidské duše, a žádný křesťan nemůže k tomu přihlížeti lhostejně.

Svatý Otec **musil** promluviti.

Každá lidská duše je vzácným pokladem,

jenž je předrahý Kristu. Ani té duše nejmenší nechce ztratiti Kristus: za každou duši prolil Kristus Pán svou krev. Papež jest náměstkem Kristovým, jest povolán, aby střežil a pásl Ježíšovy beránky a ovce — proto i když Rusové neuznávají jeho prvenství, přece musí pečovati a starati se o ně. Není a nesmí mu býti lhostejno, jestliže velký národ propadl náboženské záhubě a zkáze. Jako nejvyšší pastýř církve, římský velekněz musí poukazovati na nebezpečí a volati k nápravě. Jest to jeho povinnost před Bohem a za její splnění papež nese odpovědnost před Kristem. Právě proto svatý Otec musí dbáti toho, aby všude se šířila a mohutněla Kristova víra, spatří-li však někde její úpadek, má zakročiti co nejrozhodněji bez ohledu na osoby nebo na státy.

Dále ochránce víry má povinnost zakročiti ve prospěch zneuznávaného Ježíše. Lidská duše, zbavená víry a nejzákladnějších křesťanských zásad, nevyhnutelně podlehne zkáze; jest úkolem církve odstraniti toto zlo a bojovati s překážkami, které jsou cizí rukou navaleny do cesty k dokonalosti a pravdě. Nevěrecká politika určité vlády není soukromou vnitřní záležitostí toho onoho státu. Vytvoří-li se střediska protikřesťanského záští, pak jako pohoršlivý příklad budou ohrožovati i samu existenci světové náboženské kultury. Toto platilo by už i v případě, že by byl v Rusku vznikl zcela mírný atheismus. Avšak vidíme, že bolševické nevěrectví jest výbojné a

prudké — jeho snahou jest vésti boj proti Bohu všude, kde se věří, všude, kde dosud stojí svatostánek Ukřižovaného. Dnešní moskevští vládci nespokojují se toliko tím, že ničí ruský národ, ale chtějí „osvítiti" svou protináboženskou propagandou celý svět. Potírají křesťanství v Asii, pěstují atheismus v Evropě, vedou prudký boj proti Bohu. „Běda tomu, skrze koho pohoršení přichází!" — a sv. Otec, aby uchránil ostatní od možnosti nákazy, musí veřejně říci, kdo jest ten, který pohoršuje.

Konečně prostý, obyčejný lidský soucit s trpícím člověkem nutí každého křesťana, aby litoval těch, kterým vzali víru, zavřeli chrámy a zrušili svatyně. Organisované rouhačství proti Tomu, jenž smrtí kříže nás vykoupil z propasti hříchů, volá nás, abychom smírnou obětí a horlivou modlitbou odčinili bezpráví, které jest snášeti Kristu. Je-li to povinností každého věřícího člověka, lze-li zazlívati sv. Otci, že vykonal to, k čemu byl povolán jako pastýř církve? Viděli jsme, že protináboženská činnost vlády nemůže býti vnitřní záležitostí Ruska, pronásledování musí vyvolati rázný protest ve jménu samého Boha, ve jménu náboženství v zájmu spásy duší a konečně z důvodů obyčejného soucitu. Z toho plyne, **že sv. Otec Pius XI. jednal plným právem a nemohl učiniti nic jiného než to, co učinil.**

A co my?

Každý katolík musí následovati příkladu svého velekněze. Jest povinností každého věřícího, pomoci svým nešťastným odloučeným bratřím. Křesťanský svět nemůže přehlížeti onoho zneuctění, kterého se dopustili bolševici vůči Kristu a vůči duším. Nutno pomoci . . . . .

Ale jak pomoci? Jest pouze jeden prostředek, jenž neselže: — toť vroucí modlitba ke Kristu. Nutno Jej prositi, aby se smiloval nad ruskou církví a nad ruským lidem, zmírnil jejich utrpení a zkrátil onu trpkou zkoušku, kterou jest ruskému národu snášeti. Sv. Otec doporučil všem katolíkům modlitbu k sv. Terezii Ježíškově — která se tolik obětovala pro rozšíření království Božího — každý se musí obrátiti k ní a prositi o přímluvu za Rusko. Tím splní svou křesťanskou povinnost vůči trpícím a účinně jim pomůže. Čím více jest pronásledováno náboženství v Rusku, tím horoucněji se má modliti katolík. **Ruské chrámy jsou zavřeny, ale jsou otevřeny kostely katolické; v nich lze vznášeti prosby k Bohu!** Sv. Otec věří, že celý katolický svět bude se spolu s ním modliti za záchranu Ruska. Uposlechne-li se této výzvy, tak dobrotivý Bůh dříve nebo později vztáhne svou ochrannou ruku nad těžce zkoušenou zemí.

Imprimatur. Nr. 3531.
Olomucii, die 24. Februari 1930.
Josephus Vyvlečka, Praeses a. e. Consistorii.

Modlitba k sv. Terezii Ježíškově.

Láskyplná a soucitná světice, přispěj na pomoc našim ruským bratřím, kteří strádají pod útiskem dlouhého a krutého pronásledování křesťanství. Vypros jim od Boha vytrvalost u víře, vzrůst v lásce k Bohu i k bližnímu a důvěru k přesvaté Rodičce Boží. Zjednej jim hodné kněze, kteří by dostičinili spravedlnosti Boží za svatokrádežné činy proti Nejsvětější Svátosti a za rouhavé urážky Boha. Zaštěp zvláště v mládeži andělskou čistotu a ostatní křesťanské ctnosti, aby se tento zbožný národ osvobodil od všeliké poroby a dobrovolně se navrátil do jediného stáda věřících, které milující Srdce vzkříšeného Krista svěřilo svatému Petru a jeho nástupcům, a aby mohl v jednotě se svatou katolickou Církví oslavovati radostně Otce, Syna i Ducha svatého. Amen. (Odpustky 300 dní po každé; odpustky plnomocné po měsíci.) Pius XI. 19. srpna 1929.

Modlitba k sv. Cyrilu a Metoději.

Všemohoucí věčný Bože, jenž jsi skrze své svaté vyznavače a biskupy Cyrila a Metoděje přivedl slovanské národy k poznání svého jména, uděl, abychom z jejich slavnosti se radujíce, také v jejich společnost připojeni byli. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Používání novinových známek povoleno poštovním řed. v Opavě pod č. 25.601-III. z 18. července 1927. — Vydavatel: Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí Dr. B. Vašek, Olomouc. Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín. Tiskem Společenské tiskárny v Přerově.

„Životem" číslo 75. II. vydání. Cena 50 h.

SVATÝ JOSEF

Úvod.

V době, kdy vše kvasí nezdravými myšlenkami, kdy hlavně nižší vrstvy lidu se dostávají v svých spravedlivých snahách do vleku živlů nejvýš nepřátelských jejich štěstí, vystupuje tím více do popředí postava sv. Josefa v prosté dílně nazaretské a stává se zářným ideálem naší doby.

Kde hlaholí jméno Maria, jméno nejčistší Matky Páně, kde je vzýváno přesvaté, přesladké, přemocné jméno Ježíš, všude tam se ozývá též slavné jméno sv. Josefa. Sv. Josef byl pěstounem Páně, snoubencem Panny Marie, jest ochráncem veškeré katolické Církve.

Sv. Josef jest hoden naší zvláštní úcty.

Po Rodičce Boží není na zemi ani v nebi bytosti, která by byla hodnější naší úcty, než sv. Josef. Pán Bůh ho vyvolil za snoubence nejblahoslavenější Panny Marie, za ochránce a strážce jejího panenství, za její oporu v životě. „Josefe, synu Davidův," praví anděl, „neboj se přijmouti Marii, manželku svou." Tím učinil Pán Bůh sv. Josefa pomocníkem ve vykupitelském díle.

Sv. Josef jest po Marii Panně Kristu Pánu nejblíže ze všech světců. V Písmě sv. jest zapsán jako zákonitý otec Ježíšův. „Otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe." (Luk. 2, 48.)

„Jménem otec," dí sv. Basil, „nezasloužil býti jmenován ani anděl ani jiný světec, toliko svatý

Josef směl býti jím nazýván.“ Sv. Bernard dí o sv. Josefu: „Služebník věrný a opatrný, kterého ustanovil Pán k útěše své Matky, za pěstouna svého těla a za jediného nejvěrnějšího pomocníka velké své rady na zemi.“

Přednosti sv. Josefa.

Sv. Tomáš Akvinský tvrdí, že Pán Bůh obdaří každého, koho vyvolí k důležitému úřadu, potřebnými milostmi a schopnostmi, aby jej dobře zastával. Lze si představiti důležitější a odpovědnější úřad, než býti pěstounem Syna Božího? Sv. Josef byl obdařen hojnými milostmi a dary dříve, než začal svůj vznešený úkol. A Ježíš Kristus sám též posvětil svého pěstouna dlouholetým důvěrným obcováním s ním; rozmnožil dary a milosti, které sv. Josef obdržel hned na počátku svého úřadu. Proto jest pěstoun Pána Ježíše hoden zvláštní úcty, úcty po Matce Boží nejvyšší.

A čím byl sv. Josef na zemi?

Chudým tesařem v nepatrném Nazaretě. Tam pracoval v své dílně nebo kam ho řemeslo povolalo. Tam ho vídali v chudém oděvu s tesařskými nástroji v rukou, nepatrného, skromného. Chudé bylo jeho lože, co nejjednodušší byl jeho oděv, chudý jeho oběd i večeře. Ačkoli byli s Pannou Marií nejdokonalejšími lidmi v Nazaretě, byli přece nejnepatrnějšími, od světa neváženými. Kdyby tehdy byl někdo řekl obyvatelům nazaretským, že ten nepatrný tesař

bude kdysi největším světcem, že bude patronem Církve sv., nikdo by nebyl uvěřil.

V nepatrných poměrech se stal sv. Josef tím, čím jest nyní. Až do smrti žil v chudém Nazaretě v bídných poměrech. Když zemřel, byl již svatým, jak ho nyní uctíváme. Čím dosáhl sv. Josef tak vysokého stupně svatosti? V jeho životopisu se nedočítáme o neobyčejných, nápadných skutcích. Ale měl srdce plné lásky k Pánu Bohu, byl spravedlivý, jak svědčí Písmo sv. Jediná věc mu ležela vždy na srdci: aby vyplnil vůli Boží. To bylo jeho denním dílem. Všecko posvěcoval dobrým úmyslem. Konal všecky ctnosti, ale jsa přesvědčen, že něco dokáže jen s pomocí Boží, byl mužem modlitby. Odtud to bohatství milostí, které působilo v jeho srdci, proto ten stálý vzrůst ctností, stálé stoupání v dokonalosti až k výši, na níž se jeví jako jeden z nejvyšších knížat nebeských.

Úcta sv. Josefa.

K největším ctitelkám a šiřitelkám úcty k sv. Josefu náleží veliká reformátorka Karmelu sv. Terezie.

Píše: „Jsouc ve dvaadvaceti letech stižena ochrnutím, a vidouc, do jak smutného stavu mě přivedli pozemští lékaři, obrátila jsem se k lékařům nebeským. Za svého ochránce jsem si zvolila sv. Josefa. Poskytl mi zřejmou pomoc. Milovaný Otec mé duše mě brzo zbavil slabosti a nemoci, jimiž bylo stiženo tělo, a později mě zachránil z jiného,

rovněž velice vážného nebezpečí, které ohrožovalo mou věčnou spásu. Nemohu si vzpomenouti, že by mně byl sv. Josef kdy něco odmítl. Dal mi vždy mnohem více, než zač jsem dovedla prositi."

Z vděčnosti se stala sv. Terezie apoštolkou úcty k sv. Josefu. Bez modlitby o přispění sv. Josefa nezačínala světice nikdy nic. Zasvětila mu třináct svých klášterů. Jeho sochu umístila nad branou všech klášterů, večer pokládala k jeho nohám domovní klíče prosíc, aby je opatroval a chránil všechny osoby, které byly v domě.

Tato světice napsala ještě: „Vím z vlastní zkušenosti, jak drahocenné milosti vyprošuje sv. Josef od Pána Boha těm, kteří se k němu utíkají. Chtěla bych nadchnouti celý svět k veliké úctě k němu. Neznám ani jedné duše ze všech, které ho věrně uctívají, jež by nečinila denně nové pokroky v dokonalosti. Váhá-li někdo mi uvěřiti, pro lásku Boží ho prosím, aby to zkusil. Uvidí z vlastní zkušenosti, jak jest prospěšno, doporoučeti se slavnému patriarchovi a připojiti se k jeho věrným sluhům."

* * *

Kněz Lallemand byl tak přesvědčen o nevyčerpatelné dobrotě sv. Josefa, že všem, které chtěl získati pro jeho úctu, sliboval vyslyšení proseb jeho jménem.

Když byl představeným koleje, vybídl dva mladé profesory, aby připravili žáky svých tříd k důstojné oslavě svátku sv. Josefa, že obdrží milost, o kterou

ho požádají. Oba profesoři slíbili. Všichni jejich žáci byli 19. března u sv. přijímání. Profesoři šli oznámit představenému, které milosti pro sebe chtějí. Druhého dne se P. Nouet vrátil k řediteli a pravil: „Žádal jsem milost, abych vždy důstojně mluvil a psal o Pánu Bohu. Nyní však jsem změnil své přání. Prosím o jinou milost, která jest méně nebezpečná mé sebelásce.“ Svatý ředitel odpověděl: „Už je pozdě. Svatý Josef vám již udělil první milost.“ Jest známo, jaký vliv měly knihy P. Noueta. Druhý profesor neprozradil, zač žádal. Vyznal však: „Byl jsem zcela vyslyšen.“

* * *

Světice růží! Kdo by dnes neznal sv. Terezičky, která si tak podivuhodně získala důvěru, lásku a úctu milionů srdcí katolíků? Není země, kde by nebyla známa, a misionáři se k ní utíkají v svých potřebách a strastech.

A tato „bílá květinka“ si již od útlého mládí umínila modliti se denně k sv. Josefu. Píše v „Dějinách duše“:

„Prosila jsem sv. Josefa, aby nade mnou bděl. Od dětství jsem připojovala úctu k němu k úctě blahoslavené Panny. Obě splývaly v jednu lásku a zbožnost. Neuplynulo dne, abych se mu nedoporoučela modlitbou: „O, sv. Josefe, otče a strážce panen!“ A tak jsem se cítila dobře chráněna a jako nezranitelna jakýmkoli nebezpečím.“

* * *

Sv. František Saleský byl věrným sluhou sv. Josefa a horlivým apoštolem jeho úcty. Nepochyboval o tom, že sv. Josef jest v nebi i se svým tělem. Pravil: „Nesmíme pochybovati o tom, že tento světec má v nebi vliv u Toho, který ho vyznamenal tak, že ho vzal k sobě s tělem i s duší. Jest to tím pravděpodobnější, že zde na zemi nemáme jeho ostatků. Jak by mu byl mohl odepříti tu milost Ten, jehož svatý slavný patriarcha měl čest a milost tak často nositi na svých rukou, kde se Ježíškovi tak velice líbilo! Kolik něžných polibků mu dal svými požehnanými rty, aby aspoň tak odměnil jeho práci! Jest tedy beze vší pochyby pravdou, že sv. Josef jest v nebi s tělem i s duší."

Svatý farář arský jevil již v útlém věku velikou náklonnost k ctnosti a svatosti. Jeho rodiče se musili pilně věnovati těžkým polním pracím, aby uživili četnou rodinu. Mladý Vianey si na práci nestěžoval. Pokládal své kříže za milé dary Boží a snažil se svatě konati i zcela všední práce. Aby se cvičil v trpělivosti a v horlivosti v práci, postavil několik kroků před sebe sošku Panny Marie s Jezulátkem. Povzbuzoval se k pilné práci pohledem na Královnu nebes, kterou již Tertulián nazývá „svatou Dělnicí", a na Ježíška, syna tesařova. Pln lásky a důvěry říkal utíraje si pot s čela: „Vše pro Ježíše a Marii!"

Jak byla taková práce Bohu milá! Vianey žil stále v přítomnosti Boží ve společnosti Ježíše, Marie a sv. Josefa. Není divu, že se stal vzorným knězem a divotvůrcem 19. století.

Sv. Josef, pomocník trpících.

Není na světě člověka, který by nebyl stižen nějakým utrpením. Utrpení jest údělem i svatých, dokud žijí zde na zemi. I sv. Josefa provázelo utrpení, a to zvláště proto, že byl tak blízko Pánu Ježíši. Všechna tajemství života Krista Pána, jenž přišel, aby zadost učinil za hříchy, jsou tajemstvími utrpení. Kam božský Spasitel položil hlavu, všude zanechával stopy své trnové koruny. A sv. Josef často držel Ježíška v náručí a tiskl ho na své srdce. Proto nebyl ani on bez kříže.

Kříž práce ho následoval všude. Kříž chudoby tížil sv. Josefa méně pro něho samého jako pro osoby jeho péči svěřené, jež viděl tak uboze zaopatřeny. Nejednou ho tísnila i nouze o příbytek, zakoušel tvrdost lidí a ukrutnost nepřátel a pronásledovatelů, kteří usilovali o život Dítka jemu svěřeného. Utrpení, protivenství a strasti náležely tedy také k požehnáním, jež udělila Boží Prozřetelnost sv. Josefu.

Jděte k Josefovi!

Křesťané, jděte k Josefovi!

Sv. Josef jest zástupcem božské Prozřetelnosti, postará se o vaše časné záležitosti, přičiní se, aby se zdařily.

Jest vůdcem svaté rodiny, jest také vůdcem celé křesťanské rodiny: Církve svaté. Povede vás ve vašem povolání a přivede vás jistě k spáse.

Jest vzorem skrytého vnitřního života. Bude vaším vůdcem a učitelem v duchovním životě, v dokonalosti.

Jest ochráncem čistoty neposkvrněné Panny Marie. Zachrání vám veliký poklad sv. čistoty.

Jest pomocníkem k dobré smrti. Přispěje vám v té trudné hodině a vyprosí vám šťastný odchod s tohoto světa.

Jest pěstounem Pána Ježíše, snoubencem Panny Marie. V této hodnosti vám může vyžádati všechny milosti.

Ano, jděme k Josefovi všichni v naší zlé době, kdy had, jehož hlavu Panna Maria Potřela, zákeřně se plíží a černý jed svého nepřátelství chrlí proti křesťanství. V tomto těžkém boji se nemusíme ničeho obávati. Ovšem nesmíme zaháleti. Ačkoli máme jistotu že v obrovském boji zvítězíme, není tím ještě řečeno, že žádných vojínů neztratíme. Pojďme k Josefovi, složme svou důvěru v moc tohoto otce křesťanských národů, který požívá takové slávy a hojnosti milostí jen proto, aby vylil nebeské poklady na nás v hojnější míře než ostatní svatí v nebi.

Sv. Josef, pomocník ve všech potřebách.

Sv. Josef jest stvořen za pomocníka ve všech našich potřebách, poněvadž prožil celý lidský život se všemi jeho radostmi a utrpeními.

Sv. Bernard píše: „Některým svatým jest dáno přimlouvati se v jistých potřebách, avšak sv. Josefu

jest dopřáno pomáhati ve všech záležitostech a ujímati se všech, kteří se k němu s důvěrou utíkají."

Sv. Terezie potvrzuje jeho slova: „Zdá se, že Pán Bůh dal jiným svatým moc, aby pomáhali v některých věcech. Ale o sv. Josefu dosvědčuje zkušenost, že pomáhá vždy a všude, a že tím dává Pán Bůh najevo, že i v nebi všecko činí, začkoli ho světec prosí. Velkomyslná láska sv. Josefa objímá všecky potřeby těla i duše."

A sv. Otec Lev XIII. praví, že Pán Bůh zařídil život sv. Josefa tak, aby nám zářil jako vzor ve všech okolnostech a mohl pomocně zasáhnouti svou vědomostí a zkušeností.

Sv. Josef může mnoho vyprositi u Pána Boha.

R. 1860 byla jedna rodina zbavena zaměstnání, kterým si dost krušně opatřovala nejpotřebnější výživu. Octla se v největší bídě. Zármutek a starost uvrhly vysílenou matku na lůžko. Ač se domácí všemožně namáhali, aby jí zjednali úlevu, přece se její stav horšil.

Otec matčin byl již od útlého mládí pod ochranou sv. Josefa. Častěji se přesvědčil, jak mocná jest přímluva tohoto světce. Chopil se tedy pravého prostředku, aby rodině získal pomoc.

Jednou ráno vstoupil všecek rozradostněn do světnice. Pravil své dceři: „Co činíš? Nepozoruješ, kam tě přivedla nedůvěra v pomoc Boží?"

„Ale, otče," pravila nemocná, „jak můžete býti klidný, když jsme v tak hrozném postavení?"

„Dcero, všecku starost jsem složil do rukou sv. Josefa. Jsem jist, že jeho milostiplné srdce nás neopustí. Nikdy ještě mě neoslyšel, když jsem ho o nějakou milost prosil. Jen zmužilost, moje drahá! Důvěrně se obrať k němu a přesvědčíš se, že tvé prosby budou vyslyšeny!"

Zarmoucená matka poslechla. Více slzami než modlitbou vzývala sv. Josefa. Vrátila se k ní spokojenost a pocítila zvláštní slast, jako by byla z hrobu vstala k životu. Vrátily se jí síla i dřívější veselost. Brzo mohla zase nerušeně zastávati své domácí povinnosti. Ostatní členové rodiny nemohli ani uvěřiti, že by se byla mohla tak náhle po své těžké nemoci zotaviti.

Sv. Josef pečoval po celý čas, kdy byla rodina bez zaměstnání, aby byli ti dobří lidé opatřeni nejnutnějšími potřebami.

Svatý Josef zpříjemňuje domácí kříž.

Jest večer. Paprsky zapadajícího slunce naposled vnikají otevřeným oknem do malé, přívětivé světničky. U stolu sedí tam muž. Hlavu podpírá rukou, oči má zpola zavřené. Nevidí zapadajícího slunce. Jest celc zaujat vlastním životem, v němž, zdá se, slunce štěstí zachází navždy.

Je sotva rok ženat. Kříž za křížem ho stíhá. Jeho mladá žena, kterou miluje, a která je vzornou, od-

danou družkou ve všech dobách, je trnem v oku jeho stařičké matce. Za ten rok, co je provdána, vytrpěla od ní tolik příkoří a ústrků, že bez důvěry v Pána Boha by byla jistě podlehla. A on, ubohý manžel, trpěl těmito neutěšenými poměry nejvíce.

Neštěstí nikdy nepřichází samo. Kříž má v zápětí nový kříž. Tak tomu bylo i v této rodině.

Nevelké jmění mužovo stačilo sotva na denní domácí potřeby. Všude bylo slyšeti nářky na obchodní živnost. Nebylo divu, že muž klesal na mysli. Doléhala na něho i churavost jeho manželky a množící se rodinné starosti. Zdálo se mu, že dnes je nejhůře.

Již přes hodinu byl takto zadumán a ani nepozoroval, že se dveře zlehka otevřely. Teprve když se ruka měkce dotkla jeho čela a ozvalo se úzkostlivé zvolání „Josefe!", se probral.

„Josefe!" opakovala manželka znova. Hlas se jí chvěl. „Co je ti?"

Po té otázce pozvedl muž hlavu. Oči měl zvlhlé, byl velice smuten. Žena pokračovala mile, laskavě. „Josefe, jen tak ne! Věz, budu ráda ochotně snášeti všecko, budu spokojena se vším, co Pán Bůh dopustí. Ale tak tě nemohu viděti. Neklesej na mysli! Časem se jistě všecko změní a bude zase dobře."

„Neměl jsem se ženiti!" pravil po chvíli smutně muž. „Tys nešťastná a já rovněž nejsem šťasten. Hořkost matčina je stále větší. Jmění ubývá, starosti se množí. Marie, jaká bude budoucnost? Nemohu na tebe pohlédnouti, abych se nezachvěl."

Žena se snažila muže upokojiti. „Slyš, Josefe, něco mi napadá. To tě jistě potěší. Před několika dny jsem čtla tolik pěkného a podivuhodného o tvém svatém patronu, že jsem často nad knihou radostí a pohnutím zaslzela. Slíbila jsem, že z peněz, které svou prací vydělám, rozžehnu každou středu před jeho obrazem lampičku, a že se budu celý rok každý den modliti k němu litanii. To jsem slíbila za sebe. Prosím tě, abys začal se mnou konati devítidenní pobožnost k milému sv. Josefu. Souhlasíš, Josefe?“

Ubohý muž byl tak zhroucen, že pozbýval již naděje i v pomoc sv. Josefa. Avšak na domluvu manželčinu se uvolil konati s ní devítidenní pobožnost.

Minulo osm dní. Oba manželé se horlivě modlili před domácím velkým obrazem sv. Josefa, který s něho přátelsky a mile shlížel na prosebníky. Nezdálo se, že by přicházela pomoc. Zdraví Mariino se nelepšilo. Srdce ubohého muže svíral žal a v domě se zdálo vše horším. Modlili se bez ustání dále.

V poslední den devítidenní pobožnosti někdo najednou zaklepal na dveře. Listonoš přinášel dvě psaní. V jednom byly peníze.

„Pojď, Marie!“ pravil muž dojat, „pohleď, co má pro nás sv. Josef. Zde jsou peníze. Zaženou největší nedostatek pro první dobu. Posílá ti je někdo z J... za tvé dřívější práce. Jest to mnohem více, než zasluhuješ. A jak laskavě píše! — A zde dopis od našeho drahého přítele kněze N. V několika dnech sem přijede, aby v našem sousedství ztrávil léto. Máme mu přijíti naproti.“

Marie poslouchala všecka udivena. Pak pravila se slzami v očích: „O, milý sv. Josefe, to jsi způsobil ty! Teď pomoc přichází!“

A pomoc skutečně přišla. Když po několika nedělích odjížděl přítel kněz, mohli mu mladí, těžce zkoušení manželé vřele děkovati za pomoc, které se jim dostalo. Na důtklivé domluvy knězovy byl zabezpečen v rodině domácí mír. Mladí manželé pohlíželi vesele a nadějně do budoucna. Vždycky později, když byli navštíveni nějakým křížem, považovali nehodu za projev lásky Boží.

Mocný přítel.

Před lety žil v Brisbanne, v australské kolonii, katolický Irčan. Byl otcem četné rodiny. Pilnou, namáhavou prací vydělával potřebný denní chléb. Všecky snahy těžce zkoušené rodiny, aby se domohla lepšího postavení, byly bez výsledku.

Minula léta. Život rodiny byl stále tvrdý, drsný. Jednou večer rozmlouvali manželé plni starostí o příštích dnech. Mimoděk vzal muž po ruce ležící noviny. A v nich četl o výhodném místě, které zadávala správa kolonie. Jeho schopnosti úplně vyhovovaly podmínkám, které byly žádány od uchazečů. Kdyby místo obdržel, byla by zajištěna budoucnost rodiny.

Bylo možno, aby on, cizinec, nemající v místě ani přítele, dosáhl místa, které jistě bude míti mnoho uchazečů? A on je k tomu ještě Ir, katolík! To bude

jistě na závadu v kolonii, kde převládali nevěrci a nejrůznější sektáři. Všecko to dobře uvážil. Ale přece chtěl rodině pomoci z bídy.

Byla právě středa. „Milá ženo," pravil své věrné manželce, „rozum mi praví, že nemám nejmenší naděje, že bych místo obdržel. Ale v pevné důvěře k sv. Josefu se přece pokusím osobně požádati o vypsané místo. Ty pros zatím s dětmi sv. Josefa, aby mým krokům požehnal."

Muž učinil, jak si umínil. Odcestoval. Matka s dětmi se doma modlila. Byl poslední den devítidenní pobožnosti, půl desáté hodiny večer. Kdosi hřmotně zaklepal na dveře. Posel doručil matce telegram. Otec obdržel žádané místo.

Radostný pláč a nejvřelejší díky Matce Boží a sv. Josefu byly prvním ovocem radosti. V městě byl všeobecný podiv, že právě nepatrný cizinec dosáhl skvělého postavení. Na otázku, kdo se za ně přimlouval, odpověděli manželé pěkně a správně: „Nikdo zde na zemi. Někdo, kdo jest mocnější a dobrotivější než všichni přátelé na zemi: sv. Josef. Jemu děkujeme za své štěstí."

Od té doby žila rodina v utěšených poměrech. O budoucnost četných dítek bylo postaráno.

Sv. Josef zachránil dítě.

Bylo to ve čtvrtek 19. února. Několik chlapců dovádělo na ulici. V tom se blížil nákladní vůz, naplněný nábytkem a slamou. Jeden z chlapců byl

náhlým pohybem koně tak polekán, že snaže se zachrániti, klopýtl o kamen a upadl pod těžký vůz. Kolo mu přejelo obě holeně.

Můžeme si představiti, jak se ulekly ostatní děti, které byly svědky neštěstí. Ihned spěchaly, aby chlapce aspoň rozdrceného vytáhly z pod kol. Ale než mu mohly pomoci, byl hoch již na nohou. Jeho malí druhové chvějící se strachem volali: „Umírá! Umírá!"

Ačkoli necítil hošík nic, byl výkřiky hochů tak polekán, že pravil: „Možná, že musím umříti; ale dříve chci viděti maminku!" A utíkal domů.

Když matka spatřila plačícího synka, domnívala se, že se s kamarády znesvářil. Chtěla napraviti křivdu. Hoch zvolal: „Vůz mě přejel." Děti potvrdily jeho výpověď. Matka zaplakala. Malý Vilém se zatím odstrojil, vzal obrázek sv. Josefa, který měl v kapse, když ho vůz přejel, a pravil matce: „Neplačte, maminko, nezemru. Sv. Josef je při mně."

Vypravoval, že v okamžiku, když postřehl nebezpečí, pomyslil si na sv. Josefa a vyslovil jeho sv. jméno. Ani necítil, že ho těžký náklad tlačí.

Přivolaný lékař zjistil, že dítě nemá ani jedné rány. Jen temné místo na kůži naznačovalo, kudy kolo přejelo. S radostnou pýchou ukazoval chlapec malý obrázek sv. Josefa všem svým známým a oznamoval: „Tento mě zachránil!" —

Křesťanské matky! Nad vašimi dětmi se často vznáší tisíceré nebezpečí. Zdvojnásobte své modlitby a důvěru k Panně Marii, sv. Josefu, svatému andělu strážnému, zdvojnásobte svou péči a starost, aby nepřišly duše vašich dětí k zahynutí!

Pomoc v pravý čas!

Jistá švadlena se měla vydati na cestu k vzdálené rodině lesníkově. Marně se ohlížela po průvodci. Vydala se tedy sama na cestu. Modlila se růženec a často se ohlížela k osadě N., v níž byl v kostele oltář zasvěcený sv. Josefu.

Nepotkala ani živé duše. Tak ušla asi polovinu cesty. Přišla k lesu a chtěla si odpočinouti. Vtom div leknutím neklesla. Z křoví vyšel muž, který na ní spočinul lačnými zraky. Měl radost z její úzkosti. V tak ranní hodině nemohla ani pomýšleti na záchranu.

„Svatý Josefe, pomoz!" To bylo jediné, co mohla ještě zvolati.

V témž okamžiku šli kolem dva jinoši živě hovoříce. Přívětivě dívku pozdravili a šli dále. Švadlena se pustila rychle za nimi. A zlosyn v patách za ní. Teprve když přišli k pasece, kde několik dřevorubců sekalo dříví, zůstal pozadu.

Se slzami v očích dívka děkovala sv. Josefu, že jí neočekávaně poslal pomoc.

Sv. Josef, útočiště hříšníků.

„Bůh neposlal Syna svého na svět, aby soudil svět, nýbrž, aby spasen byl svět skrze něho.“ (Jan 3, 17.) Kristus Pán sám potvrzuje: „Nepřišel jsem volat spravedlivé, nýbrž hříšníky k pokání.“

Svatý Josef živil toho Spasitele světa, staral se o něho, a aby ho světu zachránil, konal obtížné cesty. Poskytl mu vše, čeho jako člověk k svému vykupitelskému dílu potřeboval. To sv. Josef činil, aby Ježíš Kristus mohl konati vykupitelské dílo, aby nás konečně vykoupil svou obětí na kříži. Všichni jsme potřebovali vykoupení, poněvadž jsme všichni hříšní.

Nevyslyší Pán Ježíš rád svého pěstouna, bude-li ho svatý Josef prositi o záchranu hříšníka pro všechno, co pro něho učinil a vytrpěl?

Moc svatého Josefa je veliká. Zlí duchové se jí hrozí. Proto nazývá ho Církev sv. „vítězem nad peklem“. Sv. Josef jest největším miláčkem Božím, může zadržeti spravedlivý hněv Boží proti hříšníkům. A nikoho neodmítá, kdo se k němu obrací s plnou důvěrou.

Smíření.

Bohatý soukromník M. utápěl větší část svého života požitky a hýřením. Žil bez víry v Boha. Když zestaral, upadl do těžké nemoci. Zdálo se, že již zemře. Byl sice jako katolík pokřtěn i vychován, ale život tomu nenasvědčoval. Měl dobrou, zbožnou

ženu, jež se snažila přiměti nemocného, aby přijal sv. svátosti. Ale všecko její úsilí se tříštilo o jeho vzdor. Zatvrzelé srdce hříšníkovo se nechtělo obměkčiti.

Jednoho dne vešla do domu mladá, prostě oděná žena a nabízela ke koupi obraz. Pravila, že její muž jest malířem a již několik měsíců trpí nervosou a nemůže pracovati. Nouze ji přiměla k tomu, aby nabídla obraz panu M., který je znám jako podporovatel umění. Při řeči sňala roušku s obrazu. Obraz představoval sv. Josefa na smrtelném lůžku.

Chorý pan M. i jeho manželka byli při pohledu na obraz jako u vytržení. Oba souhlasili, že si jej koupí. Paní dala obraz hned zavěsiti nad lůžko nemocného, aby se mohl častěji zadívati na ušlechtilé rysy svatých osob. Čím častěji se hasnoucí oko dívalo na sv. Josefa, tím více se probouzela a působila v jeho srdci milost Boží. Hned druhý den řekl své manželce: „Mám na mysli svůj brzký odchod s tohoto světa. Kéž bych mohl i já zemříti jako svatý Josef ve společnosti Pána Ježíše a Panny Marie!“

Vzlykajíc odpověděla žena: „Viktore, přijmi s kajícím srdcem svátost pokání a nejsvětější Svátost oltářní. Pak smrt, přijde-li po vůli Boží, bude ti usnadněna přítomností svaté rodiny.“

„Myslíš, Anno,“ pravil nemocný s pochybnostmi, „že se svatý Josef na mne nehněvá? K vůli sňatku jsem vydědil jediného syna. Nesmí mi do domu. Když nám chudá malířova žena nabízela obraz, po-

myslil jsem si: Náš Ferdinand je také malířem, snad žije také v nouzi a je bez pomoci. Již několik let jsem nečetl jeho dopisů, a také sám jsem mu nepsal."

„Náš syn Ferdinand," pravila paní plačíc, „jest už týdny zde v městě. Žije opravdu ve velmi neblahých poměrech. A přece odmítá všecku pomoc, kterou jsem jim nabízela, poněvadž prý jest udělována bez vědomí a bez lásky otcovy. Peníze, které jeho manželka obdržela od nás za obraz, zachrání je nyní aspoň na čas od nejhorší bídy."

„Jakže? — Můj syn Ferdinand je zde v městě a jeho manželka byla u mne? — O dobrý Bože, jak ti děkuji!"

„Mám pro něho poslati?" tázala se manželka radostně.

„Pošli! Vzkaž mu, že toužím po smíření a že si přeji viděti jeho ženu i dítky. Ať přijdou hned ráno. Musím zatvrzelé srdce očistiti od hříchů kající svatou zpovědí a sv. přijímáním."

Ještě téhož dne se nemocný vyzpovídal a vroucně přijal Tělo Páně.

Kdo dovede vypsati radost ze shledání rodičů se synem? Slze pravil otec: „Milý Ferdinande, tvůj tak dovedně provedený obraz mě pohnul k smíření s Pánem Bohem a s tebou!"

„Nikoli, otče!" opravil ho syn. „Jen Pánu Bohu a sv. Josefu děkujme za tuto šťastnou chvíli života. Poroučel jsem denně své rodiče, ženu i dítky, sebe

sama i svou skrovnou malbu, kterou jsem prováděl s velikou láskou, do ochrany pěstouna Páně.“ —

Po několika dnech se rozloučil pan M. s pozemským životem. Odcházel šťasten, neboť u jeho smrtelného lože stála manželka a syn Ferdinand se svou rodinou. Naposled ještě zašeptal: „Ježíš, Maria, Josef!“

Sv. Josef pomáhá k vyznání chyb.

„Zavázal jsem se v mládí slibem,“ píše starší muž, „jemuž jsem se stal nevěrným. Styděl jsem se za svůj hřích, ale neměl jsem síly, abych se z něho vyzpovídal. Zpovídal jsem se a přijímal svatokrádežně. Tento trojí zločin jsem musel draze zaplatiti. Výčitky svědomí mučily mou duši, neměl jsem klidu ve dne v noci. Myšlenka na smrt mi působila hrůzu. Viděl jsem se již v pekelných plamenech. Odsuzoval jsem svou zločinnou zbabělost, a přece jsem se nemohl odhodlati k tomu, abych otevřel své srdce zpovědníku. To by bylo mé útrapy ukončilo.

V stavu plném zmatku mě napadlo, abych se obrátil na sv. Josefa. A Pán Bůh mi dal milost, že jsem nabyl síly, vyzpovídal jsem se z hříchů a vyprostil se z vnitřního utrpení. Z vděčnosti nosím u sebe stále obrázek sv. Josefa.“

Sv. Josef, ochránce umírajících.

Všichni náležíme k bratrstvu smrti, poněvadž jsme všichni z bratrstva hříchu. Smrt je mzdou za hřích.

Je to bolestný stav pro naši přirozenost, jím se odděluje od sebe, co věčně k sobě náleží. Smrtí nastává již věčnost.

Tyto okolnosti dostatečně naznačují, že okamžik smrti jest vážný. Jen nebe nám může v něm poskytnouti pomoci. Nejmocnějším patronem, který těší, sílí, při umírajícím stoji a pomáhá šťastně zemříti, jest sv. Josef. Neboť nelze si představiti krásnější smrt, než byla jeho. Všecko se soustředilo, aby jeho odchod s tohoto světa byl co nejutěšenější.

Minulost neposkytovala světci nic, čeho by se byl obával nebo čeho by byl musel litovati. Povzbuzovala ho k největší naději, ukazovala mu život plný nevinnosti a čistoty, pravých a nejvznešenějších ctností, nesmírných zásluh o Ježíše Krista a o Pannu Marii, o Církev sv. a o veškeré člověčenstvo, život práce, námah, utrpení, snášených v duchu trpělivosti, víry a nejšlechetnější lásky.

Přítomnost byla velice radostná, plná útěchy. Umíral v náručí svého Svěřence a Boha Ježíše Krista a Marie Panny. Oba mu spláceli v okamžiku smrti všechnu jeho lásku a jeho zásluhy o ně. Byli to pomocníci a těšitelé, kteří nejen podpírali a drželi klesající tělo, nýbrž občerstvovali mocnými milostmi srdce a duše umírajícího. Duch svatý proměňoval jeho srdce v nebe, plné útěchy a rozkoše.

Pohled do budoucnosti ho ujišťoval, že po krátkém čase se shledá zas se svým oslaveným Svěřencem

ve věčné blaženosti. Smrt sv. Josefa byla opravdu šťastná, vznešená, žádoucí. Může v nás vzbuditi důvěru v jeho pomoc a ochranu jako patrona umírajících.

Vážná slova dr. Pospíšila.

Šlechetný a učený kněz brněnský, prelát dr. Josef Pospíšil, napsal v své veliké Věrouce tato vzácná slova, která i člověka hodně lehkomyslného přivedou k vážnému přemýšlení:

„Je sice pravda, že člověk zpravidla v tom stavu umírá, v jakém žil. Umírá v milosti Boží, když v této milosti již dříve žil, a umírá v hříchu, když vedl život hříšný. Ale toto pravidlo má mnohé výjimky. Stává se, že člověk spravedlivý se někdy dopustí těžkého hříchu, a v tomto hříchu náhle zemře. Ale také naopak, že člověk hříšný před samou smrtí svých hříchů lituje a kajícně v milosti Boží odevzdá svou duši svému Tvůrci a Soudci. Jasný příklad máme na kajícím lotru. Písmo sv. praví, že člověk neví nikdy, zdali je hoden lásky nebo nenávisti Boží (Kazatel 9, 1), a i sv. Pavel sám o sobě tvrdí: „Vždyť ničeho nejsem si vědom, ale proto ještě nejsem ospravedlněn.“ A proto žádný člověk nemůže věděti, jaká bude jeho hodinka smrti, zdali v stavu milosti posvěcující, aneb v stavu těžkého hříchu. I velicí světci se chvěli hrůzou a bázní před smrtí a nastávajícím soudem. Učitelé duchovního života uvádějí mezi známkami, z nichž možno s jakousi pravděpodobností soudit na předurčení k životu věčnému,

také zvláštní úctu k blahoslavené Panně. Ale poněvadž její život jest těsně spojen se životem jejího choté, proto můžeme také tvrditi, že každý katolický křesťan, jenž vroucně uctívá sv. Josefa a obzvláště ho prosí o šťastnou hodinu smrti, může ve vší pokoře důvěřovati, že náleží k počtu předurčených. Neb není možno mysliti, že by sv. Josef svému ctiteli odepřel své mocné přímluvy v hodině, která má rozhodovati, zdali Kristus se dočkal na něm ovoce svého vykoupení, anebo zdali svou krev nadarmo za něho vycedil."

Šťastná hodinka smrti! Jak úpěnlivě se o tuto velikou milost modlívali naši předkové! Jak málo lidí se o ni vroucně a vytrvale modlí dnes! Ubozí lidé!

O svatý Josefe, vypros i nám, našim rodičům, našim dětem, našim ostatním příbuzným a známým tu milost, jíž žádný člověk nikdy doceniti nedovede: šťastnou hodinku smrti!

* * *

Josef Garvalho z Brasilie byl chovancem koleje Tovaryšstva Ježíšova. Byl z rodiny Pombalů, která nèspravedlivě pronásledovala portugalské kněze řádu Tov. Ježíšova. Když se tento jinoch vrátil do Brasilie, onemocněl souchotinami a delší dobu byl poután na lůžko v příbytku svého poručníka.

Brzo se jevily známky blížící se smrti. Poručník hochů, zapřisáhlý zednář, nechtěl k lůžku hochově

připustiti kněze. Josef Garvalho neustával prositi o katolického kněze.

„Nikdy nedovolím, aby k tobě přišel katolický kněz. Bez svátostí také můžeš umříti!“ odbyl ho poručník.

S důvěrou vzýval hoch svého patrona sv. Josefa o pomoc. Modlil se a kolísal ustavičně mezi strachem a nadějí.

Jednoho dne přišel do domu zatvrzelého poručníka kupec a přál si mluviti s nemocným. Byl uveden do jeho ložnice. Po krátké rozmluvě poznal jinoch, že mluví s knězem a s řeholníkem.

„Slyšel jsem,“ pravil řeholník, „žes toužebně žádal o katolického kněze. Jsem zde, abych tě vyzpovídal.“

Nemocný se vyzpovídal a řeholník slíbil, že po dvou dnech přijde opět a udělí mu poslední pomazání. Přišel, ale hoch byl již mrtev. Měl blaženou smrt. Na věčnosti jistě velebil svého sv. patrona za neskonalou milost. — —

Milý čtenáři, zemřeš! Musíš také zemříti, to jest jisté. Avšak nevíš, kdy, kde a jak zemřeš. Vzpomeneš-li na okamžik své smrti, zmocňuje se tě právem strach a úzkost. Ale buď jist, zemřeš dobře, budeš-li následovati sv. Josefa v jeho spokojenosti, v pokoře, v čistotě, v poslušnosti, v trpělivosti a odevzdanosti do vůle Boží!

Šv. Josef, ochránce Církve svaté.

Počátkem a vzorem Církve katolické jest svatá rodina. V čele sv. rodiny byl sv. Josef jako její hlava,

otec, ochránce, vůdce, strážce a živitel. A proto má důležitý vztah k Církvi katolické, která je dílem sv. rodiny nazaretské a jejím duchovním rozšířením a pokračováním. Nejpřednějšími údy katolické Církve jsou kněží. Sv. Josef měl zvláštní vztah k stavu kněžskému, a to úřadem a službou.

Sv. Josef vykonával velikou moc nad Ježíšem Kristem. Jistou měrou spolupůsobil, že jsme Spasitele obdrželi, pak ho vychoval, živil a zachránil. Jeho povolání a služba směřovala zvláštním způsobem k osobě Krista Pána samého, kolem něho se pohybovalo veškeré jeho působení. Životní úkony sv. Josefa byly tedy kněžské, neboť i kněžské působení směřuje především k péči o nejsv. Svátost oltářní. Sv. Josef nezpůsobil sice přímo, aby božský Spasitel přišel a byl přítomen, jak to činí kněz proměňujícími slovy, ale jeho služba byla mnohem důležitější než služba všech sluhů oltářních.

Druhý vztah k stavu kněžskému záleží ve ctnostech. Ty jsou též zcela kněžské. Je to duch víry, čistota, pokora, láska k Pánu Bohu a horlivost o duše. Sv. Josef jest proto nejkrásnějším vzorem kněží. A o svou rodinu, která ustavičně roste a po celém světě se rozvětvuje, sv. Josef dále pečuje a ji chrání. Vede ji k svatosti způsobem velice účinným, že se za všecky přimlouvá, jim poskytuje ve všech potřebách pomoci a pečuje o to, aby se rozšiřovala víc a více i mezi pohanskými národy. Jest dále a stále jejím patriarchou a mocným ochráncem, neboť je to jeho rodina a svěřená jeho péči.

* * *

Sv. Otec Pius IX. byl milovníkem umění. Dokud mu dovolovaly finanční prostředky, dával římským umělcům příležitost, aby své nadání rozvinuli.

Jeden z nejnadanějších malířů obdržel od něho nabídku, aby vymaloval obraz, znázorňující jakousi nebeskou scénu. Umělec pracoval velmi horlivě o svém díle. Sv. Otec ho navštívil v jeho atelieru. Po několika laskavých slovech chtěl viděti obraz. Když mu malíř vysvětloval, jak porozuměl obrazu, pravil najednou sv. Otec: „Kam jste umístil sv. Josefa?"

„Zde nahoře, svatý Otče, do tohoto rohu."

„Nikoli, můj synu!" řekl svatý Otec. „Jen ho vymalujte vedle Pána Ježíše a Panny Marie. Nemalujte ho jinde, neboť v nebi je blízko nich."

Lev XIII.

v památném okružním listu, určeném pro celý křesťanský svět 5. srpna 1889 jasnými slovy vyjádřil, proč byl plným právem svatý Josef prohlášen patronem celé Církve:

„Přesvatý domek, jejž sv. Josef jako otcovskou mocí řídil, choval v sobě počátky vznikající Církve. Přesvatá Panna jako byla rodičkou Ježíše Krista, tak je matkou všech křesťanů; neboť zrodila je na hoře Kalvarii za největších muk Vykupitelových. Také jest Ježíš Kristus jako prvorozeným z křesťanů kteří jsou jeho mystickými bratřími, a to vykoupením a tím že byli přijati za dítky Boží.

Z těchto příčin blahoslavený patriarcha Josef cítí, že zvláštním způsobem je mu svěřen křesťanský lid, z něhož pozůstává Církev, to jest ona nesčetná a po všem světě rozšířená rodina, a on, svatý Josef, že v ní zaujímá postavení téměř otce jsa mužem Panny Marie a otcem Ježíše Krista. Je to tedy vhodné a úplně důstojné sv. Josefa, že — jako druhdy přesvatě se starával o všecky potřeby Nazaretské rodiny, — tak nyní svou nebeskou záštitou chrání a hájí Církev Kristovu.

Tuto myšlenku potvrzují četní církevní spisovatelé, kteří — a církevní liturgie v tom s nimi souhlasí — učí že Josef egyptský, syn patriarchy Jakoba, byl předobrazem tohoto našeho svatého Josefa a naznačoval úkol i slávu a velikost budoucího strážce svaté rodiny:.... je zde patrná podobnost mezi oběma: Především v tom, že Josef egyptský dosáhl u svého pána milosti a neobyčejné obliby; a když byl od něho ustanoven správcem, dostalo se hospodářství pánovu štěstí a hojného požehnání k vůli Josefovi. Ještě významnější je to, že na rozkaz králův byl Josef ustanoven nad celým královstvím a vybaven nejvyšší mocí; a v době, kdy neúroda způsobila drahotu obilí a hlad, postaral se o Egypt a o země okolní s takovou prozíravostí, že král určil, že má býti zván spasitelem světa. Tak můžeme v Josefovi egyptském viděti obraz svatého Josefa. Jako prý Josef byl úspěšným správcem pro dům svého pána a brzo podivuhodně prospěl celému království, tak druhý Josef byl určen, aby byl o-

chráncem křesťanství, a chrání a pečuje o Církev, jež opravdu je domem Božím a královstvím Božím na zemi.

Jsou však důvody, proč všichni, ať bydlí kdekoli a jsou v jakémkoli postavení, se mají svěřiti přízni a ochraně sv. Josefa. — Mají otcové v Josefovi nejvzácnější vzor otecké bdělosti a prozíravosti; mají v něm manželé dokonalý příklad lásky, jednoty a věrnosti manželské; mají v něm panny vzor a ochránce panenské čistoty... Bohatí ať se od něho učí, po kterých statcích se má nejvíce toužiti a o které statky nutno vší mocí usilovati. Dělníci, řemeslníci a všichni lidé chudší mají jakési zvláštní právo utíkati se k Josefovi a z něho si bráti příklad. Neboť byl z krve královské a manželem té, jež je nejsvětější mezi všemi ženami, a byl pokládán za otce Syna Božího; a přece trávil svůj život jako řemeslník a rukama svýma vydělával, čeho bylo pro rodinu potřebí".

Pius X.

Josef Sarto, později papež Pius X. svaté paměti, měl velikou úctu k svému patronu. Při sestavování nového církevního zákoníka zařadil svátek sv. Josefa mezi svátky zasvěcené. Svátek ochrany sv. Josefa povýšil na svátek první třídy s oktávou. K rozšíření jeho úcty přispěl velice tím, že zavedl novou litanii k sv. Josefu a velmi doporučoval, aby věřící zasvětili měsíc březen svatému patriarchovi.

A nevydal papež Benedikt XIII. dne 25. července 1920 — v den padesátého výročí chvíle, co byl prohlášen sv. Josef za patrona celé Církve — krásný papežský list, na oslavu sv. Josefa? Nevyzývá v tom listu křesťany, aby v těch žalostných těžkostech doby hledali pomoc u sv. Josefa?

Sv. Josef, přemocný v království Božím.

Sv. Josef neměl vnitřní účasti při vtělení Krista Pána jako Panna Marie. Jeho účast se však vztahovala nejen k dílu Pána Ježíše jako u jiných svatých, nýbrž na osobu Krista Pána. Proto mu přísluší nejvyšší úcta mezi všemi svatými. Jeho důstojnost jest povznesena nade všechny anděly. On není jen velký a mocný v království Božím, nýbrž je také dobrodincem veškerého člověčenstva.

V Josefově domě v Nazaretě a pod jeho rukou se připravovalo vykoupení lidstva. Co učinil, učinil pro nás. Základem jeho působení v Církvi jest jeho vysoká důstojnost, ctnostný život a moc jeho přímluvy a ochrany. Působí tím, že povzbuzuje, očišťuje, posvěcuje, probouzí věřící k úctě a ke konání vznešených svých ctností.

Jeho nebeská sláva jest zajisté veliká, přiměřená jeho vznešené důstojnosti, jeho zásluhám, jakož i vděčnosti jeho božského Syna. Sv. Josef konal svou službu s největší láskou. Proto Pán měřil mu též měrou slávy „dobrou a natlačenou a natřesenou

a vrchovatou". Ustanovil svého dobrého a věrného pěstouna nade všemi věcmi a vykázal mu první místo po Matce Boží Panně Marii.

(J. A. Dvořák: Kytice k poctě sv. Josefa Nakl. Hlasů svatohostýnských, 3 Kč. Květy lásky v. měsíčník, Kr. Vinohrady, Palackého tř. 86. Předplatné 1·— Kč Pospíšil, Katolická věrouka.) Upravily S. N. P.

Modlitba za blaho Církve svaté.[1]

Zvláště na měsíc říjen.

K tobě, sv. Josefe, utíkáme se v nesnázi své a * (po růženci v říjnu: vyprosivše si pomoci nejsvětější nevěsty tvé, též) důvěrně žádáme o tvou ochranu. * Pro lásku, jež tě s neposkvrněnou Pannou a Bohorodičkou pojila, * a pro otcovskou lásku, s jakou Ježíška jsi objímal, * úpěnlivě prosíme, * abys na dědictví, které Ježíš Kristus krví svou vykoupil, * milostivě shlédl * a potřebám našim svou mocí a pomocí přispíval. * Opatruj, nejprozřetelnější ochránce svaté rodiny, * vyvolené potomky Ježíše Krista; * odvrať od nás, nejlaskavější otče, * všelikou pohromu bludů a zkaženosti; * pomáhej nám s nebe milostivě, * o strážce náš nejmocnější, * v nynějším boji s mocí temnosti * a jako druhdy Ježíška z největšího nebezpečí života jsi vysvobodil, * tak chraň nyní sv. Církev Boží * od úkladů nepřátelských a od všelikého protivenství; * nás

pak všechny v ustavičné měj ochraně, * abychom tvého příkladu následujíce * a tvou pomocí jsouce podporováni * svatě žili, * zbožně zemřeli * a věčné blaženosti v nebesích dosáhli. Amen.

300 dní denně. Lev XIII. 21. září 1889. 7 let a 7 kvadragen po růženci, který se veřejně modlívá po celý měsíc říjen. Lev XIII 15. srpna 1889.

[1] Se svolením biskupovým lze připojiti k litanii loretské. Lev XIII. 7. prosince 1903.

Nr. 2.649

Imprimatur.

Olomucii, die 14. Februarii 1930.

Josephus Vyvlečka,
Praeses a. e. Consistorii.

Vydavatel Exercitní dům, Hlučín ve Slezsku. — Řídí Rudolf Schikora C. Ss. R. v M. Ostravě. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín
Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

»Životem« číslo 76. II. vydání. Cena 50 haléřů.

P. Rud. Schikora CSSR.:

Vrátiti se do církve?

„Vrátiti se do církve?

Je to vůbec otázka? Do církve, kterou jsme jednou opustili, abychom se stali lepšími? Do církve, jejíž členové nás snad i kaceřují a nenávidí, proti nám snad bojují a štvou? — A kdo je vůbec ten, který nám předkládá tuto otázku?"

Odpovídám vám upřímně, že jest to římskokatolický kněz. — —

Komu tato odpověď stačí, aby nečetl dál, nýbrž zničil tento spisek, toho nechám na pokoji. Nevnucuji mu svého přesvědčení.

Kdo však dříve uvažuje, než pronese soud, kdo upřímně hledá pravdu, tomu jistě neuškodí, přečte-li si klidně tyto řádky, psané z lásky ku Pravdě a k bratřím.

„Má největší vina!"

Drazí bratří, kteří jste opustili církev katolickou! Vím, že vás mnozí soudí, ano někteří i nenávidí. Kristus však praví: „Nesuďte a nebudete souzeni!" Měl jsem již často příležitost mluviti s těmi, kteří opustili církev, a žasl jsem, když

jsem u nich viděl tolik bolestného hledání, tolik duševního utrpení, tolik nedorozumění a nezaviněného bloudění, že bych se neodvážil ani na jednoho z Vás hoditi kamenem. Nesluší nám katolíkům mluviti s farizejem: „Bože, děkuji Ti, že nejsem jako tento." Naopak, církev katolická vším právem žádá, abychom na počátku mše sv. hluboce se sklonili a třikrát opakovali: Má vina, má vina, má největší vina. Ano, i my katolíci jsme zavinili mnoho. Špatným příkladem, pohoršením, nelaskavostí, pyšným pohrdáním odpudili jsme nejednu duši nejen od sebe, nýbrž i od církve. Uznáváme svou vinu a litujeme jí.

Neodsuzuji. — Neboť mnohý, který vystoupil z církve, nevěděl, co činí a co opouští. Říkalo se mu: „Všecko zůstane, jak bylo," a když osudný krok se stal a oči se otevřely — kdo dovede pochopiti tisíceré obtíže návratu! — Nesoudím tě, bratře, avšak táži se tě: „Nestýská se ti po domově?" Co je domov pro člověka, to je církev v životě nadpřirozeném. I nejkrásnější cizina nám nenahradí domova. Proto se nedivme, že právě duchové hluboce založení cítí jakousi tesknotu po církvi, kterou opustili.

Rénan, jenž svých velikých duševních darů použil k boji proti Kristu a proti církvi, se přiznává: „Cítím, že je můj život ještě stále ovládán vírou, kterou jsem opustil. Je to zvláštní vlastnost víry, že působí i tehdy, když dávno zmizela. Pouta z doby mého dětství, nejprvnější ze

všech, spojují mě s katolicismem, a ačkoliv jsem od něho odloučen, cítím se často pokoušen zvolati s Jobem: ‚I kdyby Bůh mne usmrtil, doufám v něho!'"

Nezní tato poslední slova jako výkřik dítěte, které svévolně opustilo matku a potom teprve poznalo, co ztratilo?

Illemo Camelli, nadšený socialista, líčí ve svém životopise, jak se ponenáhlu odcizil církvi. Odešel z vnitřního, ač mylného přesvědčení. Farář ho příkře napomínal a na konec vyhodil. Camelli k tomu dodává: „Nemeškaje, odešel jsem beze slova. Dveře vedly do kostela, přeběhl jsem rychle kostelem a ani se neobrátiv, překročil jsem práh. Slunce se mi zdálo krásnější; s beder jako by mi bylo spadlo těžké břemeno. — A přece jakýsi vnitřní smutek, podobný úzkosti, přelétl mi očima a vynutil slzu, jedinou slzu. Nechal jsem ji skanouti." („Socialista knězem", přeložil P. Alberti. Edice: „Slépěje života", Přerov.) Ještě hlouběji nahlédneme do jeho duše, když čteme později: „Často mě napadala vzpomínka na matičku, jak ležela nemocna a umírala, jak odevzdaně snášela všechnu bolest a na mne upírala své jasné oči, také se mi ozývala v uších jistá její slova a mateřské napomenutí, slova tak sladká a hluboká, a já pociťoval, jak mě uchvacuje nevylíčitelný smutek a jakási velká prázdnota. Ale odporoval jsem těmto vzpomínkám a ničil jsem tento duševní

stav rozhodnými úkony zlé vůle, abych nepodlehl, jak jsem se domýšlel, slabosti." (Tamtéž str. 30.)

Boj proti této domnělé slabosti přivedl ho později skoro k nenávisti proti církvi. Jednou totiž, když těžce jsa nemocen, vlekl se ulicí, cítil vnuknutí vstoupiti do kostela. Okamžik váhal, avšak brzo se rozhodl: „Což i já budu jako všichni ostatní, kteří při dobrém zdraví opovrhují náboženstvím, a když se blíží smrt, s ním se smiřují? Ne, duše musí býti statečná, a k čemu přilnula za dnů síly, to nesmí zapříti ve dnech fysického zhroucení." A teď začal zuřiti proti církvi, posmívati se jejím obřadům, aby přehlušil hlas milosti. Láska Boží však byla silnější než jeho vzdor. V horách nalezl zdraví, v samotě poznal, že právě jeho pýcha, která odporovala milosti, pochází ze slabosti; přemohl tuto slabost, začal se modliti a — nalezl Boha. Smířil se s církví, opustil svět a stal se knězem.

Adolf Retté, francouzský básník a spisovatel, vyrostl z nábožensky vlažné rodiny a vrhl se do víru smyslnosti a bojoval proti Bohu a náboženství. Upřímná otázka prostého dělníka mu otevřela oči, že viděl ubohost vědeckého poznání. Začala ho pronásledovati myšlenka: A co, jestliže přece jest Bůh? Přemýšlel o této otázce, a čím více přemýšlel, tím více mizely námitky proti víře, mizely jako sníh na jarním slunci. Duše navyklá hříchu odporovala sice rozumu,

avšak po dlouhém boji zvítězila milost; padl na kolena a klaněl se Bohu. Obrácení jeho však nebylo ještě úplné. Chtěl sloužiti Bohu, ale svobodně, nechtěl se dáti vázati předpisy církevními. Dlouho musel ho Bůh ještě vésti školou utrpení, až se s ním smířil dobrou životní zpovědí.

Heřman Bahr, Papini, Hugo Ball, Dr. R. Hynek a tisíce jiných potvrzují věčnou pravdu, kterou sv. Augustin vyjádřil slovy: „Pro sebe jsi nás stvořil, ó Bože, a nepokojné je srdce naše, až spočine v Tobě."

Necítíš také ty, milý bratře, v svém srdci tu touhu po domově? Nemusíš se styděti za to, neboť je to znamením, že tvá duše ještě neztratila jemnocitu pro to, čeho potřebuje. Jestliže se ti však nestýská po domově, poznej, žes ještě nevstoupil do hlubin duše, že jsi duši své ještě nedopřál klidu, aby přišla k sobě. Dopřej jí klidu, a uvidíš, že z ní vytryskne touha po Bohu a po jeho církvi.

Sv. Augustin a jeho následovníci nalezli domov své duše v církvi katolické. Není divu. Vykupitel náš — Kristus — věděl, že žádá na člověku dokonalost velikou, převyšující lidské síly. Proto obdařil svůj ústav spásy — církev — tak hojnými prostředky milosti, že každému, i nejslabšímu, je možno dosáhnouti svého nadpřirozeného cíle. Všem, kdož opustili církev, platí slova: „Mne, pramen živé vody, opustili a vyko-

pali si cisterny, které vody držeti nemohou." (Jer. 2, 3.) Kdo bydlí u pramene vody, často si jí neváží. Teprve když od něho odejde a začne trpěti palčivou žízní, uvědomuje si, jak blaze mu bylo u pramene.

Mnohonásobný pramen milostí je církev katolická. Netvrdíme, že ostatní církve jsou úplně bez prostředků milosti; mají příklad Kristův, mají křest, mají modlitbu, mají bibli. To všecko má církev katolická také, avšak ona má mnohem víc, čeho jiné církve nemají. Jmenujme jen některé z těch pramenů milosti:

Svatostánek.

Zde je Bůh. Zde je Srdce Spasitelovo. „Vezměte z našich chrámů svátost oltářní, a budou prázdné jako protestantské modlitebny," řekl jeden katolický kazatel. A toto slovo bylo příčinou, že protestantský pastor vrátil se do katolické církve.

Mše sv. a sv. přijímání.

Denně může katolík býti na mši sv., v níž se nekrvavým způsobem obnovuje oběť na kříži. Ve mši sv. rozdává Kristus zásluhy získané na bolestné Golgotě. Denně smí katolík přijímati Toho, jenž o sobě řekl: „Já jsem chléb k životu světa." Universitní profesor Albert Ruville píše o svém prvním sv. přijímání po svém návratu do církve: „Z něho (sv. přijímání) vyzařovala tajná síla, která

proměnila celé nitro a vyzdvihla duši na výši štěstí, která jí byla neznámá a nepochopitelná."

P. Laurentius píše o dívce, jediném dítku bohatých rodičů: Rodiče jí všecko dali, čeho si přála, jenom jedno jí dáti nemohli: pravou víru. Tuto obdržela od Boha prostřednictvím katolické vychovatelky, která jako smírná oběť všecko obětovala za svou žákyni. Když rodiče zpozorovali zbožnost svého dítěte a způsobili bouři, bylo již pozdě. Když dívka dospěla a mohla rozhodovat o své víře, vrátila se do církve a šla k sv. zpovědi a k sv. přijímání.

Otec, jenž v Anglii navštívil babičku, vzkazuje dceři pozdravy od babičky a tetičky. „Všecko ti chtějí dáti, všecko máš po nich děditi, — jenom jedna jest podmínka: milé dítě, považ, jen pod jednou podmínkou, — že se nestaneš katoličkou!" — Pozdě!!

Stařičký strýček navštívil rodinu. Daroval dívce zlatý medalion s 13 démanty. A dívka praví své vychovatelce: „Dříve by mě to bylo těšilo. Dnes tu věcičku dám ráda za jedno sv. přijímání. Zlato a drahokamy jsou jen prach proti němu."

Zpověď.

Protestantský baron Lüttvitz spáchal smrtelný hřích a přišel k pastorovi, aby mu dal rozhřešení. Když pastor nechtěl, řekl Lüttvitz: „Tedy mi nezbývá než státi se katolíkem." „Ano," odpověděl pastor, „radil bych Vám to také."

Svátosti umírajících.

Církev doprovází člověka až k prahu věčnosti, uděluje mu svátost posily a dává mu milost svatého požehnání. Mnozí potvrzují zkušenost sestry ošetřovatelky, která pravila: „Tisíce jsem již viděla umírat, nikdo ještě na smrtelné posteli neodpadl od víry, ale mnozí se vrátili do církve." Církev neopouští svého dítěte v nejtrpčí hodině životní. Když temné stíny smrti člověka obklíčují, když se duše chystá k rozhodnému kroku na věčnost, církev stojí jako dobrá matka u lože křesťanova, posiluje ho, těší a chrání, žehná mu a povzbuzuje ho, až odevzdá duši svou do rukou svého Stvořitele: „Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého."

Očistec a odpustky.

Kam přijdou duše našich milých po smrti, když nebyli tak svatí, aby mohli přímo do nebe, ani tak špatní, aby zasloužili pekla? Církev praví: „Do očistce." A tato potěšující odpověď mnohého nekatolíka již pohnula vrátit se do církve. Avšak církev nám dává ještě více útěchy u hrobu zesnulých. Praví nám: „Můžeš pomoci zemřelým, můžeš se za ně modliti, můžeš za ně obětovat mši sv., můžeš za ně získávat odpustky." Marie Stuartovna, královna skotská, byvši vyzvána, aby se zřekla víry, odpověděla: „Chci zemříti v církvi katolické. Nikdy, nikdy neopustím její společnost, v níž zůstaneme i za hrobem v lásce spojeni a

v níž se pamatuje na duše v očistci při modlitbách a při sv oběti.".

Úcta svatých a zvláště bl. Panny Marie.

O obcování svatých církev učí: „Přátelé Boží na věčnosti nejsou od nás odděleni nepřeklenutelnou propastí, nýbrž cítí s námi, pomáhají nám, přimlovají se za nás, a my je smíme milovat, uctívat a prosit o přímluvu. A Matku Boží, již Bůh sám pozdravil: „Zdrávas milosti plná, požehnaná ty mezi ženami," tuto matku smíme ctíti a milovati ze všech svatých nejvíce." Anglický básník de Vera Aubrey praví: „Jako dítkám, kterým cizí lidé přišli odnésti mrtvolu matčinu, tak je národům, kterým Maria není již matkou a ochránkyní. Vše je tak smutné, ponuré!

Cizí mužové a jejich tiché kroky, vážný pohled, tajemné šeptání! — Mlčky odnášejí černou rakev. A děti nechápajíce, těkají z komnaty do komnaty, všude vidí jen prázdnotu. Rodný dům otcovský pozbyl svého tepla. — A přece jsou chvíle, kdy se osiřelým zjeví v duši hřejivý obraz matčin. V srdci se ozývá láska, čelo se zjasňuje, hlas se chvěje radostnou touhou. Tací jsou národové, kteří kdysi ztratili Marii a s ní dráhu požehnání." (Žák, Fragmenty, II, 239.)

Svatost a nerozlučitelnost manželství.

Národové hynou rozvratem rodin. A rodiny se ničí úpadkem manželství. Vážní nekatolíci dnes

již uznávají, že rozlučitelnost manželství je neštěstím pro lidskou společnost, a že jedinou hrází proti rozvratu rodin jsou zásady katolické: že manželství je svátostí a že je nerozlučitelné.

Jednota.

Bůh jest jeden. Pravda jest jen jedna. Proto musí býti církev Kristova jednotná. Ježíš sám prosil o tuto jednotu: „Svatý Otče, zachovej je ve svém jménu, které jsi mi dal, aby byli jedno, jakož i my jedno jsme. . . . Neprosím pak toliko za ně, nýbrž i za ty, kteří skrze slovo jejich uvěří ve mne, aby všichni jedno byli, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni v nás jedno byli . . . . , aby byli v jednotě dokonalé." (Jan 17, 11, 22, 23.)

Kristus vyslovil zásadu: „Rozdělí-li se království proti sobě, nemůže obstáti království toto." (Marek 3, 24.)

Církev Kristova musí tedy býti jednotná a tuto jednotu má jediné církev katolická. Její víra je na celém světě stejná, ona má stejnou oběť, týtéž svátosti a jednu hlavu. O ní platí ještě dnes, co v druhém století již napsal sv. Irenej (202.): Ačkoliv je církev rozšířena na celé zeměkouli, zachovává přec víru, kterou obdržela od apoštolů, jako by bydlela v jednom domě; věří v ni, jako by měla jedno srdce; hlásá ji, jako by měla jedna ústa. Ať jsou jazykové na zemi sebe různější, víra je stejná. Tutéž víru vyznávají křesťané

v Germanii, ve Španělsku, v Galii, Orientu, v Egyptě, v Libyi a uprostřed světa. Ano, jako slunce Bohem stvořené je na celém světě stejné, tak svítí všude pravda a osvěcuje lidi, kteří chtějí přijíti k poznání pravdy.

Tato jednota schází jiným církvím. Již Luther naříkal r. 1521, tedy čtyři léta po svém odpadu: „Již je tolik sekt a věr, kolik hlav." A jeho spolupracovník Melanchthon byl nucen napsati: „Celé Labe nemůže mi dáti dosti vody na oplakávání bídy roztříštěnosti ve víře. Naši stoupenci nebojují pro evangelium, nýbrž aby vládli. Řád církevní se rozpadává. Jsou pochybnosti ve věcech nejdůležitějších. Zlo je nevyléčitelné." V roce 1913 si stěžuje protestanský „Reichsbote": „Zůstává smutnou skutečností, že církev katolická pracuje s větším úspěchem než evangelická. Proč? Nevíme jiné odpovědi než pravdu, že to zavíňuje vnitřní rozháranost evangelické církve. Nepřináší již zvěstování spásy. Co jeden kazatel hlásá, druhý popírá." Tato rozháranost byla mnohým protestantům příčinou k návratu do církve katolické. Básník hrabě Bedřich Leopold Stollberg napsal: „V protestantských společnostech vidím jen rozkol, nestálost a rostoucí nevěru, takže se obávám, pomyslím-li na budoucnost svých dětí. Katolická církev má velikou přitažlivost svou jednotou a uceleností." Později (1800) vrátil se Stollberg s celou svou rodinou do církve.

Slavná básnířka Louisa Henselová († 1876) na-

psala 1812 do svého deníku: „Zázrak milosti vytrhl mě najednou z mého vnitřního nepokoje a vrátil mi přesvědčení, že Kristus byl a jest Bůh a člověk a musel založit jednu církev pro všecky časy. Tuto jsem musela hledat, neboť již dávno jsem pozorovala, že všichni protestanští kazatelé, z nichž jsem mnohé slyšela, mnohé blíže znala, o nejdůležitějších věcech smýšleli a učili různě."

V roce 1917 chtěli protestanté slaviti 400leté jubileum reformace. K tomuto jubileu vydal evangelický farář Löwentraut spis, v němž připomíná slovo Páně o jednom ovčinci a jednom pastýři, a pokračuje: „Katolická církev od počátku pracovala pro jednotu a všeobecnost církve a dosáhla jí; je vždy a všude jednotná v učení, v práci, v kultu a trvá již skoro dva tisíce let. V katolické církvi je podle toho ona daná jednota a jenom ona může býti cílem sjednocení. Zaměřme tedy kormidlo lodičky evangelické církve zase k Římu, k církvi posvěcení! Jedna, svatá, všeobecná církev budiž naším heslem!" Spis tento byl na žádost evangelické konsistoře zabaven pruskou vládou. (Cit. podle Bürkle, Treu zur Mutter!)

Tento hlas upřímného protestanta byl mnohým nepříjemný pro své důsledky, a proto si utvořili nový pojem o jednotě křesťanské. Praví, že všecky církve křesťanské jsou rovnoprávné, že jsou jako větve na jednom stromě, že víra v božství Kris-

tovo je všecky spojuje. Proto prý si mají podati ruku k společné práci o mravním povznesení lidstva a neplýtvati silami v boji proti sobě. Tento názor, ač se zdá tak ušlechtilý a správný, vede k povrchnosti a tím k duševní slabosti. Zapomíná se, chceme-li zůstati při porovnání se stromem, že větve musí býti ve spojení s kmenem, mají-li se zachovati na živu. Větev ulomená zvadne a uschne. Avšak proč nezůstáváme při porovnání, kterého bible tak často užívá? Sv. Pavel v svých listech patnáctkrát jmenuje církev tělem Kristovým. Může úd oddělený od těla zůstati na živu? Může býti tělo bez hlavy? Může tělo míti více hlav? Prvním křesťanům bylo nejužší spojení všech údů církve samozřejmo. Později rozšířením církve toto vědomí pospolitosti zeslábło. Za našich dnů, kdy pokrok techniky umožnil sdíleti a rozšiřovati myšlenky co nejrychleji, začíná nová doba, kde vědomí jednoty církve na celém světě se zesiluje víc a více. Guardini přímo mluví o probouzení církve v duších.

Krásně vyjadřuje A. Stolz bohatství církve katolické: „Kristus napomínal apoštoly k jednotě a žádal, aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř; apoštolové v svých listech napomínají a prosí, aby nebylo roztržek, nýbrž pokoj a jedna víra! Má tento rozkol zůstati? Zajisté, že nikoliv! Co tedy činiti? Má se katolík státi protestantem? Katolík odpoví: „Vždyť nenalézám u protestantů nic,

co bych neměl v své církvi. Já tam mám také kázání, sv. přijímání a zpěv."

„Avšak," odpoví snad protestant, „nemáš již čisté evangelium, nýbrž mnoho lidských příměsků." Na to může katolík říci: „Je to něco zlého, když chodím denně na mši sv. a tam lituji svých hříchů, myslím na Ježíše Krista a prosím skrze něho Boha o milost a si umiňuji, že budu následovati Krista a Bohu sloužiti? A škodí to, když pokorně a zkroušeně před knězem ve zpovědi se vyznám ze svých hříchů a kněz mi dá radu a povzbuzení? A škodí to snad, že uctívám ty, jež Bůh ctí, svaté, a když je prosím o jejich přímluvu, jako i na zemi prosíme zbožné lidi o modlitbu?"

Bohatství katolické církve tím není ještě vyčerpáno. Kolik hluboké krásy se tají v liturgii a v obřadech! Teprve v poslední době se věřícím a též i některým nekatolíkům otevřely oči pro tuto krásu, a celým světem jde vlna radostného liturgického nadšení.

Co mám říci o kráse církevního roku? Jak bohatá je církev na svaté všech stavů a věků! Kolik požehnání se prýští z katolických misií a exercicií, jejichž způsob tak mohutně působí na duše, že i nekatolíci se jich zúčastňují, aneb pokoušejí se je napodobiti." (Albani jako protestant vydal návod k exerciciím.)

„Už bych se byl dávno vrátil do církve, ale stále mně odstrašuje myšlenka, že v církvi je tak mnoho zla. Jsou tam zbožní lidé, kteří chodí každý den do kostela, a jsou plni nenávisti proti bližnímu, svým ostrým jazykem urážejí jiné."

Věř, bratře, my vidíme to zlo také, a bolí nás více než koho jiného. Avšak je to nějaký důvod proti církvi? Když jest dítě malé, vidí na matce jen dobré. Když dorůstá, otevrou se mu často oči i vidí i matčiny chyby i slabosti. Nastává boj v duši mladého člověka a zdá se mu, že už nemůže matku ctíti a milovati. Učiní-li však v svém poznání ještě krok dále, řekne si: „Musím matku ctíti a milovati, protože zastupuje Boha, chci ji milovati přes její chyby." A právě tím se stane jeho láska velikou a čistou, prostou všeho sobectví. Něco podobného se děje u věřících vůči církvi. Musíme v ní rozlišovati stránku božskou a lidskou. To božské je v ní bez poskvrny. Co je v ní hříšného, přinesli tam lidé, počínajíc od Jidáše až k poslednímu lakomému, lehkovážnému, světáckému knězi. Avšak hříchy lidské nejsou s to, aby ucpaly prameny milosti tekoucí v církvi. Rozhřešení zpovědní je platné, i když kněz, který je dává, je v hříchu. Ve sv. přijímání obdrží věřící stejné milosti, i když je uděluje ruka svatokrádežná. Avšak běda knězi, běda katolíku, který milostí od Boha hojně ob-

držel, a přece těžce hřeší! Církev učí: Čím více někdo obdržel, tím více bude od něho žádáno, a počet bude klásti nejenom ze svých hříchů, nýbrž i z pohoršení, které dával, a kterým jiné odcizil církvi.

Konečně: Je opravdu v církvi tak mnoho zla a tak málo dobra, jak se mnozí domnívají? Ve světle slunečním vidíme všecko jasněji než ve stínu. Tak také chyby zbožného člověka jsou nápadnějšími než chyby jiných.

A potom: pravá ctnost je pokorná a miluje skrytost. Když sv. Terezie od Ježíška zemřela, řekla jedna spolusestra: „To jsem zvědava, co se v úmrtní zprávě bude o ní psát, vždyť nebyla zvlášť vynikající sestrou."

Protestant Foerster píše: „Můžeme porovnávat špatného katolíka s dobrým protestantem, špatného protestanta s dobrým moslimem, špatného moslima s dobrým pohanem. Tím jste však ještě nedokázali, že to neb ono učení jest lepší. K tomu je třeba ukázati, jak působí náboženství na duši. A každý kněz, který má příležitost častěji nahlédnouti do hlubin duše, potvrdí tuto zkušenost: Je mnoho duší svatých, které se staly svatými teprve skrze církev a její prostředky milosti."

Končím výrokem Francouze Bougauda: „Církev, která by neměla hříšníků, nebyla by ani církví lidskou. Nebyla by pro nás, a my bychom neměli zájem o ni. Byla by příliš vznešená a chladná jako mramor. Bůh zařídil své veledílo lépe."

Druhá námitka. „Když se vrátím do církve, jsem vázán zákony církevními. Kde je potom svoboda svědomí?" Co je svoboda? Kristus praví: „Pravda vás osvobodí." A to jenom celá pravda. Neboť kdo má jenom část pravdy, má také část bludu aneb lži. Jaké pak znásilňování svědomí páchá církev? Prohlašuje, že, kdo nevěří v její učení, nenáleží k ní. A nečiní totéž každý spolek bezvěrců, že, kdo již není bezvěrcem, buď sám vystoupí neb jest vyloučen? Je to nějaká svoboda, když někdo řekne: Věř, co chceš? To je jako natržená pavučina, kterou vítr hází sem tam. Zásada pravé svobody je: Věř pravdě, a to celou duší, a uvidíš, že pravda tě osvobodí.

Třetí námitka. „Proč Bůh dopouští takový zmatek? Má-li jen jedna církev pravdu, proč se Bůh nepostaral, aby nepovstaly sekty?" Tato otázka je totožná s otázkou, proč Bůh vůbec dopouští blud a hřích. Odpověď je snadná: protože dal člověku svobodnou vůli. Bůh jediný ví, kolik dobra pochází ze svobodné vůle, a on jediný ví, zdali zlo, pocházející ze zlé vůle, vyváží ono dobro. Nepřičítejme tedy Bohu to, co pochází ze zlé vůle lidské.

Čtvrtá námitka: „Co by řekli lidé! Smáli by se mi, měli by mě za slabocha a bezcharakterního člověka." Co je větší ctnost, z bázně lidské jednati proti lepšímu poznání, anebo přemoci bá-

zeň lidskou a statečně kráčeti cestou, kterou mi ukazuje svědomí?

Blouditi jest něco lidského, blud však uznati a napraviti je hrdinské. A toto hrdinství je tím větší, čím více překážek se návratu staví v cestu. Pohleďme na příklad na sv. Augustina. Jeho matka vychovala ho v pravé víře. On však, jako student, odpadl k sektě manichejců. Oddal se nemravnosti. Avšak jeho v jádře šlechetný duch poznal své pobloužení a jeho mravní velikost se ukazuje právě v tom, že měl odvahu vrátiti se do církve. Dnes je sv. Augustin uznán jako muž veliký ode všech a na celém světě. Co by bylo, kdyby byl z bázně lidské zůstal v svém bludu? V bludu setrvati jest slabost, blud uznati a napraviti jest síla, i když svět soudí opačně.

Konečně nezapomeňme, že strach má veliké oči. Jistý konvertita, který z židovství přestoupil ke katolicismu, neodvážil se osobně dáti zprávu svým rodičům o svém kroku, teprve z ciziny písemně tak učinil. Rodiče se smířili s jeho jednáním, jenom prosili, aby celou věc zatajil sestře, zbožné židovce, že by ji to příliš bolelo. A hle, za rok obdržel od sestry dopis, v kterém mu píše, že jest — katoličkou!

Pátá námitka. „Ztratil bych místo, kdybych se stal katolíkem." Tak daleko jsme dospěli s naší vychvalovanou svobodou! Avšak neboj se! Myslíš, že Bůh se dá od tebe zahanbiti velkomyslností? Ještě nikdo hladem nezemřel, kdo pro Boha o-

pustil statky pomíjející. Naopak, Kristus slibuje již na tomto světě více tomu, kdo opouští pro něho otce, matku, ženu, pole nebo dům.

Švédská královna Kristina, jediná dcera Gustava Adolfa, vzdala se trůnu, aby se mohla vrátiti do církve katolické. Jednala správně; neboť co je trůn, co je majetek, ano, co je život proti nesmrtelné duši a životu věčnému? „Co pomůže člověku, byť celý svět získal, ale škodu trpěl na své duši? A kterou cenu dá člověk za duši svou?"

„Podobno jest království nebeské člověku kupci, jenž hledal dobrých perel, a když nalezl jednu perlu drahocennou, odešed prodal všecko, co měl, a koupil ji." (Mat. 13, 45.)

Co je ona drahá perla? Nic jiného než naše svatá, krásná, drahocenná víra. Kupec prodá všecko, co má, a koupí perlu, to znamená, že pro víru musíme přinášeti oběti. Kdo obětuje i své místo a zaměstnání, aby víru zachoval, jedná jak onen moudrý obchodník. Teprve takový člověk pocítí celou oblažující sílu víry.

Šestá námitka.

„Snad mi Bůh bude milosrdný, i když se nestanu členem církve katolické." Bůh je milosrdný k těm, kteří bloudí bez viny, k těm, kteří se řídí vždy svým svědomím, a k těm, kteří, když zhřešili, s upřímnou lítostí se vracejí. Těm rád odpouští Bůh a přijímá je jak otec v evangeliu svého marnotratného syna. Kdo však poznává

pravdu a nežije podle ní, k tomu musí býti Bůh spravedlivý, jinak by nebyl Bohem. Proto:

neodkládej!

Bojíš se překročiti malý potůček, a doufáš, že jej později překročíš, až z něho bude veliká řeka? „Hledejte Hospodina, pokud se dá nalézti; volejte Ho, pokud je blízko!" (Jer. 53, 6.) „Dnes, když uslyšíte hlas Jeho, nezatvrzujte srdcí svých!" (Ž. 94.) Když dnes odmítneš pozvání Hospodinovo, kdož ví, neřekne-li zítra též tobě, co oněm na svatbu pozvaným: „Pravím však vám, nikdo z těch, kdož byli pozváni, neokusí hostiny mé." (Luk. 14, 24.)

Kapucín P. F. J. vypravuje: V podzimních dnech r. 1893 zemřelo milé dítě zbožným rodičům. Pohled na zemřelou působil hlubokým dojmem na operní pěvkyni, která se svou sestrou bydlela v témž domě. „Ach," pravila, „jak sladký pokoj ozařuje tvář tohoto dítěte, a mé srdce rozrývá starost a bolest; po léta jsem žila bez Boha a pro svět; už ani nevím, kdy jsem byla naposled u sv. svátostí. Škoda, že jsem nezemřela jako dítě! Jak to bude, až umru? Mohu býti ještě spasena?" „Ó ano," odpověděl otec zemřelého dítěte. „Buďte bez starosti. Promluvím se svým zpovědníkem a tak vám usnadním sv. zpověď." „Ano, učiňte to!" prosila.

Pan L. po pohřbu dítěte přišel do kláštera a vypravoval mi, co zažil, a tázal se, zdali by

mohl ony sestry přivést k sv. zpovědi. S radostí jsem svolil a zároveň určil, aby jedna přišla dnes odpoledne a druhá zítra ráno. Téhož dne však nepřišla žádná.

Druhého dne přišla mladší sestra k sv. zpovědi. Tázal jsem se, proč nepřišla také starší sestra. „Ach," odpověděla, „chce ještě počkati." Prosil jsem ji, aby působila na sestru, by též přišla příštího dne. Nepřišla, zato však bylo v novinách oznámení, že 31. října náhle a neočekávaně zemřela operní pěvkyně M. z N. Tázal jsem se, zdali to nebyla ona paní, která odkládala sv. zpověď, a bylo tomu tak. — Proto neodkládej, když máš obtíže!

Ještě jedna námitka, která vlastně námitkou není: „Ale musel bych platit kostelní přirážku?" Jednou mluvil kněz s katolickým úředníkem o této věci a řekl: „Nebylo by lepší, kdybychom se spokojili dobrovolnými dary, jak to kdysi dělali první křesťané?"

Úředník odporoval rozhodně: „Kdo opravdu chce k církvi náležeti, ať také přináší oběti pro církev. Jinak by si jí nevážil. Beztoho jsou církevní daně nejnižší. Kolik od nás vymáhá na daních stát a kolik církev? A přec, aspoň já jsem přesvědčen, nám církev dává mnohem víc."

Kněz byl trochu zahanben touto odpovědí. Když však doma o ní přemýšlel, uznal, že úředník měl pravdu. A vzpomněl si, jak v jiných zemích, na př. v Americe, v Anglii, ve Francii katolíci mno-

hem větší oběti přinášejí, a právě proto svou církev tak milují.

Neodkládej!

Věř těm, kteří se vrátili.

Karel Arnošt Jarcke, universitní profesor práv v Berlíně (1852), řekl před svou smrtí: „Až budu mrtev, řekněte každému, kdo chce slyšeti, že jsem své největší štěstí nalezl v neomylné církvi."

Konvertita A. C. Krüger, profesor orientálních řečí, řekl: „Nenalézám slov, abych vyjádřil své štěstí; katolická víra je onen ráj, který vykoupil jednorozený Syn Boží svou krví."

Bývalý protestantský kazatel M. Laval: „Z protestantismu přestoupiti k církvi katolické, to znamená: přejíti ze změn k víře nezměnitelné, z rozkolu k jednotě, z bludu, který jest od včerejška, k pravdě věčné, z pochybnosti k víře, to znamená opustiti smrt a získati život."

Dcera protestantského pastora Luisa Henselová psala, když jí bylo dvacet let: „Nemohu déle zůstati na poušti; hledám otčinu, klín matky, znám ji ještě podle hlasu. Vracím se do církve katolické." S bolestnou touhou hledala svého Spasitele. Konečně jej nalezla v církvi a s ním nejsladší potěšení, nejblaženější štěstí: „Nalezla jsem svého přítele, domov a otčinu. Příčinou mého návratu do církve katolické bylo jasné poznání, že církev katolická je ona od Krista založená církev. Tento krok bych byla učinila, i kdyby mi šibenicí a kolem

byli hrozili, i kdyby mě to bylo stálo tisíc životů." Spisovatelka hraběnka Hahnová: „Je mi, jako by žebračka se byla stala královnou." Před smrtí vzkázala své přítelkyni: „Tělesně trpím, duše však je plna radosti." Poslední její slova byla: „Ó šťastná hodino, ó šťastná hodino!"

Sv. Augustin: „Není většího bohatství, není vzácnějšího pokladu, není větší cti, není větší zámožnosti na tomto světě než víra katolická." (Sermo 384.)

Julius Langbehn, který svou knihou „Der Rembranddeutsche" rozrušil celé Německo, napsal po svém návratu do církve: „Ani nevím, jak mám Bohu za to děkovat. Co jsou všecky trny světa proti jedné jediné růži? Nic! Hleďte, to je program mého života! A onu růži jsem našel!" V roce 1925 vrátila se manželka anglikánského biskupa Eduarda Johna Bidwella v Kingstonu (Kanada) do církve. Následkem toho byl její manžel nucen vzdáti se svého úřadu. Kromě toho musela ještě mnoho jiných obětí přinésti. Přes to přese všecko prohlásila, že všecky tyto oběti jsou vyváženy vědomím, že náleží k veliké rodině Boží, k církvi, a že má pravdu. To je víc než všecky radosti, které svět by jí mohl dáti. (Euch. Vlkrbd. 1926 str. 151.)

Alžběta Luisa Brandtová píše v svém deníku: „15. června. Dnes jsem byla u katolických přátel. V rozhovoru se starší dámou, která tam byla hostem jako já, dotkla jsem se církevních otázek.

Způsob odpovědi mě tak překvapil, že jsem se tázala: „Nejste katoličkou?"

„Ó ano", odvětila, „můj muž a já jsme katolíci, avšak neklademe důraz na to, abychom jimi byli v církevním smyslu." Pohlédla jsem na ni a odpověděla: „Za vaši upřímnost chci také býti upřímnou. Smím vám říci, milostivá, že vaše odpověď je mně a vůbec nám konvertitům nepochopitelná? Chápeme, když protestant není církevního smýšlení, avšak katolíkem býti a cítiti se v jednotě s církví, to je nám jedno a totéž. My víme, že jsme si u vědomí své chudoby a vašeho bohatství duši bojem zranili, abychom si prorazili cestu a vchod do církve."

„My, kteří jsme se v církvi zrodili, jsme asi příliš zhýčkáni a někdy až otupělí množstvím milostí naší církve. Jako knížatům bydlení v palácích není ničím zvláštním, protože jsou tomu zvyklí od mládí, tak i my zvykem necítíme úplně nádheru naší církve."

„V palácích bohatých knížat nebývá svatostánek, avšak v církvi přebývá Ježíš Kristus. Živý a nevyčerpatelný, vždy sobě rovný, a přec věčně se obnovující. A — díky Bohu — to cítí ještě tisíce, miliony věrných katolíků, kteří v církvi byli od narození."

„Ano, máte pravdu, avšak náboženské čili církevní cítění věřících konvertitů, to musí býti něco podivuhodného, pravda? Čím je vám církev?

Mohla byste mi to tak jedním slovem vyjádřiti?" Přemýšlela jsem minutu: „Nalezeným rájem."

Co mám dělati?

Šavel byl velikým horlitelem pro židovství a pronásledoval vší silou křesťanskou sektu a domníval se při tom, že koná dílo bohumilé. Učení o kříži bylo pohanům bláznovstvím a židům pohoršením. Není možno, že i katolická víra od mnohých je mylně považována za bláznovství, ačkoliv tomu tak není? Proto každý člověk jest povinen hledati pravdu. Proto se snaž, abys poznal učení katolické. To však není učení katolické církve, co nějaká stará žena, která neumí čísti, činí jenom z návyku; a dosti možná, že některý katolík je farizejem, avšak nenavádí ho k tomu církev, která učí, že jenom skrze Ježíše Krista a věrou v něho a láskou k němu dojdeme spasení. Bylo by nespravedlivo, kdybys takové věci chtěl připisovati církvi, jako zase by bylo nespravedlivo tvrditi, že církev československá popírá božství Kristovo, protože někteří Čeští bratři nevěří v Krista Boha, aneb kdybych chtěl říci: církev protestantská učí pronásledovati katolíky, protože ve Švédsku, ve Švýcařích a v Anglii tak tomu někdy bylo. Chceš-li poznati opravdu víru katolickou, čti, čemu učí katolický katechismus. Lze jej dostati v Olomouci u Matice Cyrilometodějské.

V Dědictví svatojanském Praha IV-35. vyšel

Výklad katechismu (cena 9 Kč). Stručně poučuje o pravdách sv. víry. — Tamtéž lze dostati P. A. Stork, Z duchovního života; cena 6 Kč.

V misionární knížce, vydané Otci redemptoristy, nalezneš krátký výklad katechismu, poučení o životě křesťanském a všecky potřebné modlitby. Lze koupiti v každé koleji redemptoristů a v exercičním domě v Hlučíně. Cena 15 Kč.

Z těchto spisů poznáš, že katolická víra není takovým bláznovstvím a pohoršením, jak ti bylo namlouváno.

Tím však není ještě řečeno, že už máš ctnost víry. Víra je milost. Proto radí Alban Stolz protestantům: „Pros vroucně Boha, aby tě svým svatým Duchem vedl k pravému poznání, abys zůstal protestantem, jestliže církev protestantská má úplnou pravdu, kterou nám přinesl Kristus; aneb aby ti dal poznání a odvahu státi se katolíkem, jestli v církvi katolické nalezneš úplnou pravdu a všecky prostředky milosti a jistější spásu. Tak se modli denně upřímně — a potom ať se stane, co Bůh chce. Tys činil, co činiti každý člověk je povinen: hledals upřímně a nestranně pravdu a modlil ses o ni; kdybys přes to zůstal v bludu aneb se dostal do bludu, nebylo by tvé bloudění hříchem, neboť jsi ho nezavinil pohodlností a pýchou. V každém případě toto hledání a modlení tě udělá smířlivým vůči těm křesťanům a církvím, které nejsou tvého vyznání. A to má větší cenu, než kdybys koupil nový zvon na

věž, neb kdybys každou neděli předzpěvoval. Neboť kdyby někdo byl katolíkem neb protestantem a měl víru, že by byl vytržen až do třetího nebe, jestliže při tom má nelaskavou horlivost a zbožnou nenávist vůči lidem jiné víry, takový člověk není pravý křesťan, nýbrž katolický neb protestantský farizej. A mnoho je takových zbožných na té i na oné straně; jejich zbožnost a ctnost nezáleží v ničem jiném než v tom, že žijí jako ostatní vlažní a špatní křesťané, při tom však mají jedovatou nenávist a pilně na cti utrhají a lžou proti těm, kteří nevěří, nemodlí se a nezpívají podle jejich způsobu."

Poznal-liš tedy, že je tvou povinností vrátiti se k Matce církvi, učiníš nejlépe, když půjdeš ke knězi, ke kterému máš důvěru; ten se o ostatní postará. Bylo by sice nejlépe, kdybys šel k svému faráři, avšak nemusí to býti. Můžeš jíti ke kterémukoliv jinému knězi, a to buď do jeho bytu, neb do sakristie, neb do zpovědnice. Kněz tě bez dlouhých formalit přijme do církve.

Jenom okresnímu úřadu to oznam. V exercičním domě v Hlučíně lze dostati k tomu blanket. Vyplň jej sám aneb s pomocí kněze, dej do obálky, na niž napíšeš: Okresnímu úřadu v.....

Potom se připrav důkladně k sv. zpovědi (poučení a návod nalezneš v misionární knížce).

Nejlépe jest, když se k tam důležitému kroku připravíš dobrými exerciciemi, t. j. když jdeš na tři dny do samoty exercičního domu a tam ne-

rušeně se zabýváš věčnými pravdami, Bohem a svou duší. Exerciční dům v Hlučíně ti dá veškeré informace.

Podmínky návratu do církve.

Kdo žije v civilním manželství, neb byl oddán od kněze nekatolického, musí toto manželství dát církevně splatnit. To se může státi soukromě ve farní kanceláři neb v sakristii a není třeba ohlášek. Jestliže však církevní manželství je nemožné, na př. protože jeden z manželů jest již v jiném platném manželství, musí ono civilní manželství býti rozloučeno, jinak by přijatému do církve nemohly býti udíleny sv. svátosti. Tato rozluka je někdy veliká oběť, avšak „co nečiní člověk, aby spasil duši svou"?

Co potom?

Návratem do církve jsi udělal nejdůležitější krok. Nabyl jsi zase milosti a přátelství Božího. Avšak hleď, abys neztratil, cos nabyl. „Kdo stojí, hleď, aby nepadl!" praví apoštol.

Proto:

1. **Vzdělávej se ve víře!**

Čím více někdo svou víru zná, tím více ji miluje. Proto poslouchej kázání a rozjímej o něm, čti častěji něco duchovního, buďto že si vypůjčíš něco od kněze, nebo že si pořídíš sám malou domácí knihovnu. Do ní by náležely kromě knih

nahoře jmenovaných: z Dědictví svatojanského. Nový zákon (cena: I. část 3 Kč, váz. 12 Kč, II. část 10 Kč, váz. 19 Kč, obě části najednou zakoupené jen 12 Kč, váz. 25 Kč).

Ekert, Církev vítězná (legenda svatých), cena 35 Kč. U Prombergra v Olomouci vyšla Postila čili čtení na každou neděli a svátek (cena 35 Kč, váz. 50 Kč).

Odbírej některý náboženský časopis, na př. „Neděle" (Praha II., Karlovo nám. 5—6) „Nový národ" (Přerov, Masarykovo nám. 16).

2. Užívej pramenů milosti, které ti podává církev katolická! Nespokoj se tím, co musíš, nýbrž dělej dobrovolně víc! Mnozí katolíci chodí každý první pátek v měsíci, který je zasvěcen Božskému Srdci Páně, k sv. zpovědi a k sv. přijímání, aneb když nemohou v pátek, první neděli. Celou mši sv. v neděle a zasvěcené svátky nábožně slyšeti je povinností. Horlivý křesťan však se nespokojí tím. Jde i odpoledne do kostela se pomodliti, může-li, zúčastní se i ve všední dny mše sv. K sv. přijímání je každému, kdo jest v milosti, dovoleno jíti každodenně. Modli se o vytrvalost!

3. Žij s církví! Hleď vniknouti do ducha církevního roku a žíti s ním. Měj živý zájem a podíl nejen v životě církve v své farnosti, ale i na celém světě. Můžeš také vstoupiti do některého církevního spolku (Mariánská družina, spolek katolických rodičů a p.).

4. Žij katolicky! Dánský konvertita Joergensen píše: „Čím katoličtěji někdo žije, tím šťastnější je, neboť tím víc se cítí ve vroucím, hlubokém pokoji s Bohem. Čím více žiji jako katolík, tím více cítím, že se ve mně stupňuje život, síla, slunce." Proto co jsi zanedbal, hleď napraviti tím větší horlivostí!

5. Přinášej oběti pro víru! Zkušenost nám potvrzuje, že, pro co člověk nepřináší oběti, toho si neváží. Proto dejme občas, zvlášť v době svatopostní neb v památné dny rodiny, nějakou sumu na rozšíření sv. víry, na misie a p.

6. Buď sám apoštolem! Nabyls štěstí pravé víry. Ukaž svoji vděčnost k Bohu tím, že též jiným tohoto štěstí dopřeješ. Jistě máš v svém okolí, v svém příbuzenstvu duše, které Boha neznají a nemilují. Hleď je získati dobrým příkladem, dobrým slovem, laskavostí. Jestliže tento spisek, který právě čteš, ti pomohl dojíti k poznání pravdy a k dosažení pokoje a štěstí, hleď jej rozšiřovati mezi těmi, kteří jej ještě neznají. Pocítíš brzo pravdu slov Kristových: „Větší radost je v nebi nad jedním hříšníkem, pokání činícím, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují."

Imprimi potest.

Pragae, die 20. Feb. 1930.

P. Franc. Mezírka,
CSSR Sup. Prov.

Nr.: 3.135.

Imprimatur.

Olomucii, die 19. Februarii 1930.

Josephus Vyvlečka,
Praeses a. e. Consistorii.

»Životem«

Úvahy náboženské, výchovné a sociální.

Odbírejte a rozšiřujte jako časopis! — Každá serie má 24 čísel. (I. serie 1.—24., II. serie 25.—48. atd.) Předplatné 13 Kč na jednu serii.

II. serie:

25. Maria, útočiště.
26. Laický apoštolát I.
27. Laický apoštolát II.
28. Mladí apoštolé.
29. Lék proti smrti.
30. Nač se zpovídati?
31. Věřiti či nevěřiti?
32. Jak se zpovídati?
33. Peklo.
34. Půst.
35. Blahoslavená Anežka Česká.
36. Zaopatřování.
37. Svátost oltářní.
38. Mše sv.
39. Katolická akce.
40. Duch svatý.
41. Dary Ducha sv.
42. Sv. Cyril a Metoděj.
43. Sv. přijímání.
44. Radost.
45. Blahoslavení
46. Cesty k Bohu I.
47. Apoštol lásky Bedřich Ozanam.
48. Cesty k Bohu II.

III. serie:

49. Z vězení.
50. Něco o spiritismu.
51. O křtu svatém.
52. Móda a dnešní ženský svět.
53. Ano, Otče!
54. Šťastnou cestu!
55. Smiřte se!
56. Sv. Jan Nepomucký I.
57. Sv Jan Nepomucký II.
58. Sv. Jan Nepomucký III
59. Kněžský celibát.
60. Sv. Václav a naše doba.
61. Na obranu.
62. Občan. sňatky. Rozluka.
63. Na pomoc velkému dílu!
64. Jde o svatováclavské dědictví.
65. Sjednocení církví.
66. Pius XI.
67. Na stolci Petrově.
68. Z továrního ovzduší.
69. Katolická škola v rep. Československé.
70. Láska za lásku.
71. Spalování mrtvol.
72. Bl. Don Bosco.

IV. serie:

73. Proč?
74 Pronásledování náboženství v Rusku.
75. Svatý Josef.
76. Vrátiti se do církve? (Domov duše.)
77. Bl. Jan Sarkander.
78. Pomozte bratřím!
79. Více dobroty!
80. Od ďábla k Bohu...
81. Sv. Terezie Ježíškova.
82. Povídá se...

Upozornění: Exerciční dům v Hlučíně má na skladě blankety, na nichž se návrat do církve ohlašuje okresnímu úřadu.

Používání novinových známek povoleno pošt. řed. v Opavě pod č. 25.601-III. z 18. července 1927. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín. — Tiskem Společenské tiskárny v Přerově.

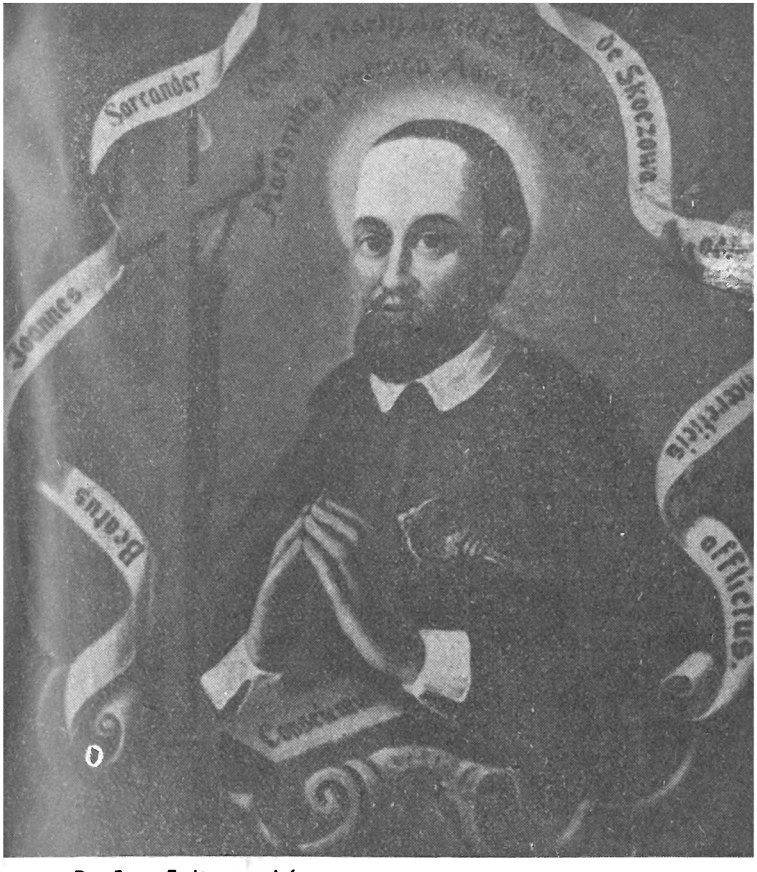

Dr. Jos. Foltynovský :

BL. JAN SARKANDER

Životem čís. 77. **II. VYDÁNÍ.** Ročník IV.

Cena 50 hal.

Životy svatých jsou křesťanu zrcadlem, v němž vidí hrdinné ctnosti; jich následovati má se snažiti. Na svatých mučednících vidí zvláště statečnost a trpělivost jako jasný vzor k následování. Zvláště pak působí na duši křesťanovu život světce, který je mu blízký rodem, jazykem, místem. Takovým světcem je každému českému člověku mučedník bl. Jan Sarkander.

Mládí bl. Jana.

Jan Sarkander narodil se 20. prosince 1576 ve Skočově. Skočov byl městem tehdy v samostatném knížectví těšínském, nyní náleží Polsku. Rodiče Sarkandrovi byli Řehoř Matěj a Helena, rozená Gurecká. Jak svědčí listina městské rady skočovské z r. 1603 (zachovaná v zemském archivě brněnském), žili rodiče a jejich 4 synové skromně a zbožně, takže „není nejmenší skvrny na životě jejich, ani jejich rodičů". Kromě tří bratří měl Jan též sestru, jejíhož jména však neznáme.

Prvního vzdělání se Janovi dostalo na škole skočovské. Po smrti otcově, když bylo Janovi 9 let, přestěhovala se rodina na Moravu do Příbora, kde Jan navštěvoval farní školu českou. Tato škola byla r. 1732 proměněna z úcty k blah. Janovi v kapli; kaple však z rozkazu vládního

r. 1787 zrušena a proměněna opět na školu. Nyní je tam stravovací stanice. Taktéž domek v Příboře, kde bydlil Jan se svou matkou, je dosud zachován. Světnice je nyní proměněna v kapli.

Z Příbora byl Jan poslán na školy latinské k jesuitům do Olomouce. Zde se také r. 1590 stal členem Mariánské družiny Nanebevzetí Panny Marie. Z Olomouce odešel na studia filosofická opět k jesuitům do Prahy a vykonav zkoušky bakalářské, byl povýšen r. 1602 na bakaláře filosofie a svobodných umění; rok poté byl povýšen na mistra (doktora) filosofie. I v Praze byl Jan členem akademické Mariánské družiny. Družiny tyto byly studentům výbornou školou ctností a tak i Sarkander v nich byl záhy veden k životu ctnostnému.

Chtěje se státi knězem, odešel Jan po vykonaných studiích filosofických na studia bohoslovná k jesuitům do Štyrského Hradce. Praha neměla tehdy ještě studia bohoslovného celého a proto studenti odcházeli zpravidla do Štyrského Hradce, jenž slynul dobrými školami bohoslovnými. Jan bydlil tam v konviktu Ferdinandském, kam byli přijímáni chudí studenti. Neměl tehdy již ani matky a jsa chud a dobrý student, byl přijat do tohoto konviktu. I ve Štyrském Hradci se Jan Sarkander ihned přihlásil do Mariánské družiny bohoslovecké. Je patrno, že si vážil tohoto členství v Mariánské družině a že od mládí pěstoval úctu Panny Marie.

Jan Sarkander knězem.

Po třetím ročníku bohoslovného studia obdržel Jan ve své vlasti čtvero nižších svěcení: udělil mu je v r. 1607 kardinál Dietrichštejn v kapli kroměřížského zámku. Potom odešel opět do Štyrského Hradce a dokončiv bohoslovná studia, vrátil se do vlasti a čekal na vyšší svěcení u svého bratra Mikuláše, který byl tehdy děkanem v Opavě. Mikuláš byl před tím též farářem ve Val. Meziříčí, kdež vytrpěl velmi mnoho od nekatolíků. I v Opavě bylo mu mnoho trpěti. Jan byl očitým svědkem bratrova utrpení v Opavě i bylo mu známo, co zkusil dříve na faře velkomeziříčské. Tím statečnější bylo tedy Janovo rozhodnutí, že se stane knězem v dobách pro církev a kněze katolické tak těžkých. Na podjáhna byl Jan vysvěcen 20. prosince 1608 v Olomouci od světícího biskupa Civalla, na jáhna 19. března 1609 v Brně v chrámě jesuitském od kardinála Dietrichštejna a konečně na kněze 22. března 1609 v kolegiátním chrámě brněnském, opět od světícího biskupa Civalla.

Tak dosáhl Jan kýženého cíle a začal dráhu kněžskou, na níž ho čekala koruna mučednická.

Po svěcení vypomáhal Jan svému bratru Mikuláši v duchovní správě v Opavě. Protestanti činili děkanovi stálé nesnáze, ano Janovi, bydlícímu u bratra, bylo do okna střeleno. V říjnu 1609 byl Jan na žádost občanů uničovských ustanoven farářem v Uničově na severní Moravě.

Pobyv krátce jako farář v Charvátech u Olomouce, jmenován byl od sv. Jiří r. 1612 farářem ve Zdounkách. Náboženský stav farnosti zdounecké byl tehdy neutěšený jako na mnoha jiných místech. Byla tam napřed silná obec Českých bratří, potom tam působil pod záštitou držitele zdounecké panství odpadlý kněz jako protestantský pastor, až do r. 1600 dosazováni tam opět katoličtí kněží. Před příchodem Sarkandrovým konal tam misie jesuita Drachovský, který byl nucen mládež napřed učiti dělati kříž a modliti se Otčenáš a Zdrávas. Jan dostav se na faru zdouneckou, pokračoval horlivě v započatém obrodu náboženském. Až dosud udrželo se v kraji podání, jak obcházel rozsáhlou farnost zdouneckou o všedních dnech, a kde bylo zapotřebí, přisluhoval nemocným sv. svátostmi. Na těchto cestách nocoval prý častěji v Troubkách v jakémsi domě a tam uschovával též nejsv. Svátost oltářní. Hospodář toho domu z vděčnosti za to, že u něho uschovávána byla nejsvětější Svátost, uvolil se faráři zdouneckému dávati větší desátek než druzí.

Ze Zdounek odešel Jan Sarkander v r. 1615 na faru do Boskovic. I v Boskovicích byly náboženské poměry velmi neutěšené. Byla tam po několik desítiletí rozšířena sekta českobratrská a katolického kněze tam nebylo přes 50 let. Teprve r. 1614 konali tam olomoučtí jesuité misie. Farní chrám byl opět vrácen bohoslužbám katolickým, vyvrácené vedlejší oltáře byly obnoveny a hlavní oltář opraven. Potom tam přišel za fa-

ráře Jan Sarkander, ale práci tam měl neobyčejně těžkou pro houževnatost, s jakou lpěl lid na víře českobratrské.

Sarkander farářem v Holešově.

Po roce svého působení v Boskovicích byl Jan Sarkander přeložen za faráře do Holešova na žádost držitele holešovského panství Ladislava z Lobkovic, jenž měl právo presentovati faráře olomouckému kardinálovi. I zde byla duchovní správa velmi obtížná. Kostel katolický i faru měli obsazenou protestanté již několik desítek let. Teprve nový držitel panství Ladislav z Lobkovic začal po r. 1615 pracovati pro obnovu katolického života. — Vykonány misie, farní kostel znovu vysvěcen, zaveden opět katolický zvyk zvoniti Anděl Páně, obnoveny průvody Božího Těla a obřady sv. týdne. Práci tam měl Jan Sarkander velikou; náleželo k farnosti holešovské 11 okolních vesnic. Byly to cesty za nemocnými pro faráře daleké a obtížné. Sarkander byl katolíkům krásným vzorem zbožného života, jak se tam vypravovalo ještě dlouho po jeho smrti. Kostelníci přesedší k němu za nějakou záležitostí zastali jej zpravidla při modlitbě. Při tom bylo mu nejen pro sebe, nýbrž i pro své nástupce pracně hájiti svých práv v záležitosti desátků. Kněží žili tehdy z desátků, jež jim z polní úrody byly držiteli panství neb jejich poddanými odváděny. Sarkandrovi někteří šlechtici desátků odváděti

nechtěli, ano i přímo zapověděli svým poddaným, aby odváděli desátky holešovskému faráři. Zvláště měl Jan velké potíže v této věci s Václavem Bítovským z Bítova, pánem na Bystřici p. Host., jemuž náležely též tři obce z farnosti holešovské. Sarkander musil se dovolávati i zastání u svého patrona Ladislava Popela z Lobkovic. Hlavní příčinou zadržování desátků bylo to, že šlechtici oni kromě pana Popela z Lobkovic byli nekatolíci, kteří neměli v lásce katolického faráře.

U lidu katolického byl však Jan Sarkander velmi oblíben. Pověst o něm jako knězi příkladném a pokojném roznesla se i po okolí, takže koncem r. 1617 žádala městská rada kroměřížská, aby jim kardinál Dietrichštejn poslal Jana Sarkandra za děkana do Kroměříže. Nedošlo však k tomu z neznámé příčiny; Jan zůstal v Holešově. Boží Prozřetelnost chtěla, aby Sarkander došel koruny mučednické.

Nad Sarkandrem se stahuje bouře.

Zatím co Jan Sarkander horlivě pracoval v duchovní správě v holešovské farnosti, chýlilo se v českých zemích ku povstání proti císaři Matyášovi a po jeho smrti proti Ferdinandovi II. V květnu r. 1618 shozeni byli císařští místodržící v Praze z oken do hradního příkopu, čímž dán povel ku povstání. Protestanští stavové čeští, vůdcové povstání, chtěli, aby se i Morava při-

pojila k revoluci. To se i stalo na zemském sněmu v Brně v květnu 1619. Ladislav Popel z Lobkovic, zemský hejtman moravský, byl od nekatolických pánů sesazen s úřadu a držen pod dozorem v Brně, též olomoucký kardinál Dietrichštejn byl v svém bytě v Brně střežen, jesuité ze země vypovězeni, chrám sv. Jakuba v Brně, farní chrámy v Olomouci, Hradišti a Uničově odevzdány protestantům. V čelo zemské správy moravské postaveno bylo 29 direktorů.

Postavení Jana Sarkandra bylo v době tak bouřlivé trudné: uprostřed nepatrného hloučku katolíků holešovských obklopen byl samými protestanty a Českými bratry a jeho patron Lobkovic byl v Brně ve vazbě. S počátku mínil, že v Holešově vytrvá; ale po oněch událostech v květnu 1619 se na radu svých farníků odhodlal opustiti na čas Holešov. Chtěl vykonati pout do Častochova v Polsku, jak dříve učinil slib. Svěřiv duchovní správu svých farníků zámeckému kaplanu holešovskému Tučkovi a vyžádav si dovolení od kroměřížského probošta, chystal se na cestu. Hodila se mu k tomu dobrá příležitost: štolba pana Lobkovice jel povozem do Krakova za jakousi záležitostí. S ním jel tedy Sarkander do Krakova a odtud šel pěšky do Častochova. Zde se ubytoval v klášteře Paulánů, věnoval se po 4 týdny kajícím úkonům a s ostatními řeholníky zúčastňoval se společných modliteb a rozjímání. Z Častochova odešel do Rybníka (na Ratibořsku), kde měl Ladislav Popel

z Lobkovic statky. Tam se dověděl, že zatím protestanští komisaři dosadili na faru holešovskou protestantského kazatele Jana z Žeranovic.

Sarkander nyní uvažoval, že protestantští šlechtici v okolí holešovském jsou pro jeho kněžskou činnost velmi proti němu popuzeni a že by bylo lépe, kdyby se snad vzdal fary holešovské. Napsal tedy z Rybníka v říjnu 1619 svému patronu list, a prosil ho, by farářem holešovským prohlášen byl zámecký kaplan Tuček, on Sarkander pak že bude místo něho zámeckým kaplanem. Než návrh ten nebyl přijat a Sarkander vrátil se koncem listopadu 1619 opět na faru do Holešova.

Cesta do Polska stala se však Sarkandrovi osudnou. V té době totiž, co prodléval v Častochově, vyjednával císař Ferdinand II. se svým švakrem Zikmundem, králem polským, o pomoc proti odbojným českým stavům. Poslal do Varšavy svého generála hraběte Althana. Když však polský senát odmítl poslati Ferdinandovi vojenskou pomoc, najal hrabě Althan počátkem února 1620 do služeb císařských 4000 kozáků, zvaných lisovčíků. Byl to divoký vojenský lid: přihnali se na rychlých koních, dávali se na útěk, bylo-li třeba, ale hned se zase obraceli, znovu útokem se ženouce. Najati byvše Althanem dali se na cestu přes Slezsko a Moravu k Vídni na pomoc Ferdinandovi. Ve Slezsku vyloupili přes 50 dvorů, vydrancovali Strumeň a Skočov a vtrhli na Moravu. V Meziříčí nad

Bečvou přepadli svatbu šlechtice, naloupili mnoho cenných věcí a hnali se dále k Bystřici pod Hostýnem. Tam poplenili statky Bítovského, usmrtili bratrského kněze a hnali se dále.

Zprávy o divokých kozácích dospěly brzo i do Holešova. Též Sarkander se dozvěděl o jejich příchodu. Po svém návratu z Polska vyhýbal se každému sporu s nekatolíky, zdržoval se výhradně na své faře a věnoval se duchovní správě. Nekatolíci doráželi sice na katolíky všetečnými otázkami, co dělal Sarkander v Polsku a co nového odtamtud přinesl, ale vzájemný pokoj nebyl porušen.

Když se donesly do Holešova zvěsti, že kozáci se již blíží, svolal Sarkander ve středu dne 5. února 1620 své farníky do kostela a měl k nim kázání. Poukazoval na to, že třeba se na příchod polského vojska připraviti, ať je je to již vojsko přátelské nebo nepřátelské; mohlo by jak nepřátele tak přátele stejným způsobem neúmyslně zničiti. Ať se tedy všichni připraví zbožným přijetím sv. svátostí. Jakmile se dovědí o jejich příchodu k Holešovu, že vyjdou jim vstříc s Nejsvětější Svátostí. Je-li to vojsko císaři nepřátelské, že snad sami zahynou; je-li to vojsko císaři přátelské, že se pokusí ochrániti své nekatolické spoluobčany a tak že zachrání Holešov od loupení a vraždění. Farníci přijali po kázání vskutku sv. svátosti a shromáždili se i odpoledne k pobožnosti chrámu Páně.

Nazítří časně ráno, když stráže přinesly zvěst, že vojsko se blíží, bylo dáno znamení zvonem. Sarkander obléknuv se v bohoslužebná roucha vyšel kozákům vstříc s Nejsvětější Svátostí v průvodě, k němuž se přidali i někteří nekatolíci. Průvod se za městem zastavil. Zvědové kozáčtí tázali se po příčině průvodu. Když pak vše oznámili ostatnímu vojsku, přijelo toto blíže, seskákalo s koní a klanělo se Nejsvětější Svátosti. Byli ti kozáci lid podivný: byli — jako Poláci všichni — zbožní, ale za těch válečných hrůz neštítili se při tom ukrutností. Musíme se ovšem na toto jednání dívati očima tehdejší doby, kdy najatá vojska živila se lupem a plenem a nešetřila často nepřátel ani přátel. Když Sarkander zanotil z písně Te Deum slova „Salvum fac populum tuum, Domine" (zachraň, Pane, svůj lid), vpadli kozáci mocným hlasem do zpěvu, načež vyhoupnuvše se na koně, ujížděli dále k Vídni.

Holešov byl zachráněn. Zásluha náležela zbožnému knězi Sarkandrovi, jenž čekal záchrany jediné od Boha. Ale tento záslužný skutek stal se mu zároveň osudným.

Nekatolíci začali nyní Sarkandra podezřívati, že byl v Polsku proto, aby tam najal kozáky, že je s nimi spolčen, je zrádcem vlasti a musí býti vydán. Sarkander necítě se na faře bezpečen, skrýval se ve stodole, ve stáji, ano i v umrlčí komoře na hřbitově.

Zatím dostaly se zprávy o kozácích do Brna, kde nekatoličtí stavové moravští byli právě shromážděni, aby holdovali nově zvolenému králi Bedřichu Falckému. Zvláště dotkly se hluboce těžce postiženého Bítovského, jenž byl právě jmenován zemským sudím. I vymohl na stavech moravských rozkaz, aby všichni faráři z okolí holešovského dostavili se do tří dnů do Brna, jinak že budou tam přivedeni násilím. Sarkander poznal, že rozkaz je namířen proti němu, a proto utekl se na tovačovský zámek, odkud pocházela Lobkovicova manželka Anna Eliška ze Salmů. Než i tu byl prozrazen, a proto utekl se do tovačovského lesa. Byl tu však — jak pověst praví — psem troubeckého řezníka vypátrán, byl jat a odveden do městského vězení do Olomouce. Vězení bylo tam, kde nyní stojí kaple Sarkandrovka. Bylo spojeno se sklepním určeným k výslechu vězňů, kde stál také skřipec. Na něm bývali mučeni zločinci, aby se k činu přiznali. Zde tedy nastalo bolestné mučednictví nevinného kněze.

První výslech Jana Sarkandra ve vězení.

Stavové moravští, vykonavše v Brně hold králi Bedřichu Falckému a skončivše sněmování, přijeli do Olomouce a čekali příjezdu králova.

Olomouc nechtěl se původně připojiti k odboji proti císaři Ferdinandovi. Teprve když řeholníci byli vypuzeni z klášterů, když kanov-

níci byli uvězněni a statky jim zabaveny a když na katolíky byl učiněn nátlak vysokými kontribucemi, přidalo se město ku povstání. Ale ani tu se ještě olomouckým měšťanům nedůvěřovalo a proto měl býti svolán i lid z venkova do města, aby samému králi Bedřichovi přisahal věrnost. Proto přijeli stavové moravští z Brna do Olomouce.

Jatý Sarkander byl právě veden do vězení, když stavové se shromáždili v domě zemského hejtmana Ladislava ze Žerotína. Bítovský při tom volal na něho, jakže se vede panu Lobkovicovi a zdali tento brzo půjde za svým předchůdcem (t. Sarkandrem).

Stavové ihned sestavili soudní komisi, jež měla Sarkandra vyslýchati ve vězení. Členy komise byli sami protestanté: Ladislav ze Žerotína, Hartman z Puchhaimu, Václav Bítovský, Beneš Pražma, Jan Skrbenský a Karel Zedlnický. Z městské rady olomoucké byli přibráni Tobiáš Markvart, Albrecht Muttal a Jiří Richter. Kromě toho byl z donucení přítomen každému výslechu městský sudí Jan Scintilla, který byl z komise jediným katolíkem. Od něho jako očitého svědka máme také popsáno celé mučení Sarkandrovo.

Soudcové se odebírali do vězení hned ve čtvrtek 13. února, právě za týden po vpádu kozáků do Holešova. Předseda soudu Ladislav ze Žerotína zahájil výslech pohrůžkou, že vidí Sarkander, jak s ním nebude žertováno.

*Ježto jsou mu známy všechny tajnosti Lobkovicovy, když*tě *byl jeho důvěrným rádcem a zpovědníkem, nechť řekne pravdu: jakým způsobem vpadlo vojsko polské do země a způsobilo takovou škodu. Ať nespoléhá na svůj kněžský stav, neboť kardinál nemá již v zemi co poroučeti, oni že jsou teď pány a mají co poroučeti.*

Sarkander ujišťoval, že nemá o polském vpádu vědomostí žádných; vykonal pouze pouť do Častochova a pak že se zdržoval v Rybníku, zastávaje tam úřad kazatelský a jiné kněžské funkce.

Komisaři mu vytýkali, že prý zavinil mezi lidem mnoho náboženských různic. Sarkander však výtku odmítl řka, že se mu v tom děje křivda a násilí. Znovu doléhali na něho soudcové různými výtkami, načež ukončili výslech a vzdálili se.

Sarkander znovu vyslýchán a mučen.

Téhož dne 13. února večer měl se v 6 hodin konati výslech druhý. Městský sudí Scintilla, nechtěje míti účast při nespravedlivém soudu, odešel z domu. Bez něho se však výslech konati nesměl. I bylo mu pohroženo, že uvalí na sebe u pánů stavů podezření a těžkou zodpovědnost. Proto se Scintilla odebral do vězení k výslechu, jemuž místo Ladislava Žerotína předsedal Bítovský.

Sarkander jsa znova obviňován z polského vpádu Bítovským, opakoval, že je nevinen. Hněvem rozlícen kázal Bítovský s ostatními soudci, aby kat vynutil na Sarkandrovi přiznání skřipcem. Tu vrhl se ubohý kněz na kolena před komisaři a zapřisahal je, *by ušetřili jeho kněžského stavu, neboť jest nevinen. Nechtěl by obtížiti svého svědomí, nýbrž kdyby to bylo pravda, že by toho nezamlčel, i kdyby se to týkalo vlastního otce nebo matky.*

Než soudcové nedali se obměkčiti. Tu ukázal hrdinný kněz svou statečnost: *prohlásil před Bohem, přede vším světem a na své svědomí, že, kdyby mu přílišná muka vynutila něco nepravého a kdyby řekl více nežli dříve, že to prohlašuje za neplatné a nepravé.* Pak svléknuv se z kněžského taláru, dal se přivázati na skřipec a odporučoval se vroucí modlitbou Bohu, Panně Marii a sv. Anně.

Soudcové znovu doráželi na mučeného, aby se přiznal. Bítovský naléhal na něho, aby řekl, s čím se mu svěřil Lobkovicův štolba, který prý měl jistě poslání od svého pána do Polska. Sarkander ujišťoval, že nemohl ani vážnějších hovorů vésti se štolbou, ježto onen mluvil jen italsky a německy, Sarkander pak že umí toliko česky a latinsky, takže se štolbou o důležitějších věcech ani rozprávěti nemohl.

Než komisaři nevěřili výpovědi Sarkandrově a kázali jeho muka přitužiti. Výslech s mučením spojený trval plnou hodinu. Tu soudcové

rozkázavše katovi, aby Sarkandra odvázal, odešli.

Výpověď Sarkandrova, že neumí německy, nesmí nás překvapiti, ač víme, že studoval bohosloví ve Štyrském Hradci. Bylať na školách jesuitských jazykem učebným i obcovacím výhradně latina.

Také není nejmenší příčiny, proč bychom pochybovali o jeho výpovědi, že neměl ani nejmenší známosti o polském vojsku. Nějaké politické poslání od Lobkovice k polskému králi nemohl míti, ježto královský dvůr sídlil ve Varšavě, a Sarkander ve Varšavě ani nebyl. Dnes pak z dějepisných pramenů víme, že nebylo ani možno, aby Sarkander byl někde najal kozáky na pomoc císaři Ferdinandovi. Tehdy, kdy Sarkander byl v Polsku, zdržovali se kozáci v Rumunsku a přešli do Uher asi téhdy, když se Sarkander na zpáteční cestě blížil k Holešovu. Dnes víme určitě, že onu tlupu kozáků najal pro Ferdinanda hrabě Althan. Že přišel Sarkander na myšlenku, aby vyšel jim vstříc s Nejsvětější Svátostí, to bylo odtud, že znal náboženské smýšlení všech Poláků; svědčí to zároveň o tom, kterak v těžkých chvílích vyhledával hlavně pomoci u Boha. Že o kozácích neměl vědomosti, ukazuje i jeho kázání v Holešově, z něhož vyplývá, že nevěděl ani, zda přicházejí jako přátelé či nepřátelé katolíků. Nelze neviděti, že na kruté zacházení se Sarkandrem měla vliv i náboženská nenávist soudců.

Třetí výslech Sarkandrův a nové mučení.

Po čtvrtečním dvojím výslechu nastala přestávka. Přijelť v sobotu 15. února do Olomouce Bedřich Falcký, aby přijal hold obyvatelstva. Po jeho odchodu zahájen byl po třetí výslech Jana Sarkandra v pondělí 17. února. Vyšetřování předsedal Ctibor Žernovský. Jednalo se znovu o cestu do Polska a o vpád kozáků. Když Sarkander znovu a znovu ujišťoval, že je nevinen, byl zase natažen na skřipec a mučen po 2 hodiny. Ale nepřiznal se, protože neměl co přiznati. S hrozbou tedy, aby si vše lépe rozmyslil a netropil si z nich šašků, odešli komisaři z vězení.

Čtvrtý výslech. Pokus o porušení zpovědního tajemství. Mučení ohněm.

V úterý potom, 18. února, opět se sešla soudní komise ve vězení. Komisaři, jak poznamenává Scintilla, byli podnapilí.

Žernovský opakoval otázky o štolbovi Lobkoviců a o penězích, které prý vezl do Polska. Tu přerušil Beneš Pražma Žernovského a volal na Sarkandra: *„Ty že nevíš, jaké pikle se kuly? Což nezjevil ti to tvůj pán ve zpovědi?"*

Touto otázkou dotknul se Pražma nejsvětějšího závazku každého kněze. Sarkander neohroženě protestoval proti tomuto násilí a slavnostně učinil prohlášení, jež jest důstojné sva-

tého kněze. Prohlásil, že nic neví ani že mu nic nebylo svěřeno ve zpovědi;

kdyby mu i co ve zpovědi bývalo svěřeno, že to již vše zapomněl, ale také, kdyby i něco věděl, že toho nevyjeví, kdyby ho na kusy roztrhali a rozsekali, což by velmi rád chtěl vytrpěti.

Na tuto Sarkandrovu odpověď kázali soudcové Sarkandra přivázati na skřipec. Puchhaim poručil pak přinésti pochodně a chtěl pálením přinutiti Sarkandra k doznání. Kat přiložil pochodně k tělu mučeného, ale pochodně brzo mu zhasly, takže je mrzutě hodil na zemi. Tu přistoupil k němu Žernovský a Pražma, tážíce se ho, nezná-li nějakého jiného umění, kterým by vynutili přiznání z obviněného. Kat odpověděl, že pro takové osoby jiného způsobu nezná. I pravili Žernovský a Pražma, že viděli svého času v Uhrách, jak tam bylo namočeno peří v oleji a síře, byla udělána z toho náplast a při mučení byla házena na lidi. Kat rozžal tedy svíce a přiložil je na oba boky Sarkandrovy. Na to smočiv peří v síře a smole, zapálil je a hodil na prsa a ramena mučedníkova. Když to vše na něm shořelo, kázali soudcové zapáliti nové svíce a přiložiti k jeho bokům. Měli za to, že při takových bolestech jistě již vynutí z něho nějaké přiznání.

Leč Sarkander ani tu se nepřiznal, poněvadž byl nevinen. I prohlásili soudcové, že pů-

sobí tu čáry. Kázali tedy katovi, by mučeného úplně obnažil, ostříhal mu nehty na rukou a nohou, ustřihl mu něco vlasů, vše aby spálil na prášek a dal mu vypíti. Sarkander podávaný nápoj poslušně vypil. Po celou dobu, co byl takto natažen na skřipci, stáli komisaři kolem něho. On však stále tvrdil, že je nevinen, odporoučel se Všemohoucímu a bolestně vzdychal: „Ježíš, Maria, Anna."

Toto třetí mučení trvalo podle svědectví sudího Scintilly skoro *tři hodiny*. Přítomný písař napsal o tomto vyšetřování protokol dvojmo. Žernovský neúspěchem výslechu rozhněvaný vytrhl však písaři protokol z rukou, smačkal jej a vzal s sebou. Soudcové pak vidouce, že se nedovědí od mučedníka nic a jsouce již sami týráním ubohého kněze unaveni, odešli.

Mučedník byv odvázán od skřipce, klesl pro slabotu vymknutých údů na pravou stranu skřipce ke stěně. Biřičové nechali jej ležeti delší dobu, domnívajíce se, že brzo dokoná. Vidouce však, že žije, odnesli jej do vězení, položili na slámu a pokryli ho jeho kněžským šatem.

Pověst praví, že Sarkander po tomto mučení ležel 2 hodiny polomrtev na zemi. Přišed k vědomí, byl trápen žízní. I tázal se přítomných biřičů: „Máte co píti?" Nedostalo se mu však ani odpovědi ani nápoje. Tu vytryskl vedle jeho hlavy pramen vody, z něhož uhasil žízeň. — Studně vedle skřipce v mučírně je až dosud. — Ale nevíme, zda pověst je plně zaručená, po-

nevadž hlavní očitý svědek mučení, jmenovaný Scintilla, o vytrysknutí pramene se nezmiňuje.

V žaláři oblopili mučedníka brzo mnozí olomoučtí katolíci, nabízejíce mu svých služeb: ten podával léky, onen náplasti na rány, jiní nabízeli pokrm, nápoj, plátěné obvazy. Sarkander jsa trápen žízní v horečce po vytrpěných mukách, vzal něco nápoje a hned zase pokračoval v tiché modlitbě. Když mu bylo řečeno, že se komisaři vyslovili, dosud že vše bylo jen žertem, že se bude ještě více potiti, odvětil, že už mu nelze více trpěti, aby nevypustil duši. Ale k dalšímu mučení již nedošlo: vzepřel se tomu rozhodně sudí Scintilla, prohlásiv, že jednání komisařů je proti všemu právu a spravedlnosti.

Utrpení Sarkandrovo ve vězení. Jeho smrt.

Po posledním výslechu odebral se sudí Scintilla a městský notář Jan Mandel k Puchhaimovi a prosili, aby Sarkander byl propuštěn z vězení: bylo třeba léčiti jeho rány a mučedník potřeboval obsluhy. Jejich žádost však byla zamítnuta a bylo nařízeno žalářníkovi, aby léčil rány Sarkandrovy sám. Vyléčiti je však nebylo možno: šlachy v těle byly na skřipci zpřetrhány a *boky byly tak spáleny, že bylo viděti mezi žebry vnitřnosti, zvláště na pravém boku.*

Sarkandrovi bylo ve vězení snášeti mnoho hrubostí od žalářníka. Žalářník byl rozzloben na nevinného kněze též proto, že mu ušla kořist. Již před prvým mučením odňal totiž žalářník Sarkandrovi 11 zl. Když pak byl Sarkander svlečen ze šatů, bylo v nich nalezeno 30 zl. Nastala hádka mezi katem a žalářníkem o tyto peníze, kdo si je má vzíti. Scintilla však rozhodl, že peníze zůstanou uloženy u soudu, a byly později vráceny Janovu bratru Mikuláši.

Z hněvu tedy, že mu ušla kořist, zacházel žalářník se Sarkandrem hrubě, nedbaje, že mu působí bolesti drsným ošetřováním ran. Soucitní katolíci, kteří Sarkandra navštěvovali ve vězení, napomínali žalářníka a vytýkali mu, že mu dali ještě zvláštní odměnu za ošetřování zmučeného. Ale žalářník odpovídal, že Sarkander uschovav své peníze, způsobil mu větší ztrátu, nežli co dostal za jeho ošetřování. Také požadoval od návštěvníků veliké vstupné, hrubě je odmítal a přisvojoval si mnohé z toho, co soucitní měšťané přinesli pro Sarkandra.

Notář Mandel dal do žaláře přinésti též prádlo a postel pro Sarkandra. Také Mandelova 6letá dceruška Anna přicházela častěji do žaláře a posluhovala Sarkandrovi. I jiní katolíci osvědčovali svůj soucit k mučedníkovi, přinášejíce mu pokrmy a nápoje; ale Sarkander mohl jen něco málo požívati, neboť měl velké bolesti.

Při všech bolestech však nestěžoval si nevinný mučedník ani slovem. Posily hledal je-

dině v *modlitbě*. I když se zdálo, že dřímá, nespal, nýbrž modlil se v duchu. Ačkoliv jako těžce nemocný nebyl povinen modliti se kněžské hodinky čili breviář, přece neupustil od této svaté kněžské povinnosti přes prosby návštěvníků, aby se nenamáhal. Někdy prosíval návštěvníky, aby ho uložili do nízké pohovky u lože a položili před něho na lavici breviář. Tak se modlil své kněžské hodinky. Ochotně mu mezi modlitbou obracel listy zmíněný notář Mandel anebo jeho dceruška Anna. Když nebylo na blízku nikoho a Sarkander vymknutýma rukama si listy obraceti nemohl, *obracel je jazykem*.

Ona Mandelova dceruška Anna provdala se později za Tobiáše Schwonauera a žila jako vdova v Olomouci ještě po roce 1664, kdy byl farářem u Panny Marie v Olomouci Ondřej Schwarz. Od ní a od jiných návštěvníků žaláře slyšel Schwarz vypravovati o podrobnostech z posledních dnů bl. Jana Sarkandra. Napsal pak prvý životopis tohoto mučedníka, v němž nám také zachoval ony zprávy o Sarkandrovi z vězení. Vzácnou památkou na mučedníka dostala ona dceruška Mandelova pohárek, z něhož Sarkander pil. Pohár ten chován byl ve veliké úctě v rodině Mandelově a dostal se později do kláštera sester Voršilek v Olomouci, kde se chová podnes.

Hrdinná trpělivost Sarkandrova ve vězení naplňovala jeho návštěvníky podivem, takže se

tázavali, jak je možno snášeti tak veliké bolesti. Ale Sarkander pokorně odpovídal: „*V největších bolestech cítím největší útěchu a nevšímám si muk.*"

Přes velké zranění vydržel mučedník ještě 4 týdny na živu. Před smrtí zaopatřil ho sv. svátostmi týnecký farář Vincenc Šivek. Konečně v úterý 17. března 1620 večer mezi 10. a 11. hodinou večerní skonal tiše veliký a hrdinný tento mučedník. A jak současný neznámý kronikář o něm napsal, „*byl jistě s jinými věrnými pracovníky připojen k počtu svatých mučedníků*".

Byl bl. Jan skutečným mučedníkem?

Stavové moravští věděli, že císař Ferdinand II. vyjednával s králem polským o vojenskou pomoc proti vzbouřeným, což byla skutečná pravda. Ale je podivno, proč nevolali samého Lobkovice k zodpovědnosti za vpád kozáckého vojska, když považovali jeho jako zemského hejtmana za vyjednávače s Polskem. Dnes podle dějepisných pramenů víme jistě, že to nebyl Lobkovic, jenž najímal kozáky; ale když nekatoličtí stavové moravští považovali Lobkovice za prostředníka mezi císařem a Poláky, proč nevyslýchali Lobkovice samého?

Příčina krutého zacházení se Sarkandrem byla jiná, hlubší. Byl to hněv proti němu z *náboženské zášti, byla to nenávist k víře ka-*

tolické, jejímž horlivým šířitelem byl holešovský farář Sarkander. Dali mu to soudní komisaři cítiti hned při prvním výslechu, volajíce na něho, „ať nespoléhá na svůj kněžský stav," „že zaviňoval náboženské různice mezi lidem" a pod. Při druhém výslechu vytýkali mu, že prý nutil luterány přijímati pod jednou způsobou, že vypudil České bratry z Holešova a přivedl tam jesuity, ač toto skutečně se stalo již před příchodem Sarkandrovým do Holešova. Jak zvýšilo jejich náboženskou zášť slavnostní prohlášení Sarkandrovo o zpovědním tajemství, to patrno také z toho, že ihned kázali zostřiti výslech a přitužiti muka na skřipci ohněm.

Že byl Sarkander vskutku umučen z nenávisti ke katolické víře, to nám docela zřejmě svědčí jeho současníci. Tak na obrázku Bidenově, který byl pořízen brzo po Sarkandrově smrti, praví nápis, že Sarkander byl mučen *„z nenávisti ke katolickému náboženství"*. Katolíci olomoučtí pak oblekli Sarkandra po smrti do *červených* kněžských rouch, čímž dali najevo, že ho považují nikoliv za nějakého trpitele politického, nýbrž za mučedníka náboženského. Ve zdounecké matrice nazývá farář Zemelka Sarkandra za sedm let po jeho smrti *„mučedníkem Kristovým"*. Taktéž Janův bratr Mikuláš jmenuje Jana v listě kardinálu Dietrichštejnovi psaném za dvě léta po jeho umučení „mučedníkem". A ještě důležitější jest list kardinála Dietrichštejna z 8. dubna 1620, tedy ani

ne za měsíc po Sarkandrově smrti. Kardinál jistě byl bezpečně zpraven o průběhu Sarkandrova mučení; a jako kardinál dobře také věděl, koho církev katolická nazývá mučedníkem. V tomto listě píše císařskému tajemníku Pavlu Michnovi z Vacinova o Sarkandrovu mučení a dodává o něm, že „s řídkou i příkladnou trpělivostí a stálostí duši Bohu odevzdal a *palmy mučednické dosáhl.*"

Nebyl tedy Jan Sarkander mučedníkem politickým, nýbrž pravým mučedníkem náboženským.

Protože pak byl učiněn pokus porušiti zpovědní tajemství a protože Jan rozhodně se vzepřel jakémukoliv vyzrazení ze zpovědi, začež byla pak zostřena jeho muka, možno říci, že Jan *trpěl též pro tajemství zpovědní.*

Sarkandrův pohřeb a hrob.

Když Sarkander zemřel, nebylo tělo jeho — jak bývá vždycky — oblečeno do kněžských rouch fialových, nýbrž červených, a na prosbu olomouckých katolíků bylo konečně přece dovoleno, že smělo býti vyneseno ze žaláře. Uloženo v domě vdovy Světlíkové.

Když však měl již býti pohřeb, zakázal jej Puchhaim, řka, že by měl býti Sarkander pohřben pod šibenicí a nikoliv na místě čestném. Byl poslán tedy posel do Brna k zemskému

hejtmanu Ladislavu Velenovi ze Žerotína. Trvalo však 5 dní, než se posel vrátil. Bylo dovoleno, že mrtvola smí býti pohřbena, ale v tichosti. A tu zaznamenal olomoucký kronikář a mnozí katolíci to dosvědčovali faráři Schwarzovi z vlastního názoru: *že zatím co ve vězení spálené a zmučené tělo šířilo nesnesitelný zápach, po smrti, že komora, v níž mrtvola ležela, naplněna byla zvláštní vůní, ač mrtvola tam byla plných 7 dní.* Tak Bůh zvláštním tímto úkazem sám potvrzoval, že jeho věrný kněz zemřel vpravdě jako mučedník.

Mrtvola byla tedy v úterý 24. března o 6. hodině ranní tiše pohřbena v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Kostel ten stával tam, kde je dnes budova okresního úřadu (hejtmanství) a přilehlá ulice má od něho název ulice Mariánská. Po 100 letech byl hrob prohlédnut komisí za předsednictví biskupa Braidy. Na prsou mrtvoly mezi zbytky šatů ležel ještě svěží a vonný věneček rozmarýnový.

Když byl kostel Panny Marie zrušen roku 1784, byly ostatky Sarkandrovy přeneseny do chrámu sv. Michala. Po jeho prohlášení blahoslaveným r. 1860 zůstala část ostatků uložena ve vedlejším oltáři u sv. Michala, lebka a jiné části byly přeneseny do dómského chrámu a tam se dosud chovají na vedlejším oltáři, zasvěceném bl. Janovi.

Jak byl Sarkander uctíván hned po smrti.

Zpráva o mučednické smrti našeho krajana roznesla se brzo i za hranice naší vlasti. Již za 9 let po jeho smrti vydává v Polsku dominikán Birkovský kázání o něm jako mučedníku. Až do Španěl rozšířila se úcta k moravskému mučedníku. Jak svědčí letovický farář Bílovský, přišel kolem r. 1700 do Olomouce poutník až ze Španělska a hledal hrob Sarkandrův, řka, že přišel uctíti mučedníka učiniv slib. Také polský král Jan Soběský, táhnuv r. 1683 na pomoc Vídni proti Turkům, navštívil hrob Sarkandrův v Olomouci. Roku 1745 připutovala k hrobu královna polská s dvěma princeznami a r. 1748 též císařovna Marie Terezie.

Mučírny nebylo po smrti Sarkandrově nikdy již použito k výslechům zločinců. Roku 1661 byla vymalována a později proměněna v kapli. V letech 1908—1910 byla na místě staré kaple vystavěna nová nádherná kaple, skládající se vlastně ze dvou kaplí nad sebou. Původní skřipec, na němž trpěl Sarkander, je na svém místě v této kapli zachován dosud; rovněž studně vedle skřipce.

Jan Sarkander prohlášen blahoslaveným.

Že hned po smrti bl. Jana Sarkandra roku 1620 nebyly podniknuty přípravné práce, aby byl prohlášen blahoslaveným, toho hlavně byla pří-

činou 30letá válka, jež trvala až do r. 1648. Ale ani poválečná léta nebyla příhodná k tomu, aby se začalo s dlouhým a otížným soudním řízením. Teprve po slavnostech, konaných r. 1720 na památku stoletého výročí jeho smrti, pomýšlelo se na to, aby byly zahájeny přípravné práce k blahořečení Sarkandrovu. Olomoucký biskup a kardinál Schrattenbach sbíral vskutku zprávy a svědectví k takovému procesu potřebná. Po smrti kardinálově roku 1738 zájem o tuto záležitost poněkud utuchl, až kardinál biskup Ferdinad Troyer s povolením Sv. Stolice proces zahájil. Proces ten zvaný informační, začal na sv. Václava roku 1747 a skončil v červenci roku 1748 prohlídkou hrobu Sarkandrova. Veškeré spisy byly poslány pak do Říma, kde byly důkladně zkoumány.

Vše to byly však jen přípravné práce ke skutečnému soudnímu řízení. Ze spisů poznávají soudcové v Římě jenom, zdali je vyhlídka na dobrý výsledek skutečného řízení. Tak i spisy zaslané kardinálem Troyerem do Říma byly prozkoumány a pak teprve nařízeno skutečné soudní řízení, tak řečený proces apoštolský. Ten začal v listopadu roku 1750 novým výslechem svědků a vyšetřováním zázračných uzdravení a skončil v srpnu roku 1851. Jak důkladně se tu podle předpisů sv. církve postupuje, poznáme už jen z toho, že soudní komise v Olomouci zasedala za tu dobu 136krát za předsednictví samého kardinála Troyera.

136

1. Studující Fr. Gröger zachráněn byl přímluvou bl. Jana Sarkandra roku 1724 v Olomouci od utopení v řece Moravě.

2. Fr. Richter z Opavy byl jako 3leté dítě uzdraven náhle z vředu na klíční kosti.

3. Dvouletý Jan Kunert z Vel. Bystřice měl velikého nosního polypa, který vyčníval až ven. Polyp ten náhle zmizel, když rodiče se utekli o pomoc k bl. Sarkandrovi a dali sloužiti 3 mše svaté k jeho poctě. Uzdravení potvrdil při soudu sám chirurg olomoucký Neunachbar, který tehdy chlapce léčil.

4. Jakub Kalandra z Cetkovic uzdraven byl náhle z vodnatelnosti.

5. Paní Růženě Milotské z Gnadenthalu v Brně po strašných bolestech, když už se mělo přikročiti k operaci, narodilo se dítě, když ona i celá rodina začala se modliti o pomoc k bl. Sarkandrovi.

6. Ranhojič Jos. Winkler z Prostějova byl uzdraven ze žloutenky náhle, ale trvale, když vroucně prosil bl. Sarkandra o pomoc při mši svaté v kapli v Olomouci.

7. Osmiletý Jan Kimmel z Wildgrubu uzdraven náhle v Sarkandrovce v Olomouci mezi mší sv. z pakostnice.

Spisy druhého soudního procesu opět byly poslány do Říma a tam opět zkoumány. Ježto však podobných procesů bývá v Římě vždy vel-

mi mnoho, záležitost nešla tak rychle kupředu, jak si kardinál Troyer přál. Na neštěstí zemřel r. 1758 kardinál Troyer a za 3 měsíce poté papež Benedikt XIV., jenž sám měl o tento proces živý zájem.

Celá záležitost upadla ponenáhlu v zapomenutí, až ji opět oživil kardinál-arcibiskup olomoucký Bedřich Fürstenberk. Na jeho žádost bylo soudní řízení v Římě obnoveno roku 1855. Komise znovu zkoumala spisy před lety do Říma poslané, až konečně prohlásila, že mučednictví, příčina mučednictví a zázraky jsou u Jana Sarkandra naprosto jisté a že může býti prohlášen blahoslaveným.

Tak tedy došlo po dlouhé době ku prohlášení mučedníka Jana Sarkandra blahoslaveným. Papežským brevem z 11. září 1859 prohlásil papež Pius IX., že jest dovoleno nazývati Jana Sarkandra *blahoslaveným*, lze vystavovati jeho ostatky a je dovoleno k jeho poctě konati hodinky a mši sv. v olomoucké arcidiecési. Svátek jeho určen na den jeho smrti, totiž *17. března*. Slavnostní prohlášení Jana Sarkandra blahoslaveným se stalo roku příštího, totiž 6. května 1860 ve svatopeterském chrámě.

V září r. 1860 konaly se pak beatifikační slavnosti po celé arcidiecési olomoucké, napřed v Olomouci, potom po celé arcidiecési; nejokázaleji konány tam, kde bl. Jan žil, totiž v Příboře ve Zdounkách, Charvátech, Uničově, Ho-

lešově, později též v Boskovicích. Zvláště slavně ně konána byla památka blahoslavencova v jeho rodišti ve Skočově.

Prohlášením církve sv. jsme ujištěni, že bl. Jan požívá v nebesích za své mučednictví věčné slávy. Hrdinný tento mučedník zaslouží si však, aby se mu dostalo i na zemi větší ještě cti: *aby totiž byl prohlášen za svatého.* K tomu však žádá církev nová zázračná vyslyšení proseb. Bl. Sarkander může však vyslyšeti jen ty, kdo se k němu utíkají a prosí ho o pomoc.

Kéž se tedy rozšíří úcta k blahoslavenému našemu krajanu, kéž je více vzýván od věřících, aby mohl ukázati moc své přímluvy u Boha a brzo ctěn byl i na zemi jako svatý!

Blahoslavený mučedníku náš,
oroduj v nebesích za své krajany!

Imprimatur Nr. 953. Olomucii die 18. Februarii 1928.
Josephus Vyvlečka, Praeses a. e. Consistorii.

„ŽIVOTEM". Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia v M. Ostravě, Těšínská 21.

Kdo hledá pravdu

může se poučiti o katolickém náboženství z letáčkového časopisu

„POSEL PRAVDY"

Vychází každý týden a stojí jenom u našich horlitelů jen 2 Kč ročně. Je to nejlevnější náboženský časopis. Poučuje o základních pravdách náboženství.

Objednejte u našich horlitelů. Není-li u vás ještě žádného horlitele, objednejte si 50 kusů na agitaci (stojí s portem 1.90 Kč) a pak získejte mezi svými známými a příbuznými odběratele. Každý horlivý katolík by měl odebírati **jeden exemplář pro sebe a aspoň jeden pro ty, kteří nechodí do kostela.** To je katolická akce.

„Posel Pravdy" si získal za dva měsíce 85.000 odběratelů.

Adresa pro objednávky:

EXERCIČNÍ DŮM V HLUČÍNĚ.

Upozornění: K ušetření poštovních a administrativních výloh, expeduje Exerciční dům „Posla Pravdy" jen po 50 exempl. (tedy 50, 100, 150 a t. d.)

Pomozte bratřím!

Podle W. Wiesena.

1. Naše doba volá po laickém apoštolátě.

Na františkánském kostele ve Fiesole jest nápis: „Jest toliko jeden Bůh; je-li mým nepřítelem, kdo mě zachrání? Mám jen jedinou duši; jestliže ji ztratím, co mi zbude?“

To jsou vážné věci — a přece jak málo se na ně myslí?“

Staráme se o všecko, nejméně však o to, oč bychom se měli starati nejvíce. Pro pomoc ve hmotné bídě snadno se najdou pracovité ruce i obětavá srdce; jak málo nás však dojímá bída duševní, jež nás obkličuje jako hrozivá záplava! A přece: kdo trpí tělesně, může býti uvnitř šťasten a pln radosti; nikdy však nemá štěstí ani radosti ten, kdo má v duši tmu. Proto bychom měli nejvíce pomáhati právě tam. Největší nouze je nouze duševní a největší chudoba je tam, kde lidská duše nic neví nebo nechce věděti o Bohu.

Ale kde hledati pomoci? Kde jsou laičtí apoštolové, kteří by v této práci podporovali naše

kněžstvo? Jsou dobří a věrní katolíci, kteří se starají o svou spásu, horlivě přijímají svaté svátosti, rádi se ponořují v krásu víry, snaží se vnikati do smyslu liturgie, ale nevšímají si velkého náboženského zpustošení kolem sebe. Máme-li sami pevnou půdu pod nohama, smíme zapomínati, že tisícové kolem nás zápasí, že tisícové jsou v nebezpečí, že ztratí své nejvyšší a nejsvětější statky? Jsou přece našimi bratřími a sestrami, mají také nesmrtelnou duši a patří k nám jako úd k údu v tajemném těle Kristově.

Je takové křesťanství pravé! Nikoli! Býti křesťanem jest míti v sobě ducha Kristova a dokazovati to skutky, jest následovati Krista, jenž „přišel, aby spasil, co bylo zahynulo" (Mat. 18, 11), který „vyšel na cesty a k plotům a všecky přinutil vejíti" (Luk. 14, 23). Býti křesťanem jest také starati se o duše jiných, býti *apoštolem.*

Příkaz doby.

Laický apoštolát, jenž byl vždy svatou povinností křesťanovou, je dnes naléhavým

příkazem doby.

Za naší doby je náboženství zpustošeno. Povstává množství sekt a falešných proroků, aby omámený lid šálili naukami, které nejsou z Boha. Setkáváme se s nimi na cestách, na ulicích, v obchodech, v dílnách, v kancelářích; jejich okázalé a křiklavé pozvánky na schůze visí na nárožích, jejich letáky zaplavují ulice, jejich kolportéři si netíží vyhledá-

vati poslední podkrovní světničky a vnikají až do odlehlých zákoutí. A všichni tito falešní proroci tak různí se shodují svorně v tom, že útočí na katolickou Církev. Ovšem jest i značný počet dobrých věrných katolíků, ale také celé masy takových, kteří nemají ani zdání o opravdovém církevním a náboženském životě, kteří mají sice jméno katolíka, ale pěstují katolicismus jen zdánlivý. Takoví pracují a jdou s námi až po hodinu nebezpečí; jakmile tato hodina přijde, odpadají.

Nezapomínejme při tom, že je často hodně nesnadným zachovati v ustavičném zápase věrnost sv. víře, zvláště tehdy, když člověk zanedbává modlitbu a když je se svým přesvědčením osamocen v nevěreckém prostředí. Naštěstím je pro takového člověka, je-li štván a pomlouván protináboženským tiskem, naštěstím jsou pro něho mnohé, přemnohé příležitosti k zábavám a k vyražením, nezdravá honba za penězi a za majetkem, bytová nouze, rozháranost v rodině.

Kdo má pomáhati?

Jen kněží? I pro kněze má den jen 24 hodin; i jeho dělnost a zdraví jsou omezeny. Dnes potřebuje sv. Církev také silné řady obětavých *pomocníků laických,* aby vyplnila své poslání u lidstva, jež ani neví, jak velice potřebuje spásy. A proto volá do práce všechny, kdo křtem a biřmováním nabyli čestného titulu *královského kněžstva.*

Proto katolíci, stateční u víře, vzhůru k laickému apoštolátu! Každý, kdo je katolíkem z přesvědčení,

musí se státi apoštolem každým vláknem své bytosti. Tak je tomu všude: u zednářů, u socialistů, u komunistů, u sektářů, všude. Jen u nás by tomu bylo jinak? Nemá pravé lásky ke Kristu, kdo je lhostejný k nejsvětějším zájmům Kristovým, k spáse duší svých bližních. Nemá pravé lásky bližeňské, kdo se nedovede obětovati pro záchranu bližního. Nemá pravé lásky k Církvi, komu je lhostejnou obrana Církve a záchrana jejích dítek. Důrazně praví jistý vysoký církevní hodnostář: „Neobstojí u soudu Božího, kdo svých sil, svého času a svých vloh nepoužil věrně pro toto dílo, nejvznešenější ze všech lidských skutků."

K laickému apoštolátu nás vyzývá i sám nejvyšší pastýř Církve sv. Píšeť biskupům celého světa: „Připomínejte svým věřícím z laického stavu, aby jako laičtí apoštolové skrytě nebo veřejně – ovšem poddáni jsouce Vám a Vaším kněžím – pomáhali rozšiřovati známost a lásku Kristovu, aby si takto zasloužili čestného názvu „rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid vlastnický" (I. Petr 2, 9). Nejužší spojení s Námi a s Kristem jest podmínkou, kterou jediné se stane jejich pilná práce o rozšíření a o posílení království Kristova účinným prostředkem, aby se obnovil všeobecný mír." (Ubi arcano Dei.)

2. Co máme činiti?

Máme pracovati o záchraně nesmrtelných duší. Pomáhejme svým bližním pro Krista, jenž pravil:

„Oheň na zem pustit jsem přišel, a co chci jiného, než aby se vznítil?" (Luk. 12, 49.) „Příklad zajisté dal jsem vám, abyste i vy činili tak, jako jsem já učinil vám." (Jan 13, 15.)

Nejdůležitější jest

apoštolát modlitby.

Víc než kde jinde platí zde slova Spasitelova: „Beze mne nemůžete činiti nic." (Jan 15, 5.) „Nestaví-li Hospodin domu, marně se lopotí, kteří jej stavějí." (Ž. 126, 1.) Bez nadpřirozené pomoci není ani laického apoštolátu, jenž by s úspěchem mohl vypomáhati kněžím v duchovní správě. Naším velkým neštěstím jest, že se příliš málo modlíme. Chceme příliš mnoho činiti sami, proto nás Bůh nechává na holičkách. Musíme pohnouti Pána, aby působil sám, on musí býti duší naší činnosti. Proto se horlivě modleme, ale modleme se pokorně a důvěrně. Pius IX. praví: „Dejte mi armádu duší, které se modlí, a učiním svět zase šťastným!" Tvou první apoštolskou prací buď modlitba za duše odcizené Bohu a církvi sv. Začni svůj apoštolát v domě Božím, na mši sv., při sv. přijímání, při svých denních pobožnostech. Bůh nás tak rád vyslyší, prosíme-li za jiné!

Apoštolát smíru.

Potřebujeme duší, především duší nevinných, které jsou ochotny obětovati se na smír. Smírné oběti (v našich vlastech jest ústřední sekretariát sdružení smírných obětí v Přerově na Moravě

Šířava 7.) ve spojení s nekonečnými zásluhami utrpení Kristova obětují své námahy, starosti a utrpení božskému Srdci Páně na smír. Lidé všech stavů mohou smírným apoštolátem zachraňovati hříšníky, vyprošovati kněžím a jejich laickým pomocníkům Boží požehnání a nahrazovati nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu vroucí láskou nevděk, jehož se mu dostává. Apoštolát oběti a smíru jest nejvznešenější apoštolát, poněvadž nás nejvíce přibližuje ke Kristu Pánu, jenž z lásky k nám byl ukřižován. Lidem nemocným může býti velkou útěchou, že mohou svým utrpením konati právě tento vznešený apoštolát. Nynější svatý Otec Pius XI. ukázal na velkou cenu smírného apoštolátu v své encyklice „Miserentissimus Redemptor".

Apoštolát dobrého příkladu.

Proč tak mnoho lidí se církví pohoršuje? Proč se posmívají tomu, co jim dříve bylo svatým? Poněvadž mnoho těch, kdo mají jméno katolíka, myslí na své katolictví jen ve zdech chrámových. My katolíci máme všichni těžkou a vážnou povinnost, abychom pravost a pravdivost Církve a víry dokazovali životem, dobrým příkladem. Ať jsme kdekoli, všude musí náš způsob života býti světlem a vodítkem pro jiné. O tom, že jsme katolíky, nemají se lidé přesvědčovati teprve z našeho křestního listu, to mají poznávati z našeho života, z celé naší bytosti.

Matka, která své děti vychovává věrně podle zásad víry, rodina, v níž se pěstuje modlitba a

křesťanský život, muž v životě veřejném, v dílně, v kanceláři, na cestách: ti všichni působí apoštolsky, jestliže projevují, že naše sv. víra jest jim vzácným pokladem, skvoucí perlou, zářivým životním cílem. Dobrým příkladem apoštolujeme, žijeme-li podle víry, uskutečňujeme-li, co praví Ježíš Kristus: „Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a velebí Otce vašeho, jenž jest v nebesích." (Mat. 5, 16.)

Apoštolát tiskový.

Tisk je velmoc. Kolik duší otrávil, kolik mladistvého štěstí zničil, kolika rodičům naplnil oči slzami, kolik starostí, útrap, nářků a bídy způsobil, kolik štěstí, radosti, nevinnosti a ctnosti zmařil! Proti špatnému tisku pěstujme tisk dobrý! Do každé katolické rodiny katolické noviny! Proti všem šmejdům a špatnostem mělké zábavné četby dobrou katolickou knihu! Pomáhejme! Kniha může býti zlým duchem, ale může býti také andělem, předchůdcem, pomocníkem.

3. Organisovaná výpomoc.

Spojenými silami! I slabí se stávají silnými, když se spojí. Kde práce jednotlivcova zaniká, tam společná organisovaná práce, řízená jednotnou myšlenkou, stává se požehnanou akcí záchrannou. Proto se také v cizině záhy začal zaváděti organisovaný laický apoštolát, organisovaná laická výpomoc v duchovní správě. Též u nás počíná tato myšlenka

pronikati víc a více. Výpomoc v duchovní správě posiluje farnost, ničí neblahý vliv protináboženských proudů, znesnadňuje a znemožňuje podvratnou činnost moderního sektářství. Připomíná věřícím katolíkům, že jsou celkem, velkou rodinou Boží, v které bratrská pomocná láska je svatou životní silou.

Úkoly.

K úkolům organisované výpomoci laickým apoštolátem náleží zvláště:

1. péče o křesťanské sňatky, rodiny, o křty dítek a o jejich katolickou výchovu.
2. akce nedělní a velikonoční povinnosti,
3. péče o nemocné, aby neumírali bez zaopatření,
4. péče o přistěhovalé a o ty, kteří se z farnosti stěhují,
5. péče o mravně ohrožené a padlé za součinnosti karitativních spolků,
6. péče o odpadlíky, kolísající, konvertity a p.,
7. propaganda misií, exercicií, náboženských přednášek,
8. výpomocná katechese, která se vztahuje na
   a) náboženské vyučování u dětí slabých a zanedbaných,
   b) prohlubující a výchovné náboženské vyučování v náboženských besídkách,
   c) na přípravu dítek na přijímání sv. svátostí,

d) za nedostatku katechetů na vyučování náboženství ve školách;
e) na vyučování konvertitů;
9. podpora katolického tisku, a to
a) vedením lidových a dětských knihoven;
b) rozšiřováním dobrých knih, brožur a časopisů.

Pomůcky.

Aby se všechny tyto a podobné úkoly řešily s úspěchem, k tomu je nevyhnutelně potřebí, aby se všestranně hledělo využitkovati *farní kartoteky*, jež se u nás ponenáhlu zavádí.

S výpomocí duchovní musí se však sestersky spojovati *výpomoc lidumilná čili karita*. Jako tělo a duše náležejí k sobě, tak se nedají od sebe odděliti ani karita a duchovní správa.

Kdo je způsobilý?

Kdo se má věnovati organisované výpomoci? Laičtí apoštolé, a to jednak pracovníci čestní, kteří se věnují výpomoci v apoštolátě jen jako mimochodem při svých ostatních povinnostech, jednak pomocnice z povolání – karitativní sestry –, které se zasvěcují Bohu, aby se zcela věnovaly této *apoštolské činnosti*.[1])

Laickými apoštoly smějí býti jen mužové a ženy hlubokého náboženského přesvědčení, bezvadného života, nezištně dobrotiví, upřímně pokorní, kteří

[1]) Jednota sociálně karitativních Pomocnic JSP v Přerově na M., Šířava 7.

nehledají sebe, nýbrž puzeni jsouce nadpřirozenou láskou hledí pracovati podle svých sil ke cti Boží, ke spáse duší a za království Kristovo. Pro jejich apoštolskou činnost jest jim potřebí zvláštního vzdělání a vyškolení. Pomocnicím z povolání se ho dostává v Jednotě sociálně karitativních pomocnic, pracovníci čestní mají se vzdělávati aspoň zvláštními přednáškami, kursy, schůzemi za tím účelem pořádanými a sv. exerciciemi.

Farní organisace.

Laický apoštolát úzce souvisí s duchovní správou a s farností a *nesmí se nijak vymykati z vlivu duchovního správce*, jinak by se minul s účelem a neměl by Božího požehnání. Nemůže-li duchovní správce sám organisovati a říditi činnost laického apoštolátu, ustanoví si kněze zástupce.

Farnost se rozdělí podle ulic a domů na menší okresy po 20 – 30 rodinách. Každý apoštolský pracovník, pracovnice, ať čestný, ať z povolání, bdí nad okresem, sobě přiděleným, podle návodu duchovního správce.

Zvláštní nesnadné případy se svěřují jen vyškoleným pracovníkům a pracovnicím, zvláště pomocnicím z povolání – karitativním sestrám.

Laičtí apoštolé scházívají se podle potřeby na *schůzích*, aby se v nich dále vzdělávali, duchovně se obnovovali, povzbuzovali k nové horlivosti, aby si vyměňovali názory podle nabytých zkušeností, a konečně aby přijímali nové práce. Schůze zahajuje duchovní správce modlitbou a vhodnou

duchovní četbou nebo promluvou, a modlitbou je také končí.

4. Podmínky laického apoštolátu.

Je-li laický apoštolát tvou povinností, tak již ti není ponecháno na vůli, chceš-li apoštolsky působiti nebo ne. Zde platí slova božského Spasitele: „Kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje." (Luk. 11, 23.)

Laickým apoštolem však se můžeš státi toliko za dvou podmínek: musíš míti potřebnou schopnost a potřebný čas.

1. podmínka: *potřebná schopnost.* Někdo je třeba dobrým katolíkem, ale přece se málo hodí pro účinnou práci v laickém apoštolátě. Hlavně ukvapený horlivec, který neumí býti šetrným a taktním, může více pokaziti než napraviti. Poznej nejprve sebe sama. Jestliže se dosud nehodíš, přičiň se, aby ses k tomu hodil později.

2. podmínka: *potřebný čas.* Pro matku, která vede velkou domácnost, jsou předními povinnostmi povinnosti rodinné, které jí dal Bůh sám. Totéž platí pro otce rodiny a pro každé povolání. Buď apoštolem nejprve v svém vlastním okolí, potom však, máš-li ještě kdy, pojď a pomoz! Ať jsi kdokoli, učitel, úředník, řemeslník, dělník, pojď a pomáhej!

Apoštolát mužů.

Církev potřebuje na výpomoc především *mužů,* kteří se sice modlí tak pokorně a horlivě, jako by všechno musil učiniti Bůh, kteří však též tak horlivě

pracují a tak statečně zápasí, jako by všechno musili učiniti sami; mužů, kteří nežijí nečinně v minulosti, nýbrž zasívají s radostnou nadějí sémě lepší budoucnosti do brázd přítomnosti, kterou jim daroval Bůh; kteří se nevyčerpávají zbabělými stesky, nýbrž radostně ztravují svůj život v mužném činu; kteří neustupují beznadějně do ústraní, nýbrž se snaží, aby napravili zlý svět a získali jej pro Krista; kteří nechtějí pyšně uplatňovati toliko vlastní mínění, nýbrž spojují se svorně s bratřími v harmonický celek; kteří se nespokojují tím, aby kritisovali cizí práci, nýbrž usilovně se snaží, aby stále zlepšovali svou práci vlastní. (Paláu.)

Pomáhati mají mužové ze všech vrstev společenských, od inteligentů s akademickým vzděláním až po prosté dělníky. Komu Bůh udělil více, tomu ukládá i větší povinnosti. S výšin akademického světa vnikla do lidu zkáza nevěry; odtud musí vycházeti i náprava. Dělník pak zase nejlépe rozumí těm, kdo v své bídě a roztrpčenosti odhodili všechno, čeho jim poskytovalo náboženství. Poněvadž má s nimi týž osud, může snadno přiváděti nazpět zaslepené, usmiřovati roztrpčené. Potřebujeme apoštolů především v dílnách, v továrnách, v místech hornických.

Apoštolát žen.

Církev však velice potřebuje pro laický apoštolát i *žen,* neboť žena se k takové práci nejlépe hodí již svou přirozeností. Tvůrce jí dal velké duševní schopnosti, jimiž zvláště dovede vyciťovati cizí bídu

a ji léčiti. S vrozeným jemnocitem nachází žena snadno a rychle vhodné prostředky a cesty, aby trpícím pomáhala. Proto si již apoštolové přibírali ženy na výpomoc v apoštolátě, proto i nyní volí si obětavé dívky laický apoštolát za své životní povolání.

5. Vlastnosti laického apoštola.

Jaký musíš býti, abys mohl účinně vypomáhati laickým apoštolátem? Pravím ti předně, buď nejprvé sám tím, čím si přeješ, aby byli druzí. Nebuď zvonem, který všechny svolává na služby Boží, sám však na ně nechodí. Nebuď karatelem, který má jen slova, ale nemá skutků, jemuž napomínaný může říci do očí: „Lékaři, vyleč se sám!" Špetka dobrého příkladu prospěje víc nežli množství slov.

Jako laický apoštol musíš míti předně

ducha víry.

Živá víra musí pronikati celou tvou bytost, ovládati všecko tvé jednání. Musí tě učiti, aby ses uměl dívati jako věřící člověk na věci, na lidi, na události, na rány osudu. Naše sv. víra nám praví, co na světě má cenu a co je bezcenné. Pravý apoštol nečiní rozdílu mezi osobami ani mezi prací nízkou a vznešenou, pomáhá stejně laskavě a přívětivě žebrákovi, propuštěnému trestanci jako vzdělanému muži a ženě z lepší společnosti. Ve světle víry je mu důležitým a významným všechno, co činí ve službě apoštolátu. Všechno je práce pro nesmrtelné duše, ať už sbírá obnošené věci pro svoji chudinu,

ať rozdává časopisy a letáky, nebo jiné poučuje o náboženských otázkách.

Křesťanská pokora.

Stokrát víc než jinde potvrzuje se v apoštolátě, že nikoli lidské vědění a schopnosti, nikoli věda a učenost, nýbrž jen křesťanská pokora činí velmi schopným pro činnost na záchraně duší. Zde se vyplňují slova: „Pokorným dává Bůh milost." Velmi často platí o laickém apoštolátě to, co pravil božský Spasitel o svých učednících: „Velebím tebe, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil jsi je maličkým." (Mat 11, 25.) Čím méně si o sobě myslíme, čím jsme pokornějšími, tím více nám Bůh žehná. Pravý apoštolský pracovník je si vědom, že sami bez pomoci Boží výsledků nedovedeme vynutiti. A kde se na svých cestách jako milosrdný Sameritán potkává s ubožáky, kteří upadli do hříchu a do bídy, pamatuje, že sám jsa slabý a křehký, nemá práva bližního ukvapeně odsuzovati. „Nesuďte, abyste nebyli souzeni." (Mat. 7, 1.)

Duch oběti.

Dostane se ti mnoho trpkosti a nevděku při takové práci. Mnozí se ti snad vysmějí, jiní, pro něž jsi mnoho obětoval, odplatí se ti nevděkem. Ano i práce sama je spojena s obětmi. Musíš se zříkati zotavené a zaslouženého odpočinku, musíš konávati návštěvy, často obtížné, zdánlivě bez úspěchu. Tu se raduj! Kde jsme musili přinésti oběť, tam símě

jistě bude míti hojný užitek! Uč se přinášeti oběti ve škole svého božského Vzoru!

Křesťanská moudrost.

Tato ctnost ti musí býti vodítkem. Horlivost sama nestačí. Mnoho se již pokazilo horlivostí nemoudrou. Ale je ti třeba moudrosti křesťanské, nikoli falešné světské chytrosti, která je vlastně lží, klamem, přetvářkou a neužitečnou hrou diplomatickou. Křesťanská moudrost je rozumnost, která má na zřeteli všecky nesnáze při volbě prostředků. Při veškeré oddanosti poznává hranice toho, čeho lze dosáhnouti Při důvěře v Boží pomoc a v Boží působení nepřezírá, co věčný Bůh ponechal svobodné lidské vůli, při veškeré své horlivosti nezapomíná, že lidé nejsou andělé. Nesmíme do domu přímo vpadnouti, nesmíme hned ke každému přicházeti s náboženským poučováním, musíme dbáti, abychom se nestali obtížnými, hlavně pak nesmíme nikdy mluviti tvrdě ani trpce. Jinak musíme jednati s ženou, která zatrpkla v své nouzi, jinak s jinochem, který v mladické lehkomyslnosti odhodil víru, jinak s mužem práce, který odpadl od církve vlivem okolí nebo poměrů, nespravedlnosti nebo nouze.

Diskretnost.

Křesťanská moudrost však vyžaduje od laického apoštola zvláště, *aby uměl mlčeti.* Trpící ti budou svěřovati svá tajemství, která dosud měli toliko u sebe. Ať se nikdy nestaneš nehodným této důvěry!

Vím velmi dobře, že to někdy může býti zkouškou těžkou a dosti tvrdou, ale musíme ji prodělati. Jeden slavný básník píše o jakémsi člověku, kterého tak tížilo jeho tajemství, že si konečně nevěděl jiné rady, než aby si venku v přírodě vykopal jamku a do ní všeptal, co věděl. Měli bychom se vlastně po každé, než promluvíme, otázati, proč chceme mluviti. A nežli promluvíš slovo o slabostech a chybách bližního, o nichž ses dověděl důvěrně na svých pochůzkách, taž se třikrát: „Proč? Za jakým účelem?" Zde platí: „Láska přikrývá všecky chyby." (Přísl. 10, 12.)

Jemnost.

Duše lidská je mistrovským dílem všemohoucnosti Boží, proto je potřebí, aby se s ní jednalo *jemně a opatrně.* Běda, kdyby drsné ruce zasáhly do ní bezohledně! Nepomohly by jí, nýbrž by ji zničily.

6. Vrchol apoštolátu.

Středem apoštolské činnosti je velká *láska k Bohu a k bližnímu.* Účinná láska – caritas – je svatá, zlatá pomůcka laického apoštolátu.

Účinna láska dodává vnitřní ceny a nadpřirozené ušlechtilosti všem našim skutkům, velkým i nepatrným. Ať již pracujíce pro království Boží sestavujeme seznamy, nebo propagujeme katolické spolky, nebo se snažíme získávati odcizené, nebo pracujeme pro mládež, nikdy nesmíme činiti roz-

dílu mezi prací čestnější a méně čestnou; každá je ušlechtilou, vzácnou, cennou pro věčnost, poněvadž každá je proniknuta zlatým proudem svaté lásky – karity.

Karita je tepnou apoštolské činnosti. O ní vyslovil apoštol národů tuto chvalořeč: „Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, lásky však neměl, byl bych jako měď zvučící a jako zvonec znějící. A kdybych měl proroctví a znal všecka tajemství a veškerou vědu a kdybych měl všecku víru, takže bych hory přenášel, lásky však kdybych neměl, ničím bych nebyl. A kdybych rozdal na pokrmy chudých veškeren statek svůj a vydal své tělo k spálení, lásky však kdybych neměl, nic by mi to neprospělo." (I. Kor., 13, 1 – 3.)

V překladu do jazyka laického apoštolátu znějí tato slova takto: Kdybys byl sebe horlivější, sebe přesnější v svém jednání, sebe svědomitěji konával povinné návštěvy, sebe dovedněji přiváděl svaté církvi duše pobloudilé a odcizené, kdyby tě dávali za vzor všem, při tom při všem kdybys však *hledal sama sebe* nebo čest a vážnost u lidí, *ne však výhradně Boha a nesmrtelné duše,* byla by všechna tvá námaha a práce marná, zbytečná – nic by ti neprospěla.

Nadpřirozená láska však dokáže všecko. Jsouc chudičká má poklady; nestudujíc ví mnoho, je moudrá bez intrik, nikoho nesvádí, ale dobývá vítězství, nikomu nepůsobí škody, ale vládne všem. (Paláu.)

7. Velký zisk.

Laický apoštolát *odměňuje sama sebe.* Jeden horlivý kněz píše: „Odměnou dobrého, horlivého pracovníka je radost z apoštolské práce. Jak blaženi byli naši pomocníci, když mohli na Štědrý den zanésti do chudých rodin „Ježíška"! Jistě nikdo z nich doma v své rodině nepocítil tak hluboké vánoční radosti jako v cizí chudé rodině, kam přinesl vánoční nadílku... Nejsladší radosti však zakoušejí, když dopomohou dítěti k sv. křtu, když starého hříšníka připraví k sv. zpovědi, když se jim podaří, aby přiměli manžely k církevnímu sňatku..."

Jeden z takových laických apoštolů pravil, když se mu podařilo zprostředkovati děťátku milost sv. křtu: „Kdybych na světě nic neučinil, nežli že jsem tomuto dítěti pomohl k milosti posvěcující, nežil jsem marně." Jakýs ctihodný kmet oznamoval kdysi manžely pro církevní oddavky. Jaká blaženost v jeho vrásčité tváři, jak zářil jeho pohled!

Vskutku, laičtí apoštolé dobře cítí, že si této práce nevyvolili sami, nýbrž že Bůh je vyvolil, a že je to milost pro každého, kdo zde smí pracovati.

Pravý laický apoštolát jest výtečným *prostředkem, abychom se zdokonalovali.* Jak nás dojímá bída a neštěstí jiných! Kolik hlubokého porozumění pro lidskou duši se v nás budí, kolik jemné životní vážnosti, kolik přívětivé trpělivosti, kolik nezištné obětavosti a věrnosti v životě podle víry! Nepožadujme vděčnosti od těch, jimž jsme prokázali

dobrodiní, ale sami Bohu vroucně děkujme za to, že nás povolal k této vznešené práci.

Laický apoštolát *smí rozšiřovati radostné poselství Kristovo.* Jeden velký pracovník a vůdce laického apoštolátu o tom píše: „Laický apoštol vidí sebe a svou práci jako část velkého celku. Žije v obcování svatých. Církev Kristova jest mu svatým městem, nevěstou Páně, která musí býti bez poskvrny a bez vrásky. Jest tajemným tělem Kristovým, jest vinným kmenem jenž přijímá svou plodnost z milosti Kristovy. A vroucí, neustávající modlitbou pravého apoštolského pracovníka jest, aby byl světélkem v tom městě, zdravou buňkou v mystickém těle, plodnou větvičkou na vinném kmeni Kristově, zkrátka, aby svým životem a působením udržoval v církvi dílo Kristovo.

Království tohoto světa utlačuje církev Kristovu se všech stran. Ničí víru, otravuje mravy. Zástup laických apoštolských duší však vypomáhá kněžím v učitelském, kněžském a pastýřském úřadě, založeném od Ježíše Krista, aby podporoval dílo Kristovo. „Já jsem přišel, aby měli život a hojnost." (Jan 10, 10.)

A nyní, milý čtenáři, čeho od tebe žádá laický apoštolát?

Odpovídám: *Žádá tvé spolupráce. Pojď, pomáhej!*

Všechno
pro sociální království
Ježíše Krista!

Katolická dívko chceš býti misionářkou?

Tisíce a miliony duší hynou, přijď, pomoz je zachraňovati! Potřebuješ k tomu živé víry, nezištné dobroty, zdraví a schopnosti, aby ses mohla vzdělati pro moderní misie. Věk od 15. – 28. roku. Nevolá tě Pán? A neuposlechneš jeho hlasu? – O přijetí se žádá v **Jednotě sociálně charitativních pomocnic** v Přerově, Šířava 7.

Apoštolátní akcí pro záchranu a pro posvěcení duší

je volné SDRUŽENÍ SV. TEREZIE JEŽÍŠKOVY. Snahy toho sdružení se nesou k tomu, aby Církvi sv. v našich vlastech vyprosili jeho členové hojnost horlivých a svatých kněží, aby sami, kde jen možno, pracovali o obrodě křesťanské rodiny, o záchraně víry a nevinnosti naší mládeže a též hmotně almužnami podporovali vybudování laického apoštolátu. Bližší poučení o sdružení obsahuje knížečka **„Po vůni tvých růží"**, již lze dostati v sekretariátě sdružení v Přerově na Moravě, Šířava 7. Do ducha sdružení uvádí kniha „Duch sv. Terezie Ježíškovy", vydaná tamtéž.

Lidi dobré vůle, kteří touží zachraňovati duše smírem, upozorňujeme na SDRUŽENÍ SMÍRNÝCH OBĚTÍ, jehož sekretariát je v Přerově, Šířava 7. Důkladné poučení o tomto sdružení, jež má u nás již tisíce členů, lze nalézti v příručce od M. Schmida

Vrchol úcty k Srdci Ježíšovu. Cena 25 Kč. O duchu smíru pojednává krásně také dílko R. Pluse **Myšlenka smíru.** 10 Kč. Obě tyto knížky vyšly v Edici Smíru v Přerově na Moravě.

Imprimatur. Nr. 18.800

Olomucii die 29. Novembris 1929.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

Moderní Veronika.

Jistě potřebovala Veronika na křížové cestě nemalou odvahu, aby uprostřed nepřátel Kristových, mezi surovou, řvoucí luzou poklekla před Kristem Pánem, nabídla mu svou službu a tak se věrně k němu přihlásila. Toto hrdinné pokolení ženské, Bohu díky, ještě ani dnes nevymřelo.

V sále, přeplněném volnomyšlenkáři, řečnil před nedávnem odpadlý kněz. Ovzduší bylo nabito záštím proti církvi. V přestávkách chodili mezi posluchači kolportéři, nabízejíce nevěrecké brožurky a spisy, mezi nimi také jedna kolportérka. I ona velebila své tiskoviny a měla hojný odbyt.

Na schůzi byl také jeden kněz. Když přišla k němu, dotkla se ho jemně a zašeptala: „Důstojnosti,

to jsou věci apoštolátní." Pohlédl jsem na titulky. Opravdu: Nač se zpovídati? Nač se ještě modliti? Hříchy papežů. Nedej se! Věřiti či nevěřiti? a pod. titulky zdánlivě útočné. (Pozn. red.: jako na př. v naší sbírce „Životem".)

Nevím, zdali statečnou ženu poznali s jejími spisy. Jestliže však ano, tak to s ní sotva dobře dopadlo. V duchu jsem se poklonil její hrdinnosti. Ano, kdybychom my mužové měli tolik odvahy, jistě by si na nás nepřátelé církve tolik netroufali!

Sbírka „Životem".

Vřele doporučujeme všem, kdo chtějí tiskovým apoštolátem pracovati pro království Boží, aby hojně rozširovali drobné brožurky sbírky „Životem" Jejich účelem jest, buditi v nejširších vrstvách lidových zájem o Boha, o sv. víru a o život podle víry. Statisíce brožurek jest již rozšířeno a těší se velké oblibě. Každá serie sbírky „Životem" má 24 čísel (I. serie č. 1. – 24, II. serie 25 – 48 atd.) Předplatné na celou serii činí jen 13 Kč. Objednávky vyřizuje Exerciční dům v Hlučíně.

Račte si opatřiti též starší čísla všechna! Jsou v nich vzácné věci, které připravují půdu pro další apoštolátní práci. Bylo by škoda nemíti je. Sbírka „Životem" se velmi hodí pro hromadné rozšiřování. Některé apoštolské duše ji rozšiřují po stech a po tisících. Jaké zásluhy si tím získávají o katolický život u nás!

Jednotlivé serie možno si také dáti navázat pro knihovnu domácí nebo spolkovou a j. Nemělo by

býti ani jediné katolické knihovny, v které by nebyly svazky brožurek sbírky „Životem".

Brožurková lišta.

Proč se v Anglii každého roku vrací tolik tisíc jinověrců do lůna katolické církve? Mimo jiné příčiny jest tu velmi důležitým činitelem hromadné rozšiřování drobných náboženských spisů. U nás poskytuje takovou drobnou četbu shora uvedená sbírka „Životem".

Na rozšiřorání brožurek této sbírky se velmi osvědčuje tak zvaná brožurková lišta. Vhodné lišty dodává exerciční dům v Hlučíně, a to za výrobní cenu (60 Kč i s poštovným), a v Praze fa. Fr. Bulín, Praha II., 1881, ulice Boženy Němcové 5.

Lišty se osvědčují před farními kancelářemi, ve spolkových místnostech, a zvláště by neměla lišta chyběti v žádné katolické nemocnici. V kostelích bývají lišty poblíž vchodu na světlém místě.

Někdo si v obchodě náboženský spisek nekoupí z lidských ohledů, ale ve veřejném výkladě si brožurku nepozorovaně koupí. A když už za ni vydá peníze, tak si ji také přečte.

Praktické pokyny:

1. Pověste lištu na světlé místo, kde chodí nejvíce lidí, ne příliš vysoko, ale ani ne příliš nízko, aby na ni nedosáhly děti!

2. Hleďte každý týden vykládati nové brožurky. Když lidé vidí stále totéž, ztrácejí zájem. Vyvěste vždy právě to, co je časové, a ne příliš mnoho!

3. Není-li cena již natištěna, nezapomeňte ji napsati na obálce vpravo nahoře!

4. Pokladničku hleďte vyprázdniti každý večer, zvláště v neděli a v zasvěcený svátek!

5. Při výběru se řiďme církevním rokem, památnými dny ve farnosti, dny, kdy spolky nebo stavy přistupují k sv. přijímání a p. Použijme také událostí mimocírkevních, na př. voleb, nehod, novinových útoků atd. Brožurky musí býti vyloženy v pravý čas.

6. Kde se lišta nově zřizuje, třeba na to upozorniti v nedělních kázáních, později aspoň jednou za rok, na př. když se káže o zhoubě špatného tisku.

7. Do lišt mimo kostel, na př. v nemocnicích, ve spolkových domech, doporučovala by se též drobná zábavná katolická literatura. Jestliže je v liště vyložena literatura zábavná, je ovšem větší nebezpečí krádeže. Knížky dražší je lépe ponechati katolickým knihkupcům.

Způsob šíření. Brožurky se nejsnáze rozšiřují pod dozorem duchovenstva laickými apoštoly, praktickými sodály nebo sodálkami, členy nebo členkami III. řádu. Ti musejí vyhledávati příležitosti a jich využitkovati, pečovati, aby ve vhodnou dobu objednali vhodné brožurky a je nabízeli. Kněz dává pokyny, vybírá brožurky a udržuje pracovníky v

horlivosti. Rozumí se samo sebou, že brožurky může rozšiřovati také knihkupec, chce-li se té věci ujmouti.

Kdo se chce přesvědčiti o prospěchu a o užitku tohoto moderního pastoračního prostředku, ať to jen zkusí. Z poloviČatého pokusu však nelze spolehlivě souditi. Brožurek třeba užívati jako pravidelného činitele v duchovní správě. Vliv těchto četných a tichých pomocníků se brzo ukáže a mívá nezřídka výsledky neočekávané.

Příležitosti k rozšiřování brožurek jsou: lidové misie, exercicie, pouti, spolky, sjezdy, přednáškové večírky, poučení snoubenců, zdavky, křty, úvod, zaopatřování, pohřby, první sv. přijímání, propouštění dětí ze školy, začátek školního roku; zvláštní útoky na statky náboženské, na př. na Církev, na papežství, na školu; soustavné pojednávání o důležitých otázkách na kazatelně pro celou farnost, ve spolcích, na schůzích, ve vyšších školách, v kroužcích. Vše to se podporuje šířením brožurek z ruky do ruky a od domu k domu.

Prostředky na zakoupení těchto sešitků mohou se opatřiti sbírkami nebo obětavostí jednotlivých laiků. Několik set korun na takovou pastorační literaturu prospěje duším víc než krajky, vyšívání a p. Ostatně, kde možno, dejme si brožurky zaplatiti, neboť darovaných věcí si lidé často velmi málo vážívají.

Hlavní námitky proti liště:

1. Lidé prý by lištu vykradli! – Zkušenost však ukazuje, že to není tak nebezpečné. Když jednou

kdesi někdo zlomyslně roztrhal a pohodil několik brožurek z chrámové lišty, dávali dobří katolíci dobrovolné dary do pokladničky, takže byla ztráta mnohonásobně nahrazena. Pokladnička musí býti vyprazdňována denně.

2. Co zákony o kolportáži? Taková lišta není obchodem (to je soudně již uznáno), je jen prostředkem k náboženskému vzdělání, a proto úřady nemají práva ji zakazovati. Ani nepodléhá dani z obratu, poněvadž peníze vložené do pokladnice jsou zcela dobrovolný dar na úhradu útrat.

3. Dělá prý se konkurence katolickým knihkupcům. – To není pravda. Jde tu jen o laciné brožurky, které málokdo kupuje v obchodě. Je-li v místě katolický knihkupec, může brožurky do lišty dodávati sám.

Prosíme každého uvědomělého katolíka, který při svém obyčejném povolání chce jako mimochodem a hravě přispívati k záchraně duší, aby rozšiřoval tyto drobné tiskoviny při každé příležitosti. Takový apoštolát přináší hojné Boží požehnání i ostatním pracím apoštolovým. Zvláště se nebojme finančních obětí! Vyplatí se stonásob hodnotami nekonečné ceny. Uvádíme příklad:

1. V jednom velkém městě vyvěsil pan farář brožurkovou lištu. Lidé si brali sice brožurky, ale „zapomínali" dávati peníze do pokladničky. Proto se pan farář rozhněval a chtěl lištu odstraniti. – Jednoho dne však k němu přišel pán a se slzami v očích mu pravil: „Důstojný pane, rád bych nyní začal nový život, pomozte mi v tom!" Pan farář

poradiv mu tázal se ho: „A co vás přivedlo na myšlenku napraviti svůj život?" – Důstojnosti, u vchodu do kostela máte vyloženy různé brožurky. Ze zvědavosti jsem si jednu vzal. Tak na mne působila, že jsem se rozhodl, že začnu nový život."

Tiskový apoštolát u nemocných a u chudiny.

Velmi záslužný je tiskový apoštolát u nemocných. Nemocní slyší málokdy slovo Boží, a proto bývají tak často pokoušeni k malomyslnosti, ano až k zoufalství. Kolik dobra způsobí u takových lidí katolický spisek! Zde jen jedna ukázka z dopisu, z něhož vyjímám tyto úryvky: . . . . Už jsem si zoufala a chtěla jsem udělati všemu konec. Ale přítelkyně mi přinesla knížečku „Útěcha pro nemocné". Čtu a čtu, oči se mi otvírají a já poznávám, jak dobrý je Bůh, že mi poslal nemoc, a jak mě miluje. Jen Pán Bůh ví, kolik milostí se mi dostalo tou knížečkou." – Později jsem se dověděl, že ta přítelkyně vycházejíc jednou z kostela, „náhodou" spatřila tu brožurku v liště a vzala ji nemocné.

Kolik jiných nemocných touží po útěše a po poučení! – Často docházejí nám prosby od chudých nemocných o četbu. Rádi bychom posílali dobrou četbu ústavům nebo farním úřadům pro jejich nemocné zdarma. Rovněž chudině na velkoměstských periferiích by bylo tolik třeba našich brožurek, zvláště některých!

Chce-li někdo k tomu apoštolskému dílu přispěti, ať zašle libovolný peněžitý dar na adresu

exercičního domu v Hlučíně s poznámkou: „Na dobrou četbu pro nemocné." Nebo: „Pro periferii."

Něco o poctivosti.

Znal jsem faráře, který si zasadil před faru několik zákrsků jabloňových. Když stromečky měly první ovoce, jedné noci je kdosi všecko ukradl. Tak se stalo i druhého roku i třetího. Přátelé se smáli panu faráři, jiní mu radili, aby dal kolem stromků plot s ostnatým drátem, avšak dobrý pan farář se usmál a řekl: „Já chci své farníky tak vychovat, abych nepotřeboval plotu." A skutečně za několik let toho dosáhl. Bylo to ve farnosti průmyslové! –

Naše brožurková akce se radostně vzmáhá. Na mnoha místech jsou zařízeny lišty s brožurkami a lidé rádi používají této příležitosti k vzdělání náboženskému. Avšak někde se stává, že navštěvníci kostela brožurky si sice vezmou, ale *zapomenou* vložiti náležitý obnos do pokladničky. Neb si vypůjčí brožurku, doma ji pošpiní a tak pošpiněnou vrátí. Takovým jednáním působí obětavým duším, které mají lištu na starosti, k jejich práci ještě výlohy.

Proto mám k tobě, milý čtenáři, otázku: Nezapomněl jsi zaplatiti tento sešit? Nebo některý z dřívějších sešitů? Jestli tomu tak jest, vyrovnej to, abys měl pořádek ve svědomí a aby tak blahodárný podnik nebyl ohrožen. Jsi-li však horlivý křesťan, dal-li ti Pán Bůh apoštolského ducha, pamatuj na rozšiřování dobrého tisku a dej občas dobrovolný dar do pokladničky u lišty!

Všechno pro sociální království Ježíše Krista!

Pracovníkům v laickém apoštolátě vřele doporoučíme letáky **Směrnice.** Vycházejí měsíčně. Řídí dr. Bedřich Vašek, prof. C. M. bohoslovecké fakulty v Olomouci. Administrace a expedice: Sestry Neposkvrněného Početí Panny Marie v Přerově, Šířava 7. Roční předplatné na Směrnice poštou 3 Kč. **Směrnice** se hodí pro drobnou práci v charitě, v laické výpomoci v duchovní správě a vůbec pro drobnou práci v katolické akci.

Modlitba o účinnou lásku k bližnímu.

Ježíši, ty v nejsvětější Svátosti oltářní žiješ, ale mlčíš. Ze svatostánku již neprojevuješ svou dobrotu a své milosrdenství slovy a zázraky tak jako za dnů svého pozemského života. Ale přece toužíš, aby lidé cítili tvou lásku. Proto se ti nabízím, používej všech údů mého těla, všech schopností mé duše, čiň skrze mne to, cos konal na zemi pro lidí, jež jsi tak miloval!

Ó Ježíši, tys v své opuštěnosti na hoře Olivetské a na kříži prosil Otce nebeského o útěchu. Ty víš, že některé duše nemají na zemi opory ani útěchy. Pošli jim anděla, aby jim přinesl radost. Mohl-li bych utrpením, vnitřním nebo vnějším, přispěti k tomu, aby některý z tvých andělů potěšil zarmoucenou duši, obětuji ti, ó Ježíši, rád své utrpení.

Ó Ježíši, ty toužíš po lidech, kteří by k dušim mluvili o tvé lásce, kteří by řekli chudým a opo-

vrženým, že nejsou opuštěni, malomyslným, že mají Otce: ó Ježíši, dej, abych i já tak činil! A aby marnivost snad nepokazila, co pochází jen od tebe, učiň, abych rozdával slova a důkazy lásky, milosrdenství a odpuštění téměř nevědomky. Kéž pokládám za ztracený každý den, v kterém bych nevydal svědectví o tvé dobrotě!

Ó Ježíši, tys byl tak trpěliv, tak ochoten vysvětlovati opět a opět totéž; nauč mě trpělivě poslouchati, trpělivě pomáhati. Posilni mě, abych zůstal přívětiv, i když je mi někdo obtížený. A jestliže bych ze slabosti projevil někdy únavu, nudu a netrpělivost, dej, ať to rychle napravím laskavým slovem.

Ó Ježíši, tys čekal s nekonečnou něhou na příležitost, abys mohl činiti dobro. Nauč mě vyciťovati utrpení, utajované ostýchavostí a bázní. Dej, ať statečně spěchám na pomoc, uděl mi jemnocitu, ať nezraňuji, nýbrž ať nalévám balzámu na každou ranu.

Ó Ježíši, ty hledáš věrné rozdavatele svých pokladů a svých radostí. Dej mi mnoho, ať mohu dávati mnohým. Mýma rukama hoj rány a prokazuj dobrodiní; ať mé ruce pracují pro všechny, ať pomáhají všem! Kéž nikdy nezapomenu že jsem na zemi proto, abych podle tvého příkladu bližnímu sloužil.

Ó Ježíši, ty miluješ duše tak vroucně! Před tebou má cenu jen duše, ať je zevnějšek krásný neb odpudlivý, povaha mírná nebo dráždivá; dej ať i já ve styku s lidmi vidím jen duše, hledám a miluji jen duše, pro něž jsi umřel na kříži. Amen.

„ŽIVOTEM"

Úvahy náboženské, výchovné a sociální.

Odbírejte a rozšiřujte jako časopis! Každá serie má 24 čísel. (I. serie 1.—24., II. serie 25.—48.) Předplatné 13 Kč na jednu serii.

I. serie:

1. Dr. Ant. Cyril Stojan.
2. Velmoc tisk.
3. „.. lásky však kdybych neměl ..."
4. Šťastná rodina.
5. Exercicie.
6. „Anděle Boží, strážce můj!"
7. Pomáhej duším v očistci!
8. Útěcha pro nemocné.
9. Nač se ještě modliti?
10. Žena a křesťanství.
11. Neděle.
12. Do života I.
13. Do života II.
14. V bouřích mládí.
15. Tak ne! (O výchově.)
16. Hříchy papežů.
17. O manželství.
18. Manželé mezi sebou.
19. Výchova dítěte.
20. Sv. růženec.
21. Nedej se!
22. Měsíční duchovní obnova.
23. Příprava na sv. misie.
24. Více kněží!

II. serie:

25. Maria, útočiště
26. Laický apoštolát I.
27. Laický apoštolát II.
28. Mladí apoštolé.
29. Lék proti smrti.
30. Nač se zpovídati?
31. Věřiti či nevěřiti?
32. Jak se zpovídati?
33. Peklo.
34. Půst.
35. Bl. Anežka Česká.
36. Zaopatřování.
37. Svátost oltářní.
38. Mše sv.
39. Katolická akce.
40. Duch svatý.
41. Dary Ducha sv.
42. Sv. Cyril a Metoděj.
43. Sv. přijímání.
44. Radost.
45. Blahoslavení.
46. Cesty k Bohu I.
47. Apoštol lásky Bedřich Ozanam.
48. Cesty k Bohu II.

III. serie:

49. Z vězení.
50. Něco o spiritismu.
51. O křtu svatém.
52. Móda a dnešní ženský svět.
53. »Ano, Otče!«
54. Šťastnou cestu!
55. Smiřte se!
56. Sv. Jan Nepomucký. (Část I.)
57. Sv. Jan Nepomucký. (Část II.)
58. Sv. Jan Nepomucký. (Část III.)
59. Kněžský celibát.
60. Svatý Václav a naše doba.
61. Na obranu.
62. Občanské sňatky. Rozluka.
63. Na pomoc velkému dílu!
64. Jde o svatováclavské dědictví.
65. Sjednocení církví.
66. Pius XI.
67. Na stolci Petrově.
68. Z továrního ovzduší.
69. Katolická škola v rep. Československé.
70. Láska za lásku.
71. O spalování mrtvol.
72. Blahoslavený Don Bosko.

IV. serie:

73. Proč?
74. Pronásledování křesťanů v Rusku.
75. Sv. Josef.
76. Vrátiti se do církve?
77. Bl. Jan Sarkander.
78. Pomozte bratřím!
79. Více dobroty!

Modlitba o lásku k Bohu.

(Sv. Terezička prosila, aby se tato modlitba konávala za ni, a to i po její smrti.)

Milosrdný Bože, ve jménu tvého sladkého Ježíše, Panny Marie a všech svatých prosím tě, rozněť nás svým duchem lásky a dopřej nám té milosti, abys byl naším přičiněním velice milován i od jiných!

Používání novinových známek povoleno pošt. řed. v Opavě pod čís. 25.601|III z 18. července 1927. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín. — Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

Více dobroty!

Dobrota vůbec.

Člověk je sice slabý tvor a podléhá často v životních pohromách, nestačí-li mu síla, aby jim odolával; má však sílu, která ho činí *vládcem srdcí*. Je to schopnost učiniti svět šťastným, neb aspoň zmírniti tíži utrpení tak, aby nynější svět nabyl rázu zcela jiného. Tato síla se jmenuje *dobrota*.

Býváme nešťastni hlavně proto, že svět není dobrotiv. Ale svět není dobrotiv proto, že my, jeho občané, nejsme dobrotivi.

Naše chování se dokonale změní, podřídí-li se zcela zákonu dobroty. Dobrotou postupujeme své místo jiným. Jednáme s nimi tak, jak si přejeme, aby se jednalo s námi. Dobrota činí zájmy cizí zájmy našimi. Naše sebeláska se mění dobrotou v nezištnost.

První zdroj každé ctnosti hledáme v Bohu. Kterak se jeví dobrota u Boha, Svatého svatých? Tvůrčí činností. Z božské dobroty jako ze zdroje se prýští schopnost, síla a požehnání každé dobroty stvořené

Dobrota pomáhá *všem*. Tak pomáhá Bůh tvorům. Boží všemohoucnost posiluje ustavičně naši nemohoucnost. Boží spravedlnost nahrazuje naše nespravedlnosti. Jeho milosrdenství těší naše bližní, jimž ublížila naše nemilosrdnost. Jeho pravda ruší následky naší nepravdivosti a neupřímnosti. Jeho

vševědoucnost doplňuje naši nevědomost. Tak pomáhá Boží prozřetelnost ustavičně našim nedokonalostem. Tuto činnost Boží napodobujeme dobrotou.

Dobrota je jako milost Boží: dává lidem něco, čeho nemohou míti sami ze sebe; něco, čeho nemají, co jim může dáti jen někdo jiný, na př. útěchu. A již způsob, jak dobrota dává, je sám o sobě darem, vzácnějším nežli dar sám.

Dobrota roznáší *radost*. Dobrotou rozkvétají naše schopnosti. Ona jim dodává teplých tónů a kořenné vůně. Ať již se dobrota snaží vyhověti představeným, nebo slouží podřízeným, nebo jedná se sobě rovnými, vždy dává s marnotratností, které však ani nejpřísnější účtování nemůže nic vytýkati. Zdánlivě činí zbytečnosti, a po činu se vidí, že to bylo naléhavou potřebou. Mírní-li bolest, pomáhá-li nedostatku, je způsob, kterak to činí, ještě přídavkem a při tom nejlepší součástkou činu. I když dávajíc snad šetří věcí, nešetří nikdy srdečností, s níž dává. Tak rozdává Bůh.

Dobrota je vždy spjata s myšlenkou na Boha. Ve všech jejích projevech jest Bůh jejím pravzorem. Je ctností více božskou než čistě lidskou; a přece je ctností lidskou, protože vyvěrá z duše lidské, a to na tom místě, kde byl do ní nejhlouběji vtištěn obraz Boží.

Dobrota má na světě *velký úkol*. Většině lidí se zdá život skoro nesnesitelný, a tu jest úkolem dobroty, aby životní břímě mírnila. Často má úspěch jen částečný, zcela bez úspěchu však není nikdy.

Jest ovšem pravda, že se nešťastnými činíváme více sami, nežli nás činívají jiní. Životní zkušenosti ustavičně zraňují náš cit pro spravedlnost. Někteří lidé pociťují bezpráví tak živě, že to úplně pod-

lamuje jejich síly. Tu pomáhá dobrota. Každý jednotlivý dobrý skutek, kdekoli se stává na širém Božím světě, přispívá k tomu, aby nastala rovnováha mezi právem a bezprávím. Čím více dobroty, tím snáze a trvaleji se zjednává tato rovnováha.

Ale ještě více. Dobrota se spolčuje s právem, aby útočila na bezpráví a zapudila je ze světa. Spravedlnost je ctností agresivní, ale dobrota ji činí milou. Tato líbezná ctnost vzpomíná si na svůj božský původ a jedná podle původních úmyslů svého Tvůrce. Bůh chtěl viděti svět *šťastným*, totéž chce dobrota. On dal lidem schopnost, aby byli šťastni; dobrota je velkou součástkou této schopnosti. Bůh dal světu své požehnání a tím příkaz, aby svět byl šťastným. Dobrota užívá všech svých vloh, aby svět, jenž se odvažuje odmítati tento rozkaz Boží, přece přivedla k štěstí.

Bůh viděl padlý svět a „litoval", že člověka stvořil. Ale dobrota zřetelněji vidí první myšlenku Boží o štěstí nežli smutné zhroucení původních plánů Božích, a snaží se očistiti, co je poskvrněno, a napraviti, co je znetvořeno. Hřích ji sice bolí, ale tato bolest je pro ni nejmocnějším popudem k činnosti. Dobrota pracuje neúnavně na tisíci místech, její cíl je však vždy týž: Chce svět upraviti *podle první myšlenky*, kterou měl o něm Bůh.

Tím, že dobrota takto stále slouží Bohu Tvůrci, *připravuje* zároveň účinně a úspěšně *cestu božskému Spasiteli*. Ustavičně mu přivádí zbloudilé duše, otvírá mu srdce tvrdošíjně zavřená, osvěcuje duchy, kteří se úmyslně uchylovali do tmy, dovedně posiluje naději tam, kde již hrozilo zoufalství. Povznáší lidské snahy z hlubin do výšin, čím dál tím výš, až k nejvznešenějšímu cíli.

Dobrota všude nejlépe *razí cestu účinkům předrahé krve Páně.* Popud k obrácení bývá dán zpravidla některým dobrým skutkem, jenž dojímá hříšné srdce tím, že bývá nezasloužený, třeba ne vždy nečekaný. Bázeň Boží bývá jistě počátkem té moudrosti, kterou nazýváme obrácením; ale bázeň se musí snoubiti s dobrotou, jinak lidi zatvrdí. Dobrota obrátila více hříšníků nežli horlivost nebo výmluvnost nebo učenost. A tyto tři neobrátily nikdy nikoho, nebyla-li s nimi dobrota. Zkrátka, dobrota nám dodává síly Boží pro záchranu a pro posvěcení duší. Ač nás zdánlivě nechává v hlubinách, přece nás povznáší vysoko; neboť stálá potřeba dobroty udržuje dobrotivé srdce v pokoře. Žádné srdce nepotřebuje dobroty tolik jako srdce, které samo překypuje dobrotou.

Takový jest úkol dobroty na světě. Podívejme se však, co koná dobrota pro ty, na něž působí přímo. Dobrota netušenou silou *probouzí* dobrou stránku každé povahy. Skoro všichni lidé mají v sobě víc dobrého, než poznáváme, denně se s nimi stýkajíce. Tvor, jenž je povolán k životu věčnému, sotva může v krátké době svého pozemského života rozvinouti všechny své vlohy; a proto mnoho krásného, co se nemohlo vyvinouti, béře s sebou do hrobu. A jak příznivě se pod vlivem dobroty vyvíjejí i nepříjemné a stinné povahy! Svěže vyklíčí velkodušnost pod rumištěm všednosti. Ctnosti se probouzejí k životu a svou mladistvou silou rdousí zastaralé zvyky. Vlivem dobroty působí milost podivuhodně na povahy, u kterých se zdá vše již ztraceno.

Dobrota však nepůsobí toliko na věci *mimo nás*, nýbrž i na *naše vlastní nitro.* Probuzeným ctnostem dodává síly, života a rozvoje. Působí, že duše obrá-

cená se rozhoduje pro velké zásady a pro velkodušné činy. Uzdravenou duši pak chrání před nebezpečím. Dobrý čin pomohl povstati již nejedné kleslé duši, která pak splatila Pánu vděčně svůj dluh a za jásotu svatých vstoupila do nebe.

Nejeden člověk, kterému se prokázalo něco dobrého, *zanechal* proto *hříchu,* jehož by se byl jinak dopustil. Milost Boží a andělé strážní varují před hříchem všemožnými prostředky, které však lidem neodnímají svobodné vůle. S anděly a s milostí působí však na duše i dobrotivé lidské bytosti, které se snaží, tu vylouditi úsměv na zasmušilé tváři, tam zmírniti zlost a hněv, jinde utišiti stenání nemocného, dodati naděje umírajícímu, těšiti zatrpklá srdce a dovedně odvraceti člověka od hříchu. Mají sílu podivuhodnou, neboť jich poslouchají ochotně i lidé, nedbající vnuknutí andělských; dobrotivé duše si otvírají srdce, před jejichž dveřmi i milost pozbyla shovívavosti a odvrátila se. Taková je činnost dobroty, jež od Božího rána do večera pracuje ve službě Boží, aby zmenšila počet hříchů.

Dalším účinkem dobroty jest, že duše *povzbuzuje* k dobré snaze. Špatné zvyky zanechávají po sobě zlé stopy. Nejhorší z nich a nejosudnější jest, jestliže duše zmalomyslní. Máloco dovede milosti odporovati tak jako taková skleslost. Ani zatvrzelost není tak zlá. Ať se pokleslost na mysli jeví v jakékoli formě, buď jako špatný rozmar, jako tupá lhostejnost, nebo jako sebeklam, vždy na ni musí milosrdenství Boží učiniti skutečný útok, jinak se nevzdá.

Všichni potřebujeme povzbuzení ke ctnosti, neboť cesta ctnosti je drsná a kamenitá; je příliš dlouhá pro naši slabost a nemůžeme si jí ukrátiti. I když Boha upřímně milujeme a jednáme vždy ze

vznešených pohnutek, přece poznáváme, že brzo umdléváme a že s lety naše ochablost vzrůstá. Vzpomeňme jen, jak nás tísnilo, že jsme neměli nikoho, kdo by s námi cítil, a jak se nám zdálo vše marným, protože nás nikdo v práci nepodporoval. Kolik šlechetných srdcí takovou únavou zeslábło! Kolik plánů pro čest Boží se zmařilo, ač by byl stačil jen přívětivý pohled, aby je zachránil. Já však jsem si hleděl jen vlastní práce a nevšímal si ostatních, nebo jsem na ně žárlil a měl pro ně jen chlad a kritiku, a tak jsem nepomohl svému bratru a v něm Spasiteli samému, ačkoli jsem mohl pomoci tak snadno! Kolik lidumilných podniků pro záchranu duší zaniklo jen proto, že se jim nedostalo pochopení ani zájmu. A přece by zájem byl býval tak snadný! Ale osamělý apoštol se musil plahočiti, až klesl v své opuštěnosti a v únavě, poněvadž s ním nikdo necítil; a vlci vnikli do stáda, jemuž se věnoval s takovou láskou.

Ano, nebýti dobrotivým jest něco ohavného. Myslím, že při posledním soudu budou mě mé ostatní hříchy tížiti *méně* než nedostatek dobroty, jenž měl tolik zlých následků! Ale jako nemůžeme změřiti celé hloubky *zla,* které působí nedostatek dobroty, tak nemůžeme ani dosti oceniti *dobra,* jež jest ovocem dobrotivosti. Často se zdá, že některé srdce již klesne, padá hlouběji, mrak smutku houstne čím dál tím víc, pokušení rostou a zesilují se každým okamžikem. Vše hlásá, že hřích je blízko. A tu není potřebí snad ani dobrého skutku, ba ani přívětivého slova, stačí již *tón hlasu, pohled,* jímž projevíme, že s ubohým trpícím srdcem cítíme, a v okamžiku je vše v pořádku. Sklíčená duše ožije vlídným pohledem jako hřejivým paprskem sluneč-

ním a cíti se dosti silnou, aby vykonala právě to, čeho chtěla v sklíčenosti zanechati. Ulích, jenž se k ní blížil, byl by snad býval jejím prvním krokem do věčné záhuby. Naše povzbuzení je pro ni prvním článkem řetězu milostí, z nichž poslední se jmenuje setrvání až do konce.

Málo lidí to snese, nejsou-li chváleni; ale je tak málo okolností, v kterých můžeme někoho pochváliti, aniž mu uškodíme! Někteří lidé se dovedou obejíti bez cizí chvály, protože se chválí sami; jejich marnivost jim postačí. Jiní myslí, že nestojí o lidskou chválu, ale když se jim pochvaly nedostane, kritisují a bývají špatně naladěni. Jiní konečně nepotřebují chvály, protože úplně náležejí Bohu; ale těch je velmi málo. Většina lidí potřebuje chvály, jinak brzy ochabují. To ví každý, kdo řídí jiné; musí se naučiti chváliti, ale tak, aby to nevypadalo jako chvála. A tu má dobrota všechny dobré vlastnosti pochvaly, má tutéž léčivou sílu, ale není v ní jedu. Jestliže nás někdo chválí, nečiní to zadarmo. Dobrota však nás nestojí nic, a ještě obohacuje ty, kdo jsou k nám dobrotivi. Chvála má v sobě vždy něco blahosklonného, a blahosklonnost se pociťuje vždy nemile. Je-li k nám však někdo dobrotiv, nemůže nám prokázati nic milejšího. Dobrota tedy nahrazuje chválu; jest jediným druhem pochvaly, který neškodí, který je vždy a všude pravdivým, který mohou přijímati klidně a radostně všichni, i ti, kdo se bojí, aby se nestali marnivými.

Dobrota je též nakažlivá. Dobrý skutek nezůstává nikdy *osamocen*, nýbrž plodí *jiné*. Příklad vábí. Dobrota vysílá kořeny všemi směry a z nich pučí nové a nové výhonky. Plodnost dobroty se však

neomezuje jen na ty, kdo dobře činí, ale největším účinkem dobroty jest, že činí dobrotivými i ty, komu se dobře činí. Nejdobrotivějšími bývají zpravidla lidé, kterým se dostalo nejvíce dobroty. U šlechetných povah vyrůstá sice dobro i ze zla; proto se také stává, že lidé, kteří sotva kdy zakusili dobroty, bývají dobrotivi bez mezí. Obyčejně však jen dobrota činívá lidi dobrotivými. Tak se dobrota šíří na všecky strany. Dobrotivý skutek snad ani neumírá, ale prozařuje staletí neviditelnými paprsky svého vlivu. Proto nemůžeme jiným dáti nic lepšího než to, že jsme k nim dobrotivými; a naše dobrota je po milosti Boží nejlepší dar, kterého se může někomu dostati.

Viděli jsme, co činí dobrota pro svět, co činí pro bližního, povšimněme si nyní, jakým *požehnáním* je pro nás. Především nám pomáhá zbaviti se *samolásky*. Sebeláska je v jistém smyslu stanoviskem, s něhož pozorujeme své okolí. Dobrota mění naše stanovisko a tím mění i naši vyhlídku. Je nám něco nepříznivějšího nežli naše samoláska? Co zdržuje více náš pokrok v duchovním životě?

Samolásku musíme vykořeniti, jinak je veta po našem duchovním pokroku. Stačí několik dobrotivých skutků, při nichž se statečně přemáháme, a sebeláska je, ne-li úplně mrtva, aspoň omráčena. A již to je velkým ziskem. Snad se sebelásky nikdy nezbavíme úplně, jistě však k tomu vede jen jediná cesta, a to cesta dobroty; každý krok na této cestě je zároveň krokem k nebi.

Zdá se, že dobrota ví o nějakém tajném zdroji radosti, jenž je hluboko v duši; dotkne se ho, a vody radosti stoupají a zaplavují srdce. Dobrý skutek má skoro vždy v zápětí *vnitřní radost*. A

kdo ještě nezakusil na sobě, že vnitřní radost jest ovzduším, v kterém se daří *velkým skutkům pro věc Boží?* Dobrota nás činí Bohu podobnými. S dobrotou nám přichází mnoho milostí, tolik milostí, že by to stačilo, abychom se stali svatými.

Lze pozorovati, že u mladých lidí se dobrotě příliš nedaří. K stáří se stávají lidé dobrotivějšími. Jsou ovšem povahy, které jsou dobrotivé od kolébky; ale hoch skutečně dobrotivý, děvče opravdu dobrotivé, jsou řídkými zjevy. Jako v přirozeném životě předpokládá dobrota stáří, tak v duchovním životě předpokládá dobrota milost. Z horlivosti začátečníků se dobrota neprýští, nýbrž teprve z dokonalosti pokročilých. Ano, křesťanská dobrota předpokládá tolik milostí, že se mění znenáhla v pokoru. Člověk pyšný je málokdy dobrotivý. Pokora nás činí dobrotivými a dobrota nás činí *pokornými.* Pokora není snadná ctnost. I nejnižší stupeň pokory má nesnáze. Dobrota však je nejsnadnější cestou. A nepotřebujeme pokory? Netoužíme právě po ní? Nepřekonává právě pokora překážky a neupravuje nám volnou cestu k Bohu?

Dobrota činí pro nás velmi mnoho; skoro bychom snáze vypočítali, co pro nás nečiní, než co pro nás činí. Dobrotou odkládají lidé drsnost a tvrdost, tyto nerozlučné průvodkyně mládí. Dobrota bdí nad myšlenkami i nad slovy a v mužném věku odvyká kritisování. Zvláštní, velitelský vliv má dobrota na naši povahu. Ale jak jest i při tom mírná, tichá, stálá a účinná! Učí nás přemýšleti a býti šetrnými k okolí. Důsledná dobrota předpokládá mnoho rozvahy, sebezáporu a sebekázně. Většina lidí žije v poměrech, které bez jejich viny jsou nepříznivy vytrvalé dobrotě. Musí jednati podle

okolností, musí hospodařiti se svými prostředky a možnostmi. Milost však je učí čekati trpělivě, aby mohli konati dobro. V tom je tajemství, proč dobrota tak vábí duše. Dobrota nám dodává jakési *rozvážnosti*, jejímž vlivem mizí naše drsnost a jež takřka zastiňuje naše srdce a tím je činí vážnějším a krásnějším.

Dobrotou se stáváme *mužnými*. Nelaskavá citlivost, jež doprovázívá i mladistvou zbožnost, vlivem dobroty mizí; ovšem neumírá, neboť v churavosti a v osamělém stáří se zase někdy objevuje. Dobrota ji však vždy udržuje v náležitých mezích. Je nejvyšší hladinou naší duševní ušlechtilosti a zakrývá nejednu méně pěknou mělčinu.

Dobrotivý člověk se nikdy nezabývá sám sebou. Je vesel, plný zájmu, samá chuť k životu, ničeho se nebojí. Kterak vyjádřiti málo slovy všechny poklady, jichž nám poskytuje dobrota? Dobrota nás zcela zvláštním způsobem připravuje pro *život čisté, nezištné lásky Boží*.

Dobrotou máme zvláštní podíl na duchu Ježíšově, a duch Ježíšův je duchem svatosti. Dobrota sbližuje lidi světácké s lidmi zbožnými. Je velmi žádoucno, aby zbožní lidé byli v své zbožnosti méně upjatými, méně nedůtklivými k lidem světáckým. Při tom ovšem se nemají stávati vlažnými ani upouštěti od svých zásad. „Zbožní" lidé, kteří tvoří zvláštní třídu lidí, bývají lidmi nejméně dobrotivými. Snad někoho pohorší, že to pravím. Ale věc sama je horší než pohoršení, že o ní mluvíme.

Někteří lidé jsou dobročinní, ale ne dobrotiví; milosrdní, ale ne dobrotiví; nezištní, ale ne dobrotiví. Kdyby k svým přednostem přidali jen trošičku zcela obyčejné dobroty, obrátili by mnoho duší,

kdežto nyní svou dobročinnosti zmírňují jen některé předsudky. Dobrota jako nadpřirozená ctnost se pěstuje málo. Většinou se pěstují jen takové prvky duchovního života, při nichž se zabýváme sami sebou, pozorujeme sami sebe, bdíme nad sebou samými.

Zkrátka, dobrota je velkou věcí Boží na světě. Kde je přirozená, tam se má státi nadpřirozenou. Kde není vrozena, tam jí musíme nabýti milostí. Co je náš život? Poslání, abychom šli všude, kam je možno se dostati, abychom nešťastný svět zase získali pro Boha a pro jeho blaženost, je to naše oddannost k Bohu krásným *apoštolátem dobroty*.

Dobrotivé myšlenky.

Lidské myšlenky jsou samy o sobě světem, a to světem širým a zalidněným. *Každá* jednotlivá *myšlenka je člověku světem.* I myšlenky člověka omezeného jsou ku podivu obsáhlé. Musíme tedy všichni říditi vnitřní svět a jen ten jest opravdovým vládcem, kdo tento svět skutečně ovládá. Naše povaha se vytváří v světě myšlenkovém. Tam musíme zasahovati svým vlivem. Kdo je pánem tam, je pánem všude. Kdo ovládá své myšlenky, ovládá celou svou bytost. Zdroje slov a skutků jsou v tajemných hlubinách myšlenkového světa. Kdo je pánem těchto pramenů, je pánem města. Síla v utrpení je věcí v životě nejcennější a také ona se rodí ve světě myšlenkovém. Smyslem a úlohou celého našeho života jest, abychom *přirozenost spojili s milostí*, a spojení toto se děje většinou *v světě myšlenkovém.*

Naše myšlenky podávají o nás obraz správnější nežli naše skutky. Nejsou pod tlakem lidské bázně.

Nestydí se samy za sebe, majíce za svědka jenom Boha. Nic je nenutí, aby se udržovaly v určitých mezích neb aby zachovávaly jakousi zdrželivost; toliko náboženské pohnutky mohou na ně míti rozhodující vliv. Jak často musíme bojovati, než se odhodláme, abychom vyplnili některou povinnost! A tento boj se děje jen v našich myšlenkách. Je to naše tajemství a nikdo nás při něm nemůže přistihnouti. Rozpor mezi jednáním a úmyslem možno sledovati jen v oboru myšlenkovém, do něhož však může vniknouti jen Bůh sám. Naše první myšlenky nám ukazují naše chyby, které se pro vnější překážky nestaly skutkem. Z myšlenek poznáváme své sklony k dobrému a k zlému. Svědomitá vnitřní snaha, abychom odložili některou chybu, lépe projevuje naše nitro než chyba, do níž ještě upadáme, protože se nám dosud nepodařilo ji vykořeniti.

Umříti můžeme každého okamžiku; zemřeme-li, zemřeme tak, jak jsme. Naše myšlenky ukazují nám tedy lépe než naše skutky, jakými budeme hned po smrti. A konečně, s Bohem se setkáváme nejčastěji ve světě myšlenkovém, kde prodlévá jako v stínech Edenu. Zde poslouchámě jeho šepot, zde dýcháme vůni jeho přítomnosti, odtud přicházejí první záchvěvy milosti.

Mají-li tedy naše myšlenky takový význam, tak myšlenky dobrotivé mají jistě význam *nesmírný*. Jestliže některý člověk smýšlí ze zvyku dobrotivě o jiných, a to z pohnutek nadpřirozených, není již daleko od svatosti. Myšlenky takového člověka nejsou dobrotivy jen někdy, nebo jen za určitých okolností, nebo jen nazdařbůh; již jeho první myšlenky jsou dobrotivy, a on jich nemění, ač

jsou často spojeny s utrpením a s mrzutostí. Všechny jeho myšlenky jsou dobrotivy, a on jich neporušuje myšlenkami nedobrotivými. I když jeho myšlenky rozvíří náhle prudké vzrušení, přece vždycky, jako z vnitřní nutnosti, skončí laskavou dobrotou. Takových lidí je málo. Dobrotivých myšlenek je *méně* než dobrotivých slov a dobrotivých skutků.

Dobrotivé myšlenky předpokládají *mnoho úvah o jiných.* Takové úvahy již samy o sobě bývají řídké. Dobrotivé myšlenky však předpokládají mnoho úvah o jiných bez kritiky, a takové úvahy bývají ještě vzácnější.

Dobrotivé myšlenky předpokládají však také *spojení s Bohem a božský ideál* v naší duši. Původcem dobrotivých myšlenek jest Bůh; jako láska ke kráse, tak ani dobrotivé myšlenky nemohou prýštiti z pramene méně ušlechtilého. Osobní zájem ani vášeň nemají s nimi co dělati, v dobrotivých myšlenkách není úskoků ani potměšilosti. Skoro vždy razí cestu nějaké oběti. Takový pramen vytéká jen na pokyn Boží. Dobrotivé myšlenky mohou existovati i v husté pozemské mlze, poněvadž dýchají čistý vzduch nebeský; jsou jako vůně, kterou přítomnost Stvořitelova vnáší do stvoření.

Povrchnost je pravým opakem dobrotivých myšlenek. Nic nedodává duchu takových hlubin jak ustavičná dobrota. Dobrota nezůstává na povrchu, pracuje instinktivně do hloubky, hledajíc kořeny.

Povrchní posudek o člověku bývá vždycky horší než hlubší znalost jeho. Jsou snad výjimky, ale řídké. Jediná osobnost, která nic nezíská, když se s ní blíže poznáme, je naše drahá vlastní osobnost.

Dobrota je nejhlubším pojetím života, poněvadž

se nejvíce blíží stanovisku Božímu. Proto není jen pojetím nejpravdivějším, ale i jedině pravým. Dobrotivé myšlenky jsou pravdou nejhlubší, nejbohatší, nejpřednější, k níž se my, ubohé, nepravdivé bytosti můžeme povznésti.

Proč někteří lidé tak rádi chválí jiné? Protože se rádi činí důležitými. Proč však lidé většinou chválí neradi? Protože příliš cení sebe samy. Dobrotivé myšlenky však předpokládají většinou *skromné mínění o sobě*. Chválí jiné uvnitř, a proto upřímně. Kdo si sám o sobě příliš mnoho myslí, nemůže nikdy za své zásluhy býti pochválen tak, aby to podle jeho vlastního úsudku stačilo. Nemůže tedy svou pověst a vážnost ponechati jen náhodě, musí se tlačiti do popředí; a člověk, který se ve světě tlačí nějak do popředí, vždycky odpuzuje. Ten, kdo ustavičně hájí svých práv, snižuje se na úroveň těch, kdo jsou pod ním, i kdyby byl panovníkem; a trapné následky svého chování odnáší sám.

Člověk s dobrotivými myšlenkami nemá práv, jichž by musil hájiti, ani vážnosti, kterou by musil zvětšovati. Myslí o sobě tak málo, že zůstává při všem zcela kliden. Zabývá se raději jinými než vlastní osobností. Proto ho mají všichni rádi a láska ho provází všude, láska, která je mu tím věrnější, čím méně práva si na ni činí.

Dobrotivé myšlenky předpokládají konečně také *nadpřirozené zásady*. Jiných zásad vnitřní dobrota nestrpí. Kdo je dobrotiv, žije a pracuje v nadpřirozeném povzduší. Přirozenost sama obyčejnými prostředky toho nedokáže. Nebyli však i někteří pohané dobrotivi? vždy stejně dobrotivi? Jestliže ano, tak je na zemi vedla milost.

Promluvíme nyní ještě zvláště o jednom druhu dobrotivých myšlenek, t. j. *o dobrotivých úsudcích.* Nečiniti si vůbec úsudku o bližním jest umění, kterému se učíme těžko a zpravidla teprve později v duchovním životě. Kdo se jednou oddal kritisování, ten si skoro nevědomky dělá komentář ke každému činu svého okolí. Kritisování se mu stává druhou přirozeností, takže jednání bližního, ač nikterak nezasahuje do jeho povinností a odpovědnosti, představuje se jeho duchu tak, jako by od něho vyžadovalo jeho rozsudku. Lidé, které nějak známe — i ten, kdo žije zcela v ústraní, zná hodně mnoho lidí — jsou obžalováni před naší soudnou stolicí; a my jsme soudci — snad nespravedlivými, špatně informovanými, rozmarnými — zcela jistě však neúnavnými.

Duch kritiky však působí na naši duši velice *rozkladně.* Ať nás to stojí cokoli, třeba i život, musíme tomu udělati konec, sice budeme od Boha na věky zavrženi. Bůh měří při soudu všem takovou měrou, jakou měřili sami. Náš nynější sklon k nelaskavé kritice ukazuje, jaký by byl rozsudek nad námi, kdybychom dnes umřeli. Dopustíme to? Přes noc však si posuzování neodvykneme, kritisovati nemilosrdně dále však také nesmíme. Musíme tedy jíti střední cestou příznivých, dobrotivých úsudků. Jen málo lidí si osvojilo dokonalou dobrotu, která se sebe svléká soudcovskou tógu a osvobozuje se od soudcovského smýšlení hluboko zakořeněného.

Proto se jen horlivě cvičme v laskavých úsudcích. Je tak těžko posuzovati lidské činy. Pravá jejich cena závisí na pohnutkách, a pohnutek činů nelze postřehovati. Zdání mluví často proti činu, který se sám teprve později jeví jako pravá ctnost.

Jen Bůh může člověka posuzovati. Nejkrásnější a nejvelebnější představa, kterou si činíme o Bohu, ukazuje nám Boha jako soudce s dokonalým poznáním, s naprostou jistotou a s klidným slitováním. Dobrotivými úsudky napodobujeme slitovnost svého Stvořitele, jenž jest *vynalézavý* v omluvách pro své tvory. Den, kdy poznáváme, že Bůh je pln slitování, protože je vševědoucí, je pro nás dnem velikého světla. Z toho poznáváme snadno, že dobrota je naše největší moudrost, protože jest odleskem moudrosti Boží.

Zvyk posuzovati se skoro nedá vyléčiti. Léčení jeho bývá proces bez konce; na dlouho se musíme spokojovati tím, že jej aspoň udržujeme v mezích, jimiž jsou dobrotivé úsudky. Musíme se snažiti, abychom neměli *pro zlo* tak *bystrých očí*, my, kteří si tolik zakládáme na tom, že tím podáváme důkaz své duševní vyspělosti.

Dar bystrého zraku je požehnáním. Ale jsou místa a doby, kde a kdy by bylo mnohem lépe neviděti. Bylo by nám poměrně snadno státi se světci, kdybychom dovedli pozorovati své bližní v jemném stínu nebo v přívětivém matném světle měsíčním. Nemáme býti slepými pro zlo; tím bychom se brzy octli ve světě vysněném. Musíme se však dopracovati něčeho vyššího, pravdivějšího, nežli je dovednost, rychle odkrývati zlo.

Ano, musíme dojíti k něčemu pravdivějšímu. Nevíme ze zkušenosti, že naše příznivé úsudky bývají *celkem správnější* nežli nepříznivé? Jak často jsme se zmýlili v svých úsudcích! A nestalo se nám to právě tehdy, když jsme někoho odsuzovali? Den ze dne se to stává. Viděli jsme něco tak jasně jako slunce, nedalo se to jinak vyložiti; plní spra-

vedlivého rozhořčení zařídili jsme se podle toho. Pojednou se celá věc objasnila, a k tomu ještě zcela prostě, tak prostince, že se nemůžeme ani vzpamatovati, proč nám to samým nenapadlo. „Nikdy nedůvěřujte případům zcela jasným," říkával kterýsi právník. Zmýlili jsme se často, když jsme si chování jiných vykládali dobře? Snad bychom své omyly spočítali na prstech. V duši je mnohem více milosti Boží, než to poznává náš pessimismus. A milost Boží působívá i v nejhorších individuích.

Čiňme dobrotivějšími své úsudky *nadpřirozenými* úvahami a používejme nadpřirozených pohnutek, abychom trochu snížili své mínění o sobě a zato zvýšili svou úctu k bližnímu.

Není třeba velké pozornosti, abychom v životě poznali, že člověk bývá zpravidla tím, zač považuje jiné. Zcela přirozenou příčinou jeho nepříznivých úsudků o jiných bývají jeho vlastní chyby. Bývají však také nezřídka následkem nepříznivých úsudků. Člověk, který dříve stál výše, snižuje se tvrdou kritikou na úroveň svých posudků. Kdo má někoho za schopna některého hříchu nebo se odvažuje z některého hříchu ho podezřívati, jistě je takového hříchu schopen sám.

Naše úsudky o jiných mají na nás též *zvláštní vliv*, skoro jako by Bůh sám zasahoval zvláštním, neobyčejným způsobem. Vlivem dobrotivých úsudků vzrůstáme ve ctnosti, jako by ctnost z nich čerpala svou potravu. Při nelaskavých úsudcích často poznáváme, že sami upadáme do hříchu, z něhož jsme bližního podezřívali, ačkoli snad je to hřích, který je nám jinak cizí. Jindy se cítíme nenadále přepadeni přívalem nezvyklých pokušení;

přemýšlíme a svědomí nám připomene, že jsme před nedávnem podezřívali nelaskavě bližního z hříchu, k němuž jsme teď pokoušeni tak prudce a neočekávaně.

Někdo nás křivě podezřívá z chyby, které jsme se nedopustili; z téže chyby jsme před nedávnem aspoň uvnitř podezřívali bližního. Zdá se, že při tom nezáleží na správnosti nebo nesprávnosti našich zlých úsudků. Nelaskavost v úsudku, ano již posuzování samo přináší trest; jde to všechno zcela zákonitě, klidně, neomylně. Není to vše předmětem, o němž třeba vážně přemýšleti?

Jak mnoho trpkosti v sobě nosíme! Co s ní? Do nebe jí přece vzíti nemůžeme. Kde ji necháme? Smrt sama nás jí nezbaví, jako nás zbaví revmatického údu, nemocných plic nebo špatné krve. Bude tu třeba asi dlouhého, bolestného očišťování v žáru očistcovém; a smíme mluviti ještě o štěstí, bude-li slitování věčného Soudce s námi tak veliké, že nás následky naší trpkosti nestáhnou do žáru ještě většího, do hlubin, z nichž se již nevynoří nikdo nikdy.

V jakém stavu přijdeme do nebe? Hlavním jeho rysem bude, že nebudeme míti ani nejmenší trpkosti ani touhy po nelaskavém kritisování a že budeme plni dobrotivých, laskavých myšlenek. Cvičíme-li se tedy v dobrotivých myšlenkách, *připravujeme se pro nebe.* Ano ještě více: *zasluhujeme si nebe,* neboť s milostí Boží napodobujeme vlastnosti Boží, které jsou veškerou naší nadějí: milosrdnou shovívavost, vynalézavě dobrotivé úsudky, myšlenky nejčistší dobroty a povolnost neomezeného soucitu.

Dobrotivé myšlenky mají také rozhodující vliv

na *náš duchovní život*. Nabýváme jimi v duchovním životě podivuhodné snadnosti. Otvírají a urovnávají nám cestu modlitby, osvětlují naše poznání sebe jasným tichým světlem. Jsou příčinou, že se stále dobrovolně zříkáme malých vítězství, a proto žijeme životem velmi skrytým. Skrytý život pak je zdrojem radosti v naší duši, který zřídka přestává téci, zřídka a jen na krátko a vždy jen pro naše dobro.

Vnitřní krásy duše, která má vždy dobrotivé myšlenky, *nelze* slovy popsati. Pro takového člověka je život ustavičným světlým večerem, pokojným, plným vůně a osvěžení. Životní mlhy padají, životní chvat přestává. Navečer se zjemňují všechny barvy, vyhlídky se zkrásňují a ve zlatém světle večerních červánků se naše pozemská radost stává blaženě vážnou přípravou na nebe.

Dobrotivá slova.

Po myšlenkách následuje slovo. Dobrotivá slova jsou hudbou světa. Mají moc, která se nezdá ani přirozenou, jako by byla andělským zpěvem, jenž zabloudil až na zem, sladce zraňuje lidská srdce a propůjčuje nám na chvíli něco andělského.

Jak mocná jsou dobrotivá slova! Sotva která moc na světě se vyrovná jejich moci. Zdá se, že by mohla skoro obměkčiti tvrdá, zlostná lidská srdce, což vlastně činí jen Bůh sám. Nejedno dlouhé, šlechetné, nezištné přátelství nemělo pevnějšího podkladu než *laskavé slovo*.

Dva lidé se nemohli nijak spřáteliti. Snad hleděli vzájemně na svou minulost s nedůvěrou, snad byli klepy popouzeni proti sobě, nebo byla mezi nimi řevnivost, a úspěch jednoho měl zatemniti

úspěch druhého. Ale dobré slovo, snad jen zpráva o dobrém slovu, stačily, aby urovnaly všechno a navázaly trvalé přátelství.

Moc dobrotivých slov vyhlazuje i předsudky hluboko zakořeněné. Měli jsme delší dobu předsudek proti někomu; zdálo se nám, že právem, vždyť jsme viděli celou věc zcela jasně. Několik zvláštních okolností uvedlo nás do styku s tím člověkem. Nikdo nevyvracel našich předsudků, nikdo nám nepodal důkazu, ani nepřímého, že jsme se v svém úsudku mýlili nebo že jsme nadsazovali. Řeklo se dobré slovo, a naše předsudky se rozptýlily. Není v té věci logiky, nýbrž jakási moc, která stojí nad logikou: prostá moc několika dobrých slov.

To se týká i rozepří. Dobrá slova dávají správný směr věcem, o nichž nebylo naděje, že se urovnají. Nejprve se dobrá slova přijímají ne právě šlechetně, jako přiznání, že jsme neměli pravdu; potom se pokládají za lichocení a za klam. Potom dráždí, protože jsou svědomí nepohodlná. Konečně však přece hojí ránu, která se tak často a svéhlavě jítřila. Neobjasňují nedorozumění, nýbrž činí více: Učiní vysvětlování zbytečným a zabrání tak nebezpečí, že by se vysvětlováním opět otevřely staré rány.

Ve všech těch případech působí dobrá slova jako lék; mají však také *sílu tvůrčí*, neboť *plodí štěstí*. Jak často jsme se stali šťastnými dobrotivým slovem, nemohouce si to ani vysvětliti. Tajemství, v čem záleží moc dobrotivých slov, nevyzkoumá žádné badání.

Vnitřní štěstí je velkou vzpruhou na cestě k svatosti, a protože dobrotivá slova mají moc činiti

člověka šťastným, proto mají též moc, *vytvářeti svatost* a tak získávati duše pro Boha. Připravují člověka, aby se obrátil, obracejí a posvěcují ho. Otvírají jeho duši spasitelným radám, odnímají pokušením jejich svůdnost a rozptylují nebezpečné mraky trudnomyslnosti a smutku. Stálo by to za to, abychom šli ohněm a vodou, jen abychom nabyli práva a příležitosti, bychom mohli mluviti dobrotivě.

Dobrotivá slova vyžadují málo obětí; není k nim třeba více námahy, než jaké potřebuje voda, aby tekla. A příležitosti k nim nejsou roztroušeny v lidském životě daleko od sebe; naskytují se denně, opakují se téhož dne. Jsou to ovšem příležitosti zcela obyčejné.

Ale nepodceňujeme moc dobrotivých slov? Tak velká moc a tak snadno jí můžeme užívati! Tolik příležitostí k dobrotivým slovům – a přece je svět ještě pořád týž a my také. Dobrá slova nás nic nestojí, a jak jimi skrblíme! Příležitostí k nim je tolik, a my nespěcháme, abychom se po nich ohlíželi nebo se jich uchopili.

Co z toho plyne? Jistě to, že je skoro nemožné bez milosti Boží a bez nadpřirozených pohnutek, abychom se stali dobrotivými ze zvyku. Vezmi život tak, jak jest, s jeho radostmi a bolestmi, s jeho nemocí i zdravím, se ztrátou i se ziskem, a poznáš, že ani sebe šťastnější letora ani filosofie nedovedou býti stále nezměnitelně dobrotivými. S milostí Boží však si snadno navykneme mluviti dobrotivě, a toho zvyku nepozbudeme již tak snadno.

Z vlastního zájmu činíváme bez toho rádi a snadno, co se nám vyplácí. Velká váha, kterou každý klade i na nepatrné slovíčko, nám tedy

usnadňuje, abychom mluvili dobrotivě. Ještě snadnějším se nám to stává, vzrůstáme-li v poznání sebe a ve spojení s Bohem, tedy v dokonalosti. Má-li dobrota býti dokonalou a trvalou, musíme jí nutně následovati Boha samého. Nelaskavé posudky, hořkost, sarkasmus, trapné stopování bližního, podezřívání jeho úmyslů, všechno to snadno zmizí, snažíme-li se opravdově, abychom se podobali Ježíši Kristu. Pouhý pokus, abychom napodobili svého předrahého Spasitele, je zdrojem přívětivosti, která hřeje každého, kdo přichází do naší blízkosti.

Začátečníci v duchovním životě obyčejně churavějí na zvláštní nelaskavost. Neumějí zacházeti s novou milostí. Popud, jenž má přivésti v činnost přívětivost právě nabytou, zajede omylem do koleje staré trpkosti, a lokomotivu nemůžeme okamžitě přivézti zpět na pravé místo. Kdo není shovívavý k začátečníkům, promarní sám, ani se nenadá, nejednu milost. Každý má právo nejen na dobrotu vůbec, nýbrž na dobrotu individuelní. Půvab dobroty záleží právě v tom, že je přiměřena času i osobě.

Promluvíme i o odměně, která očekává dobrotivá slova. Dobrota a radost jsou spojeny. Odměna dobrotivých slov je dvojnásobná: *štěstí jiných* a *štěstí* naše *vlastní.* Už jen vyslovení dobrotivých slov je požitkem. Ano, již to duši oblažuje a příjemně zahřívá naše srdce, když na dobrotivá slova toliko myslíme. Je na světě někdo tak šťasten jako ten, kdo připravuje štěstí jiným? Vedle tohoto štěstí bledne každá jiná radost a toto štěstí je přirozeným výsledkem dobrotivých slov.

Dobrotivá slova činí nás ještě jinak šťastnými.

Tiší naši podrážděnost, uklidňují naše starosti, přibližují nás Bohu, zvyšují vroucnost naší lásky. Vzbuzují v nás pocit pokojného klidu, takového klidu, jaký asi míváme, jsme-li si vědomi, že nám byly hříchy odpuštěny; dobrotivá slova vnášejí *mír do našeho srdce.*

Dobrotivými slovy se stáváme *čím dál tím dobrotivějšími.* Pomáhají nám, abychom dosáhli ctnosti vnitřní čistoty, a získávají nám ještě mnoho jiných milostí, zvláště milost lítosti, jíž taje tvrdost duše před Bohem.

Činí nás konečně *pravdivými;* úpíme pod tíhou své neupřímnosti, své mnohostranně zakořeněné falše. Bojujeme po léta, a pořád ještě nejsme pravdivými. Dobrotivá slova však nás činí pravdivými, poněvadž dobrota je pravda; činí nás pravdivými, poněvadž dobrota je myšlenkou Boží, a myšlenka Boží je samá pravda.

Jako je milostí dobrotivě mluviti, tak je milostí *dobrotivě poslouchati.* Někdo poslouchá roztržitě, myšlenkami prodlévaje jinde, nebo činí, jako by poslouchal, ale neurčitými odpovědmi a poznámkami, jež nepřiléhají k věci, prozrazuje, že je zabrán do svých vlastních myšlenek, které jej zajímají více.

Jiní poslouchají se zuřivým napětím. Máš při tom pocit, že sedíš na lavici obžalovaných, že tvůj posluchač očekává, kdy jej obelžeš, nebo kdy mu řekneš něco aspoň nesprávného nebo něco, s čím on nesouhlasí, a že musíš dávati na svá slova velice pozor. Jiní tě přerušují a nedají ti domluviti, jiní tě vyslechnou až do konce a potom ti vypravují něco podobného, co zkusili, takže tvůj příběh jest jen ilustrací jejich zkušenosti. Někdo se snaží býti

přívětiv a poslouchá tak napjatě, živě, nepokojně, že je ti až nevolno. A kouzlo konversace je to tam.

Mnozí lidé, kteří umějí vypravovati bezvadně, neumějí poslouchati. Jemný vliv náboženství by to vyrovnal. Poslouchati dobrotivě je často úkonem nejjemnějšího vnitřního umrtvování a velká pomoc, abychom se naučili dobrotivě mluviti. Kdo má vésti a říditi jiné, musí se přičiniti, aby dovedl poslouchati dobrotivě.

První a největší překážkou dobrotivých slov je *duchaplnost*. Duchaplné poznámky nejsou téměř nikdy dobrotivými. Je v nich kapka kyseliny nebo pelyňku a právě ona je činí duchaplnými. Málokdy lze mluviti o bližním duchaplně bez hříchu.

Druhou překážkou je *podrážděnost*. Každý přijdeme do styku s povahami, které nás jaksi dráždí, ani sami nevíme, proč. Jejich přítomnost nám bývá vždycky nemilou. Snad se jim podivuješ, vážíš si jich, v něčem se ti líbí, a přece sršíš jiskry, když se ti přiblíží, a vybuchuješ, jestliže se tě dotknou. Jest to jakýsi druh zlosti, který se těžko tlumí ve společenském styku, a má se tišiti duchem dobroty.

Abychom dovedli dobrotivě poslouchati, musíme býti *zcela nezištnými*. Ale ač se nezištnost rychle a ochotně odlučuje od vlastních zájmů, přece mívá také zvláštní nesnáze. Přichází k nám někdo, kdo se domnívá, že trpí, a nás skličuje utrpení skutečné. Máme srdce plné bolesti, a bližní se snaží, aby do něho přelil své překypující štěstí; září štěstím a jeho radost se nám zdá výčitkou, někdy téměř hrozbou v našem neštěstí. Jsme zcela zaujati velkou odpovědností, finanční nesnáz nám nedá pokoje, pronásleduje nás špatné tušení, a máme se při tom zabývati rozpaky směšně nepatrnými, bezprávím

skoro zcela vymyšleným, nebo stínem bolesti, pro nějž se někdo dožaduje naší soustrasti. Tu je mnoho materiálu pro svatost, ale tento materiál se těžko zpracovává. Dá mnoho práce, než očistíme cihly od staré malty, abychom jich mohli použíti pro novou stavbu.

Jsou to těžkosti; ale do nebe přijíti musíme, a nesmíme proto mařiti času. Čím jsme pokornější, tím jsme v řeči dobrotivější, a čím je naše řeč dobrotivější, tím jsme pokornější. Povznesené chování se nehodí k dobrotě. Dobrota jedná, jako by se dobrodiní prokazovalo jí, a ne jako by ona je prokazovala jiným.

Dobrota je *cesta ke všem ctnostem.* Dobrotivá slova jsou nám v tom vydatnou pomocí. Za oběti, které při tom přinášíme, dostává se nám nesmírné odměny, dokonalého, snadného, rychlého posvěcení. Jsme slábi a plni nedokonalosti. Musíme se odhodlati a vzchopiti, abychom ubohému světu prokázali aspoň trochu dobra, pokud v něm žijeme, a to především dobrotivými slovy.

Dobrotivý člověk je pln *vnitřní radosti,* a radost, veselost je velmoc. Nic nenapraví bezpráví tak jako veselá mysl. Pichlavým slovem se ještě nikdo nenapravil; snad byl zdrcen, jestliže výsměch byl dobře namířen, ale blíže k Bohu nepřivedeme výsměchem nikdy nikoho.

Pohrozíme-li dobrotivě peklem, způsobíme tím víc dobra, než když pravdivě, ale pichlavě dokazujeme, že někdo zaujímá špatné stanovisko. Veselost a dobrota jsou nejlepší polemikou; jen veselý člověk má úspěch. Neučiníme pro Boha *nic důkladného,* nemáme-li *vnitřní veselosti.* Většina plánů se ztroskotá, protože v nich není radosti. Člověk dobrotivě

vesely jest *apostolem a evangelistou zároveň;* apoštolem, poněvadž přivádí lidi ke Kristu, evangelistou, protože kreslí lidem obraz Kristův.

Dobrotivé jednání.

Nemůžeme ukončiti pojednání o dobrotě, abychom na konec nepromluvili o dobrotivém jednání a o dobrotivém utrpení. Projdeme-li si posledních 20 – 30 let, jak nesmírné dobroty se nám dostalo! Nemůžeme to ani vysloviti. Zapomněli jsme již mnohem více, než si můžeme ještě vzpomenouti, zapomněli nikoli z nevděčnosti, ale pro svou špatnou paměť a pro životní starosti. Všichni nám činili dobře, lidé, od kterých jsme dobrodiní očekávali, i ti, kdo nám byli lhostejní, ano i lidé, od kterých jsme se obávali zlého. Srdce nám jihne, když na to na vše jen vzpomeneme.

A každý ten dobrý skutek naší duši prospěl. Zaséval símě pro budoucí dobro a zanechal dojem, jehož jsme si nebyli zcela vědomi, který se však přece již nedal setříti. Po celý život jsme byli blahodárně zahrnováni milostmi od Boha, dobrodiními od lidí.

A jak málo jsme si této dobroty zasloužili nejen od Boha, nýbrž i od lidí! Myšlenka na všechna dobrodiní, jichž se nám dostalo, se stává skoro nesnesitelnou, protože nám připomíná naši vlastní nelaskavost. Dobré skutky nás téměř proti naší vůli obletovaly jako neúnavní andělé, zasypávajíce nás všemožným dobrem přehojně, přebohatě.

Kolikerého *zla* nás uchránily, zla zjevného i zla skrytého! Ke kolikerému *dobru* nás povzbuzovaly, k dobru, kterého jsme si vědomi, a ještě více k dobru, o kterém nevíme nic. Nedovedeme si ani

představiti, co by se z nás bylo stalo, kdyby se u nás bylo skrblilo dobrotou. Nebyli bychom se dopustili něčeho, co by nebyla napravila ani lítost celého života? Nekolísali jsme při rozhodnutích, na nichž závisela naše věčnost? Nebyli jsme snad již na kraji propasti? Dobrý skutek nás zachránil, a my jsme se tehdy domnívali, že jsme jen klopýtli o kámen na cestě. Pořád ještě nejsme ani zdaleka tím, čím bychom vlastně býti měli. Kde však bychom byli, kdyby k nám rodiče, přátelé, učitelé, služební i nepřátelé byli méně dobrotivi?

Dobrota v nás ustavičně brzdila zlo. Vzpomínka na to, plná překypující vděčnosti, je velkou pomůckou ke ctnosti a snadno se může státi zdrojem vnitřní radosti. Za to za všecko musíme býti vděčnými dobrotě jiných. – Nejsme i my povinni, abychom si, jak jen možno, každého právě tak činili dlužníkem?

Příležitostí k dobrým skutkům je tolik! Není bez nich ani dne. Málokterá z nich je spojena se sebezapřením. Vyžaduje-li dobrota jakési námahy, přináší zároveň odměnu. Dostáváme víc, než dáváme. Často máme z dobroty prospěch vnější, vždy však vnitřní, a o ten nás nepřipraví nikdo.

V dobrotě je při vší velkomyslnosti cosi moudře hospodárného. S trochou dobroty vystačíme na dlouho. Většinou se dobrota cení výše, než jest její skutečná cena. Lidé nehledí tak na to, co jsme na dobrý skutek vynaložili nebo nevynaložili, hledí jen na dobrotu. Větší cenu má pro ně „jak" než „co". I svět, ač nemá dobroty, dívá se na dobrotu růžovým, zvětšovacím sklem. Mýlí-li se při tom, je to jistě šťastný omyl. Připomíná nám zdánlivou

mýlku dobrotivého Boha, jenž takřka přeceňuje nepatrné projevy naší lásky.

Dobrotivý skutek sebe nepatrnější je snad větší než největší bezpráví. Gram dobroty vyváží cent zla. Každý dobrý skutek zasahuje a podmaňuje si *velký okruh.* Prokazujeme-li dobrotu těm, které milujeme, prokazujeme ji i sobě a splácíme dobrodincům láskou. Dobrota se neomezuje na jedinou osobu, má vliv na mnoho duší. Jak se zaplétáme do lásky, prokazujeme-li dobro! Proč, proč jen jsme v tom tak liknaví?

Dobrý skutek žije *velmi dlouho.* Ani chlad, trvající celá léta, nemůže připraviti dobrý skutek o vůni. Nezřídka se stává, že někdo po půl století učiní něco dobrého, protože se mu před 50 lety dostalo dobrodiní. A není to příznačné, že se stále zdáme dlužníky za dobrotu, ať se snažíme sebe víc, abychom ji opláceli? Chceme propast vyplniti vděčností, a jenom ji ještě prohlubujeme. Přičiňujeme se ještě víc, ale propast je čím dál tím hladovější. Konečně se stává náš život téměř z nutnosti šťastnou náplní dobroty a my se vznášíme k nebi jako na křídlech. Odtud je vděčnost tak sladká a vroucí, pokorná a zároveň mocná.

Nejtěžší a nejspletitější věcí v duchovním životě je *sebeklam.* Vnitřní duše, kterým velmi záleží na tom, aby byly dobrotivými, jsou zcela zvláštním způsobem *chráněny sebeklamu.* Dobrota se nedá ničím mýliti, žádná situace ani obtíž ji nepřekvapí. Zdá se, že ani neuvažuje. Je sebelásce i rozmaru ustavičně v patách, prohlédá každý jejich úskok. Má pro svou práci vždycky dosti světla, protože sama jest nositelkou světla.

Dobrota jest uvnitř velmi zpřízněna s hlubším

vnitřním životem. Dobrotivé jednání je nezištné a vychovává nás k *naprosté nezištnosti,* jíž se stáváme přístupnými nejvyšší lásce k Bohu. Dobrotivé skutky nás uchvacují a unášejí do ovzduší oběti.

Jako dobrota Boží tak se i naše dobrota zabývá vším, co se nevyplácí a neodměňuje. Jako předrahá krev Páně vylévá se i dobrota se zálibou na nepřátele. Dobrotivé skutky, jestliže se staly zvykem, velmi často pracují jen pro Boha. Mimovolně hledají skrytost tak jako Boží prozřetelnost, ano Bůh je často odměňuje tím, že se jim na zemi nedostává odměny, aby je mohl odměniti sám a sám jim býti odplatou. Skrývá dokonce naše dobrotivé jednání i před námi samými a někdy dopouští, že se při něm zamračíme, že se nějak ostře vyjádříme, že jsme snad netrpělivi a pod. Než dosti o tom. Je patrno, že tu přicházíme do dílny hlubšího vnitřního života.

Podáme ještě několik prostých pravidel dobrotivého jednání. Většina dobrých skutků nevyžaduje námahy. Jsou-li však přece spojeny s námahou, nikdy jí neprojevujeme! *Nemluvme nikdy o svých dobrých skutcích!* Činíme-li tak, pozbývají pro nás hned svého nebeského vlivu a na naši duši se klade hromada rumu, jenž ji velmi tíží.

Chce-li nám někdo děkovati, *odmítejme díky* žertem, prostě, nikoli strojeně. Jsou lidé, kterým něco chybí, nemohou-li svých citů úplně projeviti. Nechme je, ať se vypovídají. Je třeba jemného taktu k tomu, abychom zůstali přirozenými a prostými, i když se na nás sype chvála. Pochvala nás přivádí většinou do směšné situace: buď nás pokořuje, protože nás nechválí podle zásluhy, nebo nás činí podezřívavými, protože nás chválí víc, než zasluhu-

jeme, nebo působí nevhodně na náš smysl pro vtip a pro komiku, zvláště tehdy, když to druzí se svou chválou myslí hrozně vážně. Málo lidí umí chváliti a ještě méně lidí umí chválu snésti.

Nezabývejme se ani v myšlenkách dobrem, které jsme učinili. Jestliže jsme pokoušeni, abychom se kochali vzpomínkou na své dobré skutky, mysleme na svatost Boží a hodně se pokořujme; a tak zůstaneme v mezích své vlastní maličkosti a bude nám při tom dobře.

Dobrota v utrpení je druh dobrotivého jednání. Dobrota vždycky potřebuje milosti, dobrota v utrpení jí potřebuje stokrát víc. Málo je duší, které by dovedly trpěti oddaně a mile z přirozených pohnutek.

Pro nás však musí dobrota v utrpení býti zcela nadpřirozenou. Zde musí býti milost až tyranem, který přirozenosti nedopřeje ani místečka. *Harmonický soulad utrpení a dobroty pod vlivem milosti* náleží k nejpůvabnějším rysům svatosti. U takového trpitele máme při jeho pokojné, nenucené mírnosti dojem, jako by on se staral o nás, ne my o něho. Zdá se nám, že jsme mu něčím povinni; jemu pomáhati zdá se nám spíše vyznamenáním nežli povinností. Mírný posvěcující vliv utrpení cítíme právě tak jako trpící sám. Jeho mírnost nás činí mírnými, okouzluje nás.

Je něco krásnějšího nežli *starostlivá láska* a péče o jiné, když *sami trpíme?* Je to milost, jež se skládá z různých jiných milostí, a skrytá milost, která působí hlubokým dojmem na všechny, kdo přicházejí do jejího čarovného kruhu. Náleží k těm vnitřním pokladům, kterých svět vzíti nemůže.

Malomyslnost je nepříjemným věnem, ale statečnému srdci může přispěti k dokonalé svatosti. Jak

nelaskavým by bylo, kdybychom *skleslost*, jíž se tak snadno poddáváme, *šířili u jiných*, kdybychom jako zlý duch chodili světem a otravovali prameny radosti! Rozjasní se má nálada, protože se mi podařilo jiné naladiti chmurně? Nepohlížíme s potěšením na vrcholky hor ozářené sluncem, třebaže u nás v údolí je šero?

Jak jsme maličcí a ubozí, že tak chorobně toužíme po sympatii a po zájmu, že své vlastní nepatrné bolesti nedovedeme ponechati u sebe? Proč se plížíme světem jako odporný hmyz a živíme své chmury světlem jiných? Myšlenky umírající matky hledají nemluvňátko; to je krásný obraz nezištné svatosti. Skrývejme tedy i my své bolesti a utrpení. Ať jsou nám tichou vzpruhou, abychom svému okolí ukazovali jen nepřekonatelnou dobrotu a slunnou veselost. Jestliže se naše vnitřní tma jeví na zevnějšek slunečním svitem, je to znamení, že duch Ježíšův vládne naší duší.

Navštívení Boží mají v sobě sladkost, kterou však pociťujeme jen tehdy, béřeme-li břímě bližního jak jen možno na vlastní bedra. Nikdo nenese svůj kříž zcela sám nebo jen málokdo. Dobrota v utrpení nám činí zvykem, abychom *méně* myšlili *na to, co trpíme my*, nežli *na to, co jiní trpí pro nás*. Vidíme své kříže na cizích bedrech a zasypáváme bližní soucitnou dobrotou. To nic není, že my celou noc nemůžeme usnouti, ale ubohá ošetřovatelka, ta zápasila celou noc se zdravým spánkem! Dobrá bytost, která v nemoci nesnese ani nejmenšího hluku v domě, si nežádá soucitu jiných, ale jak cítí s ubohými zavřenými dětmi, které se nesmějí po chuti vykřičet; vždyť pro děti není radosti bez křiku. Tak smýšlí dobrota v utrpení.

Ale musíme to vše činiti *zvolna a nenápadně*, aby jiní nezpozorovali, že to činíme úmyslně. Svaté duše v utrpení mlčí, protože jejich utrpením by trpěli ti, kdo jsou jim blízci. Utrpení je svět plný divů. O dobrotě v utrpení by se dala napsati celá kniha.

Mluvili jsme o dobrotě. Snad by bylo lépe, kdybychom ji nazývali duchem Ježíšovým. Velmi by nám prospělo, kdybychom si dvakrát až třikrát denně opakovali mírná slova Písma svatého: *„Na mne mysliti sladko jest nad med, a mít mne za podíl plást medu převyšuje."* Sir. 24, 27.

Snad řekneš: „Dobrota přece není nic velkého, záleží velmi na přirozených schopnostech a jde při ní víc o vnější formu než o vnitřní svatost." Nebudu se s tebou o to příti. Tráva na nivách je lepší než cedry libanonské, je živnější, a oko spočívá s potěšením na lučním koberci, protkávaném mateřídouškou a sedmikráskami, který činí zemi tak milou, útulnou, krásnou! Dobrota je v duchovním životě trávníkem, na němž se ovečky Kristovy pokojně pasou pod dozorem svého Pastýře.

C. I. A. et R.!

Imprimatur. Nr. 1093

Olomucii die 23. 1. 1930.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

Používání novinových známek povoleno pošt. řed v Opavě pod čís. 25.601|III z 18. července 1927. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín. — Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

Dr. Miklík:

Od ďábla k Bohu.

Všichni se ještě dobře pamatujeme, jak lehkomyslně se u nás z církve vystupovalo. Stačila jediná přednáška pokrokového apoštola, aby se celé rodiny zřekly víry, která byla v nejtěžších chvílích jedinou útěchou jejich otců a dědů. Jinde rozhodl kousek farského pole, po kterém marně toužili, aby za tento jidášský groš zradili po druhé Krista. Ani jeden z těchto ubožáků se v tu chvíli netázal, spasí-li v nové církvi svou nesmrtelnou duši a bude-li opravdu šťasten.

Zcela jinak tomu bývá u mužů, kteří se vracejí do církve. Po dlouhých bojích a zápasech poznávají její božskou krásu a stávají se jejími nadšenými apoštoly. Přinášejí veliké oběti, jen aby zajistili spásu své duše a vrátili srdci klid, po kterém až dosud marně toužili. Jejich obrácení bývá nejlepším důkazem našeho náboženství a pádnou odpovědí všem, kteří nám chtějí namluviti, že církev katolická se již přežila.

Co vám budu vypravovati, není pohádka ani román. Je to křížová cesta francouzského básníka a spisovatele Adolfa Rettéa, jak ji sám vylíčil ve své poutavé knize „Od ďábla k Bohu“. Dech se

vám zatají, uslyšíte-li o bojích, které prodělal tento vynikající muž dříve, než spočinul na dobrém Srdci Ježíšově. Mnohdy se vám bude zdáti, že utone – ale slitovná milost Boží provedla ho šťastně všemi nástrahami. Tu a tam ponechám jeho vlastní slova, abych neoslabil jejich strhujícího dojmu.

*

Adolf Retté pocházel z rodiny, která již dávno propadla náboženské lhostejnosti. Od svého mládí slyšel velice málo o Bohu a modliti se skoro ani nenaučil. Právě naopak. V jedenácti letech osiřel. Ujali se ho příbuzní, kteří mu ponechali úplnou zvůli. O jeho náboženskou výchovu nestaral se nikdo. Vyrůstal v ovzduší otráveném hříchem a nenávistí ke všemu, co sluje náboženstvím. Dostal za manželku jemnou a zbožnou dívku, které však vykopal svým životem předčasný hrob. Čím dále tím hlouběji zapadal do nemravnosti a výčitky svědomí umlčoval strašným rouháním, kterým plnil knihy a časopisy. Pohled na kříž naplňoval ho vztekem a pro Spasitele měl jenom potupný název „Galilejský". V politice byl výstředním socialistou. Do únavy hlásal zánik starého světa a sliboval na jeho troskách blažený ráj. A tu právě ho zasáhla po prvé slitovná milost Boží.

Kdysi měl opět přednášku ve Fontainebleau. Zase líčil růžovými barvami pozemský ráj, který připraví socialismus utiskovaným proletářům. Skončil slovy: „Boj kněžím, boj kapitálu a boj vojsku! Ať žije socialismus!"

Při odchodu zastavilo ho několik dělníků a nabídlo mu malé občerstvení. Chtěli mu při té příležitosti předložiti otázku, která prý je již dlouho znepokojovala. Sotva usedli, přednesl jeden z nich svoji prosbu. Pravil doslova: „Bratře! My již víme, že není žádného Boha. To je dokázané. Svět povstal sám od sebe. Rádi bychom však věděli, jak to bylo na počátku. Věda to jistě vypátrala a vy nám to můžete nejlépe vyložiti."

Tato přímá otázka uvedla Rettéa do velikých rozpaků. Viděl, jak celá společnost umlkla a zraky všech utkvěly na něm. Zrovna nedočkavě dychtili po jeho slově, kterým by je zbavil bázně před Bohem a zaplašil z jejich duší vzpomínku na Soudce, které se dosud marně bránili. V tu chvíli probudilo se v Rettéovi po dlouhé době zase svědomí. Bylo by mu hračkou oklamati těchto několik lidí a oslepiti je blýskavými slovy. Dobře pozoroval, že ztratí u nich svou vážnost, bude-li mluviti upřímně. A přece se k tomu odhodlal. Zdálo se mu zločinem, kdyby měl oklamati tyto ubohé dělníky a namluviti jim, o čem sám nebyl přesvědčen. Proto neodpovídal.

Jeho mlčení je zrovna popuzovalo. Teprve na jejich opětovanou otázku pravil rozhodně: „Věda nám nemůže vyložiti, jak svět povstal."

Jeho slova vyvolala všeobecné zklamání. Bylo jim, jako kdyby někdo polil jejich rozpálené hlavy ledovou sprchou. Retté odešel, ale myšlenka na Boha ho již neopustila. Čím více se jí bránil, tím hlouběji se mu vrývala do duše. Umínil si, že se

vyspí a na vše zapomene. Ale marně se pokoušel usnouti. Teprve k ránu si zdřímnul a ještě ve snu slyšel stále otázku: „A což, je-li přece jen Bůh?"

Bylo to první volání Boží, ale Retté učinil vše, aby je umlčel. Jeho pýcha se bouřila při pouhé vzpomínce na desatero a jeho přikázání. Muselo přijíti ještě mnoho utrpení, než pyšný spisovatel vystřízlivěl a sklonil před Bohem svoje kolena.

Zatím se vrhl do kalného víru smyslných rozkoší a pil plnými doušky z poháru, který mu nabízel ďábel a svět. Žil ve společné domácnosti s jakousi ženou, s kterou nebyl oddán. Otravovala mu život ustavičnými výstupy, ale její černé oči ho po každé překonaly. Pronásledován myšlenkou na Boha a lákán smyslnými rozkošemi, psal rouhavé články proti božskému Spasiteli a jeho panenské Matce. Do nich vléval všechen jed své otrávené duše A při tom bylo v jeho srdci tak pusto a prázdno – bylo mu jako poutníku, který zabloudil v hlubokém lese a neví, kudy kam.

Tento bolestný stav trval již celé měsíce a v jeho duši ozývala se stále myšlenka na Boha. Aby ji jaksi ukonejšil, hleděl si oživiti vzpomínky na pohanské bohy, o kterých slyšel tolik za svých studií. Líbilo se mu, že jsou vlastně jen zbožňováním lidských pudů a neukládají obětí. Ale jeho radost netrvala dlouho. Po každém hříchu dostavila se hluboká lítost a pocit hanby nad vlastní bídou a slabostí. Cítil, že staré pohanství mu nedostačí; proto se oddal pantheismu a počal zbožňovati přírodu. Namlouval si, že v šelestu listí na-

slouchá její tajemné mluvě a s vůní květů vdechuje její věčně mladistvou svěžest. Ani to netrvalo dlouho. Příliš brzy se přesvědčil, že v přírodě nevládne jen pokoj a mír. Právě naopak. Všude viděl urputný boj, který končíval smrtí slabšího. Zklamán a znechucen vracel se po každé domů. Zakusil sám na sobě pravdu slov sv. Augustina: „Stvořil jsi nás pro sebe a nepokojné je srdce naše, dokud nespočine v tobě, ó, Bože!" A tento Bůh podal mu opět svoji pomocnou ruku.

Jednou přemýšlel Retté zase o svém minulém životě. Byl právě v lese. V duchu procházel znova klikatou cestu, po které dosud bloudil a marně se ohlížel po jejím konci. Vše, nač spoléhal a v co doufal, se bořilo a v duši se ozvala zoufalá otázka: „Co nyní?"

V tom okamžiku se v jeho nitru rozjasnilo a zaslechl zřetelně slovo: „Bůh." Zrovna se zachvěl při této myšlence, ale v duši mu znělo znova a znova: „Bůh." Váhal a hleděl se vyhnouti tajemnému vlivu, který ho zcela ovládl. Neodolal. Proto zvolal: „Dobře. Půjdu tedy k Bohu. Ale jak to jen udělati?"

V tu chvíli naplnila jeho srdce radost, jaké až dosud nikdy nepocítil. Bylo mu blaze, že úmyslně sešel s cesty, po které dosud kráčel a usedl na omšený kámen. Kolem dokola bylo husté křoví, takže ho nikdo nemohl viděti.

Ani sám nevěděl, proč si v tom okamžiku vzpomněl na církev katolickou. Tehdy ještě netušil,

že to byla odpověď nebes na jeho otázku – kde má hledati Boha.

Procházel v duchu jejími dějinami. Viděl, jak nové církve povstávaly, se tříštily a zanikaly – zatím co jediná církev římská svého Věřím nikdy nezměnila. Největší duchové světa byli jejími oddanými dítkami a mezi svými věřícími odchovala tisíce světců a posvětila miliony panen. Útočilo se na ni a byla špiněna nejhorším kalem – ale nemůže býti špatný strom, který nese tak dobré ovoce. Či budeme vytýkati úrodné jabloni, že mezi bohatými plody měla i několik padavek? Její duchovní síla nemůže býti dílem člověka, protože všecko lidské je tak měnitelné! Je-li však jejím zakladatelem sám Bůh, třeba se jí podrobiti a její zákony zachovávati.

V jeho duši se při těchto úvahách víc a více rozjasňovalo. Poklekl a po 15 dlouhých letech opět se jednou modlil. Pravil doslova: „Můj Bože! Protože opravdu žiješ, pomoz mi! Sám vidíš, že mám dobrou vůli a chci tě poslouchati. Pomoz mi, pouč mne a osvěcuj mne!" Znovu usedl a jeho oči se zalily slzami.

Domníváš-li se, milý čtenáři, že Retté byl již obrácen, velice se mýlíš. Rozumem uznával, že by se měl tázati o radu církve, ale jeho pýcha se pokaždé vzepřela takové myšlence. Chtěl jíti k Bohu, ale cestou, kterou by si sám určil! Cítil dobře, že jedná nedůsledně, ale bázeň před lidmi ho zrovna drtila a jeho sílu podlamovala. Bylo potřeba ještě

dlouhého utrpení, než byl z tohoto bludu nadobro vyléčen. Však poslyšme, jak o tom sám vypravuje.

Tato nedůsledná polovičatost se Rettéovi krutě vymstila. Upadal do starých hříchů a v jeho duši bývalo zase tak pusto a prázdno jako dříve. A přece ani tehdy ho Bůh neopustil. Kdykoli k němu sepjal své ruce, pocítil v nitru aspoň na chvíli blahý pokoj, kterým ho k sobě lákal. Ani v časných potřebách nemodlíval se nadarmo. Sám doznává, že se nepamatuje, aby kdy prosil bez úspěchu. Ale to bylo také všechno. Přikročiti k Bohu blíže nechtěl a výtky svědomí odbýval slovy: „Až později. Času mám dosti." Ustavičně ho to táhlo k církvi, ale marně. Obával se, že by pozbyl své svobody a nezávislosti. Trápen výčitkami svědomí, zaslechl po prvé hlas, aby udělal všemu konec – sebevraždou. Tato myšlenka ho pronásledovala až do okamžiku, kdy se rozhodl státi se katolíkem. Však nepředbíhejme!

Aby se poněkud uklidnil, odejel do Paříže a ve společnosti svých bývalých přátel hleděl na vše zapomenouti. Kdykoliv se ozval v duši tajemný hlas: „Musíš do církve nebo jsi ztracen," odpovídal pohrdavě: „To je hrozné! Což ten hlas nikdy neumlkne?" V takovém okamžiku vynořila se obyčejně myšlenka na sebevraždu, ale v zápětí vzpomínka na Boha a jeho církev. Aby je utlumil, psával články do protikatolických novin a časopisů. Aby došel jakési úlevy, navštívil katolického básníka Františka Coppéa – ale jeho pýcha mu nedovolila vylíčiti mu duševní stav, a jemný

spisovatel se neodvážil vyzvati ho přímo, aby se vrátil do církve.

Ustavičný duševní boj podkopal konečně jeho zdraví a Retté onemocněl. K prudkým bolestem srdečním přidružila se záducha; tu a tam kašlal i krev. Vrátil se opět na venkov a ve stínu lesa hledal ulehčení. Kdysi vykonal pouť k osamělé kapličce Matky Boží na pahorku Cornebiche. Pohled na milostnou sochu s Jezulátkem dojal ho hluboce. Sám o tom píše:

„Sepjal jsem ruce a vroucně se modlil: „Vidíš, přišel jsem k Tobě. Cosi mne táhlo, abych Tě, Neposkvrněná Panno, vyhledal a prosil o pomoc Tebe, ku které volají v svých potřebách věrní křesťané. Buď také mojí orodovnicí. Popros svého Syna, aby mi pověděl, co mám dělati."

Potom jsem se posadil na jakýsi kámen, zakryl si rukama obličej a znova se tázal: „Co mám dělati?" V tom okamžiku slyšel jsem v duši známý hlas, kterému jsem již tolikrát naslouchal a který mi pravil: „Jdi ke knězi! Zbav se břemene hříchů, které tě tíží, a vrať se do církve katolické!"

Ale hned počal obvyklý boj. Vykřikl jsem: „Nemohu! Bojím se, že bych musel poslouchati."

„Sám se klameš. Ty se nebojíš – " pravil mi zas onen tajemný hlas a zněl skoro jako rozkaz. „Co tě zdržuje, je tvoje pýcha!"

„Ať je to pýcha nebo ne, chci býti volný."

Tato hrdá odpověď měla účinek, jaký si jen

možno pomysliti. Okamžitě umlkl tajemný hlas a v mé duši zavládl smrtelný smutek. Bylo mi, jako by slunce náhle zapadlo."

Až potud spisovatel. Od té doby počal Bůh užívati trpčích léků, aby přivedl Rettéa, kde ho chtěl míti. Pod jejich účinky drobila se zvolna jeho pýcha, která ho dosud zdržovala. Sledujme dále zajímavý zápas milosti Boží a její konečné vítězství.

Vnitřní rozervanost básníkova byla čím dále tím horší. Rozešel se i s ženou, která ho tak dlouho držela v svém nečistém objetí; ale marně toužil po klidu a pokoji. Konečně si pravil: „Hleděl jsem se modliti, vzýval jsem Boha, kterého neznám, ale kterého tuším. Zdálo se mi, že jsem zaslechl jeho odpověď. Nyní se mi skryl a jsem den ode dne opuštěnější. Hnusím se sám sobě a život se mi stal břemenem. Bude lépe, když udělám všemu konec. Protože mne v nebi slyšeti nechtějí, usmrtím se."

V této tísni vzpomněl si na svého přítele S., který ho již tolikráte potěšil. Věděl, že jím nepohrdne. Napsal mu dlouhý dopis, v kterém mu vylíčil svůj duševní stav. V tu chvíli ani netušil, jak velikou milost mu prokázal Bůh. Jeho přítel byl horlivým katolíkem. – Obratem pošty došla odpověď, která otevřela Rettéovi aspoň částečně oči. V dopise stálo: „Můj ubohý příteli! Vaše veliká neštěstí pochází odtud, že jste neměl katolického vychování. Protože nemáte víry, cítíte

svoji slabost tak velice. Nemáte opory, o kterou byste se opřel. Odtud vyvěrají vaše myšlenky na sebevraždu, které by katolík s odporem odmítl, i kdyby se mu vedlo jakkoli – dokud nepropadl duševnímu zatemnění.

Chcete se zabíti – a potom? Věříte-li opravdu, že život nekončí hrobem, jaké důsledky bude míti pro vás vaše sebevražda? Vaše modlitby k *neznámému Bohu* jsou hračkou. Bůh hraček nemiluje. Bůh žádá, abychom se k němu obrátili s prostým, ale celým srdcem."

Při čtení dopisu se Retté rozplakal. Ujistil přítele, že hledá Boha upřímně, ale přál by si dojíti k němu vlastní cestou. Dožebrávati se pomoci knězovy zdálo se mu strašným pokořením. S takovými myšlenkami zašel si r. 1906 opět do lesa a v jeho duši odehrál se strašlivý zápas. Poslyšme jeho vlastní slova. Pro lepší porozumění jen podotýkám, že ďáblem nazývá básník hlas, který ho strhoval ke zlému, andělem pudy, které ho lákaly k dobru. Ve skutečnosti zuřil boj pouze v jeho nitru.

Ďábel: „Rád říkáš, že lituješ svých duševních a tělesných poblouzení, ve kterých jsi se tolik roků brodil. Myslíš opravdu, že tvoje duše může býti zase tak čista jako dítě?"

Básník: „Nic takového si nemyslím. Vím jenom, že tak dále žíti nemohu. A protože Bůh mi dává lítost nad hříchy, doufám, že mne neopustí."

Ďábel: „Velice se mýlíš. Když Bůh na tebe

posílá takové zoufalství, chce ti ukázati, abys od něho nečekal nic."

Anděl: „To je lež! Milosrdenství Boží je nekonečné pro každého, kdo svých hříchů upřímně lituje. Proto doufej a modli se!"

Básník: „Jak rád bych se modlil! Ale od několika dní cítím na duši jako těžký kámen."

Ďábel: „Sám to vidíš. To je nejlepší důkaz, že od Boha nemůžeš čekati nic. Čím déle budeš volati k tomuto Bohu, který tebou pohrdá, tím více tě bude odstrkovati. Hříšníci, jako ty, nemohou dojíti odpuštění. Proto se mužně rozhodni! Uznej, že je se vším konec a vrhni se do náručí smrti, kde žádný již netrpí."

Básník: „To by bylo snad nejlepší. Jsem tolik nešťastný!"

Anděl: „Ne, doufej a modli se! Bolest očišťuje. Nepsal ti to dnes ráno tvůj přítel, který je horlivým katolíkem?"

Básník: „Ano. Můj Bože, zapřisahám Tě! Otče náš, který jsi na nebesích, odpusť mi moje viny!"

Ďábel: „Tak snadno si to tedy představuješ? Dobře. Připomenu ti některé z tvých hanebností, které jsi již zapomněl."

Básník: „Pro Bůh, nedělej to! Kéž ten hlas umlkne! Já sám vím nejlépe, jakým jsem hříšníkem."

Anděl: „Neboj se! Vytrvej v této zkoušce! Je jí potřeba."

Básník: „Nemohu. Trpím strašně. Nejraději bych nic neslyšel."

Ďábel: „*A* přece to musíš slyšeti.*) Pamatuješ se na ten den? Tvoje ubohá žena, která přes tvoji nevěrnost stále se za tebe modlila, ukázala ti peníze, které ušetřila. Chtěla ti koupiti knihy, o které jsi žádal, a pro sebe nějaké šaty, kterých nutně potřebovala. Ty však jsi jí pánovitě poručil, aby ti všechno odevzdala. Když klidně a s láskou odmítla, vyrval jsi jí těžce nastřádané peníze. Chtěla ti je vzíti, ale ty jsi ji ztýral. Pro Boha tě prosila, abys těch několik zlatých neutrácel. Ty jsi však odešel a prohýřil vše s nevěstkou. Po třech dnech jsi se vrátil a našel jsi svou paní, jak hořce plakala. Ještě jsi se jí vysmál."

Básník: „Pamatuji se dobře. Moje smyslnost mne zaslepila."

Ďábel: „Kde je dnes tvoje dobrá žena? Na hřbitově! Zemřela, protože jsi ji utrápil."

Básník: „Máš pravdu, svatou pravdu."

Anděl: „Doufej a modli se!"

Ďábel: „Tento hřích by ti Bůh snad ještě mohl odpustiti, ale ne jiný. Pamatuješ se, jak jsi jednou donesl do zpustlé společnosti kříž a pověsil si jej na krk? Přes všechny prosby své manželky vzal jsi jej také mezi špatné ženy, tropil s ním nestoudné žerty a na konec jsi jej daroval nejhorší nevěstce? Myslíš, že takový hřích může ti Bůh odpustiti?"

*) Prosím čtenáře, aby si dobře všiml, jak podrobně zná ďábel každý náš hřích. Tak bude mluviti také k nám v hodině smrti, aby nás strhl do zoufalství. A přece tolik lidí nazývá své strašné pády jen maličkostí, na které nic nezáleží.

Básník: „Nevěděl jsem, co dělám."

Ďábel: „Nelži! Dobře jsi věděl, jaké svatokrádeže se tím dopouštíš. A nyní jsi ještě tak bláhový a myslíš, že Bůh o tebe stojí? Tobě zbývá jediný prostředek: vrhnouti se do propasti. Poradím ti, jak bys učinil konec svému životu."

Anděl: „Já ti zase ukáži cestu, která vede ke spáse. Vzpomeň si, že již po celé měsíce jsi se varoval hříchů, kterých ses dříve dopouštěl. Bůh ti bude milosrdný. Proto doufej a modli se!"

Ďábel: „Chceš míti pokoj? Nech lítosti, kterou si beztoho jenom namlouváš. Žij zase jako dříve! A především odhoď ten přelud, který jmenuješ Bohem!"

Básník: „Ne, to neudělám nikdy! Věřím v Boha z celého srdce."

Ďábel! „Potom budeš trpěti dále."

Na chvíli boj ustál a Retté si oddechl, ale ne dlouho. V jeho duši vynořila se všechna rouhání, která psal v novinách proti Bohu a jeho panenské Matce a se všech stran slyšel takřka hlasy: „Pro tebe není odpuštění."

S takovými myšlenkami přišel kdysi opět do lesa. Netrvalo dlouho a počal nový boj – nejstrašnější, ale již také poslední. Píše o něm doslova:

„Od rána do pozdního večera bloudil jsem lesem. V zoufalství, že nikde nemohu dojíti pokoje, jsem několikráte poklekl. Zapřisahal jsem Boha, by mi pomohl a ucpal tento strašlivý pramen, z kterého vyvěraly moje výčitky svědomí. Nedostalo se mi žádné odpovědi ani úlevy. Volal jsem o milost, ale

ozvěna mi odpovídala: „Zoufalství bez milosrdenství."

Klesl jsem do písku u jakési skály a přitiskl své rozpálené čelo na drsný kámen velikého dubu. Pravil jsem: „Je pravda, moje duše je poskvrněna těmito rouhavými články, na které dnes vzpomínám s největší bolestí. A přece si mohu říci, že od té doby, co jsem poznal Boha, jsem již nenapsal ničeho. Proč se to v nebi neuzná?"

V tom okamžiku ozval se v mé duši opět strašlivý hlas ďáblův: „Zapomínáš, že ještě před nedávnem psal jsi znova proti církvi. Z toho vidíš nejlépe, že tvoje tak zvané obrácení je pouhým přeludem."

Básník: „Toho skutku si nemohu dobře vyložiti. Udělal jsem to, jako by mne k tomu někdo cizí navedl. Že ale věřím, poznávám z toho, že jsem milého Boha již neurážel od té doby, co se mi dal poznati. Dobře, zhřešil jsem tedy. Moje lítost bude tím upřímnější. Bože, buď milosrdný mně hříšnému!"

Ďábel: „Co tě to napadá? Tvoje tak zvaná lítost je pouhým sebeklamem. To si jen namlouváš, abys tak unikl strašlivým výčitkám svědomí."

Básník: „Ne! Moje lítost je opravdová. Ačkoli se mi zdá, že mně Bůh opustil, přece v něho věřím. Zasloužil jsem, aby mě trestal. Kéž by jen přijal moji lítost a dal mi naději, že budu zase vyslyšen."

Ďábel: „Dejme tomu, že tvoje lítost je nyní upřímná. Jedno jest jisté. Tvým posledním hříchem byla míra Božího milosrdenství pro tebe vyčerpána.

Od Boha již nedostaneš nic. Můžeš své chyby želeti, jak ti libo, od Boha jsi již zatracen."

Básník: „Opravdu se toho bojím. Co mám jen dělati?"

Ďábel: „To je velice snadné. Protože tě Bůh odkopl a protože tvůj život jest ustavičnou mukou, zvol smrt. I kdybys musel po smrti trpěti, nebude to horší než nyní. A při tom tě bude blažiti myšlenka, že jsi se Bohu vzepřel. To vědomí je pro zavržené velikým požitkem.

Básník: „To by byl zločin. Na bráně pekla je přece psáno: „Zanechte každé naděje, kteří sem vstupujete." Ale já cítím, že nesmím zoufati, i když mě Bůh od sebe odstrkuje."

Ďábel: „Hlouposti! Pochop přece, že by tě Bůh nenechal tolik trpěti, kdyby ti chtěl odpustiti."

Básník: „Bože, máš právo mě trestati; jen tě prosím, umlč tento strašlivý hlas!"

Ďábel: „Kdo tě nyní vyslyšel? Nikdo. Jsi ztracen, ztracen, ztracen."

Básník: „Bože, co mám dělati?"

Po těchto slovech v mé duši všechno utichlo. Večerní stíny kladly se lesem a stromy se chystaly k nočnímu odpočinku. Ale tento posvátný klid mne nekonejšil. Běžel jsem pěšinou s rukama sepjatýma a se slzami v očích jsem volal: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?"

Když jsem přišel do vesnice, byl jsem bledý, že lidé se udiveně zastavovali a pokládali mě za nemocného. Chtěl jsem je upokojiti; pokoušel jsem se povečeřeti, ale marně. Sousta mi vázla v ústech

a v srdci jsem cítil bodavou bolest. Vstal jsem od stolu a šel spáti. Byl jsem velice unaven, proto jsem doufal, že brzy usnu. Nadarmo. Sotva jsem zavřel oči, počal boj znova a ještě strašněji.

Byl jsem jako v polospánku. Před mým duševním zrakem zjevily se opět všecky moje hříchy. Viděl jsem před sebou celý život a slyšel v nitru ďábelský hlas: „Vidíš, to je tvá duše. Rozumíš tedy, proč jí nemůže nic očistiti? Tvoje modlitby jsou marné. Zklamala tě tvá bláhová naděje, kterou jsi měl v Boha, kterému se již dávno hnusíš. Udělej všemu konec a zabij se!"

Procitl jsem a vyskočil z lůžka: „Trpím opravdu strašně. Zabiji se."

V tom okamžiku proletěla mi hlavou myšlenka, že jeden z mých přátel ve Fontainebleau má revolver. Také mi vyložil, jak se s ním zachází. A jasně jsem viděl skříň, ba i přihrádku, v které ležel. Umínil jsem si: „Ráno k němu zajdu, zbraň si uschovám a někde v koutku lesa se zastřelím." Při tom jsem pohlédl ke stropu a spatřil tam závěs od lampy. Lampy tam nebylo a závěs jakoby na něco čekal.

„K čemu odkládati až do rána. Bylo by lépe, kdybych se hned oběsil. Jen kdybych měl nějaký provaz." Okamžitě jem slyšel tajemný hlas: „Ve skříni u kamen jest úplně nový provaz."

Vstal jsem a blížil se ke skříni. „Jen ještě trochu odvahy," šeptal mi pokušitel. „V okamžiku je po všem."

Přistoupil jsem až ke skříni a sáhl po klíčku. V tu chvíli se v mé duši náhle rozjasnilo. Zastavil

jsem se a – na mou věčnou spásu to pravím – zaslechl jsem v duchu hlas: „Bůh je tu" Zasažen milostí klesl jsem k zemi a s pláčem zvolal: „Děkuji ti, Bože, že jsi zase přišel" Současně se mi zdálo, že vidím obraz našeho ukřižovaného Spasitele, který na mne laskavě a milosrdně pohlédl."

Až potud spisovatel. Spáti již nešel. Do rána prokleče u svého lůžka a stále jen opakoval slova: „Děkuji ti, Bože, že jsi mne vytrhl z náručí smrti." Sotva se rozednilo, chvátal ke kapličce na Cornebiche, aby poděkoval Matce Boží za její ochranu. Poklekl a vroucně se modlil: „Dokonej dílo, které jsi započala. Již ti nebudu odporovati. Náležím Tobě a jsem přesvědčen, že mi povíš, jak se mám do církve vrátiti." Současně s klidem duše vrátilo se také ztracené zdraví. Bolesti v srdci ustaly a po krvavém kašli nezbylo ani památky.

Po několika dnech navštívil kněze, kterého mu doporučili. Netrvalo dlouho a do zmučené duše Rettéovy zavítal svátostný Spasitel a s ním také pokoj, po kterém tolik let marně toužil. Dne 9. června 1909 vstoupil do kláštera.

*

Nuže, můj drahý čtenáři, kdo má pravdu? Ubozí zaslepenci, kteří bez jediné vážné myšlenky zřekli se zděděné víry, anebo Retté, který po tolika bojích spočinul konečně v mateřském náručí církve katolické? Tvé vlastní svědomí dá ti nejlepší odpověď.

Proto mám k tobě prosbu. Snad znáš v svém okolí někoho, kdo se dal také svésti a zavrhl víru

cyrillometodějskou. Dej mu přečísti tyto prosté řádky! Možná, že dobrotivý Bůh jich použije, aby přivedl ke spáse duši, která od něho daleko zabloudila. Buď apoštolem a nezapomeň!

S. N. P.

Pouští saharskou k Bohu.

V misijních zprávách jednoho kněžského časopisu byla před nedávnem poznámka: „Severní Afrika. Saharský poustevník P. Foucauld má dva následovníky. Jedním z nich jest admirál Malcor a druhým plukovník Henrion."

Málokdo z našich čtenářů asi ví, kdo jest tento P. Karel Foucauld, že tu jde o jednoho z nejvýznačnějších světců naší doby.

Karel Foucauld se narodil dne 15. září 1858 ve Strassburku jako potomek starého šlechtického rodu. V mládí byl velmi zbožný vlivem dobré matky. Matka jeho však záhy zemřela, otec za několik měsíců po ní. Sirotci byli svěřeni péči svého dědečka, důstojníka ve výslužbě. Karel byl vášnivý, opravdový i ve hře, milého zevnějšku. Tím si získal lásku dědečkovu, který ho rozmazloval. I hněvivost se mu mlčky promíjela. Sebemenší žert Karla rozezlíval. Jako žák byl tak lenivý, že byl propuštěn. Jen s bídou prošel u důstojnické zkoušky. Jako mladý důstojník vyváděl tak, že mu konečně nechtěl nikdo ani pronajmouti pokoj. V Alžíru žil dále svým světáckým životem, takže musily zakročiti i francouzské vojenské úřady, které v takových věcech

nebývají příliš úzkostlivé. Ze zlosti vystoupil z vojska.

Ale jeho touha po činnosti přivedla ho roku 1881 opět do Afriky, kde bojoval proti povstaleckému Marabutovi Bu Anama. Konal divy statečnosti. Když se mu odepřelo dovolení na badatelskou cestu do jižního Alžíru, znovu se rozloučil s vojenským životem. Co si umínil, musil provésti. Chtěl bádati v pouštích marockých. Jako křesťan nebo Evropan tam cestovati nemohl, proto se odhodlal, že bude cestovati jako žid. Za tím účelem se naučil arabsky a hebrejsky.

Roku 1883 se vydal na cestu do pouští. Na cestě zkusil dobrodružství a nebezpečí všeho druhu. Ani jeho úžasné prolhanosti se nepodařilo, aby před slídivým pohledem židů utajil svou národnost. Jedenkráte byl šíleně odvážný badatel poznán od jednoho mohamedána jako křesťan. Otevřeně se k tomu přiznal. A to dojalo moslemína tak, že mu daroval život. Častokráte byl přepaden a v nebezpečí smrti. Když se vrátil domů, napsal zkušenosti ze svých cest a překvapil svět zcela novým popisem Maroka. Jeho knize se dostalo plného uznání nejen ve vlasti, nýbrž i v Anglii a v Německu. Zvláště Angličané neobyčejně oceňovali výkony francouzského badatele pouště.

Koncem roku 1885 procestoval neunavný badatel jižní Alžír. Pak se vrátil do Paříže. Ale rozkoše světového velkoměsta ho již nedráždily. V jeho duši to kvasilo. Za svého pobytu v Alžíru a Maroku byl hluboce dojat ustavičným vzýváním Boha,

které pozoroval kolem sebe. Výzvy k modlitbě, lidé, kteří se pětkrát denně obraceli k východu, jméno Alahovo, které se ustavičně opakovalo v rozhovorech i v písemném styku, a vůbec celý život mohamedána prosycený náboženstvím mu připomínaly stav jeho duše. „A já nevěřím nic!" Žasl, jakou sílu čerpají Marokani ze své víry. I židé se modlili k témuž bohu jako Arabové a Marokani. Ani jejich neřesti nedovedly jim víru vyrvati ze srdce.

Po návratu z Alžíru řekl dokonce některým ze svých přátel: „Mínil jsem se státi mohamedánem. Ale po rozumné úvaze jsem od toho upustil."

Jednomu ze svých přátel se svěřil, že náboženství Mohamedovo nemůže býti pravdivé, „neboť je příliš hmotařské". Ale nespokojenost neustávala. Ač byl narozen v katolicismu, odcizil se mu. A trpěl nyní v hloubi svého srdce velkým smutkem. Mohl žíti životem rozkoše, ale již jí nepodléhal. Teď jí pohrdal. Mnoho četl. Když ustával ve studijních pracích, otvíral knihy pohanských mudrců a hledal v nich odpovědi na otázky o povinnosti, o duši a o budoucím životě. Odpovědi se mu zdály příliš ubohé. Karel byl příliš vidoucí, než aby se spokojil hřmotnými slovy a skvělými obrazy. Stýkal se s katolíky poctivými, jemnými a lidumilnými a tím byl skoro nucen, aby se ustavičně vracel do svého nitra. „Hle," pravil si, „vzdělaní muži a vzdělané ženy, někteří z nich nejvýš inteligentní, a přijímají bez výhrad katolickou víru. Není tedy pravdivá? Naučili se ji znát, lnou k ní celou duší.

A já? Co já znám z jejího učení? Znám opravdu katolicismus?" Takový neklid jest již modlitbou a Pán Bůh jí naslouchá.

Jednoho večera setkal se Karel při návštěvě s Abbé Huvelinem, který měl ode dávna styky s rodinou Foucauldovou. Byl to muž velmi pokorný, prostý, oddaný modlitbě a pořádku. Na Karla učinil velký dojem. Toho večera vyměnili spolu jen několik všedních vět. Pozdravili se a pohleděli jeden na druhého asi pětkrát nebo šestkrát za večer. To stačilo, aby se poznali. V srdci tušili od nynějška, jak velikou událostí je pro ně toto setkání, a nezapomněli na sebe již nikdy. Abbé Huvelin nebyl tehdy ještě stár a měl pověst svatosti. Svatost jest nejmocnějším kouzlem, jež přivolává duše. Pověst o jeho svatosti vznikla na konferencích mládeže, které pořádal od roku 1875 o dějinách církevních. Byl ducha jarého, vždy pohotového a měl soustrastné srdce. Jeho soustrast s hříšníky, jeho něha nezůstaly bez vlivu ani na nejlhostejnější duše. Chtěl jenom jejich dobro, jejich štěstí. Stále myslil na ty, kdo si nevzpomněli ani na poslední hodinku, kdy se objeví před Pánem Bohem, kde budou souzeni, zavrženi, nešťastni, bez naděje na smrt, neboť smrt trvá jen okamžik, a po ní nastává opět život.

Bezmezná horlivost Abbé Huvelina, jeho jednání, návštěvy, které konal a které přijímal, jeho nesčetné dopisy, kratičké, laskavé a vroucí, zdvojnásobené sebezapírání, jež si ukládal v určitých dobách, lze vysvětliti jeho láskou k pobloudilým duším.

Ještě z jiného, mocnějšího důvodu byl tak často vyhledávaným rádcem. Měl poznání lidské bolesti. Měl s ní soustrast, přiblížil se k ní, prožil ji. Nikdy jej nepřekvapila. Řekl o ní: „Bolest dodává půvabu."

Jindy pravil: „Již dávno znám cestu ke štěstí." – A jakou? – „Obejíti se bez radosti." –

Není zbytečné zmiňovati se dosti podrobně o Abbé Huvelinovi. Vždyť je to kněz, jenž obrátil Karla Foucaulda a učinil z něho Otce Foucaulda.

Uvádím ještě několik jeho výroků: „Ježíš jest člověkem bolesti, neboť jest Synem člověka, a člověk žije bolestí. Bolest nás provází od narození až k smrti, očišťuje nás, zušlechťuje, dodává nám půvabu. Je naší nerozlučnou družkou, již si zvolil Ježíš. –

Ježíš v zahradě olivetské je smuten až k smrti. Apoštolové nechápou tento smutek. Aby jej pochopili, musili by věděti, co je hřích. Nevěděli to, ani my to nemůžeme věděti. –

Ježíš se modlí. Ale jeho modlitba není šťastným oddechem duševním, není ani družinou krásných myšlenek. Je vzlykotem, omezujícím se na pouhé „Staň se". „Tak se staň!", to je jeho celá modlitba. –

Hledá pomoci u apoštolů. Ti však spí. Jsme-li osamoceni v svém smutku, toužíme slyšeti slovo útěchy. Přátelé k nám přicházejí jen ve chvílích pohody. Přijdou-li i za bouře, nevědí, co říci, a zraňují ještě nedostatkem taktu. –

Konečně přichází anděl, aby ho posílil. Posílil, a ne potěšil. Milost je svou podstatou posilující a ne potěšující."

Kajícníci se hrnuli k Abbému Huvelinovi. Obyčejně odpoledne býval doma. V jeho malé předsíni setkali jste se s lidmi každého věku a odevšad, s pařížany i s cizími. Vstupovali po pořádku do sousední místnosti, kde mezi knihami a papíry sedával P. Huvelin a naslouchal celou svou duší. Byl přísný sám k sobě i k jiným. Jeho poslání bylo trudné. Trpěl všemi bolestmi, o nichž mu vyprávěli, všemi poklesky, s nimiž se mu svěřovali, i těmi, které sám vytušil.

Takový byl kněz, s nímž se Karel Foucauld setkal jednoho večera na sklonku léta. Nezměnilo se hned všecko. Ale v duši Karlově počala působiti milost. Častěji nyní vcházel do kostelů ve volných chvílích nebo za večera. Usedl daleko od oltáře, nevěda, proč přišel a proč tu je. Neříkal naučené modlitby z dětství, nýbrž modlil se prostě ze srdce: „Můj Bože, jsi-li, dej se mi poznati!"

Jednou v říjnu téhož roku, když Abbé Huvelin vstoupil do zpovědnice, přišel k němu mladý muž, který nepoklekl, jenom se sklonil a pošeptal mu: „Pane Abbé, nemám víru. Přicházím, abych vás požádal o vyučování."

P. Huvelin na něho pohlédl. „Klekněte, vyzpovídejte se – a uvěříte!"

„Ale já jsem se nepřišel zpovídati."

„Vyzpovídejte se!"

Karel Foucauld poznal, že odpuštění jest podmínkou jeho osvícení. Poklekl a zpovídal se z celého života. Když dostal rozhřešení a povstal, zeptal se ho P. Huvelin: „Jste lačný?"

„Ano."

„Jděte tedy k sv. přijímání!"

A Karel Foucald přistoupil ke stolu Páně, aby po druhé vykonal své první svaté přijímání. Vrátil se mu duševní mír a jevil se vždy v jeho pohledu, v úsměvu, v hlasu, v jeho slovech. V jeho dopisech se nyní často vyskytuje jméno Boží.

Život jeho se tiše přizpůsoboval znovudobytému ideálu. Vše v této obnově bylo hluboké, diskretní, jednoduché.

Ale co teď? Jeho přátelé mu radili, aby dále pokračoval na skvělé dráze afrického bádání, aby hledal novou slávu, nové zásluhy v pustinách. Ale Karel objevil již zcela jiný svět, vnitřní svět své duše, tajemný svět nadpřirozený.

Vědělo se o něm, že není z těch, kteří mluví veřejně o svých plánech. Než odcestoval do Maroka, radil se jen s Mac Carthym, s knihami a atlasem. Nyní béře radu jen u Boha, jenž přijímá badatele do svých služeb. Jeho přirozenost není konversí zbořena, nýbrž obnovena a zlepšena. Jeho odvaha, jeho vůle, jeho neobyčejná vytrvalost v odříkání jsou od nynějška zasvěceny spáse duší. Nebyl ztracen pro vědu. Jeho žák pochopil, že z nejkrásnějších darů, jež mu byly svěřeny, byla charita, jež spočívá v bezvýhradném zasvěcení sebe, své práce, svých myšlenek, své vytrvalosti a je-li třeba i své krve, aby lidé poznali konečně svého Stvořitele a jeho lásku k tvorstvu. Chce se připraviti na toto povolání poutí do Svaté země. Navštíví pozemskou

vlast Ježíše Krista. Zajde se modliti do samoty, jež jej nepřestávala vábiti.

Dne 2. listopadu 1888 se ubírá do Tuquetu v Bordelais, odkud odjíždí na Nancy. Jsou to dny loučení s příbuznými. Říká, že jeho plánem jest zůstati v Svaté zemi jen několik týdnů. Odjíždí z Marseille.

V polovici prosince jest v Jerusalemě. Vidí jej pokrytý sněhem. Prochází ulicemi, navštěvuje kostely, vystupuje na Olivetskou horu. Vánoce prožívá v Betlemě. Pak odjíždí koňmo do Galileje, doprovází jej vůdce také na koni. V svých dopisech mluví zvláště s pohnutím o Nazaretě. Sotvaže opustil toto město, vrací se zase k němu. Rozjímá zde mnohem vroucněji než jinde. Toto bílé městečko se svahovitými uličkami na úbočí Nebi-Sainu rozechvělo kající srdce Karla Foucaulda. Nadchlo jej láskou k životu skrytému, k poslušnosti, k dobrovolnému pokořování sebe. Připomíná mu skvělá slova, jež pronesl Abbé Huvelin: „Náš Pán si zvolil nejposlednější místo a nikdo nemohl jej již dostihnouti." –

Bylo zcela zřejmé, že cestovatel se navrátil na počátku března 1889 opět do Paříže. Co učiní nyní?

Od své konverse četl ještě více než kdy jindy, ale jiné knihy, jichž četbou pronikal do světa náboženské doktriny, morálky a náboženských dějin, z nichž čerpal stále větší poznání. Podivil se, když seznal, jak jednoduchá a zřetelná jest pravda. Užasl, jak byl jeho duch dříve zkalen, že

pochyboval i o náboženství, že se ho konečně zřekl pro názory tak dávno již vyvrácené a tak chatrné. Učil se prvotní vědě, vědě, na které závisí celý život. Podle rady Abbé Huvelina chodil denně na mši sv. a časté sv. přijímání se mu stalo potřebným chlebem.

Víme, kolik péče vynaložil na přípravu své hlavní cesty. Tím více se snažil vniknouti do tajemství svého povolání, jež čím dále tím pevněji jej ovládalo. Od prvního okamžiku svého obrácení věřil, že je povolán k životu řeholnímu. Ale řádů je mnoho. Všecky jsou založeny proto, aby vedly do ráje. Ale lidé, kteří do nich vstupují, jsou rozdílní. Každý má svůj způsob, jak sloužiti Bohu, každý může míti svou vlastní cestu. Pro kterou cestu se má rozhodnouti?

Aby došel k tomuto poznání, ještě téhož roku se Karel uzavřel ne méně než čtyřikrát do samoty.

Dne 17. ledna roku 1890 zaklepal na klášterní bránu trapistského opatství Panny Marie Sněžné unavený poutník a prosil o přijetí. Opat byl již dříve informován dopisy a z odpovědí, které mu Karel dával na jeho otázky, poznal, že hrabě, důstojník a slavný badatel Foucauld zůstal ve světě, a že Karel přináší s sebou značnou dávku pokory. Bratr Alberich, tak se teď jmenoval, nastoupil noviciát v nejpřísnějším řádě. Strádání života řeholního však se mu zdálo lehké, poněvadž na pouštích afrických zkusil ještě mnohem více. Aby mohl žíti ve větší ještě chudobě a samotě, prosil o přeložení do opatství v Syrii.

Novicmistr, staříčký řeholník, se vyjádřil, že se za svého života nesetkal s duší, která by se tak vnořila v Pána Boha, jako bratr Alberich. Jeho ideálem bylo co možná největší odříkání. Nechtěl býti před světem ničím, ani se něčím zdáti. V září roku 1896 byl přeložen do opatství Staoueli v Alžíru. Ale čím dál tím více v něm uzrávalo předsevzetí, že řád opustí, neboť se mu nezdál dosti přísný.

Generální opat trapistů přednesl ten zvláštní případ papeži Lvu XIII. A ten rozhodl, aby bratr Alberich ještě tři léta o svém úmyslu přemýšlel. Tato tři léta ztrávil Foucauld jako klášterní čeledín u Klarisek v Nazaretě. Sloužil za kus chleba a nějaké ovoce jako kostelník, zahradník a klášterní posel. Z mála, co dostával, rozdával ještě chudým. Pokoření miloval až vášnivě. Jeho obydlím byla kůlna, jeho ložem prkna.

Na radu jedné řeholnice se odhodlal státi se knězem. Opustil svatou půdu, skropenou krví Spasitelovou, a roku 1901 byl vysvěcen na kněze. V době přípravy poznal nad slunce jasněji, že musí jíti k nejchudším z chudých, k dušiím, které nemají pastýře. Poušť jej lákala znovu. Teď však jej tam nevedla touha po dobrodružství, nýbrž vroucí horlivost o spásu duší.

Teď se nazýval bratr Karel od Ježíše. V oase Beni Abbes si vystavěl kapli a předepsal si nejpřísnější životní pořádek. O půl noci vstával, aby se modlil breviář. Pokrmem jeho býval ječný chléb,

ovoce a jakýsi čaj, jejž nikdo mimo něho požívati nemohl. Ideálem jeho bylo, aby se stal všem, židům i mohamedánům, vším. I nejsurovější synové pouště ho ctili a milovali. Ani tam ještě nenašel, co hledal. Poznal národ Tuaregů, do jehož nepřístupných končin ještě nevnikl nikdy křesťanský misionář.

Roku 1905 vystavěl si P. Karel v těch pustých vypálených horách poustevnu 1494 m nad mořem. Tam bydlil sám mezi divokým pohanským lidem. Byl nadšen myšlenkou, že v těch krajích aspoň jediná duše Pána Boha miluje a mu přináší nejdražší oběť mše sv. Stal se těšitelem, učitelem, lékařem divokých kočovníků; přeložil evangelium do jejich řeči. Žil chudičce a nezištně, jak jen možno. Divocí synové přírody žasli. Dávali se od něho poučovati a následovali ho. Pověst o jeho svatosti, uzdravení nemocných, kterých docílil, zjednaly mu neobyčejný vliv. Stalo se, co by každý pokládal za nemožné: Kočovný národ počal si budovati pevné chatrče. Neunavný apoštol zaséval svaté símě a těšil se již ze slibné budoucnosti, když náhle vypukla divoká bouře světové války. I v osamělých horách hoggarských vzplanul požár divokého boje. Senussiové, spojenci ústředních mocí, svedli Tuaregy k útoku na Francouze. A P. Karlovi se splnila dávná touha, aby zemřel násilnou smrtí. Dne 1. prosince 1916 učinily koule senussitských lupičů konec jeho životu. Na jeho hrobě modlívají se nyní křesťané i mohamedáni a prosí s důvěrou o jeho přímluvu u Boha.

To je krátce život nového apoštola pouští afrických, jenž tak hrdinně se vymanil z vlivu světa, těla i ďábla a kráčel k Bohu cestou, jíž naše změkčilá doba ani nerozumí ani rozuměti nechce.

(Prameny: René Bazin-Lipanský, Karel Foucauld. Theol.-prakt. Quartalschrift, Linz, 1926 (III.)

Nr. 5.644.

Imprimatur.

Olomucii die 1. Aprilis 1930.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

„Exercicie jsou vysokou školou vnitřního života."

Pius XI.

Trpíme povrchností moderního života. Plýtváme silami, zabývajíce se tolika věcmi, a zapomínáme, že „jen jednoho je potřebí". Nedostává se nám pravého vnitřního života. Potřebujeme klidu a samoty. Ze samoty vyrostli velicí mužové. Do samoty velmi plodné uvádějí nás **exercicie**. Zasluhují, aby se o ně jevil větší zájem. – Horlivé duše, kterým záleží na oslavě Boží a na spáse duší, hleďte získávat nové a nové účastníky! Hleďte budit zájem o exercicie také u mládeže, která opouští školu a vstupuje do nového ovzduší životního!

V exercičním domě v Hlučíně se pořádají po celý rok duchovní cvičení třídenní, podle potřeby i delší. Prosíme, aby se exercitanti oznamovali písemně aspoň týden napřed. Jestliže na přihlášku nedojde z exercičního domu záporná odpověď, jest exercitant přijat. Pohodlně lze ubytovati 35 exercitantů.

Nejlepší spojení je do stanice Děhylov-Hlučín na trati Svinov-Opava. Od nádraží k exercičnímu domu je 20 min. cesty. Jezdí také autobus, který na požádání zastavuje u exercičního domu. Z Ostravy od hlavní pošty jezdí poštovní autobus do Hlučína třikrát denně.

„ŽIVOTEM"

Úvahy náboženské, výchovné a sociální.

Odbírejte a rozšiřujte jako časopis! Každá serie má 24 čísel. (I. serie 1.—24., II. serie 25.—48.) Předplatné 13 Kč na jednu serii.

I. serie:

1. Dr. Ant. Cyril Stojan.
2. Velmoc tisk.
3. „.. lásky však kdybych neměl ... "
4. Šťastná rodina.
5. Exercicie.
6. „Anděle Boží, strážce můj!"
7. Pomáhej duším v očistci!
8. Útěcha pro nemocné.
9. Nač se ještě modliti?
10. Žena a křesťanství.
11. Neděle.
12. Do života I.
13. Do života II.
14. V bouřích mládí.
15. Tak ne! (O výchově.)
16. Hříchy papežů.
17. O manželství.
18. Manželé mezi sebou.
19. Výchova dítěte.
20. Sv. růženec.
21. Nedej se!
22. Měsíční duchovní obnova.
23. Příprava na sv. misie.
24. Více kněží!

II. serie:

25. Maria, útočiště
26. Laický apoštolát I.
27. Laický apoštolát II.
28. Mladí apoštolé.
29. Lék proti smrti.
30. Nač se zpovídati?
31. Věřiti či nevěřiti?
32. Jak se zpovídati?
33. Peklo.
34. Půst.
35. Bl. Anežka Česká.
36. Zaopatřování.
37. Svátost oltářní.
38. Mše sv.
39. Katolická akce.
40. Duch svatý.
41. Dary Ducha sv.
42. Sv. Cyril a Metoděj.
43. Sv. přijímání.
44. Radost.
45. Blahoslavení.
46. Cesty k Bohu I.
47. Apoštol lásky Bedřich Ozanam.
48. Cesty k Bohu II.

III. serie:

49. Z vězení.
50. Něco o spiritismu.
51. O křtu svatém.
52. Móda a dnešní ženský svět.
53. »Ano, Otče!«
54. Šťastnou cestu!
55. Smiřte se!
56. Sv. Jan Nepomucký. (Část I.)
57 Sv Jan Nepomucký (Část II.)
58. Sv. Jan Nepomucký. (Část III.)
59. Kněžský celibát.
60. Svatý Václav a naše doba.
61. Na obranu.
62. Občanské sňatky. Rozluka.
63. Na pomoc velkému dílu!
64. Jde o svatováclavské dědictví.
65. Sjednocení církví.
66. Pius XI.
67. Na stolci Petrově.
68. Z továrního ovzduší.
69. Katolická škola v rep. Československé.
70. Láska za lásku.
71. O spalování mrtvol.
72. Blahoslavený Don Bosko.

IV. serie:

73. Proč?
74. Pronásledování náboženství v Rusku.
75. Sv. Josef.
76. Vrátiti se do církve?
77. Bl. Jan Sarkander.
78. Pomozte bratřím!
79. Více dobroty!
80. Od ďábla k Bohu.
81. Sv. Terezie Ježíškova.
82. Povídá se . . . .

Používání novinových známek povoleno pošt. řed v Opavě pod čís. 25.601|III z 18. července 1927. — Vydavatel Exercitní dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín. — Tiskl Richard Pesohel v Hlučíně.

Cena 50 hal.
„Životem“ číslo 81. III. vydání. Ročník IV.

Sv. Terezie Ježíškova.

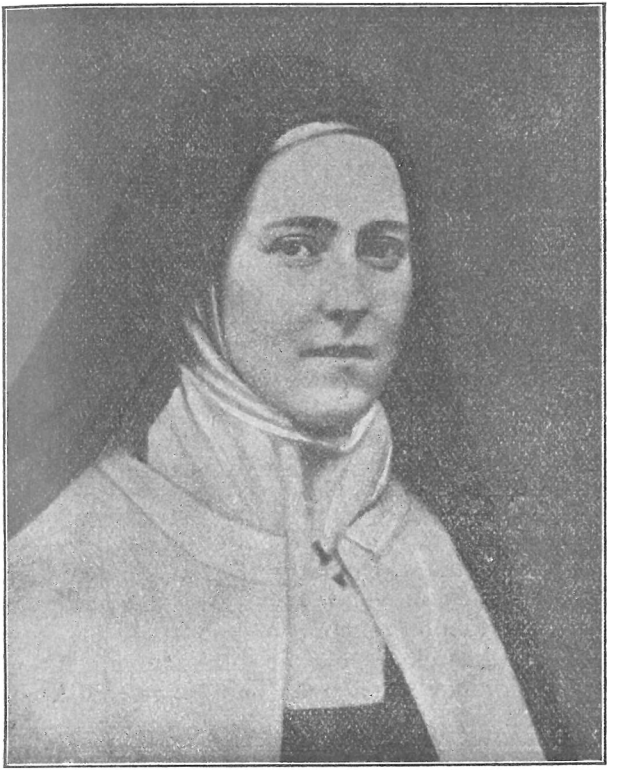

Rodiče sv. Terezie Ježíškovy.

V severozápadní části Francie, v Normandii, leží malé městečko Alencon. V tamějším kostele vstoupily dne 12. června 1858 dvě duše v manželský svazek, jemuž Bůh mínil přehojně požehnati. Byli to Ludvík Josef Martin a Zélie Querinová. Oba si v mládí toužebně přáli zasvětiti se úplně Bohu v stavu řeholním. Prozřetelnost Boží však je spojila svátostí stavu manželského. Jejich svaté touhy se splnily v jejich dětech.

Oba mladé manžely pronikal duch ideální, příkladný. Již předem se dalo tušiti, jaké výchovy se dostane jejich dětem. Otec i matka byli světlým příkladem svým spoluobčanům nejen při veřejných bohoslužbách, ale i při pobožnostech soukromých. Přísně zachovávali posty, svědomitě světili neděle a svátky, bližní milovali účinnou láskou a statečně, hrdinně přijímali nehody z rukou nebeského Otce.

V rodině Martinově nebylo přepychu, ač od počátku na všem, co podnikli, měli zvláštní Boží požehnání. Do roku 1871 se domohli mladí manželé takového jmění, že se mohli vzdáti závodu klenotnického, a ponechali si jenom výrobu krajek, s níž se přestěhovali do nového domu v Alenconě. Tam se narodila naše světice.

„Děti, máte novou sestřičku!“

Tak oznamoval přešťastný tatínek radostnou zprávu svým ostatním dětem, když dne 2. ledna 1873 spatřila světlo světa jeho nejmladší dceruška Marie Františka Terezie.

Již osmkrát zavítalo nejvyšší štěstí mateřské a nejušlechtilejší radost otcovská do domu manželů Martinových. Terezička byla devátým dítkem Bohem požehnané rodiny.

Jaké to štěstí, když rodičové smějí přijmouti dítě z otcovské ruky Stvořitelovy!

Jaká čest, když mohou střežiti a pro věčnou domovinu vychovávati duše!

Jaké požehnání, že mohou zalidňovati nebe miláčky a ctiteli Božími!

A jaká ochrana pro rodiče, mají-li v dětech přímluvce v životě a při smrti!

To věděli rodiče Terezčini. Proto byla jejich radost tak veliká, tak svatá, když takový dar Boží směli po deváté nazývati svým. Všechny své děti zasvětili vzorní rodiče hned po narození Panně Marii. Mateřské srdce Královny nebeské bylo dětem nejjistější záštitou.

Něžná květinka však začala brzy vadnouti, takže byla i obava o život dívenčin. Po několika měsících pobytu na venkově vrátila se zdravá a veselá k rodičům a sourozencům.

Druhý Nazaret.

Není možno dost důrazně klásti našim matkám na srdce, aby usilovaly o to, zbudovati v svých rodinách druhý Nazaret, t. j. domov, kde by sídlila pravá láska Boží, která povznáší, proměňuje a posvěcuje život manželů i dětí, domov, na nějž by s radostí patřili s nebe andělé a svatí, v němž by Bůh byl zvláštním způsobem přítomen láskou a požehnáním.

Nebyla rodina Martinova skutečně takovým druhým Nazaretem?

Rodinný život vzorných rodičů s dětmi byl veden opravdu čistou láskou Boží. Proto byl vespolný poměr všech členů rodiny nad pomýšlení krásný, blažený a šlechetný. Všichni si byli oddáni obětavou, neúnavnou láskou. Jak také by bylo možno jinak? Kde bydlí upřímná láska Boží, tam jest šťastný a spokojený život rodinný.

V takovém prostředí se utěšeně rozvíjela duše malé Terezie. Měla také své dětské rozmary a chyby. S dojemnou upřímností se k nim přiznává v knize, kterou o sobě napsala z rozkazu svých představených a kterou nazvala Dějiny duše. Ale u ní nabyla vždycky zase ctnost rychlé převahy. Od nejútlejšího mládí se přičiňovala o to, aby se zalíbila Pánu Ježíši velkou láskou a přemáháním sebe, takže mohla říci, že od svého třetího roku Pánu Bohu nic neodepřela.

Z lásky k Pánu Ježíši snášelo dítě beze stesku malé tělesné obtíže, přinášelo denně radostně mnoho drobných dobrovolných obětí. Nezahanbuje Terezička nás dospělé na př. tím, že si navykla nestěžovati si na nahodilé utrpení?

Tuto snahu a vroucí touhu po zalíbení Božím podporovala náboženská výchova a dobrý příklad rodičů a sourozenců. Veliká úcta k rodičům, taktnost, laskavé ústupky, úslužnost všech ke všem skutečně činily rodinný život druhým Nazaretem.

Terezii nespadla svatost bez námahu do klína. Bez boje není vítězství, není koruny. Svatost si od ní vyžádala mnoho osobního sebezáporu a hrdinných námah, mnoho modliteb, křížů a bolestí.

Časný bol.

„Od kolébky mě provází kříž", pravila kdysi sv. Terezie.

Tedy utrpení v bezstarostném dětství, uprostřed něžné lásky rodičů a sourozenců, i při veliké lásce Boží. Jak to potěší všecky trpitele a unavené poutníky zemské!

Víme dobře, že Ježíš Kristus, Bůh-člověk, dokonalá čistota, nesl kříž nejhranatější, nejtěžší. Známe dobře jeho slova: „Kdo chce

přijíti za mnou, zapři sebe sama, vezmi kříž svůj a následuj mě!“ A přece! Jak často slýcháme, snad i sami pronášíme pošetilý výrok: „Proč musím tolik trpěti? Čím jsem si zasloužil tak těžký kříž?“ Všimněme si svatých zvláště z poslední doby. Ač byli miláčky Božími, přece šli životní cestou příkrou, kamenitou. Ale i s těžkým křížem kráčeli po ní odhodlaně až na Kalvarii. Jistě se nám potom nebude zdáti náš kříž tak těžký. Oceníme pak utrpení jako milost a požehnání, budeme je milovati jako nejdražší věc na světě, budeme za ně i děkovati, ne až ve šťastné věčnosti, ne až při světle hromničky, ne až zítra, ne — již dnes, hned teď!

Terezka často churavěla. Mimo to sama si dobrovolně ukládala mnoho sebezapírání. Co však duševně skličovalo dítě asi pětileté? — Umřela jí předrahá matička.

Paní Martinová trpěla šestnáct let vážnou chorobou, ale málo jí dbala. Pracovala a modlila se den ze dne, jak jen matka dovede. Co nejsvědomitěji ošetřovala své drahé děti ve zdraví i nemoci. Třásla se o jejich tělesné, ale ještě více o jejich duševní blaho. Viděla čtyři ze svých miláčků umírati. Závod krajkářský vedla od rána do pozdního večera, nedopřávajíc si ani chvilku oddechu. Při tom při všem tiše snášela svou ustavičnou tělesnou bolest. Déle však již se nemoc nedala tajiti. Pan Martin se ihned vzdal továrny na krajky,

aby nemocné choti dopřál klidu. Ani pouť do Lurd neměla výsledku. A protože nemoc byla již velice pokročilá, nebylo možno zakročiti operací.

Kdyby aspoň těch pět dětí bylo již zaopatřeno, nebo kdyby byly již větší! Starost o ně mučila milující srdce matčino. Jak se kdysi těšila, že, až všecky děti zaopatří, sama se s manželem uchýlí někam do kláštera! Marné přání, marná naděje!

Po těžkém, nevýslovně bolestném utrpení skonala svatě dne 28. srpna 1877. Jak se teď raduje z nesčíslných obětí, které přinesla pro své děti! Na věky bude viděti požehnání své práce a modlitby a bude míti podíl ve štěstí svých přeblažených dětí.

Nový domov.

Teskno a bolestno bylo v osiřelém domě. Terezka jindy tak veselá stala se smrtí matčinou vážnou, citlivou. Bolest zanechala příliš hluboké stopy v její dětské duši.

Pan Martin se všemožně přičiňoval, aby svým pěti sirotkům byl otcem i matkou zároveň. Přestěhoval se s nimi do Lisieux k šlechetným příbuzným, doufaje, že u nich najde pro své miláčky pomoc ve výchově, ochranu i dobrý příklad.

V Lisieux, v rozkošném hnízdečku uprostřed rozlehlé zahrady, se Terezka vzpamatovala ze smutných dojmů matčiny nemoci a z krutého žalu nad její smrtí. Ovšem, nebylo v tom jinak útulném domově matky. Mezera po ní se nevyplnila. Marie s Pavlinou vedly teď domácnost. Celina s Leonií docházely do ústavu sester benediktinek a nejmladší Terezie prožívala své mládí doma v učení, v modlitbě a ve hrách.

Výchova Terezčina byla svěřena Pavlíně. Její vychovatelská metoda zasluhuje plného uznání, ano úcty. Ačkoliv velice milovala svou nejmladší sestřičku, přece ji ani trochu nerozmazlila. Nebyla-li s ní v něčem spokojena, odepřela jí za trest odpolední procházku. Důsledně trvala na tom, co jednou řekla. Mohla pevně spoléhati na pomoc otcovu, který s ní vždy souhlasil, i tehdy, když mu bylo těžké, musel-li své „princezničce", jak dcerušce říkal, něco odepříti.

Kolik křížů a starostí a kolik kletby zaviňují nesčetní rodiče sami rozmazlováním svých dětí a nedůsledností ve výchově! Jak to škodí, když otec pošetile chrání dítě před matkou, nebo nachází-li dítě, potrestané otcem zastání u matky. Takoví rodiče si pletou sami metlu na sebe.

Blíž k cíli.

Přesídlením rodiny do Lisieux přiblížila se Terezka svému cíli. Uvnitř byla k němu vedena první sv. zpovědí, prvním sv. přijímáním a sv. biřmováním.

Podle tehdejšího zvyku nesměla Terezka pro mládí přistoupiti k sv. přijímání podle své touhy. Jak ji to bolelo! Vyprosila si, aby směla aspoň k sv. zpovědi hodně brzo. Směla svátost pokání přijmouti, když jí bylo šest let. Pavlina ji připravovala na přijetí svátosti pokání. To byla ovšem lehká a sladká úloha. Když se Celina začala připravovati k prvnímu sv. přijímání, bylo Terezce sedm let. Směla bývati přítomna sestřiným přípravám k velkému dni. Její šťastná sestřička dostala napomenutí, aby začala ode dne prvního svatého přijímání zcela nový život. A Terezie si pevně umínila, že začne nový život zároveň s Celinou.

Stíny a světla.

Jakmile opustila Leonie klášterní ústav, nastoupila Terezie na její místo. Velká ostýchavost a citlivost, jimiž trpěla od matčiny smrti, připravily dívence ve škole nejednu trpkou hodinku.

Ale všecky tyto křížky a oběti nebyly ničím proti bolestné zprávě, že její druhá matička, Pavlina, vstoupí do kláštera. Jenom myš-

lenka, že i ona se kdysi v klášteře zasvětí Bohu, ozařovala jako milý sluneční paprsek její loučení s Pavlinou.

Od matčiny smrti nebylo Terezčino zdraví pevné. Nyní onemocněla znovu prudkou, zvláštní nemocí, s kterou si lékaři nevěděli rady. Zdálo se, jako by zlý duch usiloval o to, aby její vzácný život zničil.

Otec, žalem zdrcený, dal sloužiti několik mší sv. ke cti Panny Marie Vítězné a vroucně prosil s dětmi za uzdravení svého miláčka. V kritické chvíli zjevila se Panna Maria trpícímu dítěti v podivuhodné kráse, sklonila se k němu a usmála se na ně. Od toho okamžiku zmizela nemoc navždy. Příštího jitra dala se Terezka do své obvyklé práce.

Nejkrásnější den života.

Brzo poté počala se Terezie připravovati k prvnímu sv. přijímání. Snažila se všemožně, aby úkony lásky a drobnými obětmi připravila Pánu Ježíši příbytek co nejkrásnější. Za tři měsíce přípravy si poznačila do zápisníku 818 obětí a 2773 úkonů lásky. Jak radostně vítala jitro toho krásného dne, a jak byla šťastná, když božský přítel dítek se tajemně spojil se svou malou vyvolenou.

Toho dne Pavlina skládala řeholní sliby a Terezie směla večer s otcem navštívit šťastnou řeholnici. Po prvním sv. přijímání se dítě

již neloučilo bolestně se svou druhou matičkou; vždyť měla Terezka naději a jistotu, že se také úplně oddá Pánu Bohu v životě řeholním.

Den sv. biřmování.

Velmi horlivě se Terezie připravovala na sv. biřmování. Jak se těšila, že „bude brzo dokonalou křesťankou, že bude míti na čele na věky tajemný kříž této veliké svátosti.“ Lépe než většina spolužaček chápala vznešený význam svátosti biřmování. A protože se tak horlivě připravovala, udělil jí Duch sv. také zvláštní milosti.

Co by řekla světice dnešním křesťanům, kteří den sv. biřmování snížili na světskou slavnost, jejímž hlavním předmětem jsou dary a vyjížďky? V Dějinách duše světice ujišťuje, že se jí toho dne dostalo síly k utrpení. A co nejdřív jí velice potřebovala.

Vnitřní a vnější události.

Skoro po dvě léta trpěla Terezie vnitřními úzkostmi. Zatím jí nastalo nové loučení. Marie vstoupila rovněž ke karmelitkám. Jsouc přesvědčena, že brzo půjde za ní, neloučila se s ní bolestně. Ale měla starost, kdo jí teď pomůže ve vnitřních trampotách. Prosila o pomoc své zemřelé čtyři sourozen-

ce a nebyla zklamána. Radost, mír a štěstí se jí opět vrátily.

Za nedlouho poté na vroucí její prosby udělil Pán Bůh milost obrácení jednomu zločinci na smrt odsouzenému, který nechtěl ani slyšeti o smíření s Pánem Bohem. Byla dojata a přešťastná. V její duši vzplanula nová láska, láska k nesmrtelným duším, láska apoštolská. Jiný, nový svět se otevíral jejímu srdci. Vroucně toužila přiváděti nesmrtelné duše do nebe, obětovati se a modliti se za hříšníky.

Kde by se její touha snáze byla mohla splniti než v Karmelu? Ale cesta na Karmel byla pro ni ještě daleká a obtížná.

Co řekne tatínek?

Terezie se chtěla co nejvíc modliti, pracovati, trpěti a usmiřovati s Pánem Ježíšem hříšníky. Za tím účelem toužila vstoupiti ke karmelitkám. Ale bylo jí teprve půl patnáctá roku. Jak jen to říci sestrám a zejména tatíčkovi?

Pan Martin byl tehdy v 64. roce věku. Nedávno byl raněn mrtvicí, obávali se stále nového záchvatu. Něžné dítě mnoho vytrpělo, než se odvážilo přiznati otci se svou touhou. Celina měla tytéž plány, ale velkodušně a šlechetně ponechala mladší sestřičce přednost. Pavlina souhlasila. Marii se zdála Terezie ještě příliš mladou.

Na Boží hod svatodušní po požehnání vyhledala Terezie otce v zahradě. Usedla vedle něho a stěží se bránila slzám. Otec cítil, že jeho miláček má něco na srdci. Proto se jí něžně otázal: „Co by sis přála, má královno? Jen mi to řekni!“

A Terezie otevřela otci celé srdce. Tu i jemu vstoupily slzy do očí; ale nepodlehl přirozené otcovské lásce, maje na zřeteli jen čest Boží a věčné blaho svého miláčka. Projevil jen obavu, že jest tak mladičká. Ale to mu Terezie brzo rozmluvila.

Terezčin strýc se opřel tomuto rozhodnutí. Po několika dnech však se změnil ku podivu všech. Přiznal se, že se modlil, aby poznal vůli Boží a že poznává, že Bůh sám Terezku k sobě volá.

Teď však zase představená kláštera a biskup nechtěli ani slyšeti, aby tak mladičká vstoupila Terezie do řádu plného obětí a sebezáporu. Co učinila světice?

Cesta do Italie ji přivedla do Říma. Když se poutníci shromáždili u sv. Otce Lva XIII., rozhodla se rychle, padla před ním na kolena a prosila: „Svatý Otče, ke cti svého jubilea dovol, abych již v patnácti letech směla vstoupiti na Karmel.“

Sv. Otec ji odkázal na představené. Položila sepjaté ruce v pevné důvěře na kolena svatého Otce a pravila: „Ó svatý Otče, řekneš-li ty ano, nikdo mi nebude překážeti.“ Svatý

Otec odpověděl: „Buď klidna, dítě, vstoupíš do kláštera tehdy, kdy bude chtíti Pán Bůh."

Konečně za několik týdnů po návratu z Říma, dne 1. ledna 1888, obdržela Terezie z Karmelu zprávu, že biskup na svátek Mláďátek jí dovolil vstoupiti na Karmel. Směla však vystoupiti až 9. dubna.

V tento významný den se rozloučila Terezie se svým dětstvím a se svým mládím. Bylo jí teprve 15 let a tři měsíce. Zevně byla ještě dítětem, uvnitř byla však již na takovém stupni dokonalosti, že mnoho lidí na něm není ani na konci života.

V hodině rozloučení roztrhala Terezie všechna zlatá pouta pozemských náklonností. Položila je k nohám Ukřižovaného. Ovšem, neutlumila se tím její láska k těm, jimž byla povinna vděčností za svou šťastnou minulost i za šťastnou budoucnost. Naopak, tato láska se stala vznešenější, čistší, ušlechtilejší. Toho dne se odloučila od sebe samé, od své vlastní vůle, aby poslouchala již jen hlasu Božího a představených. Odloučila se od svých zvyků, aby na sebe vzala strádání přísného řádu. Odloučila se od svého majetku, aby si vyvolila dokonalou chudobu. Odloučila se od země, aby žila jen pro nebe.

Otec a sestra se všemožně přičiňovali, aby Terezce poslední dny doma učinili co nejkrásnějšími. Poslední večer byl teskný, zároveň však radostný a plný útěchy. Příštího jitra

pohlédla Terezie ještě jednou s láskou na místa, jež viděla její dětinné štěstí i dětinné bolesti. A potom se svými drahými se ubírala ke Karmelu. Společně byli přítomni mši sv. a přistoupili ke sv. přijímání. Všichni plakali a vzlykali, jen Terezie byla statečná.

Po službách Božích objala své drahé a poklekla před otcem, aby přijala jeho požehnání. Tu padl na kolena i šlechetný stařec a se slzami žehnal svému miláčkovi. Pak se za ní zavřela brána Karmelu. Zdálo se, že bílá, něžná květinka je přenesena do pozemského ráje, nebo že bílý holoubek našel cestu do útulného hnízdečka.

V řeholním životě.

Při slavné zkoušce před obláčkou vyjádřila se Terezie na otázku, proč vstupuje do Karmelu:

„Abych zachraňovala duše a zvláště abych se modlila za kněze."

A skutečně, již na počátku řeholního života našla Terezie mnoho příležitostí, aby modlitbou a utrpením zachraňovala duše pro šťastnou věčnost. Život v tomto přísném řádě poskytuje denně příležitosti k umrtvování a k přemáhání. Požívání masa je dovoleno jen nemocným. Ukládá se přísné mlčení vyjma dvě hodiny denního zotavení. Předpisují se časté posty a lůžkem jsou tři prkna se slamníkem.

K vnějším obětem přistupují vnitřní oběti poslušnosti a pokory. Terezie nebyla hýčkána. Právě proto, že její povolání v tak útlém věku bylo nezvyklé, zkoušeli ji představení jak jen mohli. K těmto strádáním a trpkostem přidala se ještě vnitřní utrpení a téměř ustavičné vypráhlosti. Při tom při všem vynikala Terezie největší svědomitostí v povinnostech a neobyčejnou, vlídnou ochotností.

Novicmistrová se o ní vyjádřila takto: „Od svého vstupu na Karmel prospívala moudrostí a milostí před Bohem i před rodinou řeholní. Vytrvale působila s milostí Boží. Proto, ač tak mladičká, stoupala tak rychle k nejvyšší svatosti."

Jedna stará řeholnice se o ní vyjádřila: „Opravdu, něco takového jsme ještě neviděly."

Andělská krása její duše se jevila uvnitř i zevně. Celý její zjev překvapoval tak ušlechtilou důstojností a skromností, že to bylo zcela neobyčejné u dítěte patnáctiletého.

Dne 8. září 1890 směla se Terezie zasvětiti Pánu Bohu doživotními sliby jako sestra Terezie od Ježíška a od nejsvětější Tváře. Toho dne stala se Terezie snoubenkou Ježíškovou. Jak horoucně toužila po tom dni! A kolika obětmi se připravovala na tu milost!

Nyní byla u cíle. Největší část svého života měla již za sebou. Jen ještě sedm let pobyla na zemi a potom ji zaměnila za nebe.

Pan Martin ztrávil poslední léta svého života v ustavičném utrpení. Jednou se v lásce nabídl Pánu Bohu v oběť zápalnou a Pán Bůh jeho oběť přijal. Několikrát byl raněn mrtvicí. Konečně byl ochromen na celém těle a poněvadž byl zachvácen i mozek nemocného, byl i jeho rozum zastřen. Jeho děti hrdině snášely tuto ránu a líbaly ruku Boží, která tak těžce na nich spočívala. Terezie napsala tehdy Celině: „Ta tři poslední léta mého otce se mi jeví jako nejvzácnější léta mého života. Nezaměnila bych je za největší vytržení."

Dne 29. července 1894 zemřel otec a přijal odměnu ve věčné blaženosti za svůj příkladný život.

A co se stalo s Leonií a s Celinou?

Po smrti otcově stala se Leonie řeholnicí v řádě Navštívení Panny Marie. A Celina vstoupila jako Pavlina, Marie a Terezie ke karmelitkám v Lisieux.

Všechno z lásky k Bohu.

Všechna dokonalost sv. Terezie Ježíškovy prýštila z lásky. Řídila se slovy katechismu: „Bůh mě stvořil, abych jej poznávala, jej m i l o v a l a a jemu sloužila."

Říkávala: Mým povoláním je l á s k a. Chtěla bych Ježíše milovati tak vroucně, jak ještě nebyl milován. Nejmenší úkon lásky prospívá církvi víc, než všecky ostatní skutky

dohromady.“ Proto vždy důvěřovala jediné lásce a posuzovala všechno podle lásky.

V svých Dějinách duše napsala: „Pán nepotřebuje našich skutků, nýbrž jediné naší l á s k y.“

V svých dopisech a pokynech stále opakuje, jak jest Bůh nejvyšší lásky hoden, jak nás velice miluje a jak vyhledává naší lásky, jak jest něžný a jak se spokojuje s málem.

„On chce naši lásku, žebrá o ni...“ psala. „Vzdává se nám takřka na milost a nemilost. Nechce nic z toho, co mu nedáváme rádi. A nejnepatrnější dárek z lásky má u něho velkou cenu.“

Dále praví: „Mé srdce netouží po bohatství ani po cti, ba ani ne po slávě nebeské. Touží jen po l á s c e.“

Nedlouho před smrtí pravila: „Budu s nebe dobře činiti na zemi.“ Při tom myslila především na pomoc, které poskytne duším, aby je vedla k věčné spáse láskou.

Z lásky k Bohu snažila se pečlivě „činiti všechno, co by Pánu Ježíši způsobilo radost.“ Tato myšlenka má u ní přednost přede vším ostatním.

Své sestře píše: „Chceš-li se státi světicí, bude ti to snadné: Neměj jiného cíle, než působiti Ježíši radost! Budeš-li se vytrvale věrně snažiti, abys mu dělala radost v maličkostech, bude se cítiti povinen pomoci ti ve věcech velikých.“

Věděla, jak málo duší je dokonale věrno v maličkostech. A protože věrnost ta jest spolehlivým zkušebním kamenem pravé lásky, pravila smutně: „Ach, jak málo jest Bůh zde na zemi milován! Ne, Bůh není dosti milován!“

A protože viděla, jak velice se láska Boží zde na zemi zneuznává, obětovala se této milosrdné lásce v oběť zápalnou. Nesčetnými projevy lásky, nesčetnými drobnými obětmi z lásky chtěla Bohu býti náhradou za nedostatek lásky.

Na výšinách.

Právě v utrpení rozvíjela se podivuhodně láska sv. Terezie Ježíškovy.

Píše: „Jak může Bůh, jenž nás tak miluje, býti šťasten, když trpíme?“

A sama odpovídá: „Ó ne! Naše utrpení nikdy ho nemůže učiniti šťastným. Ale utrpení jest nutné pro nás. A proto je Bůh posílá, maje při tom tvář takřka odvrácenou.“

Myšlenka, že pozemský život jest jen průchodem, nocí na špatném noclehu, ji velmi blažila, ozařujíc všecky její kříže požehnaným jasem věčnosti.

„Čas jest toliko přelud, sen...“ psala své sestře. „Bůh nás vidí v slávě a těší se z naší věčné blaženosti... Jak blahodárně působí tato myšlenka na mou duši! Tak chápu, proč nás Bůh nechává trpěti.“

Ví, že božský mistr nás vykoupil křížem, a že my, chceme-li s ním pracovati o záchraně světa, musíme taktéž vzíti na sebe kříž. Světice to vysvětluje takto: „Ježíš nás miluje tak nepochopitelně, tak něžně, že nechce vykonati nic, aby si nás k tomu nepřibral. Chce abychom měli s ním podíl na spáse duší. Stvořitel všehomíra čeká na naši modlitbu, na oběť ubohé dušičky, aby spasil mnoho jiných, které jsou tak jak ona vykoupeny jeho krví."

Sv. Terezie za svého života neobyčejně mnoho trpěla. Jak velice asi trpělo něžné dítě přísnou chudobou v Karmelu! Doma nepocítilo takových strádání. Zvlášť velice trpěla chudičkou klášterní stravou, která jí působila žaludeční obtíže, a krutou zimou, ježto se tehdy ani za nejkrutější zimy v pokojících sester netopívalo. Často celou noc nemohla zimou usnouti na svém tvrdém lůžku. Nikdy však si ani slovem neposteskla. Toliko na smrtelné posteli upozornila představené, že tento přísný předpis by snad mohl býti zmírněn.

Jest nesnadno si představiti, kolik obětí přinesla věrným zachováváním všech malých i nejmenších předpisů řeholních. Mimo to si ukládala, kde jen mohla, oběti dobrovolné. Napsala: „Dávejme, dávejme Pánu Ježíši! Buďme k němu marnotratnými!"

Několik týdnů před smrtí se svěřila jedné ze svých sester: „Ano, přinesla jsem mnoho malých obětí." Poznávala, že nemůže konati

skvělých vnějších skutků. Ale to ji neznepokojovalo.

Pravila: „Co na tom? Já, malé dítě, dlím poblíž královského trůnu. Miluji za ty, kteří bojují... Ó můj Bože, nemám ti čím dokázati lásku než tím, že ti sypu kvítí, to jest, že si nedám ujíti ani nejmenší oběti, pohledu ani slova, že těžím z nejmenších úkonů a že je konám z lásky. Z květů, které najdu, nebude ani jediného, jejž bych neutrhla pro tebe."

Neobyčejná zbožnost, ctnost a zralost naší světice přiměly představené, že jí, ač byla tak mladičká, svěřovali výchovu novicek. Přijala tento úřad proniknuta vědomím své slabosti, ale pevně spoléhajíc na božského Pastýře, jenž chtěl voditi skrze ni své ovečky na nejlepší pastvu.

Celý život svaté Terezie byl samá oběť, ale při tom pln něžné i mužné lásky. Vše se u ní soustřeďovalo v lásce k Ježíši Kristu a v touze po něm. Ale přece nezatoužila nikdy, aby Bůh ukrátil dobu jejího utrpení, nikdy neprosila, aby zemřela mladá. To se jí zdálo zbabělostí.

Když pak první posel smrti ji upozornil na blízký konec, zachvělo se její milující srdce radostí. Něžnou květinku schvátily souchotiny a chrlení krve. Horečky ji stravovaly a brzo byla upoutána na lože. Tam položil Kristus Pán ruku na svou snoubenku a dal jí plnou měrou okoušeti mučednictví tělesného i du-

ševního. Velice trpívala častým pokušením proti víře. Její důvěra v Boha a oddanost k němu však se tím jen vzmahala. Ač světice tolik trpěla, přece nepřestávala býti veselá.

Konečně se přiblížila hodina jejího vysvobození. Obklopena spolusestrami přijala vroucně svaté svátosti umírajících. Těžkým a dlouhým smrtelným bojem loučila se její duše s tělem. Když doznělo večerní Anděl Páně, pohlédla s nevýslovnou láskou na kříž, který držela v chladnoucích rukou, a se slovy: „Ó, miluji ho!... Můj Bože... miluji tě!" vzlétla její čistá duše k nebi. Bylo to 30. září 1897.

Na oltáři.

Na smrtelné posteli pronesla svatá Terezie prorocká slova: „Budu s nebe dobře činiti na zemi... Spustím s nebe déšť růží!" Svůj slib světice plnila a plní. Jako mocné proudy rozlévají se světem milosti, jež Bůh uděluje na její přímluvu. Není snad místa na zemi, kde by se její jméno nevyslovovalo s úctou a s láskou.

Některé veliké divy, jež Bůh učinil na přímluvu Tereziinu, byly příčinou, že svatá Stolice byla skoro zanesena žádostmi, aby se začalo jednati o blahořečení sestry Terezie Ježíškovy. Dva papežové Pius X. a Benedikt XV., pracovali o tom z vůle Boží, ale teprve sv. Otci

Piu XI. bylo dopřáno, aby květinku z Lisieux, Terezii Ježíškovu, povýšil na oltář — tím, že ji 29. dubna 1923 prohlásil za blahoslavenou.

Ale již po dvou letech dostalo se Terezii další největší cti, svatořečení.

Kde je nyní naše světice? Je svatořečena, je v nebi. Za těch několik let, v nichž byla věrnou svému Pánu Ježíši, dosáhla nejvyšších cílů, jichž může člověk dojíti, a září vítězně jako královna, princezka Boží, na věky věkův.

A na zemi plní své poslání. Učí duše milovati Boha, jak ona Ho milovala, vábí všecky ke Kristu vůní svých ctností i svých divů, zasypávajíc zemi růžemi.

Cestička duchovního dětství sv. Terezie Ježíškovy.

Sv. Terezie byla vedena Duchem svatým po zvláštní cestě duchovního života, kterou nazývala svou cestičkou. Velice toužila, aby všechny duše poznaly její „cestičku" plnou pravdy, protože je příkazem Mistrovým.

Nedlouho před smrtí pronesla světice památná slova: „Cítím, že mé poslání počíná, poslání přičiňovati se, aby Bůh byl milován tak, jak já ho miluji, a abych vedla duše svou cestičkou."

Na otázku, co rozumí svou cestičkou, odvětila: „Je to cesta duchovního dětství, cesta

důvěry a naprosté oddanosti k Bohu. Ukáži duším, co se u mne tak velice osvědčilo. Řeknu jim, že mají zde na zemi jen maličký úkol, sypati Ježíši kvítí drobných denních obětí, aby svou věrnou láskou působily jeho srdci radost. Tak jsem to činívala i já, a jsem jista, že mě přijme milostivě."

Světice opírala svou „malou nauku", jak tomu říkávala, o Písmo svaté. Se zvláštní láskou rozjímala často o slovech sv. evangelia:

„Amen, pravím vám: Kdo nepřijme království Božího jako dítko, nevejde do něho.

Velebím tebe, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil jsi je maličkým; ano, Otče, že tak zalíbilo se tobě."

Světice poznala, že „Pánu je rozkoší býti mezi dětmi lidskými" a že se mu nejvíce zalíbí tím, napodobí-li v svém duchovním životě všechen dětský půvab a bude-li se k Bohu chovati dětinně a nenuceně jako maličké dítě k milovanému otci. „Budu tě milovati jako děcko", říkávala Pánu Bohu...

Maličkým býti jest podle sv. Terezičky Ježíškovy poznávati svou nicotu, nebýti malomyslným pro své chyby, neboť „děti často padají, ale jsou příliš maličké, aby si velice ublížily." V jedné ze svých básní světice praví:

„Chci malou jenom být;
a i když cestou klopýtám;
hned vstanu, mohu dále jít,
mě za ruku vzal Ježíš sám."

(„Můj klid.")

Maličkým býti dále jest, neznepokojovati se ničím a spoléhati ve všem na Boha, jako dítě ve všem spoléhá na otce.

I u chudiny se dává dítěti, dokud je maličké vše, čeho potřebuje; jakmile však povyroste, již je nechce otec živiti a praví: „Teď pracuj a starej se sám o sebe!" Abych to nikdy nemusela slyšeti, nechtěla jsem růsti, cítíc, že nejsem s to, abych si sama zasloužila živobytí, věčného života v nebesích. Zůstala jsem tedy vždy maličkou, nemajíc jiného zaměstnání, než trhati vždy květy lásky a oběti a dělati jimi Pánu Bohu radost."

A světice pokračuje, mluvíc o tom, co znamená býti maličkým:

„Zůstati malým, znamená, nepřivlastňovati si ctností, které konáme jako bychom byli sami něčeho schopni, nýbrž uznávati, že Bůh vkládá tento poklad do ruky svého dítěte, aby ho užívalo podle potřeby."

Zvláštní pečetí ducha dětství je d ů v ě r a, naprostá důvěra a dětinná prostota.

Světice píše: „Má cesta je cesta lásky a důvěry v Boha."

„Ano, od té doby, co i mně bylo dáno, abych poznala lásku Srdce Ježíšova, přiznávám se, že vypudil z mého srdce všechen strach. Vzpomínka na chyby mě pokořuje a vede k tomu, abych nikdy nespoléhala na svou sílu, která je toliko slabostí. Ale tato vzpomínka mluví ke mně též o milosrdenství a o lásce. Jak by neměly býti ihned stráveny naše chyby, když je vrhneme s dětinnou důvěrou do stravující výhně lásky?“

„Ne proto spěji k Bohu s takovou důvěrou a láskou, že jsem byla uchráněna hříchu smrtelného. Cítím, že i kdybych měla na svědomí všechny zločiny, kterých se lze dopustiti, přece bych nepozbyla nic ze své důvěry. Šla bych k božskému Spasiteli se srdcem bolestí zkroušeným a vrhla bych se mu v náruč. Vím, že miluje marnotratného syna, slyšela jsem jeho slova k Magdaleně, k cizoložnici, k Samaritánce. Nikdo by mě nemohl zastrašiti, neboť vím, co si mám mysliti o jeho lásce a milosrdenství. Vím, že celé to množství urážek by zmizelo okamžitě jako kapka vody ve žhavé výhni.

Ó Ježíši, proč nemohu říci všem malým duším, jak nevýslovně jsi shovívavý! Cítím, že, kdybys, možno-li, našel duši ještě slabší, než je má, že bys ji ráčil zasypávati milostmi ještě většími, kdyby se jen odevzdala s plnou důvěrou tvému nekonečnému milosrdenství.“ —

„Nebojím se ani trochu posledních bojů ani útrap nemocí, ať jsou sebe větší. Pán Bůh mi vždy pomáhal. Pomáhal mi a vedl mě za ruku od nejútlejšího mládí. Spoléhám na něho. Může mi poslat utrpení sebe větší, jsem jista, že mě neopustí nikdy."

S důvěrou a pokorou jest těsně spjata oddanost.

„Protože jsem malá a slabá," pravila světice, „sklání se Ježíš ke mě a vyučuje mě laskavě v tajemstvích své lásky... Mou cestou jest oddanost děťátka, které bez bázně usíná v náručí otcově."

V svém životopise píše:

„Nabídla jsem se Ježíškovi za hračku. Pravila jsem mu, aby se mnou nejednal jako s hračkou cennou, na jakou se děti smějí jen dívati, které se však neodvažují dotknouti, nýbrž jako s bezcenným míčkem, jímž může hodit na zem, kopati do něho nohou, propíchati jej, nechati v koutě nebo přitisknouti k srdci, jestliže by mu to působilo radost."

Později napsala: „Mým přáním je plniti vždy vůli Ježíšovu. Nechme ho, ať nám odnímá a dává, ce chce. Dokonalost záleží v tom, abychom plnili jeho vůli a zcela se mu ponechali."

„Nepřeji si víc umříti nežli, žíti. Kdyby mi to Pán ponechal na vůli, nevolila bych nic: chci jen to, co on chce, miluji to, co on činí!..."

„Ať nikdo nemyslí, že to zmate a zničí mé plány, jestliže se uzdravím. Nikoli, vždyť věk není v očích Božích ničím, a já bych si to již dovedla zaříditi tak, abych zůstala dítětem, i kdybych žila velice dlouho."

„Pán Bůh chce, abych se mu ponechala jako děťátko, které se nestará, co se s ním stane."

Z vlastní zkušenosti světice tvrdí: „Je možno zůstati malým i v nejodpovědnějších úřadech a do nejpozdnějšího stáří. Kdybych umřela až v osmdesáti letech, vím dobře, že bych zůstala právě tak malou, jako jsem teď." I v nejtěžších bolestech tělesných i duševních zůstala stejně oddanou.

Naše světice, „květinka Mariina", jasně pochopila příklad prostoty v službě Boží, který nám dává Panna Maria. Plna vděčnosti jí praví: „Cestičku do nebe úzkou jsi ukázala tím, žes konala vždy nejskrytější ctnost."

V životě této světice je vše obyčejné, vše skryté; trpěla velmi mnoho; neměla však při tom jiné nebeské pomoci kromě skrytých milostí, jimiž pomáhá Bůh věřícím duším podle obyčejných cest své Prozřetelnosti. Jsouc dokonale prostá, cvičila se sv. Terezie zcela zvláště v malých ctnostech, používajíc každé příležitosti, aby dokázala Bohu svou lásku.

„Nikterak se nepodobám krásným duším," vysvětluje pokorně, „které od dětství konaly všeliké kajícnosti. Mé kající skutky byly:

přemáhati svévoli, neodmlouvati, nepozorovaně prokazovati služebičky svému okolí nečekajíc uznání, a tisíceré podobné věci.'"

Nehledá skvělých příležitostí ke ctnosti. Nejmenší, nejskrytější, jsou jí nejmilejší. Pozorujeme-li drobné úkony jejích ctností, zdá se na první pohled, jako by nepřesahovaly mezí obyčejné věrnosti. Zkušené oko však brzo postřehne hrdinství, skryté v této ustavičné věrnosti, na niž nemá vlivu naše přirozená nestálost.

Ctnost sv. Terezie se jeví ještě prostější tím, že ji světice koná tak přirozeně a nenuceně.

Nenuceně, zdánlivě jako bez námahy, se Terezie jeví radostnou, laskavou, úslužnou, a téměř nepozorovaně, ač nejednou s velkým vnitřním sebezáporem, vystupuje na ten stupeň dokonalosti, kde se ctnost — dílo milosti zdá již vrozená.

Doporučuje duším úkony nejpokornějších ctností.

„Svatost nezáleží v tom neb v onom cvičení, nýbrž ve sklonu srdce, který nás činí pokornými a malými v rukou Božích, přesvědčenými o vlastní slabosti a směle spoléhajícími na jeho otcovskou dobrotu."

„Psáti duchovní knihy a skládati nejvzletnější básně nemá tolik ceny jako nejmenší úkon odříkání."

„Svatost nezáleží v tom, abychom říkali krásné věci, ani abychom je myslili nebo cítili... Bůh nepotřebuje našich skvělých skutků ani našich krásných myšlenek. Kdyby chtěl vznešené myšlenky, zda nemá anděly, jejichž poznání nesmírně vyniká nad poznání největších veleduchů na světě? Ježíš nepřišel na zem hledati duchaplnosti a nadání... jen proto se nazýval „květem polním", aby nám ukázal, jak velice miluje prostotu."

Kéž nám Pán dopřeje, abychom všichni kráčeli k nebi po této dětinně prosté cestě ustavičné věrnosti v nejmenších povinnostech! Kéž se vrhneme v náruč Boží v dětinné, důvěřivé oddanosti, aby Pán s námi činil, co se mu líbí! Ó svatá Terezie Ježíškova, nauč mnoho duší cestičce duchovního dětství, cestě naprosté oddanosti k Ježíši Kristu, jenž slíbil království nebeské maličkým a těm, kdo se jim podobají!

Církevní modlitba.

Modleme se: Pane Ježíši Kriste, tys řekl: „Nebudete-li jako maličcí, nevejdete do království nebeského!" Dej nám, prosíme, abychom sv. Terezii následovali srdcem prostým a pokorným tak, abychom dosáhli věčné odměny. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha sv. Bůh po všecky věky věkův. Amen.

Modlitba o zvláštní milost.

Svatá Terezie Ježíškova, přicházím k tobě, přivábena tvou pokorou a dobrotou. Tys řekla, že s nebe budeš činiti dobře lidem na zemi; velice potřebuji v své nesnázi tvé pomoci. Proto tě vroucně prosím: přijmi mou modlitbu, přines ji před trůn Boží a podporuj ji svou přímluvou! Ano, prosím tě, přimluv se za mne, miláčku Panny Marie a vyvolená snoubenko Ježíše Krista! Vypros mi milost, které tolik potřebuji...! Budu ti vždy za to vděčen a přičiním se, abych tě následoval dětinnou prostotou, pravou pokorou a vroucí láskou k Pánu Ježíši: Bohu ke cti, tobě k radosti a sobě k věčné spáse. Amen.

Imprimatur. Nr. 5565a. Olomucii, die 29. Martii 1930
Josephus Vyvlečka, m. p. Praeses a. e. Consistorii.

„Životem". Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům v Hlučíně ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Přívozská 8.

Právě vyšlo!

BERTHE-JANŮ:

Životopis sv. Alfonsa

Kniha přes 500 stran textu, celá v plátně vázaná stojí jen Kč 36.—. Jest to jediný český životopis velikého biskupa a učitele církevního, misionáře a zakladatele kongregace Redemptoristů. — Vyšel právě

k 200letému jubileu kongregace Redemptoristů,

která i v naší vlasti misiemi a exercicie-mi vykonala veliké dílo.

Jelikož posílání na ukázku je spojeno s mnohými ztrátami, dovolujeme si vás pozvati k objednávce knihy, jejíž cenu jsme stanovili tak nízko, že si knihu může pořídíti i méně majetný. **Zvláště duším trpícím poskytne kniha mnoho útěchy.**

Objednávky obratem pošty vyřizuje:

Exerciční dům v Hlučíně.

Povídá se...

J. Lucas.

Dar řeči je něco velikého a vznešeného! Jak toužebně očekává otec a matka první slovo svého miláčka! A poslední slova rodičů jsou jako andělé strážní, jdou s námi, napomínají nás, varují, povzbuzují a oblažují.

Milé slovo zaplašuje mlhy starostí, vnáší do naší duše světlo, pomáhá nám z nebezpečí a bídy. Někdy nám zní jako líbezná hudba a jindy nás bouřlivě strhuje k velkým rozhodnutím a skutkům.

Ale slovo může býti také žíravým ohněm, hadem, který má jed pod jazykem, širokým špinavým proudem, který odnáší s sebou štěstí milionů lidí. Slovo zlého člověka jest jako ostrý meč, který vraždí lidskou duši.

Náš jazyk jest neobyčejná velmoc ať v dobrém nebo ve zlém. Proto jest naše povinnost, abychom svůj jazyk tak vychovali, bychom tu velmoc postavili zcela do služeb dobra. Mluviti správně jest jedno z nejtěžších umění, kterému se většina lidí nenaučí jakživ. Tomu se musíme učiti pozvolným, trpělivým, drobným přemáháním.

Je to s naší řečí divná věc. Proletí nám myšlenka hlavou, cit srdcem. A letí nahoru k jazyku.

Jazyk náš jest příliš pohyblivý a hbitý; nezná otálení a rozvahy. Sotva myšlenky a city k němu doletí, hned jsou slovy venku. A letí slovo s jazyka do světa a do srdcí lidských. Dokud jest na jazyku, náleží nám a nemůže uškoditi. Jakmile však jest venku, je pozdě litovati a uvažovati. Běží svou cestou a hledá si oběti.

Na cestě od srdce k jazyku může slovo býti zadrženo naší vůlí. Ale naše vůle přikulhá skoro vždy už pozdě, až se neštěstí stane. Kéž by vždy jako blesk byla pohotově, když hrozí nebezpečí!

Proto ji máme vychovávati k pozorování a k ovládání sebe. Jest to velký úkol. Čím lépe jej vykonáme, tím více přispějeme k štěstí vlastnímu i k štěstí bližního.

Příliš mnoho.

Musíme se naučiti mluviti a mlčeti v pravý čas. Ale moudře mlčeti je těžší nežli moudře mluviti. Kdo umí dobře mlčeti, umí i dobře mluviti. Písmo sv. nám o tom krátce a zřetelně praví svůj úsudek příslovím: „Mluviti stříbro, mlčeti zlato."

Světci potvrzují názor Písma sv. Sv. Bernard praví, že máme svá slova dvakrát prositi, než je pustíme na jazyk. Sv. Jan Zlatoústý dí, že jen tehdy máme mluviti, když jest to užitečnější nežli mlčeti. Mluvky nazývají městem bez hradeb, do něhož může nepřítel vniknouti bez překážky. Nejlepšími lidmi nazývají ty, kdo málo mluví, a naopak. Jest nemožné, aby žvatlavý člověk byl hluboce

zbožný, náboženský. Kdo mnoho mluví, buď mnoho ví, nebo mnoho lže.

Jest ovšem rozdíl mezi mlčením a mlčením. Když dva činí totéž, není to totéž. Jeden mlčí, že nic neví – mlčení hlouposti – nebo že je příliš ostýchavý a bojí se mluviti – mlčení bázně. Jinému jest nevolno v přítomnosti výše postavených nebo vzdělanějších – mlčení stísněnosti. Někdo se již spálil, že učinil poznámku nevhodnou nebo beztaktní, a za nic na světě se nechce spáliti po druhé – mlčení opatrnosti. Tam mlčí někdo z patrné nebo tajné zlosti – mlčení roztrpčenosti; nebo si chce hráti na moudrého nebo nějakou výhodu uchvátiti – mlčení vypočítavosti. Jenom mlčení ze sebeovládání lze nazvati ctností.

Jistě se chceš státi velkým umělcem v umění žíti. Proto musíš uměti mlčeti, když jest to lepší než mluviti. Musíš mlčeti, když rád mluvíš příliš mnoho, hlasitě a často, na zapověděných místech a v nevhodnou dobu. Jsou lidé, kteří nejraději ustavičně mluví bez ohledu na okolí, na čas, na místo, na životní okolnosti. Žvatlají jako horský potok, klapou ústy jako mlýn stejnotvarným klapotem, žvatlají v kostele a doma, v tramwayi a na dráze, i když se jim všichni smějí. Mluví u nemocných, div je k smrti neumluví. Mluví o sobě, o jiných, ať se činí směšnými nebo ne, ať bližnímu škodí nebo ne. Ale mluví.

Ovšem mluví. A mohou-li mluviti, jsou šťastni; asi cítí v sobě neodolatelný pud, aby všechno projevili, co si myslí nebo nemyslí, co cítí nebo

necítí. Mluví, i když nikoho neznají, i když je nikdo nechce poslouchati, i když se jim každý vyhýbá, protože se nechce dostati do přívalu jejich řeči.

A o čem mluví? – Jim nikdy látky nechybí. Vždyť dovedou mluviti i o ničem. Znal jsem někoho, kdo se ve společnosti vsadil, že bude půl hodiny mluviti o oslím ohonu. A skutečně vyhrál. Takoví lidé mluví o ničem a o nicotkách, o věcech, které každý již dávno ví: o počasí, o drahých časech, o špatných lidech, o křivdě, která se jim stala, o dětech a o módě, o koních a o psech, o sportu a o tanci, o hádkách v domě a o politice. A Bůh ví, o čem ještě. Ale mluví. A to jest hlavní věc. Zdali svou řečí dávají světu nové hodnoty, stává-li se jí někdo lepším nebo šťastnějším a veselejším, na tom jim nezáleží. Mluví a mluví!

Kdysi jsem se velice podivoval jednomu řečníkovi, když jsem o něm slyšel, že ve sněmovně mluvil 13 hodin. Tenkrát jsem měl respekt před vědomostmi, které takový řečník asi měl. Dnes se mu již nepodivuji, protože jsem dávno poznal, že lidé ve skutečnosti nepotřebují mnoho věděti, aby mnoho mluvili. Právem se říká, že prázdné sudy nejvíc duní, že v suchém listí vítr nejvíc šustí, a že dnešní lidé s několika málo myšlenkami výtečně dovedou mluviti.

Někdy však se také setkáváme s lidmi, kteří mnoho vědí a mnoho mluví. Takoví lidé se snadno stávají obtížnými se svým zbožím a zvykají si pokládati jiné lidi jen za své žáky a žačky, jimž

musí udělovat ze svého přebytku. Obyčejně mívají málo vděčné posluchače. Každý člověk zdravě cítící se jim vyhýbá.

Říkáváme často: „Nemám kdy." Mohli bychom získati hodně mnoho času, kdybychom pracovali i v těch okamžicích, které ztrávíme zbytečnou řečí. Jeden francouzský spisovatel pravil, že své knihy napsal v těch čtvrthodinách, v nichž musil čekávati na oběd.

Ovšem, ani mě nenapadne, abych něco namítal proti zábavám a řečem, k nimž nás nutí zdvořilost, povinnost a potřeba odpočinku. Haním jenom zbytečnou řeč, jejímž zdrojem jest žvatlavost.

Kdybys o tom vedl přesnou a poctivou kontrolu, snad bys pozoroval, že ztratíš mnohem více času, než by bylo potřebí, abys napsal několik knih. Kdybys denně zbytečným hovorem ztratil 10 minut bylo by to za rok 3650 minut, za 50 let 182.500 minut, tedy skoro 127 plných dní. Jsme jen krátkou dobu na světě, proto nemáme času nazbyt! A když pak ještě vzpomeneme na odpovědnost za všechny hříchy, kterých se dopouštíme mluvením . . .!

Zachovávej svěřené tajemství!

U rozumného člověka, který umí žíti, má jazyk povolně sloužiti rozumu a vůli. Náš život jest krátký. A máme na starosti důležitější věci než mluviti o planých nicotkách. Proto moudří lidé mluví raději méně než více. Zvláště když jde o věci, jež by mohly podkopávati vzájemnou důvěru.

V lidské společnosti jsme odkázáni na tuto důvěru. Často se dovídáme od bližních věci, které by za nic na světě nechtěli prozraditi veřejnosti. A naopak: I my svěřujeme bližním věci, které mají zůstati utajenými. A často také tělesná nebo duševní bída má člověka k tomu, aby vzal útočiště k bratru nebo k sestře, i když by při tom musil zjeviti své nitro, přiznati se k svým chybám a slabostem. Při tom ovšem předpokládáme, že bližní to, co jme mu svěřili, zahalí svatým mlčením.

Lékaři, právní zástupci, kněží atd. jsou svým povoláním povinni mlčeti. A co se jim jako úředním osobám důvěrně svěří, nesmějí vypravovati dále. Tajemství musí zůstati tajemstvím. Kdybychom je prozradili, byla by to od nás nesvědomitost, odporná nízkost, někdy i velká nespravedlnost.

Často však se stává, že vypravujeme tajné věci jiným osobám, jimž povolání neukládá mlčení. Někdy to činíme teprve tehdy, když nám bližní výslovně slíbí, že o tom nebude mluviti, nebo aspoň upozorníme, že jde o tajemství a že si přejeme aby se ho šetřilo. Obyčejně však nepřidáváme tuto výslovnou poznámku.

Tak vypravuje přítel příteli, soused sousedu, podřízený představenému. Tak vypravujeme při zábavě, když jsme rozčileni, ve špatné náladě věci, o nichž by bylo lépe mlčeti. Jest to vlastně velká pošetilost. Když my sami se tolik neovládáme, abychom zachovali své vlastní tajemství, jak to můžeme chtíti po jiných? Sotva odolají rozkoši, aby na naše útraty se vytasili s pěknou novinkou.

A nesmíme si naříkati, protože jsme sami své tajemství prozradili.

O pruském králi Bedřichovi II. se vypravuje, že měl generála velice zvědavého, který byl neobyčejně rád, když se od krále něčeho dověděl.

Král se ho tázal: „Ale zdali pak umíte mlčeti, pane generále?"

„Jako hrob, Sire!" zněla radostná odpověď.

„Já také, pane generále!" A zvědavý generál zůstal jak opařen. To je jediné správná odpověď pro člověka, který se vtírá do cizích tajemství.

Často se stává, že naše tajemství se vytahují na veřejnost, aniž to tušíme. Zkusili jsme to již sami a přisahali jsme si, že po druhé budeme v řeči opatrnější.

Obyčejně bývá toliko povídavost důvodem, proč si člověk zahrává s důvěrou bližního. Nemá při tom zlý úmysl, jistě ne; ale něco se dověděl, a teď už mu to nedá pokoje, až to budou vědět druzí lidé. Jako by nedovedl tajemství nésti sám. Jindy je příčinou prozrazení tajemství přání, abychom udělali dobrý vtip, abychom při zábavě byli zajímavými, abychom ve veselé společnosti pověděli novinku. A tak si zahráváme se cti a se štěstím bližního.

Jak hrubí a bezcitní bývají často lidé! Není to hrubost, vytáhnouti na světlo Boží tajemství, vydati je na milost a nemilost posměchu, nemilosrdné kritice a pohrdání, ačkoli víme, neb aspoň bychom měli věděti, že v tom tajemství je srdce bližního a že nám je svěřil jako něco posvátného?

Miliony lidí se stávají nešťastnými, protože nesvědomití lidé zneužili tajemství, které na nich vylákali snad lstivě nebo pokrytecky a úskočně.

Někdy také jest sobectví příčinou zneužití důvěry. Vždyť jsou lidé, kteří chladně kráčejí přes mrtvoly, kyne-li jim z toho prospěch. Je-li jim někdo v cestě, i kdyby to byl přítel nebo příbuzný, obětují ho. A nečiní si z toho svědomí, když u představených i sobě rovných podrývají bližnímu půdu tím, že o něm vypravují tajné věci, aby ho uklidili se své cesty.

Velmi mnoho tajemství se prozrazuje ze závisti a žárlivosti. A tak se i přátelé stávají sobě cizími, znepřátelí se a prozrazují, co si navzájem důvěrně svěřili. V hodinách nejsrdečnější důvěry se ujišťovali, že raději zemrou, než by porušili tajemství. A nyní poletují svěřená tajemství po světě, jsouce vydána posměchu hrubých a sprostých lidí. Oklamaný snad trpce lituje své nemoudrosti a důvěřivosti. Snad by se k smrti uplakal, ale již je pozdě. Nesvědomitému člověku se více věří.

Jest naprosto nutné, abychom všichni více dbali na to, co mluvíme. Kdybychom se pečlivě zpytovali, jistě bychom shledali, že z našich řečí mluví mnoho žvastavosti.

Žíravý louh.

Láska k Pánu Bohu a k bližnímu jest první a největší přikázání. Kdo mluví nelaskavě a nespravedlivě, není ani zdaleka pravým křesťanem.

Je to podivná zbožnost, která člověku dovoluje býti nelaskavým!

Chceme-li poznati, jak lehkomyslně se toto přikázání lásky zanedbává, povšimněme si jen t. zv. opovážlivého posuzování, které záleží v tom, že bez dostatečného důvodu se o bližním něčeho zlého domýšlíme, a obyčejně to i vyslovujeme.

Snad většina těch, kdo opovážlivě posuzují, se domnívá, že mají dostatečný důvod. Jejich důvod jest však před lidmi i před Pánem Bohem jenom chatrný pláštík. Vždyť každý tak rád věří tomu, čemu by rád věřil. A odpor, závěť, závist, strach, že by jiní vynikli, marnivost, ctižádost a sobectví jsou neobyčejně dovedné kouzelnice, které nám snadno představují důvody, které ve skutečnosti nejsou.

Často se říkává, že se máme nejprve pomodliti, nežli o bližním soudíme. Kdo však povoláním není nucen pronášeti úsudek, vždycky učiní lépe, když bude pamatovati na slova Krista Pána: „Nesuďte a nebudete souzeni!" Jinak ani modlitba příliš nepomůže. Někteří lidé se domnívají, že slyší hlas Boží. Není to však nic jiného než ozvěna jejich vlastních myšlenek a přání. A vždycky najdou dostatečný důvod, když se oblekou do pláštíčku lásky k bližnímu, starosti o dobro celku a o spásu bližního.

Opovážlivé nelaskavé úsudky jsou jako žíravý louh. Umějí jen usmrcovati a ničiti. Kolik ubohých lidí, kteří by rádi tiše a neznámi konali svou povinnost, kráčí životem malomyslně a ochable,

protože již nemají cti a ani nevědí, jak by jí znovu nabyli. Ukrutná ruka hodila na ně příliš mnoho a příliš těžkých kamenů.

Jest to zvláštní, že jsme všichni tak ochotni posuzovati, ačkoli jsme často zkusili, jak nesprávně posuzujeme, a jak nesprávně jsme posuzováni od jiných.

Slyšíme, vidíme, nalézáme něco, a již jsme hotovi s úsudkem. Bližší a vzdálenější okolnosti se dají pohodlně přizpůsobiti neb aspoň vysvětliti. To, co jsme dříve slyšeli, nebo co se dříve stalo, hbitě s tím spojíme. A zdánlivě bez mezer se pojí k sobě prsteny řetězů, které zardousí čest bližního. Sotva jest nesprávný úsudek hotov, již jest i na jazyku. A na konec jsme ještě i hrdi na svůj vtip, jemuž se vždy podaří vypátrati všecky nitky. A konečně bylo všechno, všechno falešné. Všecko bylo jedinou křivdou.

Většina z nás to zkusila sama na sobě. A přece často jednáme, jako bychom se nebyli ničemu naučili. Ovšem zralí lidé jsou připraveni na opovážlivé posuzování. Ale mladí lidé se ještě hodně napláčí a spolknou ještě mnoho trpkosti, než si odvyknou zklamaně a překvapeně se tázati s uplakanýma očima, s bolavým srdcem: „Proč, ach, proč pak lidé vždycky tak špatně o mně smýšlejí? Proč posuzují tak tvrdě a nelaskavě?"

Jest tak neobyčejně těžké, utvořiti si o bližním správný úsudek. Nesmíme oceňovati člověka podle krátké hodiny. A nikdy bychom si neměli tvořiti úsudek jenom podle nějaké zprávy nebo podle

nějaké žaloby. I tehdy, když jme vyslechli obě strany, není snadné rozlišiti pravdu od nepravdy a správně souditi o ceně člověka. Neboť kdo by se opovážil říci, že zná nejhlubší pohnutky některého člověka, kdo by dovedl správně souditi o každém větším i menším vlivu, z nichž každý něčím přispěl k tomu či onomu skutku? Tak snadno budujeme svůj úsudek na nesprávných předpokladech! Soudíme o jiných podle sebe, podle vnějšího zdání, a hned pronášíme úsudek, ať se nás kdo táže nebo netáže.

Proto buď v úsudku zdrželivý! A jsi-li někdy nucen úsudek pronésti, prones jej teprve po zralé úvaze, po zbožné modlitbě a s pokorným vědomím, že nejsi neomylný, že se také můžeš zmýliti! Nezvedej tedy tak snadno kámen a neházej jím po bližním. Domnívej se raději, že jest v něm hodně mnoho dobrého. Vliv na jiné mají jen ti, kdo o nich dobře myslí. I marnotratný syn nabude sebedůvěry, když mu jiní důvěřují. A vzchopí se, aby opět našel své ideály, které zahodil. Nelaskavé, opovážlivé úsudky jsou však jako žíravý louh, v němž hyne víra i důvěra.

Bodání jehlou.

Tak rádi se modlíváme: „Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň srdce mé podle Srdce svého!" Ale ve skutečnosti se často bráníme rukama nohama proti této přetvořující moci Srdce Ježíšova. Jsme tichými a pokornými, dokud máme všechno po chuti. Ale když přijde chvíle zkoušky a musíme

se zříci svých zamilovaných myšlenek, pečlivě upravených plánů, své obvyklé práce, svého postavení, pak se ukáže, jak málo máme tichosti a pokory.

Neukázněný jazyk má při tom obyčejně velkou úlohu. Jako ostrá jehla vnikají slova do srdcí, jako těžké kameny dopadají výčitky, takže jiskry jen lítají a vzájemná úcta upadá v trosky.

Jak by to bylo na světě pěkné, kdyby lidé uměli lépe mlčeti! Ale někteří lidé se domnívají, že jenom bližní jsou povinni mlčeti. A zhrozíme se, když shledáme, jak nesmírnou zkázu často způsobilo jediné slůvko.

Proč bývá často mezi mužem a ženou tolik zamračené rozladěnosti, tolik zlověstné nenávisti? Po celé dni chodí vedle sebe mlčky, jako by se neznali. Házejí si navzájem kameny do cesty, které musejí potom odstraňovati jen s velkou námahou. Proč na sebe žalují, proč se pomlouvají, proč ničí jeden práci druhého? Vždyť by měli býti navzájem jedno srdce a jedna duše, jsouce k sobě připoutáni okovy lásky. A teď je mezi jejich srdci celý klín; nerozumějí si, nechtějí býti spolu. A příčina? Často, bohužel až příliš často, je příčinou jediné slůvko, malá poznámka, pichlavá poznámka, která jako ostrá jehla vnikla do pyšného srdce bližního, takže vykřikl bolestí a zlostí. Snad takové slovo nechtělo raniti, bylo řečeno jen z nepozornosti nebo z nedostatku sebevlády. Ale bylo by bývalo tisíckrát lépe, kdybys je byl neřekl. Byla to jiskra, kterou

hodils do vznětlivého srdce bližního. A nyní všecko hoří plamenem.

Slovo drsné a urážlivé se snadno řekne. Desetkrát si rozmysli, nežli je pustíš do světa. A způsobil-li jsi bezděčně neprozřetelným slovem něco zlého, aspoň je nezarážej hlouběji dalšími výčitkami a ostrými slovy, nýbrž se přičiň, abys je milující rukou šetrně z rány vytáhl a učinil podle možnosti neškodným.

Proč rodiče a děti, bratří a sestry tak často na sebe nevraží? Proč kráčejí životem tak často s tajnou bolestí? Ach, často to byla jen špičatá trpká řeč, z níž pocházelo nevýslovně mnoho bolesti a starosti. Kéž by byli mlčeli! Dokud se mlčelo, dalo se i největší rozladění zahojiti! Jakmile však počaly přeletovati jedovaté šípy zlostných, pichlavých slov, stalo se smíření mnohem těžším, ano nemožným.

Nesmírně mnoho lásky a štěstí se takto pochovalo. Neboť morovým dechem necitelné řeči musí láska umříti. Nejedno mateřské srdce jimi puklo a na pomník nejedné matky by se mohlo napsati: „Zemřela na rány, které jí zasadily vlastní děti."

Bohužel, stává se život mnoha starých lidí dlouhým, smutným mučednictvím špičatými, nelaskavými řečmi jejich dětí. Takovým bodáním jehlou je umučí děti k smrti. Často později děti poznají, jak velice křivdily svým rodičům, až zkusí od vlastních dětí, jak to bolí, když nejbližší s námi zacházejí nelaskavě a hrubě. Kolik let života by dali za to, kdyby mohli odvolati všechna ta ošklivá slova! Ale litují pozdě. Zlo kráčí svou cestou. A

jim zbývá jen bolestná myšlenka, že rodiče umřeli se smutným vědomím, že u svých dětí a příbuzných nalezli málo lásky.

Hrobaři.

Musíme zřetelně a upřímně mluviti ještě o jednom zneužívání řeči, které se vyskytuje často a přináší neobyčejně mnoho zkázy. Ani řečiště mocného veletoku by nepojalo všecky slzy, které kdy lidé vyronili pro tuto chybu. My všichni ji nenávidíme, neboť jsme pro ni již mnoho trpěli, snad trpěli jako mučedníci, a přece je nám těžko se této chyby uvarovati. A sotvakdy se vracíme ze společnosti tak, že bychom v ní nebyli nechali nejšlechetnější část své bytosti. Tomuto hříchu se říká nactiutrhání. Záleží v tom, že se zbytečně mluví o skutečných chybách bližního.

Velmi rozšířenou jest domněnka, že se o skutečných chybách bližního smí mluviti podle libosti. To však není pravda. Nactiutrhání záleží právě v tom, že se mluví o skutečných chybách bez naprosto nutné potřeby. Jestliže někdo na bližního chyby vymýšlí nebo skutečné jeho chyby zveličuje, dopouští se pomluvy. Není ani potřebí o chybách mluviti. Nactiutrhání se můžeme dopustiti třeba jen významným pokrčením ramenou nebo jen úsměvem. Zejména úsměv může mnoho zatajovati nebo odhalovati.

Jsou ovšem případy, kdy jest nám dovoleno mluviti o chybách bližního. Nemohu-li bloudícího jinak zachrániti, jen když jeho chyby oznámím,

nemohu-li nevinného jinak vyrvati z drápů zlého člověka, než když promluvím o jeho špatnostech, tak to smím klidně učiniti. A mohu-li si při křivdě, která se mi stala, pomoci jen tím, že o nějaké chybě mluvím, tak o ní smím mluviti. Ale jen tolik, kolik jest potřebí, abych dosáhl účelu. A jen u osob mlčelivých, které mi pomoci mohou a chtějí. Na nic víc nemáme práva. Neboť každý člověk má právo na čest, i když ji dříve nebo jinde ztratil. Ano i tehdy, když před světem byl veřejně odsouzen, žádá láska, abychom to uctivě zahalili pláštěm mlčení.

Proč pak mluví lidé tak rádi o cizích chybách? Byli by přece mnohem šťastnější, kdyby se o to nestarali. Proč se chováme k vlastním chybám jako krtkové, k chybám bližního jako bystří ostříži? Abraham a s. Clara přirovnává takové lidi ke kominíkům, kteří vymetají cizí komíny a sami se při tom pořádně počerní.

Velmi často se utrhá na cti jen z povídavosti. Mluví se a mluví. A jestliže někdy hovor vázne, rychle oživne, je-li uveden do řečiště nactiutrhání. Vždyť jest tak zajímavé, rozkládati tajné novinky nebo dovídati se jich, obveselovati se na cizí útraty. A když máme sami pořádné břímě hříchů a chyb, přece žasneme nad tím, že jiní mohou býti tak špatní. Něco takového by se u nás státi nemohlo! Ale víme dávno, proč to jest. Již rodiče a prarodiče za nic nestáli, vůbec celá ta čeládka nebyla k ničemu, takže je opravdu dobře, když se svět konečně doví, co ti lidé tropí. A když jsme hotovi se svým

úsudkem, tak náš bližní, o němž jsme mluvili, klesl zase o stupeň níž ve vážnosti u svých bližních.

Z nelaskavých úsudků mluví neobyčejně mnoho pýchy a domýšlivosti. Skromný, pokorný člověk ví, že my všichni jsme chybující tvorové, a myslí raději na své vlastní trámy než na třísky v oku bližního. Kdo pak mu ručí, že zítra se nedopustí téhož, co dnes haní na bližním?

Kdyby se o chybě mluvilo přesně tak, jak ji vidí Pán Bůh, nebylo by to ani tak zlé. Ale my vůbec nejsme s to, abychom správně posoudili dosah některého skutku. Často byla chybička bližního jen nepatrná. Snad se jí dopustil jen ve chvilkové špatné náladě, z únavy, ze slabosti, z přílišné vášně nebo z roztrpčenosti. Snad jest nešťastně zatížen nebo žije v nepříznivých poměrech životních. A my sami bychom snad na jeho místě klesli ještě hlouběji. Jestliže jsme dosud neklesli, stalo se snad jen vlivem šťastných životních poměrů a dobrých lidí, mezi nimiž jsme mohli žíti. Ale místo, abychom to vděčně uznali, zasedáme na soudnou stolici nad svými bratřími a sestrami.

Mluvení o cizích chybách bývá proto tak osudné, že, když se to pak vypravuje dál, nezůstávají chyby takové, jak se o nich původně mluvilo. Již první člověk o nich nemluví přesně, poněvadž jen velmi málo lidí dovede přesně podávati, co se stalo. Každý další k tomu něco přidá, každý to překroutí nebo znetvoří, každý si to upraví podle své chuti, podle svých přání. A na konec se stala z krtčího kopečku ohromná hora. Kdo měl již jednou pří-

ležitost po nějaké době opět slyšeti to, co kdysi sám poslal do světa jako neškodné nebo nerozvážné slovo, ten ví, jako málo se může věřiti lidem, když mluví o jiných.

Každý z nás to ví, každý z nás tím již trpěl, každý z nás si přeje, aby se nactiutrhání vymýtilo i s kořeny. Každý z nás je nenávidí a každý z nás utrhá dále bližnímu na cti, protože nechceme chápati, že musíme napřed polepšiti sebe, chceme-li polepšiti svět. Jen týden dávej na sebe pozor, a všímej si, jak často mluvíš bez potřeby o chybách bližního, jak často takové řeči posloucháš se zalíbením, a podivíš se, jak málo jsi prost té chyby. Jen trvalá, uvědomělá, důsledná sebevýchova tě může změniti. Málo jest lidí, kteří již z domu výchovou mají tak jemný takt, takovou úctu ke cti bližního, že téměř nikdy v této věci nechybují. Většina lidí musí těžkou sebevýchovou se naučiti tak ovládati, aby dovedli jíti mlčky vedle cizích chyb, aniž by po bližním házeli kamením, aby taktně se dovedli v křesťanské lásce skláněti k nešťastnému bližnímu.

Mnohem horší ještě jest, mluví-li se o cizích chybách z chladné vypočítavosti, ze závisti, z odporu a z ctižádosti. Pak jest nactiutrhání jako ostrá dýka v ruce zuřivce, který má radost, když jí může hodně hluboce raniti. Kdo šíří cizí chyby toliko z povídavosti, nemá aspoň radost, když vidí, že bližnímu uškodil. A snad ho velice bolí, že jednal tak lehkomyslně. V srdci se mu probouzí tiché rozhodnutí, že po druhé bude opatrnější.

Kdo však utrhá bližnímu na cti ze závisti a z žárlivosti nebo z podobných pohnutek, ten chce bližního raniti, chce jej zahanbiti před jinými, chce ho ukázati jako člověka špatného, hloupého, neschopného, nepoctivého. A těší se, když došel svého cíle. Proto slídí po chybách svého protivníka nebo soka, sleduje ho krok za krokem, poslouchá dychtivě, aby o něm něco zvěděl, ano nestydí se ani jednati tak sprostě, že pátrá i v jeho dopisech, aby něco našel, z čeho by ho mohl obviniti. Ovšem, kdo hledá, nalézá. Kdo chce psa bíti, vždycky si hůl najde.

A když se takovému člověku podařilo něco nalézti, pak toho využitkuje se zjevnou nebo tajnou škodolibostí a roztrubuje to do světa. Snad tak činí ještě pod pláštíkem lásky k bližnímu, horlivosti o spásu duší, starosti o všeobecné dobro. Snad to činí jen potají, snad jen naznačuje, snad jen pomalu drobí budovu cti. Jest nekonečně mnoho cest k tomuto podlému cíli. Jistě bychom všichni žasli, kdybychom uviděli, jak neobyčejně mnoho nízkosti a hlouposti a žárlivosti se tají v utrhačných řečech.

Tato nepravost si umí přehoditi jemně a dovedně pěkný a často zbožný pláštíček, aby dosáhla svého cíle. A je hodně mnoho t. zv. zbožných duší v městě i na venkově, jimž by velice prospělo, kdyby si v té věci prozpytovaly svědomí. Ještě lépe by bylo, kdyby si život zařídily jinak, svou horlivost o spásu duší omezily toliko na svou vlastní duši. Praví apoštolé chtějí pracovati také

pro duši bližního; ale nečiní to tím, že projevují jeho chyby. Nemluví o něm, ale modlí se za něho; snaží se mu pomoci, nezjevujíce jeho chyb.

Chtíti člověka polepšiti tím, že uveřejňujeme jeho chyby, jest apoštolát velmi snadný, ale tak nevhodný, jak jen si můžeme představiti. Nic neroztrpčuje člověka tak, jako když se vidí zahanben před jinými, když pozoruje, že jeho čest jest podryta a podkopána. Nejeden chybující ubožák by mohl býti snadno zachráněn, kdyby byl našel lidi, kteří by mu byli laskavě podali ruku a posilnili ho jako milosrdný Samaritán vínem útěchy a povzbuzení. Ale když vidí, že se mu někdo za zády vysmívá, o něm vypravuje, že všude, kam přijde, si o něm šeptají nepěkné věci, že se s ním jedná do očí pěkně, za zády však se po něm hází kamením, tak úplně klesá na mysli a pozbývá důvěry k lidem. A řekne si: „Když už nemám cti, tak ať se se mnou už děje cokoli. I kdybych do pekla přišel."

Kdyby věznice, blázince, nemocnice mohly mluviti, jak trpce by vypravovaly o nelaskavosti lidí, kteří se často vrhají na bližního jako divá zvěř. A kdyby se otevřely hroby a hlásaly nesmírné utrpení, které mrtví vzali s sebou do hrobu, utrpení, kterým jim snad puklo srdce, zhrozili bychom se těch strašných žalob!

Nic z toho by nemuselo býti, kdybychom lépe zachovávali první a největší přikázání, přikázání lásky. Což není život již sám sebou dosti těžký a trpký? Musíme se ještě vespolek trýzniti a trápiti

takovými řečmi, které utkvívají v srdci jako jedovaté šípy, až se zakrvácí, protože nemá dosti mravní síly, aby jed vyloučilo beze škody? Kolikrát již se mě tázali mladí lidé, kteří učinili první kroky do života a při tom klopýtli neb aspoň se zdáli klopýtati: „Proč jen lidé o bližním smýšlejí vždy tak špatně? Proč jen všude o tom vypravují, když se někdo dopustí chyby, kterou chce zase napraviti? Jsou lidé vždycky takoví? Nelze již věřiti nikomu?"

A jak to bolí, když musíme viděti, jak se mladá srdce ledově zavírají před dobrem a roztrpčeně kráčejí po špatných cestách, protože je lidé odsuzují!

Ještě nikdy jsem v kostele nebo při duchovních cvičeních nemluvil o nactiutrhání nebo o pomluvě, abych při tom neviděl zaslzené oči před sebou. Jest na světě tolik lidí, kteří těžce trpí nebo trpěli nactiutrháním a pomluvou.

Donášení.

V této hlavě budeme mluviti o t. zv. donášení. Nerad o tom mluvím, neboť mě pojímá veliká ošklivost, jen když to slovo píši. Nejraději bych je ani nevyslovil. Ale chceme-li svůj jazyk opravdu ovládnouti, musíme se i tomuto nepříteli podívati do tváře.

Víš, co je donášení?

Někteří lidé znají to slovo, snad také často donášením pochybili. Ale nevědí, co to jest. Donášením se prohřešuje, kdo někomu donáší, co jeho přítel nepříznivého o něm pověděl, aby je znesvářil. Donášeč se zálibou přijímá od jednoho člověka

špínu a hází ji s touž zálibou na druhého člověka a praví mu: „To je od toho a toho pro tebe!" Donášeč podává neoprávněně dál, co slyšel, a to právě tomu, kdo to dovede nejméně snésti. Donášeč se snaží býti na všech stranách přívětivý a pěkný. Mluví jaksi dvěma jazyky; míchá jed a podává jej v sladkém víně. Je horší než žhář, neboť zapaluje srdce plameny zlosti a nenávisti. Každý duševně zdravý člověk donášečem pohrdá a nedá si nic od něho donášeti z bázně, aby se sám nepošpinil, stýkaje se s takovým nízkým smýšlením. Donášení jest skutečně hodno pohrdání, ať je pozorujeme jakkoli.

Tážeme-li se po jeho důvodech, pohlížíme do propasti lehkomyslnosti a falše. Neboť, proč vypravují donášeči jiným věci, které o nich od jiných slyšeli? Z povrchnosti a z lehkomyslnosti? Pak jest smutné, že se dospělý člověk lépe neovládá? Jen malým nerozumným dětem se odpouští, když zapálí dům. Nikdy však člověku dospělému, který si přece musí býti vědom následků svého jednání. A tím méně lze omluviti člověka, který zaněcuje požár záští a roztrpčení v lidských srdcích. Potom odchází s úsměvem, protože hoří ohníček, a protože rozeštval dva lidi nebo dvě rodiny. Jestliže jsou temnými pohnutkami donášení nenávist, závist, žárlivost nebo mstivost, donáší-li kdo vypočítavě s rozvahou a s radostí, pak jest to podlost ještě větší. To jest zbabělost, která zraňuje a usmrcuje a nechce za to míti odpovědnosti. Zbabělost a zloba zároveň. Poctivý a slušný člověk

ručí upřímně za to, co praví. Nedělá pokoutní politiky. A především. ponechává si pro sebe to, co proti někomu slyšel, i kdyby to s ním mělo umříti.

Závist, žárlivost a umíněnost, zištnost jsou obyčejně černé pohnutky donášení. Někdo je uražen, chce se za to pomstíti, chce se sám umýti, učiniti se pěkným.

Někdo nemůže viděti, že má bližní štěstí v svých podnicích, že se mu věnuje přízeň, kdežto sám snad odchází po prázdnu. Cítí se odstrčen; je uvnitř zlý, že jiní se mají vespolek rádi, a číhá proto na příležitost, kdy by mohl vyslati svůj šíp. Zdali to, co praví, jest pravda nebo ne, o to se donášeč nestará. Nemá-li nic určitého, tak si něco vymyslí. Překrucuje a znetvořuje události tak dlouho, až se mu to hodí do plánů. Pozlatí je pozlátkem starosti, vlastního přátelství, lásky k bližnímu, a jak se všechna ta třpytná faleš jmenuje.

Donášení si musíme oškliviti, neboť pracuje často s nepravdou. Donášeč obyčejně již napřed ani nechce správně chápati to, oč jde. Vidí a slyší jen tak, jak se mu to hodí. Chce věcí použíti pro své účely, a proto není ani s to, aby si utvořil správný úsudek. Vidí a slyší všude svůj cíl. Proto neusuzuje jasně, ani kdyby chtěl. Každé poznání se totiž přijímá a vnitřně zpracovává podle duševního rozpoložení člověka, který je přijímá. Obyčejně se věc, o kterou jde, vytrhne úplně nebo částečně ze souvislosti, a potom má ovšem úplně jiný význam nebo se stává horší. Vypravuje se úplně jiným

tónem, v jiné souvislosti, zpracuje se pro určitý účel, který však člověk, jenž tak původně jednal, nebo mluvil, nikterak neměl na mysli. Jistě již zkusil každý z nás, jak se věci původně naprosto neškodné dalším vypravováním překroutily v pravý opak. Některé slovo může býti v souvislosti s jinými velmi nevinné a dobré. Přijde však donášeč, vytrhne je, překroutí je, podloží mu jiný význam a tak se z něho stane ponenáhlu obluda.

I když donášeč tvrdí, že vypravoval správně, přece mu nemůžeme věřiti, poněvadž jen málokdo dovede opakovati správně a doslova hovor nebo třeba jen několik málo vět, nebo popsati událost naprosto spolehlivě. To zjistili přesným pozorováním učenci, jejichž povoláním jest, zabývati se těmito věcmi.

V každém případě se vážně tažme: „Proč mi to vypravuje?" A zdá-li se mi opravdu, že to se mnou dobře myslí, otažme se dále sami sebe, zdali to skutečně správně vypravuje. A na tuto otázku je odpověď skoro vždycky velice, velice těžká. Donášení jest odporné a nízké, protože nikdy nepůsobí nic dobrého, ale za to neobyčejně mnoho zlého. I když člověk, kterému se něco vypravuje, je člověk klidný a vážný, i když ujišťuje, že té věci nepřikládá důležitosti, přece často se v něm usadí tajný odpor, který se ve vhodnou chvíli projeví. Obyčejně však se rány zpola zahojené znova ukrutně otevrou, nové rány se zasadí. Dosavadní odpor a nepřátelství znovu vzplane a se zvětší, přátelství, jež trvalo léta, se zničí, mír a

svornost se usmrtí, důvěra se podryje, úcta a poslušnost se zbytečně ztěžuje a radost z práce se brzdí. Proto nikdy nezapomeň na slova: „Donášeč a člověk jazyka dvojího jest zlořečený; nebo mnohé, kteří pokoj mají, zbouří." (Sir. 28, 15.)

Horečné bažiny.

Velká jest moc jazyka a řeči. Jsou-li ve službách dobra, jsou neúnavnými apoštoly míru a pokoje. Postaví-li se však do služeb zla, přicházejí-li z nečistého srdce, stávají se špinavým proudem, který valí po světě své kalné vlny a na jehož březích leží lidé, aby ukojili svou žízeň po štěstí. Jsou horečnými bažinami, z nichž vystupuje smrt a zkáza pro duše.

Jest třeba se zmíniti také o neslušných řečech. Sv. Pavel praví, že takové věci nemají býti ani jmenovány; ale jdeme-li světem, zaznívají odevšad špinavé řeči jako pohřební píseň ctnosti čistoty. Uvádíme jediný příklad z nesmírného počtu jiných.

V továrně pracují dělníci v dlouhých řadách vedle sebe. Mluví o včerejších událostech, o vesnických klepech, o politice, o drahotě a o nejbližším zvýšení mzdy. Ale o všech těch věcech se ví už dávno. Zábava vázne. Tu někdo hodí poznámku zdánlivě neškodnou a bezvýznamnou. Ale kdo o tom ví, ten zbystří sluch. Nejdrzejší ze společnosti hned do toho vpadnou; zábava se stává živější, smích provází hrubé žerty, dvojsmyslné poznámky. A jak oči planou! Nikoli ušlechtilou

radostí, nýbrž skrytou vášní. A tváře hoří zlou žádostivostí, a pohled chtivě těká sem tam. Až na konci řady sedí hoch, který přišel teprve před několika dny. Na jeho tváři jest ještě svatá pečeť nevinnosti. Teď je jak v ohni, protože dětinný stud mu vhání krev do tváře. Jako by chtěl kolemstojící varovati, aby pamatovali, co mluví, sklání se nad práci, a dvě velké slzy mu padají na ruce. Ach, jak je mu u srdce těžko! Takto si život nepředstavoval! Jak krásné to bylo doma, kde nikdo nevyslovil tak ošklivé slovo! Chtěl by vším uhoditi a utéci od těch zlých mužů a žen, kteří nechápou úzkost nevinného dítěte. Ale ach, musí tu zůstati! Vždyť chce vydělávati pro rodiče a sourozence. Bezmocně se dívá s jednoho na druhého, nenajde-li někoho, kdo by s ním cítil. Ale na všech tvářích lhostejnost, hrubá radost z odporné špíny. Mlčí. A za půl roku smýšlí snad právě tak jak ostatní. A rty, které by dnes bez odporu nepronesly ošklivého slova, budou bez ostychu mluviti tak sprostě, že bude možno říci o něm slova žalmistova: „Hrob otevřený jest hrdlo jeho." (Žalm 13. 3.) Hrob, z něhož vystupuje hniloba a nákaza pro jiné. Tak jest to v životě.

Kam jde člověk a kam se podívá, odevšad na něho vane morový dech špinavých řečí. Z dílen, z továren, z místností zábavních, z lesa a z pole, z kanceláře ano i z rodin! Ještě děti nedorostly do školy, a již si takové věci šeptají. Ani dům Boží není jist před takovou špinavou zátopou.

Kristus Pán jednou pravil, že z plnosti srdce

mluví ústa. A jeho slova musíme obrátiti na všechny, kdo mluví neslušné řeči, ať je to kdokoli. Pokažený žaludek a pokažené srdce se poznají podle jazyka. Kdo je v nitru čistý a cudný, jistě nepronese ani jediného ošklivého slova. Kdo však při každé příležitosti mluví takové řeči, ano, kdo i nevinné slovo bližních překrucuje a podkládá mu jiný význam, takže se stává dvojsmyslným, kdo příležitost skoro za vlasy přitahuje, jen aby mohl prodati své špinavé zboží, ten má jistě špatné srdce!

Neslušné řeči jsou zdrojem nesmírné zkázy. Jsou nepřítelem, který zasévá špatné símě mezi pšenici na poli Božím. Jsou pomocníky ďáblovými. A nabývá-li nemravnost nyní čím dál tím víc převahy, jestliže se můžeme skoro tázati, jsou-li vůbec ještě cudní lidé, tak největší vinu na tom na všem mají ti, kdo neslušně mluví. Smrt jest na jejich jazyku. Oni zavraždí více duší než kterákoli jiná nepravost.

Možná, že si z takových řečí nic neděláš, protože jsi otupělý. To však není před Pánem Bohem omluvou, jestliže zasséváš, kamkoli kráčíš, hřích a duchovní smrt. Snad se někdo při tvých řečech směje, snad se výtečně bavíte. A jdeš domů a nic si při tom nemyslíš. Ale v srdci bližního jsi roznítil oheň, který vzplane mocnými plameny, a následkem jeho budou strašné činy. V jeho duši bylo již dlouho plno hořlaviny a bylo potřebí jen jiskry, aby vzplanula. Tys hodil tu jiskru do jeho duše, ty! . . .

Proč jen mohou býti lidé tak nemilosrdní k duši

svých bližních? Což nemá většina lidí už beztoho dosti bojů proti žádostivosti ve vlastním nitru? Proč se do jejich duše vrhá se smíchem ještě požár, takže si už nedovedou pomoci a bezmocně se ponechávají hříchu?

Koná vskutku truchlivé dílo, kdo takto zasévá símě ďáblovo! Ještě hůř působí takové slovo, jestliže je zaslechnou děti a mladí lidé. Snad mu ještě nerozumějí, ale bude v nich dřímati až do té doby, kdy temné vášně vyrazí z hlubin proti svatému hradu nevinnosti. A potom je bude nutiti k hloubání a k hledání, a to zejména tehdy, kdy nehotový člověk to nejméně dovede snésti. A když bezradně bude státi před životními otázkami a nebude míti odvahy, aby rodiče nebo vychovatele poprosil o vysvětlení, potom slova svůdcova vykonají své černé dílo. A hledající dítě bude píti ze špinavých kaluží jeho vinou.

Na mnohý zničený život, na nejedno mládí zašlapané v bahně mohlo by se napsati: „Jediným slovem začala tvá zkáza!" – Svůdce přišel k němu s uhlazeným zevnějškem; strojeným přátelstvím si získal důvěru. A když dítě viselo jak chvějící se ptačátko na jeho vůli a nedovedlo ho již odehnati, trousil jed hanebných řečí do jeho duše. A ze slov povstává divoké símě myšlenek a žádostí, rostou truchlivé skutky nemravnosti. A nyní sedí ubohé dítě na hrobě své nevinnosti a úpí k Bohu. Ale ani pláč ani žaloby již nepomohou. Nic nepomůže proklínati svůdce. Nevinnost se již nevrátí! Jediným slovem začala jeho zkáza. Padlo jako

jinovatka v jarní noci . . . Nevinnost byla zničena . . . umřela . . .!

A co činí rodiče, kteří přinesli tolik obětí pro duši tohoto dítěte, kteří by krev obětovali, aby zachránili jeho nevinnost? –

Ach, oni se ještě domnívají, že jejich miláček jest nevinen; netuší, že jeho liliová nevinnost jest již potřísněna bahnem. Ale kdysi se to přece dovědí. A potom budou jako lvice, jíž uloupili mláďata. Ovšem nejedna matka je svým vlastním dětem zhoubným příkladem. Jak smutné je, když právě matčiným jediným slovem začíná zkáza! Když matka dílo zkázy nejen podporuje, nýbrž vlastní dítě nutí do společností a zábav, kde je nevinnost v největším nebezpečí a kde dcera mravně klesá! . . .

Proto uzavři své rty na zámek, aby nikdy nemluvily slova neslušná nebo dvojsmyslná! Neboť i když snad každé dvojsmyslné slovo přímo neškodí, přece přispívá k tomu, že se zamoří celá mravní atmosféra. Každý, kdo mluví špinavé řeči, nese část odpovědnosti na velké zátopě nemravnosti, která se dnes valí světem, a hrozí, že vše pohltí v svých vlnách. Všichni šlechetní lidé se musejí spojiti v svatém zápase, aby sami nikdy nepronesli dvojsmyslného slova ani takových slov v své přítomnosti netrpěli, mohou-li tomu nějak zabrániti. Kdyby všichni dobře smýšlející lidé se proti tomu spojili, kdyby nebyli často tak zbabělí, kdyby neskláněli hned úzkostlivě záda jak otroci

před veřejným míněním, nemohlo by zlo činiti takové pokroky.

Buď apoštolem čistoty! A Kristus Pán, Přítel nevinných duší, odmění ti každou oběť, kterou přineseš pro něho!

Poslední slovo.

Je to zvláštní, že většina lidí hladoví a žízní po té slávě, aby měli poslední slovo. Přísloví sice praví, že moudřejší ustoupí, ale kde běží o poslední slovo, tam se matou všechny pojmy o moudrosti. Každý chce tu moudrost velkomyslně ponechati svému protivníku.

Proč vlastně tolik na tom záleží, máme-li poslední slovo nebo ne? Což vskutku má vždy pravdu ten, kdo se vydrží nejdéle hádati? Neměli by potom vždycky pravdu a právo nejhorší kříklouni?

Tato touha míti ve všem poslední slovo je tolikó zjevná nebo tajná pýcha. Ale je to opravdu podivná čest, nejdéle vydržeti v hádce nebo ji ukončiti nenávistnou poznámkou, proti které jest protivník bezbranný!

A přece není mnoho lidí, kteří by se tak ovládali, že by se bez trpkosti zřekli posledního slova, kteří by prostě řekli své důvody a potom uměli mlčeti. Většinou jsou lidé spíše s to, aby pro poslední slovo nohama šlapali dlouholeté přátelství, domácí mír, dětinnou úctu, vážnost představených. Stůj co stůj chtějí míti pravdu, jako by se to dalo vybojovati statečným hrdlem a pádnou pěstí.

Neměls i ty v životě chvíle, o nichž by sis poctivě

mohl říci: „Kdybych byl raději mlčel!" Kdybys byl dovedl mlčeti, sotva bys musil litovati. A nevím, byl-lis kdy šťasten pro poslední slovo, které sis vydobyl za cenu lásky k bližnímu. Požehnané rty, které se uzavírají v mlčení, když mlčeti jest lépe než mluviti!

Činíš námitku, že bída denního života a neshody ve styku s lidmi jsou silnější než nejkrásnější předsevzetí. Omlouváš se vznětlivou povahou, která se musí vybouřiti. Myslím však, že není člověka, který by se nedovedl uklidniti, kdyby opravdu chtěl.

Ublížili ti? Možná, že se to jen domníváš. A dobře bys udělal, kdyby ses na to pořádně podíval se stanoviska protivníkova. Ale dejme tomu, že by ti byli skutečně ublížili. Budeš se tedy věčně hádati o své právo, které ti přece nechtěli dáti a nedají? Což jsi první člověk, jemuž se stala křivda? Pamatuj raději na velkého Mistra mlčení, na našeho Spasitele Ježíše Krista! Jak stojí před veškerým lidem pohrdaný a zneuctěný jak nikdo na světě!

Život jest tvrdý a lidé jsou často ještě tvrdší. Šlapou po nás a netáží se, zdáli nás to bolí nebo ne. Možná, že se utlumí některé síly, které v tobě dřímají a nedojdou k rozkvětu, nedozrají v plod. Ale což na tom? Jen jednoho jest potřebí! A to jest, abychom plnili svou povinnost.

Jsi tak rozčilen, že se nedovedeš ani ovládnouti. Snad jsi zkusil již tolik zla a trpkosti v životě a chvěješ se, blíží-li se nové utrpení. Snad jsi se stal drsným k bližním mnohým zklamáním, takže si nechceš povolovati, a chceš býti raději kladivem

než kovadlinou. Ale zdali pak budeš při tom šťasten? Ještě nikdo nevykonal nic dobrého, kdo jednal v prvním rozčilení!

Navykni si čekati s odpovědí, až se zase uklidníš. Zítra na to budeš hleděti jinak. A to, co se ti dnes zdálo nesnesitelným, bude se ti zítra jeviti lehčím. Dnes bys všecko rozbil pěstí na padrť, zítra to klidně uvážíš, a vyslechneš důvody protivné. Jak to uděláš, aby ses uklidnil, to je tvoje věc! Radí se k tomu mnoho prostředků. Po každé však se musíme při tom přemáhati. Někteří se uklidňují důvody čistě přirozenými. Jako křesťané a katolíci máme se uklidňovati důvody nadpřirozenými. Nemělo by častější sv. přijímání, důvěrný styk s tichým a pokorným Spasitelem míti na nás tolik vlivu, abychom byli čím dál klidnějšími a mírnějšími? A pohled na přibitého mlčícího Krista Pána na kříži neměl by nás pohnouti, abychom následovali jeho hrdinného příkladu?

Měl bys rád poslední slovo? A tážeš se mne, proč právě ty se ho máš zříci, a ne ten druhý. Inu, prostě proto, že je to čestnější a lidštější se ho zříci nežli se o ně hádati. Šlechetný člověk mlčí, když mluvení jest marné nebo škodlivé!

Co teď?

Odpověď jest snadná: Musíme se polepšiti!

Proto dej aspoň týden nebo měsíc nebo celý rok na sebe co nejvíce pozor. A brzo poznáš, jak jsi ještě daleko od ideálu pravého křesťana a v čem se musíš ještě polepšiti. Chop se statečně díla

a neztrácej mysli! Buď přesvědčen, že každé nové sebezapření jest krůčkem na výšinu křesťanské dokonalosti.

Ovšem musíš míti sám s sebou trpělivost. Ale ach! Ty by ses již nechtěl dopustiti této ošklivé chyby. Ale ti druzí? . . . Máš pravdu, bylo by ti snadnější, kdyby i ti druzí jako ty bojovali proti svým chybám. Musíme však bráti lidi tak, jak jsou. Musíme se učiniti na nich nezávislými. Jakmile přestaneš jeviti zájem o novinky a nebudeš se vytazovati, jakmile ukážeš, že takové řeči se ti nelíbí, tak „těm druhým" brzo přejde chuť na špatné řeči. Ještě lépe jest, když obrátíš hovor na něco jiného, když řekneš něco lhostejného, třeba i hloupého, nebo když je výslovně upozorníš na tu chybu.

Jedna řádná matka říkávala: „Děti, nemáte-li o čem jiném mluvit, tak raději mlčte!"

Napsal P. J. Lucas z kongr. Pallotinů. S dovolením autorovým přeložily S. N. P.

Nr. 5.565b.

Imprimatur.

Olomucii die 29. Martii 1930.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

Používání novinových známek povoleno pošt. řed v Opavě pod čís. 25.601|III z 18. července 1927. — Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín. — Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

„Životem" číslo 83. II. vydání Cena 50 h.

Dělník — světec

„Hrdina v dělnické haleně" II vydáin.

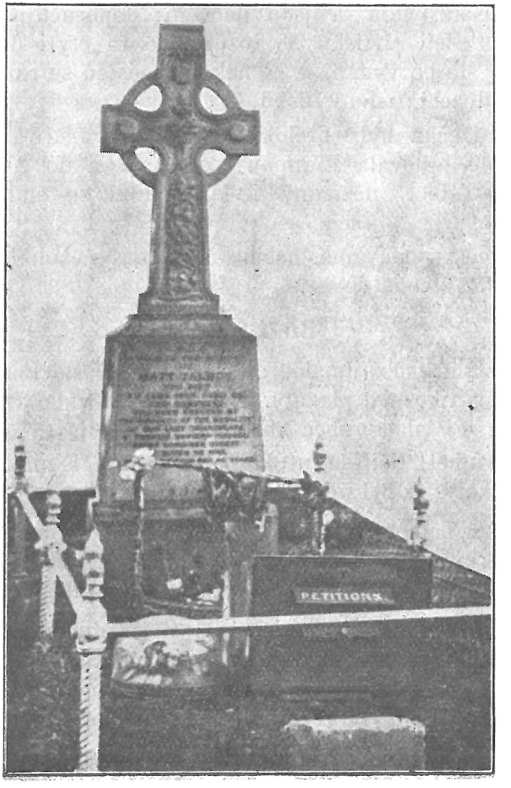

Mat Talbot.

Jak se lidé tlačí u knihkupeckých obchodů? Co pak tam kupují tak zajímavého? — Tenkou, malou, asi dvacetistránkovou knížečku, s nadpisem: „Život Mat Talbota, dělníka dublínského". A potom čtou knížečku, čtou a jsou nadšeni; doporučuji ji dál. Deset tisíc výtisků se rozprodalo za čtyři dny. Vydání šlo po vydání a za několik měsíců se rozprodalo sto dvacet tisíc výtisků.

Knížečka byla přeložena do cizích řečí a vítězoslavně putovala Evropou i do Asie a do Australie. Mat Talbot, neznamý irský dělník, se stal světoznámým.

I my podáváme našim čtenářům několik ukázek z jeho života.

Boží novinky.

Talbota nezajímalo, co se psalo v novinách, ani co vykřikovaly plakáty. Nečetl novin vůbec ani plakátů. Či snad vůbec ani neuměl čísti?

O uměl! Učil se u Školských bratří, k nimž chodil do školy; a byl mimo to chytrá hlava.

Ale Talbota zajímaly zcela jiné věci než takové tintěrky nebo denní klepy. Toužil zvědět velké noviny Boží, a našel je ve zbožných knihách.

Denně na kolenou konával večer duchovní četbu. Žíznivě pil plnými doušky z čistých zdrojů, z Písma sv., zvláště z Nového zákona, ze spisů světců a velkých učitelů církevních. Měl mnoho knih, rád si

od přátel vypůjčoval a své knihy zase půjčoval jiným.

Zajímavé jest, jak se kdysi vyjádřil svému příteli o duchovní četbě. Vypravoval mu, že čte Apologii kardinála Newmanna. „Ale taková kniha jest přece příliš nesnadná pro takového člověka jako jsi ty," mínil přítel. „Také jsem ji kdysi začal čísti, ale musil jsem toho nechati, protože jsem jí nerozuměl."

Talbot odpověděl: „Není pro mne nesnadná. Po každé se napřed pomodlím, abych knize rozuměl, neb aspoň ji pochopil v hlavních věcech. A domnívám se, že se mi dostalo dosti světla, abych jí většinou rozuměl."

Ovšem, Talbot měl dosti světla. Žil z pravdy. A to jest nejjistější zárukou a nejpádnějším důkazem, že pravdu chápal.

Talbot si dělával krátké poznámky z kázání a z duchovních knih do notesu nebo na lístky. Jsou to myšlenky a pravdy, které jej hluboce dojaly, a které prožíval.

Napsal si na př.: „Nejsladší Ježíši, dej, ať ve mně umře všechno, co je špatné. Znič ve mně všechno, každou chybu a každou nestálost, všechno, co se Ti nelíbí! Dej mi pokoru, trpělivost a lásku! Dej, abych svůj jazyk ovládal dokonale!"

„Sv. Augustin praví: Bůh může býti ctěn toliko láskou."

„O Pane Ježíši, jak toužím po tom, abys Ty byl učitelem mého srdce!"

„Království nebeské není přislíbeno mudrcům a vzdělancům, nýbrž těm, kdo mají ducha dítek Božích.“

„Co mám s tebou mluviti, když mám Ježíše, který mluví ke mně?“

Nejeví se v těchto myšlenkách krásný vnitřní život tohoto muže?

Takového člověka ovšem nezajímají denní novinky ani rozptylující zábavy. Pátrá jen po věcech Božích a naslouchaje, co Pán Bůh mluví k jeho duši, stává se tichým a mlčelivým. — Světe, příteli, soudruhu, „co mám s tebou mluviti, když mám Ježíše, který mluví ke mně?“

Jednotlivosti ze života.

„Když je Pán Bůh poslal, tak je přijmu.“

Mat Talbot se oblékal vždycky čistě, to nikdo nemohl popřít. Ale v neděli i ve všední den stejně. To tak nejde! A protože si sám nových šatů nekupoval, nýbrž nosíval jen obnošené, které dostal od známého pána, chtělo několik paní mu opatřiti nový oděv.

Ale což, když jej nepřijme nebo jej hned daruje dál? Bylo by mu to podobno!

Ale ženy jsou chytré. Nastrčily P. Walshe T. J., aby došly cíle.

P. Walsh přistoupil skutečně na návrh a dal si po jedné schůzi Mariánské družiny zavolati Talbota.

„Talbote, máte špatné šaty.“

„Mám, důstojný pane, ale slíbil jsem Pánu Bohu, že již nikdy nebudu nositi jemnějších.“

„Ale jděte!... Vezměti si tam ten nový oděv!“

„Nerád bych, důstojný pane. Slíbil jsem to Pánu Bohu."

„Ale Pán Bůh vám je poslal. Tak si je vezměte!"

„Když je Pán Bůh poslal, tak si je vezmu!"

A bez dalšího zdráhání přijal Talbot šaty s dětinnou vděčností jako dar Boží. Vždyť od Pána Boha přijímal všecko.

Opuštěna? To je nesmysl!

Jedna paní měla trápení a hledala potěchy. Slyšela, že Talbot umí tak pěkně těšiti, že by potěšil také ji.

Vypravovala mu tedy, že u ní byl bratr ze Spojených států na návštěvě, a jak to bylo krásné a jak se potom opět těžko loučilo. A že se od té doby cítí tak hrozně opuštěna.

Talbot poslouchal pozorně. Proč ji nepotěší? Což dnes a právě u ní nemá slov?

Ale již odpovídá. „Opuštěna? Jak můžete býti opuštěna? To jest nesmysl! Vždyť je přece Pán Ježíš ve svatostánku!"

Zahanbeně sklopila oči a později se přiznala, že tato výčitka ji více potěšila, než jakýkoli jiný projev soucitu. Již se nikdy necítila opuštěna. Talbot jí ukázal cestu k svatostánku. Chodívala tam často a byli tam vždycky dva.

„Pán Bůh chce, abych vás prosil za odpuštění."

Co pak se dnes stalo mezi dílovedoucím a Talbotem? Oba jsou rozčileni. Ale je to tím nápadnější, že Talbot se vždycky choval tak uctivě k představeným!

Konala se sbírka na dobročinný podnik. A Talbot myslil, že dílovedoucí, když má tak veliký plat, by jistě mohl dáti víc. A také mu to upřímně řekl.

Dílovedoucího to zas dozlobilo, že dělník mu činí výtky. A když se spolu chvíli přeli, řekl Talbotovi, že by se měl chovati slušněji.

Talbot již neřekl ani slova a odešel.

Brzo poté vyhledal dílovedoucího a omlouval se: „Pán Bůh chce, abych vás prosil za odpuštění za to, co jsem vám řekl. Proto jsem k vám přišel."

Bohužel, málo lidí dovede prostě a upřímně po spáchané chybě prositi za odpuštění a tím vyrovávati nesoulad. Talbot to dovedl.

„Nebudu lháti, abych tě vytáhl z louže!"

Aha! X. nemá dobré svědomí!

Proč by se tak chvatně schovával za hranici dříví? Ale ovšem! Minulou sobotu odešel bez dovolení z práce a dílovedoucímu se do dneška ještě neomluvil.

Však tam již přichází obávaný dílovedoucí! „Talbote, neviděl jste X.?"

Má prozraditi kamaráda? Má selhati? Co řekne?

„Raději kdybyste se mne na takové věci ani neptával. Vždyť víte, že na takové otázky neodpovídám."

Dílovedoucí jest příliš moudrý, aby nepoznal, že z Talbota nic nedostane. „Tak až ho uvidíte, řekněte mu, aby ke mně přišel."

„Ale ano!" odpověděl Talbot.

Sotva je dílovedoucí z dohledu, volá Talbot na vinníka a praví mu: „Slyšels to?"

„Ba slyšel!" odpovídá.

„Tak to vezmi na vědomí, neboť já nebudu lháti, abych tě vytáhl z louže!“

Takový je Talbot. Upřímný, přímý, poctivý; nepřítel přetvářky a lži.

„Jakpak je to s tvou duší?“

Talbot se umí dobře baviti. Právě mluví s přítelem o společných zájmech.

Zdají se sobě blízcí, a přece se sobě nepodobají ani dost málo. Talbot je člověk, který hoří pro Boha, kdežto jeho přítel je člověk, který se o Boha nestará. Již 30 let nebyl u sv. svátostí! V nejpoutavější zábavě se ho Talbot najednou táže: „Jakpak je to s tvou duší?“

Přítel se zarazil. To nečekal. Ale osten již zůstal. Upřímně a horoucně jako apoštol domlouvá Talbot příteli, aby zanechal hříchu a vrátil se k Pánu Bohu. Jeho slovo je tak vážné, tak převědčivé, že přítel je celý rozechvěný.

Příští sobotu odpoledne jdou spolu do kostela. Talbot se modlí před svatostánkem, přítel se zpovídá. A andělé v nebi jásají nad obrácením hříšníkovým.

„O toho můžeš býti bez starosti.“

Jest právě pět hodin ráno. Talbot jde jak obyčejně do kostela. Ulice jsou ještě prázdné. Jen strážník jde.

Talbot ho nerad potkává, a proto vchází do jednoho průjezdu.

„Vida! Ten se jistě bojí světla. Tulák, snad zloděj!“

Strážník je hned pohotově a již vyslýchá: „Kdo jste? Co tu děláte tak časně zrána? Co chcete?“

„Jdu na mši svatou.“

„Hled'me, hled'me, jak se dělá pobožným! jde na mši sv. v 5 hodin. A kostel se otvírá až v šest. Tomu věř, kdo chceš!“

„Ale kostelník otevře a mne pustí dovnitř.“

A již je tu druhý strážník. Když spatří Talbota, kterého již často vídal čekati u kostelních dveří, zasmál se, kývl na svého horlivého kolegu a šeptal mu: „O toho můžeš býti bez starosti!“

Talbot se rychle ztratil. A již otvíral kostelník dveře a strážník vidí ještě „tuláka“, jak mizí v kostele.

„Vždyť znáte mou slabost?“

Tak? Jakoupak slabost měl Talbot?

Nemohl slyšeti, když někdo vedl špatné řeči a bral jméno Boží nadarmo.

Když měl u firmy Martinovy stálou práci, prosil dílovedoucího, aby už nemusil choditi na nábřeží, protože se tam příliš hrubě mluví. —

A co se týká zneužívání jména Božího, nebyl před svým obrácením sám v té věci příliš vzorný. Lehkomyslně brával jméno Boží nadarmo a dalo mu mnoho práce, než tomu odvykl. Aby si častěji vzpomněl na svou slabost, upevnil si dva špendlíky křížem na rukou. Kdykoli se podíval na své ruce, uviděl křížek a vzpomněl si na Ukřižovaného. A myšlenka na ukřižovaného Spasitele má velkou sílu, abychom

vítězně překonali zlozvyk nejvíce zakořeněný. Touto vzpomínkou zvítězil Talbot nad svou chybou.

„Světec žil mezi námi."

(1856—1925.)

Jest svátek Nejsvětější Trojice 1925. Na cestě ke kostelu nejsvětějšího Vykupitele v Dublíně v Irsku klesl jakýsi muž na cestě v bezvědomí. Hned ho křísili. Ale již prchl život z unaveného těla. Přinesli mrtvého do márnice a tam učinili překvapující objev. Mrtvý měl na těle řetězy; jeden silný, rezavý, hluboce do těla vniklý kolem kyčlí, druhý lehčí kolem levého ramene a třetí kolem levé nohy.

Kdopak je ten zvláštní muž? A co mínil s těmi řetězy?

Přišlo se na to, že se jmenuje Mat Talbot. Byl prostým dělníkem u známé firmy Martinovy v Dublíně. Další zprávy o něm budily velký podiv v Dublíně, v celém Irsku, i za hranicemi. Nejprve si to lidé jen šeptali, pak se o tom mluvilo hlasitě a hlásali to do celého světa: „Světec žil mezi námi, a my jsme to nevěděli!"

Měli bychom se zajímati o své současníky.

Proto uvádíme nejzajímavější věci za života Mat Talbota, tohoto velkého kajícníka v dělnické haleně.

Na šikmé ploše.

Mat — zkratka jména Matouš — Talbot se narodil 2. května 1856 v Dublíně v Irsku. Jeho rodiče byli hodní, poctiví, zbožní lidé. A přičiňovali se, aby své děti dobře vychovali.

Mat měl dětství takové jako sta a tisíce jiných dělnických dětí v podobných poměrech.

Ale již záhy byl spoután špatným návykem, který jej zlověstně ovládal až do 28. roku.

Mat byl pijan.

Jak se to stalo? Byl snad zatížen? Byl snad dítětem z rodiny alkoholické, v níž neblahá náklonnost přechází s otce na syna a na vnuka a všecky zotročuje?

Matovi rodiče i prarodiče s otcovy i matčiny strany byli lidé velmi střízliví.

Jak se to tedy stalo?

Mat se pokazil špatným příkladem svých soudruhů. Rodiče se toho zhrozili, když Mat jako hoch sotva čtrnáctiletý přišel po prvé a pak častěji a častěji domů opilý. Otec mu nabil, matka mu činila vážné výčitky a s veškerou mateřskou láskou se ho snažila přivésti na dobrou cestu.

Ale všechno bylo marné, ačkoli změnil i firmu, obchod s vínem, u níž pracoval, aby neměl k pití příležitosti. Mat klesal hlouběji a hlouběji. Zdálo se, že pro něho již není záchrany.

Matka však stále doufala a úpěla k Bohu o milost pro nezdárného syna. Nevyslyší Bůh její prosby? —

„Dám se k abstinentům."

Zas jeden týden se Mat proloudal. Ani jediný den nebyl v práci. Jen pil a pil. Teď již byla sobota, a Mat neměl v kapse ani haléře a k tomu strašnou žízeň na kořalku.

Jak ji utiší? Kde vezme peníze? Výplatu čekat nemohl!

Ale ostatní dělníci, jeho přátelé, dostanou výplatu. A jistě ho dnes pozvou na skleničku! Zkusí to.

Před polednem se Mat pečlivě oblekl a odešel s bratrem Filipem z domu, aby šel vyhlídat, až ho přátelé pozvou na skleničku kořalky.

Však teď už jdou z práce a jsou v dobré náladě. Měli výplatu v kapse. Jdou mimo oba bratry. Pokývli na ně a přáli dobrého chutnání. Ale nenapadlo ani jediného, aby řekl: „Mate, chuďáku, máš žízeň, pravda? Pojď a dej si s námi jednu!" Opravdu, ani jediný ho nepozval!

Takové chování Mata velice dojalo. Otřáslo jeho srdcem tak mocně, že se dvířka srdce otevřela dokořán milosti.

„Půjdu domů!" pravil bratrovi.

„Vždyť jest ještě skoro! Oběd není ještě hotov."

Mat šel tedy domů sám. Matka hleděla udiveně.

„Copak se, Mate, dnes tak brzo vracíš? A jak se mi zdá, nemáš ještě ani v hlavě!"

„Ba nemám!" odpověděl krátce.

Obědvali. Mat byl ku podivu potichu. Mlčky seděl za stolem, ač bylo již dlouho po obědě. Pojednou se obrátil k matce a pravil: „Dám se k abstinentům."

Matka se usmála nedůvěřivě. Vidouc však vážnou tvář synovou pravila: „I dej se k nim s Pánem Bohem! Ale, nechceš-li u nich vydržeti, tak s nimi ani nezačínej!"

„Tedy s Pánem Bohem!" povídá Mat. Vstal, pořádně se umyl, vzal čepici; chystal se odejíti.

„Dej Pán Bůh, abys to splnil!“ pravila matka vlídně, vidouc ho, jak odchází.

Mat neodpovídá a jde.

Kam?

Do koleje sv. Kříže.

Co tam dělá?

Zpovídá se.

Již tři léta nebyl u sv. svátostí. Teď si dělá důkladný pořádek v duši. Po sv. zpovědi slíbil knězi, že již nebude píti alkohol. Zavázal se k tomu zatím na tři měsíce.

Příštího dne v neděli byl již v 5 hodin ráno na mši sv. u sv. přijímání. Slunce zářivě vycházelo k novému, krásnému, svatému životu!

Nový život!

„Již ani kapky alkoholu!“ rozhodl se hrdinně náš Mat.

Věděl, že sám z vlastní síly nezůstane věrný tomuto předsevzetí. Zde musí pomoci Bůh.

Proto si učinil předsevzetí, jež by mohla býti vzorem všem, kdo se chtějí z hříšného návyku propracovati k svobodě dítek Božích.

1. Denně půjdu na mši sv. a často budu přistupovati k sv. přijímání.

2. Budu se vyhýbati blízké příležitosti.

3. Přičiním se, abych volné chvilky co nejlépe využitkoval.

V kostele sv. Františka Xaverského bývá nyní Talbot denně na mši sv. a vyprošuje si sílu k dennímu tuhému boji. Také ke stolu Páně často při-

stupuje. Potřebuje Pána Ježíše. Jen Kristus Pán může svým mocným slovem utišiti bouři vášní, která ještě u Talbota propukne.

* * *

První sobota po obrácení Talbotově. Dělníci odcházejí z dílny. Talbot s nimi. Jako jindy v sobotu tak i teď se jde do nálevny.

Má jít s nimi? Má zamířiti hned domů?

Již stojí před hospodou. Vrátí se? Nikoliv. Vstoupí do nálevny s ostatními.

„Co je, prosím, libo?“

„Minerální vodu.“

Všichni žasnou. Již stojí láhev před Matem. Ostatní pijí kořalku, Mat minerální vodu. Co se s ním stalo? Má jakési brouky? Zas jej to přejde. Mat dopil, zaplatil, vstal a odešel. To je jeho poslední návštěva v hospodě.

Volné hodiny bývaly mu do dneška osudné. Přes den býval obyčejně pilným, svědomitým dělníkem, kterého si zaměstnavatelé vážili. Ale večerní hodiny probíjel pravidelně v hospodě.

Co teď bude dělávat ve volných chvílích? Zůstane doma?

Ale tam by za ním přišli staří kamarádi a odvedli jej do nálevny. Musil se někam ztratit, kde by ho nikdo nenašel.

Šel tedy tam, kde by ho nikdo nehledal, do odlehlého kostela. Dlouho do noci tam prodléval před Kristem Pánem ve velebné Svátosti. Tam těžce bo-

jovával sám se sebou a po dlouhé modlitbě se vracívol domů, aby si v noci odpočinul.

* * *

Talbot míval těžké dny a týdny. O tom nepochybuje nikdo, kdo zná slabost lidské přirozenosti a sílu špatného návyku. Jakou chuť míval na kořalku! A jak ho bolel výsměch bývalých přátel! A jak se mu těžko modlívalo v době vyprahlosti! Tak dlouho se skoro nic nemodlíval, takže nyní se teprve znovu učil modliti. A jak často se do jeho srdce plížila malomyslnost a zoufalství!

V těch chvílích říkával matce, jež jediná byla důvěrnicí jeho duše: „To všecko není, maminko, k ničemu! Po těch třech měsících začnu znova píti."

A matka, dobrá, milá, chápající matka, těšila a povzbuzovala svého syna a velice se za něho modlila. Pán Bůh jí to odplať!

Jak vyšel Talbot z těchto bojů? Jako vítěz.

Po třech měsících zavázal se k abstinenci na rok a za rok na celý život.

„Nikdy se již nechci vrátit do stavu, v němž jsem byl."

Víme zvláštní vzpomínku ze života Talbotova, z doby krátce po jeho obrácení. Mluvil o tom se svým důvěrným přítelem.

Právě byl na ranní mši sv. v kostele sv. Františka Xaverského a chystal se jíti k sv. přijímání. Ale náhle naň přišlo prudké pokušení k zoufalství. Vnitřní hlas mu šeptal: „Marně se snažíš odvyknouti

si pití. Tvé pobožnosti nemají ceny. Čiň cokoli, přece nevytrváš!" Nebyl s to, aby se přiblížil k mřížce, a nepokoj vypudil jej na konec z kostela.

Šel po ulici a v pouličním ruchu pominula úzkost. Za chvíli pozoroval, že je před katedrálou. Bylo právě osm hodin. V katedrále byly právě služby Boží a příležitost přistoupiti k sv. přijímání. Talbot vešel do kostela a sledoval velmi zbožně nejsvětější obět. Když však chtěl přistoupiti k sv. přijímání, přepadlo jej totéž pokušení zase tak prudce. Opět jej to vypudilo z kostela a teprve venku se vzpamatoval.

Kam teď? Zase bloudil po ulicích a konečně se octl před farním kostelem v ulici Berkeleyově. Neváhal ani na okamžik a vešel dovnitř. Právě bylo obětování. Za chvíli zvonilo k pozdvihování a k sv. přijímání. Na Mata přišla zase táž duševní úzkost a nedala pokoje, až se zase octl na ulici.

A zase bloudil po ulicích, až v 3/4 10 hod. stál opět před kostelem sv. Františka Xaverského. Co teď učinil? Poklekl před kostelem na kamennou dlažbu a modlil se: „Bože můj, já opravdu nikdy se již nechci vrátit do toho stavu, v němž jsem byl!" Pak se vroucně modlil k Panně Marii, aby mu pomohla, a asi za 10 minut se mu ulevilo. Vešel do kostela, byl přítomen mši sv. v 10 hodin a bez trápného pokušení mohl již přistoupiti k sv. přijímání. Od té doby měl pokoj.

Láska Ježíšova pudí k velkým skutkům a probouzí touhu konati skutky ještě větší. Láska Boží

ovládla srdce Talbotovo a budila v něm touhu po větších a větších činech.

K čemu jej pudila?

Již víme, že se Talbot navždy odřekl alkoholu. Ale to mu nestačilo. Chtěl pro Pána Boha činiti čím dál tím více: obětovati se, usmiřovati, káti a zříkati se.

Právě si koupil novou dýmku a trochu tabáku. A s těmito svými poklady v kapse šel pozvolna ulicí. Potkal ho dělník, který právě neměl co kouřit a prosil Talbota „o špetku". Co učinil Talbot? Dal kamarádovi novou dýmku a všechen tabák a od té doby již ani nekouřil.

Byla to maličkost? Pro takového kuřáka, jako byl Talbot, to byla velká oběť! To jistě uznají všichni páni kuřáci. Ale zřeknout se jest víc než užívati. Proto se Talbot zříkal z lásky k Pánu Bohu.

* * *

Krásný, vlastní rodinný život jest jistě něčím žádoucím pro mladého muže.

Talbot měl příznivé vyhlídky.

Zalíbil se jednomu hodnému katolickému děvčeti svou zdrželivostí, s níž obcoval s dívkami. Děvče mělo značný majetek. Řekli si to. Oba by si byli mohli založiti již útulný domov.

Talbot si vyžádal čas na rozmyšlenou, aby si vyprosil světlo od Pána Boha. Za tím účelem konal devítidenní pobožnost.

Na konci pobožnosti řekl děvčeti, že zůstane svo-

boden. Tím byla ženitba pro něho odbyta jednou pro vždy. Chtěl plniti jen svatou vůli Boží a Pán Bůh s ním zamýšlel něco jiného.

* * *

K čemu pak má Talbot ve světnici ta hrubá, neohoblovaná prkna?

Když se ho na to tázala sestra, odpověděl: „Je jich tu potřeba!"

Víc neřekl. Ale sestra byla chytrá. Však Mat není vždycky ve světnici a tak mu může někdy pořádně prohlédnouti postel, kterou vždy velmi pečlivě přikrýval.

Opravdu! Myslila si to. Mat spí na prknech. Polštářem je mu kus dřeva. V zimě v létě přikrývá se půlkou vlněné pokrývky. A jen když je velká zima, přidává si k tomu ještě pár pytlů.

Proč to dělá? Pudí ho k tomu láska. Chce činiti pokání.

* * *

A kdy vlastně chodí Talbot spat?

O 1/2 11. hodině.

A kdy vstává?

Ve dvě hodiny. Tak časně? To jistě ne den ze dne!

Ovšem vstává tak záhy den ze dne.

A co dělává, když nespí? Modlívá se.

Jeho noční modlitba trvá půl druhé až dvě hodiny i více. Pak si ještě na chvilku lehne. Ale v 5 hodin je již na cestě do kostela. Jest přítomen mši sv.

a přistupuje k sv. přijímání. Pak se rychle vrátí domů, posnídá a spěchá do práce.

Ač těžce a svědomitě pracuje, přece nepozbývá soustředění mysli a ve volných okamžicích uchyluje se rychle do svého koutku za hranicí dříví. Tam se na kolenou vroucně modlí. Neděle bývají pro něho velkými, milostiplnými dny modlitby. Až sedm hodin nepřetržitě, i déle se modlívá před svatostánkem.

Vždyť tolik lidí se nemodlí, ani neděli nesvětí! Proto musí nahrazovati úctu, kterou jiní lidé Pánu Bohu odpírají. A nenáležel také sám k lidem, kteří se tak málo o Pána Boha starají? Teď to musí napraviti!

* * *

A jaký jest jídelní lístek Talbotův? Jest jistě velmi zajímavý a výmluvně svědčí o kajícnosti toho muže.

Přesvědčme se o tom!

1. V době postní každý den přísný půst. Jen dvakrát za den něco málo jí a to bez masa, mléka a másla.

2. V červnu ke cti božského Srdce Páně podobný přísný půst. Rovněž každou sobotu, ve svatvečery svátků. Každou středu půst od masa, ale když mu předložili máslo, přijal.

3. V ostatní dny mezi rokem: V neděli obyčejný oběd o 2 hodinách (první jídlo). V pondělí chléb a černou kávu, v úterý a ve čtvrtek na snídaní

kakao a chléb s máslem, v poledne kousek masa. V pátek vždycky přísný půst.

Tak to zachovával Talbot až na konec svého života, kdy mu zdraví úplně vypovědělo a musil se vzdáti práce. Od té doby jídával, co mu dali.

Jak zahanbuje tak přísný půst, jenž trval celá desítiletí, změkčilost těch, kteří si nic nedovedou odepříti, ani v pátek se neobejdou bez masa, anebo se dají od postu dispensovati bez vážného důvodu!

Talbot řekl kdysi vyčítavě jednomu ze svých přátel: „Neměl by ses tak velice starati o svůj žaludek!“

* * *

Talbot nosil řetězy na holém těle. Musil to ovšem pečlivě tajiti. Teprve jeho náhlá smrt prozradila jeho tajemství. Nosil je asi plných čtrnáct let. A to ustavičně, i v noci. Jen jednou, když přišel do nemocnice, je odložil, aby se neprozradil.

Kolik asi s nimi vytrpěl při práci, při modlitbě, za nočního odpočinku! Ale nedbal toho. On vůbec pokládal za nic, co činil. Tak učinila láska Boží z Talbota kajícníka, který zasluhuje býti připočten k největším duším.

„Prosil jsem o dar modlitby a dostalo se mi ho v přehojné míře.“

Talbot se modlíval velmi mnoho.

K tomu, co jsme řekli, přidáváme ještě toto:

Od jeho matky víme, že se mnoho modlíval v noci. Matka spávala se synem v téže světnici, on na jednom konci, ona na druhém konci světnice. Malé noční světélko ozařovalo místnost. V noci se probudila asi

po druhé hodině. Mat klečel vzpřímen na posteli. Zdálo se jí, že se má tak zvláštní výraz v tváři. Zavolala naň a tázala se, co se stalo. Neodpověděl. Neslyšel ji. Byl pohroužen do nejhlubší modlitby. Proto ho již nerušila.

Každou další noc měla příležitost pozorovati ho při modlitbě, aniž o tom věděl. Modlíval se buď kleče na posteli nebo na zemi s rozpjatýma rukama nebo se vrhl na tvář a dlouho setrvával v té poloze.

Často se modlíval slyšitelně zvláště k Panně Marii. Zdálo se, že před ní stojí a s ní mluví. Často říkával s nejvroucnější láskou a vděčností: „Nikdo neví, jak dobrá je ke mně Královna nebeská!“

Kolik milostí se Talbotovi asi dostalo při těchto nočních modlitbách!

* * *

Je záhy zrána. Ulice světového města jsou ještě jako po vymření. Talbot však již spěchá ke kostelu. Ale kostel se otvírá až za půl hodiny! To nevadí. Talbot pokleká u dveří kostelních a vroucně se modlí.

Modlívá se tam i tehdy, když prší a vichor skučí, když se lidé třesou zimou a nechtějí ani vyjíti z domu. A to se modlívá na holých kolenou. Aby to nikdo nepozoroval, přikrývá se pečlivě pláštěm.

Když se kostel otevře, kráčí Talbot na své místo u hlavního oltáře. Klečí tam nepohnutě se sepjatýma rukama, s očima zavřenýma; zapomíná na všecko, myslí jenom na Pána Ježíše.

Jeden kněz Tovaryšstva Ježíšova, jenž mu podával sv. přijímání, byl tak dojat podivuhodnou vrouc-

ností, s níž Talbot přijímal sv. Hostii, že pak pravil k svým spolubratřím: „Do našeho kostela chodí světec.“

Po mši svaté odchází Talbot rychle z kostela. Čeká na něho práce.

Na ulicich je už živo. Talbot se neohlíží ani vpravo ani vlevo. Jde zabrán do svých myšlenek, jako by nic jiného na světě nebylo. U něho je tomu vskutku tak.

Talbot hledá jediné a jediné Pána Boha. V kostele sv. Vavřince se na okamžik zastaví a vykoná kratičkou návštěvu velebné Svátosti. Tak to činí den ze dne.

* * *

Jest přestávka v práci. Nadehtované pražce jsou v lisu. Teď se musí 3/4 hodiny čekati.

Dělníci se vesele baví. Kde je Talbot?

Právě rychle odchází ze dvora, aby v kostele sv. Vavřince byl přítomen mši sv., která se tam slouží o 10. hodině.

Hleďme si ho! To se musí říci správci!

Když se Talbot vrátil, byl předvolán. Ale když správce viděl, že ani minutu práce neztrátil, dovolil mu, aby za podobných okolností odcházel na mši svatou.

Co by Talbotovi mohlo býti vítanějšího?

* * *

Jest po práci. Dělníci chvatně spěchají domů.

Co ještě dělá Talbot? Jde k vodní nádržce a myje

si důkladně tvář i ruce. Pak se převleče do lepších šatů.

K čemu? Vždyť ostatní dělníci chodí v dělnických halenách domů.

Ale Talbot musí ještě na návštěvu. Nerad chodí ve špinavých šatech.

Navštěvuje vznešeného Pána, Ježíše Krista v nejsvětější Svátosti.

* * *

Talbot píše!

Je to jistě cosi důležitého! Neboť není velkým písařem, ačkoli má slušný rukopis. Umí nositi břemena, strkati vozíky, odměřovati trámy, ale zacházeti s pérem není pro něho potěšením.

Co asi píše?

Píše si, kolika mším sv. byl přítomen.

V neděli pravidelně až do půl druhé hodiny dlíval v kostele, kde se ustavičně slouží mše sv.

A jak bývá mším svatým přítomen? Jako světec. Klekával zpříma v lavici, neopíraje se. Pozdě po poledni teprve chodíval domů k obědu, který pro něho byl zároveň snídaním.

A jak se uměl modliti! Ale dalo mu to práce, než se naučil tak modliti! Ani jemu nepadla milost bez práce do klína.

Čím se naučil tak modliti? Modlitbou. Nikdo se tomu nenaučí jinak. Kdo se bojí obtíží v modlitbě, vyprahlosti, neútěchy, omrzelosti, ten nedospěje k hluboké modlitbě. A nikdo to nedokáže sám, musí mu v tom pomáhati Pán Bůh.

Talbot praví: „Prosil jsem o dar modlitby, a do-

stalo se mi ho v přehojné míře.“ I nám by Pán Bůh udělil dar modlitby, kdybychom se modlili, kdybychom tak zápasili jako Talbot.

„Lidé ho měli rádi.“

Pravá zbožnost se ukaže v drobných denních povinnostech, ve styku s bližním.

Byla Talbotova zbožnost pravá?

To mohli nejlépe posouditi jeho spoludělníci. Co říkají o Talbotovi?

1. Talbot nikdy nepřišel pozdě do práce.

Za 30 let ani jednou nepřijít pozdě do práce, to je hrdinství v drobných povinnostech! Ale jednou nebo dvakrát přece se mu to stalo! A spoludělníci měli tajnou radost, že konečně jednou „i Talbotovy hodinky šly pozdě“.

Ale jejich radost netrvala dlouho. Vždyť Talbot již dlouho před nimi byl v práci, čekal na začátek a uchýlil se k modlitbě za hranici dříví. Tam přeslechl, že již vjíždí vůz, s něhož se mělo dříví skládati.

Jakmile však ho zavolali, přišel ihned a dal se do práce.

2. Byl dělníkem pilným, vždy spokojeným.

Není divu. V své nepatrné, namáhavé práci viděl vůli Boží i přičiňoval se, aby ji vyplnil co nejlépe. Nevěděl, co je nespokojenost.

Kdosi ho litoval, že se mu nedostalo lepšího školního vzdělání. Ale Talbot hned ho opravil: „Pán Bůh věděl, co je pro mne nejlepší!“

Byl zcela proniknout myšlenkou, že Pán Bůh řídí a pořádá jeho život i v nejmenších podrobnostech. A tato důvěra v Boha jej činila šťastným.

3. Byl dělníkem naprosto poctivým a spolehlivým.

V závodě potřebovali dozorce, který měl tříditi dříví a zároveň míti dozor na skladiště.

To se nemohlo svěřiti každému dělníku, protože takové místo bylo příležitostí k mnoha drobným krádežím dřeva. Dozorce mohl býti jen člověk naprosto poctivý a spolehlivý. Talbot se k tomu hodil a zastával to místo vzorně po mnoho let.

4. Měl úplné porozumění pro zájmy dělnictva.

Ve velkých bojích irských dělníků před světovou válkou byl Talbot úplně při svých soudruzích, i když nijak nebyl štváčem ani křiklounem. A jeho jemný cit pro spravedlnost jej chránil každého nespravedlivého požadavku.

5. Talbot se uměl neobyčejně ovládati.

Byl tu právě dílovedoucí a láteřil, protože se mu zdálo, že se mělo více vykonati. Ale když nikdo, tedy Talbot jistě pilně pracoval! Výčitky však týkaly se i Talbota. Jak se při tom choval? Mlčel.

Snad si ulevil nadávkami, až dílovedoucí odešel? Nikoli. Zůstal úplně klidný i tehdy, když mu jiný dělník hned poté z nedopatření způsobil těžkou ránu do hlavy.

Kdo z nás by to dokázal?

6. Horlivě se přičiňoval, aby se předešlo nedorozumění a nepříjemnostem.

Večer před svátky pravidelně chodíval k dílovedoucímu.

Copak u něho dělá? Chce ho, protestanta, obrátit?

Talbot krátce připomíná: „Zítra jdeme na mši sv. Neračte zapomenouti.“

Majitelé firmy dovolovali katolickým dělníkům, aby o katolických svátcích byli přítomni mši sv. Nebylo-li toho dne vůbec prázdno, přicházívali o něco později do práce. Mohlo by tu snadno povstati nedorozumění, protože se přece nemohlo žádati, aby protestantský dílovedoucí znal katolické svátky. Talbot tomu bránil svým oznamováním.

7. Talbot byl milý, veselý kamarád.

Uměl se tak srdečně smáti, že to působilo až nakažlivě. Ovšem, žert musil býti zcela nevinný. Hrubým žertům nikdy nechtěl rozuměti.

Ač konával tak tuhé pokání, nebýval zamračený ani drsný. Býval naopak veselý, přívětivý. Pozvání ke stolu vždy přijímal a pořádně při tom jedl. Lidé, kteří se domnívali, že Talbota dobře znají, žasli, když se po jeho smrti dověděli o jeho řetězích, postech a jiných kajícnostech. Že je zbožný, věděli. Ale o tom, že vedl tak hrdinný život, se dověděli, až byl Talbot v zemi.

8. Pomáhal, kde jen mohl.

Kolik jemných pozorností a velkých i malých služeb prokázal Talbot svým spoludělníkům! Pomáhal povzbuzujícím slovem, moudrou radou, pomáhal v bídě penězi, pomáhal zvláště modlitbou. Nikdo ho neprosil o pomoc marně.

Jen v jednom případě nepomáhal. Když v pon-

dělí přišel dělník, který v sobotu dostal výplatu, a lamentoval, že již nemá peněz. Talbot mu tak domluvil, že jistě pozbyl chuti, aby ještě jednou v takové bídě se k němu obracel. Na alkohol neměl Talbot peněz.

9. Lidé ho měli rádi.

Takový muž, věrný v povinnosti, důkladný v práci, ochotný, přívětivý, zbožný získal si brzo úctu všech. Talbota si nejen vážili, ale také ho milovali.

Jeden z jeho spoludělníků mu vydal krásné svědectví: „Lidé ho měli rádi."

„Není to smutné, že lidé již Pána Boha nemilují?"

Jako mnoho jiných bohabojných duší, tížila Talbota velká bolest, která mu často vynutila stesk a otázku: „Není to smutné, že lidé již Pána Boha nemilují?"

Talbot Pána Boha miloval. Z lásky k němu se tak modlíval a kál, z lásky k němu byl apoštolem slovem i příkladem.

Když roku 1892 nastoupil práci u firmy Martinovy, neměl tam s počátku snadné postavení. Pracoval na nábřeží a musil tam poslouchati neslušné řeči, které tenkrát byly zvykem mezi dělníky. Ano, několik dělníků, kteří zpozorovali, jak jsou Talbotovi takové řeči nemilé, mluvilo tím hůř a neslušněji, jen aby ho pozlobili.

Co učinil Talbot? Zakázal si rozčileně takové řeči? Dělal spoludělníkům mravokárné kázání? Mlčel. Jen někdy, když to bylo již příliš zlé, podíval se na

kamaráda vážně, bolestně a vyčítavě a řekl přesvědčivě: „Ježíš Kristus tě slyší.“

Toto mlčení a ta kratičká věta působily hlouběji než všecky výčitky a než nejdelší kázání. Brzo umlkly kolem něho špatné řeči. Dělníci se styděli pronésti v přítomnosti Talbotově hrubé slovo nebo vzíti jméno Boží nadarmo. Nejednomu z nich byl příklad Talbotův nesnesitelnou výčitkou a pobídkou k lepšímu životu.

Každý velký člověk žije v svém ovzduší. Talbotovo ovzduší bylo čisté, zbožné, svaté.

Jest zvláštní, že nejeden člověk sám o sobě hodný a slušný se dovede zasmáti při neslušném vypravování, při kluzkých vtipech. Tím ovšem jen povzbuzuje takového člověka, aby pokračoval ve špatných řečech.

Talbot takový nebyl. Nejednoho mladíka, kterého zastihl při neslušných vtipech, vzal si potají stranou — veřejně niky nekáral — laskavě ho napomenul a pravil mu: „Ovšem, slyšeti jsi to musil, ale smáti ses neměl takové neslušné historce.“ Rád půjčoval pak po takové domluvě knihu svému chráněnci, jsa si vědom, jakým požehnáním je pro člověka dobrá kniha. A jakou radost měl, když se mladík řídil jeho napomenutím!

Tak již to bývá. Nikdo nekráčí cestou k světlu ani cestou ke zkáze sám. Vždy strhuje někoho za sebou. Talbot, prostý dělník, strhl mnoho duší za sebou k světlu. Kéž jeho příklad, jeho svatý život je i nám mocnou vzpruhou na cestě k výšinám!

Kampak dává Talbot svůj výdělek?

Nekouřil, nepil, nechodil na zábavy, neměl rodiny, postil se tak, že jeho sestra tvrdila, že se doma nikdy dosyta nenajedl, chodil co nejprostěji a nejnuzněji oblečen. Proto mu jistě — aspoň v době, kdy byl dozorcem skladiště, — zbývala každý týden hezká částka peněz.

Talbot ukládal peníze „do Boží spořitelny“. Sám potřeboval maličko. Proto všechny úspory věnoval dobrým účelům. Podporoval chudé soudruhy, kteří se svými rodinami zápasili s nouzí, značné sumy věnoval sbírkám a často dával kněžím větší dary pro chudinu. Podporoval horlivě misie.

Ke knězi v kostele sv. Františka Xaverského přišel chudě oděný muž k sv. zpovědi. Po sv. zpovědi žádal kněze, aby přijal něco peněz na dobročinný účel. A odevzdal mu 5 liber šterlinků (asi 800 Kč). Udiveně hleděl kněz na velkou částku a tázal se, co se s tím má stát.

„Co chcete!“ odpověděl muž.

„Dobře tedy. Dám to chudým.“ Když se pak tázal kněz na jméno dárcovo, odešel muž rychle od zpovědnice. Byl to Talbot.

Po smrti Talbotově se to kněz dověděl. Takových darů bylo víc.

* * *

Jednoho dne oznamoval Talbot své sestře záře štěstím: „Tři kněze jsem dal již vystudovati, teď budu vydržovat čtvrtého.“ Žasneme nad tím, co

dokáže dělník. Talbot šetřil horlivě a pilně, aby opět mohl posílati dary do misijní koleje, kde se vzdělávali misionáři pro Čínu. Snažil se nadchnouti také jiné, aby podporovali misie.

Kolik tisíc lidí, kteří mají peníze na všecko, jenom ne pro bídu bližního, kteří hodují, když jiní hladovějí, kteří se dovedou ledově smáti, když jiní hladem pláčí, kteří s chladnou zdvořilostí drobnými, penězi jako na posměch odbývají sběratele u dveří, kteří si ještě neuvědomili, že i oni jsou povinni pomáhati velkému misijnímu dílu, kolik takových lidí zahanbuje tento prostý dělník velkodušností a štědrostí! Jeden z jeho přátel o něm pravil: „Nevěděl, co s penězi, proto rozdával!“

„Až budu umírati, bude Pán Ježiš s Pannou Marií při mně.“

Talbotovi bylo již 67 let. Nikdy nebyl nemocen. Ač konal tak přísné pokání, přece pracoval těžce den ze dne a pracoval rád.

V květnu 1923 však ho nemoc přiměla k nečinnosti. Svou nemoc snášel beze stesku, odevzdaně do vůle Boží. Když se jeho stav zhoršoval, dostalo se mu přijetí v nemocnici Matky milosrdenství v Dublíně. Tam zůstal delší dobu. Zajímavé jest svědčtví sestry, která ho ošetřovala.

Uvádíme z něho hlavní myšlenky:

1. „Talbot byl klidný, soustředěný a mluvíval jen málo.“

„Co mám s tebou mluviti, když mám Ježíše, který mluví ke mně!“

2. „Obyčejně se usmíval velmi vlídně a celé jeho chování bylo neobyčejně ochotné a srdečné.“

„Zbožnost musí býti milá a přívětivá.“ Taková byla i Talbotova zbožnost.

3. „V jídle přijímal, co se mu nabídlo. Nic nevytýkal, ani si nestěžoval.“

„Svatí si nestěžují.“

4. „Prvního dne, kdy směl opustiti postel, zmizel, a nebylo ho možno najíti ani v nemocnici ani v parku.“

Tím ovšem polekal svou oštřovatelku. Hledali ho všude, až ho konečně našli, kterak se modlí v koutku kaple. Když mu to sestra ošetřovatelka poněkud vytýkala, odpověděl, usmívaje se pokojně jak obyčejně: „Svým ošetřovatelkám a lékařům jsem již poděkoval; proto jsem myslil, že se teď sluší, abych se poděkoval zde u nejvyššího Lékaře.“

5. „Všecky své volné chvilky ztrávil před velebnou Svátostí v nemocniční kapli.“

Kdo miluje, hledá blízkost Miláčkovu.

6. „Nikdy se neucházel o nějakou zvláštní přízeň.“

Vždyť byl již dávno zvyklý přijímati všecko tak, jak to Pán Bůh posílal. A co Pán Bůh činil, bylo mu vždycky vhod, proto nepotřeboval úlev.

7. „Se svými řeholními ošetřovatelkami nemluvíval o náboženských věcech.“

Snažil se vždy ve zdraví i v nemoci svou svatost tajiti.

Nemoc se stále vlekla a učinila Talbota neschopným práce až do dubna 1925. Když byl propuštěn z nemocnice, měl velikou bídu, protože z nemo-

censké pokladny se mu dostávalo jen nepatrných podpor.

I tělesně trpěl v té době velice. Jeho sestra chodívala k němu denně vždy zrána. Často ho našla na posteli úplně vysíleného. Měla starost, že kdysi umře náhle. Proto se ho tázala jednoho dne, má-li později ještě jednou přijíti a zůstati u něho. S úsměvem jí odpověděl: „Co bys u mne dělala? Až budu umírati, bude Pán Ježíš s Pannou Marii při mně."

Ponenáhlu se jeho zdraví zlepšovalo. V dubnu roku 1925 nastoupil opět práci u firmy Martinovy a žil dále svým kajícím životem. Jak dlouho ještě?

* * *

Bylo Nejsvětější Trojice 7. června 1925.

Talbot byl na první mši svaté. Potom odešel domů k snídani a znovu odešel, aby v kostele božského Spasitele byl přítomen mši sv. o 9 hodinách. Vykračoval si statečně, skoro tak statečně, jako když byl zdráv. Však včera ještě ujišťoval svého dílovedoucího, že se cítí zdráv jak dosud nikdy.

Ale smrt šla již za ním a poblíž kostela položila naň svou ledovou ruku. Talbot klesl bez sebe a za několik okamžiků skonal.

Pochovali ho na glasnevinském hřbitově v Dublíně a myslili, že jeho hrob jako tisíc hrobů jiných upadne brzo v zapomenutí.

Ale nestalo se tak. Náhlá smrt strhla závoj se skrytého hrdinného života tohoto muže. Brzo celé město, ano skoro celý svět úžasem zatajil dech nad

tím, co milost Boží a věrné spolupůsobení dovedou učiniti ze slabého člověka.

Nějakou dobu po smrti Talbotově se modlívali za něho. Brzo však se ozývaly hlasy, že není třeba se modliti za něho, nýbrž k němu. Rychle se vzmáhal počet jeho ctitelů a Pán Bůh odměňoval **důvěru** k svému věrnému služebníku mnohými a nápadnými milostmi.

Prostý hrob v Glasnevine se stal pro mnohé lidi poutním místem, kde buď prosí o pomoc nebo děkují za obdržené milosti. Všichni pak jsou přesvědčeni, že Talbot mnoho zmůže u Pána Boha.

Očekávají den, kdy Církev svatá promluví a před jméno prostého dělníka napíše slovo, které má milionkrát větší cenu než všechno bohatství a všechna sláva tohoto světa, prosté, zářivé, jásavé slovíčko: **blahoslavený.**

Podle časopisu Ewige Anbetung.
(P. Laurentius O. Cap., Altötting) spracovaly S. N. P.

Nr. 8.425

Imprimatur.

Olomucii, die 15. Maii 1930.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses c. Consistorii

Vydavatel Exercitční dům, Hlučín ve Slezsku. — Řídí Rudolf Sohikora C. Ss. R. v M. Ostravě. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín. Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

Cena 50 hal.
„Životem“ čís. 84. II. vydání. Ročník IV.

Dr. F. Č.

Katolík v chrámě.

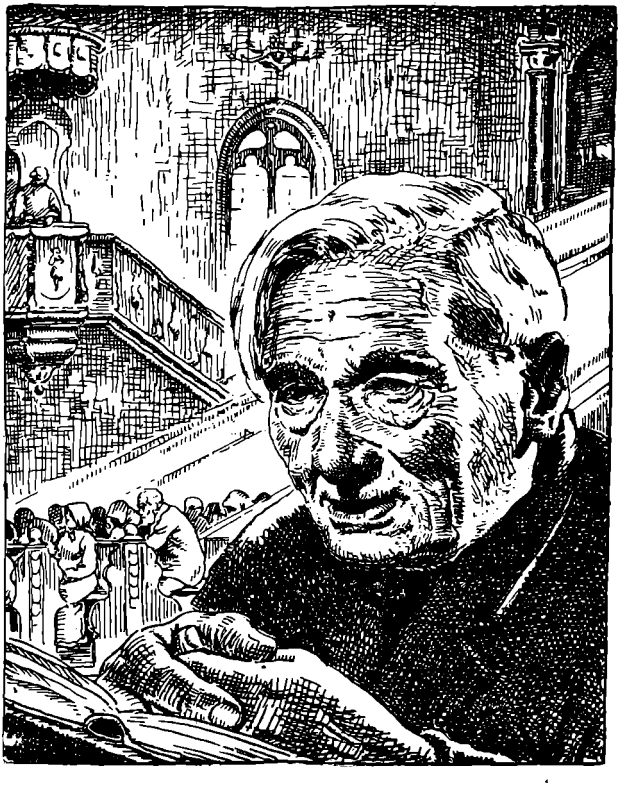

Plesal jsem proto, že mi bylo řečeno:
„Do domu Hospodinova jdeme!
A již zastavily se nohy naše
v síních tvých, Jerusaleme."

Ž. 121, 1.

Chrám Páně jest místem určeným výhradně úctě Boží. U nás katolíků jest však v plném slova smyslu domem Božím. Tam na oltář sestupuje při mši svaté Ježíš Kristus, Syn Boží; tam mezi námi přebývá náš Spasitel, třebas ukrytý pod způsobou chleba. Chrám je nám též svatyní, jak slova toho užívá často Písmo sv. Starého zákona: nejen proto, že posvátným jest místo ono, protože je Bohu zvláště zasvěceno, ale i proto, že my zde máme býti posvěcováni. Za tím účelem je zde vše vhodně zařízeno, ať celá stavba a její části, ať předměty v ní, zvláště oltář anebo okrasy. Zde nahromadila Církev katolická poklady všeho umění výtvarného i zpěvu. Vše poutá tu naše smysly, vše volá k naší duši, k naší vůli: *Bůh tvůj jest zde: stvoření, klekni!* Aneb jak bl. Petr Eymard volával: *„Ježíš jest zde! Všichni k němu!"*

Chodívali sem naši předkové, naši rodiče, zde hledali poučení a útěchu, zde byli na duši očišťováni a posilováni i oživováni. I každého z nás poutá ono místo tisícerými vzpomínkami. Zde jsme byli pokřtěni, sem nás vodili rodiče, zde jsme přijali tolik milostí ve sv. svátostech i v modlitbách.

A není to poslední záležitostí, aby podle toho bylo i zevní naše chování na tom posvátném místě. Jak upadlo po té stránce naše vzdělání, když katolíci sami nevědí, kam se v kostele postaviti či skrýti, když na přítomné teprve tázavě pohlížejí, co mají činiti. Ani těch případů neschází, že někteří lidé — a často právě mladí lidé — bývají v kostele pohoršením pro jiné. „Nevědí, co činí," jak volal Pán Ježíš s kříže. (Luk. 23, 34.)

Proto chceme zde podati několik pokynů, jak máme zaříditi na tom místě Božím své chování, své kony i svá slova, aby vše bylo k oslavě Boží a k našemu posvěcení.

Chrám Páně.

I národové předkřesťanští vždy mívali zvláštní místa k úctě Boží. Pravíme tak všeobecně, i když představy jejich o Bohu byly nedokonalé, ba mylné. — Když budovali již pro sebe příbytky, tak pro vytušenou, aneb správněji, ne zcela zapomenutou vyšší, nadzemskou Bytost stavěli budovy nejdokonalejší.

Basilikami, místy pro své krále vypravenými, nazývali je Řekové, chrámy nazýváme je my, podle ruského „chorom", což znamená síň, větší, prostrannější, výstavnější budovu. Naše slovo „kostel" jest z latinského „castellum" = hrad, jednak pro velikost, jednak pro zabezpečení, jednak i proto, že do chrámu nemá práva vniknouti, co jest jen pozemské.

Naše chrámy jsou určeny hlavně pro společnou bohoslužbu. A tu ovšem třeba již jakéhosi určení bližšího a rozhodujícího, aby vše bylo skutečně ladným celkem, harmonií, aby na místě tomto hledali a nalézali lidé po svých denních starostech chvilky duchovní radosti, pokoje, ano i smíru se svým Bohem. Ne že by Bůh potřeboval naší oslavy, naší modlitby, ač ovšem jako náš Stvořitel se jí vzdáti nemůže. „Spravedlivo jest býti poddánu Bohu, a smrtelnému člověku nedomnívati se, že jest Bohu roven," uznal kdysi zpupný Antiochus Epifanes (II. Machab. 9, 12).

Ano, Bůh sám nařídil a dosud nařizuje sám i svou Církví vnější úctu k vůli nám z mnohých příčin, jak ještě uvedeme.

Vzpomeňme zatím všeobecně, jak dal Mojžíšovi výslovné a jednotlivé předpisy o bohoslužbě, o jejím místě a čase, o jejích úkonech a vykonavatelích. Mělo se vyplniti proroctví Malachiášovo, psané asi r. 433 před Kristem: „Nemám zalíbení ve vás — praví Hospodin zástupů — a obětí nepřijmu z ruky vaší. Neboť od východu slunce až do západu veliké jest jméno mé mezi národy a na každém místě bude obětováno a podávána bude jménu mému oběť čistá." (1, 10, 11.)

Dům Boží u katolíků.

Tato čistá oběť byla přinesena samým Synem Božím v lidském těle krvavě na kříži a podle ustanovení jeho moudrosti v den před

smrtí při poslední večeři jako oběť nekrvavá, o níž přikázáno: „To čiňte na mou památku!“ (Luk. 22, 19.) Co vše učinil pro lidstvo Ježíš Kristus svým životem, příkladem, svou obětí, svou naukou a svým zřízením, zasluhuje, aby bylo zachováno v památce lidí, dokud budou na světě. To vše též zachováváme při oběti mše sv., oběti nejsvětější. Sv. Pavel již v listě ke křesťanům ze židovství psal o tom radostně: „Máme oltář, z něhož jísti nemají moci ti, kteří slouží stánku“ (Žid. 13, 10), dokázav předem v celém onom listě, že Ježíš Kristus jest velekněžem Nového zákona, velekněžem podle řádu Melchisedechova“ (hl. 5, 6...).

U nás máme oltář, na němž přináší Bohu Otci sám jeho milovaný Syn i za nás oběť jediné Boha hodnou; máme oltář, s něhož přijímáme Jeho nejsvětější Tělo a Krev; máme oltář, na němž se chová dosud na všech místech katolického světa opět tentýž Ježíš Kristus pod způsobou chleba.

Než o tom psáno již ve sbírce „Životem“ a to v č. 38. „Mše sv.“ a v č. 43. „Sv. přijímání“.

Zde chceme psáti jen o tom, jak se máme chovati před Kristem Pánem.

Vnější chování musí ovšem míti základ ve vnitřním smýšlení. Proto napřed několik slov podle otázky samého Krista Pána: „Vy pak, kým mě býti pravíte?“ A odpověděv Šimon Petr řekl: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.“ (Mat. 16, 14.)

Celým svým životem, svými zázraky, svým zmrtvýchvstáním dokázal Ježíš Kristus, že jest pravý Bůh, Syn Boha živého. Přijal i svědectví Otce nebeského, přijal vyznání Petrovo, sám o sobě mluvil jako o Bohu s božskými vlastnostmi a víru tu žádal též od lidí. Tentýž Syn Boží proměnil a proměňuje dosud podstatu chleba v podstatu těla svého nyní již po vzkříšení oslaveného, spojeného s krví a duší lidskou, ale též s celou božskou podstatou v jednotě osoby božské.

Náš chrám není jen domem modlitby, jak Kristus Pán řekl o chrámě v Jerusalemě (Mar. 11, 17), ale domem Božím. Tentýž Ježíš má právo a očekává, i od nás, že se budeme jemu klaněti v plné víře na kolenou. Toť nejpádnějším důvodem, že i naše vnější chování má býti výrazem úcty povinné Bohu Spasiteli.

V našich chrámech jest nejhlavnějším místem oltář, místo oběti Páně, místo povznesené, nejozdobnější; ale ještě více: místo nás povznášející, přibližující k Bohu. Ano, i místo kolem oltáře jest od dávných časů určeno pro ty, kteří přinášejí nejsvětější oběť Bohu (kněžiště). Jemu nejblíže bývají nevinné dítky, jako i za dávných časů (zmiňuje se o tom sv. Augustin † 430) dlívali zde po celou oktávu velikonoční údové nově do Církve přijatí křtem svatým.

Důvody vnější bohopocty.

Proč křesťan jest povinen vzdávati Bohu čest i zevně?

a) Člověk nezávisí na Bohu jen duchem, nýbrž i tělem.

b) Nehřeší jen myšlenkami, nýbrž i skutky.

c) Zákon přírody nás pudí, abychom projevili, co se děje v duši.

d) Vnějšími úkony se posiluje vnitřní smýšlení.

e) Jako bytosti nejvyšší náleží Bohu nejvyšší pocta; avšak nectí Boha nejvíce, kdo mu odpírá vnější úctu.

Bůh sám dal též příkazy vnější bohoslužby, jak o Izraelitech psáno v knihách Starého zákona. A když Syn Boží vzal na sebe lidskou přirozenost, dodal lidskému uctívání Boha největší ceny. On sám v Jerusalemě dbal posvátných časů, jedl beránka velikonočního ještě v poslední den svého života. A svou obětí na kříži se stal vskutku naším celým, ano jediným prostředníkem, a to nejen po dobu svého žití, nýbrž ustanovil znamení milosti ve sv. svátostech a hlavně v oběti nekrvavé, ve mši sv. „To čiňte na mou památku," řekl a to platí až do skonání světa.

Námitka: Uctívám Boha v duchu a v pravdě.

Katolíci, kteří neradi chodí do kostela, kteří odvykli choditi na mši sv. z rozličných příčin, opakují tu a tam slova Krista Pána, která pronesl v rozmluvě se Samaritánkou (Jan 4, 24): „Bůh jest duch, a ti, kteří se mu klanějí, v duchu a v pravdě mají se mu klaněti."

Co tím chtějí říci? Snad: „Nemusím do kostela, abych se mu klaněl. Hlavní věc jest, klaněti se mu v duchu a v pravdě."

Ano, to řekl sám Kristus Pán. Avšak hned třeba říci: Slovo Páně nemá býti komoleno, zkracováno, Bohu se máme klaněti nejen v duchu, ač ovšem hlavně duchem, ale netoliko duchem, nýbrž i v pravdě. A kde jest duch, kde vědomí povinnosti Bohu se klaněti, tam stálo by to člověka zvláštní přemáhání, ne-li přetvářku, aby své smýšlení neukázal podle pravdy na venek.

Ti, kdož se vymlouvají, přidávají občas ještě: „Nejen v našem kostele, aneb podle evangelia nejen v Jerusalemě neb na vrchu Garizim se mohou klaněti, nýbrž všude, snad nejlépe v Boží krásné přírodě." Ó kéž by jen tak činili! Kéž by na Pána Boha vzpomínali, jemu se klaněli i na horách a na lukách, v Boží krásné přírodě! Ale jak často tak činí? Jest to snad nějaký cit, který je přirozeně ovane. Mají však při tom úmysl Bohu se klaněti, nebo aspoň mu za všecky ty krásy poděkovati?

Jak snadno se zapomíná na povznesení mysli k Bohu, na modlitbu, když se to neprojeví nějak na venek! Jak snadno ve společnosti s jinými, i kdyby někdo k tomu povzbudil slovem, příkladem! Spíše se dáme z lidských ohledů, z bázně lidské odvrátiti od těch vznešených myšlenek, zvláště, kdyby jen jeden ukázal svůj nesouhlas, pronesl opačné, ano posměšné slovo! A když se snad přece někdo klaní Bohu v přírо-

dě, někdo aneb i celá společnost se pomodlí, proč nečiní tak nikdy, snad zásadně nikdy v kostele, před kapličkou, před křížem? Proč vynechávají klanění Bohu, proč zanedbávají návštěvu kostela a mše sv., když jest kostel nablízku, když ani starost o zdraví atd. jim nebrání, ano, když zvláštní pobožnosti klanění (adorace) se konají v kostele za četné účasti jiných? Snad tu a tam i to učiní. Jest však tato nepravidelná úcta úctou nejvyšší, jakou jsme dlužni Pánu Bohu? — Skoro vždy jsou výmluvy takových lidí prázdné, i když přioděné slovy z Písma svatého, ovšem jednostranně ano nesprávně vykládaného.

Soukromá návštěva Pána Ježíše svátostného.

Ano, máme návštěvovati Pána Ježíše v našem chrámě!

Lidé chodí na divadla, aby, jak říkají, zapomněli na své denní starosti, aby si oddechli po svém pozemském pachtění. — Zde v chrámě mohou všeho toho dosáhnouti v daleko větší míře. A přece mnozí sem nepřicházejí. Nedbejme však na ty, kteří se odcizili Kristu Pánu a odcizují mu též jiné! Nedbejme ani neuctivého chování v chrámě, ale za to tím více Pánu Ježíši nahrazujme vlastní uctivostí neúctu jiných. — „V kostele jest vždy co dělati," pravil stařec, jenž vystupoval již hodinu před bohoslužbou k farnímu kostelu na návrší.

Vzpomeňme dřívějších časů. Když učinili křesťané v neděle zadost své povinnosti účastí

při mši svaté a při odpoledních službách Božích, chodívali na návštěvu k nemocným nebo i k zdravým příbuzným, zvláště k rodičům odděleně bydlícím. Starší brávali s sebou i dítky, pro něž mívali stařečci vždy něco přichystáno. Chodívali ovšem v lepším, nedělním oděvu, ač ne v novém, kostelním šatu (nové šaty se totiž dříve brávaly ponejprv a s počátku jen do kostela). Tak ctili své rodiče, stařečky, příbuzné. Šli se s nimi o něčem poradit, šli se potěšit, nebo jen něco vyslechnout, trochu se vypovídat. —

Nemáme podobně uctívati svého Otce, Bratra, Pána, Ježíše svátostného? Pro věřícího katolíka není nesnadno najít nějaký účel, proč se ubírá k svému Ježíši. Jen ne ze zvyku, bezmyšlenkovitě, nuceně! „Plesal jsem proto, že mi bylo řečeno: do domu Hospodinova jdeme!“ (Ž. 121, 1.)

Či ne? Kdysi zahrnul Petr, rozestřev sítě na rozkaz Páně, veliké množství ryb, ač za příznivého klidu nočního nic nechytil. „Uzřev to Petr, padl k nohám Ježíšovým a řekl: „Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný.“ (Luk. 5, 8.) Bál se, že není hoden toho zázraku? Bál se všemohoucnosti Páně při své hříšnosti? Svatý evangelista dodává, že právě tenkrát řekl Ježíš Šimonovi: „Neboj se, od toho času budeš lidi loviti.“ (Luk. 5, 10.) Rybáře ryb povýšil Pán na rybáře lidí, ne aby měl z nich zisk, nýbrž aby získával ve vyšším smyslu lidi

pro Boha a pro jejich štěstí, že budou majetkem Kristovým. — Nepotřebuje i každý z nás požehnání Ježíše svátostného?

Choďme tedy rádi a zbožně na návštěvu k Ježíši svátostnému! Co a jak začneme, jest nejlépe si již napřed promysliti. Koho a jak pozdravíme, jest přirozeno. — Zde jest náš Pán Ježíš! — Rodičům líbávali dříve i dospělí ruku, pozdravovali je křesťanským způsobem. Pozdravme Pána Ježíše, třeba jen potichu, pozdravem sbližujícím nás všechny: „Pochválen buď Ježíš Kristus až na věky. Amen!" A pak mu vzdáme poctu nejvyšší, jež náleží jen Bohu, skloníme koleno. V chrámě jsou snad jesličky, jest zde jistě kříž a na něm tělo Páně znázorněno, jsou zde sochy a obrazy Panny Marie a svatých. Co je to však proti skutečnému a živému Pánu Ježíši, jenž jest na oltáři přítomen, třebas jej vidíme jen očima víry! Kde jest, ukazuje nám věčné světlo, které visí buď před hlavním oltářem vpředu, anebo před některým bočním oltářem. Ve dne v noci hořící světlo ukazuje, že zde dlí ve dne v noci náš Spasitel, ukazuje, že stále pro nás láskou hoří, ukazuje, že i za nás aspoň něco Kristu Pánu obětuje, samo se stravujíc a přec osvěcujíc a zahřívajíc své okolí. Jemu platiž náš první pozdrav! *„K Tobě, ó Bože, blíž!"* K Pánu Ježíši tedy se obracejme, k jeho oltáři pohlédněme, jemu se pokloňme napřed v duchu, pak i kolenem. — Pozdravy svatých Božích mohou se také dáti,

ale až později. Souseda v lavici stačí pozdraviti němou úklonou hlavy. První pozdrav náleží domácímu Pánu zde v kostele.

Jsme na návštěvě! Nezůstaneme přece státi! Pobudeme chvílečku, ale ne u dveří, jako bychom již předem zamýšleli co nejdříve se vytratiti, pohovoříme si též se svým Spasitelem! A až vykonáme svou povinnost, svou snad jen pětiminutovou adoraci, opět se podobně uctivě odporučíme i Pánu Ježíši.

Dobré jest, vzíti s sebou i knížky, na př. „Návštěvy sv. Alfonsa", v nichž každá věta dojemně mluví k srdci a povznáší k Ježíši svátostnému.

Avšak i bez knížek se můžeme zaměstnati. Bl. Petr Eymard, zakladatel řádu klanění nejsv. Svátosti (Eucharistiánů) soustřeďoval své adorace na čtyři úkony; *víru a klanění; díkůčinění a důvěru; odpros a smírné oběti; prosby za sebe a za jiné.* Jsou to jakoby stálé formy, do nichž možno vpraviti nové a nové myšlenky buď z roku církevního nebo ze života Páně anebo z nauk křesťanských. I bez knížek možno se modliti tu celou hodinku, ať jest nejsv. Svátost vystavena nebo skryta ve svatostánku.

Společný zpěv a společné modlitby v kostele.

Velmi často se při pobožnostech věřící hlasitě modlí a hlasitě zpívají. Bylo až ku podivu, kolik různých písní znali naši předkové, a jak zaníceně je dovedli zpívati. Již tímto zpěvem

a touto modlitbou se dělá zvláštní nálada, usnadňující nám, abychom tím ochotněji přinášeli Pánu Ježíši v oběť své tělo i svou duši.

Aby však společná modlitba a zpěv tohoto účelu dosáhly, nesmějí, a to jest nejskrovnější požadavek, v ničem pozornost rozptylovati nebo rušiti. Společná modlitba, ať souvislá nebo bo střídavá, na př. při sv. růženci, má se dítí tak, že všichni přinášejí jasným, ne pronikavým nebo křiklavým hlasem k oběti povznesené mysli (v modlitbě), i tu oběť, aby modlitba plynula ne zdlouhavým ani rýchlým rytmem, s menšími přestávkami pro výdech a oddech. Jest též chvalitebno a má býti snahou každého jednotlivce, zvláště těch, kdo jsou cvičeni ve zpěvu, aby se společná modlitba dála jednotným tónem (unisono), čehož lze cvikem docíliti u návštěvníků téhož kostela. Společná modlitba se má díti tak, aby se při posledních slabikách nebo slovech nepadalo hlasem. Právě poslední slabiky ať vyzní plným tónem bez protahování.

U zpěvu, který provázívají varhany, jest snadněji docíliti této jednotnosti. Ale u společného zpěvu třeba zase míti na mysli, že zpěv jest či má býti modlitbou. Ideální by bylo, kdyby byly alespoň den napřed označeny písně, jež se mají zpívati. Pak by bylo možno přečísti si slova již doma a jejich smysl zachytiti, i když zpíváme. Užitečno jest, prohlédnouti si alespoň jednu sloku napřed, zvláště u písní méně známých, a to jest možno učiniti i v pře-

stávkách, když varhany samy vyplňují chvilku oddechu.

Jak se chovati při společné adoraci?

Soukromě i společně přicházejí se lidé klaněti Ježíši Kristu. Takové klanění se jmenuje cizím slovem adorace. Již odpolední služby Boží (požehnání) mají podobný ráz. Ale jsou i zvláštní hodinky klanění; v prvou neděli v měsíci, nebo při pobožnostech k božskému Srdci Páně, nebo při 40tihodinové pobožnosti v poslední dny ostatkové. Konají se obyčejně před vystavenou nejsv. Svátostí oltářní na oltáři krásněji ozdobeném květinami, pokud možná živými.

Kdy, kde, jak se máme klaněti Ježíši svátostnému?

Když jsme vešli do chrámu Páně, vážně a uctivě se pokloníme Ježíši svátostnému na místě, kde se zastavíme, aneb u lavice, v níž na chvíli se chceme modliti. Ohneme koleno pravé nohy až k zemi, a to tak, aby se dotklo země poblíž pevně stojící paty levé nohy, při tom trup i hlava zůstanou vzpřímeny; hned se opět pozdvihneme. Pak teprve buď v postoji neb v lavici vyslovíme svůj pozdrav buď obyčejný „Chválen buď....", anebo „Chválena budiž bez ustání..." aneb určitěji „Ježíši, Bože můj, klaním se Tobě zde přítomnému ve Svátosti tvé lásky." Anebo podobnou střelnou modlitbou, obdařenou odpustky. U nás bývá zvykem, že poznamenavše se sv. křížem bijeme se třikrát

v prsa, opakujíce podobné modlitby, které jsou obvyklé při mši sv. při pozdvihování, a končíce, opět se znamenáme sv. křížem. Vzpomněli jsme tak na Ježíše Krista, jenž při ustanovení nejsvětější Svátosti výslovně pamatoval na svou smrt na kříži (Luk. 22, 19-20): „Totoť jest Tělo mé, které se za vás vydává. Tento kalich jest má úmluva v mé krvi, která se za vás vylévá." Pán Ježíš chtěl umříti, aby nám mohl své oslavené Tělo zanechati ve Svátosti.

Jest známo, že zbožní věřící (slovanští) našich východních krajin, přicházejíce do svého farního kostela a ještě více na nějaké poutní místo, padají až na své tváře a tak se Kristu Pánu klanějí. U nás před vystavenou velebnou Svátostí poklekáme na obě kolena až na podlahu a skláníme ještě při tom mírně hlavu. Podobně klečíme, když kněz pozdvihuje proměněný chléb a prnoměněné víno k společné úctě; tak se klaníme též, když jest vystavena nejsv. Svátost k veřejnému uctění a když se uděluje svátostné požehnání. Jinak též rádi konáme modlitby na kolenou. Jsme si vědomi své bídy a hříšnosti, neméně své poddanosti, odprošujeme tak Pána Boha, činíme se i duchem o tolik ba o více menšími, oč jsme se stali menšími sklánějíce kolena.

Naše liturgické kony provází obyčejně i slovo — modlitba; má však je vždy provázeti zbožná myšlenka. Nepozastavujme se nad těmito obřady. Jsouť jen přirozeným výrazem našeho

smýšlení, veřejným projevem naší víry. Sv. Jan Zlatoústý často kázával o uctivém chování před kostelem a v kostele.

Kdo není schopen, jest omluven. Kdo trpí na př. nějakou závadou na noze, učiň co možná zbožnou úklonu horní částí těla s hlavou. I ten, kdo nepřichází do chrámu Páně na návštěvu k Ježíši Kristu, kdo snad chce jen ukojiti svou zvědavost anebo rozmnožiti své zkušenosti, pokochati se v krásách našich kostelů, přizpůsobí se přítomným anebo vůbec poměrům.

Stane se snad někdy, že poklonivše se Pánu Ježíši, chceme si prohlédnouti ještě oltář a jeho okrasu. Je-li to mimo čas služeb Božích, nic tomu nepřekáží. A může to býti dojemným povzbuzením, abychom tím živější úctu vzdávali Bohu. Třeba-li nám nějakého vysvětlení, požádejme o ně stranou od hlavního oltáře hlasem tlumeným. Podobně jednejme, chceme-li někoho na něco upozorniti, něco ukázati. Musíme-li v kostele přejíti se strany na stranu, takže procházíme středem kostela, učiníme před oltářem opět úklonu buď pokleknutím na jedno koleno, aneb když je nejsv. Svátost vystavena, na obě kolena. Také, kdybychom šli vedle bočního oltáře, na němž jest mše sv., ukloníme hlavu. Je-li právě pozdvihování nebo přijímání, zůstaňme tu chvílenku klečeti na obou kolenou. Je-li kněz ve mši sv. mezi pozdvihováním a přijímáním, poklekněme na jedno koleno.

Pokud trvá bohoslužba u hlavního oltáře, neměli by býti přítomní věřící vyrušováni, nemělo by se po kostele ani přecházeti ani mluviti.

To dá již přirozený cit. V Praze si na to stěžují, když za hojnějších návštěv na př. výstav, tam přijíždí mnoho cizích lidí a rádi by shlédli i posvátná místa. Četl jsem tam kdysi u vchodu do kostela na dveřích zřetelný nápis: Žádají se všichni do chrámu vcházející, *aby mezi bohoslužbami nepřecházeli po kostele,* a tím méně řečí svou nevyrušovali shromážděné.

Když jsme takto vykonali nejen vnějším uctivým způsobem, ale též zbožným duchem svou návštěvu, poklekneme na konec ještě jednou a můžeme směle a důvěrně opakovati svou prosbu s patriarchem Jakobem (Gen. 32, 26): „Nepustím se Tebe, leč dáš-li mi požehnání."

Kolik tu malých a přece tak význačných úkonů úcty a lásky k Ježíši svátostnému!

Vrchol bohoslužby.

Je v naší bohoslužbě úkon, jenž všechny ostatní úkony bohoslužebné daleko zastiňuje a jenž je chloubou a radostí nás katolíků. Je to mše sv. — Již samo od sebe cítí se každé nezkažené srdce nutkáno, aby projevilo Bohu nekonečnému a nepochopitelnému svou úctu a svou lásku. Proto již na př. u Izraelitů byly přinášeny Bohu oběti, jež bývaly spáleny na oltáři: lidé chtěli vyznati, že všecko by chtěli dáti Bohu v radostné lásce, protože vědí, že všecko mají od Něho, a že nikdo na světě nezasluhuje, aby mu byly tyto dary věnovány, jak toho zasluhuje Bůh. A šťastnou se cítí

šlechetná duše, když může tak přinésti sebe neb nějaký dar Bohu.

A ve mši sv. obětujeme Bohu netoliko nějakou věc pozemskou, nejen sebe, člověka; nýbrž samého syna Božího, Pána nebes i země! Kdo si dovede představiti oběť důstojnější? Plní se zde proroctví Malachiášovo, že na každém místě bude přinášena Bohu oběť čistá. Zde obnovuje svou oběť Beránek Boží, který snímá hříchy světa: jako když padají do vysoké pece v železárnách stále nové hromady uhlí nebo koksu a jsou tam spalovány, tak do výhně lásky obětujícího se Krista padají stále nové hromady hříchů a ztravovány jsou v tom plameni lásky a z této lásky šlehají k výšinám stále nové a stále neuhasitelné plameny bohopocty. Život Pána Ježíše na zemi byl stálou obětí od jeslí betlemských až do posledního vzdechnutí na kříži; mše svaté jsou neutuchajícím obnovováním a připomínáním tohoto života oběti, jsou takřka nekonečným pokračováním této oběti... Mše sv. není než do nekonečna se opakujícím radostným zpěvem: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!“ (Luk. 2, 10.)

Opravdu: naším nejvyšším štěstím, naším nejvyšším bohatstvím a naší pýchou je mše sv.

A je to bolestnou známkou úpadku náboženského života u katolíků, když mše sv. je se svého nejvýznačnějšího místa v nejdůležitějších událostech životních zatlačována: když při pohřbech mše sv. je jako bezcenná věc v

pozadí, a místo ní všecku pozornost strhují věnce na rakvi a protivné bombastické chvalořeči nad hrobem; když zdavky z malicherných důvodů — aby hostina tolik nestála! jako by se tam musilo seděti celý den! — se přesunují na odpoledne, jako by manželé pro obtížnou dráhu životní nepotřebovali požehnání manželského, které Ježíš Kristus dává snoubencům při zdavkové mši sv.; když mše sv. je stavěna do pozadí, a zato se klade důraz na různé módní pobožnosti odpolední a večerní; atd. Kostel beze mše sv. by byl pustinou; a život katolíka beze mše sv. je pustinou.

Naše chování při oběti mše svaté.

A) Uctivost.

Prorok Habakuk zanechal nám v své knize (hl. 2, 20) důrazná slova: „Hospodin jest v svém svatém chrámě; mlč před ním všecka země!" Řekl to sice Izraelitům v tom smyslu, že němé modly nic neznamenají, nemajíce ducha; Hospodin však jest u nás, před ním musí všecko mlčeti na znamení ochotné poslušnosti! Ó jak více platí ta slova, když v našich chrámech je živý Bůh; Bůh neskonalé velebnosti jest Ježíš Kristus, jenž znovu se zde za nás obětuje, znovu za nás umírá, své utrpení obětuje! — Ó jak bychom tu měli zanechati všeho, co jest pozemské!

V chrámě jest třeba zanechati všeho, co se nesrovnává již s přítomností lidí. Co platna

by byla přítomnost křesťana při mši sv., kdyby stále jen seděl, duchem byl jako nepřítomen, kdyby snad i vědomě spal? Jest nemístné, v kostele šeptati, ohlížeti se po lidech a po šatech. Jest pohoršlivé, vyrušovati z pobožnosti svou řečí, smíchem aneb jinými nezbednostmi. Ano i chladnost taková, že někdo stojí nebo sedí, nevěda, co začít, nač myslit, jest zahanbující nevědomostí; to neuctí Pána Boha.

Učili jsme se, že mši svaté máme býti přítomni uctivě, pozorně a nábožně, abychom vyplnili i 2. přikázání církevní.

K uctivosti nás nutí již přítomnost jiných věřících; bohoslužba jest zde společná. Ježíš Kristus, naše hlava, nás vidí i přes dvířka svého svatostánku. „Majíce tedy, bratří, důvěru k přístupu do velesvatyně v Krvi Kristově, přistupujme s opravdovým srdcem v plné víře, skropeni jsouce na srdci od svědomí zlého," volá sv. Pavel (Žid. 10, 10. 11). Láska nám přikazuje, abychom druh druhu dávali dobrý příklad. Pamatuji se, jaký dojem učinila na mne, hocha asi osmiletého, dívka panská, klečící v přední lavici vedle jiných šeptajících osob, jež ani očí nepozvedla od své modlitební knihy. A podobně mi utkvělo v paměti, když jsem již jako kněz viděl hocha neškoláka, syna učitelova, jenž sedě a kleče v první lavici, ani se téměř nehýbal, pozoruje jen, co se děje u oltáře. Ano i menší děti vycítí posvátnost

chrámu Božího a jeho úkonů, když jsou jen poněkud poučeny a nejsou jinak vyrušovány.

Všechny ty církevní předpisy poutají pozornost. Kněz ve zvláštním rouchu, jeho modlitby a zpěvy, jeho úkony, kříže, úklony, umývání rukou, bití v prsa mají svůj dosti zřetelný výraz symbolický (náznačný), ale i účinný, když je zde kněz jako zástupce Kristův a též zástupce lidu. Jsou kostely a pobožnosti v nich takové, až téměř sálají ohněm lásky. Člověk zde snadněji zapomene na sebe a na své starosti, ač se to lidské „já" vtírá i do vlastní bohoslužby, jejímž středem a hlavním účelem má býti Bůh a jeho vůle nás posvětiti. Zde lidé, kteří se ještě ani rozumem ani svým životem Bohu neodcizili, cítí posvátnou úctu. Pius IX. byl kdysi žádán, aby udělil zvláštní odpustek na to, když lidé budou klečeti před svatostánkem. Na chvilenku se zamyslil a pak odvětil: „Ne! to jest přece povinnost, a povinnost se zvláště neodměňuje."

B) Pobožnost.

A což teprve, když jest katolík jen poněkud obeznámen s částmi mše sv., a její liturgií! Pak přichází zbožnost sama sebou. A novější liturgické hnutí přispívá hlavně k tomu, abychom byli mši sv. nejen přítomni, nýbrž abychom spojovali se s úmysly Církve, jejíž liturgie uchovává a rozmnožuje milosti Boží, abychom se spojili s celou modlící se Církví

a s její hlavou Ježíšem Kristem. Pak přinášíme nejen oběť času, snad i nějakého daru, nýbrž zároveň oběť smýšlení, oběť vůle, oběť celého člověka ve spojení s obětí Ježíše Krista.

Každá mše sv. jest též dílem, obětí celé Církve, dojista všech přítomných. Kněz pozdravuje ve množném čísle: „Pán s vámi!" A přítomní odpovídají: „I s duchem tvým." Kněz vyzývá: „Modlete se, bratří!" — A kdyby ani nebylo možná vždy rozuměti, ano ani ne slyšeti jeho slova, směle můžeme říci Pánu: „To, co sv. Církev koná, zač ona prosí, totéž chci já. Jest to vyjádřeno i slovem „Amen", které se častěji při mši sv. pronáší buď ministrantem nebo zpěváky. Znamená to slovo „staň se" neb „stane se"! Vyjadřuje důvěru, že modlitby kněze — zde ne jeho osobní modlitby, nýbrž společné modlitby — budou vyslyšeny.

Ano, při mši sv. se uplatňují všecky důvody či účely, proč konáme společnou modlitbu. Jsme synové téhož Otce, proto jako členové jedné rodiny společně ctíme Boha. Božskou vůlí trvá nejen jednotlivec, nýbrž celá společnost, proto každý přináší něco v oběť. Bez veřejné a společné pobožnosti by zahynula Církev jako každá jiná náboženská společnost. A jak každého znovu povznáší společný Otčenáš, společný zpěv, na př. „Ejhle, oltář Hospodinův zář!" Jak se rozehřeje víra i srdce, když všichni, aneb téměř všichni při-

stupují k společnému (generálnímu) sv. přijímání!

Pozornost v kostele: 1. na kněze u oltáře.

První, co nám v kostele padne do očí, jest oltář obětní. Ale k oltáři náleží také obětující — kněz. Učitelská a pastýřská činnost kněze patří též k povinnostem kněžským; jsou však spíše buď přípravou nebo doplněním jeho činnosti hlavní, oběti u oltáře. Přináší tu kněz oběť, v které Syn Boží sám jako Bůh a člověk se obětuje, jsa velekněžem na věky podle řádu Melchisedechova. Jeho oběť na kříži vyzískala nám nekonečný, ale též nerozmnožitelný poklad zásluh milostí, a nekrvavá oběť u oltáře čerpá z ní svou cenu a zprostředkuje, přivlastňuje ji lidem. Jen Syn Boží sám může přinášeti tuto oběť. Protože však tato jeho oběť má býti nekrvavým způsobem na všech místech a pro všechny lidi obnovována a milosti z ní plynoucí lidem rozdělovány, ustanovil Kristus své zástupce — kněze. Neuchvátili si kněží své hodnosti. „Nikdo nebere si té hodnosti, nýbrž jsa povolán od Boha jako Aron." (Žid. 5, 4.) Milost a moc, kterou mají, jest od Boha. „Připomínám ti, abys opět rozněcoval milost Boží, která jest v tobě vzkládáním rukou mých." (II. Tim. 1, 6.) Duchovní mají býti podle sv. Pavla uznáváni za „hodny dvojí cti" (I. Tim. 5, 17.) netoliko podle své práce, nýbrž i podle svého zřízení, svěcení a poslání. Oběť oltáře

je to, z níž na kněze padá důstojnost taková, že se jim říká: „Důstojný pane.“

Jest to Boží zřízení, jejich i naše povinnost tu službu přijmouti a jí užívati ke cti Boží a k spáse našich duší. Nikdo neříkej: „Já si vyřídím své záležitosti, povinnosti a potřeby s Pánem Bohem sám!“ — Sám? Ovšem, musíš hlavně ty duchem a duší svou upraviti pravý poměr k Bohu a v něm udržovati. Ale sám? Přece musíš, jak jest rozumno, dbáti i toho, co Bůh ustanovil, a jak chce tvůj Bůh přijímati od tebe oběť a tobě pak udělovati milosti spásy! Slyšeli jsme slova Páně a jejich význam, jak jim apoštolové rozuměli. Když Církev Kristova přidala k těm základním ustanovením ještě jiná slova, modlitby, ceremonie, ó věř, vše to jest nejen pod vedením téhož Boha, Ducha svatého, nýbrž vše jest po staletí promyšleno, prozkoumáno, propilováno. Vše to viditelné, vnější má býti i upomínkou, abys hlavní věci nezapomněl. Toť jest hlavní, vůdčí myšlenka při novějším hnutí liturgickém. Nesmí proto rozhodovati jen oblíbenost kněze o naší horlivosti při službách Božích nebo neoblíbenost kněze býti příčinou, že se kostelu vyhýbáme. Podle své povahy neb podle okolností počíná si kněz při svých obřadech snad někdy rychle neb zdlouhavě, modlí se vážně neb i zbožněji; na tom nezávisí cena mše sv. Jest to dílo Kristem Pánem ustanovené a podle jeho ustanovení obnovované. Mše sv. a též

ostatní svátosti, viditelná to znamení neviditelné milosti, nemají cenu od kněze, který je uděluje, nýbrž od Krista Pána a od jeho ustanovení.

Zde připomínáme si příklad ze Starého zákona (4. Král. 5, 1): K proroku Eliseovi přijel velitel vojska syrského Naaman, doufaje, že od něho bude uzdraven od malomocenství. Eliseus vzkázal mu po sluhovi: „Jdi, umyj se sedmkrát v Jordáně, i bude uzdraveno tělo tvé a budeš čist." Nad tím se rozhněval Naaman, pyšný na svou slavnou vlast a opovrhující chudou zemí palestinskou, uražený také tím, že prorok ho neuznal ani za hodna, aby k němu vyšel ven a aby mu to řekl osobně. I řekl: „Domníval jsem se, že vyjde ke mně a stoje vzývati bude jméno Hospodina Boha svého, a že dotkna se rukou svou místa malomocenství, uzdraví mě. Zda nejsou lepší řeky damašské nad všecky vody izraelské, abych se v nich zmyl a byl očištěn?" A obrátiv se odcházel. Přistoupili však k němu jeho služebníci a domlouvali mu: „Otče, i kdyby velikou věc ti přikázal prorok, jistěže bys ji měl učiniti. Čím více, když řekl: Umyj se a budeš čist!" A když tak učinil, byl očištěn.

A zrovna tak nezáleží ani na osobnosti knězově, nýbrž především na milosti, kterou Bůh uděluje skrze něho. Všecky ty jednotlivé předpisy u oltáře vzhledem k podstatným i přiděleným částem, všechny úkony i šat kněze, vše má za účel, nás upozorniti na bohoslužbu Kris-

tem Pánem zařízenou a tak užitečnou pro naše duše. Všecky buď napovídají, naznačují ty milosti, anebo je udělují. A řekněme hned: Zde jest studnice vody živé (Jan 4, 10), o níž mluvil Kristus Pán k Samaritánce, zde hojnost pro všecky. Kdo však si přinese nádobu maličkou, málo jen si odnese; kdo velikou a větší, může přijmouti více. Kdo přijde bez nádoby, může na plano také odejíti.

Opět podotýkáme, že třeba rozuměti i těmto zásadám a nařízením původu božského, a pak je nejen více oceníme, ale také se přičiníme i svým chováním, abychom si více odnesli. A při oběti mše sv. jsou to účinky, které nikde jinde si nemůžeme získati. A to platí i pro zemřelé. Vždyť jest též o tom psáno, ce se stalo po první krvavé oběti na kříži (Mat. 27, 32): „A mnoho těl zesnulých vstalo a vyšedše z hrobů po jeho vzkříšení, přišli do svatého města a ukázali se mnohým."

Poznámka: **Ministrant u oltáře.**

Jest předepsáno, aby při mši sv. byl u oltáře asespoň jeden přisluhovatel. Nejde tak o přisluhování. Oběť mše svaté jest obětí celé Církve, celé křesťanské obce, a proto má býti alespoň jeden zástupce přítomen. V obřadě řeskokatolickém (východním) zasahují častěji hlasitě svými odpovědmi všichni přítomni jako spoluobčtující. U nás zastupuje ministrant věřící, před nimiž a jejichž jménem jets tak blízko

oltáře. Jeho chování má a může býti tedy pro ostatní náznačné.

Ovšem musí sám napřed znáti jednotlivé části mše sv., znáti pravdu, že na oltář sestupuje sám Syn Boží anebo že již od dřívější mše sv. jest tam přítomen, a že oltář sám a všecky předměty, jež souvisí se mší sv., byly pomazány a posvěcený mnohými modlitbami od biskupa. Andělé Boží klanějí se zde neviditelně svému Bohu; jejich viditelným zástupcem je též ministrant. „Legie andělská" jmenuje se jejich nejnovější sdružení. Což divu, že za dřívějších dob směli kněží u oltáře přisluhovati jen osoby zvláště k tomu posvěcené.

Již to postavení ministrantů může vzbuzovati v přítomných posvátnou úctu před obětí samého Pána Ježíše. A což teprve, když skutečně a na prvním místě oni se chovají u oltáře uctivě, pozorně a pobožně: tělo vzpřímené, chůze vážná, pokleknutí důstojné, plné víry, ovládání hlavy, očí, jazyka, rukou, vše jest obráceno jen vpřed k oltáři, ke kříži a k svátostnému Ježíši, zvláště, když sami též s knězem u oltáře a hned přede všemi poklekají k sv. přijímání. Jakým poučením a povzbuzením to může býti pro ostatní věřící! Dnes je to též vyznáním víry. Dnes to hlásá lidstvu, probouzejícímu se z humanity světské (z pokroku), že máme nejen povinnosti k bližnímu, ale též k Bohu. Ano, dnes na př. mladší ministranti, tím více starší laikové, více zmohou než slovo a příklad kněze. A

dobře tak! „Jen když jest Ježíš Kristus ctěn a hlásán!“ (Fil. 7, 18.)

Jen hoši mohou býti ministranty. Všem matkám je svěřeno kněžství v rodině. Matka musí životem a modlitbou jednak sama stále (jako u oltáře) obětovati, jednak připravovati a podporovati kněžské povolání u svých dětí.

Pozornost při mši svaté: 2. nejdůležitější okamžik.

Hlavní okamžik oběti Kristovy na oltáři je chvíle dvojího proměňování. Ministrant klečí tu obyčejně na prvním nejnižším stupni přímo za knězem uprostřed oltáře a dává znamení zvonkem. Kněz jménem Kristovým a užívaje jeho slov praví: „Toto jest tělo mé“ a „Toto jest krev má“. (Mat. 14, 22. a 24.) V našem jazyku jmenuje se tento okamžik pozdvihováním. Kněz pozdvihuje totiž proměněnou sv. hostii a kalich s nejsvětější krví za tím účelem, aby uctěn byl Ježíš svátostný, a to úctou, jež mu jakožto Bohu přísluší. „Domem Božím stal se chrám, Ježíš s nebe sestoupil.“

V té veliké chvíli máme, jak praví katechismus, Ježíši Kristu se klaněti, víru, naději a lásku vzbuzovati a hříchů svých litovati. Jak však projevíme tyto své vnitřní city i na venek? Přirozeno, že padají všichni věřící na obě kolena, i kdyby dosud byli stáli neb seděli, a klanějí se Kristu. Je též všeobecným zvykem, že se bijí v prsa, jak to činil zástup těch, kdož

byli přítomni smrti Pána Ježíše na kříži (Luk. 23, 48); vyznáváme tak svou hříšnost a trestuhodnost před Bohem. Ale do této naší kajícnosti je přimíseno především mnoho vroucí lásky k Pánu Ježíši, cosi z toho duševního stavu, v němž volal sv. Petr pokorně po bohatém zahrnutí ryb: „Odejdi ode mne, Pane, neboť jsesm člověk hříšný." (Luk. 5, 8.) Žehnáme se také znamením kříže a říkáme na př.: „Ježíši, v Tebe věřím; Ježíši, v Tebe doufám; Ježíši, Tebe nade všecko miluji." Nebo: „Ježíši, smiluj se nade mnou; Ježíši, slituj se nade mnou; Ježíši, odpusť mi hříchy mé. Amen." Nebo: Ježíši, Tobě žiji; Ježíši, Tobě umírám; Ježíši, Tvůj jsem živ i mrtev. Amen." Je možno a doporučuje se tyto modlitby střídati, aby nám příliš nezevšedněly. Doporučuje se dále před prvním pozdvihováním se vztyčenou hlavou popatřiti na zdviženou svatou Hostii, podobně i na pozdvižený kalich, a snad při tom i vysloviti vroucně: „Pán můj a Bůh můj!" (Jan 20, 22) a pak teprve hlavu mírně skloniti a v prsa se bíti.

Veškeren náš duch se má při proměňování obírati v hluboké úctě tajemstvím, jež se děje na oltáři. Proto zvláště nad svým zrakem a sluchem, ale i nad ostatními smysly musíme v té chvíli přísně bdíti, aby se nezaměstnávaly něčím jiným. Proto umlká v tu chvíli nejen zpěv a varhany, nýbrž i hlasitá modlitba. Proto dává ministrant znamení zvonkem, aby byli upozor-

něni i ti, kdož by se svého místa nedovedli dohlédnouti na oltář.

Opakujeme: Proměňování je nejhlubší částka mše svaté; při níž živě vidíme před svým duchem Krista povýšeného na Golgotě: „Oltář je posvátným jevištěm, na němž se stále obnovuje kalvarské drama lásky Boží.“ V ten okamžik Kristus otvírá své poklady, a svolává duše, aby si nabíraly...

A po celou dobu, co je přítomen Pán Ježíš na oltáři, tedy od pozdvihování do přijímání, zbožní věřící klečí.

Císařovna Eleonora bývala při mši sv. přítomna s velikou zbožností. Její dvořenínové ji kdysi prosili, aby se příliš neunavovala, klečíc při mši sv., nýbrž aby více seděla. Odpověděla: „Jakže? Nikdo z mých dvořenínů se neodváží seděti v mé přítomnosti; já pak hříšný tvor, směla bych seděti před svým Pánem a Bohem?“

Konečně sv. přijímání! Pán Ježíš nechce, abychom s ním při mši svaté byli jen duchem spojeni. I k nám mluví s božským důrazem: „Vezměte a jezte!“ (Mat. 26, 26.) Jako když Mojžíš na hoře Sinai stál všecek zahalen světlým oblakem, jímž byl Bůh sám, tak ve sv. přijímání je volána naše duše Bohem na horu Sinai, světlý oblak Boží velebnosti ji zahaluje, Syn Boží ve velebné Svátosti pokorně utajený k ní přichází. Kněz před přijímáním láme svatou Hostii, jako hospodář láme chleba všem, kdo sedí u jeho stolu. Do nejsv. krve vpouští

kněz ulomenou část svaté Hostie: jako zde hoslavené duše, které slyší hlas jeho a přistutato částečka sv. Hostie je plně proniknuta způsobami vína, tak chce proniknouti Ježíš Kristus ve svatém přijímání celé naše srdce. Blapují vroucně k hostině, kterou jim nachystala láska Boží! Blahoslavené duše, které se blíží k sv. přijímání a které kněz — než jim ještě podá sv. přijímání — žehná tělem Páně a podává jim je s hlubokými slovy: „Tělo Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši Tvou k životu věčnému. Amen."

Pozornost při ostatních částech mše svaté.

A všecky jednotlivé části mše svaté, jež proměňování předcházejí nebo po přijímání následují, jsou plny tajemného významu. Ani jediná modlitbička, již se kněz při mši sv. modlí, ani jediný jeho pozdrav od oltáře k věřícím, ani jediný obřad, i zdánlivě nejskrytější, nejsou bez hlubokého významu a mluví tklivě k duši, která jim rozumí. Čím více kdo poznal smysl mše sv. a jednotlivých jejích součástek, tím více ji miluje a lne k ní. Jen duše, které si nedaly práce, aby vnikly do nebeského bohatství mše svaté a obřadů, jen takové duše si jí neváží. Proto snažme se poučiti se o smyslu jednotlivých částí mše sv. Opatřme si nějakou knihu jako na př. aspoň „liturgiku" pro žáky měšťanských a podobných škol, čtěme v ní, přemýšlejme o tom, co jsme tam četli. Jak naši předkové si vážili mše sv. a vůbec služeb Bo-

žích, jak daleká cesta — neděli jak neděli! — nebyla jim obtížná! A vážili si mše svaté proto, že jí rozuměli, a čeho nemohli poznati sami, Duch svatý doplnil svými dary.

Přede mnou leží stará knížka, z níž prostá venkovská rodina již přes půl druhého století čerpala své poučení o tom, jak si počínati v kostele, a o smyslu obřadů při mši svaté a v celém církevním roce. Nadpis té knihy, švabachem tištěné, s listy již ohmatanými a chorými stářím jest: Královna Církev, v oděvu pozlaceném pravého náboženství, vůkol ozdobená rozličnostmi svatých ceremonií a obyčejův. Aneb svaté římské Církve katolické starobytné ceremonií užívání, duchovní výklad. Vytištěná v Opavě u Jana Václava Šindlera. Léta Páně 1752. — Kolik lidí z této staré a opotřebované knížky čerpalo poučení! Kolika lidem byla branou, kterou vnikali do pravdy a lásky Boží!

Snaž se, abys poznal Boha, jeho Církev a její obřady. A tvůj cit ti pak řekne, s jakou posvátnou úctou se máš chovati v DOMĚ BOŽÍM.

Imprimatur. Nr. 9007. Olomucii, die 24. Maii 1930. Josephus Vyvlečka, m. p. Praeses a. e. Consistorii.

„ŽIVOTEM". Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia v M. Ostravě, Přívozská 8.

J. Frassinetti.

Klenot křesťanských dívek.

Křesťanské dívky! V této knížečce k vám chci mluviti o svatém panenství, jež jest nejkrásnější ctností před Bohem i před lidmi. Činí pozemského tvora téměř rovna nebeským bytostem. Právě tato ctnost vám bývá málo známa, málokdy se o ní mluví a knihy, které o ní pojednávají se správného stanoviska, nedostanou se tak snadno dívkám do rukou. Přece však jest důležito, byste tuto ctnost vpravdě poznaly, abyste se jí lehkomyslně nezříkaly. Když pak důležité okolnosti osobní nebo rodinné vás nutí zůstati pannami, abyste se povznesly nad obyčejný mylný názor, že je to pro vás neštěstí, a že žijete smutný, nezáslužný život. Smutný, protože jste nuceny žíti v stavu, který považujete za nešťastný, a nezáslužný, protože ctnost vynucená není Bohu milá ani příjemná.

Budete-li poučeny o ceně panenství, bude si nejedna z vás tuto ctnost chrániti jako drahý poklad i tehdy, když se jí snad naskytne příznivá příležitost, aby se provdala. Jiná bude spokojena, když jí Pán Bůh takové příležitosti neposkytne. A tak si velký počet dívek vyvolí tento andělský stav dobrovolně. Jiné dívky pak, jimž Boží Prozřetelnost

ten stav sama určila, nebudou se již cítiti nešťastnými, nýbrž vyvolenými od Pána Boha.

Proto čtěte toto pojednání s jakousi svatou zvědavostí. Najdete v něm mnoho, čeho dosud nevíte, a co je pro vás velmi důležité.

Svaté panenství náleží k nejvznešenějším ctnostem na zemi. Smyslní lidé bývají proti němu velmi zaujati. Posuzujíce každého jen podle své vlastní slabosti, pokládají tuto ctnost za nemožnou. A jsouce zvyklí tupiti všechno, co neznají nebo čeho nemohou pochopiti, tupí také panenství a nenávidí je. Pro takové lidi není tento spisek, nýbrž hledíme jím prospěti duším, které jsou ochotny přijmouti spasitelné dojmy nejvzácnějších milostí.

V jaké úctě bylo svaté panenství před příchodem Ježíše Krista?

Před příchodem Ježíše Krista se u národa vyvoleného svaté panenství pěstovalo jen málo. Teprve Pán Ježíš upozornil svou radou lidi na tuto andělskou ctnost. Kněží Starého zákona se sice měli připravovati na službu chrámovou ctností zdrželivosti. Podobně se měl připraviti celý národ izraelský, když měl přijmouti zákon Páně na hoře Sinai. Velekněz Joachym připisoval vítězství Juditino tomu, že po smrti svého muže zachovávala zdrželivost. Z toho lze poznati, jaké úctě se těšilo svaté panenství u osvícených osob starozákonních.

*

Jak si panenství vážil Ježíš Kristus.

Když Syn Boží sestoupil na svět, dal svatému panenství podivuhodný důkaz své vážnosti. Vyvolil si matku, jak bylo třeba. Ale nechtěl míti matku jako ostatní lidé, chtěl míti matkou pannu.

Chtěl, aby jeho předchůdce sv. Jan Křtitel zůstal panicem. A panický sv. Jan evangelista byl vždy Pánu Ježíši nejmilejší, takže se sám v svém evangeliu označuje jako „učedník, kterého Ježíš miloval." (Jan 19. 26.) Pán Ježíš miloval ovšem i ostatní učedníky, ale zvláště miloval sv. Jana. Jeho odevzdal s kříže Matce své Marii za syna, jemu svěřil svou Matku a tím ho vyznamenal přede všemi učedníky. Pán Ježíš také řekl: „Budou jako andělé Boží v nebi." (Mat. 22, 30.)

Jak oslavují světcové svaté panenství slovy.

Skoro všichni sv. Otcové napsali vznešené myšlenky a celé knihy na oslavu této ctnosti. Sv. Cyprián praví: „Jako manželství zalidňuje zemi, tak panenství nebe." Sv. Řehoř Naz. opěvuje panenství a praví: „Panna je anděl na zemi, rovna andělům v nebi." Sv. Jan Zlatoústý ujišťuje: „Panenství je o tolik cennější než manželství, oč je nebe vznešenější než země, oč jsou andělé vznešenější než lidé." Týž světec praví, že by chtěl o tom říci ještě více, ale že mu není možno. Sv. Ambrož píše: „Panenství povyšuje člověka nad jeho vlastní přirozenost a činí ho rovna andělům."

Jakou čest prokazují panenství světci svými skutky.

Učení svatých působí mnoho dobrého, a ještě více působí jejich příklady. Z církevních dějin poznáváme, že všichni svatí, když se oddali dokonalému životu, zachovávali zdrželivost buď dokonalou v svatém panenství nebo zdrželivost vdovskou.

A právě svatí poznávají lépe než jiní lidé pravou cenu věcí, protože mají od Pána Boha více světla.

Panna Maria tím, že byla světlem Boží moudrosti ze všech tvorů nejvíce osvícena, byla i nejschopnější správně posouditi cenu panenství. Vážila si této ctnosti tak, že by se byla raději zřekla důstojnosti mateřství Božího než svatého panenství. Učinivši slib ustavičné čistoty, jenž do té doby byl něčím neobyčejným, neslýchaným, vztyčila Panna Maria prapor sv. panenství a svým příkladem povzbudila miliony duší, aby ji následovaly.

Poněvadž Panna Maria tak velice si vážila ctnosti čistoty a sama byla zářivým příkladem této ctnosti, byla u prvních křesťanů tato ctnost všeobecná. Z evangelických rad byla nejvíce pěstována dokonalá čistota. Z lásky k ní se panny zříkaly četných a skvělých příležitostí k sňatku, a když jim bylo voliti mezi manželstvím a mučednictvím, rozhodovaly se pro muky a smrt, aby mohly zůstati neposkvrněnými snoubenkami Kristovými. A některé z nich, byvše přinuceny k manželství, zachovávaly v něm po příkladu Panny Marie a sv. Josefa ve shodě s manželem ustavičné panenství.

Tak velkou úctu měly svaté a tedy osvícené duše k sv. panenství.

Jak soudí přirozený rozum o panenství.

Panenství je jedna ze sedmi ctností, jež bychom v ráji nebyli nalezli, kdyby byl člověk setrval v stavu milosti. Podle znalce Písma Kornelia de Lapide je to: panenství, trpělivost, pokání, mučednictví, umrtvování těla, řeholní chudoba s poslušností, milosrdenství s udílením almužny.

Příčina toho jest jasná. Tyto ctnosti předpokládají smutné následky hříchu. Jak možno osvědčovati trpělivost, kde není utrpení? Jak činiti pokání, kde se nehřeší? Jak vytrpěti mučednickou smrt, když není pronásledování? Jak umrtvovati tělo, když se duchu nevzpírá? Jak zachovávati chudobu a řeholní poslušnost, když se nezřízeně nelne k věcem pozemským ani k vlastní vůli? Jak konati skutky milosrdenství, když není nemocných ani chudých? Proč by v ráji bylo bývalo panenství, když manželství bylo dokonalé, ježto tělo se úplně podřizovalo duchu? Teprve po pádu prvních lidí se stalo panenství ctností, jež zabraňuje vášním, vzrušováním mysli a vzpourám proti rozumu.

Úcta všech národů, i nejdivočejších, k andělské ctnosti prýštila z přirozených důvodů rozumových. Řím si té ctnosti vážil tak, že nejen konsulové, nýbrž i císařové uhýbali s cesty panně Vestálce. A když potkala Vestálka zločince vedeného na popraviště, nesměl již na něm býti vykonán rozsudek smrti. Takové úcty požívaly panenské kněžky

bohyně Vesty. Také u jiných národů pohanských se hledělo na tuto ctnost jako na zvláštní, svaté znamení, jež člověka zušlechťuje a činí Bohu milým.

Jaká čest se prokazuje pannám v nebi.

Sv. panenství je v nebi vyhrazena zvláštní odměna. Zjevení sv. Jana vydává o tom svědectví. Sv. Evangelista vidí v nebeském Jerusalemě Beránka Božího, Pána Ježíše, v slávě, obklopeného 144.000 duší panenských, které jdou za ním, kamkoli jde. Slyšel, že zpívaly píseň novou, již nikdo z ostatních nebešťanů zpívati nemohl. Zpívaly ji proto, že zachovaly panenství. Stav panenský je záslužnější než stav manželký.

Nemluvím o panenství nuceném, nýbrž o panenství úplně dobrovolném, jež jediné jest Pánu Bohu příjemné, ať se k němu zavážeme slibem, nebo je prostě zachováváme. Toto dobrovolně zvolené panenství se vyskytuje i u těch, kdo neměli ani příležitosti k sňatku. Neboť milují-li takové dívky andělskou ctnost a žijí-li rády v panenství netoužíce po ničem jiném, možno i takové dívky nazvati pannami dobrovolnými. Tak se může o někom říci, že se postí dobrovolně, nemá-li co jísti, když tento nedostatek snáší rád a netouží po jídle.

Stav panenský tak velice zásluhami převyšuje stav manželský, že to nelze ani slovy vyjádřiti. Vypravuje se v životopise sv. Martina, že se jednou procházel se svými žáky po louce. Část louky spásly ovce, část vepři, třetí díl louky byl nedotčený a samý krásný květ. Světec vysvětloval:

„První část pastvy, jež sice již nemá květů, ale zachovala si aspoň příjemnou zeleň, je obrazem manželství. Druhá část louky, kterou nečistá zvířata pošlapala a rozhrabala, značí nepravost nečistoty. Třetí část, posetá květy, jež září jako vzácné perly, je obrazem panenství ve vší jeho kráse." Nedivíme se, že sněm tridentský prohlásil za článek víry: „Praví-li někdo, že manželství třeba dáti přednost před stavem panenským neb svobodným, a že proto není lepší a blahodárnější zůstati v stavu svobodném, buď ze společnosti církevní vyloučen!"

Vyvrácení některých obtíží a námitek.

Není tak těžko zachovati svaté panenství. Někteří lidé praví: „Tato ctnost jest krásná, ale jest těžko ji zachovati. Kdo se pro ni rozhoduje, jedná nerozvážně nebo aspoň nemoudře."

Zajisté, kdyby tato ctnost byla tak těžká, jak je krásná, nemohli bychom mluviti jinak. Ale upozorňujeme, že ji musí zachovati nutně aspoň polovice všeho lidstva. Předně ji musejí zachovávati hoši a děvčata, pokud nedosáhnou věku, v kterém se jim naskytuje příležitost k sňatku. Dále mladíci, i když jsou zletilí, kteří nemohou vstoupiti v manželství buď pro vojenskou povinnost nebo pro chudobu nebo z jiných důvodů. Jak mnoho osob musí ztráviti život mimo manželství, protože se jim nenaskytuje příležitost ani možnost sňatku! Kolik je ovdovělých osob, které nemohou vstoupiti v druhý nebo v třetí sňatek! Kolik je manželství rozloučených! Rozloučení manželé ovšem si nemohou

činiti nároky na panenství, musejí však zachovávati zdrželivost. Všecky ty osoby dohromady jsou aspoň polovice lidského pokolení.

Když je tomu tak, je možno říci, že panictví a zdrželivost je velmi těžko zachovati, a že po něm mohou toužiti jen osoby omilostněné? Nemusili bychom říci, že Pán Bůh se špatně stará o lidi, když dopouští, že polovice lidí nemá ani příležitost ani možnost sňatku? Co bychom řekli o panovníku, který by od polovice svých poddaných žádal pod trestem nejtěžších muk, ano pod trestem smrti něco, co by mohli vykonati jen s největšími obtížemi? Takovým vládcem by byl Bůh, jenž ode všech neprovdaných žádá dokonalou zdrželivost a to pod trestem hříchu a pekla. Žádá-li tedy Bůh pod těžkým trestem od polovice lidí zdrželivost, jistě není tak těžko tuto ctnost zachovati.

Tato ctnost je ovšem řídká, protože ji jen málo lidí náležitě oceňuje. Je obtížná, protože jen málo lidí užívá prostředků nutných k zachování panictví. Pravíme-li, že tato ctnost není tak těžká, máme na zřeteli, že Pán Bůh každému dává milost k tomu potřebnou, jestliže tuto ctnost správně oceňuje a užívá-li prostředků k zachování této ctnosti. Mluvíme-li o této ctnosti a hledíme-li jen na lidskou slabost, na množství nebezpečí a na prudká pokušení, tu se ovšem zdá, že není možno ji zachovati. Spoléháme-li však na milost Ježíše Krista, jenž všecko může, musíme říci, že je možno ji zachovávati jako každou jinou ctnost. A to bez výjimky všem, kdo nemá příležitost ani možnost

sňatku, i těm, kteří osvíceni jsouce milostí Boží z lásky k Bohu se rozhodnou navždy zachovati panictví.

Písmo svaté zavrhuje panenství?

Písmo sv. nezavrhuje svatého panenství. Poněvadž panenství náleží k největším ctnostem, mívají proti němu světáčtí lidé veliký odpor. Sv. Ambrož praví, že by nejraději tuto ctnost odstranili se světa. Proto se chápou kdejakých prostředků, i nejméně vhodných, aby ji zničili. Ano i v Písmě sv. vyhledávají zbraň proti panenství, tvrdíce, že rozkaz Boží je zapovídá.

Praví: „Bůh dal prvním lidem příkaz: Rostte a množte se!" (Gen. 1, 28.) Z toho vyvozují, že kdo se nerozhodne pro manželství, přestupuje tím příkaz Páně.

Odpovídáme rozhodně: Písmo sv. si nemůže v ničem odporovati. Na různých místech chválí panictví a uznává je za dobré. Nemůže tedy na jiném místě lidi zavazovati, aby se panictví vystříhali a je zamítali. Tato slova Boží nebyla příkazem, podle něhož by všichni lidé musili vstoupiti v manželství, nýbrž spíše požehnáním, jež Tvůrce udělil lidské rodině. Podobně žehnal i rybám i ptákům. Mimo to aspoň polovice lidí nemá ani nutných prostředků ani příležitostí vstoupiti v manželství. Nebylo by tedy přímo bezbožné, kdybychom tvrdili, že Pán Bůh dal všem lidem rozkaz, který ani polovice lidstva nemůže vyplniti?

Panenstvím vymírá lidstvo?

Ovšem, kdyby každý člověk zvolil dokonalou zdrželivost, tak by lidstvo vymřelo! Není však nebezpečí, že by se tak stalo. Panenství si nevolí ani většina lidí. Jest to stav dokonalosti a toho nelze každému dosáhnouti. Již sv. Ambrož praví vhodně a vtipně, že ještě nikomu, kdo chtěl vstoupiti v manželství, nescházela manželka, ani když se již hlásalo evangelium, jež doporučuje zdrželivost. Nejzhoubnější války povstávaly mezi národy pro cizoložné ženy, nikdy však pro panny Bohu zasvěcené.

Přece však někteří praví: „Kdyby všichni zvolili panictví, nebylo by manželů a svět by vymřel. Proto zasluhuje panictví hany a nikoli chvály." Odpovězme: „Kdyby všichni lidé studovali a nikdo nechtěl zdělávati půdu, musili by všichni zemříti hladem. Nesmí tedy nikdo studovati, aby se předešlo nebezpečí vyhladovění."

Právě u národa tureckého, jenž smýšlí o panenství velmi nepřátelsky, klesá lidnatost nápadně. Když s náboženstvím křesťanským kvetla i dokonalá zdrželivost, byly státy mnohem četněji zalidněny než později a nyní. Národy nevymírají pro určitý počet panických duší, nýbrž pro pokleslost mravů a pro špatné zásady ve vládách.

Panictví činí život smutným?

Někdo myslí, že, rozhodne-li se pro panictví, odsuzuje se k životu bez radosti. A to:

1. pro osamělost a smutek v panenském stavu,

2. pro obezřelost a úzkostlivost, jichž jest třeba k zachování panictví,

3. pro větší pokušení, jež musí přemáhati.

Právě opak je pravdivý. Mezi dušemi panenskými, které si ten stav zvolily dobrovolně a z lásky k ctnosti, není ani jediné, jež by si naříkala na smutný život. Nejvíce nářku se ozývá z řad osob provdaných. Není pravda, že dokonalá zdrželivost činí život smutným a nudným. Duše, jež milují panenský život, mají mnoho radostí a výhod ze společného života, a varují se jen zábav nebezpečných pro každého křesťana. Zarmoucenost a osamělost najdeme jen u osob, jež zůstaly svobodnými z přinucení.

Není pravda, že andělskou ctnost možno jen tehdy zachovati, pečujeme-li o ni až úzkostlivě. Opatrnost jest ovšem nutná. Ale musí býti rozumná a moudrá a nesmí nás znepokojovati nebo másti.

Není pravda, že duše panické mají větší pokušení. Ano, kdyby z přinucení musily setrvati v tom stavu a nechtěly se varovati příležitostí k hříchu, pak ovšem. Jsou-li v něm však z lásky k čistotě a vystříhají-li se nebezpečných příležitostí, nemají větších pokušení. Náruživosti rostou, když jim hovíme, nikoli však, když je umrtvujeme.

Manželství je sice svátost a uděluje milost, ale nesmíme je vyvyšovati nad panenství.

Ač je panictví velká ctnost, a proto má před manželstvím přednost, přece nepopíráme, že man-

želství je něco dobrého. To by byl blud proti víře, která nás učí, že Bůh je původcem manželství, a že Ježíš Kristus je povznesl na svátost. Ale z toho, že je manželství něčím dobrým a svatým, nevysvítá, že by panictví nemohlo býti něčím lepším a světějším. Modlitba sv. růžence je jistě něco dobrého; a přece je oběť mše sv. lepší a světější.

Jest také pravda, že zdrželivost je lepší a světější než manželství, ačkoli svobodní lidé nedostanou milosti, která se uděluje manželům. Svobodní lidé však té milosti ani nepotřebují, tak jako zdraví lidé nepotřebují svátostné milosti posledního pomazání. Milost spojená se svátostí manželství se dostatečně hradí milostí a zásluhami, jichž nabýváme, zachováváme-li úplnou zdrželivost.

Kdo může svaté panenství nejlépe zachovávati, a kde se nejsnadněji žije v panenství.

Ve světě žije značný počet lidí, kteří nemohou vstoupiti v manželství, ani se nemohou uchýliti do kláštera. Musejí tuto ctnost zachovávati i ve světě, jinak by nežili v milosti Boží.

Kdo mimo manželství třeba jen v myšlenkách nezachovává dokonalou zdrželivost, je ve smrtelném hříchu, ať žije v klášteře nebo ve světě. Zaváže-li se někdo k panenství slibem čistoty, dopouští se dvojího hříchu: hříchu proti 6. nebo 9. přikázání Božímu a hříchu proti slibu čili svatokrádeže.

Že panictví je možno zachovávati i ve světě, potvrzuje sv. Řehoř Naziánský: „Ve všech dílech

světa, kde se zvěstuje radostné poselství, je mnoho panen, které žijí svatým životem v svých rodinách.

Že není potřebí zvláštního povolání k zachovávání panenství, toho důkazem je to, že velký počet ano nejméně polovice lidí manželství schopných je okolnostmi přinuceno k dokonalé zdrželivosti.

Chtěli byste snad, by v manželství vstoupili všichni jinoši od 16 let, všechny dívky od 14 let, všechny osoby ovdovělé, všichni nemocní a neduživí, všichni, kteří nemají ani jmění ani povolání, kteří vydělají sotva tolik, aby se životem sami protloukli? Všichni ti musejí žíti v dokonalé zdrželivosti, jedni po léta, jiní po celý život.

Zvláštního povolání je třeba jen těm, kdo chtějí slíbiti čistotu v řeholním stavu, kde musí zachovávati zvláštní pravidla dokonalosti. Chceme-li však ve světě zachovávati panenskou čistotu, stačí, abychom cenu panenství znali, a byli ochotni z lásky k Bohu je zachovávati.

O třídě bohatých.

Osoby z tříd zámožných mohou zachovávati panenství ve svůj vlastní prospěch i ve prospěch bližních. Sebe samy posvěcují a poněvadž mají velký vliv na lidskou společnost, mohou se tím více věnovati obecnému blahu, nemusejí-li se starati o domácnost a o děti, o jejich výchovu a zaopatření. Největší oběti pro veřejné blaho přinášívají osoby svobodné. Proto nechce Církev, aby kněží vstupovali v manželství, aby se tím snáze mohli zasvětiti celému lidstvu k službám lásky.

Často se pronáší bláhový výrok, jenž od dívek z tříd bohatých žádá, aby se buď provdaly nebo aby vstoupily do kláštera. Pročpak?

Vždyť se stává, že se některá dívka z lásky k Bohu zříká manželství, ale při tom se nikterak necítí od Pána Boha povolána k životu skrytému a přísnému v klášteře. Snad se cítí povolána k slibu čistoty, ne však k slibu chudoby a poslušnosti. Proč by tedy měla býti nucena k těmto dvěma slibům? Zůstane-li zámožná dívka ve světě, aniž se vdá, věnuje se především vlastnímu posvěcení, a to mnohem snáze, než kdyby se byla provdala. A dále: užívá právě svých styků, svého vlivu a jmění pro blaho svých bližních, a to tak, jak to provdaným ženám není možno, poněvadž mají starosti o rodinu.

O osobách ze stavu středního.

Skoro totéž lze říci o osobách ze stavu středního; ony mají také značný vliv na lidskou společnost. Rozdíl je ten, že dcery bohatých rodin mají všeho nadbytek a mohou se nerušeně věnovati vlastnímu posvěcení i blahu bližního. Dívka středních vrstev musí se často starati o domácnost svých sourozenců a příbuzných. Dívky takové z lásky k Bohu rády obětují svou námahu pro blaho rodiny. Jsou spokojeny se svým údělem. Sourozenci i příbuzní je milují. Dívky však, jež se nemohly provdati, ač chtěly, bývají plné pýchy, svévole a marnivosti. Samy se cítí nešťastnými a činí nešťastnými, i ty, kteří se s nimi musejí stýkati.

O dívkách chudých.

Dokonalá zdrželivost sama o sobě má velkou cenu jak pro bohaté, tak pro chudinu. Svatozáře panenství nebude méně ozařovati v nebi hlavy chudé a světem pohrdané. Ano, nedává evangelium chudým přednost před bohatými?

Naříkává se, že chudé dívky, neprovdají-li se, nemají nikoho, kdo by je chránil, ani kdo by se jich zastal proti zlým jazykům. Buď strádají ve vlastních rodinách nebo vstupují u zámožných lidí do služby, kde hrozívá jejich ctnosti nebezpečí. Z toho se soudívá, že chudé dívky by měly dáti manželství přednost před panenstvím. Ale není tomu tak! Nemají-li chudé dívky ochránce pozemského, chrání je věrně a dobře andělé strážní, takže, jsou-li opravdu hodné, nemusejí se báti; nikdo se ani neodváží je zlehčovati. Neštěstí potkává dívky, které nemají ani rozumu ani bázně Boží, které se stavějí zámožnějšími, než jsou, chtějí se líbiti všem, aby se snáze provdaly. O takových dívkách se mluvívá zle, někdy právem a někdy neprávem, protože lidé je pokládají za horší, než jsou.

Doma si ovšem musí těžce vydělávati živobytí. Ale řekněte mi: Za koho se chudé dívky obyčejně provdávají? Skoro pravidelně vstupují v manželství opět s chudými. Spojí-li se však bída s chudobou, a přijdou ještě starosti o děti, co potěšitelného v pozemském smyslu toho slova z toho vzejde? Život mnoha chudých žen provdaných je mnohem bídnější než život žen svobodných, rovněž nemajetných.

Snad mívají někdy hlad, ale aspoň nemusejí viděti, jak jejich děti hladovějí. To bývá pro srdce matčino mnohem bolestnější než nejkrutější hlad.

Jsou ovšem chudé dívky ve službě u boháčů často vystaveny velikým mravním nebezpečím. Ale Pán Bůh ví velmi dobře, že chudina je na něho úplně odkázána. A proto také hodné chudé dívky, které si musí vydělávati chléb v cizím domě nebo v továrně, opatruje zvláštní prozřetelností. Pozoruje-li taková dívka, že jí hrozí nebezpečí, ať si hledá včas jiné místo, a Pán Bůh jí pomůže. Přijde-li hodná dívka do rodiny pochybné pověsti, ať ji opustí a ohlédne se po jiné službě. Podobně, zachází-li se s ní bez příčiny špatně.

Ale kdyby se provdala, není obavy, že by dostala muže hrubého, sobeckého, nerozumného, který by ji bez příčiny týral? Jsouc však vdaná, nemůže o své vůli změniti svého muže jako službu. A to je veliký rozdíl v utrpení.

Jest jisté, že mezi dívkami, které jsou zaměstnány ve službě nebo jako tovární dělnice, je velmi mnoho zbožných, opravdu ctnostných osob, spokojených se svým stavem tak jako v málokterém povolání. Z toho lze poznati, že i dívky nejnižších tříd mohou zachovávati krásnou ctnost panenství, a že i ony mají dávati této ctnosti přednost před manželstvím.

O životě řeholním.

Ačkoli vznešená ctnost panenství se může zachovávati i ve světě, jsou přece kláštery nej-

jistějším útulkem této ctnosti. Jako je lodička v přístavě chráněna před bouří, jako je lilie v zahradě chráněna před hrubou rukou, tak je opatrována ctnost sv. čistoty v klášteřích před každým útokem a před každou bouří. Šťastné dívky, které Pán Bůh povolává do této svatyně!

Lidé světáčtí si nedovedou ani představiti radost, kterou Pán Ježíš dává svým vyvoleným snoubenkám. Proto považují panny Bohu zasvěcené za nešťastné a domnívají se, že se v klášteře trápí jako v žaláři. Ale pravé řeholnice, které mají ducha svého povolání, zakoušejí plnou měrou, jak dobře je býti s Pánem Ježíšem, když jsme z lásky k němu opustili svět. V klášteře, kde se udržuje dobrá řeholní kázeň, je mír, radost, slast, předtucha ráje.

Bohu zasvěcené panny zmiřňují a usmiřují hněv Boží, aby netrestal lidstvo za jeho nepravosti. A vyprošují mnoho Božího požehnání svým rodinám a celému světu.

Dívka, která se cítí od Pána Boha povolána, aby vstoupila do kláštera, nesmí voliti kteroukoli řeholní společnost, ale musí se rozhodnouti pro takový klášter, kde panuje přísná kázeň a kde se věrně zachovávají pravidla a předpisy řeholní. Bylo by na pováženou a nikoli bez nebezpečí pro spásu duše, kdyby někdo chtěl vstoupiti do kláštera, v kterém je uvolněná kázeň.

*

Mohou i chudé dívky býti přijaty do kláštera?

Velmi je rozšířena domněnka, že do kláštera mohou býti přijaty jen dívky velmi zámožné, které přinesou věnem tisíce. A poněvadž nejedna chudá dívka takového věna nemá, domnívá se, že se musí zříci své touhy po životě řeholním.

Ale tomu tak není. Je pravda, že některé řády a kongregace řeholní žádají větší věno, zejména řády, které se věnují životu skoro výhradně rozjímavému. Ve většině řádů a kongregací však není chudoba překážkou přijetí, má-li dívka pravé řeholní povolání a potřebné vlastnosti, aby se stala užitečnou členkou řádu nebo kongregace řeholní. Je sice ve všech řeholích církevními zákony předepsáno určité věno. Splní-li však dívka všecky ostatní podmínky přijetí a je-li po zkušební době odůvodněna naděje, že bude hodnou dcerou řádu nebo kongregace, do níž vstupuje, může dostati od Sv. Stolice dispens od věna. Není tedy pravda, že by která dívka toliko pro chudobu nenašla přijetí v žádném klášteře vůbec, ač jinak všem podmínkám vyhověla. Není-li přijata některá chudobná, nebo je-li snad po zkušební době propuštěna, bývá příčinou toho jediné to, že nemá řeholní povolání. To může býti i chudým dívkám útěchou a vzpruhou, aby neztrácely naděje, cítí-li, že je Pán Bůh, ač jsou chudičké a z nejnižších tříd, volá k dokonalejšímu životu v klášteře.

*

Co má činiti dívka, která z některého důvodu nemůže býti přijata do kláštera?

Stává se přece někdy, že dívky velice touží po životě řeholním, ale nemohou býti do kláštera přijaty buď pro slabé zdraví, pro nápadnou tělesnou vadu, nebo proto, že nemohly splniti některé jiné požadavky života řeholního nebo činnosti sester a pod.

Pán Bůh jim dává tuto touhu, již nelze vyplniti, aby měly zásluhy skrytého života řeholního, ačkoli musí žíti uprostřed světa. Bohu stačí upřímná touha, i když nemůžeme dobrý skutek pro nepřekonatelné překážky vykonati.

Někdo namítne: „Ale proč Bůh nedopouští, aby se jejich přání skutečně splnilo?" Poněvadž i takové dívky mohou vykonati v skrytě mnoho dobrého. Milují jen Pána Boha, nenávidí toliko hřích a jsou živými příklady ctnosti uprostřed světa. Hoří i horlivostí pro spásu duší, ujímají se mateřsky dětí, připravují mládež k sv. svátostem, brávají ji na služby Boží, chrání ji před pádem do hříchu.

Často bývají smírnými obětmi v svých rodinách, a vždycky, jsou-li opravdu hodné, pravým požehnáním Božím pro hříšníky a rodiny.

Takovým pannám ve světě neschází zásluha slibů řeholních. Milost dovede nahraditi každý slib, ano i slib řeholní. Často zachovávají poslušnost ještě s těžšími obětmi než řeholní sestry, poněvadž musejí poslouchati rozmarných příbuzných nebo pánovitého panstva. Zachovávají chudobu a zakoušejí

jejích následků víc než řeholní sestry, které málokdy trpívají hlad nebo snášejí zimu. Zachovávají dále sv. čistotu často v samých nebezpečích velmi svědomitě a některé s dovolením zpovědníkovým skládají i slib čistoty. Vidíme z toho, jak Pán Bůh všechno moudře řídí k své větší cti a slávě.

Dva důležité důsledky z toho, co jsme řekli.

První důsledek je: „Není neštěstím nemáte-li příležitosti, abyste se provdaly. Je z toho patrno, že Pán Bůh takovou dívku nechce v manželství. Jinak by jeho Prozřetelnost jí poskytla příležitost, aby se provdala."

Některá dívka však namítne: „To nechce Pán Bůh, abych zůstala svobodná, nýbrž lidé. Příbuzní mi nechtějí pořídit výbavu, dáti věno, zlý jazyk mě pomluvil a připravil o dobré jméno. Není to tedy z vůle Boží, nýbrž z nedbalosti nebo ze zloby lidské."

Nemyslíš, že by byl Pán Bůh této nedbalosti a zlobě mohl zabrániti? A přece to dopustil. Má zajisté své úmysly. Je pravda, že Boží Prozřetelnost lidskou zlobu nechce a zavrhuje, ale užívá následků jejích pro své cíle. Právě tak užívá Bůh i nedbalosti a přepjaté šetrnosti tvých rodičů, zloby tvých nepřátel a protivníků, aby sis mohla zachovati čest neporušeného panenství. Snad v své neskonalé moudrosti předvídá, že by manželství zhoubně působilo na tvou duši i na tvé tělo, a proto tě toho chrání.

Druhý důsledek: Pro křesťanskou dívku je pravou ctí, zamítne-li příležitost k sňatku, avšak jen tehdy, zříká-li se manželství z lásky k sv. panenství. Neboť kdyby se manželství zříkala z rozmaru nebo ještě z horší pohnutky, nebylo by jí to ke cti. Pravá čest křesťanova záleží zajisté v tom, plní-li předpisy sv. evangelia co nejdokonaleji. Tak jedná ten, kdo zachovává nejen přikázání Boží, ale i evangelické rady. K evangelickým radám náleží však také rada o sv. panenství. Zříká-li se dívka z lásky k této ctnosti manželství, zachovává s větší dokonalostí evangelické předpisy a rady, zaslouží tedy opravdové úcty. Všimněme si také, že tu radu dal Kristus Pán přímo osobám, které mají příležitost k manželství. Jak bychom mohli tvrdit, že ji dal jen těm, které jsou nuceny ji zachovati, protože nemohou vstoupiti v manželství? Či bychom snad radili někomu, kdo nemá ani do úst, aby se hodně postil? Konečně je vždy čestné z dvou dobrých věcí zvoliti lepší. Stav panenský je však lepší a dokonalejší než stav manželský, tak učí víra. Je tedy pravou ctí, zříká-li se kdo manželství z lásky k panenství.

O prostředcích, jež napomáhají k zachování panenství.

Co by prospělo znáti přednosti svatého panenství a uznávati, jakým dobrem je zachovati andělskou ctnost neporušenu, co by pomohlo rozhodnutí, že setrváte v panenství, kdybyste nechtěly užívati prostředků k tomu potřebných? Byla by to jen

marnivá, pyšná, odvážná naděje se zlými následky, kdyby chtěl někdo dosáhnouti cíle a nevšímal si prostředků k tomu potřebných.

O pokoře.

Poněvadž pokora je základem všech ctností, záleží na ní i nejskvělejší ze všech ctností, sv. panenství. Nelze ani mysliti, že by potomci Adamovi tuto ctnost zachovali v plné kráse bez četných a zvláštních milostí Božích. Ale tyto milosti uděluje Pán Bůh pokorným, nikoli pyšným. Právě nečistota je nejhroznějším následkem pýchy. Duše pyšná se tím jedem nejsnáze nakazí.

Kdo tedy má andělský dar dokonalé čistoty, varuj se pečlivě, aby ses pro to v marné pýše nepovznášel, neboť bys byl brzo připraven o tento poklad. Slyšíš-li o pádu jiných, zošklivuj si hřích, měj však útrpnost s hříšníkem, uznej v pokoře před Pánem Bohem, že sám by ses dopustil jistě horšího, kdyby tě milost Boží nedržela. Měj sebe sama za hříšníka, jenž od přirozenosti je schopen nejhorších nepravostí. Všechnu čest, která je spojena s darem čistoty, připisuj Pánu Bohu! Od něho jediné očekávej sílu a opatrnost, abys ji zachoval neporušenou. Čím je která duše čistější, tím více se musí ponižovati a sebou pohrdati, aby jí Pán Bůh uděloval milosti, které by jí pomohly vésti na zemi život andělský.

O modlitbě.

Jest článkem víry, že modlitba je každému křesťanu potřebná k dosažení potřebných milostí.

Čím větší jsou milosti, s tím větší vroucností a vytrvalostí musíme o ně prositi. Když tedy milost panenství jest tak veliká, není třeba o ni s veškerou vroucností prositi? Křesťany vpravdě ctnostné, zvláště duše skutečně panenské a čisté lze nalézti jen mezi osobami, jež milují modlitbu a ji pěstují.

Zvláště v pokušení se musíme utíkati k modlitbě, neboť tehdy bývá nouze nejvyšší. Hned pozdvihněme ducha k Pánu Bohu a vzývejme aspoň v duchu nejsladší jména Ježíš a Maria. Tato svatá jména udělují duši nepřemožitelnou sílu i proti pokušením sebe prudčím a silnějším.

O sv. svátostech.

Svátost pokání slouží jednak k tomu, aby nás očistila od spáchaných hříchů, jednak nám pomáhá, abychom budoucně už do hříchu neupadli. Časté přijímání svátosti pokání je tedy velmi vhodným prostředkem, abychom sv. panenství zachovali neporušené.

A co máme teprve říci o nejsv. Svátosti oltářní? Je chlebem andělským, v ní jest vše dobré, vše krásné, co má Církev i co má samo nebe. Kdo přijímá nejsv. Svátost oltářní po hodné přípravě, jistě prospívá v andělské ctnosti. „Ó chlebe vyvolených, ó víno, jež plodí panny" (Zach. 9, 27), tys nejzpůsobilejší prostředek k zachování nejdokonalejší čistoty! Proto požívejte co nejčastěji z toho chleba věčného života! Pijte z toho pramene spásy a nesmrtelnosti, považujíce za velikou ztrátu, přijmete-li jen o jedno sv. přijímání méně, zvláště

kdybyste je opominuli z lenosti nebo z lehkomyslnosti. Sv. Augustin praví, že velebná Svátost je takový dar, že všemohoucí Bůh nám nemohl a nejmoudřejší Bůh nám nedovedl uštědřiti daru většího. Do této Svátosti vložila nesmírná Dobrota, Ježíš Kristus, neskonalé poklady své lásky.

Jak podotýká dále sv. Augustin, přechází pozemský chléb v naše tělo a v naši krev. Požíváme-li však Chleba nebeského v nejsv. Svátosti, přeměňujeme se v toto nejsvětější Tělo, neboť nám propůjčuje svých božských vlastností.

Jakým štěstím a jakým dobrodiním pro svět by bylo, kdyby přání sv. sněmu tridentského a sv. Otce Pia X. o častém, ano denním sv. přijímání se plnilo důsledně! Jistě by opět zkvétala zbožnost a s ní by se vrátila i láska k sv. panenství. Neboť časté a denní sv. přijímání tvoří svaté, panenské duše.

O umrtvování.

Podle sv. Ignáce z Loyoly jest umrtvování nutnou ctností svatých duší, nutnější ještě nežli ctnost modlitby. Musí býti nejvznešenější ozdobou panenských duší.

Umrtvování je vnitřní a vnější. Vnitřní umrtvování ovládá a potlačuje hnutí nezřízených vášní, nezřízených žádostí a náklonností. Kdo chce zachovati dokonalé panenství, opatruj dobře své srdce a nechtěj věděti věci, po nichž ti nic není! Taková zvědavost bývá velmi nebezpečná. Věci, o kterých nevíme, nemají na nás vlivu. Věci však,

jež víme, ač nám po nich nic není, mohou na nás míti nebezpečný vliv. Ovládejme dále i své náklonnosti! Jakmile pozorujeme, že v srdci vzniká smyslná náklonnost k někomu, musíme ji okamžitě potlačiti a chovati se lhostejně. Z některých náklonností, které jsme z počátku ani nepostřehli, mohou povstati prudké vášně, jako malá jiskra způsobuje často velký oheň.

Protože náklonnosti se rodí z myšlenek, musíme se i v té věci umrtvovati a potlačovati myšlenky, které by měly třeba jen zdání nebo stín něčeho svůdného. Duše, které se rozhodly pro stav panenský, musí býti vnímavé pro působení lásky Boží, ale tvrdé jako ze dřeva nebo z kamene proti vlivům lásky tělesné, jež by v nich snad vznikla půvabem nebo roztomilostí některé lidské bytosti, i kdyby se tato náklonnost zdála sebe čistší a nevinnější.

Poněvadž jedna vášeň budí druhou, musíme všecky vášně krotiti křesťanským umrtvováním. Kdybychom si některé vášně, na př. hněvu nebo lakomství, nevšímali, mohla by se snadno probuditi vášeň smyslná.

Ale abychom zachovali dokonalou čistotu, musíme si hleděti i umrtvování vnějšího. Smělo by město v krajině nakažené morem doufati, že bude uchráněno nákazy, když otevře všechny brány a každému z okolí dovolí přístup? A uchováme snad srdce čisté, dopustíme-li, aby smysly směly do něho vcházeti špína a kal? Proto učitelé duchovního života doporučují právě tak umrtvování

vnější jako vnitřní. Vně se máme umrtvovati hlavně v pokrmu a v pohledech.

Nezřízená chtivost jídla a nemírné požívání lihovin mívají nejzhoubnější následky pro nevinnost. Kdo chce tuto ctnost zachovati, musí se v jídle a v pití spokojiti jen tím, čeho potřebuje k zdraví, a varovati se nestřídmosti. Proto svatí zachovávali přísné a dlouhé posty a tělu popřávali jen skrovné výživy.

Žádný smysl však nám neposkytuje tolik příležitostí k hříchu jako zrak. Kdybychom se neovládali v pohledech, tak by umrtvování ostatních smyslů skoro nic neprospělo. Nikdy neutkvívejme pohledem na osobách druhého pohlaví a buďme opatrní, abychom neutkvěli pohledem na něčem, co by na nás působilo smyslným půvabem. Ovšem bez jakéhokoli nebezpečí můžeme se zálibou pozorovati krásu přírody, na př. květin, moře, hor, atd.

Umrtvovati se musíme také v rozmluvách a v poslouchání. Nikdy nezavádějme hovor na něco, co by v nás mohlo vzbuditi nebezpečné a svůdné představy, ani podobných řečí neposlouchejme! Nemůžeme-li se někdy vyhnouti takovým řečem, hleďme pozdvihnouti mysl k Pánu Bohu a takový hovor zkrátiti.

Jiná vnější umrtvování, jež jsou méně obyčejná, a jež by mohla i poškoditi zdraví, kdyby se v nich překročila míra, nesmíme nikdy konati bez rady zpovědníkovy.

Varujme se zahálky!

Zahálka jest matkou hříchů. Tomu, kdo nemiluje práci a námahu, se nepodaří zachovati panenství neporušené. V nečinnosti je činna naše obrazivost a předvádí nám představy nebezpečné a svůdné. Poněvadž se od přirozenosti kloníme k zlému, je velké nebezpečí, že v takových představách si budeme libovati a že tím poskvrníme svou čistotu. Při práci je náš rozum upoután a obrazivost se nerozčiluje ošklivými obrazy a představami. Tím se ovšem nezavrhuje počestné, vhodné zotavení, ať tělesné či duševní. Není však vhodným zotavením, seděti nebo státi u okna nebo ve dveřích, pozorovati a kritisovati kolemjdoucí. Jest to i nebezpečná ztráta času. Není rozdílu mezi chudým a bohatým. Pracovati musí každý. Jest ovšem jiná práce zámožných a jiná práce chudiny.

O počestnosti v oděvu.

Marnivost a nepočestnost v oděvu jsou největším nebezpečím pro čistotu. Kéž dá Pán Bůh všem dívkám jemný cit pro vhodný a počestný oděv! Ale zlému duchu se nejspíše podaří právě tento jemný cit pro cudnost v oděvu u dívek potlačiti. Touha zalíbiti se lidem vymyslila oděv marnivý a necudný. Vymlouvá se, že je to móda. Nynější bláznovství módy jest jenom ďábelskou pohanou ženského pohlaví. Hlavní ozdobou a největším půvabem žen a dívek jest skromnost v oděvu.

Zdá se nám, že dívky, jež jsou pevně odhodlány zachovati svaté panenství neporušené, ani nemohou

přijíti do pokušení, aby se odívaly výstředně. Vyvolily si Pána Ježíše za snoubence, komu ještě by se chtěly líbiti? A přece snad i takové panny by mohly pochybiti z lehkomyslnosti nebo z marnivosti, z líbivosti nebo proto, že otročí módě. Nemusily by se báti, že je Pán Ježíš odmítne jako bytosti nevěrné, které se k němu nehodí, a že jim odepře milost k tomu, aby svou čistotu zachovaly neporušeně a dokonale?

O nutné opatrnosti ve styku s osobami druhého pohlaví.

Náš styk s osobami druhého pohlaví se má díti jen z potřeby nebo ze slušnosti, nikdy však z náklonnosti k těm osobám. I když se s nimi stýkáme z nutnosti nebo ze zdvořilosti, buď naše zábava uctivá, vážná, odměřená, aby ani stín volnosti nebo důvěrnosti se nevplížil do hovoru, a to ani tehdy, jsou-li to osoby velmi hodné a svědomité. Jde-li o styk s osobami druhého pohlaví, které se chovají dotěrně, příliš volně a svůdně, jsme pod hříchem povinni, přerušiti naprosto obcování s takovými osobami.

O čtení nebezpečných spisů.

Romány a jiná díla literární, jejichž předmětem je láska smyslná, jsou pro všechny četbou neužitečnou, pro mnohé duše četbou nebezpečnou. Tím nevhodnější četbou jsou pro duše, které zřeknuvše se manželství, chtějí zůstati vnímavými jen pro dojmy božské lásky. Stačí jen, aby jinoch, až dosud

zbožný a mravný, si oblíbil četbu takových knih, a brzo se změní. Ano, velmi často se může státi i zhýralcem. Stačí, aby zbožná, nevinná dívka jen hodinu dvě ztrávila v lenosti s takovou knihou v ruce, a okamžitě tisíce svůdných myšlenek zkalí její obrazotvornost. Vznikají v ní pochybnosti, smyslné pocity, při tom se stydí poprositi o radu a vysvětlení, přijímá sv. svátosti s výčitkami svědomí, jež ji olupují o vnitřní klid, ztrácí radost ze zbožnosti, je jaksi zmatena a nemůže nalézti správné cesty. Zatím, co je hlava zmatena, srdce rozčileno, namáhá se vášeň zoufale a užívá veškeré své svůdnosti. Ubohá dívka, před čtením bělostná holubice, se stala černým havranem.

O návštěvě divadel a tanečních zábav.

Víme, jaký duch vládne světem a jeho přívrženci a jaký duch ovládá Církev svatou a svaté a světice Boží. Svět je ovládán bludem, Církev sv. je vedena Duchem pravdy. Svět říká, že návštěva divadel není nebezpečná. Smíme však věřiti, že by to mohlo býti bez zlého vlivu na srdce jinochů a dívek, když na jevišti skvěle ozářeném se projevují nebezpečné vášně, k tomu hudba, zpěv, tanec a oděv, který se na jevišti dovoluje, který bychom však nemohli nositi ani doma ani na ulici, sice bychom se propadli studem? Svět sice říká, že ani tanec není nebezpečný. Ale není všechno to, co se při tanci děje, vítanou a silnou potravou smyslné vášni, jež si v těchto letech beztoho počíná bujně, každého okamžiku se vzpírá a chce se uvolniti?

Proč nikdy nebyl zaveden zvyk, aby tancovali muži s muži, ženy s ženami? Příčina je příliš jasná, nemusíme ji ani uváděti. Osoba, která si zvolila stav dokonalé čistoty, a přece by se chtěla účastniti takových zábav, byla by velmi nemoudrá a pošetilá. Brzo by se Pánu Bohu zpronevěřila a sotva by se uchránila pádu do hříchu.

O pobožnosti k Panně Marii.

Nikomu není možno zachovati čistotu neporušenou, kdo neužívá prostředků výše uvedených. Korunou všech těch prostředků jest však pobožnost k nejbl. Panně Marii. Panna Maria vztyčila prapor sv. čistoty a první kráčela za ním. Všechny panenské duše musí následovati tuto svou Královnu a dělati jí čest! Kdo si chce zajistiti věčnou spásu, má býti zbožně oddán Panně Marii. A smíme říci, kdo si chce zachovati neocenitelný klenot sv. panenství, musí míti vroucí, něžnou pobožnost k Panně Marii. Kdo vedl kdy na zemi život andělský bez přímluvy Panny Marie?

Pán Bůh nám uděluje všecky milosti rukama Panny Marie, tedy i nejvzácnější a nejkrásnější dar Boží, dokonalou čistotu. Tato přečistá Panna opatruje zajisté květy všech ctností v zahradě Církve sv., ale jsouc vpravdě Neposkvrněná, věnuje zvláštní lásku a péči liliím, mezi nimiž pase neposkvrněný Beránek, její Syn, Pán Ježíš.

*

Rada.

Zář, jež vychází z klenotů panenství, je tak velká, že duše, která je pozná, zahoří k němu často tak velkou láskou, že by své panenství již nevyměnila ani za celý svět. Aby si tento poklad zajistila, pudí ji to k tomu, aby učinila slib ustavičného panenství. Nikdo ovšem nesmí ten slib učiniti bez dovolení zpovědníkova. Zpovědníka osvítí Pán Bůh, aby poznal, může-li ten slib některé duši dovoliti, a na jak dlouho, zdali na kratší dobu nebo navždy.

Stav panenský je spíše stav pro anděly než pro lidi, ač ho s pomocí Boží může každý člověk zvoliti a v něm setrvati. Duši panenskou měl by říditi vlastně anděl nebeský. Bůh nám dal anděla strážného, aby nás ochraňoval. Za vůdce v duchovním životě dal nám však jen lidi, své kněze. Vyhledejme si tedy za zpovědníka takového kněze, který vede život co nejvíc vnitřní, andělský, umrtvený, který je pravým mužem Božím. Ten nás jistě povede moudře k spojení s Ježíšem Kristem, Snoubencem čistých duší.

Nr. 9740.

Imprimatur.

Olomucii die 4. Junii 1930.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

III. serie:

49. Z vězení.
50. Něco o spiritismu.
51. O křtu svatém.
52. Móda a dnešní ženský svět.
53. »Ano, Otče!«
54. Šťastnou cestu!
55. Smiřte se!
56. Sv. Jan Nepomucký. (Část I.)
57. Sv. Jan Nepomucký (Část II.)
58. Sv. Jan Nepomucký. (Část III.)
59. Kněžský celibát.
60. Svatý Václav a naše doba.
61. Na obranu.
62. Občanské sňatky. Rozluka.
63. Na pomoc velkému dílu!
64. Jde o svatováclavské dědictví.
65. Sjednocení církví.
66. Pius XI.
67. Na stolci Petrově.
68. Z továrního ovzduší.
69. Katolická škola v rep. Československé.
70. Láska za lásku.
71. O spalování mrtvol.
72. Blahoslavený Don Bosko.

IV. serie:

73. Proč?
74. Pronásledování náboženství v Rusku.
75. Sv. Josef.
76. Vrátiti se do církve?
77. Bl. Jan Sarkander.
78. Pomozte bratřím!
79. Více dobroty!
80. Od ďábla k Bohu.
81. Sv. Terezie Ježíškova.
82. Povídá se . . .
83. Hrdina v dělnické haleně.
84. Katolík v chrámě.
85. Klenot křesťanských dívek.
86. Znáš sebe sama?
87. Všecka krásná jsi, ó Maria!

Vydavatel Exercičnı́ dům, Hlučín ve Slezsku.
Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín.
Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

ZNÁŠ SEBE SAMA?

Úvod.

Neobyčejnou moc a vládu má nad námi skoro nepozorovaně sebeláska. Málokdy známe hloubku nezdravých jevů na dně naší duše. Jest potřebí, abychom zatoužili po původním, čistém stavu svého nitra. Chceme lidem nabídnouti zrcadlo, v němž by se mohli viděti, jak jsou, a usnadniti a ulehčiti jim sebepoznání, které je první podmínkou každého polepšení!

Písmo sv. praví: „Počátek moudrosti je bázeň Hospodinova!" Dovolujeme si však také říci: „Počátek moudrosti jest sebepoznání!"

Je to duch Boží?

Náš soused dal chudákovi značnou podporu. Někdo řekne: „Ten může dávat, má dost!" Jiný: „Kam to napsat? Jindy nebývá tak štědrý!" Třetí: „Však ví, proč!" Čtvrtý: „V mladších letech utrácel peníze na jiné věci." Pátý: „Však si také o sobě myslí!"

Nikdo nenechá ten čin bez poskvrny. Nikdo však v své řeči nevidí nic zlého a netuší, jaké srdce prozrazuje. A to se nestává jen tu a tam! Tak se ve světě mluví. Jeví se v takových řečech duch Boží?

Nemohu je cítit!

Řekneš: „Jděte mi s kněžími! Nemohu je ani cítit! Buď jsou to lenoši nebo nadutí hlupáci nebo pobožnůstkáři." Odpovídám: „Běda kněžím, kteří by byli opravdu takoví!"

Jsem však přesvědčen, že se ti líbí právě takoví kněží, jaké si je představuješ. A že bys je neučinil svatými, ani kdybys to mohl učiniti toliko jediným slovem. Ano, tak se ti líbí, jak si je představuješ. A představuješ si je tak špatné, protože jsou ti tak po chuti. Chceš omluviti svou nevěru a špatnost, proto tupíš kněze a přeješ si, abys měl důvod, bys jimi mohl pohrdati. Pravíš sice, že nemůžeš ani cítit ty lenochy, hlupáky a pokrytce. Ale kdybys dal na sebe trochu pozor, poznal bys, že vlastně nemůžeš cítiti hodné kněze a že naopak máš radost, když některý kněz se dopustí něčeho nesprávného. A pociťoval bys velikou úlevu, kdyby všichni kněží byli hodně lehkomyslní. Proto si to přeješ a sám si to nalháváš.

Kdosi kdysi řekl: „Nenávidíme našeho kněze, protože je to světec, a my jsme lotři. Kdyby byl aspoň trochu jako my, byl by náš!"

Snad na smrtelné posteli?

Myslívá se, že, co se řekne na smrtelné posteli, je jistě pravda. Snad. Ale přetvářka a zaslepenost neopouští člověka někdy ani na smrtelné posteli.

Někdo má na př. na svědomí těžké bezpráví, podvod, falešné svědectví, nespravedlivý majetek.

A přece umírá, nevyznav se z toho a chybu nenapraviv. Vždyť si ho všichni vážili! Nechce se tedy na smrtelné posteli přiznati, že byl jiný, než se zdál.

Nebo někdo je na smrtelné posteli neklidný a touží po náboženské útěše. A přece se nemůže odhodlati, aby před lidmi dal najevo úzkost a povolal si kněze. Má volnomyšlenkářské přátele. Co by tomu řekli! Vždyť se domnívali, že je silný duch, teď by se ukázal slabochem? Tak se často ani na smrtelné posteli nejeví člověk takovým, jaký jest. Snad aspoň jemu samému spadne páska s očí a pozná svůj vnitřní stav. Často ani to ne. Mnozí lidé se bojí pohledu na své chyby, a proto nehledí na dno svého srdce. Tuší, že tam mají něco, z čeho by se měli vyznati, ale nechtějí to viděti.

Obyčejně se ukazujeme takovými, jakými se sobě samým zdáme. Vyznáváme se: „Častěji jsem klnul, několikrát jsem se pohádal, několikrát jsem selhal, neslušně mluvil, zanedbával jsem modlitby atd." Dále nejdeme. Proto vidíme ledaco, co jsme učinili, nevidíme však, co jsme. Naše bytost, naše myšlenky, naše cítění, naše láska, naše touha zůstávají nám utajeny.

Oč ti jde?

Lidé se tě občas táží o radu a tys vždycky ochoten jim poraditi. Poslechnou-li tě, dělá ti to dobře. Dopadne-li věc dobře, neopomeneš říci svým známým, že tu dobrou radu udělils ty. Ale

což, neposlechnou-li tě? Co na tom? Ty tím nic neztrácíš. A přece jsi proto mrzutý! A nepovedla-li se věc, pravíš: „Proč neposlechli, a jednali podle své hlavy?" Snad dodáš: „A po druhé ať chodí na radu jinam!"

Kdybys o této zdánlivě nepatrné věci trochu přemýšlel, poznal bys, že ti lichotí, když se k tobě chodí na radu, a že tě mrzí, když se někdo neřídí tvou radou. Poznal bys, že ti vlastně nejde o radu, kterou dáváš, nýbrž o tebe samého a o tvou vážnost, ano že tě těší, když člověk, který tvé rady nedbal, má z toho škodu. Ale tak daleko ty nemyslíš!

Kolik ti ještě chybí!

Pokládáš se za dobrého člověka a domníváš se, že své bližní upřímně miluješ. S nikým nejsi znepřátelen a nikomu neubližuješ. Nějaká nepatrná osoba však tě vyruší z práce nebo z klidu. A hned jsi mrzutý. Žebrák zaklepe na dveře: div se na něho neutrhneš. Přistupuješ k stolu Páně a nemile se tě dotýká, že klečíš vedle té neb oné osoby. Člověk nuzně oděný rád by s tebou promluvil. A spěcháš, aby ses ho zbyl.

Ach, jak mnoho ti ještě chybí na dobrého člověka! Jsi uvnitř ledový, změkčilý a pyšný. Ale jak bys to mohl tušiti, když se nezpytuješ?

Jen když je výmluva!

Bohatý člověk slyší o chudácích, že, co dostanou, zase utratí. Praví: „Těm lidem není ani

rady ani pomoci! Pracovat nechtějí, a když něco mají, tak to promarní. Ano, kdyby ty lenochy tak někdo živil, to by se jim líbilo! Ale kdo by na ně stačil! A vlastně bychom tím jen podporovali jejich lenost a lehkomyslnost."

Co na tomhle je pravdy, nevím. Ale, že ten boháč nedává nic ani špatnému člověku ani pořádnému, ani vinnému ani nevinnému, ani lenochovi ani mrzákovi, to je jisté. A své výčitky svědomí konejší takovou výmluvou!

Proč vlastně se rozčiluješ?

Když tvému sousedu někdo lichotí, vyciťuješ hned, že je to jen povídání, a směješ se marnivosti toho, kdo těm sladkým slovům věří. Pravíš: „To je domýšlivý člověk!"

Ano, jest. Proč však ty přijímáš chvalořeči a lichotky, kterých se ti dostává, a domníváš se, že je to spravedlivé uznání tvých zásluh? Proč sám nepozoruješ, že si z tebe dělají dobrý den? Hle, tvá sebeláska tě zaslepuje. Domníváš se, že jsi zasloužilý muž, a že lichocení je zasloužený hold tvým zásluhám. Kdopak tě přivede k poznání?

Tvá marnivost je příčinou, že věříš lichotníkům. A tvá lehkověrnost působí, že jsi čím dál tím marnivější.

Možná však, že jsou ti někdy lichotky a pochvaly načisto jedno. Snad se ti i protiví. Kdy? Když tě chválí chudí a nepatrní lidé. Protože takovými lidmi pohrdáš, tak tě to zlobí, když se

domýšlejí, že by mohli něčím přispěti k tvé oslavě. Proto jejich pochvalu zamítáš. Ovšem nepozoruješ, co je toho všeho u tebe příčinou!

Co je mi po lidech?

Lidé tě pro něco hanějí. Pravíš: „Kdopak se všem zavděčí? Co je mi po lidech! Teď právě ukáži, že nedbám toho, co lidé řeknou!"

Ale sotvažes to dořekl, oblékáš se do jarního oděvu, ačkoli se chvěješ zimou. Neboť, jak pravíš, teď již nikdo nenosí zimní plášť. Hledíš přece jenom na to, co lidé říkají a činí. Jen tam nechceš dbáti na lidské úsudky, když je ti tvá vášeň milejší. Tu si namlouváš, že se na tebe nehodí, abys dbal na lidi!

Co nechceš, aby ti jiní činili, . . .

Jedna matka si trpce naříkala na nevděčnost dětí. „Kolikrát jsem bděla, když ony spaly! Kolikrát jsem v noci a v zimě vstávala, abych je ošetřovala! Ale jak na to zapomínají!"

Zdá se mi, že matka si naříkala právem. Ale myslí na to, že sama právě tak zapomíná na svou službu, která ještě pracuje, když ona již dávno spí, která při umývání chodeb nebo v prádelně mrzne, když ona si hoví, která s námahou pracuje o tom, co její paní přináší užitek a čest? Jak sama rozdává, tak i přijímá! Ale není si toho vědoma.

Člověk by rád dával, ale . . . !

Říká se: „Se všech stran se na nás chodí s pros-

bou o podpory. Člověk by rád dával, ale vždycky také nemůže." Tak se omlouvá a tváří se při tom velmi soucitně.

Opravdu, není možno pomáhati všem. A často můžeme dáti bližnímu jen dobrotivý zájem. Ale když jde o výlet, o divadlo, o kino, o to, abychom vyhověli své náklonnosti a libůstce, častokráte přece k tomu najdeme prostředky. A co je potom s tou naší omluvou a soucitnou tváří?

Aspoň v něčem . . .

Ve společnosti se vypravuje o některých směšných zvláštnostech nebo slabostech určitého velkého a výtečného muže. Přítomní poslouchají nejen se zájmem, nýbrž s pravým požitkem. Mají radost, že ten, jemuž se všichni podivují, jehož si všichni váží, má také své slabosti. Aspoň v něčem je jim poněkud roven.

Jak podivné jest lidské srdce! Dělá mu dobře, když nalézá skvrny. Šlechetné povahy jsou velikostí strhovány k následování, nízké povahy k zmenšování cizích zásluh.

Co se plíží tvou duší?

Dotazuješ se, jak se daří nemocnému, jemuž nikterak nepřeješ smrti. Zastáváš se obviněného, o jehož nevině jsi přesvědčen. Ale kdyby sis lépe všiml sebe sama, pocítil bys v srdci tiché hnutí, jako očekávání, že nemocnému není lépe. A snad se ti neprotiví ani to, když se o nevinnosti obviněného ještě v něčem pochybuje. Cosi škodolibého se plíží tiše tvou duší.

Pokrytče, vidíš mrvu v oku bratra svého, a . . . !

Jdeš na procházku. - A mimochodem spatříš v okně osobu, kterou jsi už často viděl u téhož okna. Pravíš: „To je lenoch! Hledí celý den z okna." V témž okamžiku praví osoba v okně o tobě: „Ten se potlouká celý den po ulicích! Kdy asi pracuje?"

Oba praví příliš mnoho. Ale snad v podstatě mají také oba pravdu. Jest však zvláštní, že žádný z nich nevidí svou vlastní chybu, nýbrž jen chybu bližního. A v témž okamžiku, kdy se dopouští chyby sám, kárá chybu cizí.

Ona podlízat nebude!

Jedna dívka se pohněvala se strýcem. Jeden z přátel se snaží přiměti ji k tomu, aby si strýce udobřila.

Rozvine se mezi nimi tento rozhovor:

Přítel: „Již toho nechte! Vysvětlete tu věc, aby mezi vámi byl pokoj!"

Ona: „A co jsem zavinila? Neučinila jsem nic zlého!"

Přítel: „Přijměte to jako nedorozumění. Podáte-li první ruku na smír, bude to pro vás jen štěstí!"

Ona: „Kdopak je vinen tomu nedorozumění? Já jistě ne! Ale pravda, já se mám pokořiti!"

Přítel: „A kdybyste se poněkud pokořila, bylo by to cosi nedůstojného? On je přece hlava rodiny a potřebujete ho. Nemůžete přece čekati, aby on šel za vámi!"

Ona: „Ani on nemůže to čekati ode mne! Podkládati se nebudu!"

Přítel: „Kdopak mluví o podkládání? Lze přece věc vysvětliti, aniž se zahazujeme."

Ona: „Zkusila jsem v životě již mnoho! Jen to mne drželo, že jsem se nikdy nezahodila. Tak daleko ještě nejsem."

Přítel: „Ale vždyť po vás nikdo nežádá, abyste se zahazovala! Řekněte mu upřímně, že je vám líto, že jste mu zavdala příčinu k nespokojenosti. Můžete k tomu ještě přidati, co se vám na něm nelíbilo."

Ona: „Já jsem ho neurazila. Právo bylo na mé straně."

Přítel: „Ale vmyslete se do jeho postavení! Jistě připustíte, že se mohl cítit dotčen."

Ona: „Ale on se nevmýšlí do mého postavení! Již tolikrát jsem mu ustoupila, ale on mně ne."

Přítel: „Ta věc mu asi byla nepříjemná!"

Ona: „Však jeho chování mi také nebylo příjemné!"

Přítel: „Cožpak chcete stůj co stůj státi na svém?"

Ona: „Nestojím na svém, ale podlízat nebudu. U jiných lidí se to nepojímá tak přísně. Proč právě u mne? Ale už dávno pozoruji, že se mne chce zbaviti."

Přítel: „To si jen myslíte. Promluvte s ním přívětivě a uvidíte, jak dobře o vás smýšlí."

Ona: „Já a přívětivě? Beztoho je mi líto, že jsem od něho již tolik snesla. To je vděčnost za tolik obětí?"

Není s ní řeči. Že by se byla obětovala, o tom se neví. Ani, že by ji byl kdo zanedbával. Ale pýcha je nepoddajná. Vždy musí míti pravdu, a stůj co stůj chce prosaditi svou, ač nemá rozumných důvodů.

To nesmí vyjít na světlo!

Někdo se dopustil těžkého hříchu. Praví si: „To nesmí vyjít na světlo! Tím by utrpěla vážnost mého stavu."

Ale nejde mu o jeho stav, nýbrž o to, aby jeho osobní pověst neutrpěla. Aby tedy zlý skutek nevyšel najevo, přikrývá jej skutky čím dál horšími, až i nejhoršími. Ale marně, veřejnost se to přece doví.

Tu praví: „Nepřečkám svou hanbu! Nemohu se podívati lidem do očí! A sahá k sebevraždě. Zdalipak se nyní bude moci podívati věčnému Soudci do očí? A pohrdají jím nyní lidé méně, než kdyby se byli za jeho života dověděli o jeho hříchu? Nebude kdysi na věčnosti státi zahanben před celým světem? Jak velice se klame!

Uleví si?

Někdo má službu, kterou by nejraději vypravil z domu, a chce ji propustiti při nejbližší vhodné příležitosti. Proč?

Praví: „Je velice nedbalá, loudavá, zapomenutá. Nedá si říci a je hned uražená. Ani není tak poslušná, jak by měla býti!"

Nebudeme zkoumati, co je na tom pravdy.

Víme však, že všechny tyto stesky jsou jen záminkou, nikoli pravým důvodem. Vlastní příčina jest ta, že služebná ví o určitém hříchu svého panstva. Kdykoliv ji její paní potká, vždy si vzpomene na svůj hřích. Proto jest jí služka obtížná. Nechce míti pořád u sebe svědka své viny.

A bude lepší, když obtížnou službu dostane z domu? Bude ji vina méně tížiti, když jí ji nebude připomínati přítomnost služčina? Nikterak! Ale tak se člověk klame. Myslí, že něco získá, když své svědomí uspí. Jen aby mu nic nepřipomínalo jeho hřích! Nejeden člověk by rád odstranil všecky hřbitovy, všecky kříže u cest, všecky pohřby atd., kdyby mohl, jen aby mu rušivě nezasahovaly do svědomí.

Bláhový! Jako by tím, když na něco zapomene, to odčinil! A jako by již ušel hodině hroznych výčitek, jimž nelze uniknouti! Kdyby ten člověk pokáním svůj hřích zhladil, jistě by byl mohl snésti pohled své služky. A zároveň by tím napravil pohoršení. A to mu bylo těžké. Proto si zvolil lehčí východisko, proto odstranil službu z domu. Ulevil si tím?

Ti lidé! Nelze s nimi vyjít!

Mlékařka měří příliš málo. Kupující se nad tím pozastavuje. Mlékařka se zlobí a myslí si: „Taková bohatá dáma a hledí na takovou maličkost. Jak je zištná!"

To je zvláštní! Podvodná prodavačka není zištná, nýbrž paní, která žádá, co jí náleží!

Tak se některá žena hádá dnes s tou sousedkou, zítra s druhou; jednou s mužem, po druhé s čeledínem a se služkou. Praví: „S těmi lidmi již není možná vyjít! Jsou takoví pánovití, hrubí, hašteřiví." Nevidí, že je taková vlastně ona.

Každý to říká!

Mluvíš o bližním, že se dopustil té neb oné chyby, že má drsnou, vznětlivou povahu atd. Někdo třetí však se napadeného zastává. Odvoláváš se na úsudek lidí a pravíš: „Každý to říká!"

Obyčejně to bývají lidé bez charakteru, kteří mluví, jak se komu líbí, nebo lidé, kteří tě potřebují, něčeho se od tebe obávají nebo něco od tebe doufají. Nebo to bývají lidé, kteří bezmyšlenkovitě a slepě jdou za tebou, konečně lidé, kteří tě chtějí popuditi a mají radost, když přátele rozeštvou. Přece však ta věta, „Každý to říká", je v tvých očích pádným důkazem proti bližnímu.

Ale dejme tomu, že někdo haní tebe a na důkaz toho praví: „ Každý to říká!" Utrhneš se na něho a řekneš: „Kdopak je ten každý? Vím to! Je to hloupý L., darebný N. a ten starý hříšník K. Co ta špatná čeládka praví, to je mi jenom ke cti!"

Ze ctnosti?

Jakýsi mladík dovolil si k tobě dvojsmyslný žert. Odbudeš ho, jak se sluší a patří. Ale brzo se chová opět tak. Odmítneš jej znovu? Není to důkaz tvé mravopočestnosti?

Nepochybuji, že se pokládáš za velmi cudnou, a myslím, že takovou také jsi. Ale dovol mi otázku: Ten mladík, když byl několikrát odmítnut, dá ti již pokoj s těmi věcmi. A mluví s tebou o věcech obyčejných, lhostejných. Zpytuj se nyní, jak je ti uvnitř? Není ti skoro nemilé, že mladík od svých lehkomyslných narážek upustil? Takové dvojsmyslné narážky se ti přece jaksi tajně líbí a neodmítáš je s vnitřní nevolí.

Je-li tomu tak, tak mi věř, že tvůj odpor má jiné důvody než tvou ctnost!

Co hledám v modlitbě?

Chtěl bych se modliti. Ale abych se mohl modliti, musím míti všechno pohodlí. Musím klečeti pohodlně, pohodlně se opříti nebo si pohodlně sednouti atd. Teď již mám pohodlíčko, tak budu pobožný! Možná, že budu mít při modlitbě hodně sladkých pocitů.

Ale nehledám při své pobožnosti jenom vlastní uspokojení? A nesloužím tu své pohodlnosti, místo abych sloužil modlitbou Pánu Bohu? Jest jisté, že by mě to rušilo v sladkých pocitech, kdyby mi někdo odňal pohodlnou a příjemnou tělesnou polohu, na př. kdyby mi nařídil, abych si klekl na chladnou tvrdou zem, nebo kdyby mi řekl, abych do lavice pustil starší osobu a sám si klekl na dlažbu.

Je to opravdu soucit?

„Kdo je ti milejší: člověk, který ti vypravuje

o svém štěstí, anebo člověk, který ti přednáší své stesky?" — Zdá se, že člověk, který si stěžuje, je ti milejší. Proč?

Snad proto, že pohled na trpícího živěji probouzí tvůj soucit, a že tomu tak není při pohledu na člověka šťastného. Snad se zcela vžíváš do situace bližního. Ale snad je k tomu důvod jiný. Jaksi ti lichotí, že stísněný člověk právě tobě zjevuje svou bídu, nebo je ti příjemné, že proti tomu chudákovi hodně jasně cítíš své vlastní štěstí. Nebo tě blaží, že někdo trpí jako ty. Ale snad máš i tichou radost, že pýcha člověka, který si ti stěžuje, je zlomena, nebo že na svém bohatství nemá požehnání. Ano snad pociťuješ škodolibost v své duši! A slzy, které tě dojímají, se ti líbí. Pozoruj se!

Kdykoli se k tobě blíží člověk smutný a sklíčený, můžeš zřetelně poznati stav svého srdce, jestliže jenom chceš.

Řekněte mi to upřímně!

Tážeš se: „Copak soudíte o mé práci? Řekněte mi to upřímně!"

Raději kdyby ses nepřetvařoval. Žádáš upřímný úsudek, aby se nezdálo, že chceš, abychom tě chválili. Ve skutečnosti však netoužíš po ničem jiném. Jsi přesvědčen, že budeš sklízeti pochvalu a chceš se v tom kochati!

Kdyby však ti tázaný upřímně vytkl i nedostatky, urazil by ses a řekl bys, buď že tomu nerozumí nebo že má proti tobě předsudky.

Na své drahé nedám dopustit!

„Proti mně ať mluví, jak chce! Ale mé matky, mých sourozenců ať se nedotýká! To trpět nemohu! To mne rozčiluje!"

Proč tě to rozčiluje? Není-liž pravda, protože je miluješ, pociťuješ každou urážku a neúctu k nim bolestněji, než kdyby se dotkla tebe samého. Nechť! Ale buď si vědom, že tvůj bližní ať uráží kohokoliv z lidí, dopouští se hříchů a uráží a zneuctívá tím tvého nebeského Otce! Řekni mi: Jakpak můžeš Pánu Bohu říci: „Můj Bože, miluji Tě z celého srdce?"

Kdo tě pokouší?

Někdo má tělesné pokušení. Naříká na svůj vznětlivý temperament a že jeho okolí jej dráždí.

Což nepozoruje, že je sám sobě prvním a největším pokušitelem? Rád dlouho a měkce spává, hýčká své nervy sladkou hudbou, koná rád jen takovou práci, která jej baví a pokud jej baví. Kdykoli je o samotě, ponechává se blouznění. Potlouká se lenivě po zbytečných návštěvách. A protože se nudí, hledá výlety a rozptýlení. Miluje dobrá jídla a vzácné nápoje a pojídá a popíjí je s rozkoší. Čte věci, které dráždí jeho fantasii a srdce. A nemá-li při modlitbě sladkých pocitů, nechce se ani modlit a naříká, že není k modlitbě naladěn.

Vskutku, i kdyby neměl tělesných pokušení, přec by to byl člověk naskrze smyslný a tělesný. Jeho vlastním pokušitelem tedy není jeho tempe-

rament ani jeho okolí, nýbrž on pokouší sebe sama!

Ta naše maminka se jenom vadí!

Pravíš: „Naše maminka se pořád vadí. Je již opravdu stará a divná!" Matka je tedy vinna, pravda? Ty jsi načisto bez viny! Spíše však se domnívám, že matka není podivínská, nýbrž že má o tebe starost, protože tě miluje. Ty však nedbáš a nepečuješ o to, aby ses polepšil. Proto jsou ti matčiny domluvy obtížné!

„K čemu mi matka pořád domlouvá? Vždyť již nejsem děcko a dobře vím, co mám dělati!"

Opravdu! Již nejsi dítě, neboť nemáš dětinného srdce! Jsi pyšný, přemoudřelý a příliš nerozumný, takže nechápeš, necítíš lásku matčinu!

Co tě vlastně roztrpčuje?

Domluvíš nějakému špatnému člověku. Je dojat, pláče. Tím si tě usmiřuje: Snad proto, že ti lichotí, žes jím otřásl. Snad obojí!

Ale tam je jiný člověk, který zůstává chladný, ano snad ti příkře odporuje. To tě roztrpčí na něho. Pravíš, že jeho bezcitnost a hrubost tě pobuřuje. Možná!

Ale myslím, že tě spíš uráží, že se nedá pohnouti tvou výmluvností, nebo vůbec, že se před tebou nepokořuje, ano že ti snad odmlouvá. Nejsi-li příliš zaslepený, brzo poznáš, co z toho je pravda!

Jen se zablýsknout!

Přijdeš do botanické zahrady a divíš se té a

té rostlině, kterou jmenuješ jménem. Přijdeš do knihovny a přeješ si vidět tu neb onu vzácnou knihu. Vkročíš do uměleckého atelieru a mluvíš s umělcem o slavných mistrech a jejich dílech. Proč?

Příroda tě nezajímá, věda jak by dal a umění ještě méně! Ale ty se chceš blýskati. A víš z každého toho oboru tolik, abys o tom mohl mluviti několik minut, a abys mohl ukázati, že jsi vzdělaný muž!

Kdo víc chybil?

Nějaký hoch si dovolil maceše odmluviti. Nehodilo se to, ale nemyslil to zle.

Prudká matka potrestala ho za to pohlavkem. Otec, který byl při tom, mlčel. Když hoch odešel, pravil k matce: „Nejednalas dobře! Předně toho nezasloužil a pak se slušelo, když jsem byl při tom, abych hocha potrestal sám!"

Matka viděla hned po činu, že zašla příliš daleko. Proto mohla jen říci: „Je to pravda, unáhlila jsem se. Nejednala jsem dobře!" Ale v tom okamžiku, kdy by se měla styděti, napadne jí spasná myšlenka: „To jsem se tě zas dotkla v bolavém místě!" Zlost, že nejednala správně, a mrzutost, že zas narazila, ji uvnitř roztrpčují. Rychle zapomíná na svou vinu a přichytne se vítané myšlenky, že ten kluk je vždycky příčinou neshod. Proto odpovídá otci: „Vím, že se toho hocha nesmím dotknout. Každý křivý pohled zraňuje tvé něžné otcovské srdce. Ale kdysi vyjde najevo, kam vede tvá slabá výchova!"

Otec: „Neřekl jsem. žes neměla dítě potrestati. Chci, aby bylo trestáno. Ale netrestej je nespravedlivě!"

A matka rozhorleně: „Ne! Nebudu ho trestat, ať kluk dělá co chce! Aspoň nebude mezi námi mrzutostí!"

Otec praví: „Bůh je mi svědkem, že chci, abys dítě kárala. Jen se nedávej strhnouti svou prudkostí k trestům nezaslouženým. Dítě to cítí!"

Tu odpovídá matka: „Ó ano! Kluk dobře ví, že na něho nesmím ruku vložiti! Ještě několik let, a bude se ke mně chovati hrubě a vzdorovitě!"

„To ne!" odpověděl otec. „Kdyby se k tobě choval neuctivě, nemlčel bych. Nezastávám se dítěte. Ale řekni sama, zdali ses neunáhlila!"

Teď má matka po druhé příležitost, aby uznala svou chybu. Ale je příliš rozčilená a pyšná, aby se pokořila. Proto snad odpoví: „Však klukovi pohlavek neuškodil. Ale on hned řve, takže se ho člověk nesmí dotknouti." Nebo řekne: „Dala jsem mu pohlavek. A bude-li se tak chovati zase, dostane ještě jeden."

Otec: „Ale uvaž, vždyť to byla maličkost! Nestálo to za řeč!"

„Ať kluk dělá cokoliv, nikdy to u tebe nestojí za řeč! Vždy se kluka zastáváš!"

„Kdypak jsem se kluka zastával? Vždy říkávám: Trestej ho, ale ne podle svých rozmarů!"

„Já nemám rozmarů!" brání se matka. „Ale kluk mi stále odmlouvá. Vím, že ti nikdy nevyhovím. Kdy konečně přestanou u nás ty hádky?"

„Kdopak se hádá?" praví otec. „Vždyť si to klidně rozvaž a rozmysli! Čím více přemýšlíš, co bys mi odpověděla, čím více si vzpomínáš, co ti kdy bylo nepříjemným a tím se rozčiluješ, tím více se domníváš, že máš pravdu. Příliš se dáváš ovládati svými pocity a nemůžeš se z nich vybavit. Měla bys uznati, že ses unáhlila!"

On musí růsti?

Nikdo mírněji nesoudí o cizích výkonech než L. Je-li v nich něco dobrého, jistě to najde a pochválí. Nepodaří-li se něco, omluví to nebo to pomine mlčením. Zejména dovede chváliti to, v čem je sám mistrem. Očekává-li někdo, že snad se vyjádří méně pochvalně o tom, co se nepodařilo, zklame se.

L. jest tedy velmi hodný člověk! Samá shovívavost, rád snáší někoho malého vedle sebe, ano podporuje jej a povzbuzuje. To je pravda. Slabšího vedle sebe strpí, miluje a podporuje. Vždyť právě vedle slabšího vyniká. Ale jak je mu, když je mezi sobě rovnými, nebo když se mu zdá, že mladší síly počínají nad něho vynikati?

Zde se právě ukazuje, zda-li je malý nebo velký, zdali závistivě utlačuje probouzející se nadání nebo zdali se zřetelem na věc Boží mluví s Janem Křtitelem: „On musí růsti, já pak se menšiti." (Jan 3, 30.)

Děkuji Ti, Pane Bože, že nejsem jako jiní.!

R. žije v nedovoleném poměru. Nikterak však

se nepokládá za rovna lidem, kteří vedou podobný hříšný život. Ano, málo chybí, že by se pokládal za spravedlivého. Praví, že jeho poměr je krásný, příroda to tak učinila. Jest možno, že by to bylo tak velikým hříchem? Vždyť on tu osobu ani nevábil k sobě skvělými sliby! Kdo za to může, že se tak sešli. Ona je vážená, poctivá osoba, ne takové nízké stvoření, jako jsou jiné. Ani ho nenapadne, aby se s ní dopustil něčeho nečestného! Naopak mluvívají spolu často o věcech vážných, důležitých a hlubokých. Kdyby bylo po jeho, tak by se s ní dal snad i sezdat. Zatím nedávají nikomu pohoršení. A konečně, již si umínil, že ten poměr při vhodné příležitosti přeruší. Ona také na to pomýšlí.

Tak smýšlíš a mluvíš o svém nedovoleném hříšném poměru. Zatím však jest z toho ze všeho pravdivým jen toto: Hovíš svým tělesným choutkám, dokud se ti neomrzí. A tu druhou osobu udržuješ v téže porobě, až ji kdysi propustíš a zanecháš na pospas hříšným vášním, které jsi v ní probudil a podporoval. A možná, že hříšník, nad kterého se teď vynášíš, který však svůj hřích uznává, najde cestu pokání, ty však nikoli!

Jak Pán Bůh chce?

Přítel mi píše: „Utrpěl jsem zase veliké ztráty. Ani zdraví nemám v pořádku. Ale jsem při tom zcela odevzdán do vůle Boží."

To je pěkné od mého přítele. Také mu věřím, že tak opravdu smýšlí.

Ale často se tak odevzdaně mluví, jen aby se mluvilo. Je to tak čestné, jeví-li kdo hrdinnost a odevzdanost. Zejména papír všecko snese, snese i největší heroismus. Kdopak by kdy napsal, že si už skoro zoufá! Že nemá důvěry v Boží Prozřetelnost! To přece nejde! Ale co řekneme, když je nám opravdu zle?

Mnoho lidí povzbuzuje stísněné a sklíčené a myslí to vážně. Domnívají se, že by v podobných okolnostech jednali odhodlaně a statečně. A přece je to všecko jen sebeklam.

Čím více si namlouváme, že jsme statečnými, že všecko chceme snášet odhodlaně, tím slabšími a malomyslnějšími se často jevíváme v hodině navštívení a pokušení. Opravdu jest potřebí, abychom se často a vroucně modlívali: A neuvoď nás v pokušení!"

Jak si pomůže?

Sv. zpověď je úkon sebelásce velice nebezpečný. Jak jen se sebeláska před ním zachrání?

Předně si hledí pomoci tím, že se zpovídá hodně všeobecně, t. j. vyznáváme se, že jsme hřešili myšlenkami, slovy a skutky i opomenutím dobrého. Kdopak by se k tomu upřímně nepřiznal, vždyť člověk je křehký tvor? Jak si však sebeláska pomůže, když to tak nejde, a musí se zpovídati podrobně?

Pak se vyznává ze všeho toho, čeho se dopouštějí všichni lidé, zamlčujíc při tom to, co ji nejvíc zahanbuje, nebo každou větší chybu omlouvá,

okrášlí, nebo se zpovídá tak důkladně do nejmenších podrobností, že zpovědník musí uznati, že tak podrobně, jasně, spořádaně se málokdo vyznává. Nebo si vyhledá cizího zpovědníka nebo takového, který hříchy mlčky přejde a nečiní jí vážné výčitky. Anebo přijde k sv. zpovědi za šera nebo potmě a v každém případě se hledí zpovědníkovi po takové sv. zpovědi vyhnouti. Ale tážeme se, zdali se neklame, když po takové sv. zpovědi se domnívá, že může jíti domů ospravedlněna jako celník z evangelia.?

Nemá se z čeho zpovídati?

„Nemám se z čeho zpovídati, jen z toho, že se častěji zlobívám!" To jsi jistě ctnostná duše, neboť kdo by se někdy nezlobil? A jistě se také za ctnostnou duši považuješ!

Ale kdyby ses pořádně zpytoval, jistě bys ještě ledacos našel pro sv. zpověď. Častěji se zlobíváš. Zeptej se sebe sama, proč se zlobíváš, a co tě rozčiluje?

Zlobíváš se, že se jídlo dost nepodařilo, že tě někdo vyrušuje, že nemáš v pokoji dost zatopeno, žes musil na někoho dlouho čekati atd. Zlobíš se tedy, protože jsi smyslný, změkčilý a neschopný snésti něco nepříjemného. Tvá zlost není tedy tak zlá, nýbrž tvá smyslnost a změkčilost.

Nebo se rozčiluješ, protože ti někdo odporoval, že k tobě nebyl dosti zdvořilý, protože ti řekl, co se tě nemile dotklo, nebo že nějak urazil tvou rodinu. Zlobíš se tedy, protože jsi sa-

molibý a pyšný. Tvá zlost není tak zlá, nýbrž tvá pýcha a urážlivost.

Nebo se zlobíš, že se v domácnosti něco zanedbalo, že tě v něčem zkrátili, že se něco pokazilo, že se ti způsobila škoda. Zlobíš se tedy, protože příliš lneš k pozemským věcem a lakotíš. Tvá zlost není tak zlá jako tvá lakotnost a nezřízená náklonnost k pozemským věcem.

Nechceš-li se úmyslně klamati, najdeš ještě mnoho jiných věcí, z kterých by ses měl zpovídati.

Jest opravdu spokojen?

„Ať Pán Bůh se mnou činí, co chce! Jsem spokojen. I kdyby mi všecky děti vzal i ženu, i zdraví a život, děj se vůle Boží!" To se pěkně řekne!

Ale snad jsi jen proto tak odevzdán, že potají předpokládáš, že to Pán Bůh neučiní. Anebo také, že svou odevzdaností Pána Boha přiměješ k tomu, aby to neučinil! Lidské srdce jest lstivější, než tušíš. Ani nejbystřejší oko někdy nepozná, co skrývá v svých hlubinách.

Není ani možná . . . !

Rád bys mluvil o tom, čím se tvůj bližní prohřešil. Stále a stále bys to promílal. Máš při tom příjemný pocit. Nechceš, aby bylo na tobě poznat, že jsi škodolibý. A proto si nedovolíš začínati o tom znovu, když jsi to již jednou slyšel. Ale rád bys svou škodolibost ukojil. Jak to zatočíš?

Tváříš se velmi soucitně a nedůvěřivě a pravíš: „Ale jakpak se to může tak jistě tvrditi?

Možná, že to bylo tak a tak!" Doufáš, že se ti odpoví, že se to ví jistě a že jinak býti nemůže. Potom se omlouváš: „Ale možná, že jednal v rozčilení. Jak jinak by se toho mohl dopustiti!" A zas doufáš, že se ti bude znova vyprávěti, jak se to stalo, že to nelze omluviti.

Když tedy již nelze připustiti žádné omluvy, těšíš se z celé velikosti viny. Proto pravíš: „Ale ten bídný člověk! Přece musil uvážiti to a to. Není ani možná, aby na to nepamatoval!" Odpoví se ti, že naň nepůsobil žádný důvod. Konečně odsoudíš bližního, že to byl asi hrozně špatný člověk. Těší tě myšlenka, že náležíš k těm, kteří si jeho hřích velice zabírají. Jak těžký to sebeklam!

To se přece nemůže odepříti!

Někdo projeví přání, že by ses měl dát fotografovati. To se ti líbí. Ale činíš drahotu, aby se někdo nedomníval, že jsi marnivý. Vymlouvají ti to, že poskytneš fotografovi výdělek, že bude rád. Teď jsi ochoten!

Jindy tě zvou na divadlo nebo na koncert. To by bylo něco pro tebe! Když tam bude tolik lidí, přece také musíš býti při tom. Ale svědomí ti praví, že nemáš nazbyt peněz a že nemusíš býti všude, kde jest něco vidět a slyšet. Táhne tě to tam. Ale jak uchlácholiti svědomí?

Řeknou ti: „Vždyť čistý výnos je na dobrý účel, na př. pro chudé nebo na veřejný národní podnik." K tomu ovšem musíš také přispěti, a proto půjdeš.

Příliš ještě dbáš na úsudek lidí!

Jsi v chování skromná. Slušně se šatíš, varuješ se všeho dvojsmyslného v řeči, ráda chodíš do kostela a k sv. svátostem!

Některé dívky však se ti vysmějí. Nazvou tě modlilkou, světicí a pod. Potkají-li tě a posměšně-li se na tebe podívají, jsi hned stísněna a hledíš skoro tak, jak by ses musela styděti. Klopíš oči, přála by sis býti za horami.

Hleď! Jedno ti ještě chybí: taková láska k Pánu Bohu a taková pokora, která trpí ráda posměch pro víru a pro spravedlnost. Ještě příliš dbáš na úsudek lidí!

Snáze projde velbloud uchem jehly!

Jedna žena si zpytuje svědomí: „Starám se o dobrou výchovu svých dětí. Jsou hodné. Jsou to ovšem ještě děti! Někdy jsem mluvila o bližních, jak již se tak mluvívá. Ale nikoho jsem nepomluvila! Chudině jsem prokázala ledacos dobrého. Kdyby to jen chudí lidé uznali! Vždycky dávat ovšem člověk také nemůže! Se služebnými jsem mívala často mrzutost. Je to s nimi za naší doby kříž! Se svou hašteřivou sousedkou žiji v nepřátelství. S ní nikdo nevyjde! Záviděla jsem bratranci velké dědictví. Myslila jsem: „Teď teprve si bude jeho pyšná žena vykračovat! A cožpak je něco víc než jiní?"

Věru, zdá se mi, že „snáze projde velbloud uchem jehly" (Mat. 19, 24), než tato žena přijde k tomu, aby poznala sebe a svou vinu.

Opravdu nemyslíš vysoko?

Pravíš: „Nemyslím vysoko! Jsem spokojen se svým postavením!" To jest velice pěkné! Ale jestlipak tě už kdy chtěli povýšiti? Jak bys jednal, kdyby pokušitel přišel? A jestliže hlásáš, že jsi spokojen se svým postavením, nenaznačuješ tím, že bys pro své zásluhy a schopnosti zasloužil povýšení?

Jak je ti při tom uvnitř?

Někdo tě prosí o podporu. Jest správné, chceš-li se přesvědčiti, je-li podpory hoden!

Dotazuješ se tedy a dovídáš se, že ten člověk nezasluhuje, aby byl podporován. Dej nyní pozor, jaké pocity v tobě vznikají při této zprávě! Snad nepříjemné, neboť bys rád udělil podporu. Snad uklidňující, že nemusíš nic dáti! Snad naříkáš na nehodnost prosebníka, ale jsi potají rád, že je takový, protože ti ušetří výloh!

Samá vlídnost a ochota?

K. jest velmi přívětivý. L. jest velice milá dáma! Říkají každému to, co rád slyší a nikdy neskrblí zdvořilostmi a lichotkami. Ale jejich srdce jest chladné a nemá citů, které vyjadřují slovy. Proč se tedy tak sladce chovají?

Snad jsou marniví. Chtějí se všem zavděčiti a touží, aby byli chváleni pro svou noblesu, roztomilost a jemné chování! Snad jsou zbabělí a netroufají si říci někomu nepříjemnou pravdu nebo ho pokárati. Snad jsou bezcharakterní a

prolhaní a nezáleží jim na tom, zdali to, co praví, je pravda nebo ne! Snad jsou to čtveráci a dělá jim to potěšení, mohou-li někoho chytnout a udělati si z něho dobrý den!

V každém pak případě by rádi měli pověst, že jsou samá vlídnost a ochota. Ale ve skutečnosti takoví nejsou!

Ach, ty nervy!

Naříkáš si, že jsi stále tak rozčilený, tak nervosní! Uznáváš, že bývá často rozmarný, nevlídný a drsný v řeči, velice netrpělivý! Ale všecku vinu svaluješ na své nervy.

Dobře! Věřím ti. Ale je také pravda, že nebdíš nad svým vnitřním hnutím, že neodporuješ prvním trpkým pocitům, které v tobě vznikají. A vůbec, že se nic neovládáš!

I když je člověk přirozeně dráždivý, přece jeho vůle, a zejména cvičená vůle jest veliká moc! Snaž se o tuto moc!

Jenom nervové rozrušení?

Někdo trpí neurčitými vnitřními úzkostmi, truchlivými, neurčitými tuchami. Svěří se s tím lékaři.

Lékař jej uklidňuje. Praví, že to je nervové rozrušení; nic víc že to není. Člověk se s tím spokojí.

Ale bylo by třeba se otázati, zdali ty temné úzkosti opravdu ničím nejsou, a zdali by nebylo vhodné pátrati, co vlastně jest příčinou tohoto neklidu. Snad by ta osoba měla uklidniti své svě-

domí a uvésti svůj duševní stav do pořádku. Snad jsou příčinou těch pocitů výčitky svědomí, snad předtucha soudů Božích!

Vždycky jest to hrozným sebeklamem, když zneklidňující vnukání milosti považujeme za nervové vzrušení, a když své uzdravení neočekáváme od svého obrácení, nýbrž od přirozeného uklidnění nervů. Ano, uklidnění snad přijde, t. j. milost, kterou pohrdáš, tě opustí a tvé svědomí usne! Ale co bude kdysi před soudem Božím?

Co jim chybí?

Někteří lidé se vyznamenávají zbožnými skutky. Jsou v každém zbožném spolku, při každé zvláštní pobožnosti. Kde jde o okrasu kostela nebo bohoslužeb, jsou jistě při tom! Mimo to jsou horliví v modlitbě a v přijímání sv. svátostí, ve zbožných cvičeních! Nejsou to zbožné duše?

Nepochybuji, že jsou zbožné! A ony si to jistě také o sobě myslí. Ale něco jim přece může chybět! A to: upřímná pokora, skromný, zdrželivý, mírný úsudek o jiných, mírumilovnost, shovívavost, trpělivost v bezpráví, srdečná, účinná láska k bližnímu, pilnost a pracovitost atd.! Jestli to jim schází, tak nejsou dušemi opravdu zbožnými, a klamou sebe samy!

Co v té věci prostudoval?

Velmi častý sebeklam záleží v tom, že si připisujeme vědomosti, kterých nemáme. A na základě toho si dovolujeme pronášeti o věcech, kterým

vůbec nerozumíme, takové úsudky, na jaké bychom si nijak neměli troufati.

Tak na př. pohrdá někdo náboženstvím, ačkoliv je celý život nestudoval a nic o něm neví, než co opakuje po jiných.

Nebo se katolík povznáší nad předpisy a zvyky své Církve; nebo je lehkomyslně přestupuje a myslí, že je bůhví jak osvícený a vzdělaný. Zatím je v té věci zcela nevědomý. V mládí se katechismus učil jen tak tak, většině z toho nerozuměl, a co věděl, skoro všecko už dávno zapomněl. A později si už nedal práci, aby buď četbou, nebo posloucháním kázání a přednášek nabyl hlubšího a spolehlivého porozumění pro nauku a pro zvyky své Církve.

Jiný opět rozumuje o politice, o umění, o národním hospodářství tak, že by se mu každý odborník vysmál. Něco o té věci zaslechl nebo četl, a protože má notnou porci sebelásky, netuší ani, čeho všeho je potřebí, aby si mohl utvořiti správný úsudek. A domnívá se, že je odborníkem!

Je tvým cílem všeobecné dobro?

Pravíš: „Pracuji pro dobrou věc. Mým cílem je obecné blaho!" To je řečeno velice pěkně a zasluhuje to uznání.

Stane se však, že jsi zneuznán, pokořen nebo zanedbáván! Zlobíš se proto a jsi mrzutý. „Již se na nic ani nepodívám! Ať se o to stará, kdo chce! Zkusil jsem už dost nevděku!"

Odpovídám: „Že tě bolí zneuznání, nevděk,

závist a odpor, to je přirozené a lidské! Ale že proto zanedbáváš povinnost, vzdáváš se práce a skládáš ruce mrzutě v klín, to dokazuje, že nemluvíš pravdu, když pravíš: „Pracuji pro dobrou věc. Mým cílem je obecné blaho."

Nikoli! Ty sám jsi svým cílem a přestáváš pracovati, jakmile jsi nedosáhl svého cíle, t. j. svého uspokojení a své cti!"

Stádoví lidé!

Mladík, kterému se předpisy mravnosti staly nemilými, přeje si, když je zavrhne, aby získal pro své názory soudruhy. Dokud je sám, je neklidný. Jakmile však má souhlas a pochvalu svých druhů, cítí se v právu.

Ale, jak se klame! Jako by mravní zákon přestal býti nezměnitelný a nedotknutelný, když jej mnoho lidí přestupuje! Co se tedy stane?

Mladí lidé té osady nehledí lhostejně na chování drzého mladíka. Dráždí je to. Chtěli by se také uvolnit ode všech předpisů slušnosti a mravnosti. Přidávají se tedy k němu jeden po druhém. A jdouce za ním, vymlouvají a opírají se jeden o druhého. A když vládne mezi nimi volný život, cítí se ospravedlněni tím, že všichni dělají totéž. A praví: „Co všichni činí, nebo aspoň co mnoho lidí činí, je správné a nepotřebuje dalšího odůvodnění!"

Úplně totéž se děje v světě ve velkém. S některými politickými, sociálními a náboženskými zásadami, názory a snahami souhlasí sta, tisíce a

miliony lidí, domnívajíce se, že jsou dobře odůvodněny. Zatím však ve skutečnosti myslí, mluví a činí jen to, co všichni, zvláště však jejich vůdcové myslí a činí. Kam míří duch času, tam běží dav!

Na př. tisíce, ano miliony lidí pohrdají náboženstvím křesťanským, Církví atd. Proč? Konali snad hluboké odborné studie? Přišli k svému přesvědčení dlouholetým, usilovným bádáním? Kdepak? Vědí jen několik povrchních frází, několik křiklavých hesel. A tím se ohánějí. Odkud to?

Několik domýšlivých lidí povstalo a vyslovilo ty protikřesťanské zásady, poněvadž byli omámeni nešťastnými spekulacemi nebo hříšnými zájmy. Mnoha jiným se to líbí, že se tak vymknou veškeré autoritě, že si víru udělají sami, že nepotřebují vykoupení ani prostředků spásy, že se zbaví určitého soudce živých i mrtvých, a že jim bude stačit nějaký neurčitý Bůh, o němž pochybují. Poddají se tedy vědě a moudrosti svých vůdců a holdují ochotně pokroku, který je jim po chuti! Za nimi jdou další tisíce a statisíce. Všichni mluví v obyčejných frázích a heslech a domnívají se, že jsou na vrcholu moudrosti a vymoženosti své doby. Příklad je pro ně víc než důvody, a móda jim nahradí vkus!

Z toho, co jsme dosud řekli o sebeklamech, vysvítá, jak chorobné stavy bývají v lidských duších, aniž to lidé postřehují, ačkoli si občas zpytují svědomí.

Jak teprve asi to vypadá v duších, které jdou jenom po rozkoších světských! Po celá léta ne-

pohlédnou do svého nitra, ano, úmyslně a pilně se varují tohoto pohledu. V děrách, do nichž nevniká ani vzduch, ani světlo, dobře se daří krysám a jiné jedovaté a ošklivé havědi!

Kdo by mohl vypočítati všecky ty druhy zaslepenosti a sebeklamů! Jsou tak všeobecné jako sebeláska. Ano, i zločinci v káznicích (snad i v pekle) se ospravedlňují a si namlouvají, že se jim děje křivda!

Končíme modlitbou: „Budeš-li, Hospodine, hříchy mít na zřeteli, Hospodine, kdož obstojí? (Ž. 129.) „Srdce čisté stvoř v nás, Bože, a ducha pravého obnov v útrobách našich!" (Ž. 50.) „Poklesky kdo může poznat? Od těch, jichž nejsem si vědom, mne očisť!" (Ž. 18.)

Podle dr. J. Křt. Hirschera S. N. P.,

Nr. 9740.

Imprimatur:

Olomucii, die 4. Junii 1930.

JOSEPHUS VYVLEČKA,
Praeses a. e. Consistorii.

Vydavatel: Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí Dr. B. Vašek, Olomouc. Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín.
Tiskem Společenské tiskárny v Přerově.

„Životem“ číslo 87. **II. vydání.** Cena 50 hal.
Ročník IV.

Všecka krásná jsi, ó Maria!

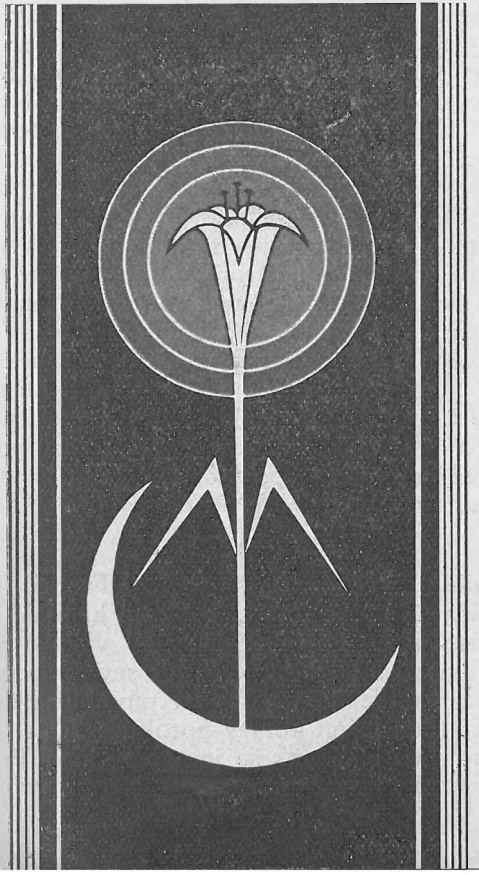

Lurdy.

Jméno Lurdy jest jedno z těch slov, která elektrisují lidi. Někdo slyší toto slovo s radostí a s úctou, jiný s hněvem a se zlostí. Ale zajímají se o ně všichni. Zajímali se o Lurdy papežové, zajímají se o ně věřící, kteří se stále ve větším počtu ubírají k jeskyni zjevení. Mnohé tam vede vděčnost, jiné zvědavost, jiné zloba, hněv. Lurdy se staly milostným místem pro celý svět.

Světový význam Lurd spočívá v tom, že slaví skvělé triumfy, mezi vírou a nevěrou, mezi věřícími v nadpřirozený život a těmi, kdož jej popírají. Nejkrásnější triumfy slaví Lurdy v srdcích mariánských ctitelů. Lurdský lékař dr. Boissarie, president zjišťovací kanceláře v Lurdech od r. 1883, praví o tom: „V Lurdech se modlí člověk tak, jak se nemodlil nikdy a nikde. Každé krvácející srdce, každá raněná duše, všecko, co trpí a co pláče, hledá v Lurdech pomoci. A každý si odnese pomoc a útěchu."

Lurdy jsou divem světa!

Hvězda jitřní.

Městečko Lurdy jest v jižní Francii, nedaleko španělských hranic. Vůkolní krajina jest z nejkrásnějších na světě. Na jihu vysoké zasněžené Pyreneje, jejichž výšky k severu pozvolna ubývá, mění se kolem Lurd v půvabné pahorky, proryté hlubokými koryty potoků a říček. Jedna z těchto horských řek se jmenuje Gave. Protože

zde není nikdy nedostatek vody, jsou všecky pahorky pokryty lahodnou zelení. Obyvatelé, Gaskoňci, jsou na rozdíl od ostatních Francouzů povahy usedlejší, zdravé, ač i na ně působí teplejší podnebí a blízkost Španělska tak, že jsou poněkud horkokrevní. Roku 1858, kdy začíná naše vypravování, byly Lurdy malým městečkem, uzavřeným celému světu horami. Prudká řeka Gave měla stále dosti vody pro několik mlýnů, které celý rok vesele klapaly, bohužel často na prázdno. Okolí není při veškerých krásách zrovna úrodné a obyvatelé se živí pastýřstvím.

V Lurdech nebylo člověka, jenž by nebyl znal drsnou skálu na levém břehu řeky Gavy pod městem. Zvali ji Massabielle, t. j. stará skála. V dolní části této skály byla jeskyně a nad ní asi 4 m od země výklenek půl druhého metru hluboký. Kamení a prach pokrývaly dno jeskyně, jež se honosila jedinou ozdobou: pod výklenkem vyrůstal ze skály keř plané růže.

Jest 11. února 1858. Venku jest nevlídné, zimní počasí. Vstupme proto do jednoho mlýna a navštivme pana otce Soubirousa. Jeho domácnost je chudičká; živnost jde špatně, tak špatně, že jeho mlýn doklapal. Otec Soubirous živí ženu a čtyři dítky nádenictvím. Jest to dobrý muž. Vede se svou ženou zbožný, pracovitý život a snaží se dáti svým dětem dobré vychování.

Ve světnici je zima. Matka by ráda přiložila, ale nemá co. Dříví došlo. Nejstarší dcery, čtrnáctiletá Bernardetta a dvanáctiletá Marie ihned vstávají, aby nějaké klestí z lesa přinesly. K nim se přidružila přítelka Johanka Abadie, asi patnáctiletá, která právě přicházela k Soubirousovým na návštěvu. Byla z dívek nejstarší a nejsilnější. Bernardetta byla dívka churavá; těžce se učila. Teprve před nedávnem se vrátila domů z čerstvého horského vzduchu, kam si ji vzala její teta, aby tam zesílila při pasení ovec. Neuměla ani čísti ani psáti. Ačkoliv jí bylo už čtrnáct let, nebyla ještě ani u prvního sv. přijímání. Jinak to byla dívka živá, upřímná, zbožná. Nejraději se modlívala růženec, který nosila stále u sebe.

Dívky si vzaly teplejší kabáty, na hlavy kapulety, halící netoliko hlavu, ale i ramena. Bylo před polednem, když dívky v dřeváčkách cupaly po břehu Gave. Marie a Johanka byly obuty na boso. Bernardetta, jsouc churavá, měla punčochy. Na břehu nebylo ani kousku dříví. Za to však ho bylo hojně na zalesněné skále. Jenže dříve, než se k lesu dostaly, musily přebroditi mlýnskou strouhu, přes kterou nevedl most. Bez dlouhých rozpaků svlékají obě družky Bernardettiny dřeváky a brodí se studenou vodou na druhý břeh. Bernardetta váhá je následovati. Trpí záduchem, bojí se nastuzení.

„Johanko, ty jsi tak silná, přenes mne na zádech přes vodu!“ prosí přítelku.

„Jak by ne, mazánku, přejdi si sama nebo si tam zůstaň!“ odpověděly dívky a vesele se hrnuly do lesa, jako by jej chtěly celý pobrati.

Bernardetta se snažila naházeti do strouhy větší kameny, aby po nich mohla přejíti. Ale marně. Proto se shýbla, aby svlékla punčochy. V tom okamžiku se jí zdálo, jako by slyšela hučení blížícího se prudkého větru. Polekána vzhlédla k nebi, myslíc, že nastává bouře. Ale neviděla ani nejmenšího, co by tomu nasvědčovalo. „To jsem se musila mýliti,“ řekla sama k sobě a svlékala dále punčochy. Tu však zaslechla silné hučení větru ještě mocněji. Ulekaně zvedla hlavu. Opět se nikde ani lísteček nehýbal. Jen na druhém břehu strouhy pod výklenkem v jeskyni massabiellské rostoucí šípkový keř se kýval sem tam jako větrem zmítán. A hned viděla též, jak ze skalního výklenku vychází jasná zář, neodolatelně poutající oko; a v záři uzřela neskonale krásnou paní, ve věku asi 17 let.

Nanejvýš překvapeně hleděla Bernardetta na půvabné Zjevení, vznášející se v prostém skalním výklenku asi čtyři metry od země. Zjevení tu stálo ruce majíc sepjaty a v nich velký růženec s bílými perlami na zlatém řetízku. A jak vlídně hleděla podivná paní na Bernardettu! Tato bezděky klesla na kolena a vzala do svých rukou růženec, jejž stále nosila v kapse. Byla však viděním tak překvapena, že nemohla udělati ani kříž. Krásná paní jí vlídným úsměvem

dodala odvahy a pokynula Bernardettě, která úplně zapomněla, kde klečí.

„Paní mne nechala se modliti samotnou celý růženec," vyprávěla Bernardetta později. „Propouštěla svými prsty jednotlivé perly svého růžence, ale nemluvila při tom ani slova. Jen na konci každého desátku skláněla spolu se mnou hlavu říkajíc: „Sláva Otci i Synu i Duchu sv."

Prostá dívka ovšem nechápala, že je to opravdu jediná část růžence, která se hodí v ústa Zjevení, v němž poznáváme Pannu Marii. Neboť modliti se Otčenáš přísluší těm, kdo potřebují věcí pozemských. A modlitbou Zdrávas by se byla Maria modlila sama k sobě. Nic jí však nepřekáželo spojiti svůj hlas s hlasem pozemským, aby vzdála chválu Nejsvětější Trojici, neboť jest to chvalozpěv nebešťanů: Sláva Otci i Synu i Duchu sv.!

Když se dívka růženec domodlila, ustoupilo Zjevení do jeskyně, jen zář bylo ještě chvilku viděti. Potom zmizela i tato. Bernardetta klečela klečela, když její družky se vrátily s náručemi nasbíraného dříví. Vidouce ji za potokem klečeti, spustily na ni polomrzutě, položertovně: „Jen si rychle vymodli sílu, abys mohla přejíti potok!"

Bernardetta svlékla bez dlouhého rozmýšlení punčochy, skočila do vody a již byla u dívek. „Proč jste říkaly, že je voda studená? Vždyť je teplá jako v kamnovci!" vytýkala družkám.

„Však je dost studená," pravily dívky. Část břemene naložily Bernardettě a vesele se ubíraly

domů. Bernardetta měla plnou hlavu toho, co viděla v jeskyni.

Všecka krásná jsi!

Cestou k domovu tázala se Bernardetta svých průvodkyň, jestli neviděly u skály massabiellské nic zvláštního.

„Co jsme měly viděti? Neviděly jsme nic!" odvětily dívky.

Bernardetta se odmlčela. S počátku měla v úmyslu pomlčeti o svém tajemství. Ale když Johanka odešla a Bernardetta zůstala se svou sestrou sama, nemohla to vydržeti a pověděla sestře celé vidění, prosíc ji, aby se o tom nikomu ani slovem nezmiňovala.

Zjevení působilo na Bernardettu tak mocně, že celý den nemyslila na nic jiného, než na krásnou Paní v jeskyni. Stále ji v duchu zřela před sebou. Když se večer před spaním celá rodina modlila, propukla dívka v pláč.

„Co je ti, Bernardetto?" tázala se starostlivě matka. Marie nedala sestře odpověděti; sama vypravovala všecko, co viděla Bernardetta u skály massabiellské.

Matka Soubirous klidně vše vyslechla a vážně poručila dcerám: „To se Bernardettě jen zdálo; pravda to není. Pusťte z hlavy takové myšlenky a vícekráte ať mi k jeskyni nechodíte!"

„Šli jsme spat," vyprávěla Bernardetta později sama. „Viděla jsem stále před sebou tu dobrotivou a krásnou postavu, cítila jsem v so-

bě neodolatelnou touhu po massabielské jeskyni." Zákaz matčin byl jasný a určitý. Dívka byla zvyklá poslouchat na slovo. Odtud ten vnitřní boj, který ji olupoval o noční klid.

Bernardetta bývala často tázána, jak vypadala zjevená Paní. Po každé prohlásila, že jí není možno slovy vylíčiti celou tu nadzemskou krásu. „Byla to krásná paní," vyprávěla dívka, „ve věku asi šestnácti nebo sedmnácti let. Měla sněhobílý šat, přepásaný modrým pásem, jehož konce sahaly až k nohám. Bílý závoj pokrýval její vlasy, takže jen část jich vyčnívala, a splýval po zádech až k pasu. Bosé nohy měla z největší části zakryty záhyby svého roucha a lechce se dotýkaly planého růžového keře. Na každé spočívala zlatá růže. Ruce byly sepjaty k modlitbě a na pravé ruce na zlatém řetízku byl navlečen růženec z bílých perel, na konci se zlatým křížkem."

Tak popisuje Bernardetta nebeské zjevení a dodává k tomu: „Nelze vylíčiti půvab, mírnost a laskavost zjevené Paní."

Co člověka nejvíce krášlí, jest duše. Krása duše záleží v její čistotě. Maria Panna byla stvořena v takové spravedlnosti a původní svatosti, jako kdysi Eva v ráji. Eva svou původní svatost ztratila. Maria však si ji zachovala po celý život.

Představme si v duchu, kolik lidí od Adama až podnes obtížilo svou duši chybami, nepravostmi a hříchy. Pomysleme na ohavnosti starých pohanů a na ještě větší znemravnělost mo-

derních pohanů, kteří se křesťanské víry zřekli. Setrvávají ve zlém až do konce a tvoří tak první a nejhorší třídu lidí.

Druhou třídu tvoří ti, kteří teprve po mnoha letech prožitých v hříších se dali na pravou cestu, vedoucí k svatosti. Patří k nim i sv. Augustin, jenž ve svém Vyznání píše: „Jak pozdě jsem tě poznal, ty věčně nová kráso!"

Jiní žili od mládí v nevinnosti a zachovali si ji až do smrti. Ačkoli byli po celý život zářícím vzorem čistoty, přece pro skvrnu dědičného hříchu byli i oni nějaký čas v nemilosti u Pána Boha.

Na Panně Marii však nebylo nikdy ani stínu hříchu, ani nejmenší nedokonalosti, která by jen cvíli byla kalila čisté zrcadlo její duše. Vždyť ani dědičným hříchem nebyla poskvrněna. Těšila se proto stále největšímu zalíbení a milosti u Boha. Její neposkvrněná čistota byla příčinou všech nadpřirozených darů, kterými ji Všemohoucí Bůh omilostnil. Pro její čistotu praví o ní Písmo sv.: „Celá jsi krásná, přítelkyně má."

Svátostniny.

Po prvním vidění, 12. a 13. února 1858, nemyslila Bernardetta na nic jiného než na jeskyni. A neměla jiného přání, než spěchati tam. Poslušnost ji však zdržovala doma. Bez matčina svolení nechtěla učiniti ani kroku.

Konečně dne 14. února dodaly si sestra Marie a Johanka Abadieová ze sousedství odvahy

a šly poprosit přísnou paní Soubirous o dovolení pro Bernardettu, aby mohla jíti s nimi ke skále massabiellské. Matka byla neúprosná. Když si dívky přivedly posilu, ještě pět děvčat ze sousedství, myslila si: „Pustím-li Bernardettu k jeskyni, nemůže to škoditi. Bude alespoň vyléčena z bláhových myšlenek. Jistě se jí po druhé nic neukáže." Povolujíc nátlaku mladých řečnic, řekla: „Tak si jděte, nebo mně z vás rozbolí hlava. Ale povídám vám, nebudete-li doma do zvonění, dostanete svůj díl!"

Dívky se hned vydaly na cestu k jeskyni. Ubírajíce se kolem kostela, měly zvláštní nápad. Matka Soubirousová zmínila se před nimi o tom, že si ďábel někdy s lidmi pohrává a různými obrazy je svádí a láká.

„Co bychom dělaly, kdyby to vidění bylo skutečně od ďábla?"

„Víte co?" řekla jedna z nich. „Vězměme si z kropenky svěcené vody. Ty, Bernardetto, postavu pokropíš a řekneš: Jsi-li od Boha, přibliž se, jsi-li od ďábla, odstup!"

Vešly do kostela, vzaly si svěcenou vodu. Bernardetta slíbila, že se bude říditi jejich radou. Již stály před skálou massabiellskou. Nic zvláštního neviděly. Bernardetta si hned klekla tváří obrácena k plané růži pod výklenkem rostoucí, ostatní dívky poklekaly v půlkruhu kolem ní. Bernardetta se chvíli potichu modlila. Najednou radostně zavolala: „Je tam, je tam."

Dívky upřely oči ke skále. Marně se namáhaly, neviděly nic. Jedna z nich podala Bernardettě svěcenou vodu. Bernardetta poslechla. Kropila svěcenou vodou směrem ke skále, pronášejíc slova: „Jsi-li od Boha, přibliž se!“ Zjevená povstavá kynula Bernardettě s tak laskavým a vznešeným výrazem ve tváři, že jí uvízla další slova na rtech. S radostí pravila k svým družkám: „Ona se nehněvá, naopak usmívá se a kývá na nás přívětivě.“ Dětem se plán povedl. Teď věděly jistotně, že zjevení na skále massabiellské jest od Boha nebo aspoň od dobrého ducha.

Bernardetta byla ve chvilce úplně proměněna. Tváře se jí rozjasnily, celý obličej jako by zářil. Dívky se daly do pláče. Domnívaly se, že Bernardetta zemře. Braly ji za ruce, volaly ji. Ona však neslyšela.

Milost Boží.

Zjevení u skály massabiellské se stalo předmětem řeči po celých Lurdech. Někteří lidé Bernardettu litovali jako duševně chorou, většina se posmívala. Jen málo se našlo odvážných lidí, kteří hlasitě projevili své mínění: „Kdoví, není-li to sv. Panna Maria!“

Večer dne 17. února přišly k paní Soubirous dvě zbožné ženy, aby vymohly Bernardettě svolení, aby mohla jíti k jeskyni. Po mnohých prosbách končila paní Soubirous rozmluvu: „Ale musíte jíti s ní a dáti na ni dobrý pozor!“

Časně zrána stály obě ženy u dveří domu Soubirous. Bernardetta byla již připravena. Hned se všecky tři vydaly na cestu. Ženy vzaly s sebou také tužku a papír pro případ, že Zjevení nechtělo sice mluviti, ale své přání psáti. V noci hodně pršelo, potok byl tudíž tohoto jitra rozvodněn. Chtěly-li se dostati k jeskyni, musily nastoupiti obtížnou cestu strmou stezkou přes horu. Obě ženy se chtěly již vrátiti. Ale zádušlivá Bernardetta skákala před nimi jako kamzík. Protože slíbily matce, že na ni dají pozor, pospíchaly upachtěny za ní. Přišedši na místo, padla Bernardetta na kolena. Sotva se začala modliti, vystoupilo z pozadí jeskyně Zjevení a laskavě kynulo Bernardettě, aby přistoupila blíže. V tu chvíli přišly obě ženy k jeskyni.

„Paní je už zde! Kyne mi, abych přistoupila blíže," volala Bernardetta. Průvodkyně se zachvěly a tázaly se, mají-li zůstati. Bernardetta pohlédla zkoumavě na Zjevení. „Zůstaňte," odpověděla po chvilce.

Ženy poklekly a jedna z nich rozžehla hromničku. Naklonily se k dívce, daly jí do ruky čistý list papíru se slovy: „Zeptej se, kdo je o co chce!"

Bernardetta ochotně poslechla. Paní však se dobrotivě usmála a pravila: „Není třeba, abych psala, co ti chci říci. Avšak udělej mi to k vůli a přicházej sem čtrnáct dní nepřetržitě po sobě!"

„Ano, to vám slibuji," odvětilo rychle blažené dítě. Spokojený úsměv přelétl rty zjevené

postavy a řekla Bernardettě: „A já ti slibuji, že tě učiním šťastnou ne v tomto, ale v onom životě."

Tu napadla oběma průvodkyním ještě jedna otázka. „Zeptej se," pravily, „smíme-li v těchto čtrnácti dnech s tebou sem přicházeti".

Paní odpověděla: „Ano, mohou přicházeti s tebou ony i jiní ještě. Přeji si zde viděti mnoho lidí." Po těch slovech zjevení zmizelo a s ním i světelná zář.

Toto třetí zjevení u skály massabiellské trvalo déle než hodinu.

Satanovy strasti.

Rozumné a zbožné průvodkyně Bernardettiny vymluvily dívčiným rodičům všechny jejich pochybnosti, takže od toho dne nebránil ani otec ani matka Bernardettě docházeti k jeskyni. Dne 19. února doprovodila sama matka Bernardettu s jednou příbuznou až ke skále. Za nimi šel hlouček žen ze sousedství.

U jeskyně poklekla dívka, udělala zbožně kříž a počala se modliti růženec. Po krátké chvíli se s ní stala velká změna. Na její tváři byl zřejmý andělský úsměv, celou postavou prochvívalo radostné vzrušení. Vypadala, jako by ani nebyla z tohoto světa. Lidé kolem jeskyně shromáždění stáli tu v němém údivu. Každý bedlivě pozoroval Bernardettu, jejíž rty se často pohybovaly, jako by s někým rozmlouvala. Chvílemi patrně bedlivě naslouchala. Po půl hodině zjevení zmizelo a dívka přišla opět k sobě.

Vypravovala o svém zjevení zajímavou věc. Když ještě hleděla na zjevenou Paní, zaslechla za sebou divoký hluk a poplašné volání jako z hloubi země. Jeden hlas vynikal nad ostatní. Zřetelně slyšela „zachraň se, zachraň se!" Nebeská Paní pozvedla hlavu a vážným, přísným pohledem popatřila na řeku Gave, odkud se ozýval nejzuřivější hlas. A hluk ihned utichl. Hlasy tyto slyšela jen Bernardetta, která byla pohledem na zjevenou Paní vytržena v nadpozemský svět.

Od okamžiku, kdy se naši prarodiče v ráji dopustili prvního hříchu, rozpoutal se na zemi boj mezi dobrem a zlem, mezi vírou a nevěrou, mezi říší milosti a říší hříchu. K říši milosti patří Neposkvrněná Panna Maria a všichni přátelé Boží. K říši hříchu náleží ďáblové v pekle a nepřátelé a odpůrci Boží, všichni nevěrci a hříšníci. Knížetem říše hříchu je satan, který neopomene se svými stoupenci, na vždycky vyloučenými z říše milosti, ničeho, čím by mohl svésti duše k hříchu. Hříchem je olupuje o posvěcující milost Boží a strhuje k sobě do věčné záhuby.

Dva největší apoštolé sv. Petr a Pavel uvádějí ve svých epištolách téměř celý satanův program pro všecky věky křesťanského letopočtu.

(I. Petr 5, v. 8): „Bratří, střízliví buďte a bděte; nebo protivník váš ďábel obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil. Jemužto odpírejte silni u víře."

Sv. Pavel nám dává hlouběji nahlédnouti do tohoto nebezpečí: (Efes. 6, 12): „Neboť bojování naše není proti krvi a tělu, nýbrž proti knížectvím a mocnostem, proti světovládcům této temnosti, proti duchům zlým v povětří."

Modlitba.

Dne 20. února odebrala se záhy zrána Bernardetta k jeskyni massabiellské po páté. I tentokrát ji provázela její matka. Aniž by byla pohlédla na shromážděný zástup, přistoupila Bernardetta k jeskyni, klekla na zem a počala se modliti růženec, svou nejmilejší modlitbu. V několika okamžicích byla proměněna, jako by nepatřila tomuto světu. Všichni, kdo stáli kolem, byli překvapeni jako matka Soubirousová.

Nebeská Paní naučila Bernardettu při tomto zjevení jistá modlitbě, kterou jí předříkávala slovo za slovem. Modlitba byla určena jen pro dívku, odpovídala potřebám jejího srdce. Nikdy jí nikomu nesvěřila. Jistě měla tato modlitba souvislost s tajemstvím, které bylo Bernardettě později zjeveno, a kterého také nesměla nikomu prozraditi.

Věda a víra.

Až dosud jsme vídali u jeskyně massabiellské prosté, neučené, jednoduché lidi. Šestého zjevení však se zúčastnil po prvé také zástupce vědy, lékař dr. Dozous. Už při pátém zjevení bylo několik set diváků. V městě se nemluvilo o ji-

ném, než o Bernardettě a o jejích viděních. Někteří věřili, že je to zázrak. Jiní pohrdavě se usmívali. Měli za jisté, že dívka je nervově chorá, že trpí hallucinacemi.

Vynikající lurdský lékař dr. Dozous se nespokojil jako většina nevěřících s povrchním pokrčením ramen. Chtěl věc prostudovati zblízka. V náboženství byl dr. Dozous nevěrcem. S plnou důvěrou v svou neomylnou vědu putoval spolu s jinými zvědavci k jeskyni, aby vědecky prostudoval chorobný stav pasačky. Popisuje šesté zjevení takto:

„Sotvaže přišla Bernardetta k jeskyni, poklekla a počala se modliti růženec. Brzo se nápadně změnila její tvář. Bylo zřejmo, že jest zaujata zjevením. Levou rukou držela růženec, propouštějíc zrnko po zrnku, v pravici měla rozžehnutou svíci, která vlivem silného větru často uhasínala. Pokaždé však ji podala osobě nejblíže stojící k rozžehnutí. Byl jsem zvědav, jaký jest oběh krevní a jaký dech v proměněném těle dívčině. Uchopil jsem ji za ruku a ohledával puls. Tep byl klidný a pravidelný. Dýchala zcela volně. Nic nenasvědčovalo tomu, že by nervy její byly nějak podrážděny. Když jsem pustil její ruku přiblížila se Bernardetta na kolenou ještě více k jeskyni. A tu jsem viděl zřetelně, jak její nevýslovně blažený obličej se náhle zasmušil. Dvě slzy jí vytryskly z očí a stékaly po tváři. Když zjevení zmizelo, tázal jsem se jí, co ji tak náhle zabolelo. Odpověděla mi: „Paní odvrátila

na chvíli zrak ode mne a na otázku, co ji rmoutí, řekla: Modli se za ubohé hříšníky, modli se za nemocný svět! Při těchto slovech hleděla Paní na mne tak vlídně a dobrotivě, že jsem jista, že ji ještě uvidím. A zmizela." Bernardetta odcházela skromně od jeskyně, jako by neviděla poklon svých obdivovatelů."

Dr. Dozous se nespokojil jen jednou návštěvou u jeskyně. Pilně sledoval celý vývoj dalších událostí a když později byl svědkem mnohých náhlých uzdravení v Lurdech, obrátil se opět na pravou víru. A svou víru vyznal i veřejně, vydav spis o událostech lurdských, jemuž dal nadpis: „Uvěřil jsem, protože jsem uviděl."

A mnozí již s dr. Dozous v Lurdech zvolali: „Věříme, protože jsme uviděli; to, čemu věříme, jest vědecky úplně zaručeno." A jinak ani nemůže býti. Vždyť věda i víra učí pravdám. Pramenem veškeré pravdy však jest Pravda nejvyšší, Bůh sám. Proto nejen že věda a víra si neodporují, ony se vzájemně doplňují.

Křesťanská statečnost.

Bernardetta, Boží nástroj při lurdských zjeveních, musila projíti ohněm zkoušky. Denně rostl počet návštěvníků u jeskyně massabiellské. To se nelíbilo strážcům veřejného pořádku. Lurdské úřady považovaly za potřebné, aby zakročily, ačkoli nebylo při lurdských zjeveních zcela žádného nebezpečí pro veřejnost. Za hlav-

ní vinnici zvláštního hnutí v celém kraji ne neprávem považovali Bernardettu.

V neděli, kdy měla Bernardetta šesté vidění, byla ihned po poledni volána na radnici před císařského návladního Duloura. Byl to muž nezvyklý na odmluvy. Děvče se však nedalo odstrašiti.

Nepořídiv tedy s dívkou sám nic, vzal si na pomoc policejního komisaře. Pan Jacomet si zakládal na tom, že dovedl křížovým výslechem až dosud zmásti každého předvedeného člověka. Zahrnoval Bernardettu nejrůznějšími otázkami, jen aby ji pomátl. Dívka odpovídala na jeho otázky s takovým klidem a s jistotou, že oba úředníci byli zaraženi.

Když nemohli v odpovědech děvčete postřehnouti odporu ani nepravdy, obrátil najednou pan Jacomet. Hrozil Bernardettě žalářem. Ale Bernardetta odpověděla: „Milý pane, můžete mě třeba četníky dáti odvésti, ale nemůžete mě donutiti, abych mluvila jinak, než co jsem řekla. To, co jsem dosud řekla, jest pravda."

Komisař chtěl od Bernardetty vynutiti aspoň slib, že nepůjde k jeskyni. Ale dívka rozhodně odvětila: „Toho na mně nežádejte, neboť jsem již slíbila Paní, že k jeskyni zase přijdu."

Tu pohrozil komisař dívce: „Jestli se opovážíš přece jíti k jeskyni, hned tě dám četníky zatknouti a zavříti do vězení."

Bernardetta stála klidně a nebojácně jako hrdinná vyznavačka prvních století před svými

466

soudci, odpovídajíc jim upřímně. Tato odvaha při vyznání pravdy jest důkazem nadpřirozeného vlivu milosti.

Zkouška.

Na nátlak policejního komisaře zakázali rodiče Bernardettě každou další návštěvu jeskyně. Jaký rozpor vznikl v srdci dítěte, vždy tak poslušného! Byla to pro ni těžká zkouška.

Ale bylo ještě hůře. Po poledni šla Bernardetta do školy. Ušla již kus cesty. Pojednou cítila, že nemůže dále. Zdálo se jí, jako by měla k nohám přivázaný nějaký veliký trám. Chtěla jíti ke škole, avšak nemohla. V tom si vzpomněla na slib, který učinila krásné Paní, že bude každý den docházeti k jeskyni. Dnes tam ještě nebyla. Mimovolně se obrátila cestou k jeskyni. Z policejní strážnice vyšli hned dva četníci, kteří měli za úkol, všude Bernardettu stopovati. K nim se přidružil ještě zástup zvědavců. Jako neviditelnou mocí puzena, blížila se dívka pomalu k svému cíli. Přišedši na místo, poklekla a modlila se růženec. Nebeská postava se však tentokrát neukázala.

Vzlykajíc povstala Bernardetta a po dlouhém, marném čekání odešla s matkou smutně domů. I po této těžké zkoušce zůstala dívka věrna svému slibu a spěchala opět k jeskyni. Otec totiž uvěřil jejím slovům a nebránil již navštěvovati jeskyni, kdykoli se dítěti zachtělo.

Tajemné sdělení.

Následující den se stal pro Bernardettu dnem nevýslovné radosti. Přispěchala časně ráno k jeskyni a sotva se začala modliti, už se jí nebeská Paní zjevila. A jako by jí chtěla za včerejší zklamání odškodniti, zavolala ji s nevýslovně něžným pohledem jménem: „Bernardetto!"

Dívka radostně vyskočila a řekla: „Tu jsem!" Paní pokračovala: „Chci ti dnes svěřiti tajemství, které se týká jen tebe a jen pro tebe jest určeno. Slib mi, že je nikomu na světě neprozradíš."

„Ano, to slibuji," odpovědělo děvče ochotně. Když nebeská postava sdělila naslouchající Bernardettě tajemství, řekla k ní opět: „Nyní, má dcero, jdi a vyřiď kněžím, že chci míti na tomto místě kapli." Po tomto rozkazu zmizela postava.

Lurdský farář Peyramale se právě modlil v zahrádce před farou. Bernardetta zůstala skromně státi u zahradních dvířek. Na otázku kněze, kdo je, odpověděla zajíkavě: „Jsem Bernardetta Soubirous."

Farář se na ni drsně podíval a pravil: „Tak, to jsi ty? Co to tropíš u jeskyně?"

Dívka se později přiznala, že měla z vážného kněze více strachu než z policejního komisaře. Avšak odpovídala na jeho otázky zcela klidně. Co jí bylo uloženo, vyřídila dobře: „Paní ve skále mi poručila, abych oznámila kněžím, že si přeje, aby jí nad skalou massabiellskou byla

postavena kaple. Přišla jsem proto, abych vám to vyřídila."

Pan farář začal dlouhý výslech. Bernardetta musila všecko od počátku vypravovati. Po dlouhém výslechu propustil dívku domů se slovy: „Řekni té své Paní, aby dala dříve u jeskyně na divokém šípku vykvésti uprostřed zimy čerstvým růžím. Pak teprve jí postavíme kapli."

Slzy Matky.

Až dosud týkala se zjevení jediné Bernardetty. Osmé zjevení však se dotýká i jiných osob. V něm Bernardetta jasně, slyšitelně opakovala, co jí zjevená Paní řekla. Blažený výraz dívčina obličeje najednou přešel v nejhlubší zármutek. Dívka zesmutněla a hořce se rozplakala. Potom lezla po kolenou k jeskyni, tam se poklonila až k zemi, pak se vzpřímila a šla opět na místo, kde klekávala. Při tom jsouc stále u vytržení, zřetelně pronášela slova: „Pokání, pokání, pokání!"

Když vidění zmizelo, povstala dívka a pospíchala opět k příbytku faráře Peyramale. „Tak, jakou dalo Zjevení odpověď?" hned se tázal.

„Pane faráři, vyřídila jsem všecko," pravila Bernardetta, „jak jste mi přikázal. Ona však nic neřekla. Když jsem pronášela vaše přání, aby šípkový keř nyní v zimě rozkvetl, usmála se laskavě. Rozkázala mi, abych se modlila za hříšníky a abych přistoupila až doprostřed jeskyně. Pak zvolala třikrát: „Pokání, pokání, poká-

ní!" A dala mi ta slova nahlas opakovati. Svěřila mi ještě jiné tajemství, které se týká mne samotné — a zmizela."

„Teď jdi domů," řekl kněz Bernardettě, „vyčkáme, co bude dál."

Ten třikrát opakovaný hlas „pokání, pokání, pokání," který Bernardettou tak mocně otřásl, že jí až slzy z očí vytryskly, zněl jako vážné mateřské napomenutí zbloudilému lidstvu, které už úplně zapomnělo na pokání, bez něhož není spasení lidskému pokolení oddanému hříchům.

Pramen vody čisté.

Dne 25. února se ubírala Bernardetta opět k jeskyni. Poklekla, aby se pomodlila růženec. Brzo se jí ukázala nebeská Paní; i teď se dotýkaly její nohy šípkového keře.

Tentokrát pravila zjevená Paní Bernardettě: „Mé dítě, ještě jedno tajemství chci ti svěřiti. Ani toho nesmíš nikdy prozraditi." Po malé přestávce řekla vznešená Paní opět: „Teď vstaň, napij se a umyj v prameni a pojez z bylin, které tam rostou!"

Bernardetta dobře slyšela slova a rozuměla jim. Ale v těchto místech nebýval nikdy žádný pramen. Otočila se tedy od jeskyně k řece Gave a učinila dva tři kroky, chtějíc se z ní napíti. Nebeská postava jí však ukázala do levého kouta jeskyně. Bernardetta poslušně přistoupila,

ale pramene nikde neviděla. Shýbla se, vyhrabala malou jamku, která se pomalu počala plniti vodou. Po chvíli se z ní Bernardetta napila a umyla si obličej. Utrhla též několik listů tam rostoucí byliny a snědla je.

Chování Bernardettino činilo na většinu přítomných nepříznivý dojem. Když Bernardetta odešla, vešli někteří do jeskyně a spatřili pramen, které před tím nikdo v těch místech neviděl. Byl ovšem s počátku slaboučký, jako stéblo slámy, ale po několika dnech tryskal ze země tak mocným pramenem, že dával denně 1.220 hl vody.

Slepí vidí.

Náhlé objevení pramene v suché jeskyni massabiellské přivedlo z míry nepřátele lurdských zjevení a posílilo víru věřících. Dne 26. února poklekla Bernardetta v jeskyni k jamce, kterou sama den před tím vyhrabala. Její vidění se opakovala několik dní po sobě za stále větší účasti diváků.

Ve středu dne 3. března neviděla však Bernardetta nic. A přece jest to významný den v dějinách lurdských. V ten den byl způsoben první zázrak vodou objeveného pramene.

Chudý skalník z Lurd, Louis Bouriette, byl před 20 lety stižen velkým neštěstím. Při trhání skal mu vletěl výstřel do obličeje a roztrhl mu pravou tvář. Pravé oko poškodilo létající kame-

ní —, že jím viděl jen nejasně. Levé oko sláblo tak, že po 20 letech neviděl skoro nic. Neštěstí jej tížilo tím více, že byl otcem rodiny. Když uslyšel o podivném pramenu v jeskyni massabiellské, pocítil velkou důvěru v jeho zázračnou moc. Zavolal nejstarší dceru a pravil jí: „Hned jdi k jeskyni a přines mi vody. Věřím, že mi Panna Maria pomůže!" V půlhodině byla dcera zpět, ale pravila se smutnou tváří: „Tatínku, voda, kterou nesu, je nečistá."

„To nevadí," odvětil otec, „podej ji sem!" Bouriette se vroucně pomodlil Zdrávas a potom si potřel oči. V nejbližším okamžiku vyrazil ze sebe výkřik radosti: „Děti, já vidím! Jsem uzdraven! Dvacetileté trápení skončeno. Panna Maria mne uzdravila."

Bleskem se rozletěla tato zpráva po celém městě a naplnila všechny přátele lurdského zázraku radostí a jásotem. Když se počalo stmívati, šel k jeskyni zástup soudruhů uzdraveného Bourietta, samých skalníků a kameníků, s motykami a lopatami. Pracovali pilně po celou noc, aby učinili pohodlnější cestu k jeskyni a jeskyni samu aby upravili. Ve skále vykopali nádrž na vodu, která z důlku Bernardettou vykopaného stále hojněji vytékala, a udělali dřevěné koryto, by mohla voda odtékati. O půlnoci přicházely do jeskyně zástupy lidu s rozžatými svícemi, zpívajíce nadšené písně k oslavě Matky Boží. To byl první světelný průvod v Lurdech. Uspořádali jej hodní dělníci a jiní dobří lidé z okolí.

Ještě pokání.

Významné bylo také desáté zjevení. V obvyklou hodinu přišla Bernardetta k jeskyni. Přistoupila k prameni, umyla se v něm a napila se. Potom poklekla na své obvyklé místo a modlila se. Nebeská postava se brzo ukázala.

Po vidění odpověděla Bernardetta na otázku, co viděla: „Zprvu hleděla Paní na mne laskavě a vlídně. Brzo však se její obličej zasmušil. „Chceš se modliti za hříšníky a za ně činiti pokání?" tázala se mne. Když jsem projevila ochotu, tázala se znova: „Nebylo by ti obtížno dostati se po kolenou až sem k jeskyni a políbiti zem?" — Ó nikoli, zvolala jsem, není mi to těžké ani obtížné! Tu vybídla mne opět, abych políbila zem za pokání za hříšníky. Uposlechla jsem a lezouc po kolenou políbila jsem několikráte zem."

To bylo již po třetí, kdy byla Bernardetta vybídnuta, aby se modlila za hříšníky. Panna Maria chtěla v Lurdech pomáhati hříšníkům k upřímnému obrácení. Již na zemi byla Panna Maria apoštolkou hříšníků, modlila se za ně, aby nezahynuli na věky. A takovou zůstala, i když byla vzata s tělem i s duší do nebe.

Skrze Marii k Ježíši!

Z ostatních pěti zjevení jest zvláště poučné zjevení třinácté.

Dne 2. března se shromáždilo u skály massabiellské takové množství lidí, že jen stěží se

mohla Bernardetta protlačiti k jeskyni. Umyvši si obličej vodou z pramene, napila se z něho a políbila zem. Pak se modlila růženec. Brzo bylo z jejího obličeje patrno, že se jí nebeská postava zas ukázala.

Nebeská Paní mluvila k dívce a nařídila jí opětně, aby upomenula kněze na její přání, že si přeje nad jeskyní míti postavenou kapli: K tomu dodala: „Chci, aby sem lidé putovali v průvodech."

Bojíc se vážného kněze, prosila Bernardetta svou tetu, aby ji doprovodila na faru. Tetě se nechtělo, ale konečně si dala říci a šla s Bernardettou k faráři Peyramalovi.

Kněz byl ve svém nitru rozdělen. I tentokráte přijal Bernardettu chladně: „Tak už jsi zase tu? Co ti tvá paní v jeskyni zase poručila vyříditi?"

Dívka odpověděla: „Pane faráři, nařídila mi, abych vám připomněla, že jí máte postaviti nad jeskyní kapli. Mimo to si ještě přeje, aby se k jeskyni putovalo v průvodech."

„A dále nic? Však to stačí! Dělej si procesí sama. Vždyť už beztoho všecko běhá za tebou. K čemu potřebuješ ještě kněze? Ostatně, mi se zdá, že ta tvá paní nemá ani zdání o církevních předpisech. Může přece věděti, že nemohu jednati na vlastní pěst. Takové veřejné průvody může povoliti jedině biskup."

„Ale, pane faráři," namítala Bernardetta šetrně, „paní neřekla, aby se tam hned dnes ne-

bo zítra v průvodech putovalo; myslím, že se její přání vztahuje spíše do budoucnosti."

Tato nečekaná odpověď zarazila kněze. V rozpacích vyložil oběma návštěvnicím, že sám nemůže nic podniknouti, že však všecko ohlásí svému biskupovi. Hned po odchodu obou sedl farář Peyramale a napsal podrobnou zprávu biskupovi, jenž sídlil v nedalekém městě Tarbes. Biskup Msgre Laurence obratem odpověděl faráři zamítavě. Dosud prý není čas k církevnímu zkoumání. Celá věc je prý příliš mladá, nutno čekati a státi na stráži, netřeba se ukvapovati.

Přání zjevené Paní se skvěle splnilo. Do Lurd putují průvody, o nichž by se dala napsati velká kniha. I když byla jeskyně úředně zavřena, nedali si stateční mužové a ženy odepříti a v noci konali světelné průvody. Kdo byl šťastným svědkem úchvatného průvodu s nejsv. Svátostí v Lurdech, kdo aspoň slyšel o něm vypravovati, že největší část zázračných uzdravení v Lurdech se děje při těchto svátostných průvodech, kdo uváží, že věřící katolický lid spatřuje v těchto průvodech něžný výraz své staré víry: Skrze Marii k Ježíši! ten se neubrání přesvědčení, že Maria svými slovy: „Chci, aby se sem chodilo v průvodech!" chtěla dosáhnouti toho, aby úcta jejího Neposkvrněného Početí byla mostem k oslavě jejího božského Syna. Náš život má býti životem eucharistickým. Pak by se měl pohybovati v těchto kolejích:

1. Za žádnou cenu nevynechati o nedělích a zasvěcených svátcích vlastní vinou mši svatou.

2. Častěji se spojovati s Pánem Ježíšem ve sv. přijímání. Tento chléb nás učiní silnými u víře.

3. Nezapomínati navštěvovati nejsv. Svátost oltářní. Lidé nemohou vydržeti dlouho bez svých přátel; jest to mnoho, když učiníme jednou za den návštěvu svému nejlepšímu Příteli?

4. Eucharistický život konečně žádá, abychom se stali apoštoly nejsv. Svátosti. Tento apoštolát spočívá v tom, aby dospělí posílali a brali sebou své známé, zvláště mládež nejen v neděli ale i ve všední den a nabádali je k častému sv. přijímání a k návštěvě svatostánku.

Důvěra.

Podle daného slibu měla jíti Bernardetta naposled k jeskyni. Věděli o tom všichni z okolí. Proto se sešlo onoho jitra u skály massabiellské na 20.000 osob. Bernardetta se klidně ubírala k místu, kde klečívala a se modlila. Nastalo úplné ticho. Pojednou se rozjasnily oči Bernardettiny, paprsky nadpřirozeného světla jako by ji ozařovaly.

Marně však prosila Bernardetta nebeskou postavu, aby jí oznámila své jméno, marně poukazovala na to, že toho žádá pan farář Peyramale. Paní odpověděla jen laskavým úsměvem, jako by chtěla říci: Dosud nepřišel čas. Ale

přijde a pak ti povím své jméno. Zatím měj strpení! Nic neobyčejného se při tomto zjevení nestalo. Dav lidí jevil značné zklamání.

Ale stalo se přece něco velikého tohoto dne. Chudý dělník lurdský měl dvouletého synka Justina. Ten byl od narození chromý a zkřivený. Dne 4. března se k tomu přidala ještě horečka, zdálo se, že umírá. Najednou škytl a přestal dýchati.

Tu vyskočila jeho matka, vzala dítě z kolébky a vyřítila se s ním ven k jeskyni, vzývajíc bez ustání Matku Boží. Bez dechu klesla u nádržky s vodou a ponořila chladnoucí dítě až po krk do ledové vody. Celou čtvrt hodiny držela synáčka pod vodou. Pak vytáhla dítě ze studené lázně, zabalila a nesla domů, kde je položila do kolébky. Maličký Justin brzo usnul a spal celý den a celou noc, zatím co matka nezamhouřila ani oka, neustále vzývajíc nejblahoslavenější Pannu Marii. Ráno otevřel chlapec oči a chtěl z kolébky ven. Matka jej násilím přidržela v posteli. Odběhla na okamžik. Než se vrátila slezl malý Justin bez cizí pomoci dolů a procházel se po světnici. Byl úplně zdráv.

Od 4. března 1858 nemají zázraky v Lurdech konce.

Immakulata.

Uplynulo 20 dní od posledního zjevení. Bernardetta chodila každodenně k jeskyni, modlí-

vala se tu dlouho a vroucně, avšak krásná Paní se neukázala. Přece však byla Bernardetta přesvědčena, že nebeskou postavu ještě uvidí.

Časně zrána na svátek Zvěstování Panny Marie spěchala Bernardetta ke skále massabiellské. Tam stály už tisíce lidí. Všichni čekali na dívku. Tato byla nanejvýš překvapena, když se přiblížila k jeskyni. Obyčejně se chvíli modlívala, a pak teprve se jí krásná Paní ukázala. Tentokrát však naplňovala jasná zář vyklenek, když se Bernardetta blížila. V záři nebeského světla stála světlá postava, která již na dívku čekala.

Bernardetta klesla na kolena a blaženě patřila na nebeskou krásu. „Ó, milá Paní," zvolala po chvíli vroucně, „řekni mi, kdo jsi?" Paní se přívětivě usmála, nečekla však nic. Dívka opakovala svou prosbu po druhé a po třetí, vždy vroucněji.

Po třetí otázce sepjala Paní ruce, pozvedla na prsa, vzhlédla k nebi — potom zvolna ruce rozevřela a sklánějíc se k dívce, pravila: „Já jsem Neposkvrněné Početí." Potom zmizela nebes Královna.

Diváci uslyševše z úst Bernardettiných, že Paní se jmenuje Neposkvrněné Početí, padli na kolena a volali: „Ó Maria, bez poskvrny hříchu prvotního počatá, oroduj za nás, kteří se k Tobě utíkáme!"

Bernardetta spěchala od jeskyně hned k faře, aby pověděla panu faráři, které jméno si

Paní dala. Farář Peyramalestál před kostelem. Dříve ještě, než začala dívka, otázal se: „Byla to tedy Panna Maria, kterou jsi viděla?“

Bernardetta odpověděla naivně: „Ba ne, pane faráři, neboť Paní řekla: „Já jsem Neposkvrněné Početí.“

Vážný kněz nemohl již déle tajiti své pohnutí. Najednou mu bylo vše jasno. Se slzami v očích řekl Bernardettě: „Teď jdi domů, musím zůstati o samotě.“ Od té chvíle se stal farář Peyramale neohroženým zastáncem lurdských zjevení a statečným ochráncem slabé Bernardetty. Ztratil ovšem rázem popularitu u pokrokářů, kteří ho velebili jako odpůrce zázraků. Ale získal si nehynoucí památku u věřících katolíků.

Bernardetta byla celá blažená, když se dověděla. že Neposkvrněné Početí jest titul Panny Marie, že tudíž překrásná postava jest sama blahoslavená Matka Kristova. Pomyšlení na zjevení dne 25. března ji naplňovalo nevýslovnou radostí a kdykoli o něm vyprávěla, tvář její se zdála zářiti nebeským světlem.

Poslušné dítě Neposkvrněné Matky.

Nikdy neoplývalo srdce Bernardettino tak velikou blažeností, jako při posledním, osmnáctém zjevení dne 17. července. Trvalo jen asi čtvrt hodiny. Pak zmizela Matka Boží s nejsladším úsměvem na rtech. Byl to poslední po-

zdrav nebes Královny Bernardettě v tomto pozemském životě. Na shledanou, až v nebesích!

Bernardetta žila po posledním zjevení dvacet let. Celý její život je krásným příkladem pravého cítka mariánského. Snažila se býti vždy ctnostnou. Se zvláštní zálibou pěstila v sobě ctnosti, kterým vynikal život Neposkvrněné Panny Marie. Čistota zářila z celé její bytosti jako nejvonnější květ její nevinné duše. V pokoře činila Bernardetta pod vedením Neposkvrněné Panny stále pokroky. Nejvíce však plálo její srdce láskou k Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti. Často přistupovala k stolu Páně. V poslední nemoci se stupňovala její láska k božskému Spasiteli. Toužila jen po tom, aby se mu stala v utrpení podobnou. Pán Ježíš vyslyšel její modlitbu. Před smrtí dostoupily její bolesti vrcholu. Bernardetta je všecky obětovala za hříšníky.

Tak rozuměla Bernardetta lásce, zbožnosti a úctě k Neposkvrněné Panně Marii. Umírajíc naposled ještě doporučila svou duši ochraně své Matky; slovy: „Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naší!"

Imprimatur. Nr. 11 340. Olomoucii die 2. Julii 1930. Josephus Vyvlečka, m. p. Praeses a. e. Consistorii.

„ŽIVOTEM". 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. Odpovědný red. Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Přívozská 8.

„Životem“ číslo 88. II. vydání. Cena 50 h.

Z nemocnice.

Úvod.

Nemocným se musí podávati lék jen po kapkách. Jídlo se jim předkládá častěji a také jen v malých dávkách, nejrůznějším způsobem chutně připravené, aby měli na ně chuť. Tak to mají nemocní rádi.

Ani dlouhých pojednání nemocní nemilují. Sáhnou raději po krátkych, poutavých, snadných vypravováních, podávaných zábavně.

Chceme vyhověti jejich přání. Brožurkou „Z nemocnice" je chceme potěšiti, vzpružiti, vzdělati a dodati jim radostné naděje. Kapek toho posilujícího léku doporučujeme užívati nejen v nemocnicích, nýbrž i v rodinách, kde leží někdo nemocen. Kéž všichni zakusí jeho blahodárného účinku!

Příběhy jsou vzaty z knihy Fr. X. Cremra T. J. „Důvěřuj!" Spisovatel věnoval tu knihu svému milovanému otci, lékaři. Tento výtečný lékař správně pochopil své vznešené a odpovědné povolání, plné obětí. Nejenže své nemocné ošetřoval se vší láskou a obezřelostí, on se za ně i modlil. Přední jeho starostí byla spása jejich duše. Pokládal za svou svatou povinnost, aby je vždy včas upozornil, aby se dali zaopatřiti sv. svátostmi umírajících. Nejednou se přesvědčil o blahodárném účinku sv. svátostí na příznivý průběh nemoci.

Krátce před smrtí mohl tento vzorný otec s chloubou tvrditi svému synu: „Za padesát let mé lékařské praxe neumřel mi ani jediný nemocný bez sv. svátostí. A to je mou největší útěchou! Nikdy nebudu moci za to Pánu Bohu dosti poděkovati!"

Kéž tyto příběhy vzaté ze skušenosti mnoho nemocných i zdravých lidí nadchnou a potěší!

„Tomu nikdo nevěří!“

Duchovní správce nemocnice potkával občas zvláštního muže, vojína mohutného vzrůstu, plachého, zamračeného pohledu. Sotva vojín kněze zpozoroval, po každé se obrátil a zmizel tak rychle, jak mu to jen jeho ochromená noha dovolovala.

Jednou se kněz otázal ošetřovatele, proč je ten vojín tak plachý.

„Míníte, důstojný pane, N.? Pán Bůh ví, kde všude ten podivín již byl. Než vypukla válka, prošel kus světa. Několik let prožil i v Africe. S nikým se nesnáší a veřejně se chlubívá, že nebyl v kostele od svých 17 let.“

„Kde je teď?“ tázal se kněz.

„Uklízí nahoře v sále. Je tam asi sám.“

„To je mi právě vhod!“ řekl kněz a pospíchal do sálu. Vstoupil. Vojín tam byl opravdu sám. „To je od vás pěkné, že pomáháte ošetřovatelům! Je tolik práce!“

„Dělám to jen z kratochvíle!“ zabručel vojín.

„Tak to má být! A odkud jste?“

„Z M.“ odpověděl podivín.

„Ale? To jsme skoro krajané! Poznával jsem to hned po řeči. Jak dlouho jste vojákem?“ tázal se kněz.

„Od začátku války. Už dvakrát jsem byl raněn.“

Po několika dalších větách se otázal kněz vojína: „Máte něco na čtení?“

„Tu knížečku tam jsem již celou přečetl. Ale dal bych za to hlavu, že ani jediná z těch příhod není pravdivá.“

„Kterou knihu to míníte?“

„Má titul: „Důvěřuj!“ K smíchu! Tomu nikdo nevěří! Všecko je vymyšleno. Nebývají nejlepšími lidmi ti, kteří chodí často do kostela!“

„Kterépak vypravování se vám nezdá pravdivé?“ tázal se kněz.

„Hned ten první dopis sociálního demokráta. Víme, jak se vyrábějí podobné dopisy, abyste se na jejich lep nachytalo hodně nerozumů! Tak nepíše sociální demokrát!“

„A když vám ukáži původní dopis? Mám jej v své světnici. Vím i jméno pisatele. Dopis psal mně!“ pravil kněz.

Vojín se zarazil.

„Ano, mohl bych vám určitě říci,“ pokračoval kněz, „kdy a kde se staly jednotlivé příhody, uvedené v knize. Sám jsem je napsal. Byl jsem totiž duchovním správcem v několika nemocnicích, takže jsem většinu z toho, co je v ní uvedeno, prožil sám. Ostatní jsem vyslechl od spolehlivých osob.

Kdyby došlo k sázce, brzo byste přišel o hlavu. Nežertujte s takovými věcmi! Jak dobrý váš přítel a krajan vám radím, abyste co nejdříve zase jednou přijal sv. svátosti. Nemáte klidu; z očí vám hledí rozervanost!“

Vojín se snažil aspoň okamžik hleděti knazi přímo do očí. Ale jeho pohled hned zase sklouzl k zemi, po níž rychle smýkal smetákem.

„Nezapuzujte myšlenek, které jste načerpal z té knihy! Rád vám pomohu, abyste nabyl brzo klidu!“ loučil se kněz.

Po odchodu knězově pověděl vojín svým druhům celý obsah této rozmluvy. Tropil si z kněze posměch. Bručel celý den. „Kdybych se jen nebyl dostal tomu popu do rukou!“ opakoval častěji. „Nemám pokoje. Naposled se budu muset ještě zpovídat, nebo to nevydržím!“

Za tři dny prosil vojín ošetřovatele, směl-li by se odvážiti poprositi o sv. zpověď. Ochotně vyhověli jeho prosbě. Po sv. zpovědi byl úplně změněn.

„Důstojný pane,“ pravil knězi po čtrnácti dnech, „zítra odcházím z nemocnice. Nemohl byste mě ještě dnes večer vyzpovídati? Rád bych přistoupil na rozloučenou k sv. přijímání. Doma nebudu míti tak krásné příležitosti. Opravdu, bylo pro mne štěstím, že jsem se dostal právě do této nemocnice. Zde jsem se stal jiným člověkem!“

Vojín opouštěl nemocnici nejvýš šťasten. — Kolik zbloudilých duší již přivedla dobrá četba na pravou cestu! Milý čtenáři, čítej, zvláště v nemoci knihy, z nichž můžeš čerpati užitek pro svou nesmrtelnou duši!

Štěstí v neštěstí.

„Jak se potěší má žena, až uslyší, že jsem byl u sv. zpovědi!“ pravil knězi v nemocnici asi 35 letý

dělník se slzami v očích. „Měla o mne tolik starostí! Mnoho se za mne s dětmi modlila."

Asi po půl roce potkal zmíněný kněz tohoto dělníka, který byl mezitím již propuštěn z nemocnice. Jakmile spatřil dělník kněze, spěchal k němu a znova mu srdečně děkoval. Pak pokynul své ženě a čtyřem malým dětem. Představoval je knězi po pořádku Z očí zářila dělníkovi čistá radost.

„Důstojný pane!" psal po třech letech knězi, „jistě se ještě pamatujete na dělníka, který léčil v nemocnici Sv. Josefa zlomenou nohu. Teď jsem už zcela zdráv. Po delší dobu zastávám zase všechny své práce. Nikdy nebudu s to, abych dostatečně poděkoval Pánu Bohu za tu velikou milost! Ale neštěstí, které mě stihlo, bylo vlastně mým největším štěstím, bylo pro mne požehnáním Božím. Když jsem byl v nemocnici, účastnil jsem se exercicií, které jste vy, důstojný pane, řídil. Nezapomenu na ně nikdy! Jsem od té doby nevýslovně šťasten! Generální sv. zpovědí se mi nesmírně ulevilo. Svědomitě plním vaše přání i své předsevzetí.

Vystoupil jsem z protikatolické organisace, která zavinila mou zkázu. Tam mi uloupili největší štěstí, náboženství. A pak to šlo se mnou s kopce. Klesal jsem hlouběji a hlouběji, a nikde jsem nenalézal pokoje. Jakmile jsem se smířil s Pánem Bohem, jako bych byl znovu ožil. Doufám, důstojný pane, že mi rozumíte, jak to míním. Jsem znovuzrozen. Dnes slibuji opět, že zůstanu věren svému předsevzetí.

Brzo po odchodu z nemocnice jsem vstoupil do spolku katolických dělníků. Chodím na každou schůzi,

veřejně se hlásím pod prapor Ježíše Krista. Jsem opravdu velice šťasten, je mi tak volno! Byl jsem svým nešťastným pádem zachráněn.

Se srdečnými pozdravy váš N. N."

„Každá kázeň pro přítomnost nezdá se radostnou, nýbrž smutnou, ale později vydává pokojné ovoce spravedlnosti těm, kteří skrze ni byli vycvičeni."

(Žid. 12, 11.)

Nemoc dobrodiním?

„Jak vidím, velice trpíte," pravil kněz k muži, který ležel v nemocnici se zápalem středního ucha.

„Nemohu celé noci spáti!" odpověděl nemocný.

„To vás upřímně lituji! Vzpomenou-li se přede mnou velké bolesti, maně se mi vybaví bolení uší. Vzpomínky na ně mi zůstaly z mládí," řekl kněz.

„Vy jste byl někdy také tak nemocen?" otázal se nemocný.

„Já ne!" odpověděl kněz. „Ale ve škole jsme měli učitele, který mnoho trpěl bolestmi v uších. A někteří povedení žáci toho uměli zneužívati. Učitel neprohlédal jejich šibalství.

Tak se jednoho dne omlouval žák učiteli, že se nemohl naučiti zadané úloze, protože měl bolesti v životě. „Bolesti v životě?" řekl učitel, „to nic není! Kdybys měl bolesti v uších jako já, to by byla platná omluva."

Brzo po té zkoušel jiný žák vymluviti se na bolení hlavy. „To nic není! Při bolení hlavy ses mohl dobře učiti. Ale bolení v uších, jako já je dnes zase mám, to není k vydržení!" pravil učitel.

Žáci přišli věci na kloub. Nedlouho potom se jeden malý nezbeda odvážil: „Nemohl jsem napsati úlohu. Bolely mě uši.“ „To tě omlouvám!“ pravil učitel. Od té doby mívali všichni žáci, kteří se nenaučili úloham, bolení uší.“

Nemocný se usmál. „Ano, takoví jsou hoši. Děti brzo vystihnou, z čeho mohou těžit.“

„A mně,“ pokračoval kněz, „zůstala z té doby představa velké bolesti.“

„Je to skutečně někdy k nevydržení!“ pravil nemocný. „Nemoc nikomu není příjemnou. Ale já cítím její kříž dvojnásob. S velkou námahou jsem si zvelebil závod. Vypukla však válka. Buď Pán Bůh pochválen, šťastně jsem se vrátil. Začal jsem se znova usilovně přičiňovati, neboť za mé nepřítomnosti závod utrpěl. A zase jsem z práce vytržen a snad na mnoho týdnů. Teď zrovna je mě doma nutně potřebí.“

„Uznávám, že vás nemoc velice tíží. Duchem dlíte stále u svých domácích starostí. Avšak pohleďme na nemoc s vyššího stanoviska; nepozorujme ji jen se stinné stránky! Myslím, že nemoc je pro nás velkým dobrodiním.“

„Dobrodiním? Tomu nerozumím!“

„Jako živnostník v určitých dobách jistě účtujete.“

„Ovšem! Právě teď bych měl sestaviti uzávěrku účtů. Bez řádného účtování se nedojde k ničemu.“

„Nuže. Ale každý člověk má ještě jiný závod, péči o spásu duše. Ve shonu, v roztržitostech a v starostech všedního života člověk příliš málo pamatuje na nejdůležitější povinnost, na svou duši. Všechen čas věnuje světskému zaměstnání. A velice snadno

zapomíná na modlitbu, zanedbává návštěvu kostela, opomíjí přijímání sv. svátostí. Krátce, jde to s jeho duchovním životem s kopce. A přece: „Co prospěje člověku, byť celý svět získal, ale sám sebe zahubil?“ (Luk. 9, 25.)

Tu sešle Pán Bůh na člověka nemoc. Ať chce nebo ne, musí se zříci svého zaměstnání, musí se třeba i odloučiti od své rodiny a odebráti se do nemocnice. Tam z dálky uvažuje o svém dosavadním jednání a mimovolně se táže sebe sama: „Proč jsi dosud vlastně pracoval?“

A nezřídka napadají nemocnému velmi rozumné myšlenky. V jeho nitru uzrává předsevzetí, že od nynějška nebude již zapomínati, že je zde na zemi jen cizincem. Tak mnohému už byla nemoc pravým dobrodiním!“ dokončil kněz.

„Opravdu! Tak jsem na nemoc ještě nikdy nepohleděl!“ uklidnil se nemocný.

„Uvažujte o těchto myšlenkách. Domívám se, že se pak snadněji smíříte se svým údělem a poneseto trpělivěji kříž nemoci. Přeji vám ze srdce brzkého uzdravení!“ Kněz se rozloučil.

„Pane faráři, přece jenom je Bůh!“

Starší pán se léčil v nemocnici z vodnatelnosti. Ulevilo se mu.

Mimo tělesné uzdravení našel v nemocnici ještě větší dobro. Po svém návratu to sám vyzradil.

Jeho pan farář se přišel přesvědčiti o jeho stavu. Uzdravený jej uvítal slovy: „Pane faráři! Přece je Bůh! Nalezl jsem víru!“

„To mě velice těší!“ pravil pan farář. „Jak jste k tomuu poznání přišel? Četl jste, či jste slyšel kázání?“

„Kázání, živé kázání mi vrátilo víru!“ odpověděl.

„Jak to? Nerozumím vám!“ pravil pan farář.

„Jak víte, ležel jsem těžce nemocen v nemocnici Milosrdných bratří,“ vysvětloval muž. „Musel jsem častěji v noci volati bratra ošetřovatele. Přispěchal mi na pomoc vždycky s velikou ochotou. Nepozbýval trpělivosti ani tehdy, když jsem byl v svých požadavcích až neskromný.

Napadlo mi: Proč si bratří zvolili tak těžké povolání? Proč vstoupili do řehole? Co v ní hledají? Věnují se službě nemocných z lásky k Bohu. Ve světě by měli život mnohem pohodlnější. Co je v těžkém povolání udržuje, posiluje, těší? Co jim vlévá lásku k němu? — Modlitba. —

Pane faráři, tyto myšlenky mi nejdou z hlavy! Jest, jistě je Bůh! Lidé by nebyli sami ze sebe schopni takových obětí! — Zas po dlouhé době jsem se vyzpovídal a přijal nejsv. Tělo Páně. A umínil jsem si, že budoucně budu přijímati sv. svátosti pravidelně.“

Němá, a přece tak výmluvná řeč dobrého příkladu způsobila již nejeden zázrak obrácení.

„Pán Bůh to dopustil!“

V nemocnici leželi proti sobě dva mladíci. Oba utrpěli při neštěstí v továrně týž úraz: každý z nich měl jednu nohu zlomenou, druhou tak rozmačkanou, že musela býti odňata.

Jeden z nich naříkal, klnul. Zlořečil továrně, v níž pracoval, i Bohu, že neštěstí nezabránil. „Jak se daří?“ pozdravil jej jednoho dne nemocniční kněz. Zlostně něco zabručel a odvrátil se ke stěně.

Jeho druh byl pravý opak. „Jak se vede tobě?“ obrátil se kněz s otázkou na něho. „Máš jistě velké bolesti!“

„Mnoho trpím!“ odpověděl mladík.

„Je mi tě líto!“

„Ale kdoví,“ odvětil jinoch, „k čemu je to neštěstí dobré. Snad bych se byl dostal na zcestí. Pán Bůh to dopustil!“

Odkud takové protivy?

První se cítil sražen k zemi nepřátelskou mocí a stenal. Druhý cítil ruku milujícího Otce, který na konec obrátí vše k dobrému, a doufal.

Naděje je lékem na rány v přítomnosti a jistým uzdravením pro budoucnost. Neztrácej mysli ani ty, milý čtenáři, navštíví-li tě nemoc! Měj odvahu, důvěru! Nedej si nikým a ničím vyrvati naději v Boha!

Nedorozumění?

Pozdě večer volal bratr ošetřovatel kněze k nemocnému v čís. 9 v nemocnici Sv. Jana.

„Do 9. čísla?“ podivil se kněz. „Nemýlíte se, milý bratře? Tam jsem chodil v posledních dnech častěji. Nemocný zemřel dnes v noci zaopatřen sv. svátostmi.“

„Tak mi právě řekli,“ trval bratr na svém.

„Dobře tedy, hned přijdu!“ řekl kněz a také rychle se ubíral do domu sv. Jana do oddělení pro tuberkulosní. V čísle 9. bylo prázdno. Když se kněz vracel

domů, potkal ošetřovatele. Otázal se ho, ke komu jej volal.

„Nevím o ničem. Ale zde ve světnici leží od včerejška starý pán. Je na tom bídně. Již dvakrát jsem mu nabízel, nechtěl-li by kněze. Odmítá. Dlouho již se snad nezpovídal, myslí, že by to nemělo účelu," řekl ošetřovatel.

Kněz vstoupil k nemocnému. „Smím vás ještě teď navštíviti?" pravil. „Jak se vám daří?"

„Podle okolností!"

„Kolik pak je vám let?"

„Sedmasedmdesát."

„To je pěkný věk!"

„Pěkný? Děkuji. Nejlepší už minul!"

„Přece nejlepší léta jsou od 20 do 80. Tak se aspoň říkává," pravil kněz. „A tak daleko ještě nejste."

Nemocný se zasmál.

„Zcela jistě," pokračoval kněz. „Avšak, blíží-li se osmdesátka, nemá člověk daleko k smrti. To je již svrchovaný čas, aby uvedl všecky své věci do pořádku. Jinak by se musel obávati přísné revise."

„Nemějte zbytečných starostí! Mám své věci všecky v pořádku!" nevrle odpověděl stařec.

„To mě těší! Ale přece ještě něco: Mohl by také Pán Bůh už sáhnouti na jiné věci?"

„Teď vím, kam míříte. Ale toho nechte!" bránil se nemocný.

„Jak dlouho již jste nedělal v těchto věcech pořádek? Deset let?"

„Ještě déle!"

„Padesát let?"

„Tak asi!“ rozpomínal se stařec.

„Měl jste bezpochyby nějakou neshodu s knězem, není-liž pravda?“

Nemocný se udiveně podíval. „Myslíte jen s jedním? To ne, zrovna se dvěma!“

„A co se stalo, smím-li se tázati?“

„Víte, pane faráři,“ vysvětloval stařec, „jedné soboty jsem se chtěl zpovídati. Dlouho jsem stál u zpovědnice. A když došlo na mne, povstal kněz a pravil: „Zítra v 7 hod. přijdu zase.“ — To mě dozlobilo. Vzal jsem klobouk a odešel jsem s předsevzetím, že zítra už nepřijdu.“

„Dovolte, milý příteli, seděl jste už někdy 5—6 hodin ve zpovědnici?“

„Já přece nemám co dělati ve zpovědnici. Nejsem knězem!“

„Zcela správně. Proto ani nevíte, jak bývá kněz unaven a vyčerpán. Vy si můžete v neděli odpočinouti. Kněz však má právě v neděli hned zrána těžkou službu. V zájmu této nedělní povinnosti si musí dopřáti v sobotu nutného oddechu a zotavení.“

„Plně to uznávám. Už častěji jsem si to myslil. Ale po druhé se mi stalo podobně. Jako mladý tovaryš jsem bydlil u jedné vdovy. Byla to zbožná žena a napomínala mě, abych se aspoň jednou v roce zpovídal. Pokusil jsem se o to. Když jsem se však ani tehdy nedostal pro velký nával lidí, byl konec. Vykonával jsem ranní a večerní modlitby, jak jsem byl zvyklý od mládí; dělalo-li mi to dobře, chodil jsem i na mši sv., ale sv. svátostí jsem už nepřijímal.“

Po takovém přiznání nepotřeboval stařec pobídky, aby se zpovídal. Za chvíli se s ním kněz rozloučil. Musel ještě do zpovědnice do kostela. Pak se vrátil do své světničky. Sotva usedl, přiběhl k němu ošetřovatel: „Ale, důstojný pane, nevyřídili vám, abyste ještě dnes večer přišel k nám do 9. čísla?“

„Jak? K sv. Rochu? Volali mne, avšak k Sv. Janu!“

„Kdybyste hned přišel k nemocnému na tyfus!“

„Buďto se zmýlil bratr, který mě volal, nebo jsem špatně slyšel. Ale dobře se tak stalo. Bylo to šťastné nedorozumění! Přijdu hned za vámi.“

Nemocný byl ještě týž večer zaopatřen. Avšak i stařec přijal příštího dne sv. přijímání a poslední pomazání. Poděkoval knězi dojat. Za dva dny klidně zemřel.

„Tantum ergo.“

„Dobrý večer, pane učiteli! Nevyrušuji?“

„Jen pojďte, prosím, dál, důstojný pane! Právě se modlím,“ odpověděl učitel knězi.

„Tak je to v pořádku. Modlitba dodává člověku útěchy, zvláště, necítí-li pokrok k lepšímu. Pán Bůh může vždycky ještě pomoci a všecko obrátiti k dobrému. Při nejmenším vám udělí trpělivosti a odevzdanosti.“

„To také doufám.“

„Znal jste spisovatele knihy, z které se modlíte?“ tázal se kněz.

„Jej osobně ne. Ale jméno jsem slýchal. Jeho bratr častěji k nám docházel navštíviti svého synovce," odpověděl učitel.

„Ke knížečce, vlastně k „Tantum ergo" na str. 200, se pojí zajímavá konverse. Spisovatel její P. Pesch mi vyprávěl tu příhodu. Od té doby sice uplynulo již 30 let, ale příhoda podnes mi utkvěla v paměti. P. Pesch obdržel od jednoho pána z Hamburku dlouhý děkovný dopis. Jeho obsah byl asi tento:

„Jednoho nevlídného dne jsem se ubíral za povinností. Několik kroků přede mnou táhl židovský obchodník vozík. S vozíku mu vypadla malá knížečka. Zavolal jsem naň a podával mu ji. „Milý pane, chcete-li, můžete si knížečku za 2 Kč koupiti," pravil mi žid. Zaplatil jsem a uschoval si knihu. Její titul „Život podle náboženství" napínal mou zvědavost. Celé večery jsem v ní čítával. Krásná poučení mi připadala jako zjevení z jiného světa. Ovšem nerozuměl jsem mnohému, ano, téměř ničemu. Vždyť jsem se o náboženství nestaral. Při čtení knížečky mě zajímalo nejvíc „Tantum ergo." Naučil jsem se mu zpaměti a zpíval si je sám pro sebe.

Brzo potom uspořádala větší společnost vánoční slavnost zcela světského rázu. Několik písní uvedlo celou společnost do veselé nálady. Povstal jsem a požádal, aby pro změnu dovolili, abych směl zazpívati píseň, kterou rádi zpívají katolíci při pobožnostech. Zpíval jsem píseň svým mocným basem podle vlastního nápěvu. Zazněl všeobecný potlesk doprovázený smíchem. — Bůh mi odpusť! Neměl jsem při tom zlého úmyslu tupiti katolické náboženství. Lépe jsem

to neuměl. Můj zaměstnavatel podotkl poněkud rozčileně: „Chcete-li vědět, jak zpívají katolíci tuto píseň, jděte někdy v neděli odpoledne do katolického kostela!“ To napjalo mou zvědavost.

Po prve v životě jsem se octl v katolickém kostele. Byl jsem hluboce dojat, když mužský sbor zpíval „Tantum ergo.“ Od té doby jsem chodíval každou neděli do katolického kostela. Neustával jsem ani v četbě vaší knihy. Celou jsem ji důkladně prostudoval. Toužil jsem stůj co stůj poznati nauku katolické Církve. Od katolického faráře jsem si vyžádal poučení a před nedavném jsem byl křtem sv. přijat do Církve. Jsem přešťasten! A za to veliké štěstí děkuji vám, důstojný pane! I můj zaměstnavatel je vám zavázán díky. Když jsem jej toho šťastného rána po svém prvním sv. přijímání potkal, podivoval se, jaké štěstí mi září z očí. V domněnce, že jsem jistě zasnouben, vyzvídal ode mne jméno vyvolené.

„Tou jest katolická Církev,“ odpověděl jsem. „Ano, můj pane, vyvolil jsem si katolickou Církev. Včera jsem byl pokřtěn a dnes ráno jsem přijal sv. přijímání!“

„Jak? Vy? Vy jste katolíkem?“ divil se můj šéf.

„Ano. A vy jste mi k tomu dopomohl!“

„Já? Čím?“

„Vzpomeňte jen, jak jsem před lety zpíval „Tantum ergo.“ Tenkrát jste mi doporoučel, abych navštívil katolický kostel. Poslechl jsem vaší rady. Od té doby častěji jsem docházel do katolického kostela a studoval katolické náboženství. Stal jsem se katolíkem z přesvědčení.“

„Přeji vám k takovému štěstí!“ pravil zaměstnavatel hluboce dojat. „Nyní se vám přiznávám, jsem vlastně také katolík. Ale dlouho již zanedbávám své náboženské povinnosti. Od nynějška tomu bude jinak!“

„Vaše knížečka učinila tedy dva lidi šťastnými. Modlete se, prosím, za nás!“

„To je opravdu zvláštní řízení Boží Prozřetelnosti,“ pravil učitel dojat.

„Kdo věří v Boží Prozřetelnost, ten ji pocítí. Je nám na blízku. I na vás se vztahují ve chvílích utrpení slova: Milujícím Boha všecko napomáhá k dobrému!“ řekl kněz a odešel.

„Ať si říká, kdo chce, co chce!“

Jednou večer se procházel nemocniční kněz předsíní druhého oddělení. Z otevřených dveří jednoho pokojíčka se ozvalo radostně: „Dobrý večer, důstojný pane!“

To volal starý průvodčí vlaku. Před 14 dny byl do nemocnice přivezen se smáčknutým hrudníkem a operován. Od té doby už několikrát přijal sv. svátosti. Byla právě doba vánoční, a on byl členem apoštolátu mužů a mariánským sodálem. Nápadně rychle se uzdravoval. Kněz vstoupil do jeho pokojíčku.

„Je vidět, že se máte dobře!“

„To ano! Vždycky jsem se modlíval důvěrně. Ať si říká kdo chce co chce, nedám si vloupiti důvěru v Boží Prozřetelnost. Nejednou v životě jsem ji zakusil. Neštěstí mě stíhalo za neštěstím. Ale každé dobře skončilo. Pán Bůh mi vždycky pomohl.“

„Povídejte mi něco ze svého života, z čehož by byla zřejmá zvláštní ochrana Boží!“ vybízel kněz.

Strojvůdce se na chvíli zamlčel. Potom vypravoval: „Bylo to 17. března. Měl jsem ve stanici N. převzíti vlak. Stál jsem pohotově. V levé ruce jsem držel velký zápisník a zapisoval číslo vlaku. Náhle mě silný vichor odhodil na kolej, kde jsem utrpěl nárazem o vůz ránu do křížové kosti. Klesl jsem naznak napřáhl levou ruku a prázdný nákladní vůz přejel přes ni. Na štěstí jsem v ní držel velký zápisník, jinak byl bych o ruku přišel. Tyto dva poslední prsty jsem měl již několikrát zlomeny tak, že z nich kosti vyčnívaly. Jsou bezcitné. Vlak jel dál do stanice. Potom přijely dva nákladní vlaky. Mne zachytla brzda, k velkému štěstí po příčné ose; jinak by mi byla projela tělem. Byl jsem sevřen a vlečen nazpět až ke křižovatce. Nemohl jsem se uhnouti. Zůstal jsem ležet a při plném vědomí jsem opakoval: „Ježíši, Maria, Josefe, stůjte při mně!“ S jedoucího nákladního vlaku seskočil dělník a otočil brzdu. Pak mě vyprostili a dopravili do nemocnice Sv. Josefa v N. Nikdo nechtěl věřiti, že bych mohl ještě žíti. První den jsem nesměl býti vyrušován návštěvami. Přijela za mnou moje žena. Lidé ji litovali, že přijela za mrtvým mužem. A po třech týdnech jsem byl propuštěn domů. Ať říká, kdo chce co chce, jest Boží Prozřetelnost!“

Nepohne tě tato skutečnost, aby ses v nemocnici dětinně odevzdával Boží Prozřetelnosti? Kdo se chápe ruky Boží, ucítí ji, kdo věří v Boží Prozřetelnost, zakusí ji!

Sylvestrovské kázání.

Rodiče kladli v Jana velké naděje. Předčil své bratry přirozenými vlohami. Jako starší bratr Pavel oddal se i on lékařským vědám. Už v 17 letech začal universitní studium. Bohužel padl do rukou špatných kamarádů, kteří jej brzo získali pro své nekalé zábavy. Neznal vážné, namáhavé práce; na gymnasiu studoval hravě. Byl hezký a veselý student, proto neměl nouze o různá dobrodružství. A to mu byla hlavní věcí. Již sedm let studoval na universitě a k velkému žalu rodiny nevykonal ještě ani jediného rigorosa.

Najednou přijel domů těžce nemocný tuberkulosou. Jeho bratr lékař vyšetřil jej sám ještě s jiným vynikajícím kolegou. Jan se nesměl už vrátiti na universitu. Lékař prozradil povolanému Milosrdnému bratru ošetřovali, že nemocný může žíti nanejvýš tři týdny. Následkem zpustlého života a nemírného pití alkoholu měl celý organismus rozrušen.

V noci nemocný velice trpěl silnými záchvaty. Po nich jej trápila nevýslovná úzkost.

„Bratře," vzdychal, „pomozte mi! Tak nemohu umříti!"

A vypravoval, jak před rokem o sylvestrovském večeru náhodou za velkého lijáku vkročil do katolického kostela. „Sedm let jsem nebyl v domě Božím. Kněz kázal o tom, že musíme skládati věčnému, spravedlivému Bohu účet z uplynulého roku. Ještě žádné kázání v životě mnou tak nepohnulo jako to; těžce doléhalo na mou duši. Musel jsem se přiznati:

Pán Bůh ti propůjčil tolik milostí, a co se z tebe stalo? Pobuda! Potom jsem se snažil zapuditi takové myšlenky z hlavy, pil jsem až do němoty. Ale marně. — Kdyby nebylo po velkonoční době, vykonal bych teď jistě zas jednou svou velikonoční povinnost."

„Velikonoční čas sice již minul, ale přikázání přijímání sv. svátostí platí vám i teď," řekl bratr ošetřovatel. „Smím požádati pana faráře, aby vás navštívil?"

„Raději pana kaplana. Pana faráře bych se příliš styděl, zná mě dobře z dřívějších let!" prosil nemocný.

Přišel tedy pan kaplan. Přinesl mu po prvé několik náboženských knih, aby probudil staré vědomosti. Stav nemocného se však vůčihledě horšil. Ošetřovatel upozornil kněze na blížící se konec. Nemocný přijal sv. svátosti. Po zaopatření pravil několikráte svému ošetřovateli, jak velkého štěstí nabyl. Zemřel náhle.

Milosrdný bratr mu dopomohl k věčné spáse. Především ovšem měl mladík za tu milost děkovati dobrotě Boží, která jej tak mocně pohnula při sylvestrovském kázání. Dosáhl jí asi za to, že útlé mládí prožil nevinně.

Anděl strážný.

Do nemocnice přišel mladý, ženatý muž. Spadl na kolejích, lokomotiva jej zachytila a celý vlak přejel nad ním. Ku podivu byl poraněn jen na patě.

„Z celého srdce musíte děkovati Pánu Bohu, že jste nebyl rozdrcen!" pravil mu kněz v nemocnici.

„Důstojný pane," řekl dělník, „každý den, než jsem šel do práce, jsem se doporoučel ochraně anděla strážného. Toho nešťastného rána jsem to rovněž učinil!"

Kdo můžeš říci o sobě totéž?

Navykni si modliti se každého rána střelnou modlitbu:

„Anděle Boží, strážce můj, jemuž mě otcovská láska Nejvyššího svěřila, osvěcuj, ochraňuj, veď a spravuj mě. Amen."

Co mi byla platna má modlitba?

V malém městečku v Porýní byly misie.

„Buďte tak laskav," prosil farář misionáře, zajděte i do nemocnice. Leží tam vozka, jenž přišel před nedávnem k úrazu. Blíže jej neznám, není odtud. Ale slyšel jsem, že se už dlouho vzdaluje kostela."

„Velice rád!" odpověděl misionář. Odebral se k nemocnému. Přívětivě jej pozdravil. V přítomnosti kněze nešťastník brzo změkl.

Misionář se ho tázal: „Modlíváte se ještě?"

„Ne!" přiznal se vozka upřímně. „Již dlouho ne! Mnoho let vídám kostel jen zvenčí."

„Vůbec nic jste se nemodlíval?" divil se misionář.

„Ne! Ale přece něco!" Každý den ráno jen krátce k andělu strážnému. Toho potřebuji: našinec je stále v nebezpečí. Vozkovi se může hned něco státi! — A co mi byla platna má modlitba? Také toho nešťastného rána jsem se modlil k andělu strážnému. Brzo potom jsem spadl s vozu. Vůz mi přejel nohu. Teď ležím se zlomenou nohou. Tentokrát měl anděl strážný neslyšel!"

„Ale snad přece, milý příteli! Řekněte mi upřímně: byl byste se účastnil misií, kdyby vás nebylo stihlo neštěstí? Byl byste zas jednou po tolika letech přijal sv. svátosti?"

„To ne!"

„A kdybyste byl zemřel, byl byste putoval do pekla!"

„O tom nepochybuji!"

„Nuže tedy! Není to veliká milost, že jste přišel k úrazu a dostal se do naší nemocnice, kde máte vhodnou příležitost přijmouti sv. svátosti?"

Vozka se zamyslil.

„Vidíte," pokračoval kněz, „anděl strážný vás jistě hlasem svědomí častěji v lásce a dobrotě napomínal. Vy jste jeho dobrotivého napomínání nedbal. S láskou u vás nic nepořídil. Sám jste zavinil, že vás teď nepříliš jemně uchopil a srazil k zemi, aby vás uvedl na pravou cestu. Anděl strážný to s vámi dobře myslil. Radím vám, jen se modlívejte dále!"

Kněz odešel, ale příštího dne opět navštívil nešťastného vozku. Našel jej sedícího na posteli. Modlil se z knihy modlitby před sv. zpovědí.

„Již jsem se připravil," pravil radostně vstupujícímu misionáři. „Rád bych se vyzpovídal!"

Sotva nad ním vyslovil kněz slova rozhřešení, zdvihl nemocný pravou ruku a řekl: „Tam v koutě leží ještě jeden. Ten se musí také zpovídati! Je mu toho též velmi třeba!"

Kněz se zarazil. Nemocného ve světnici nepozoroval.

„Proč jste mě dříve neupozornil, že zde nejsme

sami? Slyšel celou naši rozmluvu," pravil misionář vozkovi.

„Je napolo hluchý, to nevadí," omlouval se tento. „Budu-li jej však zpovídati, budete všecko slyšeti."

„Snadná pomoc!" řekl vozka a rychle odhazoval pokrývku a slézal s postele.

„Co děláte? Vy přece nemůžete chodit!" lekal se kněz.

„Jdu do vedlejší světnice. Jen mi, prosím, pomozte!" prosil nemocný.

Misionář přioděl nemocného pokrývkou. Vozka ovinul pravou ruku kolem krku kněžova a tak se zvolna ubírali ke dveřím. Přicházející sestra ošetřovatelka se polekala, že vozka napadl kněze. Chtěla volati o pomoc. Misionář jí vysvětlil situaci. Se srdečným smíchem jim otevřela dveře vedlejšího pokoje!

Potom vyzpovídal kněz i nedoslýchavého muže a příští den ráno přijali oba nemocní sv. přijímání.

Napadlo ti už někdy, abys přemýšlel o tom, proč Pán Bůh seslal na tebe nemoc? Nic se v našem životě neděje bez dopuštění Božího. Co Bůh činí, všecko dobře činí! Jako moudrý, dobrotivý, všemohoucí Otec dovede obrátiti v dobré i nehody.

Maškarní ples.

Jednu vznešenou rodinu zaměstnávala již celé týdny myšlenka na nastávající zábavy, na taneční veselí, zvláště však na maškarní ples. Jak se těšili, že se zase jednou po chuti pobaví! Dvě dcery rodiny měly největší starost o cestovní kufry s vybranými toiletami

a maskami. Nejstarší syn a jeden zeť jeli s nimi provázeni matkou. Mladší syn ještě studoval na universitě. Očekával své příbuzné na nádraží.

Avšak téhož večera dostala matka lehký záchvat mrtvice, k němuž se připojil zápal plic. Ráno celá společnost jela s nemocnou matkou do nemocnice. Matka dobře cítila nebezpečí svého stavu. Prosila o kněze, aby ji zaopatřil. Nejstarší syn přišel právě k posvátnému úkonu. Byl velice dojat. Od svatby nepřijal sv. svátostí. Mladší bratr je také zanedbával již po léta.

Příštího dne se konala v nemocnici adorace. Dětem, které svou matku upřímně milovaly, bylo to vhodnou příležitostí, aby ji ve vroucích modlitbách doporučily Pánu Bohu. Provdaná dcera prosila oba bratry, aby z ohledu na matčin vážný stav přijali sv. svátosti. Nemocná matka netajila, že by se jí tím velice ulevilo.

Nastal těžký boj v srdci obou bratří. Zvláště mladší syn nemohl nesplniti přání těžce nemocné matky. Oba se vyzpovídali nemocničnímu knězi. Mladší se po sv. zpovědi upřímně rozplakal. Při velké mši sv. přistoupili oba bratři s příkladnou zbožností k sv. přijímání.

Mladší bratr mluvil po slavnosti jen o své předobré matce. „To je přece jen zvláštní!“, podotkl, „že se toto všecko stálo! Chtěli jsme se jen baviti. Maminka musila onemocněti. Představíte si, co to je?“

„Boží Prozřetelnost všecko řídí a vede k nejlepšímu. Teprve poznáte, k čemu byla tato nemoc prospěšná!“ uklidňovala jej řeholní sestra.

„Věřím,“ pravil. „Máte pravdu. Myslím, že maminka

to již tuší. Ale pevně doufám, že ji Pán Bůh i tentokrát uzdraví. Vždyť se za to tolik modlíme!"

Jeho naděje se však nesplnila. Brzo poté nemocná paní příkladně zemřela v přítomnosti svých dětí, právě když se u ní modlil kněz s řádovými sestrami. Nejstarší syn byl velice dojat. Opět a opět děkoval sestře představené za veškeru péči a lásku. Přiznal se: „Bratr i já odjíždíme odtud se zcela jinými pocity, než jsme přijeli. Poznali jsme oba, co znamená býti katolíkem a jakou cenu to má v hodinu smrti. Jsem opět katolíkem z přesvědčení a chci jím zůstati až do smrti!"

Odměna účinné lásky.

Bůh prokázal milosrdenství nápadným způsobem muži, který trpěl 10 let plicní chorobou. Nemocný neměl přístřeší, proto prožil většinu doby své nemoci v nemocnicích.

V nemocnici v N. byl dobře znám, ale pro svou těžkou povahu byl velice obávaným pacientem. Pro výtržné chování byl několikrát vyloučen, ale vždy se zase vrátil. Náboženských cvičení se neúčastňoval. Za všecka ta léta nepřijal ani jednou sv. svátosti, ač se o to duchovní správce nemocnice i sestry ošetřovatelky všemožně přičiňovali.

Dne 1. prosince byl správou chudobince naposled dopraven do nemocnice. Tenkrát to s ním bylo velice vážné. Blížily se vánoce. Ostatní nemocní se připravovali na přijetí sv. svátostí. Ale náš souchotinář nechával zase milost Boží marně klepati na dveře svého srdce. Poněkud však přece zvážněl. Bolestně

patřil na své šťastné druhy, vytrvale poslouchal jejich radostné zpěvy a jásot. Všichni se radují, jen on jediný pociťuje tajný stesk po ztraceném vnitřním klidu.

Dlouho bojoval. Za týden po vánocích prosil ošetřovatelku, nemohl-li by ho kněz navštíviti. Bylo mu hned vyhověno. Po krátké rozmluvě s knězem byl nemocný ochoten se vyzpovídati. Po dva následující dny přijal zbožně sv. přijímání.

„Cítím, že je ze mne zcela jiný člověk!“ pravil.

Jeho stav se stále zhoršoval. Ještě jednou přijal svátost pokání, aby se co nejlépe připravil ksv. přijímání a na poslední pomazání. Ale náhle jej překvapilo chrlení krve. Nemohl již přijmouti Těla Páně Přijal však aspoň poslední pomázání.

Splnilo se na něm slovo božského Spasitele: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou!“ Tento nemocný užíval každé příležitosti, prokazoval, kde jen mohl, zvláště těžce nemocným, služby lásky. Když připravovali světnici a stůl k zaopatřování nemocných, býval vždy po ruce. Bedlivě přinášel potřebné věci a pečlivě vše stavěl na své místo. Jakmile však přišel kněz s nejsv. Svátostí, hned se vytratil ze světnice. Měl jakýsi strach před dobrým Pastýřem. Ale on šel za ním, až nalezl ztracenou ovečku a přinesl ji zpět do svého ovčince.

„To je dílo sv. Josefa!“

Jistý lékarník byl raněn mrtvicí. Mluvil pomateně, nepoznával svého okolí. Bratra ošetřovatele pokládal

za svého syna a také k němu tak mluvil. Lékař doufal, že bude brzo lépe.

Avšak stav nemocného se najednou zhoršil, že se bylo obávati brzkého konce. Ošetřovatel na to upozornil příbuzné. Tázal se, neměl-li by nemocný býti zaopatřen sv. svátostmi umírajících.

Zavolali pana kaplana. Proti všemu očekávání nabyl nemocný vědomí. Kněz mu mohl uděliti všechny svátosti, a nemocný je s velikou vroucností přijímal. Jasným hlasem se modlil předříkávané modlitby. Hned potom mluvil však zase pomateně a už nenabyl vědomí. Třetího dne po zaopatření zemřel.

„Jaké měl štěstí!“ řekl nejeden jeho známý.

Čím si zasloužil tak velikou milost? Ošetřovatel se to brzo dověděl. Navštívil jiného nemocného a vzpomněl před ním na zemřelého lékarníka i na jeho veliké štěstí, že mohl ještě včas při plném vědomí přijmouti sv. svátosti.

„To je dílo sv. Josefa!“ zvolal nemocný. Před několika lety daroval lékárník pro farní kostel oltář sv. Josefa, patrona dobré smrti.“

Bůh je nesmírně milosrdný!

Jednoho dne jsem zaopatřoval dva neb tři nemocné v jedné světnici v nemocnici. Když jsem byl hotov, přinesli nového těžce nemocného. Tázal jsem se ho hned, nechce-li také přijmouti sv. svátosti.

„Nikoli, děkuji, včera jsem je doma přijal,“ odpověděl.

Avšak jeho neklidný pohled se mi nijak nelíbil. Uděloval jsem sv. svátosti jiným a modlil se hlasitě

příslušné modlitby. Poté jsem se vrátil k novému nemocnému a tázal se ho, jak se mu daří.

„Důstojný pane," vzlykal, „já jsem vás prve oklamal, a to ze strachu. Domníval jsem se, že mi nemůžete pomoci."

Dal jsem jej zavésti do vedlejší světnice, kde mi mohl v samotě a v klidu vše pověděti. A tam mu spadlo se srdce těžké břímě.

„Nechtěl byste také vy přijmouti sv. svátosti?" obrátil jsem se pak na dalšího nemocného.

„Děkuji, není potřebí, byl jsem před 14 dny."

„To jste hodný!" Jakmile jsem se obrátil, proletěla mi hlavou myšlenka: To nemůže být pravda. Týden před velikonocemi nechodívá zde ani jeden zdravý dělník tak snadno k sv. svátostem.

„Řekněte mi, jak je to s vami doopravdy?" tázal jsem se ho opět. „Jste ženat?"

„Ano."

„Vaše paní je protestantka, není-liž pravda?"

„Ano."

„A děti také, že?"

„Ano."

„Kolik let je vašemu nejstaršímu dítěti?"

„Hned mu bude 25 let."

„Tak? To jste jistě nebyl před 14 dny u sv. zpovědi. Snad před 25 lety."

Zaraženě se na mne podíval svýma velkýma očima. „Ano, je tomu tak."

„Máte asi mnoho bolestí následkem spálenin?"

„To si nedovedete představiti. Nemohu pro bolest, kterou mi působí rána na zádech, ani ležeti."

„Jak hrozné to pomyšlení, milý příteli! Kdybyste byl zemřel bez sv. svátostí, byl byste odsouzen ležeti celou věčnost v ohni, hořel byste v pekle!"

„O, dáti se spáliti je dnes přece časové! Moda je moda!"

„Moda je moda, to je jistě pravda. Mrtvý je mrtvý! Tělo je mrtvo. Snad vaše tělo bude už brzo mrtvé a mrtvým zůstane a shnije v zemi, až je zase vzkřísí Boží všemohoucnost. Ale duše neumírá. Ani vaše duše neumře. Neshnije; musí vejíti do věčnosti. Přál bych vám, aby vaše duše vzlétla do blažené věčnosti, ne do věčnosti nešťastné."

Nemocný se odvrátil. Dal jsem mu pokoj. Takové lidi musí teprve utrpení učiniti přístupnými milosti. Při dalších návštěvách jsem se varoval každé zmínky o náboženství a nevšímal jsem si hrubých posměšků nemocného. Žil ještě asi dva měsíce; býval častěji nedobrovolným svědkem, jak umírají lidé, kteří byli zaopatřeni sv. svátostmi.

Jednou jsem žádal jiného nemocného, aby se za zatvrzelce modlil. Řekl mi: „Ten vůbec nezaslouží, aby přijal sv. svátosti! Tak hrubě se k vám choval."

„On ani neví, co činí. Proto ho musíme litovati a za něho se modliti," povzbuzoval jsem.

Ošetřující bratr podotkl: „Tolik jsem se za něho už namodlil, jistě se obrátí!"

V poslední den se nemocný opravdu vzpamatoval. Prosil o kněze a byl ke všemu ochoten. Zbožně přijal sv. svátosti. Ta dlouhá, bolestná nemoc byla pro něho velikou milostí. Zjednala mu, smíme aspoň doufati, věčnou spásu. Pán Bůh je nesmírně milosrdný!

„Mám rád, když se mi to řekne přímo!“

Osmdesátiletý strýc přijel z Ameriky k svým příbuzným do Evropy na selský statek. Asi před padesáti lety opustil se svými třemi sestrami vlast. Šel do nového světa hledat štěstí. Tam brzo koupil malou farmu. Železnou přičinlivostí ji brzo rozšířil a přivedl k rozkvětu. Bohužel dostal se jednou do prudkého rozporu s irským farářem a umínil si, že do jeho kostela již nevkročí. A slovo také splnil.

Zakusil v životě mnoho neštěstí. V jednom dni mu v době cholery zemřely žena i dítě. Osmkrát vykonal cestu přes oceán do Evropy. A než odcestoval po deváté, rozprodal všechen svůj majetek. Pudilo jej to, aby večer svého života prožil v otčině. Zároveň se chtěl ve vlasti podrobiti u výtečného lékaře operaci.

Jednou pravil k mladé selce: „To je nějakého lenošení dělnictva o vašich četných svátcích. V Americe je to jinak. Tam plní slovo Boží: Pomni, abys neděli světil! Na tom mají dosti. Ostatní dny v týdnu se pracuje. Neděli máme světiti, šest dní pracovati!“

„Strýčku,“ odpověděla neteř nevyvracejíc mu námitku o svátcích, „znám ještě jiné přikázání Boží.“

„A to zní?“

„Pán Bůh žádá, abychom přijímali sv. svátosti. A ty ses nedávno sám přiznal, žes to už 40 let neučinil. Teď ti ovšem nemoc brání choditi do kostela. Neměli bychom ti přivézti kněze domů?“

Slova mladé paní jím pohnula. Nedala mu již pokoje. Přemýšlel o svém minulém životě, vzpomínal na počet, který bude muset snad už brzo složit věč-

němu Soudci. Jedna věc mu v té chvíli byla útěchou: Vždycky rád pomáhal chudým, často je velice štědře podporoval. Ani teď, když dlel u příbuzných, na chudé nezapomínal. Informoval se, kde jsou poblíž potřební lidé. Štědře jim poskytoval pomoci, žádaje od nich, aby se za něho modlili. Potom prosil o kněze a přijal po 40 letech zase jednou sv. svátosti.

Dva dni poté šel na procházku. Nevrátil se v obvyklou dobu. Hledali ho a nalezli jej na pokraji studánky, s hlavou svěšenou nad vodou. Ranila jej mrtvice. V bezvědomí jej přinesli do statku a přivolali bratra ošetřovatele.

Jakmile nabyl nemocný vědomí, pravil bratru ošetřovateli dojat: „Jak dobrotivý je Pán Bůh! Kdyby mě byla mrtvice ranila před třemi dny, nežli jsem přijal sv. svátosti! Jak mi vypravovali, scházela jen šířka vlasu a byl bych se býval utopil. Pán Bůh mi daroval ještě nějaký čas života. Použiji ho k dobrým skutkům a k modlitbě."

Stařec očekával smrt klidně. „Až se přiblíží hodina smrti, řekněte mi to aspoň vy upřímně!" prosil jednoho dne ošetřovatele. „Ostatní příbuzní jen těší člověka nadějí na dlouhý život. Právě příbuzní obelhávají nemocného v nejdůležitějším okamžiku, jen aby jej na okamžik zbavili smutku! A náhle pak může nastati konec, snad nešťastný pro celou věčnost! Vím na čem jsem. Uvedl jsem si vše do pořádku, jak jsem nejlépe mohl. Ale, milý bratře, rád bych se ještě aspoň krátce připravil, než odejedu. Mám rád, když se mi to řekne přímo!"

Ještě dvakrát přijal nejsv. Tělo Páně. Ale slábl vůčihledě. Ošetřovatel vyhověl jeho přání a pravil mu jednoho dne: „Milý pane, domnívám se, že přišel čas žní!“ Nemocný vřele děkoval za tu službu lásky a prosil, aby se s ním modlil. S velkou důvěrou v milosrdenství Boží odevzdal svou duši nebeskému Hospodáři, který ji uvedl do věčných stanů.

Podle knihy Fr. X. Cremra S. J.
„Hoffe und vertraue“ S. N. P.

Nr. 14.002

Imprimatur

Olomucii, die 13. Augusti 1930

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses e. Consistorii.

Vydavatel Exercitní dům, Hlučín ve Slezsku. — Řídí Rudolf Sohikora C. Ss. R. v M. Ostravě. — Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín. Tiskl Richard Pesohel v Hlučíně.

DR. R. W. HYNEK:

ČEMU NÁS UČÍ KONNERSREUTH?

Nevymizel ještě z naší paměti mocný dojem, který jsme měli, když se před třemi, čtyřmi lety roznesla celým světem nejvýš zajímavá zpráva, že zcela blízko našich a saských hranic v bavorské vsi Konnersreuthu vyskytl se skutečný případ stigmatisace.

Prostá venkovská dívka Terezie Neumannová, dcera krejčího, obdržela tuto neobyčejnou zvláštnost po těžkých tělesných útrapách, které hrdinně snášela po léta, až z nich byla trvale zcela vyléčena nevysvětlitelným způsobem.

Nejen Evropou, nýbrž i Amerikou a celým světem otřásla ta událost, která se občas ojediněle vyskytovala v dávných stoletích živé víry křesťanské, a to jenom a výhradně v lůně Církve katolické. Vyskytla se pojednou v našem přepokrokovém a ve všech směrech přemoudřelém století aut, radia, aeroplánů atd., atd. O hodnověrnost a zaručenost událostí konnersreuthských roz-

poutal se mocně nejprudší boj a rozvířil nejrůznější názory světové, počínaje od názorů čistě hmotařských a názorů hlásaných t. zv. tajnými naukami.

Odpůrci útočili na Konnersreuth způsoby nejnižšími a nejméně slušnými. Zjevy u Terezie Neumannové prohlašovaly se za podvod nebo za chorobu (hysterii); upírala se jim jakákoliv hodnověrnost a oprávněnost.

Jistá část tisku zasypala dívku nejrůznějšími nadávkami, protože svými zjevy zvrátila vratký hmotařský světový názor na člověka, na náboženství vůbec.

Dnes však bohudík po úporných bojích, po nesčíslných novinářských článcích, brožurách a knihách boj tento je dobojován vesměs příznivě pro zjevy konnersreuthské. Nejvyšší církevní hodnostáři, kardinálové i biskupové pozorovali a vyšetřovali zjevy v samém Konnersreuthu. Proto i ostatní věřící mohou zprávy o zjevech konnersreuthských přijímati s důvěrou. Dokud však stigmatisovaná žije, nemůže se Církev definitivně vysloviti o povaze těch zjevů. Proto je nutné učiniti si zatím o událostech konnersreuthských úsudek soukromý a vyčkati konečného rozhodnutí úředního, církevního. Teprve toto konečné rozhodnutí bude pro katolíky závazným.

A které jsou zjevy v Konnersreuthu?

Prostá venkovská služebná, která za války konala nejtěžší polní práce, nešťastně si poškodila páteř v březnu 1918 při hašení požáru u sou-

seda. Tento úraz nerozeznali ani neléčili. Novým úrazem (nesouc brambory spadla naznak na schodech) zranila si vážně lebku v zátylí a utrpěla otřes mozku. K tomu se přidružila úrazová padoucnice. Opětované úrazy míšní a lebeční zavinily oboustrannou úplnou slepotu (v březnu 1919) a obrnu dolních končetin i levé horní končetiny. Nemocná ležela na loži jako bezvládný lazar. Později měla těžké proleženiny na lopatkách, na kosti křížové a na levé noze. Z toho se vyvinula povšechná otrava krve . . . , jež nutně musila vésti k smrti. Děvče se zdálo pro život ztraceno.

Ale milosrdným zákrokem sv. Terezie z Lisieux, své duchovní vůdkyně a pomocnice, byla Terezie Neumannová na jaře r. 1923 rázem vyléčena ze své slepoty, v květnu pak 1925, v den svatořečení této světice, z ochrnutí končetin. Před tím v témž měsíci zahojily se za 24 hodin nevysvětlitelně její proleženiny. V listopadu téhož roku — událost podle přírodních zákonů opět nepochopitelná — byla Terezie Neumannová vyléčena z těžkého zánětu slepého střeva, který byl určitě zjištěn lékařem odborníkem.

Na Velký pátek r. 1926 objevila se na těle Terezie Neumannové znamení pěti ran Kristových. Nejprve vlevo u srdce, pak na hřbetech rukou i nohou. Zpráva o nich se rychle rozšířila po celém světě a vzbudila neobyčejný zájem o stigmatisovanou z Konnersreuthu. Zájem byl ještě zvýšen, když Terezie Neumannová při svém pá-

tečním útrpení v duchu živě viděla umučení Páně. Toto venkovské děvče podalo vylíčení golgotské tragedie prostě, ale tak dějinně věrně a lékařsky i duševně správně, zkrátka tak nevysvětlitelně mocně, jak je toho schopen jen očitý svědek. Nejpodivnější věcí však jest, že venkovská služka, která vychodila jednotřídní školu, opakuje celé věty děje v původní řeči aramejské, jejíž správnost potvrdili světoví jazykovědní odborníci.

Neméně podivnou skutečností pro všecky lidi je i to, že stigmatisovaná nepřijímá jídla, a déle než tři léta již zdržuje se i veškerého nápoje. To je nepochopitelná věc, kterou nedovedou přírodní zákony vysvětliti. Pravdivost tohoto neuvěřitelného fakta přísežně dosvědčily osoby, které na rozkaz řezenského biskupa 15 dní je vyšetřovaly. Lékařská věda nemá pro případy tohoto druhu dokladů, v dějinách stigmatisovaných osob však se o nich dočítáme. Účast Terezie Neumannové na útrpení Páně byla zvýšena ještě stigmatisací trnovou korunou, a ranou na pravém rameni, kterou způsobil božskému Spasiteli těžký kříž, později i stopami po bičování Páně.

Tak se nám konnersreuthská dívka podle slov kardinála mnichovského Faulhabera stala živým obrazem Ukřižovaného. Pravdivá jsou slova biskupa z Feldkirchenu Dra Waitze, že Konnersreuth skutečně rozsévá požehnání tím, že našim myslím hlásá památku Ukřižovaného . . .

První, mocný a nevyhladitelný dojem konners-

reuthský zůstane mi v duši nezapomenutelně vtisknut. V poledne dne 23. července 1927 opouštělo auto s naší malou společností dříve zcela neznámou vesničku bavorských Smrčin.

Všichni účastníci posvátně mlčeli. Druh druha se bál a ostýchal vyrušiti z mocných dojmů a úvah, protože jsme všichni zažili v Konnersreuthu něco, čeho nelze z mysli vyhladiti, něco, co nitrem otřásá a přetvořuje duši . . .

V posledním vydání knihy o Konnersreuthu „Živý obraz Ukřižovaného" jsem napsal: „Srovnával jsem v mysli dojem konnersreuthský se vším, co jsem kdy viděl v svém pestrém životě. V dnech své mladosti jsem prošel čtyřmi díly světa. Viděl jsem nádheru Himalají, patřil jsem na nekonečnost oceánů, žřel jsem nebetyčné hory vynořující se z moře v Ohňové zemi. Podivoval jsem se kráse pralesů i tichu pustin. A přece byl mi tento den jedním z nejcennějších mého života. Vždyť jsem vlastníma očima uzřel, a ještě lépe srdcem jsem vycítil, že se skrývá za náboženskou ekstasí této dívky cosi Nesmírného. Cítil jsem, že se tu v pozadí děje rysuje cosi Nekonečného, samo Věčné že se tu hlásí k slovu . . "

Dnes po letech ještě mocněji zdůrazňuji ta slova. A nebyl jsem sám, který jsem se pokusil slovy vylíčiti mocné dojmy, jež vnikly mi do duše v podkrovní světničce chudého domku Neumannových. Neklamným svědectvím o stejně nevyhladitelné působivosti těch dojmů, které si každý z ná-

vštěvníků domů odnášel, jsou sta referátů, článků, brožur a knih. Nejen věřící, nýbrž i zvědaví nevěrci a odpadlíci odcházeli z komůrky Terezíiny velice dojati. Leckdo z nich by zmaten v klamných názorech své náboženské pochybovačnosti, jiný byl opět velice rozradostněn duchovní posilou své víry. Ale všichni opouštěli chudičký dům prostého venkovského krejčího vážně, v sebe pohříženi, rozmlouvajíce s vlastním nitrem.

Jistě cosi zvláštního se dotklo srdcí všech, kteří je měli přístupná pravdě a mocným náboženským dojmům. Jakýsi otřes, náraz pocítili v duši, který je donutil, aby se poněkud zamyslili nad dosavadními směrnicemi svých názorů i myšlenek. Úžas, rozruch, ano zmatek vznikl řekl bych až makavým dotekem čehosi, co v naší době bylo tolikrát a nesčíslnými ústy prohlašováno za zaostalost a přežitek osvícené a pokročilé doby . . .

Bože můj, co jen se napachtila celá materialisticko-positivistická věda se všemi svými vrcholnými „světlonoši" Darwinem, Ostwaldem, Haecklem atd. K čemu byla všechna stavidla výmluvnosti nejčelnějších volnomyšlenkářů, nevěrců, zednářů, veškeren „jed z Judey" otrockých napodobitelů velikášstvím i paralysou nemocného mozku Nietschova u nás . . .? Co se napotili všichni polovzdělanci, polovědátoři nejrůznějších směrů, aby napěchovali do lidských mozků: „umřel bůh!" (psáno ovšem bůh); jediným vaším náboženstvím jest

a bude čistá věda, která chudera sama neví, jaký vlastně je smysl a jaký bude konec jejího trvání zde na zemi . . .! Co se teosofové, antroposofové a lžibudhisti našich krajů napovídali lidem o neosobním bohu svých pantheistických přesládlých sladkobolů . . .! A lidé „zítřka, budoucnosti" se naoslňovali svojí technickou kulturou budoucnosti, jedinou spásou světa, která jakýkoliv cit náboženský pokládá za zbytečnost!

A tu najednou je náhle všecky přivede z rovnováhy zcela prostá, neučená, možno říci nejjednodušší dívka z lidu, která vychodila jednotřídku obecné školy, bývalá služka od krav a posluhovačka z výčepu vesnické hospůdky. A svojí pouhou existencí zmate a z nepravdy usvědčí všechny bez rozdílu!!

Celá její bytost je jediným, srdce a ledví pronikajícím výkřikem: **Naše víra žije!** Je stejně mocná dnes jako byla před sty ba před tisíci lety! **A Ukřižovaný** — děsivý přízrak nevěrců, naše však veškerá láska a naděje . . . **neumřel, stále je tu mezi námi! Je tu! Žije . . .! Kristus včera i dnes! Kristus na věky!**

* * *

Na pomezí rudého Saska, zcela blizoučko přepokrokového Československa, v tichém zapadlém městyse bavorském shledávají v přepodivných úkazech tam se vyskytujících všichni (zvláště příchozí ze sousedních zemí), zářivý doklad toho,

že nezhynula víra Kristova, víra katolická. Jest stále tak životodárnou mocí, jako byla před staletími a tisíciletími. Víra Kristova žije a působí prapodivné věci. Vládne lidským nitrům a řídí jejich činy i společenské vztahy.

Povšimněme si, jak vzorně křesťanská jest rodina Neumannova! A duchovní vůdce naší stigmatisované farář Naber, jaký to příkladný, neúnavný kněz! Dr. Kiefer, vikář dómu eichstättského, dojat líčí velikou bídu krejčovské rodiny Neumannovy na zapadlém venkově. Často se rodičům nedostávalo pro dvanáct krků ani nejnutnějšího živobytí. A tito ubozí venkované si nezoufají, nevzpouzejí se proti Pánu Bohu, že na ně seslal tak krutou zkoušku, když jejich nejstarší dítko onemocnělo nevyléčitelně, když se jim, jsouc úplně osleplé, ochrnuté, křeči svírané, s proleženinami hnisem povleklými, zapáchajícími, stalo nesmírnou obtíží ne rok, nýbrž dva, tři, čtyři, pět, šet let! . . . Tito chudí, hluboce věřící, prací zedření rodiče si ani nepřejí, aby byla zkrácena doba utrpení jejich dítka a jeho beznadějného ošetřování „dobrou smrtí", nepřičiňují se o ukončení útrap lékem neb něčím podobným, jak o to často usilují naši pokrokáři, aby se zbavili podobných nemocných. S neúnavnou láskou, oddaností, ba něžností tím větší ošetřují tito rodiče své ztracené dítě, které pak podle přírodních zákonů nepochopitelným způsobem bylo náhle a úplně vyléčeno přispěním sv. Terezičky z Li-

sieux. Kdo pozorně čte obsáhlou, směrodatnou knihu protestanta dra Gerlicha, neubrání se mocnému pohnutí mysli, když uváží, jak zářivý vzor křesťanské lásky nám dává prostá venkovská rodina Neumannova z Konnersreuthu. A to je prvním požehnáním tohoto místa.

Avšak nám, kteří v rmutu a v prachu životních shonů tak úporně zápasíme o skývu chleba a o lehčí živobytí pozemské, velice často nezřízeně jsme oddáni honbě za penězi, za úspěchem, za vezdejšími statky, ukazuje Konnersreuth vzor opravdu starokřesťanské mravní síly a pevnosti povahy. Tito chudobní lidé nejenže nikdy od nikoho nepřijali sebe menší peněžité odměny za dovolení k spatření prazvláštních stavů své dcery, nýbrž, jak sám arcibiskup kardinál mnichovský Faulhaber dosvědčuje, odmítli rodiče Terezie Neumannové několikanásobné dary milionů zlatých marek (1 M se rovná asi 8 Kč), které jim byly nabídnuty za povolení k zfilmování pátečních ekstasí stigmatisované . . . A přece je neustálé návštěvy nesmírně obtěžovaly při práci za živobytím. Ale nedopustili, aby snad nebylo nějak znesvěceno, co bylo jejich srdcím nejdražší.

Tyto dva případy by dostačily, abychom si vzali tyto osoby konnersreuthské za vzor účinné a živé víry katolické.

A trpitelka konnersreuthská se ukázala stejně hrdinnou jako její rodiče. V nejkrutější opuštěnosti a v beznaději své těžké choroby ne-

reptala proti Pánu Bohu, ani si nepřála, aby byly její útrapy ukráceny. Toto vše ponechávala svému Bohu, který „nejlépe tomu rozumí, co je pro ni, pro spásu její duše dobré". — Správně napsal kdesi anglický myslitel Th. Carlyle, že „perlami naší minulosti jsou právě dny našeho utrpení". Terezie Neumannová, která dnes chodí, vidí a prožívá neskonale krásné nazírání různých věcí, vděčně vzpomíná i těch dnů slepoty, úplného odloučení od veškerého světa. Ty dny se jí zdají nyní tak krásnými a půvabnými proto, že v nich mohla nerušeně a velmi důvěrně rozmlouvati s Pánem Bohem. Na ní se opravdu splnila slova svaté Terezičky z Lisieux: „Utrpením přichází k spáse více lidí než nejkrásnějším kázáním".

Avšak na tomto hrdinném snášení tělesných útrap, vzniklých z poruchy páteře (viz nový spis dra Gerlicha: Die Stigmatisierte von Konnersreuth, I. a II. díl, Kösel a Pustet, Mnichov), a z otřesů mozkových a snad ze zlomenin spodiny lebeční se vyvinuvší úrazové padoucnice, která vedla k vleklé otravě krve způsobené zhnisavými velkými proleženinami, nebylo ještě dosti . . . Hrdinná venkovská dívka ukázala i našim přemoudřelým časům pravou hodnotu a cenu cesty modlitby, pokory, poslušnosti, vnější i vnitřní sebekázně, zejména však krásu duše žijící silným vnitřním životem z Boha.

Tato prostá venkovská služka znovu otevřela a potvrdila nám nejsnadnější, a i nejprostším

duším nejschůdnější cestu vnitřního života, kterou Církev svatá stále hlásá: cestu ustavičné modlitby myšlenek, citů i činů a sebepřemáhání, cestu stálého povznášení mysli k Bohu zbožnými povzdechy, střelnými modlitbami, hlavně však neustálými vnitřními obětmi, askési, která zejména v cestičce sv. Terezičky, jejížto nadšenou ctitelkou byla naše stigmatisovaná, naiezla své nejskvělejší potvrzení.

Kromě toho ukázala konnersreuthská „nevěsta utrpení Kristova" na jinou pravdu naší víry, na článek vyznání víry o „svatých obcování". Pokrokáři jej u nás vyhlašují za pustou pověru a modloslužbu. A Terezie Neumannová ukázala svou nezměrnou úctu k „rajskému kvítku" z Lisieux tak uchvacujícím, přesvědčujícím způsobem, že člověk, který pozorně čte konnersreuthské události a vyléčení nepochopitelná, nemůže se ubrániti pevnému přesvědčení o zřejmém důkazu přímluvy svatých, jež se tu tolikrát osvědčila. Tato duchovní skutečnost a pravda o podivuhodném duchovním společenství Církve bojující s trpící, zejména však s vítěznou, skutečně se nám projevuje v Konnersreuthu v svatozáři zjevu svaté Terezičky Ježíškovy. Vzpomeňme na nevysvětlitelný případ z Mokrých Lazců u Opavy. Jan Glabažna, jak nedávno mi psal . . . těší se již víc než půl třetího roku úplnému uzdravení ze zhoubného, nevyléčitelného nosního nádoru, který by ho byl již dávno podle našich lékařských zku-

senosti skiatii v predcasny nrod. A tento lekarsky nepochopitelný a přesně zaručený případ se udál po prosebné noveně k sv. Terezičce Ježíškově a po vroucí modlitbě Terezie Neumannové dne 23. září 1927.

V poslední době přispěla stigmatisovaná svými modlitbami k úspěšné operaci jedné osoby v Baden-Badenu, která měla v žaludku množství jehel, jak mi sdělil přímo z Konnersreuthu přišedší katolík, milánský redaktor Luciano Berra.

Přes všechnu pozornost celého světa, přes návštěvy vysoce postavených osob a církevních hodnostářů uchovala si stigmatisovaná nedotknutou svoji prostotu, pokoru a hlavně poslušnost, známky to čistě duchovního člověka v pravém slova smyslu. Sám jsem se o tom přesvědčil při své čtvrté návštěvě, že v denním styku s nesčetnými návštěvníky zůstala zcela prostou venkovskou dívkou, téměř stále ještě služebnou, která velice ráda se zmiňuje o svých rybičkách, ptáčcích, o Boží přírodě, aby co nejméně času jí bylo mluviti o prapodivných úkazech, pro které i lidé z jiných dílů světa váží cestu do zapadlého městyse bavorského. Ku podivu: osoba, možno říci zvláště omilostněná, která je zahrnována spoustami prosebných dopisů o přímluvu ve dny svých pátečních ekstasí . . . táž osoba nezhrdla tímto vším, ale srdečně a upřímně prosívá své návštěvníky, by oni i jí pamatovali v modlitbách. Tak neodolatelně prostince se s nimi loučívá

V jednom svém kázání krásně vystihl řezenský biskup Dr Michael Buchberger skutečnou a trvalou náladu mysli dívky, jejími vlastními slovy, pronesenými při jisté příležitosti: „Svatý život musíme my sami vésti! Zázračné věci pak působí sám Bůh, ony nejsou naší zásluhou. Svatý život záleží v pokoře a lásce k Bohu. Při tom **pokora jest věcí nejhlavnější. Neboť kdo jest pokorný, miluje Boha sám sebou, neboť ví, zač za vše mu má býti vděčen.**"

Tedy i v tomto ohledu může nám býti tato obdivuhodná dívka vzorem křesťanského života; ona od počátku své úporné choroby až podnes dává příklad neobmezené důvěry a oddanosti do vůle Toho, jenž sám nejlépe ví, co jest pro nás nejlepší . . .

Osoba podobných duševních a mravních hodnot se stala hodnou toho, by užaslému světu zpohanštělých mravů a názorů životních ukázala opět v pravé velikosti a hloubce nevystihlé a nevyčerpatelné tajemství kříže. Překrásně se o tom vyslovil v svém proslulém kázání kardinál mnichovský Faulhaber, takže jej neváhám citovati:

„Dnes již před vyslovením konečného úsudku **vyšlo z Konnersreuthu veliké poselství Milosti:** Lidé nové doby, lidé novodobé bídy, vraťte se zpět k zbožné úctě utrpení Kristova. Utecte se do ran Kristových!"

„Vesnické dítě ze Smrčin ponořilo se s celou

odevzdaností své duše v utrpení Kristovo, zvláště v pátky, které této vzpomínce a zbožné úctě utrpení Kristova jsou zasvěceny. Z útrpnosti nad bolestí Kristovou pláče krvavé slzy a **stala se živým obrazem Ukřižovaného.** Se sv. Pavlem nechce nic jiného znáti než Krista, a to Ukřižovaného; tak jako sv. Bonaventura dovedla i ona dívka venkovské jednotřídní školy čerpati veškeré své vědomosti z knihy Kříže. Jako němý kazatel jen svým příkladem přivedla evropské lidstvo pod Kristův kříž a vložila je v rány Kristovy, z kterých vyprýštila témuž lidstvu spása a smíření s Otcem. V jediný církevní svátek, v den stigmatisace sv. Františka z Assisi dne 17. září, prohlašuje sv. Církev: „Skrze tyto rány sv. Františka kéž rozjítí se nábožensky chladnoucí svět znovu k zbožnosti a úctě utrpení Kristova!" Tak také praví poselství z Konnersreuthu: „Modlete se znovu pilněji křížovou cestu a utecte se v svaté rány Kristovy!"

Jak krásná jsou ta slova a z jak povolaného místa pronesená!

A pro nás moderní lidi, kteří tolik se vyhýbáme jakémukoliv utrpení, na této velké trpitelce plně se osvědčilo tajemství kříže, které tak vhodně nastínila starozákonní kniha Sirach:

„Synu, chceš-li vstoupiti do služby Boží, buď připraven, že budeš zkoušen. Stlač srdce své a buď statečný . . . a neukvapuj se v čas dopuštění. **Strp, co Bůh ti ukládá, lpi na**

Bohu a vytrvej, bys vzrostl na konci života. Cokoliv na tebe dolehne, přijmi a trp v bolesti a v tísni své měj trpělivost. Neboť v ohni zkoušeno bývá zlato a stříbro, lidé pak (Bohu) milí ve výhni ponížení. Důvěřuj Bohu a zastane se tebe" . . . Sir. 2, 1-6.

Ký div, že za věrné vyplnění této rady dostalo se naší Terezii Neumannové zvláštní odměny v jejích stigmatech! Za to, že trpělivě snášela přes čtyři léta úplnou slepotu a po šest let ochrnutí končetin spolu s bolestivými vředy proleženin, a za to tedy, že šťastně prošla přetavující výhní utrpení, které v ryzí kov zlata vytavilo její duchovní bytost, byla odměněna znameními utrpení Páně, která ve staletích křesťanství se sice vyskytovala, avšak od časů sv. Chudáčka z Assisi ona má stigmata snad nejdokonalejší mezi všemi asi 320 osobami vyznamenanými těmito ranami Krista.

V pátém vydání svého rozebraného spisku „Živý Obraz Ukřižovaného" obšírněji jsem se zmínil o vzniku, vzhledu a poloze těchto pravzláštních ran a nemíním se zde opakovati. Leč loni mimo ona znamení rukou a nohou (jak na hřbetě tak i v dlaních či ploskách nohou se vyskytující) a rány boční (nalevo nedaleko kosti prsní) přibyly krvácející rány na hlavě, zvláště na temeni, jakožto znamení trnové koruny Páně; a byly rozhojněny rozsáhlou ranou na pravém rameni jakožto upomínkou na bolestné nesení

břeven kříže Spasitelem na tomto právě rameni. Též poslední dobou mívá stigmatisovaná na kůži stopy bičování Páně, takže vskutku sotva možno si představiti — vedle značného a téměř osm hodin trvajícího krvácení z očí — dokonalejší a úplnější, skutečně živoucí „obraz Ukřižovaného", než jaký nám skýtá tato zbožná dívka z bavorských Smrčin.

* * *

Ještě však v jiném a nadmíru závažném ohledu její účast v utrpení Kristově jest doplněna a povýšena stavy duchovního vytržení, v nichž smí jako bezděčný a bezmocný svědek nazírati na onu nejvelkolepější bolestnou událost světa na Golgotě, která se udála téměř před 2000 lety, leč účinky svými trvá až na věky věků!

Pouze jediná osoba v dějinách stigmatisace byla vyznamenána podobnými stavy, a to ctihodná sestra augustiniánka z Dülmenu, stigmatisovaná Anna Kateřina Emmerichová, jejíž proces svatořečení se právě projednává.

Vise a ekstase Kateřiny Emmerichové vydány byly písemně různými spisovateli, zvláště básníkem Brentanem; proto se nám dochovaly nepřesně, takže nemůžeme přesně rozlišiti to, co skutečně viděla ona svatostí proslulá žena, a co pochází od básníka. Zato u Terezie Neumannové, která tyto stavy prožívá na duševní úrovni asi čtyřletého nebo pětiletého dítěte, věrohodně a přesně jsou tyto výjevy

zachyceny s obdivuhodnou historickonárodopisnou věrností a s překvapující lékařskoduševědnou přesností. Nemohl jsem se tomu dosti nadiviti. Nejen celé dějství této ohromující tragedie jest jí vylíčeno krojově, zvykově přesně tak, jak se tehdy skutečně žilo, ale několik prostých vět této dívky, vychodivší v Konnersreuthu jednotřídku, dovede povědĕti o mukách Kristových více a lépe, než nejvzletnější báseň nebo kinematografický snímek nejpůsobivějšího filmu: Krále králů!

Korunou však toho všeho a přímým potvrzením naprosté věrohodnosti tu Terezií Neumannovou prožívaného děje golgotského jest, že tato venkovská dívka nejenom vidí duchovním zrakem, co se tu odehrává, ale i slyší jednající osoby mluvit, a to v řeči, dnes téměř 2000 let vyhynulé, která známa jest ze zažloutlých pergamenů jen několika málo odborným znalcům a badatelům východních jazyků, zvláště aramejštiny. Na důkaz toho, že slyší tuto starobylou řeč, jíž za svého pozemského pobytu náš Spasitel mluvíval, dovede správně nejen mluvnicky, ale i se správnou výslovností, ano i správným přízvukem opakovati celé věty z této nadmíru obtížné řeči, známé dnes jen učencům-odborníkům! Pravost této aramejštiny byla pak u Terezie Neumannové několika naslovo vzatými odborníky (prof. Wutz, Dalmann, Vessely a protestant Bauer) nade vši pochybnost zjištěna. A nelze nikterak vysvětliti původ těchto znalostí u dívky, jíž jedinou školou

po vychození obecné školy byla stáj a výčep. Překrásné a osobně zjištěné doklady těchto vidění podle vlastních zkušeností a zážitků z poslední neděle před velikonocemi r. 1929 uveřejnil J. M. ndp. biskup Dr. K. Kašpar z Králové Hradce v brožuře „Dojmy z Konnersreuthu".

Terezie Neumannová má však i jiná vidění, v kterých neméně obdivuhodně líčí a popisuje daleké krajiny, lidi, jejich kroje v té době, bytové zařízení a podobné. Ale též slyší a dovede opakovat slova řecká, na př. z vidění zkoušky sv. Jana, miláčka Páně, s jedem mu podaným, slyší dav volati slova zósin, t. j. žijí! Na podkladě rozmluvy brasilského biskupa Malána z Petronilly s jeho tajemníkem rozpomíná se, že svatý Antoním Padovský touž řečí — portugalštinou — loučil se se svým rodným hradem, a podobné. Vedle toho pociťuje intensivním vycítěním nejen moc kněžského požehnání, ale dovede přímo udati pravost či nepravost jí podaného sv. ostatku. (Viz též knížku svrchu citovanou.) V jiném stavu mysli čte a zná obsah uzavřených dopisů jí právě došlých a podobné podivuhodné věci.

Podivuhodné jsou cesty Páně! Po dobu několika let od celého světa naprosto odloučená, ba i sama s tímto světem se takřka rozžehnavší, procházela ohněm nejrůznějších utrpení, aby nám malověrným a zmalátnělým dušičkám dneška na sobě samé mohla hlásati odměnu zdánlivě neuvěřitelných slov Páně: „Vezmi kříž svůj a následuj

Mne!" Její vítězství nad těmito zkouškami, jimiž „jako nádoba hrnčířská ohněm byla vyzkoušena", posiluje nás, když se lekáme trpěti a nésti břemena dne i horka cesty naší pro Pána! Zkrátka i v tomto ohledu stala se vzorem a příkladem pro odpor a nechuť naši kráčeti cestou kříže, kterážto však jest nutností, abychom i my jednou vejíti mohli s Kristem do slávy Otce Jeho.

* * *

V životopise kromobyčejně dívky z Konnersreuthu nalézá i lékař i přírodozpytec tolik věcí těžce pochopitelných podle obyčejných „přírodních zákonů", že naprosto by se musel zpěčovati uvěřiti v jejich skutečnost, kdyby s druhé strany tak přesně a hodnověrně nebyly zjištěny a potvrzeny stejně jako u soudního dvoru. Ocitáme se tu zkrátka na hranicích naší zkušenosti, naší vědy, v oblastech toho, čemu dáno jméno „zázračnost", „nadpřirozenost".

Právě v tomto oboru nalézáme v životopise Terezie Neumannové z Konnersreuthu tolik na výsost zajímavých věcí, přesně svědecky zjištěných, že neváhal jsem této otázce o možnosti nadpřírodních úchylek od obyčejné působnosti t. zv. „přírodních zákonů" v prvých vydáních své stigmatisované věnovati celou kapitolu, později pak k vůli případu Glabazňově i menší brožurku „Věda a zázrak", vyšlou v knihovničce „Života", Praha II., Spálená 15. Což teprve teď po vydání

nejvýš dokladné, přesvědčivé knihy Dra Gerlicha z Mnichova, kde tento lékař sebral s neúmornou pílí za pětiměsíčního pobytu na místě samém a z lékařské literatury, učebnic i časopisů hojnost závažných zcela nových svědectví lékařských: nesčetné doklady úplně shodných či podobných případů — co tu se naskytá záhad a otázek o lékařských skutečnostech, správně zjištěných, leč podle naší odborné zkušenosti prostě nepochopitelných!

Především kniha Gerlichova má nesmírnou zásluhu o to, že dnes prostě nemožno jest lékaři jen trochu myslícímu a poctivému veškery prapodivné zjevy konnersreuthské odbývati nejlacinější a nejbanálnější nemocí, t. zv. hysterií. A týž badatel (dokonce protestant!) odvážil se i samému universitnímu profesoru Ewaldovi vytknouti neodpustitelnou chybu v lékařském rozpoznání nemoci (diagnose), že pro své nedostatečné a nepřesné vyšetřování Terezie Neumannové prostě přehlédl, že tu šlo o těžkou chorobu ústrojnou, z původní neléčené poruchy páteřní a míšní následkem nových úrazů, zvláště lebečních se vyvinuvší úrazovou padoucnicí! Tak osudné chyby v rozpoznání a takové záměny choroby, založené jen na funkcionelních poruchách, (obecně hysterie zvané), kde jistě šlo o těžkou ústrojnou nemoc (padoucnici, vzniklou z úrazu), se ani praktický lékař nesmí dopustiti, neřku-li universitní profesor-odborník! I já sám v důsledcích naprosto přesvědčivých důvodů dra Gerlicha byl jsem nucen

celých 6 let před stigmatisací, a to v ten smysl, že se u ní vskutku jednalo o poruchu páteřní či krvácení míšní, (jak ostatně rozpoznal s počátku ji léčivší dr. Burthart z Hohenbergu nad Ohří). Dále, že následkem pádů na lebeční týl, otřesů mozku a snad i zlomenin spodiny lebeční dostavila se u ní 17. března 1919 úplná oboustranná slepota, takže nerozeznávala vůbec světla a tmy. Novými nehodami pak způsobeno bylo často popisované ochrnutí končetin spolu s těžkými proleženinami, které posléze daly podnět k celkové těžké otravě krve naší trpitelky, později stigmatisované. Po těchto svědectvích a spolehlivých zjištěních dra Gerlicha nemůžeme si dnes vědou nijak vysvětliti náhlého vyléčení její úplné slepoty (29/IV 1923), proleženin (3/V 1925) a ochrnutí končetin (17/V 1925), než zázrakem. Tyto věci tak mocně působily na toho protestanta, že neváhal vydati svědectví pravdě slovy: **„Celkově případ Terezie Neumannové nelze vysvětliti přirozeným způsobem!"**

Další nepochopitelné, náhlé a úplné vyléčení této dívky ze zhnisalého zánětu slepého střeva (13. listopadu 1925 o 6. hod. večerní) vylíčil jsem již častěji dostatečně, pročež jen krátce se zde zmíním o věci nám laikům i lékařům vůbec nepochopitelné t. j. o dnes již přes tři roky trvajícím absolutním postu stigmatisované nejen od jídla, ale hlavně od přijímání nápojů, kterýžto půst již

téměř po dvě dlouhá léta jest úplný a naprostý. Věc to, kterou prostě zdravým lidským rozumem nedovedeme ani si představiti, neřku-li pochopiti a proti níž bychom se musili všichni bez rozdílu co nejenergičtěji ohraditi, kdyby nebylo naprosto zaručeně, a to přísežně hodnověrnými svědky zjištěno, že skutečně jest.

Jediná okolnost, že tento přirozeně pochopitelný zjev v různých obdobách již častěji se vyskytal v dějinách stigmatisovaných, zmírňuje náš odmítavý úsudek a nutí nás pátrati po okolnostech zcela mimořádných.

Opět velice případně o možnostech zázraků vyslovil se svrchu zmíněný kardinál Faulhaber, nám i jinak dobře známý svým neohroženým vystoupením proti „Ruské bídě bez Boha". „Zázrak jest a zůstává věnem Božího království a podporou víry, ale ne jedinou. Jen tehdy jest zázrak potvrzením víry, vyjadřuje-li mluvou skutků myšlenku Boží a při tom má vyšší mravní cíl. Snáší-li **Terezie Neumannová obtíž nekonečných návštěv jen proto, aby v návštěvnících vzrostla láska k Spasiteli,** zapuzuje-li od sebe každou sebe menší myšlenku líbiti se lidem neb obklíčiti se svatozáří světců nebo nejjemnější nějakou formou zahráti divadlo, je-li nepřátelská všemu, co je zdáním, co je umělé, pak obstálo její vnitřní smýšlení zkoušku ohněm . . ."

A stran zázraků dále vyložil stanovisko Církve: „Kristus konal zázraky a své Církvi slíbil moc

zázraky konati, takže ve jménu Ježíšově až podnes jsou zázraky možné. Než vedle pravých zázraků vyskytují se i falešné zázraky, proto musíme přísně od případu k případu vše zkoumati a přesně rozlišovati „duchy, zdali jsou z Boha". Musíme je zkoumati s čistou láskou k pravdě, s úctou k náboženství, ne však z touhy po zázracích ani z bázně před nimi. Neboť úzkost před zázrakem v případě konnersreuthském hovoří často velmi hlasitě. Úzkost, hrozná úzkost, že by náboženství nějakým zázrakem mohlo býti potvrzeno a tak veškeré protináboženské nenávisti mohla býti sňata maska . . ."

Dodává však ihned: „Připouštějí-li profesoři východních jazyků, kteří se vyznají nejen v aramejské spisovné mluvě, ale i v aramejských nářečích, že toto dítě obecné školy ze Smrčin opakuje aramejská slova a věty, pak se vyplňuje evangelium jako nadpřirozené zjevení Boží, neboť stojí v něm psáno: „Budou mluviti cizími jazyky". Nepřijímá-li skutečně potravy a žije jen z denního svatého přijímání, pak je znovu potvrzena božská nauka o Chlebě Života . . ."

Zde právě jsme se octli u jediné možnosti výkladu nepochopitelného postu stigmatisované z Konnersreuthu, totiž, že se tak děje nadpřirozeným působením velebné Svátosti. Překrásná pak slova o stigmatisovaných, velebné Svátosti a tajemných zdrojích vnitřního života napsal před mnoha lety mnichovský universitní profesor Görres. Ne-

váhám je zde pro jejich neskonalý půvab a vystižení jádra věcí znovu a znovu citovati:

„Tělesné spojení, které velebná Svátost započala, dokonává se tu ve stigmatech . . . Pročež plane tu vyšší oheň života v těchto ranách, jakmile božské světlo vešlo do stvoření a je zapálilo . . . Stigmatisovaní jsou právě ti, kdo podle starého slova „Beránka následují na všech cestách jeho". Neboť s ním vstoupili v pokrevní svazek.

„Tep jeho srdce lze cítiti ve všech jejich tepnách. Oběť kříže, která způsobem nekrvavým na oltáři se oslavuje, způsobem krvavým u nich se stává stálou upomínkou na onen veliký děj. **Ukřižovaný** proto právě ve dny, které nám Ho zvláště mají připomínati, krvácí opět a opět ze všech těchto ran. **Tak stále zpřítomňován, trvá po všechny časy . . .**"

Co se pak týče naprostého postu naší stigmatisované, vystihuje opět týž spisovatel tak nádherně pravý stav věcí, že věru bylo by zbytečností něco k tomu přidávati neb ubírati. Píšeť: „V živočišném životě má člověk potravu z říše přírodní a jest mu zcela přiměřená. Stejně i tu dostaví se souhlas mezi pokrmem, z něhož člověk žije, a mezi životem, stupňovaným v Bohu. Eucharistie stala se novou páskou. Jest Tělem Páně, proto každého, kdo se jí nechá uchopiti a udržovati, přijímá do společenství tohoto Těla a zachovává jej v Něm. Pokud ještě kořeny svými tkví mys-

tik v přírodě zemské, žije potravou pozemskou. Jakmile však zcela zapustí kořeny v Bohu, živ jest tímto vyšším pokrmem. Jeho život se udržuje z božského života SLOVA, které se mu dává za pokrm. A to je hlavní základ vší mystiky, že žije životem vyšším, t. j. nadpřirozeným!!"

Tedy, a to jest **největším požehnáním z Konnersreuthu,** všechny tyto **prapodivné, záhadné a těžko vysvětlitelné úkazy** vedle mocného oživení velkolepé postavy Ukřižovaného **vyrůstají** konec konců v onom největším a ústředním Tajemství, **v Tajemství všech tajemství: V EUCHARISTII,** v daru a odkazu nesmírné a nekonečné lásky Toho, jenž pravil: „Já jsem Chléb živý. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, bude míti život v sobě, Život věčný . . . KDO PAK MNE JÍ, ŽÍTI BUDE ZE MNE . . ."

Tedy na tento nadpřirozený zdroj vnitřního života z Boha ukazuje vší silou Konnersreuth! Na největší Tajemství naše a na nejvíce ohromující DAR LÁSKY SPASITELOVY!!!

Jest mocně dojímavé slyšeti nebo čísti (viz knihu nejdp. biskupa Kašpara nebo biskupa Waitze z Feldkirchenu), kterak naše Terezie v hostii jí knězem podávané v dobách t. zv. mystického sv. přijímání, náhle spatřuje celou, nádhernou postavu Jezulátka! S nejmocnějším pohnutím lásky a oddanosti přijímá blížící se bílou hostii, která však sotva položena na její jazyk, bez jakéhokoliv

pohybu, zejména bez nejmenšího polykacího pohybu svalstva . . . náhle a úplně zmizí!! Cítí jeho Božskou přítomnost v svém nitru i proud milosti rozlévající se z tohoto zdroje!

On jest tu, Kristus jest tu a sílí naše duše! Kristus včera a dnes, Kristus na věky. **Kristus nejtajemnější, Kristus nejskutečnější, Kristus svátostný,** který stále je, dlí mezi námi! **Jest stále při nás, by pomáhal bědám naším,** Kristus eucharistický, o jehož nadpřirozené působnosti se přesvědčil každý, každičký z nás, kdo s pokorou a nekonečnou láskou jsme jej přijímali!

Není tedy divu, že za takových okolností hoří stigmatisovaná a jest stravována láskou k svému Spasiteli, Jemuž prostě obětuje všechno, všecinko. Nejenom nesmírná utrpení svých ekstatických nazírání, ale i všechno nepohodlí, všechny ty návštěvy, ono neustálé obtěžování spoustami lidí zbožných, zvědavých, snad i beztaktních, ba i frivolních. A s ní celá její rodina, i její duchovní vůdce, konnersreuthský farář Josef Naber! „Jaký to ušlechtilý zjev! Vzor zbožnosti, trpělivosti, ochoty, obětavosti, horlivosti pro čest a slávu Boží!", píše o něm právem ndp. biskup Kašpar. Jak i on zahrnován jest dopisy, dotazy, prosbami, stále obtěžován ve dne v noci, a stále jest stejně ochotný, laskavý, stejně jako Terezka, která v haldách dopisů, telegramů i proseb o přímluvu u Spasitele neobtěžuje si podle svých fysických možností

vyhověti, komu jen lze. Všechno ovzduší těch konnersreuthských lidí jest tak podivuhodné, pravláštní, že i u jinověrců vynucuje si uznání, ba největší obdiv.

Tak na rozdíl od některých českých listů, velmi netaktně o těchto zjevech píšících, na př. dopisovatel Prager Tagblattu izraelita Max Brod neostýchal se podle svých dojmů, na místě samém získaných, napsati o tom úctyhodná, pochvalná slova: „V chování rodiny Neumannovy nelze nic vytknouti. Považují prostě za svou povinnost pracovati takto pro víru, třebas jim to ukládá těžké oběti . . . Ti prostí lidé v Konnersreuthu přijali prostě tyto nové poměry, všechen ten nepokoj nesčetných návštěv, jako by to být musilo. Ani ty návaly je nepřipravily o rozum, což je obdivuhodné. Důstojný pan farář Naber však za poslední rok zešedivěl."

A dále: „**Terezie** není nikterak ješitná. Přijde-li návštěvník kromě pátku, je velmi přátelská, prostá, nenucená. Jest to láskyplná bytost lidská." Skvostně pak popisuje tento jinověrec chvíle vytržení stigmatisované: „V pokojíku leží osoba, **stravovaná náboženským nadšením, která v své lásce jde až k nejzazším důsledkům, až k úplnému se ztotožnění s milovaným, a to v bolesti a nebezpečí** . . . (až k samým branám smrti, pozn. spis.) Terezie je osobností neobyčejnou. **Její duše chová nejvyšší sílu lásky** . . . Jen z takovéto původní, nezlomené duše,

jakou má Neumannová, mohl vyšlehnouti plamen tak žhoucí lásky . . . Je to pak láska k Ježíši, která uchvátila srdce této dívky takovou silou, že se tu vyskytují úkazy, které v své řídkosti se jeví zázračnými. Tu jest láska jako zázrak pozemský. Nikde jsem ji neviděl tak jasně vyslovenou jako v Konnersreuthu a na soše svaté Terezičky Ježíšovy od Bernin iho (v Římě v chrámu S. Maria della Viktoria)."

Nuže takovým dojmem působí Konnersreuth . . . jenž není dogmatem — jím Církev katolická ani nestojí, ani nepadá, — na člověka, který prostě dovede vnímat události a nalézá dostatek slov, by své dojmy poctivě a náležitě vyjádřil . . .

Jistě tedy v událostech konnersreuthských je něco, co stojí v pozadí těch dějů a z dáli jimi probleskuje. Působí-li však Konnersreuth tak intensivně, a mohutně již na jinověrce, protestanty, izraelity, oč blahodárnější jsou jeho účinky na člověka, který živou a pravou věrou, žhavým srdcem dovede zachytiti, dovede vssáti do sebe ty mimořádné podněty a vzpružiny, které se mu tu měrou tak hojnou samy podávají, ba vnucují! Pravdu má přísný kritik a zdrženlivý soudce těchto událostí, mnichovský arcibiskup-kardinál **Dr. Faulhaber**, když mu při vší opatrnosti a vyčkávacím konečném úsudku přece vyklouzla tak významná a nádherná slova, **že všem se v Konnesreuthu otevřel obzvláštní pramen milosti.**

Týž dojem odnáší si odtud každý, kdo je jen

trošinku přístupný náboženským citům. Jako by tu břemena pochyb s něho spadla a duše znavená se ku podivu osvěžila, posílila . . . Ký div, že naplněn jest dojmem, ano přesvědčením, že tu svět nadpřirozený prolomil kůru světa přirozeného, onoho pouhého dění podle přírodních zákonů, a jako by tu vyvřelo zvláštní zřídlo léčící duše lidské stejnou asi měrou jako v nedalekých Karlových Varech zřídlo teplých léčivých vod. Vyrazilo prostě na venek a jest tu k službám každému, kdo projeví jen sebe menší ochotu dáti se jím obmýti aneb léčiti. Ostatně i mé vlastní zkušenosti se nesou tímto směrem. Neměl jsem ani ještě v r. 1927 za pobytu v blízkých Františkových Lázních touhy navštíviti Konnersreuth, zdráhal jsem se později dosti dlouho napsati o něm brožuru, tím více, jak se dálo později, téměř každou neděli v nejrůznějších místech a městech přednášeti o něm. Ale zvláštním řetězem okolností k tomu došlo, a nelituji naprosto ani nejmenší námahy podstoupené v té věci. Zejména ne účastenství v prudkém, až zuřivém boji, který se o tyto úkazy v našich vlastech rozpoutal, aby zlehčil nebo zneuctil nejintimnější a nejposvátnější city lidské, t. j. city náboženské. Boj díky Bohu a sv, Terezičce je dnes pro odpůrce na celé čáře prohrán.

Nezapírám a jsem ochoten vyznati, že i mně se stal Konnersreuth zdrojem velikého rozvoje duchovního života, že dokonce má kniha vyznání

i apologie „Obrození Římem" (vyšla v Československé akciové tiskárně, Karlovo nám. v Praze) byla napsána a vydána jaksi i na nepřímý podnět tohoto místa. Vedle toho netajím se ani velikými a blahodárnými změnami, které jsem vesměs na svých spoluřečnících o Konnersreuthu zpozoroval.

Nikdo z návštěvníků, ať křesťan, jinověrec, vlažný či bezbožec, neubrání se mocnému náporu prvého dojmu, který jím otřese: „Tak tedy ono pohoršení židů, to bláznovství pro pohany, Ježíš Kristus Ukřižovaný . . . není přízrakem, legendou, není přežitkem???!!!"

Tato dívka, Terezie Neumannová věří v Něj ze vší síly své a miluje Ho celou bytostí. Možno tedy i dnes podobně v Něho věřit. Možno Ho milovat, oddat se Mu celou duší. Možno následovat Ho, sytiti se Jeho chlebem života a státi se účastným nekonečných milostí zprostředkovaných Jeho tělem Církví; Jeho velikou duchovní rodinou — Církví bojující, trpící a vítěznou! Možno přimknouti se co nejúžeji k apoštolské Církvi jeho, k jediné a všeobecné, k svaté a posvěcující, platné pro všechny časy a národy!

Trvá ještě a žije víra našich předků! Jest stejně mocnou i časovou a působivou jak v šerém starověku, tak i v dobách nejnovějších a nejmohutnějších vynálezů ducha lidského. Doklad toho jest před našima očima: Terezie Neumannová, stigmatisovaná dívka z Konnersreuthu!

Živá víra, Fides intrepida! Živá, nezmatená, neohrožená! Jako křišťál čistá, jako ocel pevná, jako oheň žhavá!

* * *

Kdysi zvolal kterýsi návštěvník městyse Arsu při pohledu na svatého faráře Vianeye: „Viděl jsem Boha v člověku!" Stejným právem smí zvolati návštěvník Konnersreuthu: **„Dotkl se mne tu Kristus znova Ukřižovaný**, znovu přítomný, Kristus opět nad smrtí i ďáblem triumfující!" — KRISTUS — KRÁL!

Jediný, jehož výrok platí do věčnosti: AJ, JÁ ŽIVÝ JSEM. MRTVÝ JSEM BYL, A HLE, ŽIV JSEM NA VĚKY VĚKŮ . . . Jediný, jenž s takovou lehkostí, samozřejmostí skrze tuto nejprostší z prostých, nejneučenější z neučených a nejobyčejnější z obyčejných tak hravě jakoby s úsměvem na líci, v trosky a niveč uvádí veškeru námahu, pot, zuřivost, stohy knih, nesčetné schůze, vagony potištěného papíru filosofů, lékařů, profesorů, politiků, žurnalistů, nevěreckých spisovatelů nadpokrokářských, aby zatemnili, aby znesvětili a z myslí lidských vyhladili Jeho památku, Jeho víru, Jeho Církev . . . kde dostačí služka od krav nebo z výčepu, aby vše to se zhroutilo a v hanbu propadlo!!

Vpravdě Bůh vyvolil děti a přezírané a slabé, by jimi zahanbil ony moudré a povýšence tohoto světa! A ne nadarmo na samých hranicích

naší země vytryskl tento mohutný pramen duchovního života, by opanoval pole negace, nevěry, rozumářství, racionalismu! Ó kéž by zavlažil náboženský na troud vyprahlé kraje a znovu zrodil, vodami života naplnil duševně vydrancované, zpustošené mysli naše a posílil srdce zmírající prázdnotou a vysílením . . .

Kéž Kristus Král znovu vstoupí do zmalátnělých našich duší, do zoufalých srdcí, opuštěných vědou, sociálními troskami našich sociálních snů a vymožeností, zklamaných naprosto „triumfy technických pokroků, které jednou vyhladí lidstvo s tváře země . . . .", kéž vstoupí, **aby tu vládl a kraloval obrozující silou své lásky,** nádherou, plností své duchovní krásy, vnitřního života, zaplavujícího proudy milosti a čisté radosti veškeren svět . . .

K tomu podnět dává, k tomu nás nabádá, k tomu vyzývá hlasem mocným, stálým: Konnersreuth!

Tof jeho nejradostnější poselství!

To je vskutku zdrojem požehnání, milostí slova Božího, jemuž lze sloužit tělem duší i za našich dnů . . . ba právě v tyto psí dny!

IMPRIMATUR Nr. 12075.

Olomucii, die 14. Julii 1930.

JOSEPHUS VYVLEČKA, Praeses a. e. Consistorii.

Vydavatel: Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí Dr. B. Vašek, Olomouc. Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín. Tiskem Společenské tiskárny v Přerově.

DR. R. W. HYNEK:

Zpět k Římu!

Válka světová se v mnohém směru stala proměnou, ano úplným přelomem dosavadních názorů. Zejména ve vědě, od níž se před válkou očekávalo všechno možné, především usměrnění života jednotlivcova, uspořádání společnosti lidské na nových řádech, aby pro lidstvo bylo získáno nejvyšší dosažitelné blaho pozemské. Než krutými zkušenostmi válečnými došli jsme přesvědčení, že věda sama nikdy nepostačí na to, aby dala smysl našemu životu a zvláště ne mravní základ našemu jednání. I nejgeniálnějších vynálezů lidských se dá použíti stejně ku prospěchu jako ke zkáze lidstva. Tím vysvitlo nám všem nad slunce jasnější poznání, že pouze a jediné náboženství jest schopno dáti člověku závaznou mravní příkaznost všemu konání jakož i uspokojiti jeho nitro toužící stále, včera jako dnes, po zodpovědění otázek původu a cíle našeho.

Proto se útrapy válečné staly počátkem duchovní obnovy velké části lidstva. Ve Francii vyšla krásná kniha: „Člověk narozený z války", v níž autor nádherně vylíčil svůj duchovní přerod z nevěry ke katolicismu v zákopech. I v duši pisatele těchto vyznání se dokonal týž děj, jejž vylíčil v obšírné knize: „Obrození Římem" I. a II. díl (Kč 40), z níž se nerozpakuje předložiti široké veřejnosti hrst svých dojmů i důvodů, pro něž z bývalého nevěrce a volnomyšlenkáře desetiletým urputným zápolením se stal na konec přesvědčeným katolíkem-Římanem. Těžce krok za krokem s pomocí Boží probojoval si tento svůj návrat zpět do pravého ovčince Kristova. Zato se mu pravdy této víry staly krví z krve jeho a morkem z kostí jeho. Naleznuv skrytý poklad přenesmírné ceny, nádhery a krásy, zakusil sílu vše pohlcujícího vítězství, jímž jest víra naše. Může tedy z vlastních zkušeností sděliti leccos zajímavého i přesvědčivého všem, kdo stejně jako on kdysi tápají ve tmách či pološeru nebo se honí podnes za mátohami a bludičkami. Nechť se poněkud zamyslí a uvažují o tom zvláště ti lidé, kteří se naučili bezmyšlenkovitě katolicismus odsuzovat, ač sami vůbec neznají to, čemu se ve své nevědomosti vysmívají a čím pohrdají. Jelikož vše, co tu jest řečeno, stalo se osobním přesvědčením pisatelovým, očekává, že i jiní budou se k tomu chovati se stejnou úctou, jakou i on sám chová ke každému poctivému mínění odpůrcovu . . .

„Ze dna života volal jsem k Tobě, ó Bože . . .“

Zrodil jsem se sice v lůně Církve katolické i v ní byl vychován. Leč sotva jsem se octl roku 1902 na universitě, tu vlivem módy vědeckého materialismu, jenž tehdy v lékařství panoval, dále působením omamných hesel realismu, nadměrnou vědeckou povýšeností tehdy v plné slávě stojícího positivismu, nedomyšlenými naukami ubohého „třináctého“ apoštola křesťanství L. N. Tolstého, socialismem, anarchismem a jinými myšlenkovými vlivy . . . ztratil jsem víru zúplna; tak dokonale, že po letech i Otčenáš znovu z bible jsem se musil učiti . . . Až po letech jsem poznal, čeho jsem tehdy tak lehkovážně pozbyl.

Odhodiv všechna pouta dogmatu i morálky, žil jsem životem čistě živočišným. Stal se ze mne pravý lékař neznaboh, jenž toliko setrvačností mravních zásad v duši za mládí vštípených nedopustil se zločinů. Ani bezprostřední patření smrti tváří v tvář nezměnilo v ničem mých „pokrokových“ názorů. Překypující touze po světě a síle dobyvatelské stěží stačily čtyři díly světa, v nichž jsem se pohyboval (většinou jako vystěhovalec) bez jakéhokoliv omezení neb překážek. Zvláštním řízením Božím na samém počátku světové války uvázl jsem v staré vlasti. Povoláním do služeb vojenských uvržen byl jako do žalářní kobky onen lidský živočich ve mně, zvyklý tou-

lati se volně širým, dalekým světem. Udavačstvím krajanů stav se politicky podezřelým, poznal jsem bídu a útrapy života, především trýzeň duševní. Než bylo třeba ještě silných ran utrpení i tělesného, by se pozvolna v duši připravoval obrat a nadešlo prvé zablesknutí červánků světla . . .

Ano, v bídě duševní a tělesné, v ranách a utrpení vchází člověk do sebe. Začne hloubati a přemítati o všem, co jej dosud uspokojovalo. Proč nyní najednou nemůže mu to poskytnouti útěchy, sebe menší pomoci? Naučí se dívat na věci, na osoby a hesla s té druhé, pravdivější a správnější stránky. Poznává nedostatečnost a nepravdivost všeho, čemu dosud se kořil a obdivoval, protože výheň utrpení spaluje v něm prostě všechno, co není čistý kov. Vskutku jest „utrpení nejrychlejší silou, která přivádí člověka k dokonalosti". Proto jest nezbytně cesta očistná počátkem duchovního, vnitřního života.

Očista utrpením.

V bouřích a zápasech životních pojednou člověk prohlédá a poznává bezcennost i pochybenost všeho, co mu v rozbouřených vlnách nemůže dáti ani směr, ani útočiště, ani pevný základ. Praská mu opora za oporou. Lano za lanem se trhá a půda pod ním se propadá, až posléze v příboji vln zápasí opuštěn všemi a vším. Zápasí posledním dechem v boji na život i na smrt. Kdo však prošel podobným zoufalým bojem, ten a nikdo

jiný, jest oprávněn mluviti ze zkušenosti a z přesvědčení jak o životě vůbec, tak i o všech hodnotách, které poznává správně „ohněm přetaveny a vyzkoušeny".

Nevěra jest náramně laciná věc pro lidi žijící v nadbytku hmotném a v tělesném zdraví. Jejich bezmyšlenkovitosti a živočišné mysli prostě jsou odporné a nepochopitelné veškeré příkazy mravní i náboženské, kárající a omezující jejich „plné vyžití se", vychutnání života, jak říkají. Ale co má činiti, kdo třebas na čas nebo trvale pozbyl možnost tohoto „výsluní života", nebo komu se prostě život zvířecích pudů a potřeb zhnusil?

Co má počíti člověk sociálně deptaný, utiskovaný, který se nemůže domoci svého práva, své existence? Veškerá laická morálka, jakékoliv sebe krásnější filosofování o lidstvu, o lidskosti, zjeví se mu nesmyslným libomudrctvím či úplně bezcennou tretkou. Podobná pozlátka silnější osobnost prostě odhodí stranou, aby pak bez výčitek svědomí, bez ohledů na kohokoliv a na cokoliv nastoupila cestu násilí, čirého sobectví, ukájení pudů nebo zla. Víru ztratit neb v duších zničit je snadné. Ale těžkým utrpením i bojem, mravními víry i nebezpečími procházeti musí všichni, kteří se octli v propastech bídy a zoufalství, aby teprve odtud počali volat po svém Bohu . . . Běda tudíž, tisíckrát „běda všem, skrze koho pohoršení pochází"! Těžce se zodpovídat budou — před Bohem i před lidmi!

Svítání v duši.

Z dna propastí nebo z hlubokých studní i ve dne ukazují se člověku hvězdy . . . Ranami se všech stran tříben počal jsem si uvědomovat jak bídu svou, tak ubohost, ba lživost všech směrů i světových názorů, které pojednou rozplynuly se ve chvílích potřeby v dým a v páru. Vyburcován z naprosté duchovní smrti, tápal jsem a potácel se všelijak. Nelze přec slepci zbavenému slepoty octnouti se naráz v plném slunečním jasu. Oslepl by znova a trvale! Pročež jako v mátohách pohyboval jsem se v temném pološeru své ubohé duše, pátraje kolkol, kde bych jen zachytil prvý paprsek světla, vysvobození z žalářních temnot.

Šel jsem tedy soumrakem, náhražkami pravé víry, cestami, na nichž plně jsem zakusil pravdu slov „co vše musí věřiti nevěrec, aby mohl nevěřiti"! Planost a bezobsažnost negace volnomyšlenkářské, jíž jsem holdoval v své duchovní narkose plných třináct let, opustila mne zúplna. Člověk nemůže žíti jen samým bořením a popíráním. Počínání takové jest prostě sebevraždou duše. Jelikož jsem neměl víry, hledal jsem, čím ji nahradit, čím dát životu smysl. Již dávno prohlédl jsem chvilkovost a pomíjejícnost vědeckých teorií a domněnek. Ostatně věda sama nemůže zcela vyplniti duši člověka. Jest prostě nad její možnosti a sílu jako poznání čistě zkušenostního,

by nás poučila o cíli našeho života a dala nám naprosto závazné příkazy mravní.

Proto jsem se vší silou vrhl na theosofii, indické nauky, okkultismus a spiritismus, abych v nich našel pravé poznání záhady života. Co jsem se tu jen načetl všelijakých knih! Celé metráky jich bylo z těchto oborů magie, čarodějnictví, astrologie, zednářství, mazdaznanu, anthroposofie atd.! Pouze nejhrubšího materialistického nazírání dovedly mne zbavit podobné knihy, ukazujíce mi odvěké podzemní proudy lidského myšlení a cítění. Neukojilo mne však jejich nadmíru rozvláčné, neurčité povídání. Namnoze ničím nedoložené, sobě odporující, mlhavé, mátožné . . . Než přece jednu nesmírnou službu mi bezděčně prokázaly.

Na rozcestí —

Člověk, který se octne na samém dnu či konci života, odhodí prostě všechny ismy, všechny povídačky, všechna pozlátka a trety kýmkoliv a jakkoliv mu vmluvené, kašle na všechno mudrování jiných. Staví se na vlastní nohy. Nerozpakuje se uvažovat o všem sám. Příčina, smysl i účel útrap zajímá jej ovšem nejvíce. Proto sestupuje v svém myšlení až k nejhlubším otázkám dobra a zla vůbec. Ký div, že se mu otevrou oči dokořán, by pochopil nejzákladnější vztahy obojího. Nejen symbolika, ale i celá fysika a přírodověda vůbec zjevují mu pojednou nejprostší a nejhlubší rozřešení: Dobro, toť život,

klad, tvorba, kdežto smrt, zničení, rozvrat . . . toť negace, zlo. Není divu, že se pak jako kdysi Herkules octne na rozcestí svého života, kdy chtě nechtě musí jednou pro vždy rozhodnouti o směru dalšího života: napravo či nalevo! Tvořit či bořit, rozsévat dobro či plodit zlo! Postavit se v řady Nejvyššího Dobra či zapsat se jeho protinožci ďáblu — převracovači cest Božích . . .

Tato svobodná volba, konečné rozhodnutí plného, jasného vědomí a celé bytosti navždy určí další směr lidského žití. Pro duše zmužilé, radikální, neohroženě domýšlející do konce nemůže být při úplném rozbřesknutí pravého poznání jiných protipólů než Bůh či satan, Kristus či Antikrist. V pravdě platí bezohledně a neúprosně slova: „Kdo není se Mnou, proti Mně jest. "Jakékoliv stavění se vedle nebo mimo tyto zásadní protivy jest jen slabostí, pošetilostí, nesmyslem, mrháním sil životních, nadutou posou, záškodnictvím nebo vyslovenou zradou, snad bídáctvím.

Co jiného jes tpak život sám než prvý metafysický, nadpřírodní princip v nás! A kde může být větší přemíra života než v Bohu, Tvůrci veškerenstva! Kde větší Dobro, kde vyšší Pravda, kde mocnější Láska! Nuže, člověk se musí přidati na Jeho stranu! Jen poctivě, celou duší rozhodnout se musí! Bůh si pak jeho další cestu upraví nejlépe sám . . .

Přes všechnu touhu najíti v Indii v okkultísmu pravdu a uspokojení duše nestal jsem se bláho-

vým snílkem fantasií východních. Staly se mi spíše pobídkou, abych pronikal filosofií, náboženstvími východními k jádru věci, stejně intensivně obíraje se metapsychologií, rozborem duše (psychoanalysou) a hloubkovou filosofií. Vedle toho v sektách křesťanských neustával jsem pátrati po pravém víně pravdy. Chodil jsem mezi protestanty, České bratry, baptisty, metodisty etc. Ano i mezi unitáři ve Svobodném bratrství jsem se uplatňoval, leč poznav zákulisí, rozčarován jsem je opustil.

Jiskra zapálila nitro.

Pojednou v německé Uranii mě zaujala přednáška Hermana Keyserlinga, hlubokého znatele všech orientálních systémů náboženských i filosofických a stejně zběhlého v moudrosti a životě západním. V soudobém Německu jest mocným průkopníkem hloubkové filosofie a duševědy hlubin. Jako bleskem několika slovy dovedl mi ozářit úžasná tajemství a nekonečnou cenu křesťanství vůči neživotnímu budhismu, hinduismu, čínským i japonským naukám. Slova jeho přesvědčila a zapálila, zvlášť když intuitivně jsem pochopil směr jeho filosofie, hlásané v proslulé jím založené Škole Moudrosti v Darmštatě. Ne náhodou stalo se pak, že na kongrese též roku 1924 mezi přednáškami budhistů, mohamedánů, židů, katolíků, protestantů, ruský mystik Arseniew proti všemu očekávání podal mi jádro křesťanství: vtělení Slova, ukřižování a slavné zmrtvých-

vstání Syna člověka-Syna Boha živého! Tedy skutečný průlom, vpád světa nadpřirozeného, nekonečného v ubohý, bídný okruh hodnot našich zdánlivých, pomíjejících! Vykoupení a posvěcení naší přirozenosti, propadlé neodvratně hříchu a zkáze. Psychoanalysa tak krásně potvrdila jsoucnost dědičného hříchu. S dostatek vylíčil jsem toto obrození duše v celé kapitole svého Říma, netřeba mi se opakovati.

Kristus Král stal se mi tak pevným a výlučným středem duchovního i hmotného světa, jediným a nejpevnějším základem všeho života jednotlivcova i celé společnosti lidské. Vpravdě jest, jak praví Písmo sv., alfa i omega: Počátek i Základ, Vrchol, Dokonalost, Cíl!!

Přelétla to na mne jiskra požáru lásky, hárajícího v duši ruského mystika, a zanítila v nitru to, co dávno připraveno, nakupeno, vytýčeno bylo osobou nad jiné schopnou a geniální. Byl to muž tarsenský, sv. Pavel, apoštol Kristův, nádoba nad jiné vyvolená, nejobrovitější velikán dějin naší Církve. Řecký text novozákonní a řecko-německý slovník Gemollův otevřel mým ustrnulým zrakům nejohromnější duchovní světy v nauce a následování Toho, jenž byl za nás ukřižován! Kdo vypíše můj úžas, ohromení, ustrnutí, zdeptání v prach a povznesení k nebes výšinám! Onu radost, plesání, jásot duše nad znova mi odhaleným nepřeberným, nevýslovně krásným bohatstvím duchovně chápaného křes-

fanství! Nikdo mě nepoučoval, ani nepřemlouval, nikdo mi neradil. Sám a sám, omilostněn pouze neskonalým slitováním Božím, kráčel odpadlík zpět. Vracel se syn ztracený. Jediné vichor Ducha svatého, podnes burácející Pavlovými listy — duchovním zrakem čtenými a srdcem prožívanými — byl mu vůdcem a ochráncem, sloupem ohnivým! Ó, těch nevypsatelných chvil!

Ježíš Kristus, Bůh a spolu člověk, Vykupitel všehomíra! Nejvyšší myslitelný soubor vší Dokonalosti a Lásky vytýčen mi tu byl v celé své velkoleposti, síle a kráse! Než — kde dochoval se nám až na naše časy?! Která z církví křesťanských jest vskutku pravou a jedinou dědičkou nauk tajemství Jeho i ducha? Přece i katolicismus, který jediný si osobuje výhradní nárok na vše to, jest prý tak porušen, přeplněn dogmaty, otrockými pouty, smyšlenkami i přídavky staletí! Ano, jest prý směsí všech možných nauk i myšlenkových proudů řeckovýchodních! Mnoho učených pánů mi to do omrzení opakovalo!

Kde nalézti Krista?

Nastalo mi tu studium nové, vyčerpávající. Chtěl jsem zkrátka poznat, prožít všechno, co známe z oněch dob. Vedle indických směrů přece perské, assyrské, essenské i egyptské nauky, zejména zasvěcovací, byly mi známy. Doplňuji je rychle mysteriemi orfickými, eleusinskými, dionýskými. Stejně apokryfy, kultem Mithry, Attis,

Cybely. Apokryfní spis Pistis Sofia převádí mě do nekonečného labyrintu gnose starověké, přepodivné to smíšeniny východních pověr s náboženstvím. Novoplatonská škola, vrcholný to výkvět filosofie antické — Plotin, Jamblich, Proklos — nezůstala mi neznáma v našem studijním kroužku gnostickém! Již s hlediska hloubkové duševědy jsou tyto všechny věci nesmírně zajímavými, ať jog indický, či kabbalah židovská, nauky zednářů, kacířů i procesy čarodějnické! A proti nim životopisy světců, mučedníků, vyznavačů! Jaká protiváha!

Tedy i těmito všemi víry proplaval jsem šťastně. Pokud jen fysicky možno mi bylo, jsem je prostudoval, abych všeho zkusil a nejlepší s pomocí Boží si vyvolil. Pravda, zakolísal jsem často. Leč duchovní skála — Kristus — doprovázela stále člověka poctivě a celou duší hledajícího pravdu. Světlo napřed jen mlhavě a z dáli svítící blížilo se ke mně. Jasnilo se stále víc: tou měrou, jakou šupiny mámení padaly mi s očí a očišťovala se duše. Cosi nového rodilo se a vytvářelo v skrytých hlubinách duše, rostlo, sílelo, mohutnělo, zrálo . . .

Když duše vzrostla a dozrála k přerodu, dotkla se jí zřejmě ruka Páně, ukazujíc jasně vedení své i vůli Svou . . . A to tak docela všední, až banální příhodou. Zcela nahodile setkal jsem se s přítelem, nadšeným poutí do Věčného města; rozhodl jsem se rychle v květnu r. 1925, že

pojedu do Říma, abych na vlastní oči poznal: co je Řím, jenž má býti souzen. Či vlastně již jest odsouzen! Pojedu tam, bych po stopách imperia římského pátral, kamže se poděli dědici oněch prvých vyznavačů Kristových, již po Něm byli „christianoi" nazváni. Měli přec nejčistší původní, zaručenou Jeho víru. Kam se poděla Církev katakomb? Krev mučedníků, síla vyznavačů, moudrost otců církevních nezmizely přece navždy se světa našeho! Kde, kým a jak byly znetvořeny nauky křesťanské? — Či snad přece má pravdu římská Církev, že převzala přímo z rukou apoštolských a zdědila původní zásady křesťanské, nezbytností papežské autority dochované až na naše časy?

Abych však mohl srovnávat tyto nauky s oněmi prvotními, musel jsem si znovu osvojiti články víry katolické. Pak teprve bylo mi možno na podkladě vlastních zkušeností náboženských si o všem učiniti konečný úsudek a se rozhodnouti. Abych ke všemu přímo u zdroje měl přístup, rozhodl jsem se jeti do Říma již jako člen této Církve v milostném létě 1925. Neboť pokládal jsem za jediné čestné a poctivé i zevním navrácením se do lůna jejího dotvrditi svůj myšlenkový přerod, vzešlý ze zápasů celého desítiletí života od r. 1915-1925!

A nemohl jsem věru vykonati nic užitečnějšího ani pro vývoj duše prospěšnějšího nad tento čin duchovního pokoření a připojení k nesmírné

rodině sv. Církve všesvětové, Církve náležející všem dobám a časům, všem vrstvám i úrovním společnosti lidské! Správně se o tom vyslovil protestantský univ. profesor Hromádka, že „v Církvi katolické, jen kdo patří do tohoto celku, žije plným životem a má podíl ve všech duchovních statcích a v celém rozmanitém bohatství církevního organismu." Pročež „lidé, kteří utíkají z církve, . . . ztrácejí pramen života a bohatství pravdy, duše jejich pustne, postrádajíc královny ctností — lásky". A jest věru v duchovním smyslu největší pošetilostí, chce-li kdo býti „dobrým křesťanem", a při tom s patra se dívá na církevní dogmata, aneb odmítá spoluúčast v jejím bohoslužebném životě, protože jinak vydává se tisícerým nebezpečím a hlavně, že nedostává se mu podílu na ohromných milostech, které Církvi své přislíbil Ten, jenž jí děl: „Aj já s vámi jsem až do skonání světa."

A dogmata církevní? Tyto okovy, znásilňující svobodu myšlení? Což myšlení samo, chce-li býti správno . . : nemá již náramné omezení svými logickými zákony? Tedy hned veliká nesvoboda, stejně existující v dějství přírodním, opět omezeném přísnými a neúprosnými zákony! Což teprve útvary společenské, stát zejména, kde bez přesných hranic zákona, skutečně dodržovaných, se rozpadává ať spolek či stát. Že pak určitý svaz, sdružení či spolek má své přesné stanovy, pravidla nebo nařízení, určující a vymezující zcela

určitě jak práva a povinnosti, tak i příslušnost členů . . . jest věcí samozřejmou i zcela rozumově nutnou. A útvary nejsložitější, Církev, měly by postrádati všeho toho? Tedy již z těchto důvodů jest brojení proti církevním dogmatům, kanonům, t. j. pravidlům, velmi naivním, až dětinským počínáním.

Nad to dogma jest úžasným duchovním statkem, který musí být bezvýhradně a pokorně uchopen věřícím člověkem, aby pak za odměnu mohl býti pochopen i rozumově, hlavně i citem. Jestiť přece víra na rozdíl od věcí, jež zkušeností postřehujeme, měříme, vážíme, zapisujeme .. „základem věcí, v kteréž doufáme, a ujištěním o věcech neviditelných". Tedy všeho, co exaktní vědě navždy jest uzavřeno. Vždyť i věda má své hranice, bohužel nadmíru úzké . . .

Ano, právě positivní věda mých dob studií, tak pyšná, za všemohoucí a za vševědoucí se téměř vydávající, — jak bolestně zklamala právě ty, kteří nejvíce v ni doufali, že se jim stane uspokojujícím smyslem a cílem života, že se stane všelékem běd a utrpení lidských, že stvoří svými pokroky a vynálezy pozemský ráj lidstvu! Ano, učinila tak v strašné světové válce. Učiní tak daleko dokonaleji v nejbližším příští chemické válce, kdy prostě na příslušných místech shladí vše živoucí s povrchu zemského . . . neboť, jak to svého času řekl proslulý chemik francouzský Berthellot, „napřed přijde chemie — pak Bůh"! Zdá se, že tomu vskutku tak bude.

Jel jsem tedy do Říma. Neodolal jsem, bych se nestavil cestou v Assisi, u hrobu Chudáčka Božího, nejpoetičtějšího a nejvěrnějšího následovníka Kristova, jak vyznávají přátelé, stejně jako nepřátelé Církve. Jedinou knihou jeho bylo evangelium, Nový zákon. Svatý František Serafínský byl nejvznešenější ztělesnění evangelických rad. Nejhoroucnějším žárem své duše, silou své lásky roztavoval a prozařoval vše. On jest jeden z nejduchovnějších velikánů křesťanských v nejvyšším slova smyslu!

Jen prázdní lidé lomozí stále svou vědou, svým přesvědčením, svými nezadatelnými právy! Ku podivu, čím kdo je větším a skutečným učencem, tím bývá skromnější. Čím kdo duchovnější, tím pokornějším se stává. Pokora srdce, . . . toť právě chudoba ducha, otvírající brány království nebeského. Vpravdě sedmerou pečetí uzavřeny zůstávají i nejbystřejším a nejpyšnějším hlavám učeným . . . Právě v náboženství tato protimyslnost nedá se rozluštiti a překonati jinak, než splněním nejhlubších duševědných zákonů . . . A těmi právě katolicismus je pevně nesen a podpírán, jak poznávám k svému úžasu víc a více.

Proto všechno mělké pokrokářství, realismus, positivismus, scientismus atd., vybudovaný a živený svou povrchovou a tak náramně povrchní duševědou, nutně dohořívá a všude se přežívá, jakmile jednou s jeho vědeckými pověrami jest

konec. Bohudík jest tomu tak v lidstvu vůkol nás. Doufejme, že co nejdřív bude tomu podobně i v zemi, kde i „pokrok" zplesnivěl, zkameněl za myšlením ostatního světa.

Ohromení Římem.

Nuže, jaký dojem na mne učinil Řím, který podle frází přeuboze opotřebovaných musí býti odsouzen, vylíčil jsem jinde, kde popsán jest celý řetěz zkušeností: jak z misionářské výstavy, tak z Kolosea, katakomb, chrámů římských. Stejně i z jedinečné na světě kulturní hodnoty papežských muzeí, která vedle nesmírné důležitosti církevní nejlépe potvrzují světodějný význam instituce papežské. Byl jsem ohromen Římem, na který jsem se podíval svýma vlastníma očima, Římem, který jsem prožíval duchem i srdcem, Římem antickým, Římem křesťanským i moderním, který dovedl střásti nejpříšernější hypnosu doby a bolševictví mass! Jako za starověku nejpyšnějším slovem bylo „jsem občan římský", tak i dnes směle i sebevědomě můžeme vyznávati: „Jsem křesťan římskokatolický." Plnost a pravost náboženství, které přetvořilo svět, jediné v této formě byla dochována až na naše časy. Jen ustrašenost a stálé otrocké živení se knihami i názory, které ponejvíce jsou vnášeny v katolický lid skrytými i zjevnými odpůrci nauk Kristových právě k docílení zmatků, zaviňuje, že se stále krčíme, uhýbáme, omlouváme, ano, že

se za své náboženské přesvědčení stydíme . . .

„Něco neproměnlivého, silného a mocného soustřeďuje se, Říme, v tobě," volá Garrére. „Vpravdě, v době, kdy vše se kymácí, hledá a blouzní, . . . ty, Říme, stojíš pevně a chováš duchovní hodnoty kladné, tvůrčí a budující — hodnoty věčné! Do tebe putovati musí všichni, kdo zklamáni civilisací našeho zbarbarisovaného světa zatoužili napíti se z vod tryskajících k životu věčnému. Tam naleznou odpočinutí na ňadrech Matky Církve. Milost Boží uchvátí je a oči se jim otevrou k vnitřnímu pochopení duchových výšin a hlubin, nádherných i nesmírných pokladů naší víry. Ty Říme, zmocníš se duše jejich a nepustíš ji víc . . ." (Řím 398). (ČAT., Praha II., Karlovo nám. 5/6.)

Když onoho milostivého léta jsem se vracel domů, připadal jsem si, jako bych byl prošel v Římě nesmírně osvěžující a očišťující lázní. Vskutku se stal se mnou úplný vnitřní přerod, který pak utvrzen byl návštěvami Lurd, pravého to eucharistického střediska světa, a loňskou druhou cestou v tato místa, posvěcená křesťanskými dějinami. V Římě se musejí pravdy víry prožívat celou duší, musejí opět vyrůstat z nejhlubších kořenů bytí, by se staly naším nejvnitřnějším majetkem, by přešly v mízu a krev. Tam na rozvalinách starověku a jeho přetvoření křesťanstvím každým kamenem, každou pídí země dá se nejhlouběji vycítiti i poznati pravda slov, že zjev Kristův je a zůstane jediným základem veškeré

mravní kultury lidstva. (Harnack). Zjev, který přirozeného pudového člověka přetvořuje a povznáší k výšinám dítek Božích, jimž dána jest možnost uskutečniti na zemi království Boží, pod žezlem Krista Krále, který vskutku „novým činí všechno"!

Nikde jinde na světě kromě Věčného města není nahromaděno tolik duchovních hodnot, přetavujících, obrozujících duši. Proto nejen jednotlivec, ale i celý národ musí se opět vrátiti ke kořenu svého bytí, k Římu! K Římu, jehož dědictvím až podnes jsou nauky i víra svatých apoštolů Petra i Pavla, nad jejichž hroby jsem tam klečel v katakombách u sv. Šebestiána.

Návrat dokonán Konnersreuthem.

Ani po návratu z tohoto křesťanům posvátného města neopomíjel jsem příležitostí k dalšímu vzdělávání a prohlubování, na př. vzácnou literaturou katolickou (Papini, Bertrand, Baumann, Augustin). Studoval jsem dále filosofii, uchvacovaly mě životy svatých té nesmírné armády hrdinů ctností křesťanských všech stavů, všech možností, všech věků i dob. Jsou věru nehynoucí slávou naší Církve, nepřebernou nádrží duchovních statků i výrazem nejčistšího duchovního souručenství i pospolitosti Církve bojující i vítězné. Poznání této úžasné skutečnosti jest věru nejúčinnějším lékem proti praktikám i svodům spiritismu. Zvláště rajský zjev sv. Terezičky Ježíškovy nás o tom

přesvědčuje. Opět nečekaným řetězem nahodilostí přiveden jsem byl do Konnersreuthu k podivuhodnému případu stigmatisace pro naše století nevěry zvlášť významné . . . Nuže a tam, kde jsem mohl vlastníma očima spatřiti, slyšeti, studovati tento obdivuhodný doklad katolické mystiky, tam vlastně a stoprocentně dokonán byl můj návrat do pravého ovčince Kristova, do Církve římskokatolické! Proti mlhovitým povídačkám theosofie, okkultismu atd., spatřil jsem tam tajemnými zjevy doprovázený „živý obraz Ukřižovaného". Našel jsem člověka věrou zcela proniknutého, žijícího z nejúžasnějšího tajemství naší víry (Eucharistie), jedině Kristem a pro Krista.

Proto poselství Ukřižovaného, tak mocně skrze Konnersreuth otřásající svědomím lidí u víře vlažných neb odpadlých, stalo se mi nesmírnou vzpruhou i vnitřním požehnáním. A idea jest tu hlavní věc, osoby jsou zcela podřadné.

Šel jsem bludnými cestami.

Po podobné myšlenkové proměně a intensivně prožité obnově člověk mimoděk přehlíží a rozebírá odložené duševní směry, které jej od pravdy nyní poznané zaváděly na scestí. Právě ve světle nových, dokonalejších poznatků vědeckých i filosofických docházel jsem k správnému hodnocení myšlenkových proudů, které před čtvrt stoletím pokládány byly za vrcholnou vědu . . . a dnes jsou odloženy mezi staré vědecké haraburdí.

Neboť i věda, jakožto pouhá směrnice, metoda badání, mění během času i svůj obsah, své domněnky i své naděje. Dnes přece nevěří nikdo, že by se vědě podařilo vytvořiti v laboratoři živou hmotu, neřku-li živého tvora. Přesně a trvale byly vymezeny hranice vědeckých poznatků, takže povídati o tom, že věda nahradí mravnost či náboženství, už jest jen zaostalostí. I vědecké báchorky, na př. o původu člověka z opice dnes vzbuzují jen útrpný úsměv, kdežto před nedávnem byly hlavními berany proticírkevními a „vysokou vědou"! Nevadí, že lidé, zaspavší myšlenkový obrat lidstva posledních desítiletí, u nás zovou se „pokrokovými"!

Překvapilo nesmírně po světové válce, že všechny směry positivní vědy, realismu, modernismu, scientismu atd., kdysi tolik útočící na zjevené náboženství, po zhroucení positivistické duševědy se octly samy v rozvalinách a zatím z běd a útrap válečných potřeba a touha lidstva po náboženské obnově vzlétla jako pták ohnivák k výšinám ze svého popela. Ony myšlenkové směry se dožily krátkého trvání. Snad dvojí věk lidský byl jim údělem, zatím co Církev pamatuje a přežila asi 70 lidských generací za sebou jdoucích.

Ku podivu stejný osud postihuje i na čistě hmotařských základech založené společenské řády socialismu a pod., které i s četnými svými zařízeními procházejí nyní velmi těžkou krisí, zejména mravní i myšlenkovou. Bylo v pokrokářských

názorech minulé proticírkevní generace tolik utopií a představ odporujících skutečnosti i přírodě. Na př. pověra o přímočarém vývoji pokroku lidského, o ráji pozemském dosažitelném vědou nebo technickými prostředky, o vrozené dobrotě člověka, kterého prý kultura zkazila (nesmysl odporující poznatkům hloubkověduševědným, leč přes to stal se základem různých sociálních institucí dnes po dvou, třech desetiletích se bortících). Tamtéž patří nauka o laické či positivistické morálce, která nemůže míti odstrašujícího výsledku nad úžasnou korrupci i lavinovou zločinnost, projevující se na př. v nejpokročilejším městě světa Chicagu!

Co se jen t. zv. pokrok naší Církvi navytýkal různých nedokonalostí, ba zlořádů, které se během věků, občasně snad vyskytly na vnější t. j. lidské její části, kdežto jádro nauk zůstávalo nedotčeno. Proti ní stavěli reformátoři lidstva své krásně teoreticky vymyšlené a uspořádané řády, své sociálně i lidsky spravedlivé, daleko prý dokonalejší a účinnější zákony.

Nuže, co z nich zbývá po čtvrtstoletém trvání? Ubohé trosky, které, jakmile se dotkly skutečného života, právě svými hlasateli nejšeredněji byly zneužity, vykořistěny, znetvořeny. Až zabolí, srovnáli se nynější stav s nadějemi a fantasiemi snílků, zakladatelů těchto řádů před 20 lety. Zde máme nejpádnější důkaz, kterak vše pouze lidské podléhá neodvratné zkáze právě pro „oslabení naší

vůle a obrácení přirozenosti lidské ke zlu". Na této skutečnosti nezmění zhola nic, ani hlásání lidskosti čili humanity, která před 2000 lety nezachránila velmoc římskou od úplné zkázy. Naproti tomu i v dobách nejhorších prozařuje Církví božský věčný Základ její — Kristus. Ku podivu vyvstávají v pravý čas mužové, kteří ohněm lásky a silou ducha znovu očišťují neb obnovují zestárlou neb opotřebovanou vnější formu. Nádobu — řekl bych hliněnou nevystihlých tajemství, poesie a krásy Církve věčné, mystického to těla Kristova.

Ani nejúžasnější vnější pokroky, t. zv. technické, nesmějí nás mýliti a másti. Vnější náš život, t. j. civilisace, se ovšem zdokonaluje, slaví triumfy nad přírodou, přemáhá vzdálenost i čas. Než co je vše to platno, byť člověk celý svět získal, duši svou pak ztratil? Jak krutě se mstí již dnes úplné a výhradné pachtění po úspěších a vymoženostech vnějších, při naprostém zanedbávání vnitřních hodnot, které vlastně vše zevní udržují v pevném řádu! Nejenže v duši moderního člověka zavládla strašlivá prázdnota, ano přesycení a nuda, ale hlavně citová a volní stránka jeho bytosti, ztrativši v mravních příkazech náboženských svůj základ i cíl, stává se rozvrácenou a uvolňuje nejnižším pudům v nás stále dřímajícím veškeru jich ničivou sílu. Jediné ovládnutím této nižší, řekl bych zvířecí stránky umožněna byla veškerá kultura čili duševní povznesení, zušlechtění lidstva, zejména zásluhou

křesťanství. Jakmile však moc proměňující a přetvořující tyto pudy a vášně ve vyšší hodnoty se ztratila neb povolila . . , nic již nebrání, by i nejvyspělejší kultura se zvrhla v čistě živočišný, zvířecí stav, z něhož nesmírným úsilím věků vzešla. Právě rozvrat světové říše římské ve starověku jest nám toho nejpádnějším dokladem.

Nuže a podobné nejkrajnější nebezpečí hrozí našemu věku právě ze země, v které se uskutečnily všechny vidiny, utopie a fantasie člověka pokrokového i beznáboženského. V bolševickém Rusku byly prováděny ideály celého pokroku s největší bezohledností a důsledností. Tam odhozena byla maska a odkryta pravá tvář tohoto snažení, odívajícího se jinde v líbezné a nevinné formy. Pročež jakákoliv pokrokovost ostatního světa, nemohouc soupeřiti vůbec s domyšleností i brutálností metod tam používaných, musela nutně všude octnouti se v koncích a na holičkách. A zdaž celé úsilí bolševiků nenese se konec konců k tomu, vytvořiti z lidí opět prvotní lidské stádo, a veškeren duševní život přivésti čistě na živočišnou, ba zvířecí úroveň.

Jelikož vždy myšlenka předchází čin nebo skutečnost, trvá na východě nejnebezpečnější ohnisko duševní zkázy, počátek to zkázy fysické, zevní. Než podobné nebezpečí hrozí lidstvu ještě se strany jiné, a to od vědy, která stejně dovede život zachraňovati jako ničiti. Věda ničivá dovede to však v rozměrech, jaké dosud se na světě

vůbec nevyskytly. Míním válku chemickou a létadlovou. Ku podivu: zbraněmi nejposlednějších vědeckých vymožeností vrátili jsme se jaksi k dobám nejstarším, zcela jednoduchým, kdy ničila se nepřítelí města, polnosti, děti, starci, ženy, muži atd., vše bez rozdílu. A dnes stejně plynové útoky levisitu a podobných plynů ničí veškeren život daleko široko i zvířectvo a rostlinstvo. Tedy nejúspěšnější vědecké vymoženosti přibližují a vracejí nám doby, z kterých křesťanství staletou prací a námahou posvěcování, zjemňování vnitřního člověka přivedlo na dnešní, třebas ještě nedokonalý stupeň kulturní a osvětový. Nejen to, ale kreslí nám děsivou vyhlídku na strašlivé rozpoutání sil zkázy a ničení na příklad budoucí světovou válkou.

Ostatně, že se naše doba přes všechen vnější „pokrok" octla ve vnitřním úpadku stále rostoucím, nemůže být nikomu tajno, kdo jen trochu sleduje hrozivé signály toho rozvratného dění ať v rodině, ať v životě společenském, uměleckém, ve výchově mládeže, ve společenských stycích.

Boj proti Římu bojem za odkřesťanění světa.

Jest naprosto nemožno nasycovati stále duši planými i smyslu postrádajícími frázemi volnomyšlenkářskými, jak sám jsem toho dokladem. Dřív nebo později je člověk prohlédne a odhodí i s jejich praubohým hmotařsko-strojovým světo-

vým názorem. Než návrat z temnot duševních a stínů smrti není tak prostý, jak i můj duševní vývoj ukáza[1]. Proto tedy tolik duší instinktivně hledá záchranu ve spiritismu a okkultismu, tajných naukách východních, v theosofii, antroposofii, mazdaznanu, v písmenkové mystice Kerningovské atd. atd., ve svobodném Bratrství, metodismu, baptismu neb i v importovaném k nám mormonství . . . Žeň zajisté mnohá, ale dělníků málo. Dělníků na vinici Páně, kteří by od základu mohli podávati lidu duchovní pravdy jediného všesvětového, universálního náboženství: katolicismu. A jeho nadpřírodními hodnotami znovu zformovali, znovu v duchovním smyslu přetvořili úpadkovou naši dobu a tím ji zachránili od naprostého rozvratu, vyplývajícího nutně z úplného odkřesťanění našeho věku.

A zde jsme u jádra, u podstaty veškerého proticírkevního náporu našich časů, protože jde o úplné vyhlazení všeho, co v dlouhých staletích z trosek římského světa pozvolným duchovním přerodem barbarů zaplavivších Evropu učinilo tento díl světa tím, čím byl až dosud, duchovní velmocí světa. Střediskem a nositelem veškeré vzdělanosti, společenských řádů, mravnosti byla vždy jednotná Církev katolická. Nápor proti Římu jest především nejstrašlivějším činem protikulturním, protože ničí všechny vzpruhy duchovního vývoje lidstva, uskutečnitelného jediné na podkladě zjeveného náboženství, nemá

vůbec čím podchytiti, čím podepříti kácející se budovu veškeré kultury lidské. Vše, čeho jsme došli namáhavou prací minulých křesťanských staletí, jest podryto, v posměch, nenávist uvedeno. Nejen rodina, mravnost jednotlivcova, soukromý majetek, ale i právo, školská výchova, veřejná mravnost, státní pořádek a zřízení, takže celá společnost lidská hrozí zpět klesnouti v lidské stádo. Čili cílem bojů protináboženských jest přivedení člověka na úroveň zvířete, úplné zezvířečtění, jak v SSSR jest zaváděno co největší vymoženost sociální, co vyvrcholení myšlenkového i mravního „pokroku lidstva".

Jedinou baštou, jedinou pevností, jak myšlenkovou, tak i mravní v tomto zápase Krista s Antikristem, jedinou mocností duchovní prvého řádu a významu jest, byl a bude Řím. Věčné město bylo nejen středem kultury, společenských řádů i civilisace odvěké, ale i podnes uplatňuje se Řím jako nositel, udržovatel, zprostředkovatel nejvyšších duchovních potencí, t. j. náboženských statků, že s jeho katolictvím vůbec žádná jiná t. zv. křesťanská sekta nemůže se měřiti. Ba na podkladě vlastních zkušeností, poznatků i studií neváhám tvrditi, že snad kromě východní pravoslavné církve (nám nejblíže stojící jak naukou o svátostech, tak liturgií a tradicí) nelze názvu křesťanství použíti na žádnou jinou církev kromě římskokatolické, ani anglikánskou „vysokou církev" nevyjímaje.

Pročež boj proti Římu, ať pod jakoukoliv rouškou a záminkou i jakýmkoli způsobem vedený, (z neznalosti věcí i samými Českými bratry a v náručí volnomyšlenkářů bojovaný) v pravé své podstatě byl, jest a zůstane bojem proti křesťanství vůbec. Jest vzpourou odvěkého protivníka Kristova nejen proti pravoplatnému nástupci i hlavě mystického těla, nýbrž i bojem pekla proti Kristu samému.

Proto je pro jednotlivce i pro celý národ nutno, aby se radikálně a bez výhrady rozhodl: Buďto s Římem pro království Krista Krále — nebo proti Římu pod praporem odpůrce Kristova, převracovače cest Božích i ničitele království Jeho. Nelze býti neutrálním v zápase všech věků nejrozhodnějším. Nelze si říkat: zůstávám dobrým křesťanem, i když jsem proti Římu. Není nic pochybnějšího nad toto poblouzení! V náboženských věcech platí nesmiřitelně: „Jelikož nejsi ani studený ani horký, vyvrhnu tě z úst svých!" Proto, kdo není s Kristem, již tím samým proti Němu jest!!!

Otázka s Římem či proti Římu znamená stále totéž: s Kristem či proti Kristu. Není třetí možnosti. Není v žádné t. zv. křesťanské sektě ani duchovní autority, ani posloupnosti apoštolské, ani stupňovitého rozčlenění, ani jednolitosti nauk i mravů jako právě v římskokatolické Církvi. Ostatně rozvrat protestantství, které stále v drobnější sekty se drobí a čím dále tím neúprosněji pro-

padá nevěře, jest nejvýmluvnějším dokladem slov Kristových o vinném kmeni a jeho ratolestech.

Zejména náš národ, před tisíci lety knížetem naším sv. Václavem jen křesťanstvím římským od záhuby Polabanů zachráněný, v srdci Evropy ne zbůhdarma umístěný, po 500 let kulturou Říma se zdarem odkájený, má povinnost prohlédnouti konečně v osudových okamžicích svých, kde bylo nejlepší místo jeho všestranného rozvoje. Kde se mu znova otvírá záchrana existence a dokonce světodějné povolání jeho co zprostředkovatele Východu a Západu, jež může uskutečniti sjednocenost křesťanstva unionismem i myšlenkou národní obrody Ruska. Aby tak mravně i politicky zabezpečil si samostatnost i svůj význam dějinný.

K tomu je nutkán, nejen aby udržel svou další existenci, obklopenou mořem nepřátel, ale aby i smyl svou dějinnou vinu, kterou na se uvalil před půltisícem let rozbitím křesťanské rodiny středověkých národů i rozpoutáním příšery třicetileté války zcela zbytečně v cizích službách započaté . . . Jediné v katolictví naskýtá se mu možnost velkoryse uplatniti se svým světovým posláním, ztracen však bude navždy, setrvá-li v jalovém pokrokářství, které již je všude ve světě věcí od panstva odloženou, a nás v cizině značně kompromituje . . .

A k tomu se musí národ náš rozhodnout tím spíše, protože toliko v společenství této Církve

otvírají se jak jednotlivci, tak i národnímu celku nepřeběrné poklady vnitřního bohatství, poesie a krásy duchovního pojetí křesťanství, jehož plné uplatnění ve světě i v lidstvu nastává. A přijíti musí tím určitěji, čím mocněji rozběsnily se síly Antikristovy, připravujíce vzpourou svou příchod Jeho, Kristův . . .

Duchovní obnova letí světem.

Nelze pak čísti bez mocného dojmu různá vyznání, zpovědi konvertitů, všech společenských stupňů, všech druhů zaměstnání i vzdělání, kteří po dlouhém bloudění, tápání a hledání nalezli posléze šťastné spočinutí v náručí Církve římskokatolické, ztělesňující jediné v hlubinách i výšinách svých nevýslovně mocnou a vznešenou ideu Krista Vykupitele, Krista, Krále našich srdcí. A království Jeho je uchvacuje opojnou radostí, rozjasňuje jim světlo a zažehá plamen. Právě mezi Francouzi a Angličany nacházíme dnes nejkrásnější květy znovunalezení Pána i Jeho ovčince. Výtečná kniha Krlínova: „Návrat vzdělanců", jasně nás poučuje o nových myšlenkových proudech vzdělané ciziny, katolictví na výsost příznivých, které zachvátily právě země, z nichž vzešel nejmocnější novodobý nápor proticírkevní. Svítá již po celém světě. „Církev se probouzí v našich duších" píše Romano Guardini.

A vskutku, duchovní obnova letí světem. Nic nedělá, že zkostnatělý, v názorech svých zkame-

nělý náš „pokrok" zuby nehty brání se posud tomuto svěžímu, obrozujícímu vánku jdoucímu světem.

Neb› že pravověrným pokrokářům zakrývány jsou i podnes neustále oči, zacpávány uši, aby nepoznali „znamení doby", nepochopili je srdcem a se neobrátili! Co svého času Církvi nejvíce vytýkali, praktikují nyní sami!

Náramně laciné, nedomyšlené popírání Boha a duchovních hodnot bohudík náleží již minulosti . . . Volnomyšlenkářství dávno přestalo být moderním. Především svítá a jasní se v hlavách vzdělanců, kteří od dob voltairovských až podnes byli hlavními rozsévači nevěry i zkázy mravů. Nutno znovu je získat Kristu, Církvi, kladné, tvůrčí práci . . . ostatní pak přijde samo. Je třeba znovu jim hlásati a zvěstovati ono nevystihlé tajemství Kristovo v nás docela od základů, zanítit je pro krásy duchovního Říma, které z úplné neznalosti věci odhazovali, znesvěcovali svým rouháním.

Jest toho tak neskonale mnoho, nad čím s úžasem se probouzí člověk, otvírající svůj duchovní zrak . . . a diví se, jak bylo vůbec možno, že toho všeho neviděl, necítil. Ocitá se jakoby v novém světě. Ve světě, který mnoho lidí znovu do Církve přijatých se zálibou nazývá „duchovní ráj". Prožívají vskutku úplný přerod myšlenkový, zvláště náboženský. Vcházejí jakoby v nový svět. „Svět přirozený i nadpřirozený je tu harmonickým celkem" a jen ten, kdo patří do tohoto celku, žije plným životem.

Po chaosu bloudění, po trapné myšlenkové nejistotě a bolestném tápání spočine člověk na pevné skále jak ideového, tak mravního i společenského řádu, na skále Petrově. Marně si hledal nějakou náhražku za tuto duchovní autoritu.

Ostatně, když našel náboženství pravé, které jediné hlásá víru zprostředkující veškerému lidstvu spásu, není u takového konvertity přípustná polovičatost. Nesmírná krása a hluboký smysl katolicismu otvírá se člověku znovu upřímně prožívajícímu liturgický církevní rok: „V liturgii katolické ohniskem a střediskem všech bohoslužebných úkonů jest Ježíš Kristus, Syn Boží vtělený". „Liturgie, toť Církev na modlitbách", volá Romano Guardini.

Blažen, kdo duchovním citem pochopil, že Církev jest nejvnitřnější solidaritou života — a to jak pozemského, tak i posmrtného. Nekonečnou nádrží a společenstvím všech zásluh i ctností a milostí. Nejvroucnějším duchovním svazkem mezi žijícími a vítězně běh života pod prapory Kristovými dokonavšími vyznavači všech věků, národů i stavů. Úžasným zdrojem milostí, vyplývajících ze svátostí, zvláště z té, jež vskutku jest Chlebem živým, který sstoupil s nebes. O tomto tajemství všech tajemství platí v plném dosahu smyslu slova: „Kdo jí Mne, žíti bude ze Mne, pro Mne." Nejzářnější a nejvznešenější vůbec

myslitelná radostná zvěst o našem synovství Božím jest korunou a nejvyšším cílem zdokonalování jak jednotlivcova, tak i celku.

Jest to vskutku jedna jediná, jednolitá Církev téže nauky, obřadů i mravouky, udržovaná v tomto stavu duchovní moci stolce Petrova, papežů, náměstků Kristových na této zemi. Autorita papežská jest nejen důsledným požadavkem, ale i uskutečňovatelem jednoty víry a její neměnlivosti, jak od apoštolů byla převzata. Proto se zove Církev i apoštolskou. Při nedávné své cestě do Tunisu jsem spatřil rodnou zemi Augustinovu, která byla obilní zásobárnou říše římské a pravým rájem pozemským. Nalezl jsem ji však zpustošenou islamem, zničenou a obrácenou v poušť v pravém slova smyslu . . . Tu obdivoval jsem se světodějnému významu papežství, které zachránilo Evropu od téhož osudu připravovaného nájezdy Turků.

Dále Církev naše je svatá a posvěcující. Nikde v žádném jiném vyznání nenalézáme tolik význačných lidí, oddaných hrdinné ctnosti ve všech stavech a dobách jako právě v ní. Již tato okolnost přivedla zpět mnohé do ovčince římské Církve. A tyto světce, mučedníky, vyznavače, lidi zářící nejvyšší ctností, odhodlané k největším obětem, má bohudík podnes! Čína, Mexiko i Sovdepie jsou toho nejpádnějšími důkazy, že duch Kristův, duch oběti i lásky, neopustil Jeho stádce!

A posléze jest římská Církev obecnou, univer-

sální, t. j. katolickou, pro celý svět určenou. Zůstává dále schopnou v sebe pojmouti nejen všechny národy i stavy, ale i všechny lidi nejrůznějších duševních založení, vzdělání i vloh a jim zprostředkovati nejvyšší statek pozemský, spásu skrze Onoho, jenž byl za nás ukřižován. Vyhovuje stejně bělochu jako černochu, rudochu i žlutokožci. Spojuje v jedno vznešené i nízké, bohaté i chudé, šťastné i neštěstím deptané, zdravé stejně jako umírající. A nejpodivuhodnější věc: osoby nejinteligentnější i duševně nejprostší dovede stejně plně uspokojiti bohatstvím víry a silou mravouky je dovésti . . . k témuž cíli.

Církev naše ve středověku mezi divokými národy prokázala nejlépe svou budující, přetvořující a jednotící duchovní moc. Právě v tomto středověku, který k vůli ní a náboženství našemu jest tak zúmyslně zkreslován, tupen a haněn, dovedla uskutečniti pravou rodinu národů, spjatou jednotnou řečí vzdělanců, jedním světovým názorem, pod jedním náboženstvím . . . věc to, o kterou dnes marně pokouší se Svaz národů, jakási jen zcela nedokonalá její náhražka. Letos v Karthagu na XXX. světovém eucharistickém kongresu přesvědčil jsem se na vlastní oči nejlépe, že jedinou silou, jediným duchovním základem, jedinou velmocí, jednotící nejvýš rozeštvané lidstvo ať národnostně, ať stavovsky, třídně či státně, a opět je znovu spojující . . . jest Církev Kristova, — Řím. Řím, který jediný hlásá

světu a vyznává nejvyšší duchovní moc dobra, pravdy a lásky KRISTA KRÁLE v království nepomíjejících, věčných hodnot Jeho. Toto pak jediné jest schopno přetvořiti, obnoviti vesmír, a z trosek znovu vzkřísí jej k životu . . .

* * *

Těžce jsem se probojoval z úplné nevěry až k tomuto vrcholnému poznání svému a konečnému rozhodnutí. Pročež neváhám věřejně a přede všemi vyznati, že spásu lidstva a záchranu národa našeho vidím jediné v návratu k Církvi čili v provedení hesla: zpět k Římu! Vším jsem prošel, všeho jsem zkusil, bych nejlepší podržel . . . vrátil jsem se k Římu sám, celým srdcem, veškerou duší, a komu otevřeny byly oči, by srdcem pochopil, tomu pravím: Jdi a učiň podobně!

Nr. 14.003.

IMPRIMATUR.

Olomucii, die 17. Augusti 1930.

JOSEPHUS VYVLEČKA,
Praeses a. e. Consistorii.

III. serie:

49. Z vězení.
50. Něco o spiritismu.
51. O křtu svatém.
52. Móda a dnešní ženský svět.
53. Ano, Otče!
54. Šťastnou cestu!
55. Smiřte se!
56. Sv. Jan Nepomucký I.
57. Sv. Jan Nepomucký II.
58. Sv. Jan Nepomucký III.
59. Kněžský celibát.
60. Sv. Václav a naše doba.
61. Na obranu.
62. Občan. sňatky. Rozluka.
63. Na pomoc velkému dílu!
64. Jde o svatováclavské dědictví.
65. Sjednocení církví.
66. Pius XI.
67. Na stolci Petrově.
68. Z továrního ovzduší.
69. Katolická škola v rep. Československé.
70. Láska za lásku.
71. Spalování mrtvol.
72. Bl. Don Bosco.

IV. serie:

73. Proč?
74. Pronásledování náboženství v Rusku.
75. Svatý Josef.
76. Vrátiti se do církve? (Domov duše.)
77. Bl. Jan Sarkander.
78. Pomozte bratřím!
79. Více dobroty!
80. Od ďábla k Bohu...
81. Sv. Terezie Ježíškova.
82. Povídá se...
83. Hrdina v dělnické haleně.
84. Katolík v chrámě.
85. Klenot křesťan. dívek.
86. Znáš sebe sama?
87. Všecka krásná jsi, ó Maria!
88. Z nemocnice.
89. Čemu nás učí Konnersreuth?
90. Zpět k Římu!
91. Výchova k mravní čistotě. (Pro jinochy.)

Upozornění: Exerciční dům v Hlučíně má na skladě blankety, na nichž se návrat do církve ohlašuje okresnímu úřadu.

Vydavatel: Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín. Tiskem Společenské tiskárny v Přerově.

Sestavil Adolf Pelikán S. J.

Pro vás, kteří jste mezi 17. a 24. rokem, píši tyto řádky!

Máte cenný dar mládí, jste tedy bohati; ó kéž byste jen ocenili tento poklad!

Vaše srdce bije mocněji.

Vaše oči se lesknou nadšením.

Vaše duše se vznášejí touhou.

Jak jste velkomyslní a šlechetní...

Ale jak jste slabí!

Vaše duše je jako křehký křišťál — tak krásná, ale jak snadno přijde k úrazu!

Myslím, že vám rozumím. Byl jsem svědkem vnitřních bojů, znal jsem vaše večery, kdy vás pojímala závrať, i vaše jitro vítězné, váš pád i vaše povstání.

Boj je život člověka na zemi a dvojnásob těžký boj je život mladého člověka. Vášně plnou silou útočí ve 20 letech. Bojuj za čistotu! Čistota je hrdinství, síla, krása a moc.

Kdo bojuje a chce zvítězit, musí znát **nepřítele. Chci vám ho ukázat, jeho úskoky i jeho taktiku.** S nepřítelem žádné kompromisy! Duše s hříchem flirtovati nesmí.

Kdo si hraje s břitvou, řízne se.

V jedné tiskárně byl učedník, který měl za úkol dávati papír do stroje. Dvě kola jej od něho brala jako chapadly a dopravovala jej dále na formu. Dokud držel archy za jeden konec a druhý konec vkládal do stroje, nebylo nebezpečí. Ale hle! Je to zvláštní pocit, pocit příjemného zamrazení, vstrčiti prsty mezi kola a hned je zas odtrhnouti, když už kola je zachycovala. To dítě si tak hrálo.

Jednoho dne svolává kamarády: „Chcete vidět? Je to tak pěkné! To malé zamrazení...“

Ale ne, nebylo to pěkné! Neboť tentokrát neodtrhl prstů včas. Pod těžkými, lisovacími koly rozdrceno bylo vše: šlachy, nervy, kosti...

Hoch vzkřikl, ale slepý stroj jel dál a když inženýr přiběhl a zastavil kola, viděl, jak to bylo hrozné. Na každém z nich lpělo rozmačkané maso ubohého hocha a louže krve kolem.

Je to tak pěkné!... malé zamrazení!

Řeknete: „Hrozná událost! Ale sám byl vinen. Jaké bláznovství, tak nebezpečně si zahrávat!“

Ano! A přece kolik hochů si tak zahrává! Chtějí si zahrávat s nebezpečím. Chtějí se jen malíčkem dotknout chapadla. Ale brutální stroj je chopí celé. Žravý stroj duší pohltí je úplně!

Písmo sv. má pravdu: „Kdo miluje nebezpečí, zahyne v něm.“ (Kazatel III., 24.)

Kdo si hraje s ohněm, popálí se, kdo si hraje s břitvou, řízne se.

Tu platí pravá taktika: vyhýbat se boji, když je člověk v nebezpečí, varovati se příležitosti!

Jediný případ snad, kdy udatnost se jeví v útěku!

Poznej sama sebe!

„Poznej sama sebe!“ praví nápis na chrámu v Delfách.

Ale nikdo se nepozná, kdo sama sebe nezkoumá.

Mnozí se tak málo znají.

Všechno zkoumají: dějiny starých Faraonů, zeměpis Japonska. S Flamarionem usilovně se snaží vyzkoumat, jsou-li na oběžnicích lidé. Chtěli by zvolat jako jeden moderní časopis: „Všecko známe!“

Všechno!... jenom ne sebe.

Jaká to vzácnost!

Mohli by nám říci, který bod těla Achillova byl zranitelný, ale neřeknou vám, který bod jejich srdce je zranitelný.

A přece musíš se znát, abys mohl dobře zařídit svůj život.

Musíš znát především sebe a nebezpečí. K boji se vyžaduje znalost vlastní síly (či slabosti) a znalost síly i úskoků nepřítele.

Nuže pojďte se mnou do tábora nepřítelova, poznat jeho síly, jeho léčky. K úspěšnému boji to poslouží.

Strategie satanova obsahuje přečetné léčky i lsti válečné.

Milý hochu, ukáži ti některá všeobecná nebezpečí.

1. Rozmluvy.

Rozmluvy! Známé úskalí mladých lidí!

Nemluv špatných řečí!

Pomysli, že mnohé duše jsou v sázce: tvá i toho nebo těch, k nimž mluvíš. Kdo tak mluví, hřeší sám a k hříchu svádí jiné.

Vlastní hřích je politováníhodný. Ale vina na jiném! Kdož ví? Třeba je pro něho prvním článkem, který ho připoutá konečně do pekla.

A to musí velmi tížit svědomí na loži smrtelném, že jsem byl pro druhého příčinou pokušení anebo dokonce zkázy. „Běda tomu," praví Pán, „skrze koho pohoršení pochází!"

Nedá se ani upokojit člověk, který na lovu — nevědomky — poranil smrtelně přítele.

Ten, kdo svou řečí přivádí ke zkáze svého druha, zabíjí ne pouze nedopatřením, nýbrž vědomě.

To není už vražda z nerozumu, ale vražda úmyslná.

Neposlouchej špatných řečí!

Tu námitky se zrovna rojí.

a) *Budou mi přezdívat „svatoušek", to je protivné, anebo „jesuita", což je ještě horší!"*

Ty odpovíš: „Ale jdi, tý lichotníku, chtěl bych opravdu být u těch skupin v nebi!"

b) *Jak na mne budou pohlížet?*

Odpověz si sám! Znáte se dobře mezi sebou. Nuže, ke komu jdeš v těžké chvíli na radu, o pomoc? Kteří jsou všeobecně vážení? Ti, kteří svinou prapor do kapsy (tam je kapesník) anebo ti, kteří stojí neohroženě a jdou důsledně za svým přesvědčením? Jistě jen těchto si vážíš.

Je pravda, hoši nemilují zbožnosti smutné a nudné. Hleď jim tedy učinit náboženství sympatickým svým apoštolátem radosti. Správný hoch má být veselý, ale katolický jinoch má 10krát víc důvodů, býti vesel. „Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím, radujte se!“ (Filip. IV. 4.)

c) „*Ale budou mne pronásledovat.*“

Ano, zůstaneš-li sám a neutvoříš-li s ostatními přáteli vlastní skupinu. Poslyš! Mnoho hochů to říká: „Stačí mít odvahu prvních 10 dní. Oni nás zkoušejí; když však vydržíme těch prvních 10 dní, získáme si vážnost, pak nás nechají na pokoji a často nám ještě říkají: „To je hezké, ty jsi fešák.“

Neboj se! Zlí nejsou silni, leč jen tím, že dobří jsou slabí.

2. Zvědavost.

Hoch přemýšlel o problémech lidského života na základě narážek, které slýchal skoro všude.

Poznat! Sbírat plody se stromu poznání!

Ty začínají pokradmo vyhledávat ve slovníku, ve zvláštních brožurkách, v lékařských knihách.

Neblahé poučování od zlých kamarádů počíná. Zvědavý jinochu, otaž se svého zpovědníka neb jiné důvěryhodné osoby!

438

3. Vstávání a lehání.

Hle, dvě doby nebezpečné! V prvním a posledním okamžiku dne útočí někdy pokušení měrou dvojnásobnou.

Ranní lenost je leností nejnebezpečnější. „Nemazli se s poduškami, neboť ďábel je skryt pod poduškou," dí staré přísloví.

Nuž čile vzhůru! — povstaňme!
Už kohout spící ze sna budí —
Ospalci spánek křikem znudí:
Vytýká hříšným zapření Krista —
By přišla v duši naděje jistá.

To jsou slova hymnu kněžského breviáře, jenž každý den vybízí k hbitému vstávání.

A nemysli, že jen breviář sám takto mluví.

Uvaž dvě poznámky liberálního vychovatele *Payota:* „Řekni mně, o kolika hodinách vstáváš, a já ti řeknu, jestli žiješ v nemravnosti." — „Každý mladík, který zůstává v posteli jednu nebo více hodin po procitnutí, je nutně nemravný." (Výchova vůle str. 180.)

A sv. František *Salesský* praví: „Časné vstávání udržuje zdraví a svatost."

Lože je pro spánek. Nikdo se nemá na loži povalovat zbytečně a má hned lože opustit, jakmile se vzbudí. Vstávejte časně!

Čiň jak voják, když troubí budíček, a vstávej ve stejnou, předem ustanovenou hodinu!

Modli se: „Bože, můj Bože, hned z jitra tě hledám.“ (Žalm 62.)

Večer pij jen mírně!

Nečti v lůžku ani ráno ani večer!

Zachovej skromné a důstojné držení těla!

Nemiluj pokoj příliš vytopený ani příliš chladný!

Střež se lůžka příliš měkkého. Z tohoto stanoviska lepší jest sláma než prachové peří.

4. Zahálka.

Franklin pravil: „Kdo nedělá nic, je skoro tak daleko, že činí zlé.“

Staří říkali: „Zahálka je počátkem všech neřestí.“ Prázdniny jsou pro leckoho nejnebezpečnější. Tu zahálí i ctnost. Buď zaměstnán stůj co stůj. Nemáš-li vážnější práce, zabývej se nějakým sběratelstvím, třeba pohlednic, známek a pod. Je to ovšem málo, ale lepší něco než nic.

Čti! Rozptyluj obrazotvornost dobrými knihami! To je mnohdy nejlepší zbraň, kterou najdeš. Zajímej se o věci a o lidi!

Studuj! Debatuj! Procházej se! Podnikej výlety! Hrej! Oddej se sportu, cvikům třeba trochu hrubým, ale užitečným; přinesou ti totiž

dvojí prospěch; v mravním ohledu rozptýlení a v ohledu fysickém rozvedou řeku energie různými potůčky a z divé, ničivé bystřiny učiní zdroje požehnání a síly.

5. Na cestu k plesu.

Je ples a zas ples. Tančí se a zas se tančí; polka odedávna, tango ode dneška; menuet, při němž lidé hezky skáčí a takové moderní cviky, při nichž se zmítají po zulukafersku nebo zase se houpají jako tučňák patagonský.

Vy, kteří se mě dotazujete o tanci, co o něm soudím, o jakém tanci mluvíte?

Ostatně, co na tom záleží! Týž tanec může býti proveden slušně i neslušně.

Vášnivé projevy přestanou snad býti hodny pokárání a odsouzení, poněvadž se dějí na plesu a při tanci? Kterási paní pravila: „Jak bychom křičely, kdybychom viděly naše dcery takhle v náručí mladíků... bez hudby!“ Ale zlo nestane se dobrem, jak mám za to, tím, že je doprovází hudba.

Když někdo mluví proti tanci, hned má vzhled dědečka, nerozumějícího dnešní mládeži.

Rozhodl bych se však spíše nerozuměti moderní mládeži než nerozuměti starému evangeliu. A evangelium dí: „Kdo pohlédne na ženu žádostivě, již...“ a těžko mohu uvěřiti,

že mladý muž jí nežádá v srdci svém, když ji tak mocně na své srdce tiskne.

Ale co více, on snadno rozněcuje týž plamen u tanečnice, takže současně je přitahován a přitahuje, zapaluje oheň a sám hoří.

Příznivý okamžik k pádu! Tu často nejlepší čestné pocity se rozletí a vypaří jako kapka vody na plotně do běla rozžhavené.

Když mezi oním mladíkem a dívkou dojde ke skandálu, pak je kolem nich farizejské pohoršení.

Logika (způsob myšlení) světa! Podněcuje ustavičně k zlému a když jinoch zlo spáchá, když vykoná, k čemu ho vyprovokovali, pak, není-liž pravda, jaké všeobecné odsouzení! Hodí se hořící hadr na suchou plevu, ale zakazuje se, aby hořela. Nesvědomitá matka vodí dívku k dancingu a vznítí tak příčiny požáru. Ale pak je ohromena, že požár vypukl a vzdychá před svou přítelkyní: „Moje drahá, to není už mládež! Kam to spějeme? To dítě mě přivede do hrobu."

Abych se nezdál ani v očích tancující mládeže dědečkem, jenž jí nechápe, nezakazuji venkoncem tance, ale kladu vám, mladí lidé, dvě otázky. Odpovězte si na ně se vší upřímností svého srdce:

1. Chtěl bys, aby tvůj syn, tvá dcera, později šli do téhož dancingu, k téže tancovačce a tančili tytéž tance jako ty nyní?

Jsi čestný člověk a dobrý křesťan, jestli přijmeš toto pravidlo: Nikdy nebudu dělati, co později budu svému synu, své dceři zakazovati.

2. Když opojení plesu pominulo, máš klidné svědomí? Svědomí se dá tak málo klamat! Marně svět hromadí sofismata, fráze, všichni přátelé marně množí výmluvy, ty musíš na dně duše nazvat tu věc čím jest: *hříchem!*

6. Kinema, bio.

Bio může sloužit k obhájení ctnosti! Může!...

Ale ve skutečnosti!? Daleko víc je filmů představujících Salome při tanci než sv. Aloise na modlitbách. Hlavní osoby ve filmu bývají Marie Magdaleny... ale před obrácením.

Ovšem jsou i dobré filmy podporované katolíky: Sv. Václav, Bílá sestra, Oběť zpovědního tajemství...

Ale většina! Vizte tituly! Pohleďte na reklamní obrázky! Anebo raději nehleďte příliš!

Církevní otcové mluvili přísně o divadle. Co by řekli milí svatí otcové, kdyby se vrátili do tohoto světa a viděli zkázonosné bio!

Tu vše podporuje pád a zkázu: temno, záliba v místech šťavnatějších je v temnu odvážnější, společnost ve tmě! Film je daleko nebezpečnější než četba. Přečíst Zolův román, přeletět 500 stran, to vyžaduje času. V kine-

matografu je vnímání rychlé, stačí jen otevřít oči.

V knize je děj *vypravovaný*.

Na plátně je děj *odehrávaný*.

To sám pohyb s mechanickou přesností gesta, aby diváku se dostalo iluse skutečnosti. Vidět znamená — číst dvakrát!

„Kdo tě přivedl na myšlenku, státi se náčelníkem loupežné tlupy?", *tázal se mladého bandity policejní komisař.*

„Kino," *zazněla upřímná odpověď.*

Kdyby se rodiče dověděli, že jejich dětem dává někdo hodiny nemravnosti, jaké by to bylo pobouření! A není takový film opravdovou školou nemravnosti?

Minulého roku přišel do Prahy kterýsi Holanďan na tak zvanou studijní cestu. Vše, co viděl porovnával se svou vlastí a velmi, velmi se divil. Svoje poznatky uveřejnil v časopise „De Tijd" (Čas) 7. VII. 1931, který se mně náhodou dostal do ruky. Nebudu zde opakovat všechno, čemu se divil, jak ti Češi hrozně mnoho jedí i pod., ale povím, nad čím se zejména pozastavoval onen Holanďan-cestovatel, nad počtem biografů. V Praze jich prý je 120, ač v jejich hlavním městě Amsterodamu, které je právě tak velké jak Praha, jest jich jen 20. A popisuje, jak jsou ty zábavní místnosti stavěny pod zemí, a jaké množství lidí tam chodí. A na to praví ten milý náš Holanďan, jak prý Čechové jsou národ veselý

a rádi se baví. Kdo však skoumá blíže ten zjev, musí užít vážnějšího slova — jak ti Čechové jsou velkomyslní a nerozvážní — v době krise, kdy není co jíst, vyhazují peníze na zábavu, snad někdy povážlivou, v podzemních brlozích.

Ty, mladý příteli, ať už 17letý či 24 ti anebo dokonce 40letý, buď rozumnější a vezmi si v ohledu biografu příklad spíše z Holanďanů než z pražských Čechů!

7. Četba.

Jedna dívka čtla román „Julii". Bylo to v Ženevě. Pak šla na náměstí a střelila se do hlavy tak, že její krev postříkala sochu spisovatele onoho románu: J. J. Rousseaua. Tato událost způsobila sensaci, neboť tekla červená krev...

V intimních dramatech duše způsobených četbou neteče červená krev, ale nevinnost a víra zmírá pod nevyléčitelnými ranami.

Řeknete, vy pochybovači: „Ale kdepak, nejedná se o rány, jde o pouhé píchnutí špendlíkem."

Píchnutí špendlíkem, když jde do srdce, jest jako rána mečem.

Pavel Bourget praví duchaplně: „Zásady špatných knih jsou jistým druhem mravního dynamitu." —

A jiný: „*Raději bych byl, abyste neuměli čísti, než abych vás viděl čísti knihy škodlivé čistotě mravů.*"

Co tomu říkáte?

Bezpochyby zvoláte: Fanatický farář! Úzkoprsý kaplan, který tak mluví.

Nikoliv, ale pohan Quintilián!

„Raději bych byl, abyste neuměli čísti. .!"

Buďte proto vybíraví v četbě! Vezmeme-li do ruky knihu, svěřujeme spisovateli kormidlo své duše.

Slyšíme vaše volání: „To je upřilišňování. Ani šťavnaté knihy nezviklají našeho přesvědčení!"

Možná, že ne hned. Ale pamatuj, že štěrbiny jsou začátkem zkázy. Praménky vody na lodi jsou začátkem ztroskotání.

Malé příčiny mají často velké následky.

Pozorujte práci červotoče!

Špatná četba by ve vás pracovala jako červotoč a vedla by nenápadně vaši duši ve zkázu.

Vizte za války spousty způsobené jednou kapkou yperitu! Sotva jest jej vidět na dlani, a přece působí děsné rány.

Mnohá četba je — v srdci — kapkou yperitu.

„*Přečtu všechno a vyberu si, co je nejlepší.*" To zní jako: Já sním houby všechny jedovaté a pak zůstanu při nejlepších.

„Já jsem silný!"

Velký strom též. Ale jakmile má červa v srdci, hnije.

„Špatná četba, zrnko větrem zanesené!"

Nikoliv. Malé zrnko borovice větrem zanesené do štěrbiny skalní, roztrhá ji.

8. Noviny.

Mluví-li se o tisku, vždy je nutno zdůrazňovati: *Ne kniha, nýbrž časopis, noviny jsou pro zlo nebo dobro nejhroznějším prostředkem válečným.*

Takových novin se tiskne až milion výtisků. Je to tedy strojní puška na milion kulek. Některé pražské noviny mají 100.000 výtisků — 100.000 kulek.

Působení novin je ostatně ztrojnásobeno tím, že jdou do třetích, čtvrtých rukou.

Všude, všude pronikne papír, na němž je vytištěna myšlenka lidská.

Na banketu spolku žurnalistů (v Paříži 20. IV. 1920) pravil Pavel Deschanel: „Milí kolegové! Vy držíte v rukou zbraň nejmocnější a nejobávanější: pero. Vzpomínáte na slova J. Heine: „Malá kapka inkoustu, padající jako rosa na myšlenku, zúrodňuje ji a působí, že vzklíčí pak v tisíci a snad v milionech lidských srdcích!"

9. Špatní kamarádi.

Náleželo by se, aby byli odloučeni od ostatních.

Jako „prašiví“.

Jsou nakaženi, měli by tedy být odděleni, aby nešířili nákazy.

V nemocnicích jsou nakažení ve zvláštních pavilonech.

Ve středověku byli malomocní. Když nemocní vyšli ze separace, museli zvoniti zvonečkem, aby lidé včas před nimi utekli.

Ještě více bylo by třeba prchati před špatnými kamarády, neboť rozšiřují nečistou nákazu. —

To je pravé malomocenství, malomocenství duše.

Malomocný tělesně může mít duši krásnou.

Naopak, špatný jinoch může klidit úspěchy v salonech, špatná dívka může být svůdná. Ale Bůh, jenž vidí duši, soudí: „To je malomocný, to je malomocná!“

Kouzlo v obličeji — — hnis v duši!

Půvab na těle — — ošklivost v duši!

Máme bezděčný odpor k hnisu viditelnému, a tak málo se bojíme hnisu mravního — rakoviny — hříchu smrtelného.

A jak špatní kamarádi zasazují rány?

Jednají napřed potměšile.

Kain pravil svému bratru: „Vyjděme ven!“

Začínají tím, že se vymaní z pravidel, z dohledu svých rodičů a učitelů.

Vyjděme ven! Svůdce je nejen zlý, nýbrž i zbabělý!

Abel s ním šel. Tu se vrhl Kain na Abele a zabil ho.

„Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo!"

Dobře porozuměl této výstraze božského Mistra mladý kněžic, jenž byl pokoušen pážaty, aby se dopustil zlého činu.

Řekl jim jen: „Přineste mi svíčku!"

Přinesli mu ji celí udiveni.

„Rozžehněte ji!"

Ještě více žasnouce ji zapálili.

Tu kněžic dal prst do plamene a za chvíli, přemožen bolestí, odtrhl těžce popálenou ruku z plamene.

Pak se obrátil k pokušitelům a pravil:

„Hleďte, nemohl jsem vydržet — s maličkem — minutku — v malém plameni — maličké svíčky. Jak bych mohl v pekle zůstat celý ve věčném ohni?"

Ten, kdo tak mluvil, později jednoho dne vstoupil k trapistům a stal se slavným opatem.

Příteli, jsi-li pokoušen špatnými kamarády, vzpomeň si na tuto historku a odpověz jako onen kněžic: „Nemohl bych nechat maliček minutku v plaménku malé svíčky. Jak bych mohl zůstat celý ve věčném plameni?"

10. Nebezpečí od žen.

Mladý příteli! Vstoupíš do lodičky tohoto života a poplyneš nebezpečným mořem tohoto světa.

Dej pozor na žraloky! A zvláště se měj na pozoru před sirénami!

Je psáno v svatých knihách:

„Nevšímej si ženy chtivé, abys nepadl snad v osidla její.
Se zpěvačkou mnoho se neobírej, aniž jí poslouchej, abys nezahynul snad jejím vlivem.
Na pannu neupírej zraků,
aby snad nebyla ti ku pádu krása její.
Dokonce se nezadávej ženám špatným,
abys neztratil sebe i s dědictvím svým.
Nezevluj po ulicích města
a netoulej se po zákoutích jeho.
Odvrať oko své od krasavice
a nekochej se pohledem na krásu cizí;
pro krásu ženskou mnozí zahynuli;
ta lásku jak oheň rozněcuje." (Kniha Sirachovcova 9, 3.)

Mnoho jinochů propadá svodům ženským.

U mnohých žen lstivost hada velmi převládá nad prostotou holubičí.

Musíš se jim tedy vyhýbati jako hadům.

V mnohých případech se dívka ráda poddá vášni mladého muže, nevyprovokuje-li jej přímo sama. Nepokoušel Josef ženu Putifarovu, ale Putifarka pokoušela Josefa. Není třeba chodit až k faraonům, abychom nalezli ženy podobné.

O takových ženách a dívkách prohnaných platí:

Jsou falešné a lstivé jako kočky.

Zuby bílé, duše černá.

Jejich srdce podvodnější, než machinerie divadla.

Muž se nikdy nemůže měřiti s ženou na poli úskoků.

„Bože, jak ti mužové jsou těžkopádní," zvolala jedna žena. „Tlukou pěstí na stůl a říkají: „Já chci." My odpovídáme: „Ovšem jistě..." a pak je zavedem ponenáhlu, potichoučku oklikami až tam, že dělají, co my chceme. Nejlepší při tom je, že ani nepozorují, jak poslouchají."

Velký je rozdíl mezi dopisem ženy a muže!

V listu, psaném mužem, přímo od počátku se projevuje jeho rozkaz nebo hana, jeho vůle nebo jeho hněv.

Chcete poznat pravý předmět listu od ženy?

Obyčejně třeba jej hledat až na konci.

Měj se na pozoru před takovými ženami!

Milý příteli, měj se na pozoru před takovými ženami, které podobně jako antická čarodějnice Cirke, mají hrozný dar — změniti muže ve zvířata — a učinit jako ona — „muže — vepře."

Všude je najdete: na promenádě, v divadle, v cirku, v krámech, cukrárnách, trafikách,

hotelích, na nádraží, v hospodách, kde mladíci oslavují svátek, odvod nebo nějakou zkoušku.

Kolik hochů se přiznává, že by se nedopustili ničeho zlého, kdyby byli sami, a páchají zlo jen pod vlivem zlého okolí.

Měj se na pozoru před čarovnicemi, před jejich úsměvem a také před jejich slzami.

I toto je jejich strategie.

A ty slzy je stojí tak málo!

Když muž pláče, pláče jeho duše.

Když však žena slzy prolévá, často jen její oči jsou mokré.

Pláče (ostatně ne příliš, aby netrpělo líčidlo) a z toho pláče snadného a bez důsledků vychází svěžejší asi jako zelený trávník po jemném letním deštíčku.

Je láska tůně stříbrná jak hladina;
s radostí se v ní děva snivě shlíží,
vždy blíž a blíž se nahýbá a níží,
až sklouzne! — Po břehu dlaň marně napíná,
vír strhuje ji mocný do hlubin.
Ó, dítě, nevěř, čistého že žití láska tým.

O mladém muži platí tato slova Viktora Huga:

Vztahy mezi mladým mužem a ženou, když ona je hezká a on podnikavý, nejsou nikdy dobře vymezené. Vůle ženy zůstává vždy vystavena překvapení a vůle muže nízkosti.

Nemiluj dlouhých řečí a schůzek o samotě, zvláště pod ochranou stínu, jenž přeje ho-

roucím vyznáním. Temno potlačuje stud, který jinak přece jen na štěstí zdržuje mnoho hochů a dívek. Tento důvod strachu není ovšem nadpřirozená ctnost; ale lepší je úvaha přirozená než vůbec nic; je třeba si pomáhati všemi prostředky, jen když jsou čestné.

Historie Adama a Evy se opakuje.

Měj se na pozoru! Uvidíš, že román mladých lidí, kteří padli, nemění se vůbec.

Jest to odvěká historie Adama a Evy!

Ona ho pokouší. Ona mu ukáže zapovězené ovoce. „Byl ten strom k požívání velmi dobrý a oku krásný a zraku lahodný. Vzala tedy z jeho ovoce a jedla; dala též svému muži a ten jedl také.“ (Genese 3, 6.)

Adam jsi ty.

Evu (nebo dceru Evinu) ty znáš.

Znáš také zapovězené ovoce.

Mladý zbloudilče, ty vzdycháš: „Můj případ je tajemné drama a dlouhé, než abych je mohl celé vypovědět.“

Předně to není „*tvůj*“ případ, ale případ všech ubohých trosečníků: případ úplně totožný!

Dále, není to „*tajemné*“ drama, ale jasné a prosté.

A konečně není to „*dlouhý*“ případ, že bys ho nemohl ani vypovědět. Je krátký a já ti jej řeknu dvěma slovy:

Chtěl jsi začít vypravování o *Samsonovi*

Samson, soudce Hebrejský vyznačoval se silou, která měla sídlo ve vlasech. Dalila vyzvěděla jeho tajemství, vlasy mu ustřihla a vydala Samsona Filišťanům.

Ano nešťastná Dalila vstoupila ti do cesty a „vzala ti sílu".

Nešťastný hochu! Jak se od tebe nyní vzdálilo vše: nadšení, obětavost, boj za ctnost, ušlechtilé vzněty! Vše zmizelo vlivem oné nešťastnice.

Ona ti vzala mužnou sílu.

Ona tě oloupila o sílu tvé myšlenky a tvého činu.

*

Herkules zapomněl na své práce, když celý zmalátnělý naslouchal zpěvu Omfaly lydijské.

(Tato pojala Herkula za manžela, když on u jejích nohou spřádal vřetena na cívku, konal práci tenkrát muže ponižující.)

Ó, to není bájesloví, to je skutečnost stále pravdivá!

A ty bys chtěl po tolika jiných oživit historii Omfaly?

Varuj se pokušitelek!

*

Klement Alexandrijský popisuje v svém díle „*Žák*" krásu a lesk chrámů egyptských a na konec praví: „Jestliže plni krásné podívané chcete viděti obraz boha, jemuž tak nádher-

ný chrám byl postaven, a jestliže nějaký obětník vám odhalí roušku svatyně, tu nastoupí trpký pocit zklamání a pohrdání ve vaší duši: „Ten mocný bůh, ten báječný obraz, který tolik toužíte spatřit je — kočka, krokodil, had nebo podobná obluda."

Není-liž to obraz těch žen pokrytých zlatem, s tvářemi lesknoucími se líčidlem, s brvami napuštěnými barvou!?

Chcete-li viděti skutečnost toho nového chrámu, jestli vaše oči vniknou za ten purpurový šat, za ty šperky a líčidla, proniknou až k jejich duši, to, co tam najdete, odpudí vás a naplní hrůzou.

Je to láska?

Ó svobodo! Kolik zločinů se páchá tvým jménem!

Mohlo by se rovněž říci: „Ó, lásko, kolik zločinů se páchá tvým jménem!

Styky nedovolené domáhají se neprávem jména láska, poněvadž nejsou než její karikaturou, ponižující parodií (směšnými napodobením).

Není to láska — tento cit svatý — ale cit profánní či spíše zprofanovaný.

Tato nepravá láska je jako moderní „šampaňské", které obsahuje vše, jenom ne šampaňské!

Kdo trochu uvažuje, pozná, že vztahy ponižující, daleky pravé lásky, mají za následek vzájemné opovržení.

Mezi žádostivostí a nenávistí je jen tenoučká stěna, která se lehce prolomí.

Paschal pravil: „Žádostivost je vlastně nenávist. Ten, kdo udržuje styky zakázané, nemá práva říci: „Miluji tě.“

Miluje ji opravdu, když jí škodí na její důstojnosti, na její duši, a je snad příčinou její záhuby?

Přečteme si několik řádek z dramatu, kde Göthe nám ukazuje Fausta, který nejvýš rozechvěn a rozhořčen jde do pekla hledat ztracenou Markétu.

MEFISTO (ďábel) mu dí: „A proč ses dal do spolku s démony, když nemůžeš nést ty následky? Což já jsem ji uvrhl do propasti, anebo ty?“

FAUST: Doveď mě do žaláře! Doveď mě k ní!

MEFISTO: Dobrá, tedy tě tam dovedu.

FAUST vejde. A nyní s ní rozmlouvá. Ujišťuje ji, že by tu zůstal s ní stále, tak prahne ji znovu vidět.

MARKÉTA: „Uvidíme se! Ale ne na plese!“

Na světě je mnoho lidí, kteří baletí spolu v radostné mdlobě, opojeni rozkoší v záři světel. Tak byli spolu před několika lety. Uvidí se zas — ale ne na plese!

Zasnoubení.

Mluvili jsme o ženě zvrácené. — Bohu díky, jsou také dobré dívky.

Popsali jsme lásku nepravou. — Bohu díky, jest i láska pravá.

Mladý muži v svém dvacátém jaru, když se otvíraly pupence, naplněné mízou, a když rozpučely první květy, pocítil jsi, jak růže lásky parfumuje tvou duši.

Tvé srdce bušilo rychleji a mocněji, když jsi poznal jednu dívku.

Řekl sis: „Je krásná, je hodná, jak Boží oko nade mnou, spojím svůj život s jejím."

A tvé srdce zazpívalo píseň lásky.

Ode dneška ty se uchováváš, chráníš se pro ni.

Takové city stávají se záchranou.

Láska tě chrání od „lásek".

Ludvík Bavorský byl ženichem Alžběty, milé světice s růžemi. Jakýsi německý baron si umyslil nabídnouti mu nejen svůj stůl a lože, ale i laciné rozkoše, které by porušily věrnost slíbenou nevěstě. Ludvík zvolal: „Barone, i kdyby Bůh mi to dovolil, má láska k Alžbětě mi to nedovolí!"

Mysli na líbeznou a čistou dívku, která se zítra stane tvou ženou! Jak budeš hrd a odměněn za své boje, můžeš-li jí přisahat, hledě jí přímo a hluboko do očí, že má prvotiny tvého srdce! Jinak zkusilo-li tvé mládí bídných dobrodružství, snad musíš hráti komedii a zakrývat půli svého života té, které

se řekne vše, té, s kterou tvá bytost bude společná. Musíš stále střežit toto své tajemství v stálém strachu, že se prozradíš, v obavě, že snad láska tvé ženy odletí, vyjde-li na jevo tvá minulost.

Francouzský dominikán *Lacordaire*, chtěje povzbuditi k velkomyslnosti a stálosti mladé muže, připomínal jim tuto dojemnou trojici ženskou: matka, sestra, nevěsta.

„Jest na světě mezi tvou matkou a tvou sestrou, mezi tvými předky a tvým potomstvem něžná a sladká bytost, která je ti Bohem určena. Uchovej ji své srdce, jako ona uchovává tobě své! Nepřinášej ji trosky výměnou za její mládí!"

A dále: *„Příteli, dítě své matky, jež tě zrodila ve svaté zdrželivosti manželské, bratře své sestry, jejíž ctnosti střežíš, ach, ať nezneuctíš sestru tvého druha a snad jednou matku svých dětí.*

Buď čistým, příteli! Uchovej v svém křehkém těle čest své duše! Buď čistým, abys mohl milovat dlouho a abys milován byl stále!"

Mladý muži, vol dobře!

Zkoumej povahu té, kterou chceš učiniti svou ženou!

Manželství je záležitost a úkol dvou lidí a to pro celý život.

Jsi-li upozorněn, tedy vážně přemýšlej! Neboť jakmile se jednou zavážeš, nemáš už

času k pokání. „Manželství je řád," praví sv. František Saleský, „v němž je profese už před noviciátem; kdyby byl rok zkoušky napřed jako v klášteře, pak by bylo málo profesů," t. j. těch, kteří by navždy sliby složili.

Nevol si manželky mezi dívkami, které nedbají své vážnosti a důstojnosti!

Jejich úsudek je ještě kratší než jejich sukně. A mají méně dobrých myšlenek v hlavě než látky na rukávech a na prsou.

Jejich city jsou ze sukna zrovna tak trvalého jako průsvitné hedvábí jejich pavučinových punčoch.

Jsou velké jenom výškou svých střevíčků, jsou drahocenné jenom svými šperky a skvosty.

Tyto lehké bytosti jsou všechno, co chcete: motýli, kolibříci... jen ne ženy.

Hledej dívku, která má ideál „státi se matkou"! To je podmínkou tvého štěstí, poněvadž dítě je přirozené pouto, které pojí dvě srdce a zajišťuje nerozlučitelnost citů.

Hroz se ženy, která vážně prohlašuje, že se hrozí dítěte. Vol zejména takovou, která vykonala zkoušku „budoucí maminky", ukazujíc při výchově mladších bratříčků a sestřiček, kolik něžnosti a obětavé oddanosti bude umět věnovat svým budoucím dětem.

Neber si dívku, která nemá víry.

Nejhorší je neshoda duší.

Následuj ženicha z Kány Galilejské! On pozval Krista Pána na svou svatbu.

Jiní zvou jen Baccha (bůh vína a rozkoše). A za to pak pykají.

V domácnostech bez náboženství, jakkoliv se zdají ty dva životy spojené, jsou jen rovnoběžné. Vzpomeň si z měřictví, co to znamená. Rovnoběžné jsou dvě čáry, které se nesetkají — ani v nekonečnu!

Mezi takovými manželi je rozluka duší už dávno dokonána, ač si dále na venek rámě podávají.

Co hledá žena a co hledá muž?

V otázce volby pro společnou pout životem nesetkávají se žena a muž úplně na témže poli. Jiný mají názor, i sklony mají různé.

Půvab, jenž vznítí v muži vášeň, nenalézá pochopení u ženy a obráceně. Ve skutečnosti každé z obou pohlaví hledá na druhém to, co mu chybí, abych tak řekl, hledá úhel doplňkový.

DÍVKA hledá u muže zvláště to, čeho sama postrádá, t. j. SÍLU.

MUŽ se ptá na to, čeho se mu obyčejně nedostává, na SLIČNOST. Muž jest především citlivým na krásu. U ženy, kterou chce pojmouti za choť, posuzuje obyčejně krásu.

Hleď především na krásu jejího srdce, na krásné duševní vlastnosti! Ty jediné jsou trvalé, ty ať rozhodují, chceš-li býti šťasten stále!

A ty, milá dívko, jakou sílu u muže hledáš? Nehleď na hrdiny síly tělesné, na svalového siláka, nýbrž na sílu charakteru; jen tak bude ti mocnou oporou v životních bouřích.

Mladý muži, koho si máš vzíti za manželku?

Koho? Ženu! Opakuji: ženu. Nenadarmo to připomínám, neboť dnes to chtějí změnit — a berou si pokladnu, peníze, věno.

Cena, hodnota kterékoliv osoby záleží v tom, co je, a ne v tom, co má.

Dobro není v bohatství, ale bohatství je v dobru.

Manželství nemá býti spojení dvou věn, ale dvou srdcí!

Peníze a štěstí nejsou slova souzvučná.

Kdybychom jen mohli mluvit!

Na druhé straně však rozum káže předvídat budoucnost a zkoumat, zda zdroje tvých příjmů spojené s nevěstinými dovolí žít vám i vašim dětem.

Po volbě.

Nyní tvé srdce volilo. Řekni to svým rodičům!

Proč jim to skrývat? Vždyť oni také tou cestou prošli a vyslechnou tě něžně.

Neprodlužuj příliš trvání svého zásnubu!

Zatím miluj svou snoubenku upřímně a správně!

Miluj *upřímně!* Když Bůh učinil manželství jednou ze sedmi svátostí, chtěl také tu předehru manželskou, kterou nazýváme zasnoubením a v době zasnoubení lásku. To vše se logicky pojí. Miluj tedy z té duše svou snoubenku!

Miluj *správně!* Snoubenci mohou si dáti vzájemně obvyklé ušlechtilé projevy své lásky.

Řiď se tímto všeobecným pravidlem! „Jednej tak, jak bys činil, kdybys byl viděn!" I to pravidlo, které jsme stanovili nahoře při plesu, je správné: „Nebudu činit, co bych nedovolil později svému synu v týchž okolnostech!"

I odcházejíce od stanoviska náboženského, mají-li se snoubenci vespolek ctít, musejí se k sobě správně chovat.

Běda těm, kteří se poznali nejprve hříšně! Zůstává mezi nimi po celý život jako temný stín, jenž se pociťuje jako vina a ponížení. Vzájemná úcta zmizela.

Nemilují se už duší. Zhřešili nejen proti náboženství, ale i proti lásce.

To už není láska, ale žádostivost. V každém případě, chceš-li, je to láska, ale poskvrněná, zpustošená!

Chovej se rytířsky!

Jak mnozí jiní před námi, postavme si i my nakonec otázku: „Odkud úpadek mrav-

nosti, jenž je velkým zlem naší doby?“ Pochází ten úpadek od mužského nebo od ženského pokolení?

Řeknu prostě: „Od mužského světa, od vás, mladí muži.“ Kdybych psal pro dívky, možná že bych napsal: „Od dívek.“ Tak snad oba jsou trochu vinni. Ale jemní znalci lidské duše mužům více viny přikládají, a dobře argumentují. Dívky, jsou přece takové, jakými je chtějí míti muži. Řekli jsme si také my, že ženy dělají toiletu jen pro muže, chtějí se líbit mužům. Kdyby se jim líbila jako cudná, zdrženlivá a počestně oděná, jistě by se tak chovala. Je pravda ovšem, že ženy by neměly tolik dbát na líbivost, ale v tom je už jejich slabá stránka.

A čím to je, že mužský svět tak upadl, že ženu nectí, že ve své sobeckosti hledí jen na svou příjemnost. To proto, že nemá té ctnosti, kterou se má mužský svět vyznačovat vůči ženám a kterou zovou rytířskostí. Ano, rytířskostí se mají vyznačovat dnešní mladí mužové.

Rytíř, to středověký hrdina, u něhož odvaha snoubila se se šlechetností a ctností. Hlavní jeho ctností musela být hluboká úcta k ženám.

Dnes není už potulných rytířů ani uvězněných princezen, ani rytířských turnajů, ale věc sama je, každý z nás byl pasován na rytíře křesťanského a má si tedy rytířsky po-

činat, obzvláště Ty, mezi 17 a 24 vzhledem k ženám.

Buď tedy rytířem, hleď na ženu s úctou jako na vyšší, jemnější bytost. A tehdy nebude ti žena už branou do pekla, jak je pro mnohé, ale symbolem věcí vyšších.

K tomu je ovšem třeba, abys panoval nad sebou a povznesl se nad sobeckost, která hledí jen vlastního požitku i s neštěstím jiných.

S tím vystačíš. A jak té síly nabudeš? O tom jsme ti chtěli povědět více i v této sbírce, ale poněvadž už vyšla o tom knížka jak pro hochy tak pro dívky, odkazujeme tě na ni. Její název jest: „Víno ze sodomských vinic.“ Doznala velkého ohlasu, v několika měsících vyšla už v 3. vydání. Vydalo ji Sdružení katol. mládeže (Praha II., Spálená 15) a stojí pouze 4 Kč.

Bůh budiž s Tebou, chrabrý rytíři křesťanský. —

Imprimatur. Nr. 14.003. Olomucii, die 17. Augusti 1930. Josephus Vyvlečka, m. p. Praeses a. e. Consistorii.

„Životem“. Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům v Hlučíně ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R., Mor. Ostrava. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia, Mor. Ostrava, Přívozská 8.

Dr. J. Miklík, C. SS. R.

Moderní učenec světcem.

Úvod.

Až do omrzení slyšíme vykřikovati, že mezi vědou a věrou je nesmiřitelný rozpor. Náboženská lhostejnost pokládá se u nás bezmála za výsadu inteligence. A kdybychom žádali od universitních studentů hlubší náboženský život, sklidili bychom u většiny jen útrpný úsměv. Proto snadno pochopíme úžas, který se zmocnil vědeckého světa, když novinami prolétla zpráva, že svatá Stolice hodlá vřaditi do počtu blahoslavenců universitního profesora Contarda Ferriniho.

Podáváme podrobnější životopis tohoto zajímavého muže. Nejde nám tak o přesná data, jako spíše o náboženský vývoj a rozbor jednotlivých složek jeho krásné duše.

Mládí a studie.

Contardo Ferrini byl dítkem slunné Italie. Narodil se v Miláně dne 4. dubna 1859. Jeho otec Rinaldo Ferrini byl původem Švýcar. Byl jedním z nejlepších profesorů polytechniky milánské.

Rinaldo byl čistá, hluboce náboženská duše. Jeho soucitná láska k trpícím budila všeobecný obdiv. Byl horlivým členem konference sv. Vincence a nikdy neopomenul vzíti s sebou malého Contarda. Ještě více působila na syna něžná a zbožná matka Aloisie, rozená Buccellati. Zemřela r. 1905 zápalem plic, který si uhnala při ošetřování nemocných.

V takovém ovzduší vyrůstal mladý Contardo. Obecnou školu a gymnasium vychodil v ústavě Boselliově. Byl živý, pěkně urostlý a uhlazených způsobů. Pro svou milou povahu se stal záhy miláčkem všech spolužáků.

Když bylo Ferrinimu 12 let, šel po prvé k sv. přijímání. Dlouhá a svědomitá příprava se neminula s účinkem. Od té doby počíná jeho náboženský vývoj. Ze svého prvního spojení s Kristem čerpal sílu a nadšení, které ho již neopustilo po celý život. Nevědomky prozradil nám své nitro v listě, který poslal po letech své sestře Antonii k jejímu prvnímu sv. přijímání. Praví: „Den velikých předsevzetí, která mají trvati po celý život, den věčné a nezrušitelné smlouvy, kterou se zavazujeme chtíti jen dobro, vždycky a úplně. Je to slib nehynoucí lásky, oběť ubohého tvora, který neví, jak se odvděčiti svému Stvořiteli." A horoucně dodává: „Není tak snadno možné, aby si zamiloval radosti světa ten, kdo okusil slastí Spasitelových; aby pošpinil zemským blátem čistý šat, který měl u této hostiny!"

Ve 13 letech zaslechl Contardo první nevěreckou poznámku od svého učitele. Mladý student s roz-

hořčením odmítl první pokušení. Ještě po letech s hrůzou vzpomínal na tuto chvíli. Píše: „Tak se našeptávalo mému nezkušenému sluchu; ale ty, dobrý a svatý Bože, dal jsi mi poznati pošetilost takových názorů ...! Ty jsi mi vnukl, abych hledal na světě jen květy ctností a zbožných pocitů." A vyznává v hlubokém zanícení: „Zakusil jsem a byl jsem jako ohromen tvou velikostí a uchvácen tvou nevýslovnou krásou ... Přišel jsem k tobě a řekl jsem: Jako jelen dychtí po pramenu vod, tak touží duše má po tobě, Pane!"

Po dokončených studiích gymnasijních vstoupil Ferrini na lyceum Beccariovo. Svou pílí a vytrvalostí budil až obdiv. Jeho zbožnost přímo uchvacovala. Důsledně se vyhýbal mladickým rozpustilostem, ale nikdy nepohrdal ušlechtilou hrou a zábavou. V této době si zamiloval četbu Písma sv. Aby je lépe pronikl a mohl prožívati krásy originálu, naučil se dobrovolně syrsky a hebrejsky.

Roku 1876 složil Ferrini s výborným prospěchem své zkoušky a odešel na universitu do Pavie. Věnoval se studiu římského práva. Universita byla již mnohému mladíku hrobem víry a mravnosti. Ferrinimu poskytla jen vhodnou příležitost, aby jeho ctnosti zazářily nejkrásnějším světlem.

Brzo po příchodu vstoupil do studentské koleje Boromejské. Jejím duchovním rádcem byl výtečný kněz Josef Chiozza. Ferrini doufal, že v jejích ochranných zdech spíše unikne nebezpečím, kterými láká svět nezkušeného mladíka. Netrvalo dlouho, a Ferrini budil všeobecný obdiv. I tu byl Ježíš ve

svatostánku středem jeho snah a tužeb. Ve volné čtvrthodince, která bývá mezi dvěma přednáškami na universitě a kterou mnozí vyplňují hlučným křikem a zábavou, chvátal Ferrini do blízkého kostelíka del Gesu, aby se poklonil svému Spasiteli a vracel se teprve, když měla začíti nová přednáška.

Jeho duše zrovna hořela touhou po sv. přijímání. Věřící bývali často svědky andělsky úchvatného divadla v kostele sv. Prima. Ferrini se modlíval po každé kleče s rukama sepjatýma a s hlavou hluboce skloněnou. Od stolu Páně odcházel s obličejem zaníceným. Šel pomalu, skoro krok za krokem. Zdálo se, že se bojí, aby své duše nevyrušil ze sladkého objetí Kristova.

Modlitba byla mu sladkou potřebou a Ferrini jí obětoval každou volnou chvíli. Často nadstavoval i noci. Sluha v koleji častěji pozoroval, že lůžko Ferriniho bývalo ráno netknuté. Avšak nemysleme, že Ferrini byl snad mrzutým samotářem a obávaným podivínem! Všichni, kdo ho znali, mluví s nadšením o jeho laskavosti a veselosti. Nikdy se nevyhýbal čistým a nevinným radostem mládí. Proto byl vítaným a hledaným společníkem. Sám prozradil, odkud vyvěrala jeho vnitřní spokojenost a štěstí, když napsal: „V těchto dnech mě překvapila slova Davidova, kterých jsem si dříve ani nevšímal; nazývá Boha „Bohem, který obveseluje jeho mladost". Tato nadšená slova může opakovati každý, protože srdce zasvěcené Bohu, věčné kráse, je vždycky mladé.

Jeho zbožnost nebyla mijivým citem anebo

prchavou náladou. Kotvila v jeho neochvějné víře a logicky z ní vyplývala. Také Ferrini narážel ve víře na tajemství, která jej pokořovala a oslepovala, ale říkával: „V přírodě máme samá tajemství a v Bohu by jich nebylo?" Ale jen s tesknou ironií, která stěží potlačovala slzy, mluvíval o moderní vědě bez Boha. Mravní zákon mu nepůsobil obtíží. Byl hluboce přesvědčen o jeho oprávněnosti a hleděl jej zachovávati co nejdokonaleji. Pro něho byla právě morálka posledním a neklamným měřítkem každé soustavy filosofické a náboženské. Často říkával, že nevěra není tak věcí rozumu, jako spíše problémem srdce.

Právě proto se snažil, aby svou víru poznával čím dál tím lépe. Již jsem se zmínil, že studoval hebrejštinu, aby mohl čísti Starý zákon v originále. Tyto chvilky počítal k nejkrásnějším svého života. Listy sv. Pavla uměl celé zpaměti. Nejraději rozjímal v bibli a v knihách didaktických. Čteme-li jeho poznámky, s úžasem pozorujeme, jak universitní student Ferrini mluví a myslí slovy Bible.

Po Písmu sv. se těšila jeho největší oblibě liturgie, zvláště úchvatná bohoslužba ambrosiánská. Z ostatních knih nejraději četl Následování Krista Pána, Vyznání sv. Augustina a rozjímání ctihodného Ludvíka de Ponte.

S velikou zálibou a s patrným užitkem čítával Ferrini v přírodě. Vypravovala mu tak něžně o jeho milovaném Bohu, o jeho velikosti a dobrotě a kráse! Na vysokých a osamělých vrcholcích hor cítíval, jak se k němu sklání v sladkém objetí sám

Nekonečný. V přírodě viděl jeho věčně mladý úsměv. Studium a procházky do uměleckých muzeí byly mu bohoslužbou. Častěji uznal: „Umění, věda a příroda vedou mě k Bohu." Jindy pravil: „Kolikrát jsem byl v muzeích ... uchvácen vzpomínkou na Boha a kolikrát jsem si úkradkem stíral slzy, když jsem se obdivoval dílům velikých mistrů!

V duši mladého studenta zářila zvláště jedna ctnost a získala mu mnoho nadšených přátel a ctitelů – jeho andělská čistota srdce. Byl do ní zrovna zamilován. Říkával: „Je potřebí, abychom se slzami v očích a před křížem prosívali o tuto vůni čistoty, o vnitřní touhu po čistých a svatých radostech." Dívky a tanec byly mu v době jeho studií terra ignota (zemí neznámou). V svých přednáškách nikdy nenapsal slova „láska", kde znamenalo jen nízkou smyslnost. Zaslechl-li někdy volnější poznámku – a nevyhnul se jim ani on –, zbarvila červeň jeho mladistvé líce. Sám si napsal v svém rozjímání na svátek Zvěstování Panny Marie: „Ó svatá zardění, která ruměníte mladé tváře služebníků Kristových! Vy jste vzácným nachem jeho královské říše! Vy jste trofejemi jeho velikých vítězství nad světem a nad přírodou! Jste znamením, že Kristus přebývá dosud v srdci svých vyvolených! Z hloubi duše žehnám okamžikům, kdy jsem se zarděl před nevhodným slovem a chvěl se před nečistou myšlenkou . . . Takové ohledy jsou světu směšnou úzkostlivostí, a přece jsou to požadavky samého Boha. Svět v nich vidí jen slabost ducha, a přece jsou nejvznešenějším

projevem důstojnosti lidské." Když jednou zpozoroval, jak druh se jeho cudnosti pohrdlivě usmál, povzdechl si: „Můj Bože, kdyby tento člověk pochopil celou ubohost svého úsměvu!"

Na své okolí působil Ferrini zrovna neodolatelně a svého velikého vlivu dovedl obratně využíti pro Boha. Mnohým znova vrátil dětinnou víru mládí, jiného zachránil před sebevraždou. Jindy vodíval své mladé druhy na kázání, anebo se s nimi bavil večer v svém pokoji. Chtěl tak zachrániti jejich ctnost od možné poskvrny. Jejich duchovní rádce Josef Chiozza sloužíval v koleji mši sv. jen v neděli. Ferrini jej přemluvil, aby tak činil denně, a nikdy jí nevynechal.

Bázně lidské Ferrini neznal. Kdosi mu pravil, že z úcty k universitě by neměl nositi svíce při průvodech s velebnou Svátostí. Ferrini se usmál a řekl: „Myslím, že právě tím prokazuji universitě velikou čest."

Při vší zbožnosti nezapomínal Ferrini na své studie. Po čtyřech letech složil doktorské zkoušky a předložil svou disertaci. Msgre. Riboldi se tázal kdysi Ferriniho, jak mohl složiti těžké právnické zkoušky s takovým úspěchem. Místo odpovědi ukázal mladý doktor na křížek, který nosil ustavičně na prsou.

Ministerstvo vyučování udělilo Ferrinimu státní subvenci, aby mohl doplniti své vzdělání v cizině. Rozhodl se pro Berlín, kde působil největší znalec římského práva — Savigny.

Ferrini neměl ovšem ani tušení, jak hluboký náboženský život proudí mezi katolíky berlínskými. Domníval se, že uvidí kolem sebe samé protestanty. Proto jen s bolestí mluvíval o svém nastávajícím „vyhnanství". Velice se obával o svou víru. Proto před odchodem – 21. listopadu 1880 – si sestavil určité zásady, kterými se chtěl říditi. Jsou krásným zrcadlem jeho svaté duše a dovolují nám nahlédnouti hluboko do jeho šlechetného srdce.

Nejprve si klade Ferrini otázku: „Co čeká Církev od nás mladých?"

Nejlepší odpovědí jsou mu slova velikého apoštola Pavla: „Všecko, co jest pravdivé, co důstojné, co spravedlivé, co čisté, co milé, co dobré pověsti, všecko, co jest ctnostné, co chvalitebné, to obmýšlejte!" (Fil. 4, 8.) Z tohoto apologetického stanoviska se díval Ferrini na své studie v Berlíně. Jeho názor na práci byl opravdu vznešený. Všecko hmotné a pozemské mělo u něho cenu jen potud, pokud sloužilo mravnímu zdokonalení člověka. Praví o tom krásně: „Nuže, rci mi: Proč země do únavy kolotá kolem slunce a osamělá, bílá luna v nádherných proměnách krášlí modravou oblohu nebes za ticha nočního? Proč květinka po zimním spánku znovu se halí v své půvaby? Proč svlékají vrcholy hor bělostný háv sněhový a chlumy se usmívají zelení? Proč réva vesele rozpíná listy po vinohradě, přivane teplounká jeseň a rozpjaté ratolesti sklánějí se pod tíhou bohatých jablek? Proč

mohutné vlny oceánu bičují skalnatý břeh? Všechno pro hodnoty mravní, všechno k zdokonalení duše lidské, všechno pro Tvůrce. A snad se ti bude zdáti, že všechna ta vznešenost se získává za příliš drahou cenu bolu? Ó podivuhodný dare slz, ty nás vykupuješ z muk a trápení ducha!"

Modlitba se mu zdála nejúčinnějším prostředkem. Volá nadšeně: „Modlitba je něco vzácného! Jsou to okamžiky nepochopitelné, kdy Tvůrce co nejdůvěrněji rozmlouvá se svým tvorem! Duše vzpomíná jeho dobrodiní a Bůh ji za to přijímá s láskou a rád! Duše pláče, že urazila tak velikou dobrotu a Pán osušuje slzy a mění je v radostný úsměv. Čistá duše lká nad hříchy synů lidských a Bůh, jenž nepočítal světů, které rozsel prostorem, počítá zrovna úzkostlivě každou její slzu."

S takovými ideály opouštěl Ferrini svou drahou Italii. Cestou se zastavil v Lipsku a hledal nějaký kostel, aby ulehčil svému stísněnému srdci. Hledal marně. Upřímně se přiznává, že výstavné a bohaté město se mu od té chvíle zdálo nehostinnou pouští. Do Berlína přijel dne 11. prosince 1880. Rádi mu věříme, že mu bylo velice smutno. Zašel si do kostela sv. Hedviky a poklekl v jedné z pobočních kaplí. Za nedlouho vstoupil mladý muž – podle všeho universitní student. Jeho upřímná zbožnost učinila na Ferriniho hluboký dojem. Když vyšli, požaloval mu Ferrini svou tíseň a prosil o radu. Neznámý mladík se ho ujal. Vyhledal mu byt a byl první dny jeho věrným průvodcem. Uvedl jej do katolických spolků a hleděl mu zpříjemniti jeho

pobyt v cizině. V duši Ferriniho se opět rozjasňovalo. Již 19. prosince 1880 píše jásavě svým známým v Italii: „Kdybyste byli viděli v neděli ráno veliký zástup universitních studentů v kostele sv. Hedviky, jak byli přes dvě hodiny zbožně přítomni bohoslužbám, údivem byste žasli a velebili se mnou Boha, jenž opravdu neučinil tak žádnému národu." A dodává: „Ne, není pravda, že by zbožnost duši oslabovala a činila ji neschopnou velikých činů. Tuto pohodlnou zásadu si vymyslili ti, kteří nemají odvahy zasvětiti se úplně dobru."

Ferrini měl brzo velmi mnoho přátel. Píše o tom 16. ledna 1881. A vroucně dodává: „Nezdá se ti, že právě v takových maličkostech se nám nejlépe jeví něžná láska našeho Boha, který posílá duši pomoc a potřebnou posilu, aby snáze unikla nebezpečím? Já aspoň tomu věřím a zakusil jsem to sám na sobě. Byl bych opravdu slepý a hluchý, kdybych toho po tolika důkazech ještě neuznával."

Zato bolestně pociťoval, že mu nebylo možno choditi denně k sv. přijímání. Jeho studie vyžadovaly příliš mnoho času. Chtěj nechtěj musil se Ferrini omeziti jen na neděle a svátky. Zato tím častěji navštěvoval velebnou Svátost a těšil se u svého Spasitele. Kde mohl, zúčastňoval se eucharistických průvodů a bez ostychu nosíval rozžatou svíci. Msgre Förster psal o něm kdysi jeho bývalému vychovateli Riboldimu: „Potens in lingua germanica et in pietate."

O velikonočních prázdninách zůstal v Německu, ač jeho srdce bolestně krvácelo a otec si přál míti

syna doma. Zdálo se mu hříchem promarniti půldruhého měsíce. Omlouval se: „Mám dvě hlavní povinnosti: abych se připravil co možná nejlépe na úkol, který mi určila Prozřetelnost, a abych vyhověl úmyslu italské vlády, která mi udělila stipendium." Místo toho si vyjel na několik dní do Kodaně a přijal v památné kapli sv. Kanuta velebnou Svátost. Druhého roku podnikl delší cestu přes Norimberk a Cheb do českých Smrčin.

U svých profesorů byl Ferrini velice oblíben. Často býval zván k obědu anebo aspoň na návštěvu. Učený Teodor Mommsen o něm pravil: „Devatenácté století bylo pro právo stoletím Savignyho. Století dvacáté bude stoletím Ferriniovým." Profesor římskobyzantského práva Zachariáš s Lingenthalu si zamiloval mladého Itala nejvíce. Když stářím skoro oslepl a nemohl vědecky pracovati, odevzdal všechny své rukopisy Ferrinimu. Kojil se nadějí, že v jeho rukou ponesou bohaté ovoce. A nezklamal se. Ferrini se stal opravdu první autoritou v oboru římskobyzantského práva.

V létě se vrátil mladý učenec s bohatou vědeckou kořistí do Italie. Ale doma nezůstal dlouho. Již následujícího roku odjel do Paříže, aby studoval francouzské vyučovací metody. Později pracoval několik měsíců v římských knihovnách. Dostalo se mu velikého štěstí, že mohl přijmouti velebnou Svátost z rukou samého sv. Otce. V říjnu 1883 se vrátil do svého zamilovaného sídla Suny u jezera Lago Maggiore, aby si odpočinul.

Až dosud se Ferrini nestaral, jak bude dále. Dne 14. října 1883 píše rozmarně svému příteli Viktoru Mapellimu: „Zabrán jsa do svých četných prací a zamilován do svých hor a lesů jsem ještě ani nepomyslil na svou budoucnost. Ale nic je přece jen trochu málo. Proto půjdu na druhý měsíc, udělám, řeknu a uvidím." Měl pravdu. Již v listopadu byl jmenován profesorem na universitě v Pavii. Měl čísti o dějinách římského práva.

V té době byly právní studie v Italii ve velikém úpadku. Když r. 1869 přijímal Filip Serafini redakci jediného právního časopisu „Archivio Giuridico", napsal bolestně pravdivá slova: „Přejdeme-li z Německa do Italie, jaký to rozdíl! Naše národní pýcha má opravdu mnoho důvodů, aby zkrotla a uznala své pokoření. Je však lépe říci trpkou pravdu a neoddávati se klamným ilusím. Je lépe odkrýti rány a pátrati po vhodných lécích Italie, ač v době římské byla kolébkou právnické vědy a ve středověku ohniskem právnických studií a vlastí největších právníků, kteří kdy žili, odpočívá dnes líně na svých uvadlých vavřínech; odstoupila bez protestu okolním národům přednost, která byla kdysi její největší chloubou."

Mladý Ferrini měl způsobiti obrat. Bylo mu 24 let, když se stal profesorem, a byl na svůj úkol výborně připraven. Jeho vzdělání bylo odborné a hluboké. Kromě syrštiny a hebrejštiny uměl dobře řečtinu, němčinu, francouzštinu, angličtinu a špa-

nělštinu. Ostatní se domnívali, že učinili již dosti, když přenesli výsledky cizího badání na půdu italskou; Ferrini chtěl orati svou vlastní brázdu. Jeho snahy byly korunovány úspěchem. Jméno Ferriniho bude zářiti vždycky zlatými písmeny v annálech věd právních.

Roku 1884 přednášel Ferrini o pramenech římského práva, 1885 počal vykládati Pandekty. Zajímavě líčí své dojmy z té doby jeho posluchač a pozdější profesor Sagre: „Byl jsem právě žákem, když tento veliký znatel římského práva, jen o čtyři léta starší, počal svou činnost na universitě v Pavii. Po tři léta jsem svědomitě poslouchal jeho výklady právních pramenů. Jeho přednášky, jeho zdařilé výklady, jeho vliv a vznešený příklad duše zasvěcené výhradně práci a vědám mnou pohnuly, že jsem se věnoval témuž studiu, které bylo pro něho pramenem takových radostí. Stále jsem hleděl, jak bych si získal jeho lásku a dokázal mu, že sémě jím zasetě nepadlo do půdy neúrodné."

Ferrini nebyl jen oblíbeným učitelem, byl také obratným a plodným spisovatelem. Jako jinde, měl i zde účel apologetický. Chopil se pera, aby odrazil a umlčel nepřátelské hlasy o nižší hodnotě katolíků. Jeho činnost byla plně uznávána. Dne 24. ledna 1884 byl Ferrini jmenován dopisujícím členem lombardské akademie věd a umění.

Četné práce zabíraly Ferrinimu mnoho volného času, který by byl raději věnoval modlitbě a zbožným úkonům. Kdysi se bolestně přiznal svému příteli Mapellimu: „Svatý Pavel, ubohý sv. Pavel

odpočívá mezi Pandektami, mezi chytristikami zákonů a mezi rukopisy, v kterých badám. Kdoví, budu-li míti ještě někdy čtrnáct dní, abych si duchem trochu odpočinul. Snad až na věčnosti. Kdybych měl aspoň tolik ctnosti, abych vše obětoval Bohu." Velice by se však mýlil, kdo by se domníval, že Ferrini slevil něco ze svých obyčejných pobožností. Právě naopak. V této době sestavil si mladý profesor proslulé „Regolamento de vita". Je opravdu těžko dočísti je až do konce a při tom nezaslzeti. Nemohu jinak, uvádím je doslova:

„Při vstávání budu mysliti na Pána Boha, na lásku Kristovu, na své hříchy a na nebe. Budu prositi o milost, abych v dobrém vytrval. Své modlitby budu konati velice zbožně. Před modlitbou si po každé vzpomenu na přítomnost Boží a připomenu si milosti, kterých budu toho dne nejvíce potřebovati.

Své služebičky (myslí drobné práce a úklid, který ráno konával. Byl-li na př. u matky, nosíval jí sám kávu a při stole jí posluhoval) budu konati v duchu pokory a pokání.

Aspoň čtvrt hodiny budu rozjímati. (O prázdninách konával rozjímání celou hodinu.) Již večer si vyvolím vhodný předmět a nač mám zvláště dávati pozor. Potom půjdu na mši sv. se srdcem plným lásky a vděčnosti za takovou oběť. Budu hleděti, abych byl vzorem tichosti, mírnosti, lásky a pokory. V tě věci si neprominu ani nejmenšího poklesku. Každou chybu napravím zdvojenou pozorností. Budu se snažiti, abych vhodných příleži-

tostí nepromarnil. Pracovati budu pilně. Žádá-li toho poslušnost anebo láska, ochotně a rád přeruším práci, abych bližnímu vyhověl. Před prací a po ní se po každé pomodlím. Při vyučování budu snaživý, ale trpělivý. Budu hleděti, abych prospěl duším aspoň tichými zbožnými povzdechy. Totéž budu činiti, mluvím-li s jinými.

Při jídle si vždy něco odepru. Před jídlem a po něm se po každé pomodlím. Při stole rád a uctivě jiným posloužím. Při Zdrávase budu prositi o sílu, abych chutí neklesl, a již předem si určím, v čem se zapru. Při kávě (svačině) zachovám úplnou lhostejnost a nebudu ji sladiti. (Abychom ocenili velikost oběti, třeba upozorniti na neobyčejnou zálibu Italů v „dolci".) Cukru a podobných sladkostí nebudu užívati, i kdyby se mi zdálo, že jich potřebuji. Lépe je chut přemáhati. Při jídle budu vzpomínati na Krista Pána, který byl žlučí napájen. Jindy si připomenu některé jeho veliké dobrodiní anebo jeho lásku a budu hleděti aspoň malou obětí ji spláceti. Jindy mi prospěje myšlenka na očistec anebo na nebe. Mimo ustanovené hodiny nebudu jísti, jen z poslušnosti nebo z lásky. V pátek si uložím nějaký půst, abych potěšil Srdce Ježíšovo, v sobotu ke cti Panny Marie.

Mezi dnem navštívím Pána Ježíše ve velebné Svátosti a budu rozjímati o jeho něžné a upřímné lásce. Po každé půjdu s důvěrou a pokorou. Častými zbožnými povzdechy a dobrým úmyslem budu se snažiti, abych žil ustavičně v jeho přítomnosti.

Také si zajdu k některému obrazu Panny Marie a přes den často na ni vzpomenu.

Z lásky ke Kristu Pánu přijmu s radostí vše, co se mi nelíbí. Budu milovati sv. chudobu, zvláště jednám-li s chudými. S radostí přijmu nahodilé škody a ztráty. Věci nepotřebné dám almužnou. Nade vše si budu vážiti sv. čistoty, a proto se budu stále doporoučeti Panně Marii, sv. Aloisiovi a sv. Contardovi. Na své úmysly dám bedlivý pozor. Před každou zábavou a rozmluvou se pomodlím Zdrávas Maria. Ráno budu vstávat časně.

Mou první starostí bude touha po mravním zdokonalení druhých. Proto budu ke každému laskavý a uctivý. Budu-li s někým mluviti o Bohu, poprosím Pána, aby svou nekonečnou milostí doplnil má slabá slova. Nebudu-li míti úspěch, nebudu zoufati, budu se modliti ještě vytrvaleji. Budou-li má slova provázena zdarem, náleží čest a sláva samému Bohu.

Budu vzpomínati na své hříchy, proto se budu upřímně pokořovati. Budu prositi Pána Boha, abych svých bližních nikdy pokrytecky neklamal. Často budu lkáti, abych nebyl na věky zavržen. Často budu vzpomínati na velká dobrodiní Boží a budu prositi, aby mi nebyla příčinou zavržení, nýbrž zdrojem zásluh a pramenem jeho slávy.

Denně se pomodlím růženec a v neděli, bude-li možno, křížovou cestu, v poledne Anděl Páně. Každou hodinu, pokud možná, pomodlím se Zdrávas Maria a upřímně zatoužím po sv. přijímání."

Opravdu žasneme, čteme-li tyto řádky. Mimoděk se tážeme, kde našel slavný universitní profesor ještě tolik času, aby svá předsevzetí svědomitě zachovával. Proto nás ani nepřekvapuje, že byl pro svou zbožnost potupně napaden. Vytýkalo se mu, že svou „výstředností" uvádí v posměch vědeckou pověst university a marní mnoho vzácného času. Také někteří z jeho přátel se mu počali vyhýbati. Ferrini si tehdy napsal: „Taková exkomunikace je mi velice milá, protože nám ji předpověděl Kristus Pán . . . A kdyby mi někdo zase vytýkal slabost a bojácnost, odpověděl bych mu, že právě při modlitbě nabývám síly a odvahy. Mám-li kousek charakteru, a jistě ho mám více než všichni liberálové věků minulých, přítomných a budoucích, děkuji za to modlitbě. Potkávají-li se mé studie s uznáním a s úspěchem, je to ovocem modliteb. Bude-li mi kdo vytýkati ztrátu času, mám snadnou odpověď: „Poněvadž mě sílí a těší modlitba, aspoň jej nemarním v divadlech, v kavárnách a v tisícerých zbytečnostech roztržitého života. Právě modlitba mě vede k soustředěnosti, do samoty a k práci. A bylo by mnohem lépe na světě, kdyby se všichni a hodně modlili."

Ani v duši Ferriniho nebylo vždycky slunno a jasno. Také jemu se zdávalo, že Pán Bůh před ním skrývá svou sladkou tvář. V takových chvílích se jeho nitro podobalo vyprahlé pustině a Ferrini volával pokorně k Pánu Bohu: „Má duše byla kdysi květem krásným a tobě milým. Ale mé vášně povalily na zem květ suchý a uvadlý. Ty

jej můžeš opět oživiti, ty můžeš mu vrátiti jeho vůni."

Úzkostlivým nebyl Ferrini nikdy. Jeho svědomí vynikalo neobyčejnou jemností. Často se stávalo, že před sv. přijímáním se vrhl k nohám svého zpovědníka a prosil o radu. Jakmile však vyslechl jeho úsudek, podroboval se s prostotou dojemně dětinnou.

Profesorem v Messině.

Dne 1. února 1887 stal se Ferrini profesorem římského práva v Messině.

Najal si byt v malé vile za městem spolu s několika jinými profesory. Měl dva pokojíky, které si většinou sám urovnával. Vstával časně, aby mohl jíti na mši sv. U profesorů a posluchačů byl velice oblíben. Učený Lilla, pozdější rektor university, nazýval jej svým nejlepším přítelem. Po jeho smrti prosadil, aby obraz Ferriniho zdobil posluchárnu, v které Ferrini kdysi vyučoval.

Jméno Ferriniho bylo v té době již známé i za hranicemi. Tím více dojímala jeho upřímná a hluboká pokora. Říkával: „Pokora je pravda a proto také jedinou předností člověka. Naše pokora záleží v tom, abychom uznávali svou bídu a v ní nezoufali. Proč také? Jsme v dobrých rukou! Hleďme však, abychom nepohrdali touhou po velikých věcech. To by byla malomyslnost." Ferrini pokládal pokoru za jedinou cestu, kterou se můžeme povznésti až k samému Bohu. Proto se snažil, aby v ní co nejvíce vynikal.

Ani mezi svými nejdůvěrnějšími přáteli ne-

mluvíval nikdy o sobě. Kdysi ukázal Viktor Mapelli jeden z dopisů Ferriniho hraběti Baldovi z Turina. Tento vynikající katolík byl jím hluboce dojat a bez váhání prohlásil pisatele za světce. Mapelli nemeškal a oznámil novinku Ferrinimu. Ale se zlou se potázal. Odepsal mu: „Měl bych ti vlastně vytahati za uši, a velice, žes mi to udělal." A napomíná jej: „Prosím tě doopravdy, abys nedával mých škrabanin nikomu čísti. Anebo aspoň neříkej, od koho jsou. Je-li kde mé jméno, prosím tě, abys je vymazal. To by bylo pěkné, aby mě Bůh soudil jednou za to, že jsem podváděl jiné." Jiný svědek o něm píše: „Jeho největší ctností se mi zdála pokora. Jevila se tím, že o sobě zásadně mlčíval. Nazval bych ji opravdu zázračnou a již jeho mlčení by stačilo, aby jej učinilo v Církvi nesmrtelným."

Proto se Ferrini také upřímně radoval z úspěchů druhých a rád je uznával. Nikdy nemluvil pohrdlivě o cizích názorech a pokud jen mohl, dával jim za pravdu. Kdykoli zpozoroval v svých spisech vědecký omyl, bez ostychu jej odvolal. Pravda mu byla nade všecko. Roku 1892 dostal za své zásluhy rytířský kříž, ale skoro nikdo se nedověděl o jeho vyznamenání. Často prosíval své přátele o modlitbu. Tak píše dne 5. června 1887: „Pamatuj na mne, drahý Pavle (Mapelli), v svých modlitbách před Bohem! Velice jich potřebuji. Nerad bych, aby tolikerá osvícení zůstala jen neplodným sněním a nestala se skutkem."

V Messině se Ferrinimu velice líbilo. Dne 10. srpna 1890 píše příteli: „Po tři léta, která jsem

prožil na Sicilii, dařilo se mi dobře. Jinde jistě tak nebude." A přece žádal, aby byl přeložen. Miloval něžně svou rodinu a bolestně pociťoval své odloučení. Ministerstvo jeho prosbě vyhovělo. V listopadu 1890 se stal Ferrini profesorem římského práva v Modeně.

Profesorem v Modeně.

V Modeně byl profesor Ferrini uvítán s upřímnou radostí. Již druhého roku byl zvolen děkanem právnické fakulty. Jeho činnost spisovatelská byla velice rozsáhlá. Připravoval proslulé vydání Theofilových Institucí. Z menších prací jmenuji aspoň dvě. Roku 1890 bylo nalezeno v Londýně Aristotelovo „Zřízení Athenských". Již následujícího roku vyšel z pera Ferriniho pěkný italský překlad s řeckým textem a s četnými poznámkami. O něco později napsal hledanou příručku „Digesto".

V této době udál se v duši Ferriniho veliký převrat. Jeho zbožnost nabyla rázu mužnějšího a vážnějšího. Jeho láska k Bohu neobyčejně zvroucněla. Jeho duše se zvolna uzavírala okolnímu světu a nořila se stále hlouběji v nekonečný oceán božství. Jeho dopisy k přátelům se stávají kratší a řidší a marně bychom v nich hledali zmínky o jeho vnitřním životě. Ferrini šel do hloubky. Z jeho mladých druhů se stali zatím otcové rodin, kteří již jeho vedení nepotřebovali. V Modeně počal choditi denně k sv. přijímání. Od stolu Páně odcházel po každé s rukama sepjatýma a s očima sklopenýma. Zdálo se, že vidí opravdu svého božského Spasitele.

Jeho zpovědníkem byl tehdy jesuita P. Kristian Ludvig. Když byl dne 27. května 1905 vyzván svým představeným, aby pověděl svůj úsudek o Ferrinim, pravil: „Již uplynulo několik let od jeho smrti. Ale pouhá myšlenka na něho mě dojímá až k slzám. Vždy jsem byl naplněn obdivem nad jeho ctnostmi. A můj úžas rostl, čím lépe jsem poznával jeho nitro a čím hlouběji jsem vnikal v taje této krásné duše. Viděti mladého muže v kvetoucím věku a k tomu universitního profesora, hluboce a všestranně vzdělaného, jak vede život dokonalého a svatého řeholníka, bylo opravdu divadlem hodným andělů. Své povinnosti hleděl konati co nejdokonaleji. Nikdy jsem na něm nepostřehl ani nejmenší chyby. Skoro se zdálo, že nemá ani těla. Svět nemohl nikdy proniknouti až do jeho srdce a vzbuditi v něm nějaký ohlas. Jedním slovem: Ferrini byl mužem neobyčejným. Jeho ctnost byla opravdová a hluboká a Ferrini hleděl ji konati čím dál tím lépe."

Proto nás ani nepřekvapuje, že mnohé matky pohlížely se zálibou na mladého muže a v duchu si přály, aby jej směly uvésti do své rodiny. Ale marně. Ferrini se již rozhodl, že své srdce zasvětí samému Kristu Pánu, a zřekne se radostí rodinných. Jak vznešeně smýšlel o čistém životě, poznáváme z jeho soukromých poznámek. Kdysi uvažoval o katolickém kněžství a napsal si tato krásná slova: „Hrdinný jinochu, který skláníš k tonsuře svou mladou hlavu a přijímáš od biskupa posvěcení a skládáš slavnou přísahu! Odříkáš se

světských radostí. Tebe nebude provázeti životem věrná družka, tvého obličeje nebudou líbati milované dítky! Proč si nechceš utrhnouti květ v zahradě světa? Proč se zříkáš toho, po čem touží tvá přirozenost a co ustanovil Bůh? — Ach, svět toho nechápe! Ale tebe zastíní moc Nejvyššího a ty mu porodíš jako Pavel dítky, dítky svých slz a svých modliteb. Ony ti budou útěchou za posměch světa a jejich vděčná vzpomínka ozáří večer tvého života."

Tak smýšlel Ferrini. Ale před světem úzkostlivě skrýval své sladké tajemství. Kdysi se mu nabídla jeho matka, že mu vyhledá vhodnou nevěstu. Vymlouval se, že nemá ještě na lásku kdy. Když jej jeho druhové hleděli přemluviti, říkával: „Bojím se, že by tím utrpěly mé studie." Jednou jej pozvala vznešená dáma na výlet do hor a vzala také obě dospělé dcery. Když se vrátili, tázala se Ferriniho: „Pane profesore, která z obou dcer se vám více zamlouvá?" Ferrini se usmál a pravil: „Třetí."

Po druhé v Pavii.

V říjnu roku 1894 byl Ferrini povolán opět do Pavie a rozvinul zrovna horečnou činnost. Skoro se zdálo, jako by tušil, že slunce jeho života se chýlí zvolna k západu.

Na universitě vykládal Pandekty a přednášel o dějinách římského práva. Své vývody podával řečí klasickou. Mluvíval tak nadšeně a přesvědčivě, že jeho slova posluchače přímo uchvacovala. Jeden z jeho tehdejších žáků praví: „Zdávalo se nám, jako by mu sám Tribonián, slavný římský právník

doby císařské, diktoval jeho výklady a jako by prožil století, která nám líčil. Charakteristickou známkou jeho přednášek byla přesnost a jasnost. I nejtěžší otázky uměl podati prostě a přesvědčivě. Kdykoli se naskytla vhodná příležitost, zmínil se o Bohu a nabádal k dobru. Vždy hleděl zachovati duševní rovnováhu a klid. Kdysi vypukly na universitě bouře. Tlupa cizích studentů vrazila do posluchárny, kde právě přednášel. Ferrini zbledl hněvem a zvolal: „To je násilí!" Okamžitě se však vzpamatoval a pravil klidně: „Pro dnešek končím. Také násilí třeba přijímati trpělivě." Jeho andělská mírnost učinila i na útočníky hluboký dojem.

Činnost Ferriniho nezůstala omezena jen na universitu. Při obecních volbách dne 10. února 1895 kandidoval za katolickou stranu a byl také zvolen 13.807 hlasy. V radě mluvíval málokdy, ale po každé s velikým úspěchem. Zato tím více působil svým vzorným příkladem. Svůj osobní vliv a své společenské postavení dal úplně do služeb Církve a dobré věci. Když nepřátelé katolicismu chtěli vnutit Italii zákon o rozluce manželské, organisoval obratně účinnou protiakci. Když počaly proskakovati zprávy o katolické universitě v Miláně, slíbil ochotně svou podporu.

Čím dále tím jasněji poznával Ferrini zhoubné následky liberalismu. Bolestně se ho dotklo, když viděl, že někteří právníci zbaběle schvalují proticírkevní politiku italské vlády a bojují za svobodu svědomí, která se nezastavuje ani před desaterem a nezadatelnými právy sv. Stolice. A ač se radoval,

že jeho vlast dosáhla politické jednoty, přece jen trpce litoval, že se to stalo na úkor Církve. Spásu Italie viděl v upřímném návratu k víře jejích otců. Říkával: „Až uvidím, že kříž je opět ve cti, řeknu milerád: Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoji.“ Ale dodával bolestně: „Kdyby měla v mé ubohé vlasti přestati bohoslužba, kdybych již neviděl, jak na kostelních věžích září kříž, odešel bych z této morální a Bohem prokleté pustiny a odstěhoval bych se tam, kde bych nalezl oltář Boha, který obveseluje mladost mou.“

Jeho láska k Církvi byla čím dále tím upřímnější a něžnější. Četní přátelé, kteří jej dobře znali, ujišťují, že byl skrz naskrz katolíkem. Se sv. Otcem se hleděl srovnávati i tehdy, když nešlo o články podstatné a dogmatické. Říkával: „Sv. Otec má daleko větší rozhled, a proto poznává lépe potřeby Církve a může jistěji posouditi otázky, které se nám zdají spletité a nejasné. Ostatně byla mu slíbena nadpřirozená pomoc Ducha sv., která jej chrání od bludu Kdyby Církev nazvala bílým, co se mi zdá černé, neváhal bych se zříci svého osobního úsudku, jen abych se shodoval s Církví.“

A že to nebyla jen planá slova, dokázal velice často. Upřímně litoval, že sv. Stolice nerada viděla, aby katolíci šli do voleb, dokud Italie nenapraví spáchané křivdy. Ale přece nikdy k nim nešel. Podřídil své vlastní přání úmyslům Církve. Jen jednou učinil výjimku. Když r. 1900 zuřil volební boj mezi katolickým hrabětem Emanuelem Greppim a socialistou De Andreis, šel a hlasoval pro Greppiho.

Velice živě jej zajímala otázka římská. Plně uznával její obtíže, ale na druhé straně pokládal garanční zákon za nedostatečný, zvláště hledíme-li na mezinárodní význam papežství. Již jako student horoval, aby porušená práva Církve byla napravena, ovšem cestou pokojnou, a ve stejném smyslu pracoval jako člen rady.

V plném květu ctností.

Článek by nebyl úplný, kdyby na konec nepodal souborný obraz krásné duše Ferriniho v posledních letech života. Jak se o něm všeobecně smýšlelo, vyslovil Livius Minguzzi v přednášce 7. ledna 1904 v lombardské akademii věd a umění: „Čistějšího a krásnějšího života nelze si snad již ani mysliti. Jeho duše hořela pro vše dobré a podporována silnou a upřímnou věrou povznášela jej do takové mravní výše, jaké nenajdeme ani u nejlepších lidí. Nechybíme, když řekneme, že Ferrini nebyl dítkem své doby. Její vášně, její myšlenky a mravy byly mu cizí. V svých rozjímáních si stvořil svět jiný, dokonalejší a právem by mohl říci, že naše bída se ho netýká." Všimněme si jednotlivostí!

Své rodiče miloval Ferrini opravdu něžně. Z lásky k nim se chtěl zříci i stolice profesorské. Jeho otec mluvíval o něm s největší úctou. Matka prohlásila, že jí Contardo nezpůsobil nikdy ani nejmenší bolest.

Vstával velmi časně, aby se mohl pomodliti a vykonati své rozjímání. Říkával: „Nemohu si ani představiti život bez modlitby! Probuditi se a ne-

spatřiti usměvavé tváře Boží! Skloniti večer hlavu, ale ne na hruď Kristovu! Takový život by se mi zdál černou nocí, plnou mdloby a slabosti. Byl by pustinou, kterou tíží hrozná kletba samého Boha. Jak možno vésti takový život, je mi opravdu hádankou! Vždy prosívám Boha, aby na mých rtech nezmlkla modlitba, dokud nevydechnu. Kdybych se přestal modliti, zhasl by také můj vnitřní život a zeslábla touha po dobru. Pokládal bych se za ztraceného."

Po ranní modlitbě donesl matce kávu a chvátal do blízkého kostela sv. Marka na mši sv. Často chodíval k sv. zpovědi a denně přijímal nejsv. Svátost. Nedělního kázání nevynechal nikdy. Po bohoslužbě se vracel domů, aby se oddal studiím.

Kdybychom nahlédli do jeho pracovny, uchvátil by nás dojemný obraz. Uzřeli bychom dva stolky. U jednoho studoval otec, u druhého seděl Ferrini. Co chvíli zvedl Ferrini hlavu, pohlédl s láskou k některému obrazu anebo k nebi a z duše vydral se mu ohnivý povzdech. Přednášky si zvolil tak, aby mohl bydliti u svých rodičů v Miláně. Do Pavie dojížděl ve čtvrtek ráno a vracíval se v sobotu večer. Cestou studoval, nebo se modlil sv. růženec. Lidské bázně neznal. Žádná oběť mu nebyla těžká, měl-li jíti na mši sv. V Pavii bydlel u své sestry daleko za městem. I v nejtužší zimě konával tuto cestu pěšky, jen aby se nasytil Tělem Spasitelovým.

Denně navštěvoval aspoň jednou velebnou Svátost. Kdysi šel na procházku se svým přítelem Mapellim.

V kterémsi kostele zpozorovali, že je vystavena nejsv. Svátost. Ferrini se zastavil a pravil: „Pojďme do kostela!" Sotva vešli, padl Ferrini na kolena a modlil se s takovou vroucností, že Mapelli byl dojat až k slzám. Kdykoli šel vedle kostela, pozdravil tak zbožně, jako by potkával samého Pána Ježíše. V jednom svém rozjímání nám mimodék prozradil své myšlenky a city před svatostánkem. Praví: 1. *„Pokořme se a klaňme se!* Je to svatosvatou povinností naší poddanosti a vděčnosti! Pán má zálibu v naší úctě a touží po ní. Vyznávejme jeho božství, chvalme jeho dobrotu, vzpomínejme na jeho bolesti a radujme se z jeho věčné slávy! – 2. *Oplakávejme* s ním ještě jednou bolesti, které již přetrpěl a stále ještě trpí. Plačme nad potupnou chladností, která naplňuje svět a která mu tak bolestně splácí jeho něžnou lásku, která se mu posmívá a jej pronásleduje! Obětujme mu svou vlastní slabost a zlobu! Vypravujme mu o zneuznání, které nás zranilo, o svých bojích a nebezpečích, o svých pochybnostech a úzkostech, aby nás potěšil a sílil. – 3. *Modleme se!* Tolik bídy je v nás a v našich bližních, a on je přece pramenem spásy a milosti! Děkujme mu za každou milost: za pomoc v zápasech a za sílu v nebezpečích, že nám dává vše, čeho potřebujeme, za úspěchy v našich studiích a za útěchu v utrpení."

V podvečer chodíval Ferrini s otcem na procházku, a neměl-li příliš mnoho práce, hrával si nějakou chvíli s dětmi své sestry. Na světské zábavy nechodil nikdy. „Raději tisíc dní v pláči než

jediný v rozpustilém tanci! Raději celý život v bolestech než hodinu v necudném smíchu. Svět se bude radovati, ale kdo by mu záviděl?" říkával.

V hovorech s cizími lidmi býval Ferrini laskavý a skromný, mnohdy až uzavřený a skoro bojácný. S důvěrnými přáteli však mluvíval volně a rád jim otvíral své srdce. Byl-li Ferrini ve společnosti, dbal každý úzkostlivě, aby se nedotkl jeho oblíbené ctnosti, andělské čistoty. Kdykoli zaslechl neslušnou poznámku, zvážněl a umlkl. Jednou odešel i ze sboru profesorského, když jeden z kolegů si dovolil dvojsmyslný žert. Nikdy netrpěl, aby se před ním mluvilo o chybách jiných. Říkával: „Bývá mi do pláče, když vidím, že i dobří lidé mluvívají tak často o chybách a vadách bližního. Prosme Boha za světlo, abychom poznali pomluvu i tehdy, když se halí pláštěm zbožnosti a mravního rozhořčení." Je až dojemné, jak uměl omlouvati poklesky druhých. Kdysi potupil hlouček universitních studentů pomník Pia IX. v Turině. Ferrini byl velice rozechvěn a ostře odsoudil takové jednání, ale hned dodal: „Politujme jich, protože nevědí, co činí. Snad mají před Pánem Bohem menší vinu, nežli si myslíme, protože snad nikdy neokusili v sobě pokoje Božího a neměli příležitosti, aby uvažovali o vznešené důstojnosti lidské. Politujme jich tím spíše, poněvadž my sami jsme třtinou, kterou může zlomiti každá bouře, a perkem, kterým si vítr pohrává. Slunce, které vyjde zítra, mohlo by žasnouti, jak jsme se změnili!"

Boha miloval Ferrini nade všecko. Jeho srdce

zrovna krvácelo, když viděl, že jeho sv. vůle bývá od mnohých nohama šlapána. Často si umiňoval, že bude apoštolem dobra. Příteli Cappovi napsal: „My katolíci máme štěstí, že jsme si uchovali zásady křesťanské – bez našich zásluh a jen pro milosrdenství Boží. Proto hleďme šířiti jeho království aspoň apoštolátem modlitby a dobrého příkladu." A jindy pravil: „Nikdy nemůžeme dávati dosti pozor na své chování, jsme-li mezi cizími lidmi. Buďme však na stráži i mezi svými přáteli! Také oni, byť byli sebe světější, jsou náchylni k pohoršení a vnímaví pro dobrý příklad." Když pozoroval o svých prázdninových výletech duševní bídu alpských pastýřů, pravil: „Kdybych byl knězem, věnoval bych se úplně těmto ubohým lidem, kteří po celé měsíce, kdy trvá pastva, neslyší slova Božího a nemají oběti mše sv.!"

Aby získal duše pro Boha, chtěl býti vždy mírný a laskavý. Říkával: „Náš úsměv může býti často úkonem heroickým. Může býti vrcholem ctnosti a zázračným projevem víry." Proto není divno, že již pohled na Ferriniho byl pro mnohé nejúčinnějším kázáním. Někteří vyznali, že stačila vzpomínka na svatého profesora, aby překonali pokušení a nabyli opět žádoucího klidu. Teprve na posledním soudu se dovíme, kolik dobra vykonal a kolik zla zabránil Ferrini svým apoštolátem modlitby. Když se dověděl, že kterýsi kněz odložil posvátný oděv a odpadl od víry, psal svému příteli: „Stále mě napadá, abych se modlil a dal na modlení za toho ubožáka." Když v Berlíně

viděl kolem sebe samé protestanty, pravil: „Modleme se za ně a obětujme za ně umrtvení, modlitby a nějakou almužnu! Jsou to naši ubozí bratří, kteří vědomě zavrhli poznanou pravdu."

Ferrini nespokojil se jen pěknými slovy. Kde mohl, hleděl ulehčiti také hmotnou bídu bližních. V chudých viděl nejkrásnější obraz Ježíše Krista. Po celý život byl horlivým vincenciánem a je opravdu dojemné, čteme-li, jak něžně si vedl při svých návštěvách nemocných.

Blažená smrt a oslava.

Kdysi pravil Ferrini svému důvěrnému příteli: „Opravdu bych si přál zemříti v tiché Suně. Kdybych skonal v Modeně, vyrušil bych mnoho lidí. Rektor university, profesoři a úřady měly by tisíce starostí. Tu v Suně doprovodili by mě k hrobu jen moji nejbližší přátelé, venkovský lid, děti a chudí, kteří trpí, kteří se modlí a kteří mohou opravdu duši prospěti." Na smrt pamatoval často a velice rád o ní mluvíval. Když mu bylo 25 let, těšíval se, až bude starcem. Myslíval, že bude dávati dorůstajícím generacím tichý příklad dětinné víry a zbožného života. Ale dodával: „A přece bych umíral velice rád! Ó sladký odpočinku, když usínáme v náručí Páně! Ó záviděníhodný klide tichého hrobu, kde by za mne ustavičně tekly slzy, provanuté vroucí modlitbou! Ó radostná chvíle, kdy po prvé obejmeme svého Boha!" A jindy volal: „Ó požehnaná smrti, která jsi začátkem nesmrtelnosti! Můžeme opravdu záviděti

zemřelým klidu v hrobě, na jehož kameni jsou vyryta slova: Já jsem vzkříšení a život."

Přání Ferriniho se splnilo. Zemřel opravdu v Suně, ve věku 43 let.

Ferrini byl pevného zdraví. Když studoval v Pavii, trpíval krvácením nosu, ale pobyt v Berlíně zocelil jeho tělo tak velice, že do svého 40. roku nezastonal. R. 1900 se smluvil s profesorem Olivou, že budou společně putovat do Sv. Země, když tu pocítil první záchvat srdeční mrtvice. Dne 21. května 1901 píše příteli Olivovi: „Můžeš mi věřiti, s jakým nadšením jsem ti sliboval: Půjdu. Ale již toho říci nemohu. Několik srdečních záchvatů mě donutilo, abych dával na sebe velice pozor. Také lékař mi přísně zakázal jakoukoli tělesnou únavu a námahu."

V červenci se zdálo, že nemoc pominula. Ferrini podnikl i několik výletů do blízkých hor. V červnu si pochvaloval, že „se svým zdravím je dosti spokojen". Bohužel zlepšení netrvalo dlouho. Dne 2. srpna psal opět Mapellimu: „Byl jsem přísedícím u zkoušek. Vrátil jsem se více mrtvý než živý pro velikou únavu a vedro dne 2. července."

Odešel do Suny, aby se zotavil. Ale marně. Jeho srdce sláblo čím dál tím více. Na jedné procházce poprosil otce, aby mu koupil kávu. Rádi věříme, že otec byl jeho žádostí velice překvapen. Jeho Contardo nikdy nejedl mimo stůl.

Dne 5. října byl Ferrini zachvácen prudkou horečkou a pozbyl vědomí. Po nějaké době přišel opět k sobě a s největší zbožností přijal sv. svátosti

umírajících. Bylo dojemné, jak toužil po shledání s Bohem. Skonal 17. října 1902 v 11 hodin dopoledne.

Pohřeb měl královský. V poslední vůli si přál, aby jeho rakev nebyla zdobena květy a nad jeho hrobem aby nebylo oslavných řečí. Jeho přání nebylo možno splniti. Zástupy nedaly si nikým brániti. Celou cestu bylo slyšeti nadšené hlasy: „Zemřel světec!"

Smrtí Ferriniho nezašla jeho památka. Universita v Pavii postavila mu krásný pomník. A ještě větší pocty se mělo dostati věrnému synu Církve. Se všech stran se ozývaly hlasy, aby Ferrini byl prohlášen za svatého. Proto r. 1909 nařídil Pius X. milánskému arcibiskupu, aby začal informační proces o ctnostech a zázracích sluhy Božího, profesora Contarda Ferriniho. Světová válka jej prozatím přerušila. Protože se staly již zázraky na jeho přímluvu a komise založená sv. Otcem Piem XI. je zkoumá, lze doufati, že brzy se vyplní slovo profesora Boncauda v Lyoně: „Zdá se, že Ferrini opustil svou stolici římského práva, aby postoupil na oltář katolické Církve."

Ferrini je zářivým dokladem, že i v naší době je možno zachovávati zákon Kristův a při tom státi na výši vědy.

Nr. 15.830.
Imprimatur.
Olomucii, die 16 Septembri 1930.
Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

Řeholní dovolení k tisku bylo uděleno dne 7. října 1930 v Praze vdp. provinciálem P. Janem Haderkou, C. SS. R.

Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku.
Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín.
Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

P. Fr. Žák T. J.

Naše chybičky.

Netrpělivost.

Jako trn na cestě každého píchám,
v bleskovém rychlíku nudou si vzdychám,
hněvem a zármutkem denně se týrám,
sama si na cestu kamení sbírám,
lidé se zdají mi hnízdem být vosím,
v konec se nervosou v mohylu skosím.

„Vejděte! Ach! Pan Zdlouhavý! Pěkně vítám! To jsou k nám hosti!"

Avšak mé přívětivé vítání a radostná tvář jsou jen škraboškou zdvořilosti, neboť mám velice pilno. Ve styku s lidmi se člověk musí říditi příslovím: Jaký Pánbůhdej, takový Bohdejzdráv, jak se komu zavdává, tak se připíjí; laskavé slovo najde laskavé ucho. Ale nejsem bez obavy. Hořím nedočkavostí, abych práci dokončil; a pan Zdlouhavý mívá ukrutně mnoho času nazbyt. Rád vypravuje, a to důkladně. Když vypravuje, jak potkal přítele, ruku mu stiskl a minutu s ním postál, trvá jeho vypravování jistě čtvrt hodiny. Já pak jsem člověk ve všem rychlý.

„Posaďte se, prosím, aspoň na chvilku!" Na poslední slovo kladu důraz!

„Ó já mám času dost!" těší mě pan Zdlouhavý. „Dovolte, abych svlekl zimník. Máte tu roztomilé teploučko. Patrně dobrá kamna. Kdo je stavěl, smím-li se ptát?"

„Pan Ticháček."

„Znám, znám, dobrá firma." –

A pan Zdlouhavý začíná hovor o kamnech. Ó, ten jich zná: kachlových, železných, plynových, elektrických, domácích i cizích. Ví o přednostech každých z nich, neboť buď je sám měl, buď přátelům poradil. Trnu. Všecky žilky jsou ve mně napjaty od usilovné práce a touhou po ní. Pan Zdlouhavý vypravuje tak klidně, pohodlně:

„Není nad dobrá kamna, hlavně v zimě!" končí vtipně svou úvahu. Oddychuji. Rovnám své papíry, beru pero do ruky –. Na neštěstí jsem prohodil: „Zvláště v takových mrazech, jaké máme nyní."

„Pěkné mrazy!" začíná pan Zdlouhavý novou řeč. „Páni hostinští budou spokojeni. Led je dnes už na sedm palců tlustý. Ale to všecko není ještě nic. Zažil jsem již jiné mrazy!"

Proč jsi nemlčel? kárám se rozhořčen. Pan Zdlouhavý má novou látku k hovoru. Vypravuje o mrazích, že by vojín z Čechovy básně „Ve stínu lípy" naň žárlil. Popisuje je tak, že by mnohého záblo v teplém pokoji. Mně bylo horko, až k potu horko!

Brachu, teď budeš mlčet jako hrob, pravím si, když pan Zdlouhavý dokončoval vypravování, jak by byl málem přimrzl navždy k budce, když stál na vojně na stráži. Napadla mi zlomyslná myšlenka!

Umlkl. Mlčky jsem vstal, ne příliš nápadně, ale přece srozumitelně. Snad se dovtípí, myslil jsem si. Ale kdepak! Mluvě o vojančině vzpomněl si pan Zdlouhavý na válku v Tripolisu. Lekám se. Teď je teprve v svém živlu!

„S kým jste, smím-li se ptáti, s Vlachy nebo s Turky?"

Na přímou otázku bylo třeba přímé odpovědi. Co mám říci? Padnu-li na jeho soka, bude spor, jenž nevezme konce. Uhádnu-li přítele, také nic nezískám. Utíkám se ke lži.

„S nikým, pane Zdlouhavý, s nikým. Nezajímám se vůbec o válku. Nemám ani kdy na čtení novin. Podívejte se, co tu knih na stole. Do večera má býti práce napsána."

„Mne zase," odpovídá pan Zdlouhavý, „zajímá nadmíru. Znám podrobně celý její průběh. Haha, Taliáni se domnívali, že zaberou Afriku jen tak — (pan Zdlouhavý učinil známý cirklový pohyb); — jsem sice rád, že padne zase kus tureckého barbarství. Ale přeji též Vlachům, že dostávají někdy na frak. U Benghazzi na př. . . ."

Byl jsem na pokraji zoufalství. Krev se mi hnala do hlavy, dostával jsem srdeční krče. Chodil jsem, nedbaje zdvořilosti, po pokoji, zuřivě jsem přikládal do kamen, vyňal ze skříně zimník, jako bych měl odejíti. Všecko marně. Pan Zdlouhavý vypravoval obšírně celou válku. Uběhla dobrá hodina. Konečně, konečně . . . Teď přestane . . .

„Jaký vliv," obrací se řečník na mne s otázkou, „bude míti válka na evropskou politiku?" — Snad

nechce začíti ještě o politice? Otvírám oči, odpověď jsem zůstal dlužen. – „Myslím, že . . .“ Klesám na židli. Pan Zdlouhavý rozbírá politicky zabrání Tripolisu. Nechtěl jsem uraziti hosta, ohlížel jsem se po mravní pomoci, abych přestál svá muka. Vzpomínal jsem na časté reptání netrpělivých Izraelitů na poušti, které jsem jiným dával mnohokrát za odstrašující příklad. Vzpomínal jsem na výroky Písma sv.: „Umění muže po trpělivosti poznáno bývá“ (Přísl. 19, 11). „Běda těm, kteří ztratili trpělivost“ (str. 2, 16). „Netrpělivý činiti bude bláznovství“ (Přísl. 14, 17). „Oblecte se jako vyvolení Boží, trpělivostí“ (Kol. 3, 12). „Lepší je trpělivý, než muž silný; a který panuje nad svou myslí, lepší jest než ten, který dobývá měst“ (Přísl. 16, 32). „Láska všecko snáší, všeho trpělivě čeká“ (1. Kor. 13, 7). „V trpělivosti své vládnouti budete dušemi svými“ (Luk. 21, 19). Vzpomínal jsem na příklady trpělivosti: na Izáka, jenž se dává obětovati, na Davida, jenž snáší pronásledování Saulovo, na Eleazara v mukách, na smrt Páně. Vzpomínal jsem na sv. Cypriána, který chválí trpělivost nadšeně jako nejlepší cestu k dokonalosti a k věčné slávě; na sv. Augustina, který přirovnává život trpělivého ke klidné plavbě po moři a život netrpělivého k plavbě bouřlivé; na sv. Řehoře Vel., který velebí trpělivost jako strážkyni všech ctností; na sv. Bernarda, který ji nazývá sladkým pramenem nebeského klidu; na Tomáše Kempenského, jenž dí, že trpělivost zdobí zásluhami a podává palmu mučednickou. Vzpomínal jsem na lidová přísloví:

„Čeho nelze spraviti, hleď v sobě tiše stráviti". „Pomine trýzeň, nastane přízeň." „Neokusiv hořkého, nejsi hoden sladkého." „Moudrý i nechvíle přetrpěti umí." „Trpělivost nejlepší lékařství." „Strpení přináší spasení." „Trpělivému všecko na dobré vyjde." „Ať déšť prší, neb sníh věje, nechť se vůle Boží děje!" „Zlé jest, když jazyk před rozumem ubíhá." „Zdvořilost i kočku těší." „Mlčenka nikoho nepokouše." Připomněl jsem si jich dobré sto.

A přece nevím, jak by bylo vše skončilo. Vtom zazněl domácí zvonek. Zlatý zvonku, který tolikrát denně urážíš můj hudební sluch, zlatý zvonku, buď pozdraven! Vyskočil jsem a pravil rozčileně: „Odpusťte, zvon mě volá! Přijďte brzy opět! Umíte výtečně baviti! S Pánem Bohem!"

A již jsem byl venku. Kam honem? Zvon oznamoval lékaře, mne nebolelo nic. Do knihovny! Už jsem byl v ní!

„Snad nebude pan Zdlouhavý čekati na můj návrat?" napadlo mi. Zlé svědomí vidí všude strašáky. Díky Bohu, ne! Asi po pěti minutách sestupoval po schodech. Jak dlouhá byla ta chvíle! Ze samé radosti mi napadla zlomyslnost, aby pan Zdlouhavý zašel také k mému spolubratru, a trochu jej pobavil. Ale nešel. Byl se svým dnešním výkonem spokojen.

Rychle jsem se vrátil do svého pokoje a usedl k práci, abych zameškané dohonil. Marně sbírám myšlenky, marně navazuji přetrhanou nit. To mi scházelo! Chopím se knihy. Ale v hlavě mám kamna, mrazy, Tripolis a evropskou politiku. Ne-

šťastný Zdlouhavý! Odpoledne bylo ztraceno. Při večerním zpytování svědomí jsem došel k výsledku: nedostatečná zdvořilost k hosti, lživá výmluva a přetvářka, spousta nezřízených hnutí, zlomyslné přání spolubratru, zmařené odpoledne, zásluha žádná. Toť ovoce netrpělivosti!

Netrpělivost! Ach, kdo ji na sobě nezakusil! Byli kdysi lidé trpěliví jako beránci. Ale tomu je dávno a dávno! Prvotní poustevníci se cvičili v trpělivosti jako v jedné z hlavních ctností, a dosahovali v ní neobyčejné dokonalosti. O sv. Makariovi, velikém poustevníku pouště Thebajské, se vypravuje, že byl, jsa naňknut z těžkého hříchu, voděn ulicemi města, na krku maje uvázané hlíněné nádobí a jsa doprovázen pokřikujícím davem. Hanba slovutného mnicha, jenž byl ctěn jako světec, byla veliká. Rozhněvaný zástup div neubil domnělého hříšníka. A Makarius byl veselý, prostomyslný jako jindy. Nevyřkl na svou omluvu ani slova. Jaká zvrhlost! ulevovali si spolubratří! Taková trpělivost nemohla zůstati bez odměny. Nehodná dívka, která světce křivě naňkla, byla trápena takovým strachem, že byla nucena vyznati pravdu. Veliké bylo nyní podivení všech, kdo byli svědky trpělivosti svatého poustevníka.

To bylo dávno, dávno! Dnes, v době páry, elektřiny, automobilů a letadel, kdy bleskový vlak nám nejede dost rychle, kdy loď o čtyřech strojích pluje hlemýždím krokem, kdy hned při snídani polykáme sensační zprávy ze všech dílů světa, potom ve dne v úřadě mluvíme telefonem a píšeme

strojem, večer rozrušujeme své nervy Wagnerem a Straussem, kdy na noc opatrná hospodyně odstraňuje nože, pohrabáč a podobné věci, aby služka, až se vrátí z kioskopu, opojená mordy, někoho z rodiny nezabila, dnes, v době politických štvanic a nervosity, zůstati klidným, trpělivým? Pro překážky se nerozhořčovati a za urážky se nemstíti? Milý spisovateli, jsi zastaralý, nemoderní! Jdi si k svým poustevníkům na poušť! Naposled bychom měli i utrpení přijímati pokorně? K čemu by byl revolver? Padne výstřel a je konec!

Už chvíli mluvím o netrpělivosti, a ještě jsem neřekl, co je. Netrpělivost je zármutek pro nepříjemnost, která nás stihla. Jest však chvilková bolest hlavy, a trvalá migrena. Netrpělivým jmenujeme toho, kdo má „trvalý" sklon k takovému zármutku.

Vidím tě, rozmilý čtenáři, jak kroutíš hlavou. Jakže, netrpělivost zármutkem? Vím, proč nesouhlasíš. Mluvě o netrpělivosti myslíš na Kašpárka z loutkového divadla, jak nožičkama cupe, ručkama hází a mluví, div si jazyk neukousne; na manžela, jenž nemoha se dočkati oběda, chodí po pokoji a nervosně točí své kníry; na paní, která po desáté hodině vybíhá rozčileně na chodbu, vrátí-li se přece už jednou služka s vodou; na syna, který nemoha rychle sundati límce, zlořečí a se šíje jej trhá; na posluchače, kteří přešlapují, se ohlížejí a baví nebo vzdychají, když řečník nemůže nalézti konce; na mrzutost a rozčilení, když tramvaj nepřijíždí nebo pokladník na nádraží neotvírá okénka.

Na podobné věci myslíš a kroutíš hlavou. Avšak výměr je přece správný. Základní hnutí našeho nitra při netrpělivosti jest nelad, jenž je totožný se zármutkem. Vidíme to zřetelně u chorého. S neladem, jenž byl vzbuzen nepříjemostí, se pravidelně pojí ihned nějaké jiné hnutí mysli na př. hněv, naříkání, posuzování a pod., jež, jsouc silnější, vystupuje v popředí. Proto v obecném životě jmenujeme netrpělivostí tato hnutí, která doprovázejí základní, vnitřní nelad, totožný se zármutkem. Sv. Tomáš Akvinský nejmenuje hříchem netrpělivost samu, nýbrž hnutí s ní spojená.

Netrpělivost je zlá nemoc. Říkává se, že tichých ovec se mnoho směstná v jednom chlévě. Zkuste to s netrpělivými berany! To bude vojna! Netrpělivec má stále nesnáze s sebou i s jinými. Šel mnich poustevník – asi ještě mladý a nevycvičený – se džbánem pro vodu. Snad cestou i nábožně rozjímal. Nabral, postavil džbán a uzavíral kamenem studni. Při tom zavadil o džbán a převrhl jej. V nitru se mu něco prudce hnulo. Nabral vody po druhé, postavil džbán a přikrýval studni. Noha mu sklouzla a džbán se převrhl opět. Oko mnichovo se zalesklo, tvář se zrudněla, ret něco zašeptal. Nebyla to střelná modlitba! Nabral vody po třetí, postavil džbán a přikryl studni. Již se chápal nádoby. Než nastojte, převrhl ji zase. Nitrem mnicha zalomcoval hněv jako bouře. Chytl džbán a mrštil jím o kámen, že z něho byly jen střepy. V okamžiku vystřízlivěl. Ale dobrý jest rozum po škodě, lepší před škodou. Trest ho naučil opatrnosti.

Karlík dostal k vánocům „Betlem". To byla radost! O toulání, o klouzání ani řeči. Od rána do večera seděl doma a stříhal a lepil. Na Štědrý večer měl býti hotov. Už chybí jen něco málo. Vtom jej volá otec. Karlík neslyší. Otec volá po druhé. Karlík se ozve: „Hned, hned!" ale nejde. Otec křikne. Karlík natahuje moldánky. Otec, jenž trpěl vleklou a prudkou nemocí netrpělivosti, vyskočil, chytil „Betlem", hodil jej na zem a rozšlapal. Karlík křičel. Přiběhly děti a křičely; vstoupila žena a křičela též. Bylo po Štědrém večeru. Otec odešel do hospody, tam se opil, aby zapomněl na svou hanbu; doma byl místo radosti žal, tajný hněv a nespokojenost. Zdalipak se otec polepšil? Zvyk má železnou košili. Když ďábel byl nemocen, sliboval, že bude dobrým; ale když se pozdravil, byl ďáblem zas.

Eva a Zora nesly koše s ovocem do města. Eva si cestou zpívala, Zora naříkala. „Jak jen si můžeš tak zpívati?" durdila se Zora, „při takové tíži!" „Ó můj koš je lehký," odpověděla Eva. „Tak si je na chvilku zaměňme," prosila Zora. „I ano," řekla Eva. A Eva zpívala zas a Zora naříkala také zas. „Divná věc! Tomu nerozumím", pravila Zora. „Vysvětlím ti to," nabídla se Eva. „Mám ve vlasech květinu, která činí všecko lehké a milé. Ty v nich nosíš trn, který ti působí stále bolest a tíseň." „Nevím o tom," pravila Zora žasnouc. „Má květina se jmenuje trpělivost, tvůj trn netrpělivost," dodala Eva s úsměvem.

Milý čtenáři, uč se trpělivosti! Tolik věcí znáš z různých věd. Uč se i vědám srdce, z nichž ti

pro život i pro věčnost více prospěje trpělivost než přírodopis nebo co jiného. Zdravé srdce jest věc velice vzácná. Udám ti příčinu tvého neduhu, jímž trpíš, aby ses mohl včas vyléčiti. Tiché srdce největší poklad. Uvedu tři hlavní.

Tělesná disposice. Hudebník se stává při falešných tónech přirozeně nervosním: vědce přivádí přirozeně k netrpělivosti vojna Turků s Vlachy, kterou hrají kluci na dvoře. Rekonvalescent je přirozeně dráždivý; nemoc trvající měsíce a léta rozesmutní duši i s andělskou trpělivostí; nervosnost je sama sebou netrpělivá. Užívej v takovýchto případech prostředků přirozených i nadpřirozených. Ale také pilně přihlížej, aby nervosa a jiné okolnosti nebyly planou výmluvou nebo zaviněným následkem.

Neumrtvenost. To jest hlavní příčina netrpělivosti. V mládí začala a s věkem rostla. V kolébce vřeštěl, jako by jej na nože bral, nedostal-li hned, co chtěl. A vyhrával. Jako chlapec byl každou chvíli hotov nabíti sestřičkám i jiným, když hned nehověli jeho panovačnosti. Prošlo mu to. U jinocha přistoupila k této nezřízenosti ješitnost, ctižádost a pýcha, které ji zesílily, jako zesiluje Vltava svými vodami Labe. Nikdo jich nepotlačoval. Když dospěl v muže, dostavila se ještě energie mužného věku, která již nestrpí odporu. A pak s ním jednejte, pak s ním žijte ve společné domácnosti! Při vstávání a léhání, při práci a odpočinku, ve zdraví a – nedej Pán Bůh – v nemoci, v zimě a v létě, při každé nepříjemnosti propuká jeho nezřízenost, již ovládati se nikdy nenaučil. Netrpělivost se stala

jeho vleklou nemocí. A její následky ztrpčují jemu a jiným život.

Umrtvuj se! Hleď, jak uhání dráha a jak lehounce odnáší nesmírná břemena. Ale inženýři, když ji stavěli, snesli kopce a vyplnili údolí. Čiň tak v ohledu duchovním! Už sv. Jan na poušti kázal: „Každé údolí buď vyplněno a každý pahrbek ponížen!" Potlačuj pilně všecko nezřízené, plej bylí náruživostí, nanášej ctnosti, kde chybí! To znamená se umrtvovat. Je to ovšem nepříjemná práce, zvláště s počátku, ale plody jsou znamenité.

„Studíš mě!" řekl stromek k sněhu a setřásl jej. Přišly zimní ledové větry a stromek nebyl s to, aby odolal. Zmrzl, nejsa umrtvený.

„Ale, otče!" pravila Miladka, „přece nezhyzdíš naši krásnou zahradu ošklivým trním!"

„Počkej do jara," řekl otec, „uvidíš!"

Když trní rozkvetlo, zvolala: „Růže, milé růže, vy jste nejkrásnější ozdobou naší zahrady!"

Umrtvuj pilně všecku netrpělivost a vykvetou ti růže trpělivosti, s kterou se jede životem jako po železnici.

Neodevzdanost do vůle Boží. Kdybys přijímal vše, co tě stíhá, jako z otcovské ruky, pevně věře, že Pán Bůh bdí nad tebou, snadno bys došel trpělivosti. Rodriguez má o tom překrásnou knihu. Přečti si ji. Praví a dokazuje o těch, kteří jsou úplně odevzdáni do vůle Boží, že mají část blaženosti už na zemi.

Sv. Antonín poustevník byl jednou velice pokoušen. Viděl se obklíčena ďábly, lvy a sterými

jinými šelmami, které všecky zuřivě na něho dorážely. Nejprve se zděsil, ale potom si řekl: „Jedna jediná by stačila, aby mě rozsápala. Proč se vás tedy tolik na mne vzteká? Chtěly byste mi ublížit, ale nemůžete. Neboť jsem v rukou Božích!"
A zůstal kliden jako Daniel v jámě lví. Odevzdanost do vůle Boží dává klid. Klid vede k trpělivosti. Nesmírně hluboká a pravdivá jsou slova Písma sv.: „V trpělivosti budete vládnouti dušemi svými." Uč se vládnouti nejvzácnějším statkem, svou duší.

Klement Brentano, jeden z geniů Německa, napsal legendu *Svatba*. Divná to svatba! „Bída" se chtěl oženiti, ale jsa velice chud, nenalézal nevěsty. Konečně si ho vzala „Trpělivost". Ještě ráno před oddavkami pracovali, snášejíce jakási břemena. Potkali skvělý průvod svatební. „Přepych" si bral „Rozkoš". „Vari s cesty!" volali svatebčané. „Odhoďte břemena!" Tu se vznesli „Bída" s „Trpělivostí" do oblak řkouce: „To není břímě, co neseme, to jsou křídla." A vznesli se až k nebi, kde jim vyšlo „Milosrdenství" vstříc a spojilo jejich srdce nádhernou páskou „Spokojenosti". Vrátivše se na zemi, žili šťastně až do smrti.

Roztržitost.

Chceš-li úspěch z práce míti,
duchem ruku provázej,
vůle Boží ať jim svítí,
láskou chuti dodávej.

Roztržitost má sestru bližénku: Zapomněnlivost. Jejich otec se jmenuje Neřád a matka Rozmarná.

Od otce zdědily náklonnost nedbati řádu Bohem v člověku stanoveného, ve společnosti obvyklého, od matky náklonnost k rozmarům a vrtochům. A poněvadž byly vychovány bez náležité kázně, staly se jim řečené náklonnosti druhou přirozeností.

Cicero řekl, že dobrá rozprava má začíti výměrem. Dáti dobrý výměr, jest věc nesnadná. Často se mýlí i nejlepší filosofové. Tentokrát jsem našel dobrý výměr ne u Platona nebo Aristotela, nýbrž u slečny Rity, komorné v domě pana profesora Upjatého.

Dr. Upjatý, výtečný jazykozpytec, býval v svých studiích často rušen návštěvami rozmanitých literárních umělců. Poněvadž slečna Rita pravidelně odnesla mrzutost z toho vzniklou, přemýšlela, jak by nemilé návštěvy omezila. Jsouc vtipná, nalezla brzy prostředek. Dala na dveře tabulku, na které se stištěním knoflíku objevil nápis: Pan profesor není doma.

Dr. Upjatému se vynález tak zamlouval, že několikrát vyšel ven a vlastní rukou knoflík stiskl. Mimo to si pochvaloval sl. Ritu, že je chytrá.

Od čtyř do půl šesté chodíval pan profesor na procházku. Nikdy jí neopomenul. Chodě po vyšlapaných svých cestičkách oddával se jazykozpytným kombinacím, z nichž vyzískal nejeden znamenitý objev.

Řečeného dne byl zvláště všecek zabrán do hlubokých myšlenek. Přesně o půl sedmé stál přede dveřmi svého bytu. Již zvedal ruku, aby

zazvonil, když spatřil tabulku s nápisem: Pan profesor není doma.

Hm, zabručel; postál chvíli jako na rozpacích. Potom se obrátil, vyšel ven a nastoupil obvyklou procházku znova. Přišel ke dveřím po druhé. V záři elektrického světla ho vítal nápis: Pan profesor není doma. Vytáhl hodinky. Je přesně sedm hodin. To je věru divná věc, uvažuje všecek zmaten. Již chtěl opět odejíti. Otevřely se dveře a z nich zazněl hlas sl. Rity: „Už je tu. Díky Bohu!" oddychuje si mocně, „že pan profesor přišel. Milostpaní už strachy umírala." Dr. Upjatý tupě na ni pohleděl. Potom jako by se vzpamatoval, řekl: „Rito, tu tabulku odstraníte!"

Komorná se rozkazu podivila. Ale brzo přišla věci na kloub. A poněvadž bylo nad její lidské síly zamlčeti tak podařený žert, byla z toho švanda v celém domě. Od té doby, kdykoli dr. Upjatý z roztržitosti provedl nějaký kousek, říkalo se v okolí: „Pan profesor nebyl doma."

Když Jaroslávek před spaním večer přišel přát dobrou noc a tatínek zahrabán do foliantů odpověděl: „Nemám teď kdy, přijď zítra ráno!" mrkly na sebe i děti a říkaly: „Pan profesor není doma." Když zašel do nepravé posluchárny a nepozoruje toho, počal právníkům vážně vykládati staročeský aorist, posluchači div nepukali smíchy. Když to konečně přece zpozoroval, řekli mu: „Pane profesore, zde neráčíte být doma." Když po přestěhování zašel omylem do starého bytu, upozornili ho s úsměvem: „Pan profesor neráčí být zde už

doma." Když zapomenuv, kde bydlí, ptal se strážníka po svém bytě, a na otázku jeho, jak se jmenuje, nemohl si vzpomenouti, protože byl zabrán ještě v rozluštění záhady o vzniku nesmyslné fráze „o své újmě", věděla celá čtvrt, že pan profesor nebývá doma. Tenkráte se ujala věci paní profesorová a rázným zakročením způsobila, že pan profesor dovedl svět svých myšlenek zase lépe uváděti v soulad se světem skutečným.

Jak patrno, dala sl. Rita dobrý výměr „roztržitosti" nebo „zapomnělivosti". Roztržitý a zapomnělivý člověk skutečně není „doma", není v světě jej obklíčujícím, není při své práci, je jinde, v světě jiném. Roztržitost a zapomnělivost jest nedostatek řádné kázně, kterou člověk všecko své smýšlení, cítění a jednání má říditi, v soulad uváděti s Bohem, s lidmi, s okolním světem, se zaměstnáním. Někdy tělo zbloudí, na př. když řečník vyleje v ohnivosti vodu, určenou na ovlažení jeho rtů, na hlavu nejbližších posluchačů, nebo rozhází lístky své řeči. Ale pravidelně duch a fantasie jej doprovázející ulítnou, někdy bezděky a nevědomky, někdy vědomě a úmyslně. A v prvém případě vlastně také duch chybuje.

Roztržitost se jeví hlavně dvojí výstředností: Nemírným a nezřízeným upoutáním mysli k jednomu předmětu, nebo nemírnou plachostí myšlenek a představ, takže mysl není s to, aby setrvala u jednoho předmětu. Zapomnělivost, pokud není přirozenou chybou paměti, ji doprovází.

Prvá roztržitost vlastně není roztržitostí. Záleží

právě v opaku, totiž v přílišném pohroužení do určitého předmětu. Jmenujeme ji tak pro směšné kousky, které má v zápětí.

Archimedes byl v koupeli. Měl s sebou fysikální předměty, s nimiž i tu konal své pokusy. Ponořil je snad náhodou do vody. Pozoroval, že jsou lehčí. Je překvapen. Chce vědět příčinu. Jeho duch počne pracovati tak, že učenec zapomíná na vše kolem. Činí pokusy. Pokusy se daří. Už je na stopě neznámého dosud zákona. Hoří dychtivostí. Teď vyzkoumal, že předmět ve vodě je lehčí o tíži vody, kterou zatlačil. Je radostí omámen. Vyskočí neustrojen z lázní, vyběhne na ulici a utíká domů, aby zákon napsal. Lidé se mu snad smáli, snad před ním jako před bláznem prchali. Archimedes toho nepozoroval. Byl zaměstnán jedinou myšlenkou, vidí jediný obraz: svůj objevený zákon. Toť roztržitost prvého druhu, nezřízenost, nedisciplinovanost, ztráta vlády nad sebou. Kdo žije na světě, je povinen, aby k němu zachovával slušný a spravedlivý zřetel.

Učený jezuita P. X., hvězdář na papežském observatorium v Římě, sedí v své kobě při výpočtech Uhodila devátá hodina večerní oznamující mu, aby zanechal začaté písmenky a šel spat. P. X. si řekl: „Už jdu." Za chvíli otvírá bratr dveře, aby se přesvědčil, je-li lampa zhasnutá a obyvatel kobky na posteli. Učenec ví, co to znamená, a dí opět: „Už jdu." Bratr odešel. P. X. sedí dále u stolu. Je ráno druhého dne. O čtvrté hod. přichází bratr, aby vzbudil spáče. Učenec sedí u lampy. Domní-

vaje se, že bratr mu už po druhé připomíná otevřením, aby šel spat, volá opět: „Už jdu, už jdu!" Neví ani, že při svých výpočtech probděl celou noc. Přílišným pohroužením do předmětu zapomněl na řeholní předpisy, čas, místo, spánek. Je to nezřízenost, výstřednost, nedisciplinovanost, neovládání sebe, je to mravní vada.

Newton pojídal na posnídávku vejce na měkko. Zabrán do své práce, řekl k hospodyni přinášející vařící vodu a vejce: „Položte to sem, uvařím si vejce sám."

„Voda vře, tři minuty stačí," řekla služka.

„Dobře, dobře!" řekl Newton. Asi za půl hodiny přišla hospodyně odklízet. Newton stál před samovarem, držel vejce v ruce, bedlivě na ně patře. Jeho hodinky se půl hodiny vařily ve vodě. Nebyl doma. Snad myslil na telefon nebo na gramofon. Vaření vejce je ovšem malicherná věc, ale nebýti vždy a všude pánem sebe, je slabost. „Bez opatrnosti," dí přísloví, „i moudrost slepá."

Takovouto roztržitostí a zapomněnlivostí se ostatní lidé více baví než pohoršují. Když přijde profesor do přednášky v županu, smrká místo do kapesníku do ručníku, místo křídy chytne palec své levé ruky a chce jím psáti na tabuli, strčí do kapsy místo hodinek žábu, na které dělal pokusy, když odcházeje, vezme místo hole pravítko, když se dá ráno ve čtyři vzbuditi, v rozespalosti se oblekne v šaty své paní a zpozorovav to, opět si lehne řka: „Husa hloupá, místo mě vzbudila mou ženu!" když musí chodit za nákladním vozem,

aby co chvíli do někoho nevrazil, když kráčí se svým kolegou po kraji chodníku, že jednou nohou jde po trotoaru, druhou po silnici, a když se omlouvá: „Odpusťte, pane kolego, že kulhám, ani nevím, jak to náhle na mne přišlo," je to více směšné než pohoršlivé. Avšak nedostatek náležité sebesprávy jest to přece. Někdy má tato roztržitost i vážnější následky. Kolikrát jsme se musili pro kvapné jednání vrátiti: „Co není v hlavě, je v nohou." Kolikrát jsme v roztržitosti spadli do kaluže, opomenuli pozdraviti, sedli si na klobouk, přišli pozdě na dráhu.

V obci B. byl zavolán lékař k těžké operaci. V kvapu zapomněl doma hlavní nástroj. Marně hnal koně, až je uhnal. Než se po druhé vrátil, bylo pozdě.

Druhá krajnost roztržitosti jest rozháranost, těkavost, nestálost mysli. Jeví se dvojím způsobem: přeskakováním s předmětu na předmět, a stálým unikáním mysli z předmětu, jemuž máme věnovati pozornost.

Pan redaktor Všudybyl se baví se slečnou Moudrou.

V.: „Co soudíte, zvítězí Mladoturci?"

M.: „Dosud nelze nic určitého říci. Ale je žádoucno, aby pokrok osvítil ty kraje."

V.: „Ano, pokrok! Podivuhodné, jaké pokroky jsme učinili v minulém století."

M.: „Opravdu, svět nabyl jiné tvářnosti."

V.: „Doufám, že se ještě dočkám války ve vzduchu mezi Anglií a Německem."

M.: „Mne to nebaví."

V.: „Za to vás baví vařečka."

M.: „Nepříliš."

V.: „V Petrohradě mi nad míru chutnaly pirožky s jahodovou zavařeninou. To byly přesnídávky!"

M.: „Byl jste v Petrohradě?"

V.: „Byl. Krásné město!"

M.: „Jako Paříž?"

V.: „Ne, Paříž je krásnější. Pomyslete si, v Paříži jsem se na Eifelovce sešel se svým kolegou z Prahy."

M.: „Pěkná náhoda."

V.: „Však republika, zdá se, doklepává."

M.: „Škoda jí." –

Hle, roztržitost, při níž duch poletuje jak motýl s květiny na květinu. Nedovede logicky mysliti a rozvinovati předmět. Toť obvyklá chyba povrchních lidí, ješitných nedouků, čtenářů novin. Lid by řekl: „Seje na jedno pole zároveň oves, pšenici, hrách a jetel." Do této chyby upadáme nejčastěji v četnější společnosti, nebo sejdeme-li se s osobou, kterou jsme dávno neviděli. Někdy ji zaviňuje únava.

Roztržitostí nazýváme obyčejně stav mysli, při kterém nejsme s to, abychom upoutali pozornost na určitý předmět.

O sv. Stanislavu se vypravuje, že byl jako novic poslán k Božímu hrobu, aby dával pozor na lampy. Hořel jich veliký počet. Stanislav šel. Když si odbyl svou hodinu a vrátil se, tázali se ho spolunovicové, jak se mu líbí Boží hrob. „Neviděl jsem jej," odpověděl jinoch skromně. „Neviděl? Což jsi u něho nebyl?"

„Byl, ale dával jsem pozor na lampy."

Svatý jinoch konal svou povinnost s takovou svědomitostí, že ani na okamžik nepustil očí s lamp. Jinému novicovi se příklad Stanislavův tak zalíbil, že si umínil: „Při odpoledním rozjímání nebudu ani na minutu roztržit." Den před tím byli novicové na procházce za Římem. Tam vzbudila jejich pozornost koza pobíhající v zahradě. Plotem si s ní trochu zahráli. Do rána na to zapomněli. Náš novic pustil se do rozjímání s velikou chutí. Rozvinoval pěkně podle pravidel před svým duchem pravdu, o níž měl rozjímati, tvořil ve fantasii k ní příslušné obrazy, vzbuzoval pilně zbožné city a dobrá předsevzetí. Vtom kdovíjak vyjeví se mu před zraky včerejší koza, žere mu s ruky, provádí skoky po zahradě – a náhle hup, přeskočí plot a trká do spolunovice, jenž polekán utíká. Tichou síní zazní bujarý smích. Všichni se ohlednou. Tu teprve poznává novic se zahanbením, že „nebyl doma". V nestřeženém okamžiku, v chvilkové únavě vybavil se mu bezděky včerejší silný dojem; taškářská fantasie přidala k němu tehdejší jeho tajnou myšlenku.

Jak často se nám dčje podobně! Sedíme u knihy, ale mysl se toulá. Dívka je skloněna nad prací, ale co chvíli pustí očko, udělá chybný steh, šije půl hodiny bez nití v jehle, píchne se do prstu. Není doma.

Panička vaří, ale polévku přesolí, pečeni připálí, na brambory dá cukr místo soli, zapomene na

omáčku. Její přítelka měla včera nový nádherný klobouk. Proto není doma, nýbrž u paní S.

Služka nesouc vodu rozlévá ji po schodech, upouští talíř, přikládá místo do kamen do trouby. „Není doma", je u vojáka, s kterým včera chodila.

Při práci hmotné snadno upoutáme mysl. Při práci duševní to jde hůř, zvláště tehdy, je-li práce nemilá. Nejobtížněji vytrváme bez roztržitosti při věcech duchovních. Zlý duch, svět, tělo, odtažitost předmětu ruší nás ustavičně. Proto je dobrá modlitba velikým vítězstvím nad hmotou, známkou úctyhodné kázně, důkazem vzácné povahy. Jako dotěrné mouchy pokoušejí nás často nejrozmanitější myšlenky. Jak si pomáháme?

Jeden domácí pán léhaje na pohovce čítal noviny. Ale neměl chvilku klidu. Dotěrné mouchy se mu procházely po čele, po nose, po tváři, po rukou, jako by to bylo veřejné náměstí. Konečně připadl na myšlenku, aby stůl posypal cukrem, a mouchy jinam odpoutal. Tak je nutno před modlitbou vše odložiti, co by mohlo rušiti. „Starosti, zůstaňte venku," říkával sv. Bernard vstupuje do chrámu. Soustřeď svou mysl a naplň ji ochotou k modlitbě!

„K čemu kdo chuť má, v tom těžkosti nepozná," praví přísloví. I při modlitbě je třeba bdíti. Pomáháme si fantasií, svatými obrazy a sochami, spínáním rukou, klekáním, různými obřady. Lidé, kteří tyto věci zavrhují, jsou v duševědě analfabety. Nejsou roztržití, poněvadž se nemodlí. Roztržitost při modlitbě pokládáme zvlášť za provinění, poněvadž Bůh a svaté věci jsou hodny největší pozor-

nosti. Úplně bez roztržitosti nebudeme nikdy. Byli sice svatí, kteří se tak dovedli pohroužiti v nadpřirozené pravdy, že nejedli, nepili, nespali, nevěděli, kde jsou. Avšak to jsou jen řídké výjimky.

Které jsou příčiny roztržitosti?

Často jsou to únava, choroba, silné vzrušení, starosti. Jindy zvědavost, jindy lenost. Přísloví praví: „Zapomněnlivost znamení lenosti." „Bez ochoty zlé roboty." „Lenochovi rostou boule na hřbetě." Opět jindy povrchnost a ledabylá povaha. „Kdo zběžně hrabe, mnoho pohrabků nadělá." Ještě jindy nekázeň životosprávy, která se nedovede podřizovati cíli. Často též příliš smyslný život. Kde převládne u lidu záliba v zábavách, v divadlech, v hlučných koncertech a fidlovačkách, krátce ve všem, co lahodí smyslům a co je mocně vzrušuje, tam klesá vnitřní život a přestává modlitba. Nejhorší příčinou roztržitosti však jest mravní porušenost. Bezmyšlenkovitě vypoulené oči do prázdna nemyslí už nic!

Nedobrovolná roztržitost nebývá hříšná. Avšak přílišná roztržitost i nedobrovolná nebývá bez viny, neboť bývá způsobena nepořádnou životosprávou, příčinami prve uvedenými.

Nejlepší lék proti roztržitosti je moudře a přesně spořádaný život. Jako nekázní roztržitost stoupá, až se stává zvykem, zatížeností, tak se cvikem a vytrvalou kázní nabývá řádné upoutanosti mysli. Z roztržité modlitby vzniká člověku veliká škoda.

„Chval Boha měděným tělem, železným srdcem a konopnou duší!" praví přísloví. To jest vytrvale,

zvučně a pokorně. Budeš správně žíti a tím se vystříháš všelikých hříšných nezřízeností. Posvěcuj všelikou práci podle přísloví: „Boha vzývej a ruku přikládej!"

Zvědavost.

Jsem zvědavost, všech srdcí caryně,
jsem kmotrou každé dceři Evině,
i mužům vládnu mocí čarovnou,
jsem světa velkou královnou.

Znáte báseň „Mistr Jehla" od Dostála-Lutinova? Jistě znáte a přiznáte, že to byl hodný mistr. Pracoval do únavy, nikomu slovem neublížil; ani nábožnost mu nechyběla, ač boj o život mu nejednou bránil v řádné návštěvě služeb Božích. Jednu vážnou chybu měl: Odstřihoval z látek pro sebe a pro rodinu na oblek. Své svědomí chlácholil smutnou zkušeností, že u zákazníků přicházel o peníze.

Nastala hodina a mistr Jehla odešel na věčnost. Umřel pěkně, po křesťansku. Když přišel na onen svět a přiblížil se k první bráně nebeské, přiletěli mu andělé vstříc a vložili mu na ramena dlouhý plášť. Mistr Jehla se po něm ohlédl a udiveně vzkřikl: „Pane, na nebesích – ten má vlečku!" Nedohlédl ani jejího konce. Vlnila se v polokruhu. Mistr Jehla by se byl malém už pyšnil nad prokázanou mu ctí. Tu zpozoroval, že plášť je sešit z ústřižků. Některé z nich i poznal. Teď byly jen stokráte větší. Na věčnosti má všecko mnohem větší rozměry než na zemi. Nebožtík Jehla si povzdychl. Nebylo mu pod pláštěm volno. Zatím se

přiblížili k bráně. Veřeje byly otevřeny, nikdo mu nebránil; – mistr učinil rychlý skok a už byl uvnitř. Oddechl si, věděl, že má vyhráno. Ale v témže okamžiku vrata sklapla a přiskřípla ho za plášť. Byl v pasti. Na štěstí každou chvíli přicházel někdo do nebe, takže mohl vždy učiniti několik kroků. Vlečka nebyla bez konce. Počkal si léta, ale dočkal se přece.

„Čím kdo hřeší, tím i trestán bývá." Přemýšlím o trestech na rozmanité chybičky lidské. A což zvědavost? táži se.

Ani jsem nedořekl, a dobrotivá obraznost mi dává obrazem odpověď. Ztrnul jsem nad ním úžasem. Když jsem se vzpamatoval a údiv se změnil v úsměv, v upřímný, srdečný úsměv, sáhl jsem si bezděky na uši. U nás říkají o zvědavém, že natahuje uši. Že je pořekadlo oprávněno, sám jsem se přesvědčil.

V hostinci seděl přede mnou zády obrácen muž, který se tvářil, jako by četl noviny. Ve skutečnosti však naslouchal, co na levo při jiném stole si šeptali. Tak nastrkoval své levé ucho, že se mi zdálo, jako by se mu natahovalo, až sahalo k hostům vedle. Mělo boltec jako gramofonovou rouru. Byl to pohled strašlivý a směšný. Jak jsem neměl ustrnouti, když nyní na cestě k rajské bráně jsem spatřil tisíce a tisíce lidí s takovýma ušima! Mezi nimi byla většina dám. Ach, to byly kolotoče a větrné mlýny! Těžko se jim šlo, neboť obrovské boltce se klátily při schůzi jako plachty a narážely na sebe. Bylo křiku a pláče nadmíru. Čím více se

blížili k rajské bráně, tím více se jim zmenšovaly uši, až se staly normální. Nebožtíci měli z toho velikou radost, zvláště ti, kteří se obávali, že jim ozdoba zůstane navždy.

Napadla mi myšlenka, jak by vypadal takový průvod, kdyby se tresty za zvědavost vyměřovaly podle přísloví: „Strká nos, kde nesluší, ke všemu přičichnouti musí." Za uváženou stojí české přísloví: „Nemnoho jídej, ne všecko zvídej!"

Co je *zvědavost?* Dítko světa. Někdy roztomilé, někdy zlomyslné, ale vždy čilé. Má veliké oči; někdy dětské jako andílkové na Sixtinské Madonně, někdy čtveračivé jak šotek, někdy stydlivé, někdy i zlé. Ale vždy zářící leskem dychtivosti. Najdeš je všude. Za dveřmi, kde mívá na sobě obyčejně bílou zástěru, někdy také v ruce smeták, v dětské světnici, kde žebroní o pohádku, při kafíčku, kde trochu sladce a trochu zlomyslně vykukuje z nedopletených punčoch, v ložnici studentíkově, kde tajně při svíčce hltá do noci „Tři Mušketýry" nebo „Vinnetu", v pisárně, kde s uzarděním nebo již bez něho naslouchá žíznivě historkám, anekdotám a klepům, před papírnickým obchodem, kde nenápadně mrká po pohledkách, na ulici, kde se ubírá neobvyklý pohřeb, v kostele, kde je svatba neb nějaká zvláštní pobožnost, v divadlech, v cirkusech, v kinech, v koncertních síních, kde je předplaceno jak na galerii tak v přízemku a v lóžích, při slavnostních průvodech, po nichž obyčejně několik dní churaví, zkrátka všude. Náruživě čítá noviny, zvláště zprávy ze soudní síně a různé

inscráty. Když jdou ledy, skáče s oblibou po krách, rádo cestuje. Je to všudybyl, jenž má tisíc očí vpředu a tisíc vzádu, tisíc uší uvnitř, tisíc vně, tisíc nohou po celém těle. Při tom je čilé k neuvěření. Co voní, k tomu přičichne, co je bez zápachu, k tomu přivoní též. Co je přikryté, odkryje. Co zašité, rozpárá, co zakopané, vykope, co zavřené, otevře. Co má chuť, olízne jazýčkem, co teplé neb studené, ohmatá prstíčkem, co hladké neb drsné, pohladí. Všecko změří, ať je veliké nebo malé, vysoké nebo nízké, široké nebo úzké. Posadí se do letadla, aby vědělo, jak se lítá ve vzduchu. A když někdy spadne, neopomene si podrobně prohlédnouti, které žebro si zlámalo. Zkusilo, jaké vedro je v příbramských dolech, jak se pluje v podmořském člunu. Krátce, zázračné dítě Teď si vzpomínám, že z lidí, kteří se brali k rajské bráně, nebylo ani jediného, který neměl aspoň trochu povytažené ucho a boltec aspoň trochu odchlíplý.

Víš nyní, milý čtenáři, co je zvědavost? Odpovídáš, kaboně se: „Nechci žerty, nýbrž vážné poučení." Dostaneš je, a to důkladné.

Jsou božské a mravní ctnosti. Z mravních ctností vynikají čtyři tak zvané kardinální ctnosti nebo ctnosti stěžejní. Čtvrtá z nich se jmenuje mírnost. Tato stěžejní ctnost má kolem sebe četné dvořanstvo přidružených ctností. Jedna z dvorních dám umírněnosti se nazývá vědychtivost, t. j. dychtivost po vědění. Je to dáma vznešená, vzdělaná, ideální, velmi pokroková. Je učitelkou, a tisíce vědychtivých žákyň a žáků chodí k ní do školy.

Ale jak bývá v každém učilišti, jsou i v jejích posluchárnách takoví, kteří ochabují a stávají se lenivými, i takoví, kteří se ženou vpřed jako bujní ořové, chtíce vidět a slyšet hned všecko, i to, co jim ještě nepřísluší, nebo k čemu nejsou ještě zralí. To jsou zvědavci. Zvědavost je tedy nezřízená dychtivost po vědění a je v odporu se čtvrtou stěžejní ctností, se střídmostí, která káže, že i po vědění se máme snažiti moudře, čestně, podle pořádku, dovoleně.

Vědychtivost jest krásná ctnost. Sám Pán Bůh ji vložil do lidských ňader, dal člověku badavého ducha. Jen se podívejte na klučinu, kterému otec koupil hračku. Za hodinu je rozbita. Proč? Jen z chlapecké bujnosti? Nikoliv. V hochovi se ozvala také přirozená vloha a snaha po vědění, dosud ovšem nedobře řízená. Mladý čekatel vědy chce věděti, co v hračce je. Vědychtivost je přirozený sklon a touha lidského ducha po pravdě, po rozřešení tajů, po obohacení se vědomostmi. Bez ní, bez živé všímavosti zjevů v nás a kolem nás, nebylo by věd a pokroku, nebylo by dráh, elektriky, klinik a tisícerých jiných věcí, které člověka tak vyvyšují nade všecky ostatní tvory. Duch svatý jej k ní ještě zvlášť povzbuzuje. „Buď pilen moudrosti, synu můj!" (Př. 27, 11). „Kdo se mnohým věcem naučil, vypravovat bude rozum t. j. rozumně" (Sir. 34, 9), praví starozákonní prorok. Sv. Pavel napomíná svého žáka Timothea: „Buď pilen čítání, napomínání a učení . . . dej pozor na sebe i na učení, v tom trvej!" (1. Tim. 13, 16). Sv. Otcové

ji vychvalují a doporučují. Jak vykládá sv. Augustin, přispívá vědychtivost k dokonalejšímu pochopení důležitých pravd náboženských. O moderní době, které jest modlou, lze užíti slov Wagnerových z Fausta: „Vím sice mnoho, ale chtěl bych věděti všecko."

Vědychtivost je vznešená vloha. Ale všecko na světě má svůj postup, řád, koleje a meze. Je třeba i ji rozvíjeti náležitým způsobem. Vědychtivost, která nedovoleným způsobem se pouští do předmětů hříšných nebo nebezpečných, již není ušlechtilou ctností, nýbrž jest snahou nezřízenou, je chybou, zpravidla ovšem jen chybičkou, ale přece mravní vadou. Oblékává se v beránčí roucho starostlivosti o jiné, zábavnosti; ale přihlédni blíže, a uvidíš, že má vlčí zoubek. Pravidelně se uvádí čtvera zvědavost.

Zvědavost, kterou lze nazvati *náboženskou.* Jí se oddával sv. Augustin, když se vší mocí snažil vypátrati tajemství nejsv. Trojice. Byl z ní vyléčen dítkem, jež chtělo skořápkou přelíti moře do důlku z písku. Zvědavost náboženská hloubá nezřízeně v tajemstvích, která jsou nad pomysl lidský. Plodívá kacířstva, zrůdný mysticismus, vede k blouznění, někdy k nevěře.

Zvědavost *učenecká* hloubá nezřízeně v tajích přírody, v tom vidí jediný cíl. Jsouc omylná, často bloudí. Ale hlásá své domnělé vědecké výsledky do světa bez ohledu na Církev, nedbajíc, že podkopává víru, že zvrací společenský pořádek, zatemňuje poznané pravdy, ničí vzácné duchovní

statky. Zplodila mnohé bludné nauky filosofické, hlavně pantheismus a materialismus, sociální převraty a revoluce.

Zvědavost *pověrečná.* Lila jsi již, milá čtenářko, na Štědrý večer olovo, šlas pro polínka, bude-li jich počet sudý neb lichý, kladlas sloupečky do plovoucích skořápek ořechových, poslouchalas kukání kukačky, abys zvěděla, kdy se vdáš? Byla jsi u kartářky, u cikánky, u pařížské věštkyně, u jasnovidky, abys zvěděla budoucnost? Kupovala sis planetu? Seděla jsi v pološeru u stolku, čekajíc, až se poline a zaťuká? Byla jsi při citování duchů? Ty se usmíváš?

Hle, i v tobě koluje krev prarodičce Evy, která přijímala poučení o zapovězeném ovoci z úst mluvícího hada! Jsi pověrečně zvědavá. Ty ovšem řekneš, že se jen bavíš. Nepopírám, neboť věřím, že jsi příliš vzdělaná na to, abys přikládala víru hloupostem. Tvrdím jen, že jsi zvědavá, a že tvá zvědavost náleží k zvědavosti pověrčivé. Jsi-li spiritistkou, jest zvědavost v tobě mocnější než církevní zákaz; a není už chybičkou, nýbrž skutečným, snad velikým hříchem.

Zvědavost *smyslná.* Teď jste u té pravé. Sedíš do noci nad románem. Proč? Poněvadž svou pikantností nebo napínavostí vzrušil tvou smyslnost. Těžce vydělaný groš jsi obětoval na divadlo při zvýšených cenách. Proč? Poněvadž dávají sensační kus nebo zpívá pověstná umělkyně. Ne umění, nýbrž smyslná zvědavost tě tam vedla. O kinematografech, cirkusech, zvěřincích ani nemluvím.

Soudní síň jest nabita a ty se v ní tlačíš. Proč? Projednává se sensační vražda, zamilovaný román, delikátní záležitost rodinná. A advokát doktor Stydlavý je znám svými zajímavými otázkami. Ó, to bude požitek! Tváře ti už nedočkavostí planou.

Zvědavost smyslná. Tam sousedka nemůže spáti, poněvadž se jí ještě nepodařilo odkrýti celý rodokmen a všecky tajnosti nové partaje.

Tím nejsou ovšem všecky druhy zvědavosti vyčerpány. Mohl bych právem uvésti zvědavost *stranickou*, která pátrá po důvodech, pravidelně skandálních, aby ubila svého soka. Našly by se ještě i jiné. Než dosti.

Nyní se zpytuj, jaká je tvá zvědavost. Je chybičkou, či je víc? Vyléč se z ní stůj co stůj!

Zvědavému se dostává někdy nemilého odbytí.

Zvědavost škodí. „Kdo mnoho zvídá, brzo zestárne," říká lid. Přece nechceš míti brzo vrásky. Slovo má ještě hlubší význam. Mnohá dívka zachovala by si dlouho kouzlo nevinné stydlivosti, která ji činí všem vzácnou a milou, kdyby tento krásný pel své duše, svých očí a tváří nestírala zvídáním věcí, které jejímu věku nepříslušejí. Mnohý jinoch byl by ještě dlouho prost osudných vášní, kdyby nebyl zvědavostí nepřirozeně uzrál.

Zvědavost má v zápětí mnohé nepříjemnosti. Pan Polák mořil celou společnost ve vlaku přímo neslušnou zvědavostí. Na nejbližší stanici zvolal někdo pod oknem vagonu: „Pane Pikeles!" Pan Polák první vystrčil hlavu. Dostal ránu do tváře. Z toho povstal křik, žaloba, vyšetřování. „Jak se

jmenujete?" tázal se průvodčí vlaku. „Polák." – „Jak bylo voláno venku?" „Pikeles" pospíšili si cestující s odpovědí. „Tak rána neplatila vám. Neměl jste běžeti k oknu, nejsa volán!" rozhodl průvodčí. Pan Polák ztichl. I z tvého života bych uhádl nejednu nepříjemnost, kterou jsi měl pro svou zvědavost. Nechci vyzrazovati tvé hříchy.

Zvědavost má blíženku, *klepavost*. Proč chce zvědavý viděti trávu růst a slyšeti šeptat duchy? Aby mohl povídati.

Zvědavost je nedelikátní. Naslouchat za dveřmi, dívati se klíční dírkou, čísti cizí dopisy, prohlížeti jiným salon, kuchyni, šatník, prádelník, postel, – ne, to není hodno lidí ušlechtilých.

Pryč tedy se zvědavostí!

Jsi zvědavý? Rozpomeň se na svou chybičku, častěji uvažuj o její ošklivosti, vyznej se upřímně, kolikráte se na tobě vyplnilo, že kdo za dveřmi poslouchá, sám o sobě slýchá.

Jsi zvědavý? Zabývej se vážnými věcmi. Veliké duše mívají zvědavost po velikých věcech, které vzdělávají a ušlechťují, zvědavost krásnou; malé duše zvědavost po věcech malých, nejraději po klevetách. Miluj veliké věci a malé samy pozbudou důležitosti a zajímavosti.

Jsi zvědavý? Zabývej si více sebou než jinými, svými záležitostmi, ne cizími. Či jest u tebe všecko v takovém pořádku, že již nepotřebuje péče?

Jsi zvědavý? Bojuj proti své chybičce zpytováním svědomí, sv. zpovědí, modlitbami, mrtvením smyslů, zvláště očí a uší.

Jsi zvědavý? Slyš sv. Písmo: „Vyšších věcí nad sebe nehledej, a silnějších nad sebe nezkoumej, ale což přikázal tobě Bůh, o tom vždycky přemýšlej, a ve mnohých skutcích jeho nebývej všetečný. Není zajisté potřebí tobě viděti očima svýma těch věcí, které skryty jsou. Zbytečných věcí nezpytuj mnohonásobně . . . mnohé svedlo domnění jejich a v marnosti zadrželo smysly jejich" (Sir. 3, 22.). Sv. Pavel napomíná Timothea, aby se varoval bláznivých a nekázaných otázek, věda, že plodí sváry (2. Tim. 2, 23), a vykládá mu, jak mnozí stále se učí, ale k poznání pravdy nepřicházejí (2. Tim. 3, 7). „Nebuď v ničem upřílišený, ani ve zvídání!" napomíná sv. Augustin.

„Naše chybičky"
autore P. Fr. Žák S. J.

imprimi potest.
Pragae 30. sept. 1930.
Leop. Škarek T. J.,
praepos. provinciae Čechoslov. S. J.

Nr. 17.161.

Imprimatur.
Olomucii, die 6. Octobris 1930.
Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku.
Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín.
Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

P. Fr. Žák T. J.

Naše chybičky II.

Náladovost.

Náladovost vzal jsem za družku si, běda!
Ráno výská, večer smutkem zmírá bleda,
brzy blázní jako opojena vínem,
brzy mrzoutství se otravuje blínem, –
a já úpě pod vrtochů jejích jhem
beze klidu potácím se životem.

Náladovost? Má býti: vrtoch, vrtkavost, vrtošivost. Ale náladovost? Vrtoch, vrtkavost, vrtošnost jsou ovšem dobře česká a výrazná slova. Ale mají užší význam nežli chyba, o níž je řeč. A tak nezbývá, nežli mluviti o náladovosti.

V nebi je jedna nálada základním a vše ovládájícím rysem života: oblažující radostivost. Na zemi se střídají nálady nejen u lidí, nýbrž i v přírodě a v živočišstvu. Z jara zeleň, květy, vůně, ptačí zpěv, v zimě holé stromy, sníh a led, vichry a mrazy, – zdali to není různé naladění přírody? A živočichové kolem! Tu si hrají, tu vedou válku, tu se lichotí, tu jsou mrzuti. Tato měnlivá náladovost je v podstatě nedokonalostí, ale Pán Bůh s ní spojil tolik kouzla, že bez ní by se nám svět zdál jednotvárný a nudný. Je nám milá však jen do

jisté míry. Dlouhou severní nocí a rovníkovým žárem trpí i domorodci, rychlý přechod denního vedra do citelného nočního chladu na poušti sklátil nejednoho neopatrného cestovatele v hrob.

A člověk? Kolik zvláštních povah, tolik hlavních nálad. Jedna se kloní k nábožnosti, druhá k světáctví, jedna k veselosti, druhá k zármutku. Jedna k pracovitosti, druhá k lenivosti, jedna k smělosti, druhá k bázlivosti. Jedna k energii, druhá k chabosti, jedna k přísnosti, druhá k mírnosti, jedna k hněvivosti, druhá k tichosti, jedna k ideálům, druhá k všednosti. Jedna k statkům duchovním, druhá k hmotným, jedna k dobrému, druhá k zlému . . . K tomu, jiný – aspoň do jisté míry – bývá každý v mládí, jiný v mužném věku, jiný v stáří. Co rozmanitých povah a nálad z nich plynoucích se stýká nepřetržitě v životě! Ani na lučinách není tolik květů a barev. A považ, kolika citů je každý člověk schopen, tolik nálad se vzbuzuje.

Na náladovost má ovšem nemalý vliv také rozum, zásady, předsudky. Ale poněvadž se jeví vždy citovým vzrušením, přisuzujeme ji mysli, t. j. citové stránce naší bytosti. I tato náladovost, ač svědčí o vnitřním, nadmíru pestrém, rozmanitém životě, je fysickou nedokonalostí. V nebi je vnitřní život blažených bohatší a hlubší, a přece je stejnoměrnější, prost vší upřilišenosti. Není však mravní vadou, že máme různé city a že se střídají, byť někdy i rychle, že bývame jimi často mocně pohnuti, že jednáme pod jejich vlivem. Tato mocná

síla citů je následek dědičného hříchu. Náladovost se stává mravní chybou, když je *nezřízená.*

A kdy je nezřízená?

Když se příliš mění, když je prudká až k výstřednosti, když je mrzutá, zvláště trvale mrzutá.

Přílišná měnlivost. Když je pán vesel, čeládka se směje. Je velmi nepříjemno, když se nálada představeného každou chvíli mění. Dr. Nálada platil skvěle své úředníky, a přece si naříkali na psí život, a kdo mohl, rád se z jeho kanceláře poroučel. Proč? Poněvadž stálé střídání povětrnosti v pracovně šéfově se jim stávalo nesnesitelným.

Nálada se mění v člověku ustavičně, jsouc závislá na dojmech stále se střídajících. Ale vyspělá povaha je ovládá. Dítku se nedivíme, že hned usedavě pláče a hned zase je veselo. Nemá vyvinutý rozum ani vůli, proto se řídí okamžitým citem, náladou. U dospělého je taková náladovost chybou, neb u něho mají vyšší vlohy vládnouti nižším. Kdo se tomu nenaučil, nevzdělal dostatečně svůj charakter. O náladovém člověku se říká, že je větrem podšitý. Dnes je tichý jako beránek, zítra vzteklý jako vlkodlak. Měnlivý jako dubnové počasí.

Představ si, že otec je náladový, matka vrtošná. Jaké budou děti? Jaký život tam bude? Pravý ráj, v kterém však nezpívají andělé, nýbrž ďáblové na housle hrají.

Příliš náladový člověk není schopen vytrvalé práce, nebo co dnes v návalu citů s horoucností začal, zítra ho omrzí, zvláště, naskytnou-li se pře-

kážky. V úřadě bude míti nesnáze, ve škole nekázeň, se spoluobčany nepřátelství, přátele si odpudí. Co tak ztratí, již nezíská, i když zlou náladu nahrazuje dvojnásobnou líbezností. Náladový člověk nemá pořádku u sebe. Proto ho nebude míti ani kolem sebe. A kde není pořádku, tam není míru, úspěchu, mravů, štěstí. Pocítí tíhu nezdaru tím více, čím šlechetnější měl úmysly. Náladoví lidé se často stávají pesimisty, kteří naříkají na celý svět.

Náladovost, jevící se v rychlém střídání upřílišených citů, jest nedostatek vytrvalosti, která náleží k stěžejní ctnosti statečnosti.

Náladovost *výstřední*. Tu mluvíme především o vrtochu. Setkáváme se tu se zjevy, nad kterými žasneme, nebo kterým se smějeme. Vidíme, jak rozum a zvláště cit vydávají zrůdné květy a plody. Sem náleží všecko podivínství. Není ničím jiným, leč utkvělou náladovostí.

Jsou různé vrtochy: velmožské, milionářské, učenecké, úřednické, profesorské, umělecké, muzikantské, manželské, kuchařské, mistrovské, tovaryšské, učednické. Každá výstřednost je nějaká nestřízlivost, hlavně citová. Lidé se neopíjejí jen alkoholem, opojují se též myšlenkami a city. Proto pozor na náladovost, aby se nestala zrůdnou do výstřednosti!

Mrzoutství je třetí nezřízenost náladovosti. Znáte pana Mrzutého a paní Mrzutou? Všechen svět je zná. Nudíce se, chodí po návštěvách. Přijdou nezváni, usednou nevybídnuti, začnou naříkati, hubo-

vati, posuzovati. A veselé sluníčko jako by zhaslo. Na tvář padne stín a do srdce chlad. Běda, kde se usadí!

U některých lidí je mrzoutství do sebe uzavřené, málomluvné, roztrpčuje hlavně vlastní nitro. Ó, tam je sychravé počasí, až v srdci zebe! U jiných se jeví v slovech. Tam je naříkání, pláč, nadávky, hádky, soudy! Pravý očistec. Ještě u jiných propuká v skutky. Tam jsou pohlavky pro nic a za nic, bouchání dveřmi, třískání nádobím a jiné líbeznosti.

Příčiny mrzutostí? Mnozí jsou mrzuti bez příčiny. Zvykli si naříkati a reptati tou měrou, že se jim stala mrzutost druhou přirozeností. Mnozí se stávají mrzutými pro maličkost. Vážnou příčinou mrzutosti bývá nemoc, neštěstí, ztráta jmění, neúspěch. Nejhorší příčinou mrzutosti bývají hříchy a jejich následky.

Kterými prostředky možno potírati náladovost?

Především dobrou výchovou v mládí. Náladovost je povahovou vadou. A povaha se vytváří z mlada. Poučuj dítky, že je slabostí poddávati se náladám, a že to má mnohé zlé následky. Jednati pevně podle zásad je síla, která přináší štěstí. Potlačuj v nich záhy přílišnou citlivost, vrtochy, svéhlavost. Navykej děti pořádku! Dbej kázně! Přidržuj děti k práci. „Pilná ruka, veselé srdečko." Nauč děti, aby si klidně dovedly něco příjemného odepříti a nepříjemného snésti. To vše hned z mlada. Především je důležité, aby vychovatelé

nebyli lidé příliš náladoví. „Jaká matka, taková Katka."

Vychovávej také sebe! Nikdy nejsme tak dokonalí, že bychom se už nemusili vzdělávati. Hleď poznati svou povahu. Mnohý se dává uchvacovati citem z nevědomosti. Nezná sebe, poněvadž o sobě nepřemýšlí. Při nemocech a neštěstích, jež tě zarmucují a do mrzutosti vhánějí, vezmi na pomoc víru. Lepší pomoci není. Víra je často jediným prostředkem útěchy. Ta ti praví, že není záslužnějšího díla nad zbožnou trpělivost v strasti. Utrpení je víc než půst a kající skutky, protože tyto přijímáš dobrovolně a můžeš je zkrátiti, utrpení nikoli. Rci: „Tys to dopustil, Bože, jistě k mému dobru, ty dáš i milost. Buď vůle Tvá!" Poznáš, jaká je v tom útěcha. Spoj svou bídu s trpícím Spasitelem a s bolestnou Pannou Marií. Poznáš, jak radostná je víra, která učí, že cesta utrpení je královskou cestou k blaženosti. Považ, jaký příklad dáš svým milým! Nejenže jim odměníš trpělivost, s kterou o tebe pečovali, nýbrž tvá ctnost bude jim vzpomínkou, kterou se budou dlouho a dlouho vzdělávati. Mnohá dívka umírá souchotěmi, a v domě nikdo o tom skoro ani neví. Mnohý muž leží léta na loži, a nikdo neslyší ho naříkati. Mnohý žebrák je spokojen, jako by byl králem. Zdaž nejsou to rekové, podobní mučedníkům? Měli Boha v srdci, i byli silní.

Pryč s přílišnou náladovostí! Moudré zásady a pevná vůle nechť vládne nad citem!

Lež.

Náramně lež se fintila,
očima líbezně hrála,
hlupáčky za nos vodila,
chytrou a ješnou se zdála,
když jí však ličidla pobrali,
do mdlob před babiznou padali.

Pantáta Statný byl vlastníkem velikého statku bez haléře dluhu. Mohl si tudíž něco dopřáti. Panímáma Statná byla žena moudrá, hospodárná. Držela svého muže pevně na uzdě.

Do obce přišel nový kaplan. Bohabojné a zbožné panímámě Statné se velice zamlouval. Věděla, že její manžel chodí raději do hostince než do kostela na slovo Boží, chválila mu kázání kaplanovo při každé příležitosti. Muž se durdil. Podobné mravokárné řeči mu byly trnem v oku.

Opatrná paní nějakou dobu ustala. Kdysi však jí přece zase uklouzlo slovo uznání. Statný neodporoval, nýbrž ještě dodal:

„Máš pravdu, Terynko, pan kaplan je skutečně výtečný člověk. Radost si s ním pohovořiti."

„Ty jsi s ním mluvil?" pravila panímáma radostně překvapena.

„Ano," odpověděl manžel, při čemž se mu oči potutelně leskly. Stáli jsme u plotu asi hodinu, doprovodil mě skoro až sem."

„To jsi měl důstojného pána pozvati," mínila žena.

„Až po druhé," odvětil muž. „Ostatně dnes se sejdeme „U soudku".

„U soudku?" Z úst panímámy znělo to slovo nějak táhle. Ale neřekla nic.

Statný nesměl zůstati v hostinci přes devátou. Odbila desátá, ale pan manžel se nevracel.

„Snad mají důležité jednání," chlácholila se panímáma, ale spat nešla. V tom zabouchlo na dveře. Měla přichystaný rozhodný protest proti novému pořádku, ale když otvírala, slyšela muže: „Tak s Bohem, důstojný pane. Děkuji pěkně za doprovod."

Někdo skutečně odcházel. Selce umřela řeč na rtech. Zato pantáta byl hovorný.

Výjev se opakoval nyní častěji. Pochval na pana kaplana přibývalo. Panímámě nešla věc na rozum. Že by se byla klamala? Rozhodla se, že tomu učiní konec. Došla si na duchovního. Jaké bylo její překvapení, když slyšela, že „U soudku" jaktěživ nebyl.

„Počkej, ty ošemetný lháři," ulevovala si venku, „to ti neodpustím."

U Statných byla bouřka. Pantáta se jen usmíval. Přečkal klidně, až se vyprší. Litoval jen, že se mu u džbánku tak brzy ulomilo ucho. Přemýšlel, jak by svou polovičku oklamal novou lstí.

Katechismus dělí lež na *žertovnou, služebnou* a *ďábelskou.* Kam máme dáti lest Statného? Budeme milosrdní a zařadíme ji buď do žertovné nebo do služebné lži. Lež má krátké nohy.

Lež je nepěkné slovo. Bezděky budí v nás ošklivost. Pro zlodějství, slovo neméně odporné, vymyslil si liberalismus slovo „sekularisace", jde-li

o krádež jménem zákona. Pro krádež osobní má anarchismus slovo „expropriace". Pro lež ďábelskou máme jména „boj proti klerikalismu", „potírání pověry", „snaha pokroková", zvláště „volná myšlenka". „Nevinná" lež zůstala, chudák, lží. Snad nestojí ani za to, aby se svět pro ni namáhal.

Nemluvím o lži zbožné, nýbrž jen o té, která nepřekročuje hranice „chybičky".

Katolická morálka odsuzuje každý slovní projev, který nesouhlasí s vnitřním smýšlením člověka, jako lež, která odpírá pravdivosti Boží, důstojnosti a charakternosti člověka, prozrazuje ducha světa a jiné vady. Nepochází-li lež ze zloby a neubližuje-li jiným, jest i podle učení Církve pokleskem nepatrným. Jakmile někomu ubližuje, měří se hřích podle velikosti žalu nebo škody, které působí.

Sem náleží také lež *žertovná*. Kdo se nepobavil vypravováním vojínovým v Čechově básni „Ve stínu lípy", když četl, jak se jim na vařící polévce dělal v Alpách ledový škraloup, nebo jak hrdina zachránil svou ustřelenou nohu? Důstojné to ovšem není.

Lež *fantastická!*

„Tatínku," vypravoval Karlík, „ten pes byl veliký jako kůň!"

„Není možná! Snad se mýlíš."

„Ne, ne," ujišťoval Karlík se stupňovanou živostí. „Byl ještě větší, oči měl jak uhle, ocas až na zemi."

Moudrý otec věděl, že synáček nelže, že se dává uchvacovati svou živou obrazností. Dříve se radoval z bohaté fantasie dítěte, slibuje si od ní

mnoho dobrého. Ale když se dověděl, že Karlík dělá tak i ve škole, nahlédl, že i fantasie je nezřízená a že může vésti k neštěstí. Proto Karla léčil, naváděje ho, aby si věcí kolem sebe důkladněji všímal a pozorněji od sebe odlišoval.

„To je možná," odpověděl. „Divné věci se dějí. Půjdeme po mostě, na kterém leží kámen. Kdo nemluví přesně tak, jak se věci mají, upadne přes něj a zláme si nohu."

Karlíka vytrhlo slovo otcovo z říše obraznosti. Uvolnil krok. Z koně se stala jalovice, na konec pes obyčejný. Známe to z obecné školy.

Mnozí lidé jsou jako děti. Obraznost překypujíc jako míza v květině z jara, otvírá jim poklady, staví zlaté zámky, dává křídla a pod. Lži takto vzniklé nejsou jen chybičkami, nýbrž těžkými bludy a hříchy.

Lež *pathologická* není nežli lež ze zvyku. Zvyk druhá přirozenost. Lež pathologickou nalézáme často u dítek. Co je kleptomanie vzhledem k majetku, to je pathologická lživost vzhledem k pravdě. Hlavním jejím pramenem bývá lež fantastická.

Socialismus, anarchismus, německá filosofie od Hegla do Nietscheho, fanatismus volnomyšlenkářů, žárlivost a sterá jiné zjevy moderního života, jsou zjevy pathologické. Vrba nazývá podobné zjevy „hříchy společnosti".

Však to nejsou už chybičky.

Lež *heroická* vychází z pohnutek dobrých.

Žák nakreslil ve škole na tabuli nezbednost. Učitel vyšetřuje. Nikdo vinníka neudává, všichni

lžou. Učitel se táže, proč nechtějí pachatele prozraditi. Jednomyslná odpověď: „Bylo by to bezcharakterní!" Leč heroická se tu zakládá na bludných pojmech o cti a řídí se zásadou: účel posvěcuje prostředky.

Tisíce heroických lží se páše ve školách, v rodinách, ve spolcích a jinde.

Newton daroval svému synkovi pěknou sekyrku. Chlapec chtěje ji vyzkoušeti, posekal otci v parku nejkrásnější stromky. Otec zuřil a hledal vinníka. Podezření padalo hned na toho, hned na onoho. Svého syna vychovával k pravdomluvnosti. Synáček položil sekerku před nohy otcovy, poklekl a pravil: „Otče, zabij mě jí, já jsem to udělal!" Newton objal syna a líbal volaje: „Jsem na tebe hrd a jsem šťasten!"

Lži *sobecké* se dopouští, kdo jí hledá svého prospěchu. Klame se. Leč, jsouc v podstatě zlo, nemůže ploditi dobré, leč nahodile. Lhář jen sobě škodí, ať ráno nebo pozdě. Lživý jazyk nezůstane bez trestu.

K sobecké lži náleží špatná reklama, chlubivost, hovění bludným zásadám k lehkomyslnému životu a pod. Pravdomluvnost žádá přemáhání sebe, přísnost k sobě, obětavost, charakter, sílu ducha a vůle, věcí, kterých svět bažící po statku, rozkoši, lehkém životě, nemá. Proto jest lživost charakteristickou známkou moderní doby. Divné! Lidé si na Pána Boha troufají, avšak při tom jsou otroky lidské bázně. Ze lživosti pochází bezcharakternost.

Chceš býti charakterem? Charakterem vznešeným, čestným před Bohem i před lidmi? Miluj pravdu! „Pravda osvobodí vás," dí apoštol.

Návyk.

Tak mnohý vzlyk
mi vyrval zvyk,
však přec, ač vím,
že opět se tak stane,
se chodit nebojím
dál po cestičce vyšlapané.

O ruském vězenství minulých dob se vypravují mnohé smutné věci. Zde jedna z tisícerých. Mladý muž byl na neurčito odsouzen pro účastenství ve vzbouření. Všichni účastníci bezvýznamných nepokojů obdrželi záhy milost. Náš vězeň nikoli. Proč? Zapomněli naň! Čtyřicet let ztrávil v temné komůrce přikován k stěně žalářní. Tisíce jiných bylo by dávno zahynulo. Tohoto muže utrpení otužilo. Náhoda upozornila na nešťastníka za živa pohřbeného. Když mu oznamovali milost a svobodu, nerozuměl, co to znamená. Údivem ho plnilo, když mu řekli, že má opustiti žalářní kobku. Otevřeli dveře, jež vedly do nedlouhé chodby. Jemu se zdála nekonečnou. Světla denního se lekal, nevěda, co ta jasnost kolem je. Nemohl ji snésti. Bylo třeba zavázati mu oči. Ušel kousek cesty a klesal. Odvykl choditi. Naložili jej na vůz. Musili co chvíle zastaviti; jeho organismus nesnesl pohybu a drkotání. Pole, les, lidská obydlí, vše mu bylo nové, neznámé. Nevyznal se v ničem. Z řeči znal jen málo slov. Byl tělesně zdráv a silen. Ale kam

s ním? Jeho žena dávno umřela hořem. Děti odrostly a odešly do světa. Zbyl jen sluha, již stařec. Osvobozený vězeň se nedovedl do nových poměrů vžíti. Cítil se opuštěn, znepokojován, ustrašen. Zatoužil znova po své žaláři kobce. Jeho žádost nebyla ovšem splněna. Způsobila však aspoň, že byl nešťastníku vykázán dostatečný měsíční plat, aby si mohl opatřiti domek, a s bývalým sluhou, který se ho ujal, tak si jej zaříditi, že se podobal vězeňské kobce. Vedl pak uzavřený život jako v žaláři. Zlatá svoboda, všem žádoucí, nepřinesla nešťastníku radostné útěchy. Proč? Dlouholetým vězením přivykl žalostnému životu odsouzence. Jeho myšlení a cítění, jeho tělesná soustava, všecka jeho bytost tak se utvářily, že srostly téměř s žalářem a podstatně již se nezměnily. Zvyk, druhá přirozenost.

Co je *zvyk?* Jest jednání, které pravidelně a jaksi nutně se opakuje. Zvyk jest tedy schopnost vycvičená opakováním, takže se povaha bezděky kloní k určitým skutkům. Je-li sklon prudký a silný, zoveme jej vášní. Zvyk se tvoří tím snadněji, když zdědíme náklonnost k němu od rodičů. Má svůj základ v hmotné části lidské bytosti, v těle. Opakováním určitých výkonů nabývá k nim tělo takového uspořádání fysických součástek, že bezděky se kloní právě k nim. Vůle zůstává ovšem v podstatě svobodna, ale poněvadž je v své činnosti vázána na tělo, a tělo na ni působí, podléhá zvykům také ona. Že podstatně zůstává svobodna, může člověk i nejzakořeněnější zvyky přemoci.

Úkony lidské jsou provázeny také myšlenkami, obrazností. Proto i rozum podléhá zvykům. Ani rozum ani vůle nejsou při tvoření zvyků bez viny. Dávaly k jednotlivým úkonům, z nichž zvyk vznikl, svůj souhlas. Potom, když zvyk sedí pevně v těle, vzlykají ovšem nejednou pod otěžemi, jimiž je drží, a pod ostruhami, jimiž je týrá. Ba někdy rozum a vůle – vlastně nerozum a zlovůle – zvyk pěstují proti zřejmým protestům těla. Kolikrát, když začal mladík kouřiti, bledl, vrhl, churavěl. Ale mořil své ubohé útroby, až nikotinu zvykly; a tyran doutník nebo zlá paní dýmka jej zapřáhly do svého vozu. Teď ho mrskají často svým bičíkem.

Rozdělíme-li zvyky podle mravní hodnoty, shledáme zvyky *zlé, lhostejné,* a zvyky *dobré.*

Zvyky *zlé.* Nemluvíme zde ovšem o zvycích smrtelně hříšných a zhoubných vášních, nýbrž jen o zvycích nebezpečných, drahých, škodlivých. Na př. bráti jméno Boží nadarmo, proklínat, kouřit, plivat na zem, hrát v karty, chodit do hostince a do divadel, klepat, lhát, hovět přepychu a pod.

Tyto zvyky jsou jako falešní přátelé, kteří nám lichotí, všelijak nás baví, ale na konec nás svedou, využitkují nás a zradí. Jejich povaha je zlá, a čas po čase se projeví.

Mladý pastýř nalezl dva mladé vlky. Byla to roztomilá zvířátka. Starý pastýř mu radil: „Zabij je, přinesou ti neštěstí! Krm vlka, čím chceš, ovce z něho nebude. Srst změní, ale obyčejů nezmění."

„Ne," odbyl ho mladý pastýř, „jsou dobří a mírní." Dal je mezi ovce. Však přišel den, kdy

vstoupiv do ovčince, nalezl většinu ovec podávených. Tak se odměňuje časem každý zlý návyk. Je rezem na železe, molem v kožišině, příživníkem na květině, červem v kořenu, otvorem v lodi, jedem v krvi. Je provázkem, za který vodí ďábel člověka k hříchu a do pekla. Je slabou stránkou, za kterou nás chytří lidé chytí a využijí k svému prospěchu. Proč zná dobrý lesník hned každého srnce, ač je les veliký? Poněvadž má srnec vyšlapanou cestičku, o níž lovec ví. Je nepřítelem, který dobyv země, v ní se usadí a tyransky vládne. Sv. Bernard praví: „Jako jest člověku potřebí dýchati, tak jest nucen hříšník z návyku hřešiti." Zvyk je překážkou dobrých skutků a výhodných prací. „Při zlém zvyku není ctnosti vzniku." Co drahocenného času ničí karty, hospody, divadla! Mladý pianista si uvykl klení. Jednou pravil k princezně, která chybila několikrát v prstokladě, rozčileně: „Račte přece místo nejmilostivějším z . . . druhým prstem uhoditi třetím." Byla to jeho poslední hodina.

Mluvě o chybičkách pomíjím zlé zvyky, poněvadž jsou pravidelně chybou, a to osudnou. Mluvme o zvyku na pohled nevinném.

Zvyk *lhostejný*. Jest otázka, jsou-li vůbec lhostejné skutky, t. j. skutky ani mravně zlé, ani mravně dobré, jsou-li důsledně lhostejné zvyky. Mnozí tvrdí, že jich není, protože všechny skutky, i nejobyčejnější, jsou nějakým způsobem buďto dobré nebo zlé.

V praktickém životě pokládáme za mravně lho-

stejný skutek a zvyk na př., když někdo jde pravidelně o šesté hodině na procházku, po obědě pravidelně vykouří doutník, o osmé hodině snídá černou kávu, smeká levou rukou, léhá naznak a pod.

Jsou chybičkou?

Řekneš: Nejsou. Co je komu do mých návyků? Nikomu neubližuji!

Odpovídám: „I lhostejný zvyk je pravidelně chybičkou, poněvadž zmenšuje lidskou svobodu, škodí vlastní osobě i jiným, brání pokroku —. Lidská důstojnost žádá, abys ty panoval nad zvykem, ne zvyk nad tebou. I lhostejný zvyk, zakořeníli se, je poutem, otěží, vyšlapanou cestičkou, kolejí. Tvá svoboda je omezena, zvyk ti činí násilí." „Kudy jednou tekla voda, poteče opět." „Zvyk má železnou košili." Lékař ti poradil, abys zanechal kouření. Sám jsi na to již také pomýšlel. Kouř doutníku škodí tvým očím a žaludku, vyhání domácí, kteří ho nesnesou, stojí peníze. Ano, nechám kouření! Cítíš lví sílu v prsou. Mučedníkem bys dovedl býti. Jsi v radostné náladě, už vzpomínáš vítězně na výhody, když tu nebude proklatého kouře. Je po obědě. Už na konci jídla začala dáseň dráždit. Teď volá: „Doutníček, doutníček!" „Ne!" řekneš si. Chodíš po pokoji, díváš se oknem, šukáš tu onde. Ale všecko na tebe volá: „Doutníček, doutníček!" „Ne!" řekneš opět. Ale tajně se někde ozve myšlenka: „Snad ještě jednou bych mohl!" Jdeš do zahrady, posadíš se na pohovku, vezmeš noviny nebo knihu do ruky. Nic tě netěší. Tvé oko padne na zprávy z uherské

sněmovny, kde se členové opět dostali do slovní potyčky. Dáš se hltavě do čtení. Jsi z toho trochu rozjařen. Bezděky zvoláš: „Na toto si musím zakouřiti!" „Ale ne!" ozve se ubohé předsevzetí. Vtom křičí celá uherská sněmovna, strana vládní i opposice: „Doutníček!" Ty vyskočíš s pohovky a nedbaje na doktora, ani na předsevzetí zapaluješ si doutník. Ach, jak ti dnes voní! Rozkoš! Na krbu sedí zvyk, nevinná nestvůra, směje se ti a strouhá ti mrkvičku. Má tě na provázku. „Jsem otrokem!" Můžeš si zpívati se Svatoplukem Čechem. Tak malý pán, několikahalířový doutník, a ty, který jsi se dopoledne cítil býti Alexandrem, jsi mu podlehl!

A kdybych měl vypsati muka pana Mastného, který nemohl, poněvadž mu opuchla noha, večer na své taroky! Div se tam nedal odvézti na lenošce! Díval se kukátkem, jdou-li jeho kamarádi. Když je spatřil, plakal, proklínal nohu. Dlouho seděl u okna a hleděl do oblíbené hospody. V noci měl aspoň útěchu, že ve snu v milém kvartetu vynášel trumfy.

Je to důstojné svobodného člověka? — Zastaralý zvyk se také všelijak mstí.

Národní a vlastenecký pan Horálek rád řečníval a zvykl si užívati i v řeči hesel: „V práci a vědění jest naše spasení." „Stůj, noho, posvátná . . ." „Bude-li každý z nás z křemene, pak národ bude z kvádrů." Též slov z oblíbených písní na př. „Slovan jsem a Slovan budu," „Hrom a peklo, marné vaše proti nám jsou vzteky" a j. Jako

protektor Besedy řečnil jednou nad hrobem jejího člena. Začal s bolestným nadšením: „Žalem sklíčeni stojíme nad hrobem muže výtečného, jenž byl velikánem v práci – v práci – v práci a vědění jest naše spasení." Posluchači zvedli trochu udiveně hlavy, ale že slovo „v práci" vyvolalo řečený dodatek, nezpozorovali, neboť se konec dost hodil k věci. Pan Horálek ovšem věděl, že uhodilo, a byl zmaten. Pokračoval: „Byl to charakter ryzí, povaha z křemene" – a šotek zvyk mu našeptal – „pak národ bude z kvádrů." Teď věděli již také posluchači, odkud zahřmělo. Posměšné úsměvy to oznamovaly našemu řečníku. Všecek zmaten pokračoval: „Byl to muž vlastenecký, který objímal láskou veškeré Slovanstvo, takže mohl právem o sobě říci: „Slovan jsem a Slovan budu – černé čižmy . . ." nedořekl. Ustrnutí truchlících mu zamklo ústa.

V jedné obci měli slavnost. Místní hasičská garda se skvěla v lesku. „Pochodem pochod!" velel náčelník, povoláním rolník. Garda se hnula. „Prr!" zvolal velitel. Zapomněl, kde je. A garda se zastavila.

Rada Přesný chodil denně o půl šesté hodině na procházku a vracel se přesně o sedmé hodině k večeři. Měl svou vyšlapanou cestičku. Lidé se jím řídili jako hodinami. Kostelník zvonil podle jeho příchodu klekání. Dvacet let chodíval touže cestou. V posledních letech nevynechal obchůzky ani při dešti a bouři. Jeho paní už ho nezdržovala, vědouc, že by byl jinak všecek nesvůj. Když ce-

stičku rozkopali a stranu zastavili domy, byl tak dojat, že onemocněl horečkou a musil město opustiti. Nenalézal v něm klidu.

Jeho učený kolega nešel nikdy na procházku bez knihy pod paždí. Jednou nevysvětlitelnou náhodou se stalo, že si knihy nevzal. Všecek se mátl. Pletl si cestu, na pozdravy odpovídal řeckými citáty, chodil jako člověk, který něco hledá. V roztržitosti vzal s lavičky, na kterou si usedl, kus dřeva a dal si je pod paždí. – Teď bylo dobře!

Mám rozbírati, jak je pro jiné trapný ano i škodlivý zvyk i lhostejný? Nosil bych dříví do lesa.

V železničním voze seděly dvě dámy. Jedna z nich chtěla míti okno otevřené, druhá zavřené. Hádaly se. Zavolaly konduktéra. „Já umru, zůstane-li okno otevřeno," volala jedna. „Já se zalknu, zůstane-li zavřeno," tvrdila druhá. Průvodčí si nevěděl rady. Kdosi z cestujících, znavených hádkou dám, mu poradil: „Nejprve okno otevřte, a umře první. Pak je zavřete, a umře druhá. A budeme míti pokoj." Tato lekce pomohla.

Nejsou karty příčinou mnohých zbytečných ztrát? A letní byty vyssávající marnivostí a pasem k lehčímu životu? Nejsou divadla příčinou světáckosti v četných rodinách?

Zakořeněný zvyk zavání zpátečnictvím. Někdy skutečně brání pokroku. Číňané, ač žijí nedaleko pokrokových Japonců, ve všem se daleko opozdili. Příliš lpěli na oteckých zvycích. „K čemu stavěti dráhy," říkali, „když naši otcové chodili pěšky? K čemu upravovati řeky, když se naši předkové

v nich topili; mohou zaplaviti i nás. Proč zaváděti novou vzdělanost, když dosavadní našim předkům stačila?"

Správce kterési africké krajiny viděl, jak mouřenínové nosí břemena na hlavě. Měl s nimi soustrast; dal pro ně objednati 100 trakařů. Když s nimi loď připlula, poslal pro ně sto mužů. Dal jim zároveň návod, jak mají s nimi zacházeti. Měli na nich dovézti objednané zboží. Mouřenínové šli. Zboží naložili na trakaře, které si posadili na hlavu, a všecko šťastně donesli.

Mladík, který se po léta modlíval, aby ho Pán Bůh ochránil od vojenské služby, modlíval se stejným způsobem ještě jako šedesátiletý muž, když už měl dávno odslouženo.

„Kampak?" tázal se venkovan venkovana, jenž jel svátečně oděn s károu.

„I do Brodku k zeti na posvícení."

„Na posvícení? Ale co s tou károu? Snad ne na koláče?"

„I ne, to jen tak, abych měl něco v ruce!"

Toto zpátečnictví zvyku parodoval pěkně Rubeš v deklamovánce „Berličky". Nedaleko moře kdes měla jedna veliká ves věru přepodivný zvyk. Každý její osadník, ať se kdekoli zrodil, chodil jen po berlích. Když jim brali berly násilím, klesali, plazili se a chřadli. Ba vypouštěli i dušičky a volali i při smrti tesknĕ: „Kde jsou naše berličky?" V mládí je dostávali od rodičů za hračku a přiučovali se choditi s nimi. Časem jim zeslábly nohy tak, že se jim staly berly nezbytné. Oprávce se setkal

nejen s odporem, nýbrž náhlým zakročením způsobil také mnoho strastí.

Toť samé nevinné zvyky. A přece bůžkové. Nestálost není ovšem hodna chvály, ale též navyklost, jež není prosta pedanterie, je chybou, jest závažím, přespříliš tíhnoucím na jednu stranu, je malým otročením, je chorobnou disposicí.

Dobré zvyky. Dobré návyky jsou dobrými přáteli. Chrání člověka před mnohým zlem, dopomáhají k mnohému dobrému.

U paní Bdělé bývalo denně zle, zvláště ráno. Tu byl ruch! Vzbuditi děti, vypraviti je do školy, uvařiti snídaní, muži posloužiti, pokliditi – na pražském mostě jistě nebyl takový shon. Sotva které ráno se obešlo bez zlosti, bez hádky. Když si jednou paní Bdělá postěžovala zpovědníkovi na své trampoty, dohánějící ji někdy až k zoufalství, uložil jí, postřehnuv ihned příčinu zla, aby týden chodila s rodinou o desáté spat. A bylo po nepořádku. I pro ranní modlitbu s dětmi zbyla chvilka.

Dobré zvyky chrání člověka před mnohými pokušeními, před příležitostmi k hříchu, před pohoršeními, před neshodami a pod. Jsou jako pevné a jisté koleje, po nichž vlak života běží bezpečně. Jsou hrází proti sobectví. Dobré návyky jsou již ctnostmi nebo k nim vedou. Ctnosti se nabývá cvikem. Máš zvyk navštěvovati denně chrám Páně. Brzy se dostaví ctnost nábožnosti. Máš zvyk pečovati o čistotu úboru. Brzy si osvojíš pěkné chování vůbec. Máš zvyk mluviti vybranými slovy. Brzy

nabudeš vkusu, který ti dá lásku ke všemu ušlechtilému a odpor k sprostému.

Avšak ani dobrý zvyk nesmí býti pedanterií. Ctnost je vždy krásná a milá. Kdo spojí dobré zvyky ještě s dobrým úmyslem, obohatí se mnohými zásluhami pro věčnost. Pro život na zemi jsou dobré zvyky často větším pokladem než kapitály. Vždy jsou zdrojem síly, požehnání, útěchy, často i štěstí.

Zlé návyky odkládej! Mnohým je život těžký a žalostný, poněvadž mají mnoho nedobrých zvyků. Život je i tak těžký. Návyky jsou jako muž, který nemoha břímě dříví unésti, nasekal nového a přidal je do otepi.

Není ovšem snadno přemoci zakořeněný zlozvyk. Abraham a Santa Clara dí, že snadněji se dá vyhojiti zastaralá rána. Jako je mouřenínu těžko nabýti bílou barvu, tak těžko je zbýti se zlého návyku. „Čím starší beran, tím tvrdší má roh." Čím více ran dals na hřebík, tím hlouběji vnikl a nesnadněji se vytahuje. „Zvířelé dřevo se těžko vzpřímí." Nenechá žebroty, komu se hůl v ruce ohřála.

Zvyk není kůlna, abys hned přestavil. „Jedna muka nauka (učení) a dvě muky oduka," říkají Srbové. Ale pravdivé je to. Písmo sv. dí: „Může-li změniti mouřenín kůži svou, anebo rys peřestost svou; i vy budete moci dobře činiti, naučivše se zlému." (Jer. 13,23.)

Avšak je třeba vytrvalosti, někdy i přísnějších prostředků. Sůl nenapraví shnilé maso. Proti ne-

dobrému zvyku je třeba rázněji zakročiti, než pouhým předsevzetím. Předsevzetí samo je jako zvon, který do kostela volá, ale sám tam nechodí. O tom, kdo zůstává při pouhém předsevzetí, lze říci: „Zvyk se mění, až duše v těle není." Nebo: „Hrbatého hrob opraví." Nejlépe pomáhá zvláštní zpytování svědomí a prostředky, jež udává. Solidní návod k zvláštnímu zpytování svědomí je v populární knížce P. Al. Storka T. J. „Z duchovního života". Vyšla v Dědictví svatojanském. Cena 6 Kč. Obyčej rád se mění, komu se nelení.

Nad lhostejnými zvyky bdi, aby příliš nezatvrdly! Jednej proto někdy proti nim. Při zvycích lhostejných, zvláště ovšem při zvycích nedobrých, je třeba dáti pozor na počátek. Je nám dobře známa Ezopova bajka o lišce, která spatřivši po prvé lva, tak se ulekla, že málem zhynula. Po druhé sice také ještě utekla, ale bez bázně. Po třetí k němu přistoupila a oslovila jej. Tak je to se zvykem.

Vyjde-li ti z úst nadávka nebo kletba, lekneš se. Za krátko, nedbáš-li, stanou se ti takové řeči zvykem.

Cizinec se divil, když se napil vody ze studny, že lidé po tak špatné vodě neumírají. Za krátko chutnala i jemu.

Děti poučíš, napomeneš, potrestáš. Sobě musíš býti vychovatelem sám. Zpytování svědomí, bedlivost, kající skutky ti pomohou! To je tak řečené mrtvení, které pokrokoví spisovatelé prohlašují za ubíjení svobodné osobnosti. Proto mají tolik ošklivých návyků.

Tato práce o zdokonalení sebe, tento boj za svobodu ducha, kterou zvyk umenšuje, trvá až do smrti. Lidské srdce je zahrada, v níž musíme stále pleti. Když bylí hojně vzrostlo, je práce ovšem těžká, ale kde je udržována stále v čistotě, tam stačí malá námaha.

Zvláště třeba co největší pečlivosti v mládí. „Kam strom ohýbáš, tam roste." „S čím kdo vyroste, to mu i přiroste." „Mládenec (kráčeje) dle cesty své, také když zestará, neuchýlí se od ní," dí Písmo sv. (Přísl. 22, 6). Tu třeba kázně a dobrého příkladu, neboť nekázeň a zlý příklad jsou hlavními prameny zlých zvyků.

„Kdo roste bez kázně, zestará bez bázně." Kázeň sice někdy bolí, ale přece je lépe, aby děti plakaly, než otcové. „Kam rád chodí táta, tam i synek chvátá." Nekazí děti hračky, ale zlý příklad.

Musíme dobře dávati pozor také na zvyky, které jsme už jednou měli, k nimž jsme zdělili náklonnost od rodičů, k nimž nás přivádí okolí, zaměstnání, národní povaha.

Muž si ochočil medvěda. Naučil jej podle bubnu tančiti a různým jiným kouskům. Jednou usnul na pokraji lesa. V medvědu se probudil utlumený pud a blízký les mu dal příležitost, aby mu ihned vyhověl. Muž, kterému skýtalo zvíře výživu, hledal, volal, lákal, ale marně. Tu mu bleskla hlavou myšlenka: vzal buben a bubnoval jako při produkci. Medvěd slyšel známé zvuky. Nemohl odolati, přichvátal a tancoval kolem svého mistra. Byl chycen.

Tak je to i s odloženým zvykem. Rád se vrací. „Čemu kdo z mládí přivykne, to se i v stáří k němu lípne." „Kdekoli budeš, sebe nezbudeš." „Starý vozataj rád slýchá, když někdo bičem práská." Avšak nelekej se hned, když se stará přirozenost někdy ozve. Do zvyku neupadneš přes noc.

Dobrým zvykům se přiučuj! Bude to snad zprvu nesnadná práce, za krátko však se změní v úkon lehký a radostný. Čemu kdo zvykl, není obtížno. „Cikánovy děti nebojí se jiskry."

Nedobré zvyky se dají někdy změniti v dobré. Na př. náklonnost k mluvení, bavení a pod. k cílům lepším. I Církev přijala mnohé zevnější formy z pohanství, ale dala jim pravý obsah. Pohlížej na Krista Pána, prohloubej se do jeho Srdce. Zpytuj jeho činy! Lepšího vzoru nebylo a nebude.

Však dosti. Začal jsem věznění, ukončím zajatcem. Stál ve věži u okna. Toužebně zíral do krajiny. Na pokraji lesa spatřil přítele, který mu ukazoval provaz. Porozuměl. Ale jak jej dostati do výše?

Důmysl a vytrvalost nalezly prostředek. Vězeň si trhal vlas po vlasu, vous po vousu, vybíral nitky z přikrývky a z jiných věcí, splétal je s horoucím rozechvěním. Dlouho nestačil tenký provázek, ale jednou dopadl přece až na zem. Tam navázal přítel na něj nejdříve jen nit tenkou, potom tlustší, na konec pak provaz. Ó jak ho zajatec objímal, když byl s ním po dlouhé době zas na svobodě v hlubokém hvozdě! Jak vdechoval do prsou osvěžující vzduch volnosti!

Nebuď vězněm návyků! Pracuj, vytrhávej, plej býlí, cvič se! Až nabudeš dokonalé vnitřní svobody, již apoštol nazývá svobodou synů Božích, zaplesáš, neboť jsi dobyl velikého vítězství a vystoupil na vysoký vrch dokonalosti, odkud k slávě nebeské jest už jen krůček!

„Naše chybičky"
autore P. Fr. Žák S. J.
imprimi potest.
Pragae 30. sept. 1930.
Leop. Škarek T. J.,
praepos. provinciae Čechoslov. S. J.

Nr. 17.161

Imprimatur.

Olomucii, die 6. Octobris 1930.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

Slezská lidová tiskárna vydala vlastním nákladem *krásné a velmi cenné dílo dp. P. Františka Žáka T. J.: Pán Ježíš Kristus.* Tři díly tohoto původního spisu jednají o osobě, životě a díle božského Spasitele. V prvním díle jsou úvodem úvahy o zázracích a evangeliích, jakožto důkazech božského poslání. Hlavní pak obsah tvoří úvahy o osobě Pána Ježíše, o moderních námitkách proti osobě Messiáše a Syna Božího. Jednotlivé kapitoly hodí se výborně k přednáškám, kázáním a náboženskému poučení jak vzdělanců tak i lidu, když se upraví lidově. Namátkou uvádíme obsah některých oddílů: Kristus žil, racionalisté o Kristu, Kristus Messiáš pravý, božské vědomí Pána Ježíše, Božství Páně, Kristus pravý člověk, úcta člověčenství o Kristu a výsledek všech úvah Krista znáti, milovati. následovati. Cena všech tří dílů, (jednotlivě se neprodávají,) jest 105 Kč.

Této knihy jest v nynější době velice potřebí, aby otázky tak důležité pro jednotlivce i pro veškeré lidstvo byly vysvětleny způsobem jasným. Adresa vydavatelky: Opava, Dolní nám. 18.

Edice Smíru

vydala do r. 1930 tyto knihy:

Alberti, *Nová světla.* Životy blahoslavenců z r. 1926. 10 Kč.

Alberti, *Pius XI.* K zlatému jubileu. 4 Kč.

Bílé květy. K pěstění andělské ctnosti eucharistickou výchovou. 5·50 Kč.

Dörner, *Na rozcestí.* K buzení řeholních a kněžských povolání. 2 Kč.

Duch sv. Terezie Ježíškovy. Podle jejích spisů a podle očitých svědků. 18 Kč.

Chautard, *Duše veškerého apoštolátu.* Neobyčejně důležité zásady k prohloubení duchovního života. 18 Kč.

Květy nejsvětější Svátosti. Dvanáct eucharistických povídek 8 Kč.

Lajeunie, *Anička.* Na propagaci časného sv. přijímání. 10 Kč.

Lekeux, *Markétka.* Vzor laické apoštolky. 16 Kč.

Litanie ke cti sv. Terezie Ježíškovy. 20 haléřů.

Modlitba o lásku od sv. Terezie Ježíškovy. 10 hal.

Modlitba o účinnou lásku k bližnímu. 20 haléřů.

Modlitba o exerciční hnutí. 10 hal.

Modlitba za zpovědníka. Na obrázku sv. Terezie Ježíškovy. 20 hal.

Mossong, *Apoštolát, na který se zapomíná.* Modlitba a obět za kněze. 6 Kč.

Koenders, *Novena ke cti sv. Terezie Ježíškovy.* 2·5 Kč.

Obrázek Anny z Guigne. 20 hal.

Obrázek Panny Marie: Hymnus na korunu dvanácti hvězd. 20 haléřů.

Obrázek sv. Terezičky v den I. sv. přijímání. 10 h.

Paula, *Dej mi srdce své!* Eucharistické povídky pro děti. 10 Kč.

Pfannmüller, *Když přišla na svět Láska.* Povídky ze života Krista Pána. 20 Kč.

Plus, *Bůh v nás.* O přítomnosti Boží v duši stavem milosti posvěcující. 15 Kč.

Plus, *Myšlenka smíru.* Duchaplná kniha velmi vzpružující. 18 Kč.

Ve službách milosrdenství. Obrázky z našich periferií. 3 Kč.

Suberville, Odvalil, *Hvězda z Lisieux.* Mysterium v 7 obrazích ze života sv. Terezie Ježíškovy. 10 Kč.

Po vůni tvých růží. Modlitební kniha pro ctitele sv. Terezie Ježíškovy. 10 – 12 Kč.

Za vôňou tvojich ruží. Modlitební kniha slovenská upravená podle předešlé. 12 Kč.

Schmid, *Vrchol úcty k Srdci Ježíšovu.* Příručka pro smírné oběti. 25 Kč.

Wiesen, *Laický apoštol.* Katechismus laického apoštolátu. 10 Kč.

Lhande, *Mé dítě knězem.* Ze vzpomínek matčiných. Vzácný příklad vlivu matčina na vývoj kněžského povolání. 15 Kč.

Tento obraz vydal Exerciční dům v Hlučíně jako plakát (v rozměrech 32 X 24 cm). Cena 2 Kč, na tuhém papíře 3 Kč, na lepence 5 Kč.

„ŽIVOTEM"

Úvahy náboženské, výchovné a sociální.

Odbírejte a rozšiřujte jako časopis! Každá serie má 24 čísel. (I. serie 1.—24., II. serie 25.—48.) Předplatné 13 Kč na jednu serii.

I. serie:

1. Dr. Ant. Cyril Stojan.
2. Velmoc tisk.
3. „... lásky však kdybych neměl ..."
4. Šťastná rodina.
5. Exercicie.
6. „Anděle Boží, strážce můj!"
7. Pomáhej dušiím v očistci!
8. Útěcha pro nemocné.
9. Nač se ještě modliti?
10. Žena a křesťanství.
11. Neděle.
12. Do života I.
13. Do života II.
14. V bouřích mládí.
15. Tak ne! (O výchově.)
16. Hříchy papežů.
17. O manželství.
18. Manželé mezi sebou.
19. Výchova dítěte.
20. Sv. růženec.
21. Nedej se!
22. Měsíční duchovní obnova.
23. Příprava na sv. misie.
24. Více kněží!

II. serie:

25. Maria, útočiště.
26. Laický apoštolát I.
27. Laický apoštolát II.
28. Mladí apoštolé.
29. Lék proti smrti.
30. Nač se zpovídati?
31. Věřiti či nevěřiti?
32. Jak se zpovídati?
33. Peklo.
34. Půst.
35. Bl. Anežka Česká.
36. Zaopatřování.
37. Svátost oltářní.
38. Mše sv.
39. Katolická akce.
40. Duch svatý.
41. Dary Ducha sv.
42. Sv. Cyril a Metoděj.
43. Sv. přijímání.
44. Radost.
45. Blahoslavení.
46. Cesty k Bohu I.
47. Apoštol lásky Bedřich Ozanam.
48. Cesty k Bohu II.

III. serie:

49. Z vězení.
50. Něco o spiritismu.
51. O křtu svatém.
52. Móda a dnešní ženský svět.
53. »Ano, Otče!«
54. Šťastnou cestu!
55. Smiřte se!
56. Sv. Jan Nepomucký. (Část I.)
57. Sv. Jan Nepomucký. (Část II.)
58. Sv. Jan Nepomucký. (Část III.)
59. Kněžský celibát.
60. Svatý Václav a naše doba.
61. Na obranu.
62. Občanské sňatky. Rozluka.
63. Na pomoc velkému dílu!
64. Jde o svatováclavské dědictví.
65. Sjednocení církví.
66. Pius XI.
67. Na stolci Petrově.
68. Z továrního ovzduší.
69. Katolická škola v rep. Československé.
70. Láska za lásku.
71. O spalování mrtvol.
72. Blahoslavený Don Bosko.

IV. serie:

73. Proč?
74. Pronásledování náboženství v Rusku.
75. Sv. Josef.
76. Vrátiti se do Církve?
77. Bl. Jan Sarkander.
78. Pomozte bratřím!
79. Více dobroty!
80. Od ďábla k Bohu.
81. Sv. Terezie Ježíškova.
82. Povídá se . . .
83. Hrdina v dělnické haleně.
84. Katolík v chrámě.
85. Klenot křesťanských dívek.
86. Znáš sebe sama?
87. Všecka krásná jsi, ó Maria!
88. Z nemocnice.
89. Čemu nás učí Konnersreuth?
90. Zpět k Římu!
91. Výchova k mravní čistotě. (Pro jinochy.)
92. Moderní učenec světcem.
93. Naše chybičky I.
94. Naše chybičky II.
95. Všechno všechněm.
96. Pomozte nám!

Vydavatel Exercitní dům, Hlučín ve Slezsku.
Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín.
Tiskl Richard Peschel v Hlučíně.

„Životem" číslo 95. II. Vydání. Cena 50 hal.

S. N. P.

VŠECHNO VŠECHNĚM.

Bl. Bartoloměj ka Capitaniová.

Dětství.

Blahoslavená Bartolomějka Capitaniová jest jedním z nejvzácnějších a nejkrásnějších květů v zahradě Církve svaté.

Narodila se dne 13. ledna 1807 v rozkošném městečku Loveře, obklopeném horami u jezera Iseo v severní Italii. Její rodiče byli Modesto Capitanio a Kateřina Canossi. Měli výnosný obchod s potravinami. Dítě dostalo na křtu sv. jména Marie Bartolomějka. Po ní dal Pán Bůh rodičům ještě dva synáčky a tři dcerušky.

Vzorné dítě.

Od nejútlejšího dětství jevila Bartolomějka neobyčejnou živost a nevšední schopnosti. Záhy nabyla v ženských ručních i v domácích pracích takové zručnosti a zběhlosti, že byla opravdu oporou své matky.

Přece však bývala šťastná, mohla-li si mimo dům pohráti s dětmi sobě rovnými.

První nebezpečí.

Brzo se octla malá Bartolomějka ve velikém nebezpečí, že poskvrní lesk své čistoty. Nesvědomité, zkažené osoby bezohledně mluvily v přítomnosti nevinného dítěte ošklivé řeči, které zanechaly v jeho obraznosti neblahé stopy. Mimo to velice trpěla něžná mysl dívčina pohoršlivým chováním vlastního otce. Neměl správných názorů o náboženství a byl oddán

nesmírnému pití vína, takže nezřídka se v nepříčetnosti pouštěl do hádky, tupil ženu i dcerušku, užívaje při tom hrubých, urážlivých slov.

V okolí tak nebezpečném nevinnosti uchovala si Bartolomějka přece čistotu neporušenou.

„Nikdy tě neurazím!"

Zbožná matka vedla dítě od nejútlejšího dětství k tomu, aby věnovalo své srdečko úplně Pánu Ježíši a z lásky k Němu aby se varovalo i menších chyb.

V sedmi letech slyšela Bartolomějka kázání o smrtelném hříchu. Byla jím hluboce dojata. Pocítila takový odpor ke hříchu, že objala svůj křížek a propukla v pláč. Tehdy učinila pevné předsevzetí: „Ó Ježíši, neurazím tě nikdy!"

V pensionátě.

Matka Bartolomějčina žila v ustavičné starosti, aby nebezpečné okolí, zejména špatný příklad otcův, neuškodily duši dítěte. Proto usilovala o to, aby dostala dcerušku do ústavu klarisek v Loveře na další vychování. Podařilo se jí tento úmysl provésti, když bylo dívce 11 let.

Bartolomějka byla jako v ráji, když si hrávala s tolika dívenkami na velkém dvoře neb když s nimi dlívala v milém kostele pod dozorem laskavých řeholnic. Štěstím a spokojeností poskakovala, kde byla, skákala po stolech i po lavicích.

Pro své vlohy vynikala Bartolomějka brzy v učení a v ženských ručních pracích. Ještě více však byla oblíbena pro svou dobrotu. Spolužačky ji nazývaly „hvězdou" pensionátu a učitelky o ní říkaly, že je to „zlaté děvče".

Po stopách světců.

V pensionátě učinila Bartolomějka veliké předsevzetí, jemuž zůstala po celý život věrna: „Chci býti svatou, velice svatou, brzo svatou!"

Od toho dne se snažila, aby vytčeného cíle opravdu dosáhla. Začala tím, že následovala ctností sv. Aloisia. Myslila si: Budu-li světce následovati v každém ohledu, jsem jista, že se mi podaří dosáhnouti svatosti. Se zálibou čítávala životopisy svatých. Zpozorovala-li, že dokázali něco velikého, co by nebylo nad její síly, ihned si umínila, že bude jednati podle jejich vzoru.

Především následovala svaté v odříkavém životě. Kdykoli ji v ústavě navštívila její matka, přinášela jí s sebou ovoce a sladkosti. Bartolomějka je rozdávala spolužačkám, zvláště takovým, které jinak nepřišly k podobným věcem. Bylo-li předloženo jídlo, které jí nebylo po chuti, jedla je raději než jídla nejvybranější.

Každou sobotu se postívala. V pátek nesvačívala a před každým velkým svátkem konávala ještě zvláštní kající skutky; s radostí snášela každou bolest. Toužila po obětech a vyhledávala je. Na př. nikdy si neohřívala rukou, záblo-

lí ji. Neopírala se při modlitbě. Své obětí počítala na zvláštním růženečku, který nosila pod zástěrkou. Jednou přišli na to, že za jediný den přinesla 120 malých obětí.

Dar Pánu Ježíši.

Při zpytování svědomí jednou Bartolomějka zpozorovala, že se v ní probudila dřívější hnutí k marnivosti. Tím svědomitěji odmítala každou chválu. O sobě nemluvívala ani dobré ani zlé. Úzkostlivě skrývala každý dobrý skutek a neomlouvala se, ani když byla v právu.

Kdysi byla ve škole lživě obžalována a nezaslouženě potrestána. Přijala trest bez odmluvy. Spolužačky, které byly o její nevině přesvědčeny, měly s ní takovou soustrast, že se nemohly ubrániti slzám. Bartolomějka však trpěla s veselou tváří tak dlouho, až se vinnice přiznala. Malá trpitelka laskavě pohlédla na spolužačku. Projevila svým chováním tolik šlechetnosti, že všecky cítily, jak je šťastná.

„Proč trpělas tak veliké pokoření bez omluvy?" tázaly se jí dívky.

„Protože mi bylo milou příležitostí k utrpení. Teď mám dárek, který mohu zítra při sv. přijímání podati Pánu Ježíši."

Květinky pro Matičku Boží.

Již tehdy bývala Bartolomějka při modlitbě neobyčejně soustředěná. Ničím a nikým se nedala rozptýliti. Velice uctívala zvláště nej-

světější Svátost oltářní. Polovinu dne věnovala vždy tomu, aby se dobře připravila na sv. přijímání, druhou tomu, aby Pánu Ježíši poděkovala za milost, že zavítal do jejího srdce.

I k Panně Marii lnula zvláštní láskou. Měsíc květen jmenovala svým „karnevalem". Její srdce zrovna překypovalo láskou k nebeské Matičce. V pensionátě bývalo zvykem, že chovanky konávaly měsíční pobožnost společně. Na konci měsíce května zdobívaly sochu Panny Marie věncem uvitým z dobrých skutků, které vykonaly v měsíci k její cti. Bartolomějka byla vynalézavá. Uměla natrhati Panně Marii nejkrásnějších květů. Nedala si ujíti ani jediné příležitosti, kdy mohla sbírati poklady velkých i malých ctností.

Malá učitelka.

Dívenka dosáhla čtrnáctého roku věku, dokončila své povinné školní vzdělání. Rodiče ji mínili vzíti domů. Těšili se, že bude matce doma i v obchodě oporou.

Řeholnice vymohly však u rodičů, že ponechali Bartolomějku dále v ústavě, aby se připravovala na učitelský ústav. V krátké době dosáhla horlivá dívka takového vzdělání, že mohla býti ustanovena výpomocnou učitelkou. Jak byla šťastna, že se směla mateřsky starati o něžné dětské duše! Upřímně milovala svěřené děti. Hrávala si s nimi, snažila se ve škole i při zotavení, při učení i při hře vštěpovati do je-

jich srdcí zárodky dobra. Později byla ustanovena prefektkou větších chovanek. Byla všem vzorem. Její žákyně se přičiňovaly o to, aby následovaly jejích ctností, jako ona sama kdysi usilovně kráčela po stopách světců.

Největší štěstí.

Bartolomějka toužila stále po větší dokonalosti. Rozhodla se, že se úplně zasvětí Pánu Bohu. Dne 16. června 1824 učinila slib ustavičné čistoty. Bylo ji 17½ roku.

V rodině.

Život Pánu Bohu zcela zasvěcený byl dávnou touhou Bartolomějčinou. Jak ráda by se byla odloučila od světa, uchýlila mezi šťastné řeholnice! Ale její rodiče žádali opět a opět, aby se jejich dcera vrátila domů.

Když opouštěla mladičká učitelka ústav, tísnily se kolem ní řeholnice i děti. Dívka se dojetím dala do pláče. Všichni přítomní plakali s ní. Připadalo jim, jako by drahý člen vlastní rodiny odcházel od nich navždy.

Doma v obchodě se cítila naše dívka jako ztracená. Byla odloučena od svých milých dětí, od laskavých řeholnic, od milovaných společnic. Aby se duchovně udržela na výši, jako bývala v pensionátě, umínila si, že se bude doma chovati tak, jak by na jejím místě jednala světice. Učinila slib, že bude svých rodičů ve všem poslušnou.

Kdykoli odcházela z domu, prosila rodiče o dovolení, pověděla jim příčinu své vycházky a udala i místo, kam se mínila odebrati. Nikdy neopomenula se s nimi rozloučiti.

Svému dávnému velikému předsevzetí zůstala Bartolomějka věrna i v neklidném zaměstnání v obchodě i v životě v rodině. Usilovala i tu o to, aby se stala brzy a velikou světicí.

Svatá veselost.

Hrdinná dívka bývala vždycky veselá. Tichý, milý úsměv pohrával obyčejně na jejích rtech. Doma si často zpívala jasným hlasem veselé písně. Hodiny sklíčenosti přicházely ovšem občas i na ni.

Jeden mocný osten pálil hodnou dceru ustavičně v srdci. Otec se nemohl zbaviti své hříšné náruživosti. Bartolomějka však nepozbývala proto úcty k němu. Snažila se ho tím větši láskou, dobrotou a něžnou trpělivostí přivésti na pravou cestu.

V šedesáti letech otec onemocněl. Hodná dcera ho ošetřovala s největší péčí, s ním se modlívala, vzbuzovala s ním city lásky, lítosti a oddanosti k Bohu. Když umřel, rodina velice želela jeho smrti. Útěchou všem byla naděje, že zbožný konec otcův napravil viny jeho dřívějšího života.

Ve škole.

Doma vedla Bartolomějka domácnost a pomáhala mimo to i matce v obchodě. Kdo znali

její výtečné vzdělání a její ctnosti, mínili, že je škoda nechati ji na takovém místě. Tak smýšleli i místní pan farář a Bartolomějčin zpovědník. Oba jí radili, aby se věnovala vyučování dívek v rodném městečku.

S radostí vyslechla dívka návrh obou vážených mužů a provedla jej. Po krátké přípravě se podrobila státní učitelské zkoušce. Složila ji s výtečným prospěchem a nabyla způsobilosti pro školu obecnou. V domě svých rodičů otevřela první malou školu. Ale brzy vzrostl počet dětí tak, že místnost nestačila. Pan farář zřídil tedy školu poblíž fary.

Mladá, sotva osmnáctiletá učitelka se osvědčila jako pravý poklad pro dívky a pro celé městečko. Jsouc vždycky usměvavá a v činnosti neúnavná, stala se Bartolomějka matkou mnoha žákyním a důvěrnicí mladých dívek. Ve škole nemusila užívati trestů. Dopustilo-li se některé dítě větší chyby, stavěla se, jako by se o ně již nemínila starati, a učila ostatní děti něčemu zvlášť pěknému. Takové potrestání stačilo. Vinnice prosila za odpuštění.

Před vyučováním bývaly Bartolomějčiny žákyně přítomny mši sv. v nedalekém kostele. I při vyučování užívala horlivá učitelka každé příležitosti, aby přivedla děti k zbožným myšlénkám a k bohumilým předsevzetím. V době zotavení bývala „královnou hry". Kdykoli jí bylo možno, zavedla své žákyně v prázdné dny ven do vinohradu, který měla na venkově. Tam dosáhla

radost dětí vždy vrcholu, zejména, když vzala obětavá učitelka cimbál do ruky. Při něm skákaly a tančily kolem ní všechny děti.

Tak udržovala Bartolomějka nevinnost něžných duší svatou zbožností a veselostí.

V kostele.

Zbožná učitelka neopouštěla svých žákyň ani v kostele. Trpělivě je učila, aby sledovaly obřady mše sv., a vedla je k tomu, aby se v domě Božím uctivě chovaly. Náboženství vyučovala velmi prostě; učivo objasňovala vhodnými příklady. Maličké děti připravovala k sv. zpovědi a k prvnímu sv. přijímání. Při průvodech se přičiňovala o to, aby všechny děti se přidružily k Pánu Ježíši jako zástup andělů.

Zvláštní lásku věnovala přetíženým matkám rodin. V neděle a v zasvěcené svátky chodívala tato apoštolka na první mši svaté a po ní pospíchala do vyhlédnuté rodiny zastoupiti matku, aby i ona mohla vyplniti svou náboženskou povinnost.

Oratorium.

Bartolomějka toužila prospěti všem dívkám v městečku; všechny chtěla zachrániti před zhoubnými nebezpečími. Ale jak to zařídíti?

Její přítelka Kateřina Cerosová měla svůj vlastní dům. Projevila ochotu, že jej propůjčí k dívčím slavnostem. Bartolomějka dala dům účelně upraviti; neopomenula zříditi v něm i ma-

lou kapličku, kterou vybavila sama ručními pracemi i potřebným prádlem. O každém svátku se v kapličce scházela všechna ženská mládež loverská. Dívky se modlívaly společně růženec, zpívaly hodinky k nejbl. Panně Marii, poslouchaly duchovní četbu. Po vykonané pobožnosti bývalo zotavení.

Pro své oratorium sestavila Bartolomějka zvláštní pravidla, určila zbožná cvičení. Aby byl pořádek zachováván, ustanovila nejhodnější děti dozorkyněmi.

Když viděli dpp. faráři ze sousedních obcí, kolik dobrého způsobila horlivá učitelka ve své rodné obci, zvali ji, aby slovem i příkladem nadchla k dobrému i mládež jejich farností. Bartolomějka ochotně vyhovovala jejich pozvání. A s mládeží okolních obcí zůstávala ve styku. Psávala jí dopisy, posílala sochy pro jejich spolky, dávala návody k zbožným cvičením.

Bartolomějka rozsévala dobro vlídností. „Buďte vždy laskavi," říkávala, „a dosáhnete, co chcete."

Jednou se ubírala s přítelkou do kostela. Cestou potkaly neslušně oděnou osobu. Bartolomějka se ihned zastavila a dala se s přívětivým úsměvem s ní do hovoru. Bavily se vesele. Nenápadným způsobem, jak by se to samo sebou rozumělo, použila horlivá dívka vhodné příležitosti. „Podívejte se, jak málo slušně jsi oděna. Nechceš špendlík, abys si mohla poněkud napraviti nedostatky svého šatu?"

Ale Bartolomějka nečekala na odpověď. Vzala špendlík a poopravila jí sama málo slušný šat. Hned poté se rozloučila.

„Jisté povahy musíme nejprve získati úsměvem," pravila potom své přítelce, „tím se neneurazí a spíše nás uposlechnou."

Bartolomějka si získala srdce všech dívek městečka. Jednou hodlali lehkomyslní mladíci v městečku uspořádati nebezpečné představení a tance. Rozeslali pozvánky, pozvali si muzikanty. Avšak v okamžiku, když již měla slavnost začíti, byli páni pořadatelé velice nemile překvapeni. Přišli oni, dostavili se i jejich přátelé, i muzikanti byli na místě, ale... dívčí mládež scházela. Dovednou lstí se Bartolomějce podařilo všechny dívky od nevhodné zábavy zdržeti.

Socha Panny Marie.

Na hlavní oltář malé kapličky oratoria sháněla Bartolomějka krásnou sochu Panny Marie. Se svým přáním se svěřila přítelce Kateřině Gerosové. Tato jí poskytla potřebných peněz, aby sochu opatřila.

Bartolomějka vyhledala proslulého umělce a žádala ho, aby zhotovil co nejkrásnější sochu Matky Boží. „Tak by se mi má Madona líbila," pravila, a při tom nabývala tahy jejího obličeje nadpozemského výrazu. Umělec mezitím nepozorovaně na list papíru kreslil tahy mírně usměvavého Bartolomějčina obličeje s očima k nebi pozdviženýma.

Hotová socha byla brzy dopravena do Lovere a odevzdána oratoriu. Byla milým překvapením pro děti i pro větší dívky. Jakmile sochu spatřily, volaly všechny jedněmi ústy: „To je Bartolomějka!" Ta tím byla všecka zmatena. Podobnost byla jí novou pobídkou, aby se tím usilovněji snažila, aby své srdce vzdělávala podle neposkvrněného Srdce své nebeské Matky.

Správkyní nemocnice.

Občané loverští poznávali čím dál tím lépe, jak velice postrádají nejchudší nemocní místní nemocnice. Jejich křesťanská láska se ujala podniku a postarala se o jeho vybudování.

Jakmile byl učiněn začátek k stavbě, hned Bartolomějka horlivě sháněla potřebné peřiny, nábytek, prádlo. Nemocnice byla brzy postavena. Ale byla tak malá, že sotva deset nemocných mohlo v ní býti ubytováno. Za správkyni nové nemocnice byla jednohlasně zvolena Bartolomějka. Bylo jí tehdy sotva devatenáct let.

S pohnutím přijímala mladičká správkyně první nemocné do nového domu. Nepočítala obětí, které od ní žádalo nové povolání. Její přední starostí bylo, aby v chudých nemocných a v trpících potěšovala samého Pána Ježíše. Každý den navštěvovala své nemocné, obcházela od postele k posteli; se zvláštní láskou vyhledávala nejnešťastnější. Nelekala se pro své chudáky ani žebroty.

S nemenší láskou pečovala Bartolomějka též o chudé v městečku vůbec. Jedné své přítelce napsala: „Musíme chudé velice milovati. Jsou obrazem Ježíše Krista. Pomáhejme jim všemožně, i když snad sami trpíme."

Z lásky k chudákům se Bartolomějka zřekla mnohého. V poledne nechávala nejlepší sousta a donášela je do nejvzdálenějších chat chudiny. Učila i své žákyně, aby se zříkaly občerstvení ve prospěch těch, kteří trpí hlad. Navštěvovala nemocné v nejbídnějších barácích, udržovala je v čistotě, opatřovala jim všecky potřeby. Zemřel-li některý z jejích chudáků, vodívala své žákyně na hřbitov a modlívala se s nimi na jeho hrobě, pamětliva jsouc toho, že hroby chudých lidí bývají nejvíce zanedbávány.

Stále výše!

Bartolomějka se stále udržovala ve spojení s Bohem. Před každým větším svátkem shromažďovala své přítelky anebo též jiné dívky, aby se na svátek dobře připravily zvláštní pobožností. Takové přípravy měly za účel, aby tajemství té oné slavnosti hodně živě znázornily.

Tak na př. před svátkem Navštívení Panny Marie:

„Nehodilo by se," pravila k dívkám, „aby Panna Maria sama putovala k sv. Alžbětě. Její dcery ať ji doprovázejí a těší ji na cestě. Proto si budeme při všech svých pracích představovati, že jsme po boku Panny Marie, a bu-

deme se snažiti konati vše tak dokonale, abychom jí působily radost. Nenecháme Pannu Marii samu cestovati. Každá z nás bude jí dělati dvě hodiny denně společnici. Panna Maria konala tak dalekou cestu, aby prokázala službu lásky své tetě. Co vše měly bychom vykonati my, abychom posloužily bližním? Chudým, nemocným, zarmouceným, hříšníkům, nevědomým budeme prokazovati svou lásku. Aspoň tři skutky účinné lásky k bližnímu vykonáme každý den!"

Pro každý z těchto dnů přípravy určila losem, kdo má vykonati který skutek.

Před svátky vánočními:

„Představíme si, že božské Dítko je svěřeno naší péči. Jedna z nás převezme úlohu Panny Marie a bude s vnitřním soustředěním udržovati ve spojení s Pánem Ježíšem. Jiná převezme místo sv. Josefa a bude s úmyslem, že pro samého Ježíška opatřuje potřeby, podělovati chudé a s radostí snášeti každé utrpení. Jiné zase budou zastávati úlohy andělů tím, že budou žíti v stálé přítomnosti Boží a pečovati o neposkvrněnou čistotu své duše. Ty pak, které budou zastupovati sv. tři krále, budou se vyznamenávati horlivostí v modlitbě. Pastýři se budou přičiňovati o velikou prostotu. Budou žíti v svaté radosti a v chudobě. Zřeknou se všeho pohodlí, budou se snažiti býti ke všem a ve všem přívětivými..."

Láska k nejsv. Svátosti.

Středem pozornosti Bartolomějčiny byla nejsvětější Svátost.

„Nejsvětější Svátost," psala, „je opravdu rájem na zemi!"

„Ó Pane, mám-li tebe v nejsvětější Svátosti, mám vše. A kdyby celý svět, ano celé peklo bylo proti mně rozpoutáno, nebojím se, jen když mi bude možno klásti všecky snahy a práce k tvým nohám. Ty jsi mé útočiště."

„Umiňuji si, že budu miláčkem Pána Ježíše v nejsvětější Svátosti a co nejvíce budu prodlévati před jeho oltářem."

Životní úkol.

Aby dosáhla vzneseného cíle svatosti, zavázala se, že nikdy nezanedbá ani jediného ze svých předsevzetí, která si stanovila, ať ji to stálo sebe větší oběti.

Její hlavní předsevzetí byla tato:

Ihned po procitnutí obrátím svou mysl k Pánu Bohu, pak k Panně Marii. Doporučím se též ochraně anděla strážného a sv. Aloisia.

Jakmile se obleknu, pomodlím se ranní modlitbu buď ve své světničce nebo v kostele. Vykonám rozjímání. Budu přítomna mši sv. a přistoupím k sv. přijímání.

Po návratu z kostela obstarám domácí práce, nejraději nejnižší.

Po obědě navštívím největější Svátost.

Po skončených denních pracích vykonám s malými svěřenkami duchovní četbu a klečíc se pomodlím růženec.

Každý večer se uchýlím do své světničky k rozjímání a k zpytování svědomí.

Nebudu si nikdy na nic stěžovati. Svých nepříjemností a starostí nesvěřím nikomu.

V oděvu a v jídle budu pro sebe voliti vždy to, co se mi nejméně líbí.

Budu střežiti svůj zrak a jazyk.

O záležitosti jiných lidí se nebudu starati.

O sobě nebudu mluviti dobré ani zlé.

Budu ustavičně pečovati o to, abych zůstala skrytá a neznámá.

Radostně budu snášeti urážky.

Chudé budu účinně milovati: ráda se s nimi budu stýkati a všemožně jim v jejich nouzi přispívati. Třikrát týdně si odepru jedno jídlo, abych mohla chudé obdarovati.

Aspoň jednou týdně navštívím chudé nemocné.

Budu důvěřovati svému zpovědníku. Upřímně mu vyjevím své nitro a jeho povzbuzení vykonám co nejsvědomitěji.

Jeden den v měsíci budu věnovati duchovní obnově.

O každém svátku poskytnu nevědomé mládeži kratičkého poučení.

Nebudu pro sebe žádati nic zbytečného v oděvu ani ve stravě. O potřebné věci vždy poprosím své rodiče jako o almužnu.

V řeči zachovám vždy klid.

Přičiním se o stálý pokoj v rodině.

Neodepru služby lásky, ani když bude spojena s obětí.

Budu žíti se všemi ve shodě. O každém budu jen dobře mluviti.

Nikdy nebudu tvrdošíjně trvati na svém mínění.

Nebudu jísti ani píti mimo ustanovenou dobu. Lahůdek požívati nebudu.

Sv. Alois bude mým vzorem při modlitbě i v ostatním životě.

Seznam svých předsevzetí předložila zpovědníku k schválení. Prosila ho o dovolení, aby směla činiti ještě více. Žádala ve svaté horlivosti, aby směla i v noci vstávati a podávati ukřižovanému Spasiteli smír za ty, kteří spí v stavu těžkého hříchu, aby nezemřeli bez sv. svátostí.

Každý den pročítala Bartolomějka svá předsevzetí a zpytovala se, jak je zachovávala.

Smlouva s Pánem Bohem.

Z touhy po vyšší dokonalosti, po tom, aby se přiblížila co nejvíce Pánu Ježíši, připoutala se k němu některými sliby, které nazvala „zlatými řetězy".

Bartolomějka bývala stále zaměstnána. Nemohla se tedy věnovati chvále Boží tak, jak by si byla přála. Proto učinila s Pánem Bohem smlouvu lásky: „Můj Bože, chtěla bych tě usta-

vičně chváliti; toužím neúnavně vzrůstati v tvé lásce a oplakávati své hříchy. Avšak má denní zaměstnání a povinnosti mého stavu mi v tom brání. Aby nevyznělo mé přání naprázdno, abych neprožila ani jediný okamžik marně, činím tuto smlouvu: Každý dech, každý úder mého srdce, každý pohyb mých údů, každé hnutí mého nitra budiž projevem víry, lásky a smíru!"

Při svých úmyslech pamatovala Bartoloměj-ka na ty, kteří obětovali svůj život dobru: na sv. Otce, biskupy a kněze. Nezapomínala ani těch, kteří páchají mnoho zla; hříšníků, odpadlíků a rouhačů. Stále měla na mysli též své nejdražší osoby, rodiče, dobrodince, přátelé živé i mrtvé. Tak se stal celý její život neustálým chvalozpěvem ke cti Boží.

Život v přítomnosti Boží.

Aby se jistěji udržela v přítomnosti Boží, sestavila si praktická cvičení. Jimi se pozvedala nade všechno pozemské; v myšlenkách žila již v nebi.

„Hned po procitnutí si představím, že Pán Ježíš je se mnou, že mě volá, abych mu byla stálou společnicí.

Každou světskou myšlenku zapudím vždy ihned z mysli. Budu žíti, jako by na světě nebylo nic jiného než Pán Bůh a já.

Každé dílo vykonám s odvahou a vytrvale, s láskou a dokonale, neboť Pán Ježíš jest u mne a pozoruje mě.

Ve škole budu užívati přítomnosti Páně, aby mi pomáhal, mě učil, dodával mi trpělivosti, horlivosti a křesťanské lásky.

Budou-li mě skličovati protivenství neb úna-va, popatřím na svého milého Pána Ježíše.

Budu-li v nejistotě, jak bych měla jednati, abych si získala jeho zalíbení a prospěla svým svěřenkám, pomodlím se o světlo.

V křížích, v zármutku, ve strachu, v nerozhodnosti bude mi přítomnost Ježíšova potěchou a posilou.

U stolu budu pamětliva jeho přítomnosti, abych se dovedla zapříti.

Na ulici mu zůstanu nablízku, aby byl mým věrným ochráncem a uchoval mě všeho nebezpečí hříchu.

V rozmluvě si budu vědoma jeho přítomnosti a ničím jej nechci urážeti.

V době mlčení budu mysliti na Pána, aby mě přijal zcela za své vlastnictví. Při práci o blaho jiných zůstanu po jeho boku, abych působila jen z lásky k němu, s pravou láskou a s nejhlubším klidem.

Budu odpírati každé pozemské náklonnosti. Jen P. Ježíš sám budiž začátek, střed a konec všech mých myšlenek slov, skutků a úmyslů.

Často si budu připomínati, že jsem jedině proto na světě, abych Pána Ježíše milovala, Pánu Ježíši sloužila, jemu se líbila.

Chce-li mě Pán Bůh míti zdravou, budu spokojena stejně jako dopustí-li na mne nemoc.

Dopřeje-li mi, abych byla šťastná a klidná, budu mu vděčná. Je-li jeho vůle, abych byla chudá a opovržená, poděkuji mu i za to.

Podle vůle Boží se budu ve službách bližních stravovati, svědomitě se starajíc o jejich duševní i tělesné blaho. Chce-li Pán Bůh, abych žila v osamělosti, použiji klidně toho času k tomu, abych pracovala tím více na sobě a tím více se modlila."

Kam?

Bartolomějka nebyla však ještě ani s tím spokojena. Přesvědčila se, že stále ještě není na tom stupni dokonalosti, po kterém toužila ve své ohnivé horlivosti.

Kam až toužila dospěti?

Tak daleko, aby celý její život byl dokonalý, bez poskvrny, jako život nejbl. Panny Marie, kdyby jí bylo možno toho dosáhnouti. Proto připojila k předsevzetím a slibům ještě jedno, co mohla učiniti:

Zavázala se, že bude ve všech skutcích, v slovech, v myšlenkách voliti vždy to, co uzná za dokonalejší. Její život měl býti neustálým, vzrůstajícím a sebe víc a více zapomínajícím cvičením se v dokonalosti.

Zpovědník to pokládal za smělé; ale po nějaké době se přesvědčil, že Bartolomějka je s to, aby i toto předsevzetí věrně zachovávala po celý život. A proto její snahu po dokonalosti nebrzdil.

Velký čin.

V dětství učinila Bartolomějka před oltářem Matky Boží slib, že chce býti nejen svatou a brzy svatou, nýbrž také, že chce býti velikou svatou. Velké toto předsevzetí chtěla provésti plně a dokonale.

Již dosáhla vysokého stupně dokonalosti. V srdci však cítila vroucí touhu úplně zasvětiti Pánu Bohu všecky své síly. Chtěla býti ustavičně činna v každém oboru dobra.

Žádala si býti neúnavnou apoštolkou, aby mohla vytrhnouti z nebezpečí všechny, které viděla ohroženy. Její křesťanská láska objímala všecky lidi. Dojímala ji bída, v níž úpěli chudáci, cítila utrpení nemocných, všem by byla ráda obětovala své práce i svou krev, za všechny se vroucně modlívala.

Jednoho dne napsala klečíc před oltářem toto: „Ó dobrý Ježíši, vím, že láska k tobě není možná bez lásky k bližnímu. Proto ti slibuji pod všedním hříchem, že budu ode dneška prokazovati svým bližním skutky tělesného i duchovního milosrdenství, pokud mé síly stačí. Od té chvíle pokládám všecko, co mi Pán Bůh poskytl, jako dary, kterých mám používati jen ve prospěch bližních. Všeho, co mám ve své moci: života, zdraví, vloh, myšlenek, slov, skutků, svého majetku budu užívati ve prospěch a k ulehčení bídy bližního.

Mládež a své milé oratorium budu míti zvláště na zřeteli. Zcela zvláště se budu uji-

mati lehkomyslných dívek, které se odloučily od tvé lásky.

Nebudu se lekati žádné námahy, půjde-li o to, abych přispěla nevědomým. To málo, co vím a umím, chci jim s křesťanskou láskou a s trpělivostí poskytovati.

Slastí mého srdce budou nemocní a slabí.

Všeho zbytečného v jídle a v oděvu se zříkám, abych mohla podporovati chudé.

Bude-li třeba, nebudu v dokonalé důvěře v tebe, ó Ježíši, váhati vydati se v nebezpečí. Budu silná v přesvědčení, že tys má ochrana!"

Starosti a nejistota.

Kde bude Bartolomějka moci Pána Boha více oslaviti? Ve světě? V klášteře? Životem rozjímavým? nebo činným?

V nejistotě dlouho trpělivě čekala, hledala rady u Pána Boha i u svého zpovědníka. Čím dále tím jasněji poznávala, že je povolána k životu, v kterém je spojena činnost s modlitbou. Cítila se volána zvláště k výchově mládeže a k ošetřování nemocných.

V témže čase vystupoval v jejím duchu již dávno zamýšlený plán. Ukazoval se jí jen den ode dne krásnější.

Představovala si prostranný dům, který by vyhovoval všem dobročinným účelům v místě, kde by šlechetné duše zasvětily svůj život společně s ní oběti. Dům měl býti středem veliké

rodiny, která by rozvinovala svou činnost po celém okolí, zachraňujíc duše, mírníc bolesti...

Myšlenka byla překrásná, veliká. Ale co mohla pro ni učiniti ona, tak mladá?

První plány.

Bartolomějka se zase svěřila jako vždy jindy se svými úmysly důvěrné přítelce Kateřině Gerosové. Kateřina byla Bartolomějčinou společnicí při každém dobrém skutku. Vedla svatý život. Svůj značný majetek velkomyslně podávala Pánu v oběť. Neopustila svou horlivou přítelku ani tentokrát. Byla ihned ochotna Bartolomějce pomoci. Nabídla všecky prostředky, které měla, k zamýšlenému účelu.

Avšak brzy se dobrému dílu postavily v cestu těžké překážky.

Bartolomějka se v naprosté důvěře vrhla v této tísni ve všemohoucí náruč Boží Prozřetelnosti. „Ať to stojí cokoli, snesu ráda všechno, ale začnu!"

Pro nový ústav bylo nezbytně nutno koupiti nový dům, Bartolomějka neměla peněz. Prosila o pomoc zámožné osoby v místě, pohnula i Kateřinu, která nesnázemi pozbývala odvahy, že dostála svému slovu, a obětovala na dobrý účel své celé jmění.

Konečně bylo uskutečnění velikého plánu dívčina zajištěno. Nerozumní lidé ovšem broukali. Mínili, že Bartolomějka, která se jim dosud zdála vždycky tak rozumná, pozbyla rozumu.

Největší obtíže působila dívce její vlastní rodina. Matka i sestra jí v díle všemožně bránily. Domnívaly se, že jde za neznámým cílem, že si ukládá povinnosti nad své síly. Obě se také obávaly, že se po těžké námaze dožije jenom trpkého zklamání. I slabé zdraví Bartolomějčino, v té době novou chorobou podlomené, budilo vážné obavy, zda bude mladá dívka s to, aby zastala nové těžké povinnosti.

Nový dům byl připraven. Blížil se den, kdy se měla vzorná dcera a sestra odloučiti od předrahé matky, od milované sestry.

Rozloučení.

Bartolomějka mnoho přemýšlela, uvažovala, nutila se k odvaze. Několik dní před důležitým životním krokem připravila srdce svých drahých osob srdečným dopisem. Se slzami v očích psala:

„Předrahá sestro!

Přiložené psaníčko odevzdej naší nejdražší mamince. Od ní se dovíš, kdy se odevzdám Pánu Bohu v oběť.

Milá sestro, připoj se k mé oběti; pros se mnou Pána Boha, aby ji milostivě přijal.

Loučení s Tebou je mi velice těžké. Víš dobře, jak Tě miluji. Avšak... Bůh sám je Pánem všeho... Nermuť se a buď potěchou naší dobré, zarmoucené matičky. Váš zármutek mě tíží nejvíce.

Mám Ti povědět tisíce věcí. Ale slzy a bol mi dusí slova... Odpusť mi, předrahá sestro, vše, čím jsem Tě kdy urazila. Za Tvou velikou lásku ke mně Ti budu vždy vděčná; nikdy nezapomenu na dobro, které jsi mi kdy prokázala.

Snažně Tě prosím, aby ses ke mně utíkala se vším, v čem Ti mohu posloužiti. Po tom poznám, že mě nepřestáváš milovati.

Ještě jednou Ti doporoučím naši nejdražší matičku. Zastávej mě! Konej teď Ty, co jsem dosud já pro ni činila. Zaslouží si veškeré naší lásky. Upřímně se doporoučím Tvým modlitbám.

Tisíckrát Tě líbám a zanechávám Tě u paty kříže, aby ses stala svatou."

K sestřinu psaní přiložila Bartolomějka psaníčko své matce:

„Nejdražší, nejmilejší maminko!

Poslušna jsouc Božího volání, mám v úmyslu učiniti vážný krok, který zasadí Vašemu srdci bolestnou ránu.

Představení ustanovili, aby začala škola v domě pro ni vybudovaném již nejbližší pondělí. Já pak se mám se svými společnicemi ve středu nastěhovati do zmíněho domu, abychom zahájily činnost, pro kterou tolik pracovali a od níž si slibují moho dobrého, pro společnost lidskou.

Ač vím, že tato zpráva těžce raní Vaše, mně tak velice milující srdce, a že Vám jen zvyšuji utrpení, když Vám svůj úmysl oznamuji několik dní napřed, přece jsem nucena pověděti Vám to

dříve než komukoli jinému, a to z úcty k Vám a z poslušnosti, kterou jsem Vám povinna. Prosím snažně o Vaše požehnání k těžkému kroku.

Je zbytečné vypisovati Vám, kolik mě stojí oběť matičky, jíž po Pánu Bohu děkuji za svůj život. Váš zármutek tíží mé srdce tak velice, že kdyby nepomáhala milost Boží, nesnesla bych jej. Buďte jista, kdybych jasně nepoznávala, že je to vůle Boží, za nic na světě bych nebyla s to učiniti tento krok.

Ale Pán Bůh je pánem všeho. Přineseme mu, nejdražší maminko, ochotně tu oběť: Vy obětujte dceru, kterou jste vždy tak něžně milovala, já matičku, již po Pánu Bohu nejvíce miluji, které si zvláště velice vážím. Pán Bůh přijme naši oběť a jednou nám ji přehojně odplatí.

Z celého srdce a se slzami v očích Vás prosím pokorně za odpuštění všech utrpení, která jsem kdy v životě Vašemu drahému srdci způsobila, všech mrzutostí, které jsem Vám připravila, a mnohých neposlušností, kterými jsem se provinila. Odpusťte mi a zachovejte mě stále ve své lásce!

Tisíckrát Vám děkuji za všecku starost a za nesčetné dobro, které jste mi prokázala. Věřte mi, že nepřestanu býti Vaším dítkem. Ujišťuji Vás, že mi připravíte největší radost, když přijmete mé služby, které Vám dnes, pokud na mne jest, nabízím.

Budiž Vám útěchou, že naše loučení zde na zemi jest nejvýš bolestné, za to však že bude

shledání v nebi tím krásnější a radostnější. Tam budeme dobrořečiti utrpení, které nám přineslo tak velkou odměnu od Boha.

Ježíš a Maria buďte Vaší silou! Má milá sestra bude zde Vaší potěchou. Ještě jednou si vyprošuji Vaše požehnání a Vaši modlitbu za mne.

S tisíci polibky..."

Zasvěcení.

V noci před svátkem Obětování Panny Marie vstala Bartolomějka, vrhla se k nohám Ukřižovaného a dlouho se vroucně modlila.

Potom uvedla své věci do nejvzornějšího pořádku, jako by měl zavítati do její světničky vzácný host. Přišel Pán Ježíš, aby ji doprovodil do kostela k slavnostnímu zasvěcení jejího díla.

Na prahu otcovského domu setkala se se svou matkou a sestrou. Všechny se rozplakaly. Naposled se ještě doma srdečně objaly; ale promluviti nemohla žádná z nich ani slova. Bartolomějka odcházela do kostela. Maminka i sestra ji doprovázely.

V kostele očekávali dívku její společnice Kateřina Gerosová, Don Bosio a vdp. probošt. Bartolomějka a Kateřina si klekly před oltářem bolestné Matky Boží, byly přítomny mši svaté, při níž přijaly nejsvětější Tělo Páně. Po mši sv. oba kněží, Bartolomějka a Kateřina se odebrali do nového domu. Tam ve skrovné světničce postavily obě zpřízněné duše na malý

podstavec obraz nejblahoslavenější Panny Marie mezi dvě hořící svíce. Před něj obě poklekly a odevzdaly Pánu Bohu neodvolatelně v oběť sebe i všecko své jmění. Slíbily, že se chtějí zcela věnovati skutkům lásky k blahu mládeže, nemocných a chudých.

Svět byl těmto dívkám od té chvíle ničím. Dospěly konečně tam, kam je Pán Ježíš povolal.

Ještě téhož dne byla nucena Kateřina odejíti z domu ošetřovati těžce nemocnou příbuznou. Bartolomějka zůstala sama. Nepozbývala však důvěry v pomoc Boží. Vší silou pečovala o to, aby uskutečnila rozsáhlý program, podle něhož měla rozvinouti ústav. A dílo se jí dařilo. Ústav nadějně zkvétal. Školu, kterou zřídila, když byla ještě doma, vedla dále. Zůstala též duší oratoria a zbožných spolků místních. Převzala i péči o nemocné. Ošetřovala je v nemocnici, přijímala všecky, kteří se k ní utíkali. Nebylo-li jí při nejlepší vůli možno některého nemocného přijmouti, neodepřela mu mateřské péče a pomoci aspoň v jeho bytě.

Za několik týdnů odvolal lid zlomyslné úsudky o novém podniku, přestal reptati. Všichni chválili mladou dívku a nazývali ji „světicí".

V té době napsala Bartolomějka své přítelce: „Konečně jsem dospěla do blízkosti Pána Ježíše. Mé srdce jásá, mé štěstí se vzmáhá každý den! Můj život jest sice křížovou cestou. Ale můj lásky nejhodnější Snoubenec, který milosti-

vě přijímá oběti své služebnice, mi jej nevýslovně oslazuje. Neměnila bych s nižádnými útěchami pozemskými ani nebeskými. Jistota, že plním vůli Boží, mě dokonale blaží."

Na konci.

Brzy potom, kdy psala Bartolomějka tato slova, odebrala se do kostela na adoraci. Zvučným hlasem předříkávala několik modliteb a zpívala nábožné písně. Najednou pocítila nevolnost. Znovu se domnívala, že je to jen únava a zachlazení. Ale bylo jí čím dál hůř. Kateřina ji dovedla v horečce domů. Neobyčejná červeň zbarvila její tvář a slzy naplnily jí oči, když jí poručili, aby ulehla. Sklonila hlavu a uchýlila se do své světničky. Nemohla se ani hnouti. Přivolaný lékař předpovídal brzký konec. Klidně vyslechla tuto zprávu. Mlčky pozvedla své oči k nebi, jako by chtěla říci: „Jsem ochotna přijmouti všecko z ruky Boží!"

Zpráva o vážném onemocnění oblíbené dívky se rychle roznesla po městečku i po celém okolí. Všichni byli naplněni zármutkem. Podle přání Bartolomějčina měli do její světničky všichni volný přístup. Zvláště dítky shromažďovala kolem své postele, dávala jim potřebné rady, jevila o ně živý zájem.

„Maminko, nermuťte se příliš!"

Matka a sestra ošetřovaly nemocnou ve dne v noci. Tím více trpěla Bartolomějka. Na-

máhala se netoliko, aby trpělivě nesla své bolesti, nýbrž snažila se je utajiti, aby zmírnila útrapy svých drahých. Jednoho dne již nemohlo její srdce snášeti pohledu na sklíčenou matku. Zavolala ji k sobě a šeptala jí: „Maminko, nermuťte se příliš. Odevzdejte se do vůle Boží! Všichni musíme jednou umříti. Nenaříkejte, že mě Pán Bůh volá teď do ráje, spíše mu za to děkujte!“

Když Bartolomějce oznámili, že se blíží konec jejího života, projevila velikou radost. Několikrát opakovala: „Nemohu se již ani dočkati okamžiku, kdy přijde Pán Ježíš, kdy uvidím Pannu Marii, sv. Aloisa...“

Toužila zemříti jak Ježíš, zemříti v jeho objetí.

Žádala o poslední posilu sv. svátostní.

Po zaopatření bojovala v tichém mlčení smrtelný boj a tiše skonala v Pánu dne 26. července 1833 v stáří 26 let.

Tři smutné údery zvonu zazněly tichým údolím. Ozývalo se jednohlasné šeptání lidu: „Světice zemřela.“ Množství lidí hrnulo se ze všech okolních osad, aby zemřelou ještě naposled viděli. Většina z nich se nemodlila za ni, nýbrž k ní.

Oslava.

Zdálo se samozřejmým, že s odchodem Bartolomějčiným zanikne její dílo. Bartolomějka

však sama nad ním bděla s nebe. Chtíc nechtíc byla nucena Kateřina Gerosová po smrti zakladatelčině ujmouti začatého díla. Brzy žádalo několik vyvolených duší, odchovanek světice, o přijetí do nové družiny. Kateřina je ochotně přijala a snažila se je vésti podle zásady svatých: „Kdo nepoznal Ukřižovaného, nezná nic."

Všecky naděje a předpovědi Bartolomějčiny se splnily. „Sester lásky," jak se její kongregace jmenuje, je již asi na osm tisíc. Jejich ústavy jsou rozšířeny po Italii, po Jižní Americe a v Indii. Sestry se zabývají vyučováním ve školách a ošetřováním nemocných.

Jejich zakladatelka zatím září již v nové slávě. Sv. Otec Pius XI. prohlásil ji dne 30. května 1926 za blahoslavenou.

V blahoslavené Bartolomějce mají všecky mladé křesťanské duše krásný vzor, jak možno se státi laickým apoštolem a světcem. A nejen vzor, mají v ní i věrnou pomocnici v nebesích.

Imprimatur. Nr. 19.251. Olomucii, die 6. 11. 1930. Josephus Vyvlečka, m. p. Praeses a. e. Consistorii.

„ŽIVOTEM". Úvahy náboženské, výchovné a sociální. Vychází v Hlučíně dvakrát v měsíci. Cena jednoho sešitu 50 hal. 24 sešitů jeden ročník. Předplácí se na celý ročník i s poštovným 13 Kč. Vydavatel Exerciční dům, Hlučín ve Slezsku. Řídí R. Schikora, C. Ss. R. v Mor. Ostravě. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch v Hlučíně. - Tiskla Typia v M. Ostravě, Přívozská 8.

„Pomozte nám!"

Volání katolických misií.

Napsal P. Fr. Všetečka.

„POSVĚŤ SE JMÉNO TVÉ,
PŘIJD KRÁLOVSTVÍ TVÉ".

Pán Ježíš a misie.

Dílo, jež Pán Ježíš zde na zemi Církvi zanechal, je dílem misijním. Připomeňme si slova, která pronesl Spasitel k apoštolům před svým nanebevstoupením. Vztahuje ruce a ukazuje na širý svět, pravil: *„Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Jdouce tedy, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, učíce je zachovávati všecko, co jsem přikázal vám"* (Mat. 28,20).

Jak velebný to okamžik! Spasitel tu stojí jako velitel. Nedává radu, nýbrž udílí rozkaz. Rozkaz, jakého se nemohl odvážiti nikdo jiný.

„Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi." Kdyby tato slova byla pronesla jiná ústa nežli Kristova, byla by to řeč — směšná.

Odvážili se sice podobné domněnky a snad i podobné řeči i jiní. Byli to světoví dobyvatelé, chvástající se, že slovo nemožnost není v jejich slovníku. Ale ať to byli králové babylonští aneb

perští satrapové, ať faraonové egyptští, ať Alexander Veliký, mocný panovník řecký, ať římští imperátorové a césarové, ať novověký Napoleon, všichni byli pouhými jednodenními jepicemi a jejich dílo bylo bublinou.

Říká se, že, když se ozve hlas lva, umlká vše . . . A na hoře Olivetské se ozývá hlas Toho, o němž dí Písmo: „Hle, zvítězil lev z pokolení Judova" (Zjev. 5, 5.). Proto všechny ostatní hlasy umlkají a Lev ten ovládá svým hlasem celý svět . . .

On oznamuje, že hranicemi jeho budoucí říše nejsou ani díly světa, ani oceány, ani hory, ani řeky, ani lidská plemena, ani různé jazyky, ani kameny, ani sloupy, jež někam po vražedných bojích zaraziti dali králové a mocní tohoto světa. Jeho hranicemi mají býti toliko dva body: severní a jižní pól, mezi nimiž se má jeho slovo rozléhati, jeho zákon platiti a říše jeho se rozprostírati. Ani čas nesmí říše jeho omezovati. Poplynou léta, staletí, tisíciletí a jeho říše musí trvati. Trvati až do skonání světa . . . a pokračovati na věčnosti.

Celý povrch zeměkoule, měřící 134,820.000 km, jest jeho. Jí bude procházeti nohama svých apoštolů a misionářů všech časů, jejich ústy bude stále volati: *„Já jsem cesta, pravda a život"* (Jan 14, 6.), *„já jsem světlo světa"* (Jan 8, 12.), *„já jsem se k tomu narodil a proto jsem přišel na svět, abych svědectví vydal pravdě."* (Jan 18, 37.).

On je ten zlatý sloup, od něhož musejí vésti cesty do celého světa. A to tak dlouho, dokud

celá zeměkoule se vším lidstvem nespočine v jeho ruce jako říšské jablko v rukou panovníkových.

On má právo tak mluviti k světu.

Jeho Otec je Tvůrcem nebe i země.

Celý svět je posvěcen Jeho krví.

Celý svět je chrámem Ducha, jehož On světu poslal a posílá stále znova od Otce. Proto brány světa Duchu tomu stále musejí býti otevřeny . . .

„Jděte tedy, vy apoštolové, jděte, jejich nástupcové, a učte!"

Učte tak dlouho, dokud všech nevyučíte!

Jděte a zakládejte mé království a utvrzujte je!

Pracujte tak dlouho, dokud se poslední srdce lidské neskloní pod mé žezlo!"

Dílo misijní jest tedy dílem, které uložil Pán Ježíš apoštolům a ukládá světu na tak dlouho, dokud nebude úplně skončeno, t. j. dokud celý svět nebude k pravé víře přiveden. Dokud nebude *„jeden ovčinec a jeden pastýř."* (Jan 10, 16.).

Svatý Otec a misie.

Papežové všech časů posílali věrověstce, misionáře k národům pohanským. Toho doklady podávají dějiny.

U nás hlásali víru Kristovu sv. bratří Cyril a Metoděj. Činili tak s úchvalou římského papeže. S dovolením papeže odešel sv. Vojtěch kázat evangelium pohanským Prusům, u nichž zahynul jako mučedník.

S objeviteli nových dílů světa, ostrovů a krajů putovali od papežů vysílaní kněží, kteří se tam ihned

jali, nedbajíce obtíží a nebezpečí, šířiti křesťanství a současně i vzdělanost. Jako sv. bratří Solunští k nám, tak nosili i v jiné končiny misionáři: kříž, knihu, obraz, t. j. víru, vzdělanost a všechny možné zručnosti.

To vše s požehnáním papežů.

Nynější sv. Otec Pius XI. nejen nezůstává v činnosti misijní za jinými svými předchůdci na Stolci Petrově, nýbrž pečuje o misie tolik, že se mu dostalo již čestného názvu „papeže misijního"

Dvě věci postačily, aby si tohoto názvu zasloužil. Misijní výstava a okružní list o misijní povinnosti katolíků, označovaný počátečními slovy „Rerum Ecclesiae".

Misijní výstava, konaná v zahradách vatikánských v milostivém létě 1925, měla statisícům poutníků názorně představiti náboženskoosvětovou činnost katolických misionářů – biskupů, kněží, misijních bratří a milosrdných sester – kteří s největšími osobními oběťmi šíří království Boží na zemi u těch, kteří „dosud dlí ve staré pověře pohanské",*) čili – dle Písma sv. – *„kteří sedí ve tmách a stínu smrti"* (Luk. 1, 79.) a jichž poslední statistika čítá ještě 1043,000.000.**) Návštěvníci výstavy viděli tam znázorněny všechny věci, jež se týkají misií: misionářskou práci, obtíže, nebezpečí, život a mnohdy i mučednickou smrt misionářů, ale i jejich svaté radosti, lišící se ovšem od toho, co svět Kristu odcizený zve radostí.

*) Zásvětná modlitba k Bož. Srdci Páně.
**) Dle P. Streita.

Encyklika čili okružní list, jest volání nejvyšší hlavy Církve – urbi et orbi, městu Římu i celému světu – aby nenechal těchto svých hrdinů bez povšimnutí, bez vlastního zájmu a co hlavního, bez pomoci duchovní a hmotné, k níž encyklika nejen zve, nýbrž již přímo nařizuje a vhodně organisuje, upravuje.

V dalších řádcích připojuji stručný přehled toho co sv. Otec Pius XI. pro misie vykonal:

V prvním svém Motu proprio „Romanorum Pontificum" a téhož roku ve své svatodušní homilii zdůrazňuje Pius XI. naléhavost a vážnost misijního úkolu. Na počátku milostivého léta vyvrací v hovoru s komitétem pro misijní výstavu názor, jako by se misie týkaly jenom řeholníků a zbožných lidí, když přece jsou nejvyšším úkolem Církve, s nímž v jedno spadá osud lidské civilisace. V roce 1926, tedy o rok později, mluví při ukončení misijní výstavy „o ideách, jež byly rozšířeny a po prvé v četné kruhy rozneseny, které si tak mohly uvědomiti nový názor o nesmírném rozsahu a bezedné hloubce i světovém významu misijního díla".

Vánoční promluva r. 1927 vyjadřuje naději, že misijní museum zvýší horlivost pro misie.

Kromě toho jsou ještě ve dvou projevech uloženy názory papežovy o misiích. V encyklice „Rerum Ecclesiae" a v listě „Ab ipsis", poslaném apoštolským vikářům a apoštolským prefektům Číny.

Současně s projevem těchto myšlenek přistoupil i k činům. Nejdříve přenesl „Dílo šíření víry" do

Říma a odevzdal je „Propagandě víry".†) V dubnu 1924 vydal dekret o misijní výstavě, která pak v prosinci byla otevřena. R. 1927 zřízeno misijní museum v paláci Lateránském, jež navštívilo v prvém roce 20.000 osob, kněží i laiků, učitelů i žáků. Téhož roku zaveden misijní den*) a misie doporučeny sv. Terezii z Lisieux. Potom bylo vysvěceno šest Číňanů a jeden Japonec na biskupy a blahořečen první mučedník z ethiopského**) kleru Michael Ghebre. Potom přišel Východní ústav, Ruský seminář a mnoho jiných novot, jež zdokonalily misijní dílo.

V době jeho pontifikátu — za 7 let — bylo zřízeno 78 nových misií v Asii, Africe, Americe a v Oceanii.***) Proto je nyní 435 církevních území, podléhajících Propagandě, a to: 40 v Evropě a Blízkém Východě, 46 v Indii, 14 v Indočíně, 85 v Číně, 18 v Japonsku, 56 v Americe, 29 v Australii, 32 v Oceanii. 10 území je svěřeno domorodému kleru: 7 v Číně, 1 v Japonsku, 2 v Indii. *Papežové tedy vždy podporovali misie a přáli si, ba nařizovali jich podporu i věřícím.*

To činí zvláště nynější sv. Otec Pius XI.

Biskupové a misie.

Kde mluví, jedná, rozhoduje a přikazuje hlava Církve, tam nemohou jinak jednati, mluviti, rozhodovati a přikazovati biskupové.

†) Nejvyšší misijní úřad.
*) Misijní neděle se má slaviti vždy III. neděli v říjnu.
**) V Africe při Nilu.
***) Ostrovy v Tichém oceáně.

Byl jsem v době misijní výstavy v Římě, při čemž jsem se zúčastnil papežské mše sv. ve velechrámě sv. Petra. Oltář, u něhož sv. Otec za přítomnosti ohromných tisíců věřícího lidu sloužil nejdražší oběť mše sv., byl obklopen věncem biskupů do Říma zavítavších.

Jako tam při mši sv. tvořili tito biskupové jednotu s papežem, tak všichni smýšlejí jednostejně se sv. Otcem o misiích.

Kde se na př. koná nějaká misijní slavnost – a takové se konají mnohdy s velkým leskem a za veliké účasti v jiných katol. zemích – bývají při ní vedoucími osobami biskupové.

Uvádím namátkou příklad takové slavnosti z Polska:

„Misijní kroužky universitních studentů v Krakově uspořádaly sjezd všech universitních misijních kroužků z celé Polsky. Po mši sv., kterou sloužil Msgr. Sapieha, krakovský arcibiskup, v universitním chrámu Páně sv. Anny, byl sjezd zahájen. Před četným posluchačstvem pronesl úvodní proslov profesor jagellonské university Smolenski a odpoledne otevřena misijní výstava, uspořádaná s velkou péčí a vkusem.

Druhého dne mluvil P. Krzyszkowski S. J., redaktor „Katolických misií". Po něm pojednal P. W. Pratkiewicz S. J. o thematě „Dílo sjednocení církví".

Třetího dne kongresu sloužena mše sv. krakovským světícím biskupem Msgr. Rospondem, který také kázal. Pak přednášel zajímavě P. Rzymelka „O misijní práci v jižní Brasilii". Každá sekce měla

kromě toho vlastní program pracovní. Na konec bylo Te Deum."

Přítomnost biskupů na takových misijních sjezdech, ať se konají kdekoliv, je dostatečným svědectvím jejich zájmu o misie.

U nás na Slovensku se vydává misijní časopis. Také tam vychází misijní kalendář. A konečně tam vzniklo několik misijních domů. Příznivcem a vynikajícím podporovatelem všeho toho je nitranský p. biskup Kar. Kmeťko. V misijních spisech slovenských možno čísti jeho články (psával do nich již jako farář), a misijní ústav „Společnosti Božského Slova", pokud neměl v Nitře domu vlastního, byl prozatímně zřízen v jeho biskupském zámečku v Močonku.

Jak soudí katoličtí biskupové o katolických misiích, možno poznati také z jejich výroků, jež o misijní činnosti učinili. Několik jich zde budiž uvedeno: „Katolická Církev má za úkol, chceme-li užíti slov prorokových (Is. 54, 2.), *„rozšiřovati místo stanu svého a kože stanů svých roztahovati"*, a proto činnost misijní náleží k podstatě naší sv. Církve, která nikdy nemůže ustati od následování slov Páně: *„Jdouce do celého světa, učte všecky národy."* (Dr. Ign. Rieder, biskup v Solnohradě.)

„Jest v přirozenosti katolické Církve, církve světové, aby zvěstovala evangelium všem národům. Také těm, kteří ještě sedí ve tmách a ve stínu smrti, chce ona přinésti světlo sv. víry. Od té doby, co Církev trvá, konala misie mezi pohany. K této obtížné, ale blahodárné práci jest potřebí srdcí

planoucích láskou a ochotných k obětem. Kdo v sobě cítí povolání, aby se účinně zúčastnil misijní činnosti v katolické Církvi, má zvláštní milost od Boha." (Jan Röszler, biskup svatohypolitský.)

„Každý katolický křesťan co den se modlí v Otčenáši: „Přijď království Tvé!" Těmito slovy vyprošuje na nebeském Otci, aby jeho království, království Boží na zemi, Církev katolická, to slavné království, které si Ježíš Kristus získal drahou krví svou, na základě svých apoštolů zbudoval a ustavičně opatruje a spravuje, víc a více se rozšiřovalo. O šíření tohoto jeho svatého království na zemi svatí apoštolé a jejich nástupcové pracovali a pracují až doposud, obracejíce na to všecky své síly s největší obětovností až do obětování svého života. Ale netoliko apoštolové a jejich nástupci, nýbrž všichni katoličtí křesťané bez výjimky mají za úkol, aby pracovali o šíření katolické Církve, a to každý podle svého povolání a podle svých sil, pročež také všichni co den se modlí: „Přijď království Tvé." (Pavel, biskup brněnský.)

„Většina pokolení lidského, asi tisíc milionů lidí, ještě nezná a neuznává Krista-Krále. Nad těmito ještě vládne tyranství zla, smrti a tmy. Kolik duševní bídy, neštěstí a bolestí to znamená! Tato větší polovina lidského pokolení připadá nám jako člověk úpějící v temném a studeném vězení, kde není slunce, které by zahnalo tu tmu a zimu, není nikoho, kdo by poskytl pomoci a úlevy. A přece náš Král a Pán si žádá a touží po tom, aby i tito ubozí lidé, pohané i jinověrci, byli přivedeni

do jeho království a požívali jeho dobrodiní. On proto přišel na svět, aby za všechny trpěl a zemřel . . . Ale Kristus chce také, aby i ti, kdož ho neznají, byli k němu přivedeni opět lidmi. Každý král žádá od svých věrných poddaných, aby nejen uznali jeho království, nýbrž aby mu získali i ty, kteří do jeho kralovství patří . . . Nám tedy nemůže býti lhostejno, přičiňujeme-li se o rozšíření království Kristova mezi pohany nebo ne. Láska ke Kristu nám přikazuje, abychom šířili sv. víru." (Pastýřský list arcibiskupů a biskupů Č. S. R.)

I biskupové vyzývají tedy věřící jednomyslně ku práci misijní.

Pohané a misie.

Když na II. apoštolské cestě své přišel sv. Pavel do Troady v Malé Asii, přemýšlel, kam by se odtud dále měl obrátiti. A tu měl zvláštní vidění.

Ukázal se mu nějaký muž v oděvu macedonském a prosil ho řka: „Přijď do Macedonie a pomoz nám!" (Sk. ap. 16, 9.) A Pavel šel.

Tak *volají pohané* podnes; volají k nám křesťanům: „*Pomozte nám!*

Vy žijete šťastně v jase slunečním, my tápáme ve tmě.

Vy požíváte svobody synů Božích, my jsme otroky hříchů a nepravostí.

Vy jste bohatí na Boží požehnání, na nás spočívá kletba.

Vy čerpáte z pramenů spásy, naše duše hyne hladem, žízní.

Vy **máte kam v bolesti obrátiti nadějeplný zrak**, my neznáme naděje.

Chudí jsme v životě, ubozí v smrti." –

Že pohané skutečně tak k nám volají, že o pomoc naši žádají, toho dokladem je hnutí, jež se mezi nimi jeví.

Čína – a to nejen bolševická – boří modly a ohlíží se, co by místo nich postavila. V Japonsku se konají náboženské rozhovory a přednášky mezi pohanskými vzdělanci, kteří se zúčastňují i jakýchsi exercicií, konaných misionáři pro pohany pod jménem „dny klidu duše".

O tom, jak v *Japonsku* se počíná jeviti sklon ke křesťanství, jak tedy i odtud zaznívá po staletích – neboť tam kdysi na mnohých místech křesťanství zkvétalo – volání: „Pomozte nám", dovídáme se z dopisu českého misionáře P. Zemana, jenž působí v Číně, tedy blízko Japonska.

Týž praví:

„Zdá se, že Japonsko počíná ospravedlňovati svůj název (nazývá se totiž „Země vycházejícího slunce") v nadpřirozeném smyslu, začínají se tam rozbřeskovati červánky Slunce Spravedlnosti...

V Japonsku samém lze znamenati klíčení katolického semene v duších. Zatím počet obrácení není nějak zvláště větší, ale vyšší kruhy jsou zasahovány a obrácení několika vzdělanců vzbudilo rozruch. *Časopisy i velkého ohlasu věnují celé strany náboženskému životu katolickému.* V městě Hakodaté vstoupilo do kláštera trapistek asi sto žadatelek během minulého roku, mimo jiné dcera barona

Koweda. Sestra jednoho velkého románopisce v Tokiu vstoupila do nové kongregace sester, která se zakládá v Hakodaté, což mělo příznivý ohlas v denních listech.

Též vládní kruhy jsou nakloněny katolickému náboženství, o jehož pravoplatné uznání se jedná. Vedoucí kruhy v Japonsku vidí v katolicismu jedinou silnou oporu proti vlnám bolševismu. Apoštolský vyslanec se těší zvláštní úctě a pozornosti.

Budoucnost je plná nadějí. Nynější pokolení čítá mnoho bývalých žáků a chovanců ústavu Marianistů a Sester sv. Maura, jejichž námaha dlouhá léta jakoby marná, počíná nésti bohatou žeň.

Dosud je veliký odpor pro obrácení u starců, zvláště u žen, menší u osob středního věku, a u mladých skoro ani odporu není . . .

Podobný zjev lze pozorovati i u jiných národů pohanských.

Ba i černý lid africký se odvrací místy od svých fetišů a přichází prosit katolické misionáře, aby se u nich usadili.

Ovšem na místo misií se dere dnes všude ještě „pomocník" jiný. Přichází tam evropská kultura se svým lžipokrokem, jímž chce nahraditi náboženství, přichází protestanská IMCA a IWKA se svou humanitou, kupující duše, a přichází – komunismus se svým slibovaným rájem pozemským.

Pohané volají: „Pomozte nám!"

Běda všem těmto národům, nezachrání-li je v této kritické době náboženství Kristovo.

Právem k nám tedy pohané volají: „*Pomozte nám!*"

Misionář a misie.

Čím je misionář?

Tak se táže jeden spisovatel a odpovídá si pak:

„Je vojevůdcem, který neohroženě zápolí s mocnostmi pekelnými, aby jim vyrval kořist a získal ji zpět pro svého Pána a Mistra. Neohroženě zapuzuje knížete tohoto světa, ďábla, z jeho državy a na cimbuří vydobyté pevnosti vztyčuje korouhev Kristovu.

Je stavitelem, vytrvale budujícím skvostný chrám, který na Petrově skále založil Kristus Pán a jehož sloupy a síně se mají rozšířiti až k nejvzdálenějším korálovým ostrovům Tichého oceánu.

Je největším vzdělavatelem lidu. S věrou přináší ubohým pohanům i křesťanský mrav a časný blahobyt. Tytéž ruce, které se pozvedají k žehnání, mýtí i lesy, vysoušejí močály a proměňují zbraně divochů v nástroje života občanského. Vedle oltáře upravuje útulné příbytky a dílny.

Je kupcem, který po příkladu kupce z evangelia dává vše za perlu nesmrtelných duší."

To vše platí ovšem nejen o misionáři-knězi, nýbrž i o misijním bratru a misijní sestře. Ba – do jisté míry též o laikovi, jenž postaví své síly do služeb misijních. Těch všech se týkají slova prorokova: *„Vizte (již) na horách lepé nohy posla radosti, který zvěstuje pokoj, hlásá blaho, káže spásu, který praví Sionu: Králem tvým je Bůh tvůj."* (Is. 52 – 7.) Tak mnohonásobná činnost nemůže býti bez velkých obtíží. Již sama okolnost,

že je misionář nucen pracovati v mimořádných poměrech, mezi lidem jiných mravů, zvyků, názorů a v krajinách neznámých, zcela jiného rázu, podnebí, než pracoval doma, jest zdrojem četných nesnází.

Vizme některé obtíže misionářovy:

Misijní biskup Spreiter O. S. B. o tom praví (mluvě o Africe):

„Ani v Africe nejsou poměry tak prosté. Jest nutno řešiti velmi složité případy, hlavně z morálky*) a manželského práva, takže je bohoslovného vzdělání velmi potřeba. Také je v Africe, jako v koloniích vůbec, mnoho Evropanů, vzdělanců i polovzdělanců, jakož i značné procento takových, kteří nechtějí o křesťanství nic věděti, zrovna jako je to v evropských velkoměstech. I k těm všem mají misionáři povinnosti. Aby je bylo možno získati, je potřebí mnoho osobního taktu, důkladných apologetických,**) filosofických, exegetických***) vědomostí i dokonalého všeobecného vzdělání. Jest podivuhodno, že právě lidé, kteří se vydávají za náboženské nihilisty a atheisty,†) hledí se knězi přiblížiti na lodích, na železnici, v hotelích, ve společnostech a kdekoliv jinde a zapřádají s ním náboženské hovory, kladouce mu velmi úskočné otázky. K tomu přistupuje dále pro misionáře okolnost, že se musí přiučiti nějakému jazyku. Těžko by asi zastával v jižní Africe misionář svůj úřad bez znalosti jazyka anglického neb jiné řeči

*) Mravouky. **) Obranných. ***) Výklad Písma sv.
†) Neznabohy.

evropské. Zde v jižní Africe by měl znáti řečí více, ježto se tu vyskytují všechny možné národnosti. Mimo to je nutná znalost řečí domorodců a jich nářečí, které nejsou vždy snadné." –

Počátek misie premonstrátů v Africe při řece Kongo se líčí takto:

„R. 1898 bylo řádu přiděleno misijní území v Uelle, v severovýchodní části Belgického Konga. Ještě téhož roku vyslal opat pět misionářů, tři kněze, mezi nimiž byl první apoštolský prefekt Msgr. A. Deckers, a dva bratří.

Misionáři si upravili obydlí v Obembo. Hned v srpnu příštího roku k nim přibyli ještě dva bratří. Avšak nezvyklé tropické podnebí si vyžádalo hned na počátku dvě oběti. Sám apoštolský prefekt se musil s úplně zničeným zdravím vrátiti do vlasti.

První tyto nezdary však nepodlomily ani zmužilosti misionářů, ani nadšení pro misie ve vlasti. Hlásili se noví dobrovolníci pro misie a otcovský opat mohl četným vyhověti. Také počaly dozrávati první plody misijní práce. Kněží nemohli už sami zdolati misijní námahy. Byly povolány z Berlaer Sestry Srdce Mariina, z nichž se čtyři odebraly do misie.

R. 1899 byl ustanoven apoštolským prefektem P. Jeroným van Hoof, kdežto Msgr. Deckers, pozdraviv se, převzal správu opatství v Tongerloo. Avšak již po dvou dalších letech podlehl i nový prefekt zákeřnému podnebí. Nalezl svůj hrob ve stínu konžských lesů."

Ze Zadní Indie píše misionář:

„Misie musí překonávati velké obtíže. Protože je zdejší krajina velmi hornatá, jsou apoštolské cesty nemálo obtížné a zdlouhavé. Obyvatelstvo bydlí roztroušeně, a proto styk s ním je velmi nesnadný. Ježto pak nadto náležejí obyvatelé mnohým různým plemenům, je tu velká směs jazyků. Když převzali zdejší misii dominikáni provincie Lyonské, a to r. 1914, byl tu pro půl sta věřících nepatrný kostelíček."

S neobyčejně těžkými nesnázemi musejí zápasiti dnes misionáři v Číně, kde k těžké práci apoštolské přistupuje ještě utrpení, působené bolševiky, vedenými ruskými štváči komunistickými.

Jeden misijní časopis přinesl zrovna v těchto dnech obrázek misionáře, zachráněného ze zajetí bolševického. Byla to lidská kostra s dlouhými vlasy a vousy, kterou musili dva mužové při fotografování podpírati, aby neklesla.

Řada kněží i biskupů byla tam poslední dobou povražděna.

Utrpení a obtíže misionářů v Číně nám prozrazují také následující řádky, které jsou úryvkem dopisu českého misionáře působícího v Číně, P. Zemana:

„. . . Tři čtvrtiny zdejší provincie jsou zpustošeny komunisty, skoro jako zázrakem se zdá, jak jsme zde v našem koutě, jakoby v závětří, byli dosud těch hrůz uchráněni? Neví se však, co zítřek přinese. Posledně jsem psal o zavraždění jednoho irského misionáře, jiný je dosud v zajetí komu-

nistů – ne-li již zastřelen – v sousední provincii Hupeh. . . .

Tak ti komunisté mohou přijít každé noci a – tu jest „osud zpečetěn".

Bída v tomto kraji je veliká a neobyčejná, jelikož je jinak velmi bohatý a rýže se vyváží, letos však na nás dolehla ruka Boží. Rýže prostě není, každá osoba může koupit jen malou dávku, a to velmi draho. Z toho plyne, že mnoho chudáků umírá hladem. . . . Velká bída zde posledně zuřila asi před 30 lety, ne však v takovém měřítku, a tehdy ještě nebylo komunistů . . .

Tehdejší zdejší misionář, francouzský Lazarista P. Francéze, chodil stále zaopatřovat, po hladu nastal mor, až pět osob v rodině dostávalo poslední pomazání. Při té obětavé práci misionář rovněž onemocněl morem, pestis bubonica, který se jevil zvláštními bubínky pod pažděmi; při tom pozbyl užívání rozumu a řeči. V tom stavu ho odvezli do Šanghai, kde mu Pán Bůh právě před smrtí popřál několik okamžiků jasného poznání – při čemž dostal poslední pomazání. . . ."

Kromě takových a podobných nesnází přijímají misionáři na sebe jiné těžké úkoly, jež jim ukládá láska k bližnímu, čili jak říkáme charita. Takovou službou lásky je na př. ošetřování malomocných, s nímž je spojeno velké nebezpečí nákazy.

Kdykoliv se o tomto předmětu mluvívá, bývá uváděno jméno P. Damiána de Veuster, kněze z kongregace nejsv. Srdcí Ježíše a Marie, jenž zemřel r. 1889 mezi malomocnými, jichž službě se zasvětil

na ostrově Molokai. Méně sčetlý čtenář míval za to, že byl P. Damián jediným takovým hrdinou. To je velký omyl. Dnes je v misiích velký počet leproserií, čili útulků pro malomocné, a jejich ošetřovateli jsou všude misionáři a milosrdné sestry. A stejně jako P. Damián se nakazilo mnoho jiných těchto hrdinných osob a zemřelo onou hroznou nemocí.

Následující vypravování budiž dokladem, že se misionáři obětavě nabízejí k nebezpečné službě u malomocných:

„V srpnu r. 1930 se shromáždilo v útulku pro malomocné v Sotojima, provincie Osaka v Japonsku, 70 lékařů, aby se radili, jak osvoboditi Japonsko od hrozné nemoci malomocenství, kterou je tam postiženo dle statistických výkazů 70 – 80.000 ubožáků. Za jediný prostředek bylo uznáno odloučení nemocných a doktor Murata, ředitel útulku pro malomocné v Sotojima, ujišťoval, že by nákáza pominula, kdyby se mohlo zříditi „leproserium" s 10.000 lůžky a opatřené prostředky moderní vědy. Takový ústav by vyžadoval asi 10,000.000 yenů t. j. více, než 140,000.000 našich korun. Jakožto místo, kde by se dal zříditi tento útulek bolesti, označen ostrov Osima, kde jest malá leproserie, o to od roku 1909. Ostrov náleží pod pravomoc apoštolského prefekta v Shikoko a je nábožensky spravován dominikány, kteří prohlásili, že se ochotně ujmou duchovního vedení v zamýšleném novém ústavě pro malomocné."

Tolik námah, obtíží, utrpení a nesnází misionářů volá k celému světu: „Pomozte nám!"

Misie a my.

Jestliže Pán Ježíš zanechal Církvi úkol misijní a jestli Církev úkol ten stále vykonává, tak *jest povinností všech věřících, aby při této svaté práci s Církví spolupůsobili.*

Jak?

První povinností věřících jest, aby poskytli dostatečný počet osob, které by se misijnímu povolání věnovaly: jako misijní kněží, misijní bratří a misijní sestry.

Jest dostatečně známo, že jsou skutečně země a národové, z nichž vyšel velký počet misionářů. Tak na p. Holandsko, Německo, Francie, Španěly, Italie, Polsko a j. země mohou se chlubiti přečetnými misionáři.

Národ náš je v misiích velmi nepatrně zastoupen. Z kněží působí dnes v misiích jen několik málo krajanů. Uvádím tu jména. Je to P. Zeman, P. Šebesta, o nichž podávám zprávy bližší, pak P. Řehoř, o němž nejbližší zprávy známy nejsou, pak snad několik krajanů P. Šebesty z Hlučínska. Milosrdnou sestru Češku v Číně uvádí P. Zeman jedinou. Z jiných pramenů by se dal uvésti větší počet jak misionářů, tak misijních bratří a sester, pocházejících z naší republiky, nelze však z oněch zpráv poznati, jaké jsou národnosti.

Je-li našich misionářů tak málo, sluší se, abychom

se o nich obšírněji zmínili. Proto uvádím několik dat z jejich života:

P. Josef Zeman narodil se ve Šlapanicích u Brna dne 8. srpna 1889. Rodiče byli Jan a Marie. Otec byl rolníkem a po několik období starostou. Za studií Josefových zemřel otec a po něm i matka. Josef byl nejmladším ze sourozenců. Školu obecnou a měšťanskou navštěvoval ve Šlapanicích, studia gymnasijní konal v semináři v Kroměříži. Za války byl odveden jako gymnasista a přidělen ke 24. pluku pěchoty v Polsku. Dosáhl hodnosti praporčíka. Maturu dělal válečnou. Potom vstoupil do bohosloví v Olomouci. Po prvním ročníku pomocí † arcibiskupa Stojana vstoupil do kláštera misionářů Lazaristů v Paříži, kde konal přípravná studia. Potom odešel studia dokončit do Číny. Na kněze byl posvěcen v Číně v Kashing dne 24. února 1925. Kněz, který ho znal jako studenta, praví o něm: „Když mne někdy navštívil jako student, dával na mši sv. za zdar sv. misií. Na otázku, proč ta nezvyklá intence u studenta, jen se záhadně usmál."

Byl to projev touhy po misijním povolání, jehož později došel.

Dr. P. Pavel Šebesta, kněz Společnosti Božského Slova ve Sv. Gabrieli u Vídně, pochází vlastně z Německa, a to z oněch končin, kde přebývá slovenská, česká větev, t. zv. Moravci, jichž část byla po převratu Hlučínskem přidělena k naší republice, část však zůstala přivtělena k Německu. Narodil se r. 1887 v Petrovicích, studoval gymna-

sium v Nise; potom vstoupil do Společnosti Božského Slova ve Sv. Gabrieli,*) kde byl i na kněze posvěcen. Potom působil jako misionář v Africe v Zambezii, v misijní stanici Chipanga, kde byl i představeným. Válkou byli odtud všichni misionáři, kteří byli příslušníky říše Německé, vypuzeni a octli se v koncentračním ležení v Chinde, na západním pobřeží Zambezie, odkud byl P. Šebesta později dopraven do zajetí do Portugalska, kde se dočkal konce války. Potom přišel zpět do Sv. Gabriele, kde řídil, jsa výborným ethnologem, vědecký národopisný časopis „Anthropos". Potom se vypravil na vědeckou badatelskou cestu na poloostrov Malakku, kde studoval s velikými obtížemi trpasličí kmeny, pronikl pralesy do Siamu, přeplul na Sumatru a vrátil se s bohatou vědeckou kořistí, kterou zpracoval ve spisech: českém, německém a anglickém. Dokončiv to, odešel na novou výzkumnou cestu, a to do Belgického Konga do Afriky, studovat opět kmeny trpasličí.

Z této druhé cesty se vrátil právě nyní a vydá o ní zase zprávu jak přednáškami v učených společnostech světových, tak spisy, na něž se můžeme těšiti.

Tito dva misionáři zastupují dvojí směr, jímž se béře práce misionářů. Slouží Bohu jakožto hlasatelé pravé víry, a vědě, jíž mohou a dovedou získati tolik vzácných poznatků, jako žádný jiný badatel. Okolnost, že jsou nyní i u nás misijní ústavy, v Nitře totiž na Slovensku a ve Fryštáku na Mo-

*) Velký misijní ústav u Vídně.

ravě, opravňuje k naději, že i z našeho národa v dohledné době budou misionáři.

Dovídáme se také, že i jedna naše ženská kongregace, známá svou apoštolátní činností na velkoměstských periferiích mezi moderními pohany a svým apoštolátem tiskovým, vážně jedná o zahájení misijní činnosti u pohanských národů v krajinách zámořských. Budeme tedy míti v dohledné době, dá-li Pán Bůh, naše vlastní misijní sestry, takže naše dívky, kterým dal Bůh povolání misionářské, nemusejí hledati uskutečnění svých ideálů v řádech a kongregacích mimo vlast. Kéž tento podnik vnese hojně misijního nadšení a velkodušné obětavosti do našeho lidu! Bližších zpráv o tom lze se dověděti v klášteře v Přerově na Šířavě č. 7.

Druhou povinností věřících jest poskytovati misiím almužnu, a to dvojí: duchovní a hmotnou.

Duchovní almužnu poskytujeme, když se za misie modlíme aneb jiné dobré skutky za ně obětujeme.

O podpoře hmotné platí a bude vždy platiti slovo Tobiášovo: „Budeš-li míti mnoho, dávej mnoho, budeš-li míti málo, hleď i z mála rád udělovati, neboť (tak) si hromadíš dobrou odplatu pro den nouze." (Tob. 4, 9, 10.)

Na podporu duchovní kladou misionáři velikou váhu, ba říkají, že by se snáze zřekli podpory hmotné nežli duchovní.

Aby se pak obojí podpora organisovala – neboť i tu platí: „V organisaci je síla" –, k tomu právě jsou zřízeny misijní spolky, na něž je třeba zde podrobněji upozorniti.

Misijních spolků podpůrných je velmi mnoho. Sv. Otec Pius XI. však zmíněným již okružníkem „Rerum Ecclesiae" prohlašuje tři z nich za *„papežské"*, které mají požívati mezi všemi přednosti, a přeje si, aby se takořka všichni věřící v těchto misijních sdruženích sjednotili.

Jsou to:

Spolek sv. Dětství, Dílo šíření víry, a Dílo sv. Petra apoštola. Jest nutno o nich pojednati obšírněji.

„Spolek sv. Dětství" má býti „školkou, štěpnicí" misijní činnosti. Mají se v něm totiž té činnosti přiučovati dítky.

Z jeho stanov uvádím:

Účel: Opuštěné dítky pohanské na životě zachovati, jim milost sv. křtu a křesťanského vychování zjednati a — křesťanské dítky posvěcovati.

Prostředky: 1. Každodenně se modli „Zdrávas Maria" a přidej: „Svatá Panno Maria, pros za nás a za nebohé dítky pohanské!" 2. Měsíčně obětuj pro ně 10 h nebo ročně 1 Kč 20 h — pro chudé ustanoví ředitel menší příspěvek.

Duchovní milosti: 1. Měsíčně se obětují na úmysl účastníků 2 mše svaté v kostele svatého Dětství Ježíškova nebo blah. Panny Marie. 2. Ročně bývají slouženy ve farnostech, kde ovoce sv. Dětství se pěstuje, 2 mše sv. za živé a jedna za zemřelé dobrodince sv. Dětství. Obzvláště pamatováno při modlitbě na křesťanské matky, aby jejich dítkám byla vyprošena milost sv. křtu, hodného prvního svatého přijímání a vytrvalosti ve ctnosti.

Plnomocné odpustky: 1. Od vánoc až do 2. února. 2. Od druhé neděle po velikonoci do 31. května (tyto mohou i zemřelým býti věnovány). Všichni účastníci, i dítky před prvním sv. přijímáním, mohou tyto odpustky získati, když obcují mši sv., sloužené na úmysl sv. Dětství. 3. V následující slavnosti: hromnic, Andělů strážných, sv. Josefa, sv. Františka Xav. a sv. Vincence Paul., jestliže se modlíme za rozšíření ovoce sv. Dětství.

Zavésti „Spolek sv. Dětství" mezi dětmi je snadno. Katecheta věc dětem vysvětlí, modlitbu předepsanou se s nimi ve škole pomodlí a v kostele jim k místu, kde bývají při službách Božích, připevní pokladničku na jejich malé dárky. Velmi se k tomu hodí pokladnička s černouškem aneb s andílkem, jaké lze k tomu účelu dostati.

„Dílo šíření víry" vzniklo r. 1822 ve Francii, byvši založeno zbožnou dívkou Pavlinou Jaricetovou v Lyoně. Tam bylo také vždy jeho ústředí. Teprve Pius XI. přeložil jeho ústředí do Říma r. 1922 papežskou listinou (Motu Proprio), počínající slovy: „Romanorum Pontificum." R. 1926 pak prohlásil „Dílo šíření víry" za spolek papežský.

Též něco z jeho stanov, které ostatně podle rozhodnutí nejvyššího úřadu misijního (Propaganda) budou brzy v nové úpravě rozeslány všem duchovním správám:

Účel a podmínky. „Dílo šíření víry", založené v Lyoně r. 1822, nyní pod správou posv. sboru šíření víry (Propaganda) v Římě, má za úkol podporovati modlitbou a almužnou katolické misie

v zemích pohanských a mezi jinověrci. Členům jest se modliti denně jeden „Otčenáš" a „Zdrávas" s prosbou: „Sv. Františku Xaverský, oroduj za nás." Členský příspěvek ročně 2.60 Kč. Členové mají účast v modlitbách a dobrých skutcích misionářů a křesťanů na víru obrácených a v milostech odpustkových. Dílo šíření víry jest ústředním podpůrným spolkem misijním katol. Církve a má býti založeno v každé farnosti. (Pius XI., Encykl. „Rerum Ecclesiae" 28. II. 1926.)

Správa. Deset členů jedné farnosti tvoří skupinu, více skupin farní odbor. Ředitelem jest místní farář neb jeho zástupce, kněz, jenž přijímá členy a příspěvky, koná pobožnosti a objednává pro každou skupinu po jednom výtisku obrázkového misijního časopisu „Věstník Díla šíření víry". Každá skupina má horlitele (skupináře), který pečuje, aby „Věstník" byl pořadem ode všech čten, a sbírá příspěvky. Sebrané příspěvky se zasílají diecésnímu řediteli, jmenovanému biskupem, odtud pak posv. sboru šíření víry (Propagandě), který pečuje o rozdělení podpor misionářům na celém světě. Dílo šíření víry podporuje u nás částí příspěvků papežský misijní ústav sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě, založený pro sjednocení Slovanů u víře.

Duchovní milosti. Členům Díla udělila Sv. Stolice četné odpustky, které podrobněji jsou uvedeny na obálce „Věstníku", úplně pak ve „Věstníku" r. 1924 str. 221 – 227. Zde uvádíme pouze odpustky plnomocné, které možno získati: a) Ve svátky Páně: vánoce, Obřezání Páně, Jméno Ježíš, sv. Tří králů,

velikonoce, Nanebevstoupení Páně, hod boží svatodušní, nejsv. Trojice, Boží Tělo, nejsv. Srdce Páně. b) Svátky mariánské: Nep. Početí, Narození, Obětování, Zvěstování, Navštívení, Nanebevzetí. c) Svátky sv. Kříže, andělů a svatých: 3. května Nalezení sv. Kříže, 14. září Povýšení sv. Kříže, 29. září sv. Michala, 2. října sv. andělů strážných, 24. června sv. Jana Kř., 19. března sv. Josefa, dvanáct svátků sv. apoštolů a evangelistů, 3. pros. sv. Františka Xav., 4. dubna sv. Františka Sigm., 1. listop. Všech svatých. d) 22. června v den založení posv. sboru šíření víry; tři libovolné dny v měsíci; v den památky zemřelých členů; v hodině smrti, vzývá-li umírající aspoň v duchu nejsv. jméno Ježíš; odpustky privileg. oltáře pro každou mši sv., kterou dá sloužiti člen Díla za zemřelého člena. e) Kněží-členové požívají mimo to zvláštních ještě duchovních milostí a výsad, které podrobně jsou vyjmenovány ve „Věstníku" r. 1924 str. 221 – 227. (Schváleno a doporučeno vrchnopast. výnosem pražské arcidiecése ze dne 19. července 1911, č. 1236, 27. září 1924, č. 14.477 a pastýř. listem nejdůst. čsl. episkopátu ze 27. října 1926.)

„*Dílo sv. Petra apoštola*" je třetí papežský spolek misijní. Vlastně není třeba naň pohlížeti jako na samostatný spolek, nýbrž jako na zvláště důležitý účel misijní, jejž možno v rámci „Díla šíření víry" podporovati. Dílo toto totiž má úkolem podporovati zřízení domorodého kleru čili duchovenstva v pohanských zemích. Věc ta je nyní v době poválečné velmi důležitá. Vzrůstem národní hrdosti i u ná-

rodů pohanských se ujímá stále větší nechuť k cizincům, tudíž i k misionářům cizího původu. Jsou pak mnozí, kteří štvanicemi uměle podněcovanými tuto nechuť schválně budí. Proto sv. Otec vysvětil sám na biskupy šest Číňanů a jednoho Japonce. A nařídil, aby všude misionáři o výchovu domorodého kněžstva co nejusilovněji se starali. To ovšem vyžaduje značného nákladu a bez účinné pomoci celého katolického světa vykonáno býti nemůže.

Pražský zástupce sv. Otce, ndp. nuncius Ciriaci míní, že by každý člen Díla šíření víry k tomuto účelu mohl věnovati ročně – kromě svého povinného příspěvku – 1 Kč. Jinde se píše, že by na „Dílo sv. Petra apoštola" měly pamatovati spolky, bratrstva, svazy katolické a pod. Pisatel těchto řádků myslí, že by se mohl věnovati tomuto „Dílu" každoročně z každého kostela nějaký dárek z pokladničky od jesliček. Takového dárku by nikdo ani nepocítil a nadto by v něm byla obsažena krásná myšlenka:

Dárek od jesliček, aby u pohanů mohla býti hlásána
„SLÁVA NA VÝSOSTECH BOHU"
a přinesen byl
„POKOJ LIDEM DOBRÉ VŮLE NA ZEMI."

Budoucí misijní území v – Evropě.

Dávno sice vymizeli z Evropy pohané v pravém slova smyslu, kteří by se klaněli modlám. Nyní se tu však usazuje jiné pohanství.

Mohli bychom poukázati na bezbožectví, rozlézající se jako zhoubná rakovina po mnohých částech Evropy, na velké procento odpadů a nekřtěných dětí i ve vlasti naší, ale hlavně musíme tu míti na mysli ubohé Rusko.

Octnuvši se v moci bezohledných, nevěreckých, záštím proti Kristu naplněných a ukrutných bolševiků, jest soustavně zbavováno duchovenstva, které je vražděno a žalařováno, lid, pokud chce zůstat věrným Kristu ve zděděné víře, ať katolické či pravoslavné, trpí stejně a hyne na popravištích, ve vyhnanství aneb bloudí cizinou . . .

Smutný obraz... Evropa „prosáklá humanitou" by se zaň měla před světem rdíti studem . . . Soud, který kdysi nad ní vykonají spravedlivé dějiny, bude hrozný, ale zasloužený. . . .

Rusku je pohanství, horší onoho dosavadního v zemích misijních, vnucováno a vštěpováváno.

Německý benediktin P. Chrysostom Bauer o tom píše:

„Propagandou bezbožectví se stalo Rusko misijním územím, kde bude potřeba znova přinésti křesťanství přečetným lidem, kteří se stali pohany a bezvěrci. Pokud budou míti vládu nad Ruskem bolševici, bude tato země nejnebezpečnější misijní zemí současného světa. Za našich časů bude méně nebezpečno býti u černochů, Hottentotů a kanibalů*) nežli v Rusku, kde ani domácí kněží nejsou ani okamžik jisti, zda se následujícího dne neoctnou ve vězení aneb na věčnosti. Dejme tomu, že by

*) Lidožroutů.

bolševická vláda potrvala ještě 10 – 20 let, pak se bude moci říci, že bude Rusko zemí misií nejpotřebnější, jakož i nejobtížnější. Neboť počet těch, kdož byli po křesťansku vychováni, každoročně ubývá a těch, kdož navštěvovali bezbožecké školy komunistické, ročně přibývá. Ale takovéto znetvoření ducha se pak udržuje v národě po celá pokolení. Nikdo nebude pochybovati, že snáze lze obrátiti člověka od přírody nevzdělaného nežli moderního atheistu, snáze člověka, jenž věří v bohy, nežli toho, jenž nevěří v nic. Tak bude Církev postavena během nějakých desítiletí před zcela nové úkoly misijní, jakých tu po celých 2000 let nebylo, totiž obrátiti národ, jenž nevěří v docela žádného Boha. Odvažuji se však konečně tvrditi, že tato misie ruská bude nejnaléhavější zvláště pro Německo. Rusko přece není zemí, která by pro nás byla tak bezvýznamnou jako nějaký černošský kmen Afriky, aneb nějaký ostrovan z Fidži. Rusko má přece velmi vážný vliv na celou Evropu a hlavně na Německo. Proto problém překonání ruského atheismu má zvláště německým katolíkům nejméně býti lhostejným. Zde se přičiňovati znamená hájiti vlastní kůži." Co zde píše německý kněz o německých katolících, platí stejně o katolících kteréhokoliv národa, tedy i o našich. Ba o našich ještě více, neboť *jde o bratrský národ slovanský.*

Trpící národ křesťanský volá k nám tedy rovněž úpěnlivě:

„Pomozte nám!"

K této pomoci máme vhodný prostředek. Jest jím „*Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje*", jenž si učinil zvláštním úkolem, připravovati pro vhodnou chvíli misionáře pro zubožené Rusko a přispívati v přítomnosti jeho TRPITELŮM.

Staňte se tedy nejen členy spolků misijních pro pohanské národy, nýbrž i členy »Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje!«

„*JEŽÍŠ KRISTUS, NÁŠ KRÁL,* bohatě nám odmění i nejmenší dobrý skutek, který učiníme pro misie. Požehná našim snahám a pracím v našem domácím životě a na věčnosti nám dá sebe sama za převelikou odměnu. Misijní činností si zabezpečíme i svou vlastní spásu podle latinského přísloví: „*Animam salvasti, tuam praedestinasti*" – „duši bližního jsi spasil, svou vlastní předurčil jsi spáse" – druhému jsi pomohl k spáse. BŮH SPASÍ I TEBE." (Pastýřský list arcibiskupů a biskupů Č. S. R.)

Několik zajímavých čísel z misií.*)

I. *Kolik je příslušníků rozličných náboženství:*

Katolíků	305,000.000
Rozkolníků . . .	158,000.000
Protestantů . . .	220,000.000
Židů	13,000.000
Mohamedánů . .	240,000.000
Hindů	200,000.000
Budhistů	138,000.000
Konfucianistů . .	270,000.000

*) Podle P. Streita

Šintoistů	24,000.000
Animistů	158,000.000

II. *Všech lidí na světě je* . . .	1726 milionů
Z toho je: Křesťanů vůbec . .	683 milionů
Nekřesťanů	1043 milionů

III. *Kolik je misionářů katolických.*

Misijních kněží	12.712
Misijních bratří	4.456
Misijních sester	30.756
Misijních pomocníků (katechistů) .	73.828

IV. *Kolik je domorodých kněží v misiích.*

V Asii	4263
V Africe	159
V Americe (sev. a již.)	82
V Oceanii	12

V. *Kolik je misijních škol.*

V Asii	25.941
V Africe	14.097
V Americe (sev. a již.) .	1.391
V Oceanii	1.184

VI. *Kolik je v misiích ústavů dobročinných.*

Sirotčinců	1.365
Nemocnic	587
Lékáren	1.786

VII. *Kolik mládeže misionáři vyučují.*

Náboženství (ke křtu se učí) . .	500.983
Žáků obec. školy je	1,123.397
Žáků vyšších škol je	158.480
Učedníků řemesel je	19.964

Jako pramenů použito:

Fischer-Všetečka: Poslední vůle Ježíšova.
Některé ročníky časopisů:
Die katholischen Missionen.
Le missioni cattoliche.
Das neue Reich.
Streit: Die Weltmission der katholischen Kirche.

Přátelům misií se doporučí k četbě:

Všetečka: Obrázky z katolických misií, díl I. Cena 3 Kč.
Obrázky z katolických misií, díl II. Cena 2.50 Kč.
Šebesta-Všetečka: Rinda, obraz ze života v misii při řece Zambezi. Cena 8 Kč.

Vydal. Jos. Birnbaum, nakladatelství v Brtnici u Jihlavy, Morava.

Lze dostati v Občanské tiskárně v Brně.

Nr. 19.779.

Imprimatur.

Olomucii, die 14. 11. 1930.

Josephus Vyvlečka, m. p.
Praeses a. e. Consistorii.

Vydavatel Exercičnl dům, Hlučín ve Slezsku.
Řídí dr. B. Vašek, Olomouc. - Odpovědný redaktor Jan Miekisch, Hlučín.
Tiskl Richard Peschel v Hlučíně